

TINEKE!

TINEKE!

GIDEON VAN AARTSEN

**JUST
PUBLISHERS**

Over Just Publishers

Een onafhankelijke, eigenzinnige uitgeverij en met korte lijnen.
We geven spraakmakende non-fictie uit over actualiteit, sport,
geschiedenis en muziek. En vooral veel true crime.
Voor meer info, zie onze website www.justpublishers.nl

Auteur Gideon van Aartsen

Copyright © 2026 Gideon van Aarsen | Tineke de Nooij | Just Publishers bv

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke
andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Just Publishers bv.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint,
microfilm, digital files or any other means, without written permission from
Just Publishers bv.*

Omslagontwerp Ben Gross

Foto omslag Iris Planting/Lumen

Foto's katern privé-archief Tineke

Opmaak binnenwerk Buro Vormvast

Redactie Erik van Schaik

Productie Hanzeboek

ISBN 97890 8975 777 7

NUR 674

WWW.JUSTPUBLISHERS.NL

INHOUD

Voorwoord	8
Inleiding	10
1 Gooise muts	12
2 Oorlogsjaren	21
3 De moord	27
4 Hilversum	32
5 Kindertijd	37
6 Hopeloze scholier	50
7 Mijn eerste man	58
8 Radio Veronica	64
9 Tony Vos	89
10 Tuffie!	95
11 Stu en Lee	99
12 Galerijflat	105
13 Veronica-Drive In Shows	109
14 Barend & van Dorp	112
15 Willem miljonair	115
16 Homofobie	121
17 Kunstpenissen	125
18 Het auto-ongeluk	132
19 Bomaanslag	141
20 Tweede huwelijk	145
21 Peter KK, Dicky & Jack DeJohnette	152
22 Willem Duys	160
23 Einde Radio Veronica	163
24 Tuffie en de koning	171
25 Hilversum 3 en 4	173
26 Tv-regisseur	177
27 Michael en Hans	188
28 SaraLee	194
29 Rudolf Schock en Cornelis Vreeswijk	199
30 Echtscheiding	203

31	Del Ferro	209
32	Meneer Kaktus	214
33	Ontslagen!	220
34	De heks van Peer en reïncarnatietherapie	226
35	Afscheid Tante Tiny	234
36	Verliefd op Peet	236
37	Malviès le Haut	240
38	Nieuwe trend: Koken op tv	242
39	Salaris: één miljoen per jaar!	247
40	Geen TV10	250
41	Papa naar Eemdijk	253
42	Hartsvriendinnen	258
43	Papa naar De Lichtenberg	263
44	Tineke bij Veronique/RTL4	270
45	Kinderen van Tsjernobyl	274
46	Getrouwd met Peet	290
47	Madame Tussauds	295
48	Dansen voor Linda de Mol	301
49	Van live naar Tineke Thema-uitzendingen	304
50	Zuid-Afrika	307
51	Woodstock en champagne	311
52	Hans Vermeulen	316
53	Eigen Huis & Tuin	322
54	Tineke en de Paranormale Wereld	325
55	Einde tv-carrière	338
56	De Kaapse Nooi	349
57	De Vierde Liefde	351
58	BioStabil 2000	356
59	Eindelijk oma	363
60	Zorgen om Peet	370
61	Peet naar Daelhoven	374
62	TinekeShow (Omroep MAX)	377
63	Jan en Loekie	380
64	Tineke Trofee	382
65	De Pil van Drion	387
66	Afscheid van Peet	391
67	Einde TinekeShow	396
68	Afscheidsshow	399
69	Terug naar Radio Veronica	405

70	Verhuizing naar het Rosa Spier Huis	409
71	Plezier in het Rosa Spier	416
72	Radio Laren	420
73	Amore silenzioso	422
74	Kerst met Gordon in Kaapstad	425
75	Mijn einde	431

VOORWOORD

Tineke de Nooij, voor velen was ze jarenlang het dagelijkse radiogezelschap in de tijd van het roemruchte radiostation *Veronica*. Ze was nog geen twintig jaar oud toen ze er rond 1960 kwam te werken. Diskjockey werd ze er, een woord dat destijds nog nauwelijks bekend was. Ze was de eerste vrouwelijke diskjockey van het land. *Een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, negen... Tineke!* Dat was de jingle die haar programma's lange tijd begeleidde.

Toen ze op de radio begon, had ze privé al heel wat meegemaakt. In feite is haar leven vanaf haar geboorte een aaneenrijging van bijzondere gebeurtenissen. Het begon zelfs al vóór haar geboorte. Een goede week voordat ze ter wereld kwam, trouwden haar ouders. De rit naar het stadhuis werd gemaakt op de fiets. Het was oorlogstijd. Tinekes moeder zat hoogzwanger achterop bij een tante. Tinekes vader, die voor deze speciale gelegenheid terug mocht keren van zijn tewerkstelling in Duitsland, reed er op zijn fiets naast.

Tineke beschrijft het zelf in deze autobiografie, die ze maakte samen met tekstschrijver en programmamaker Gideon van Aartsen. Dat ik hier een voorwoord mag schrijven, komt niet doordat ik betrokken zou zijn geweest bij het begin van Tinekes mediacarrière, maar wel bij het einde ervan. Ze woonde geruime tijd in Zuid-Afrika. Op een zeker moment kwam Tineke terug naar Nederland. Ze was toen al een tijdje uit beeld in omroepland. Haar dochters plaatsten op *LinkedIn* een berichtje dat ze graag weer aan de slag zou willen als radio host, voice-over of producer.

Dat was bij *Omroep MAX* niet aan dovemansoren gericht. We waren er als de kippen bij om Tineke te vragen een radioprogramma voor MAX te presenteren op Radio 5. En ze zegde toe. Het werd de *TinekeShow*, een programma van twee uur dat ze acht jaar lang dagelijks presenteerde, van 2010 tot 2018, en daarna nog een paar jaar alleen op vrijdag en zaterdag. Tineke was blij met ons en wij waren blij met Tineke, die ik op een zeker moment ook Tinus mocht noemen, zoals veel van haar vrienden deden. Ze ging ook voor ons weekblad *MAX Magazine* schrijven, vooral over Zuid-Afrika, waar ze jarenlang had gewoond en onder meer in de wijnhandel belandde. In deze autobiografie schrijft ze daar ook over.

Het is een autobiografie geworden in de ware zin van het woord: een openhartig boek over het leven, over haar leven en over haar carrière. Ze heeft het

over de vele hoogtepunten, de avonturen, de mooie reizen, maar ze vertelt ook onverbloemd over de lastige en ronduit moeilijke perioden in haar leven. Het is Tineke ten voeten uit. Zeggen waar het op staat en de hand ook in eigen boezem stekend waar dat nodig is. Liefdevol als het kan, pittig als het moet. Samenvattend zou je kunnen zeggen: het was me het leven wel. En het is natuurlijk nog niet voorbij. Maar met dit boek laat ze behalve de herinneringen aan al die mooie programma's die ze presenteerde, ook alvast iets heel tastbaars na.

Jan Slagter

INLEIDING

MAAKT U WELEENS WAT MEE MEVROUW?

Lieve lezer,

Nee, dit is geen biografie. Want in zo'n beschrijvend boek over mijn leven en carrière heb ik nooit zo'n zin gehad. Ik ben daar heel vaak voor benaderd. Maar ik dacht altijd: Ja, dat ik ben geboren in Baarn weet iedereen zo langzamerhand wel. Is dat nou zo interessant? Maar aan de andere kant heb ik natuurlijk wel legio verhalen. Mijn lieve vriend Hans Vermeulen, u kent hem nog wel van *Sandy Coast*, *Rainbow Train* of als solozanger, grapte altijd: Maakt u weleens wat mee mevrouw? Daarop kan ik zeggen: Nou en of! Want ik heb natuurlijk best een 'ongewoon' leven geleid, vol bijzondere ontmoetingen, gekke gebeurtenissen en hoogte- en dieptepunten, die je overigens nooit terug zou lezen in een boek *over* mij, maar wel in een boek *door* mij. Maar ja, om daar nu voor te gaan zitten en dat allemaal uitgebreid op te schrijven, daarvoor had ik geen geduld en discipline.

O zeker, ik schreef diverse boeken met anekdotische verhalen over mijn alledaagse leven, mijn gezin en werk. Maar daarmee gaf ik lang niet alles bloot, want er is veel gebeurd, leuk of minder leuk, dat ik destijds niet prijs wilde geven, om welke reden dan ook. Nu ben ik wel zover dat ik, over alles wat mij is overkomen, open en eerlijk kan en wil vertellen. En omdat je natuurlijk heel veel gebeurtenissen soms diep in je geheugen begraaft is het goed daarbij de hulp in te roepen van een journalist, die doorvraagt en alles in je naar boven haalt. En dat deed Gideon van Aartsen. Hij is niet alleen de man die precies uitpluist hoe iets in elkaar zit als ik namen noem, hij maakt het ook concreter.

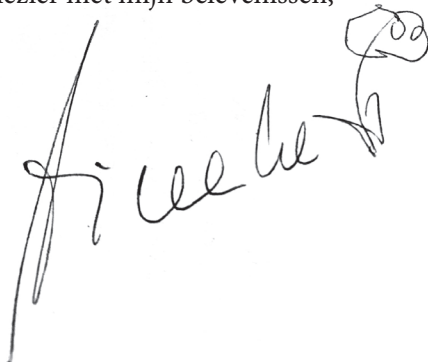
Ik heb vaak de neiging situaties te willen uitleggen, omdat ze bij een bepaald tijdsbeeld passen. Maar Gideon heeft mij geholpen mijn verhaal dusdanig chronologisch op te bouwen, dat alle gebeurtenissen, voorzien van de nodige details, mooi op hun plek vallen in de tijdlijn van mijn en wellicht ook jouw leven. Daarnaast is hij ook nog eens een goede vriend, waardoor ik absoluut veel openhartiger ben geweest dan ik van tevoren van plan was. Er zitten natuurlijk heel wat jaren tussen de 12-jarige 'kabouter van de padvin-

derij, uit 500 schoolkinderen verkozen om de wekelijkse 'station call' uit te spreken voor het scoutingprogramma *Hoort zegt het Voort* op AVRO-radio, en de vrouw die zojuist Dorpsradio Laren is gaan doen in het Rosa Spier Huis, waar zij nu een appartement bewoont.

Ja, ik ben eerlijk en openhartig. Ik wil me zeker niet beter voordoen dan ik ben. En dus toon ik me in dit zelf vertelde levensverhaal ook in al mijn zwakheden. Ik hoop dat mijn kinderen en kleinkinderen mijn openhartigheid aankunnen. Mijn liefde voor hen is het enige dat telt en op deze plek wil ik die liefde nogmaals extra benadrukken.

Je hebt nu te maken met een 84-jarige, die in deze fase van haar leven de conclusie kan trekken dat zij zich heel gelukkig voelt. Ik ben lichamelijk krakkemikkig, maar blij en dankbaar voor zoveel goede, mooie, gekke en wonderlijke gebeurtenissen in mijn leven, toen en nu. Tel je zegeningen – *Count your blessings!*

Veel plezier met mijn belevenissen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. de Leeuw'. The signature is written in a cursive, flowing style. The first letter 'A' is large and stylized, with a long vertical stroke extending downwards. The rest of the name is written in a more compact, cursive script. There are some small loops and flourishes at the end of the signature.

1 GOOISE MUTS

Ik ben een echte Gooise muts, Christina Hendrika de Nooij. Geboren in Baarn, in de oorlog, op 27 april 1941. Een rare tijd, die eerste oorlogsjaren. Mijn moeder woonde nog thuis bij haar ouders, samen met tante Tiny, haar oudere zus. Papa was als *Fremdarbeiter* in Duitsland tewerkgesteld. Maar toen hij even naar Nederland terug mocht, om met mama te trouwen, nam hij meteen de kuierlatten en dook onder. Hij miste hierdoor veel van mijn eerste kinderjaren.

Maar laat me eerst iets over de afkomst van mijn ouders vertellen. Van de ‘De Nooijen’ weet ik alles, *way back* tot in de middeleeuwen. Mijn vader komt uit een eenvoudig Hilversums arbeidersgezin, maar zijn familiegeschiedenis gaat wel helemaal terug tot het jaar 1296. Want die De Nooijen zijn rasechte ‘Erfgooiers’, regelrechte afstammelingen van de horigen van graaf Floris V, die leefde van 1254 tot 1296. Deze beroemde graaf van Holland werd ook wel ‘der keerlen god’ genoemd. Dat betekent zoiets als ‘de god van de kerels’ of van ‘de gewone man’. Hij was goed voor zijn ondergeschikten en nam het altijd op voor de boeren. Daar profiteerden zelfs eeuwen later mijn ouders nog van!

Ik moet dat hier meteen even uitleggen. Floris V, de arme stakker, werd in 1296 slachtoffer van een roetgemeen complot. Tijdens de valkenjacht, op 23 juni 1296, werd hij door een paar andere edelen overmeesterd, ontvoerd en gevangen gezet in een cel in het Muiderslot. Vier dagen later wilde men hem overbrengen naar een andere locatie, maar onderweg probeerden lokale boeren en burgers het gezelschap tegen te houden. De ontvoerders raakten in paniek en vermoordden Floris ter plekke. Hij liet wel een testament na. Omdat hij geen opvolger had, kregen zijn ‘horigen’ geen nieuwe baas, zij erfden gezamenlijk grote stukken Goois boerenland, de zogeheten ‘gemene gronden’ of ‘meenten’.

Hierdoor ontstond een coöperatieve gemeenschap van Gooise veeboeren, akkerbouwers en schapenhouders: de ‘Erfgooiers’. Hun grondeigendomsrechten gingen – ook al stopten velen zelf met boeren en werd het land verpacht – door de eeuwen heen over van vader op zoon. Loop je in de Erfgooierspapieren langs de stamboomlijnen van de De Nooijen, dan zie

je dat mijn opa Gijsbertus een vader had, die Pieter heette en die Pieter had weer een vader, die Gijsbertus heette, dat gaat zo terug tot 1296. Papa, geboren op 26 juli 1912 in Hilversum, als zoon van mijn opa Gijsbertus de Nooij, was dus weer een Pieter.

Op het terrein van het huidige Mediapark, precies op de plek waar je nu ook – jazekeer! – het *Tineke de Nooij-plantsoen* vindt, stond vroeger een dikke villa, het bestuursgebouw van de *Vereniging Stad en Lande*, de Erfgooiersvereniging. Die oude villa is inmiddels gesloopt, nu staat daar het gebouw van Omroep MAX. Wanneer MAX-directeur Jan Slagter naar buiten kijkt, ziet hij mij en Joop van den Ende knus naast elkaar liggen. Jaja, Joop heeft daar ook zijn *Joop van den Ende-plein*. Ik verkeer dus in goed gezelschap, daar op het Mediapark. Wel vond ik mijn plantsoen nogal saai: veel grote planten, weinig kleur. Toen ik daar een paar jaar geleden iets van zei, tijdens het voorbereiden van mijn *TinekeShow* op Radio 5 voor Omroep MAX, besloten mijn collega's een hele bus bloemenzaadjes over mijn plantsoen uit te strooien. Zo schattig! Vanaf dat moment was het nog even wachten op de regen en ja hoor, mijn 'hofje groenvoorziening' fleurde helemaal op.

Vroeger fietsten mijn vader en alle andere Erfgooiers één keer per jaar naar het gebouw van *Stad en Lande*. Voor een stempeltje op hun eigendomspapier plus een toelage van vijf gulden, schoon in het handje. Met dank aan graaf Floris. Ik weet nog goed dat ik, achterop de fiets, met papa mee mocht naar die imposante villa tussen de korenvelden. Wat zou hij het geweldig hebben gevonden te weten dat verdomd daar nu het *Tineke de Nooij-plantsoen* ligt. Apetrots zou hij zijn geweest.

Maar goed, die bescheiden maar welkome jaarlijkse toelage bleef in stand tot het begin van de jaren '70. En toen kwam voor alle Erfgooiers plots het grote schip met geld langszij. Burgemeester Boot van Hilversum had halverwege de jaren zestig besloten de meenten van de Erfgooiers op te kopen, omdat er – ook toen al – grote behoefte bestond aan extra grond voor woningbouw. De Erfgooiersvereniging werd uiteindelijk in 1972 opgeheven en papa en mama kregen in één klap drieduizend gulden netto op hun bankrekening. Kassa! Mijn moeder kocht er een afwasmachine van en ook twee vliegtickets. Voor het eerst gingen mijn ouders vliegen, naar Oostenrijk. Papa vloog mopperend met mama mee, hij hield helemaal niet van nieuwe avonturen.

Met dat mooie bedrag was natuurlijk wel meteen een einde gekomen aan die jaarlijkse fietstochtjes naar de villa voor het stempel en de vijf florijnen. Misschien maar goed ook, want mijn geboorte – papa kreeg als eerste De Nooij in de geschiedenis alleen maar dochters en geen zonen – doorbrak de

erfrechtketen. In de ogen van ‘der *keerlen* god’ stelden vrouwen kennelijk niet veel voor. Hij had bepaald dat je alleen Erfgooier kon worden via de mannelijke stamboomlijn.

HUIZE CANTON

Mama, Johanna ‘Jopie’ Cluwen, stamde uit een keurige Amsterdamse middenstandsfamilie. Mijn lieve opa Johannes Cluwen was de zoon van een drogist. Een mooi familieverhaal is dat opa, tegen het einde van de Eerste Wereldoorlog, een rijtuig met koetsier had gehuurd. Daarmee reed hij door de stad bij alle familieleden langs om zijn bruid aan hen voor te stellen. Ik zie nog mijn moeders gezicht als opa dat verhaal weer eens voor de zoveelste keer vertelde, zij was dan zo trots op haar vader!

In 1918 kwam mama’s oudere zus, mijn tante Tiny, naar wie ik ben vernoemd, ter wereld. Opa en oma Cluwen verhuisden toen vanuit de grote stad naar Baarn. In die tijd werd Baarn ‘het groene dorp’ genoemd, veel rijke Amsterdamse kooplui bezaten er luxe buitenhuizen. Maar opa toog natuurlijk niet naar het groene dorp om daar ‘aangenaam te verpozen’. Hij had in Baarn een mooie baan aanvaard op de boekhouding van *de Nederlandsche Algemeene Maatschappij van Levensverzekering Conservatrix N.V.*

Zowel de directiewoning als het kantoor van *Conservatrix* bevond zich in *Huize Canton*, een bijzonder landhuis aan de Javalaan 7. Even de geschiedenis van *Huize Canton*: In 1791 en 1793 bouwde de Amsterdamse koopman Reinhard Scheerenberg, steenrijk dankzij de handel op China, twee droomhuizen in Chinese stijl aan de Baarnse Javalaan: *Huize Peking* en *Huize Canton*. Beide villa’s stonden bol van fraai bewerkt hout, geïmporteerd vanuit de Chinese stad Kanton, het huidige Guangzhou. *Huize Canton* was zo’n paradijselijk buitenverblijf dat Lodewijk Napoleon het in bezit nam, in zijn tijd als koning van Nederland. Later, in 1850, besloot koningin-moeder Anna Paulowna, de weduwe van koning Willem II, de villa te kopen. Na haar dood ging het eigendom over naar haar zoon, prins Hendrik. In 1910 werd het oude *Huize Canton* gesloopt. Op dezelfde plek verrees het huidige *Huize Canton*, in neo-rococostijl, maar wel met, langs de trappen, houtwerk afkomstig uit de oude villa. In de tuin, waar ik als kind vaak speelde, bevond zich ook een oude waterput. Die put stond centraal bij een lugubere moordzaak uit 1960, waarin twee jeugdviandjes van mij de hoofdrol speelden.

Opa, oma en tante Tiny betrokken een bijgebouw van *Huize Canton* aan de Javastraat 28, een heel groot huis met een beeldig witgepleisterd, achtkantig torentje. Vroeger woonden daar, op de bovenverdiepingen, de bedienden.

En op de begane grond bevonden zich de paardenstallen en een remise voor de rijtuigen. In dat grote huis aanschouwde mijn moeder, op 16 september 1920, het levenslicht. Later betrokken oma's zus, tante Jo, en haar man, oom Willem, dat huis met het torentje. Opa en oma verhuisden toen naar een oude villa, even verderop aan Javalaan 13. Daar kwam ik ter wereld. In 1941 dus.

Mama ontmoette papa in 1936, toen zij 16 was en hij 24. Ze jokkebrokten beiden over hun werkelijke leeftijd. Zij riep dat ze 18 was, hij deed zich voor als jonge knaap van 22. Papa woonde nog bij zijn ouders, aan de Cornelis Drebbestraat in Hilversum. Midden in een echte arbeiderswijk, die toen, vooral in het sjiekere deel van Hilversum, werd bestempeld als 'het rooie dorp' of 'over het spoor'. Geen stromend water of riolering. Tot op de dag van vandaag scheidt de spoorlijn de villawijken rond het centrum van Hilversum van de oude volksbuurt achter het station, waar nu overigens ook kapitale villa's zijn gebouwd.

ARBEIDERSGEZIN

Papa komt dus uit zo'n arm arbeidersgezin. Het woord asociaal wil ik hier niet gebruiken, maar opa was wel echt een ouwe zuipschuit. Volgens mij had hij, naast het stevig doordrinken, maar één andere hobby: oma baarde dertien kinderen! Daarvan groeiden er niet meer dan acht op. Ik vertelde al over de Gijsbertussen en Pieters. Vóór mijn vader was er een eerdere Pieter, de eerstgeboren zoon. Hij was als peuter doodgereden door de doktersauto. Vandaar dat opa en oma besloten hun volgende zoon, mijn vader, ook weer Pieter te noemen. Daarnaast waren ook nog een Maarten en Vinus, de eerste verdronk en de tweede ging dood aan de roodvonk. Zo ging dat vroeger hè. Zonen die daarna werden geboren kregen opnieuw de namen Piet – mijn vader –, Maarten en Vinus.

Wat ik al zei, het was zo'n gezin van "Ach vaderlief, toe drink niet meer..." Opa zoop zich drie slagen in de rondte. Hij kreeg zijn salaris op de zaterdag. Oma, of een van de kinderen, moest hem dan zaterdagmiddags op tijd uit de kroeg halen om te voorkomen dat hij zijn ganse weekloon verzoop. Oma nam dan zelfs een mes mee, ik zweer het je! Al die verhalen, die ik van mijn vader over opa en oma heb gehoord, het is niet te geloven. 's Zondags was het feest, dan kocht oma krentenbollen of kadetjes, voor elk kind één, een traktatie van heb-ik-jou-daar. Soms pakte papa zijn krentenbol en ging daar dan eerst een tijdje op zitten, uit angst dat een van zijn broers of zussen die zou jatten.

Er was geen geld, dus ook geen speelgoed. Papa zat vaak in het bos, daar

ving hij muizen en ratten. Die trainde hij. Vooral op ratten was hij dol. “Die zijn zo vreselijk slim!” zei hij altijd. Onderling bestond een sterke band tussen de broers en zussen. Op verjaardagen waren ze er altijd allemaal, die De Nooijen. Wat ik heel apart vind, is dat al die kinderen bijzondere talenten genoten, qua sport, kunst, muziek. Mijn vader was een topsporter en hij kon ook geweldig kleien, ik heb nog beeldjes en vazen van hem. Tante Greet zat op de operettevereniging. Mijn ooms Kees en Vinus zongen ook prachtig, samen het duet uit *De Parelvisser*, een tenor en een bariton. Als die twee mannen zongen, zakte heel de familie De Nooij jankend van hun stoelen, pure emotie! Er werd heel veel gezongen bij mijn vader thuis. *Mama* ook, van Enrico Caruso, zó mooi!

Kees en Vinus waren daarnaast zeer getalenteerde kunstschilders. Je denkt ‘arbeidersgezin’, maar ze waren allemaal enorm kunstzinnig. Het jammere was: je deed in die dagen niets met zo’n talent, want daar was ‘geen brood mee te verdienen’. Alleen mijn neef Ron, zoon van oom Vinus, is uitgegroeid tot een zeer bekend kunstschilder. Hij maakt fantastische moderne werken en exposeert volop, een paar van zijn werken hangen bij mij aan de muur.

Mama zat tijdens haar eerste rendez-vous met papa op het Baarns Lyceum. Ze was reuzeslim, supersportief, een geweldig turnster. En, zoals gezegd, hij was ook een fanatieke sporter, vooral met zwemmen, zeilen en voetballen. Op een tafeltje in mijn slaapkamer staat nog een hartstikke leuke, ingelijste zwart-witfoto uit die tijd, mama stoer op de motor met papa stralend achterop, hun haren wapperend in de wind. Zo zijn ze nog elke dag dicht bij me. Het is ook echt een hele blije foto. Hoe mooi mijn moeder was en hoe papa zijn best deed andere kerels uit haar buurt te houden hoorde ik later van ‘oom’ Jaap Verweij, met zijn twee broers Hendrik (‘oom’ Bull) en ‘oom’ Dirk een van de drie Veronica-directeuren. De Verweij’s lagen alle drie met een boot op de Loosdrechtse Plassen in het haventje bij Boomhoek. Daar lag ook mijn vaders zeilbootje. Vooral oom Jaap kende mijn vader goed. Toen ik bij Veronica kwam werken zei hij: “Ben jij een dochter van Piet de Nooij? Haha, wat leuk! Jouw vader is een echte sportman, een goeie zeiler ook! En goh, jouw moeder was zo’n mooie meid met mooie heupen en prachtige benen. Nou, jouw vader sloeg alle mannen die ook maar een beetje naar haar keken, meteen met zijn fietspomp van de steiger af!” Dus ik die avond thuis vragen: “Zeg pap, heb jij dat echt gedaan?” Hij knorde: “Dat is één keertje gebeurd. Met een vervelende kerel. Ik zag hem lopen, dus ik dacht: Ik mep hem met m’n fietspomp de plomp in.” “En dat heb je ook echt gedaan pap?” “Neuh!”, riep-ie uit. Want zoiets deed hij niet...

SCHANDE

Maar goed, ik reis even terug naar 1940, het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Ondanks het bombardement op Rotterdam en de Duitse bezetting stond de zomer van 1940 voor mijn ouders in het teken van de romantiek, met papa's zeilbootje op de Loosdrechtse Plassen als de *lieu d'amour*. Want ja, als kind uit een groot arbeidersgezin in een klein volkswijkhuisje had je thuis geen eigen slaapkamer natuurlijk. Dus wat doe je met je vriendinnetje? Juist, je neemt haar in de boot, haha! Letterlijk. Honderd procent zeker dat ik die zomer op dat zeilbootje ben verwekt. Waarschijnlijk komt daar ook mijn grote liefde voor het water vandaan. Zet mij maar op een bootje, dan voel ik me heerlijk! Ik ben nog altijd een watermens, water maakt mij gelukkig. Ik moet weer denken aan de vakanties tijdens mijn jeugd, Italië. Kwamen we daar aan, bij het Lago di Como, dan moesten we altijd met de veerpont naar de overkant van het meer. Nou, dan stond ik op die boot, varend op dat water, heerlijk, heerlijk, heerlijk!

In november of december 1940 moest mijn vader, van beroep timmerman-metselaar maar werkloos, als *Fremdarbeiter* naar Duitsland. Op 25 juni 1940 had secretaris-generaal Scholtens van Sociale Zaken alle Nederlandse gemeenten aangeschreven dat arbeid in Duitsland als 'passend werk' werd beschouwd voor mensen met een uitkering. Dat hield in dat de gemeenten arbeiders zonder baan konden verplichten in Duitsland te gaan werken. Een paar maandjes voor zijn vertrek hadden papa en mama elkaar dus nog harts-tochtelijk gekust op papa's zeilbootje. Of een beetje meer dan dat. Want op een mooie lentedag in '41 was mijn moeder, de turnster, naar de huisarts gestapt: "Dokter, het is zo gek, als ik de driedubbele salto van de hoge doe, dan rommelt het zo raar in mijn buik." Na haar van top tot teen te hebben onderzocht, had de dokter haar diep in de ogen gekeken met de woorden: "Lieve Jopie, je bent al acht maanden zwanger..." Tsja, we schrijven 1941, moet je je even voorstellen, dit was een grote schande voor de keurige familie Cluwen. Jopie ongehuwd zwanger! In oorlogstijd, met de verwekker van haar ongeboren kind ver weg in het land van de vijand.

God mag weten hoe opa het fikste, maar hij kreeg het als een der Baarnse notabelen – "notabéélen," zou Toon Hermans zeggen – bij de gemeente voor elkaar dat papa op verlof eventjes vanuit Duitsland naar Nederland terug mocht om, kort voor de dag van mijn geboorte, met mama te trouwen. Op 19 april 1941 fietste tante Tiny als getuige naar het gemeentehuis, met mijn hoogzwangere moeder achterop en papa op opa's herenfiets ernaast. Er werd razendsnel getrouwd, zonder enige poespas. En acht dagen later, op zondag 27 april, kwam ik ter wereld. Mijn vader is nooit trots geweest op het

gedwongen flitshuwelijk. Vroeg iemand hem, jaren later: “Zeg Piet, hoe lang zijn jij en Jopie nou eigenlijk getrouwd?”, dan riep papa naar mij: “Hé Tinus, hoe oud ben jij?” “Zestien, pap.” En dan jokte hij: “Zeventien jaar alweer.” Standaardrepertoire! Zijn hele leven loog hij dat ene jaartje erbij. Want een ‘motje’, dat bleef schande.

Aan zijn tijd in Duitsland hield papa ook nog vier woorden Duits over. Daar ging-ie prat op, het was de enige buitenlandse taal die hij meester was. Tijdens mijn huwelijk met Tony Vos sleepte ik regelmatig vaak Amerikaanse jazzmuzikanten mee naar huis. Die zaten dan met papa een potje te dammen. Maar ja, vaders sprak geen woord Engels. Wel vier woorden Duits. En dus schreeuwde hij dan opeens naar die muzikanten, omdat het nu eenmaal buitenlanders waren: “*WOLLEN SIE KAFFEE HABEN!?*” Echt heel hard. Ook standaardrepertoire! Het gebeurde telkens weer, wanneer we Amerikanen op visite kregen. Ik zei dan altijd: “Pap, je moet niet zo hard schreeuwen.” Waarop hij steevast reageerde met: “Dan verstaan ze me tenminste!” Papa bulderde die vier woorden omdat hij er dol op was zijn Duitse woordenschat zo luid en duidelijk mogelijk tegenover de buitenlandse gasten te etaleren. En die Amerikanen? Nou, die vonden hem geweldig!

ALIEN

Papa was bij mijn geboorte aanwezig. Mama vertelde daar vaak over, hoe ik als zondagskind met een noodgang op de wereld was gekomen, uit haar gezonde sportlijf, en hoe papa reageerde. Hij wachtte in de keuken. Tante Tiny vroeg: “Piet, ben je zenuwachtig?” “Nee, natuurlijk niet!” Maar toen het zover was dat ik eruit floepte sprong hij op, knalde tegen het keukenrekje dat op de vloer uiteenspatte en gooide de deur dicht waar hij juist doorheen moest. Complete chaos en paniek! Mama en tante Tiny verhaalden jaren later nog keer op keer schaterlachend over papa’s zenuwsprong bij mijn geboorte, zo hilarisch vonden ze het!

En er was nog iets. Na het doorknippen van de navelstreng stonden, in het hoekje waar ik op de commode was gelegd, de vroedvrouw en tante Tiny wat te mompelen en aan mij te frommelen. Mijn moeder, daar in dat bed, vroeg een tikkie ongerust: “Wat is er aan de hand? Is er iets mis?” Dus één van die twee antwoordde: “Nou eh..., er is niet echt iets mis, maar er mist wel iets ja, haar rechterhandje... dat heeft maar vier vingers...” En mijn moeder, intelligent als ze is, vroeg meteen een beetje onzeker: “Groeit dat vijfde vingertje er nog aan?” Haha, legendarisch! En nee, die vijfde vinger is er nooit meer aan gegroeid. Ik ben, zoals Sting zingt, een ‘alien’, een ‘legal alien’, een merkwaardig buitenaards wezen, rechtmatig op aarde geland. Want zoals ik later,

tijdens mijn tv-programma *Tineke en de Paranormale Wereld*, van ooggetuigen heb mogen vernemen: *aliens* hebben niet vijf, maar vier vingers aan hun handen!

Naast dat handje met vier vingers was er ook iets raars met mijn linker-voetje, dat stond helemaal scheef. Ik ben door de jaren heen tig keer aan dat voetje geopereerd, vanwege problemen met de bloedsomloop. Het is bijna gehalveerd, alle teentjes eraf. Mijn hele leven moest ik op speciaal aangemeten schoeisel lopen, kijk maar naar foto's van mij in de media: altijd gympen met steunzolen. Ik was de eerste die, op gala-avonden of andere chique party's, gympen droeg onder een avondjurk. Nooit een probleem mee gehad, ik hoef me niet te meten met die mooie meiden in rare designersmode of haute couture-pakken. Natuurlijk draag ik ook iets keurigs, maar daaronder trek ik gewoon gympen aan, ja hoor.

VACTERL-SYNDROOM

Ook mijn ruggetje was – en is nog steeds – niet goed, in de loop der jaren helemaal vergroeid. 't Is een afwijking in het DNA, iets genetisch, een syndroom met een moeilijke naam waarvan ik dan ook nog eens een bepaalde variant heb. Mijn jongste, SaraLee, heeft 't een paar jaar geleden, via internet, helemaal voor me uitgeplozen. Het is een erfelijk syndroom met de moeilijke naam *VACTERL associatie*. Mijn oudste dochter, Tuffie, een prachtig mooie meid, werd in 2002 getroffen door bottumor in haar gezicht. Komt hoogstwaarschijnlijk ook door dat syndroom. Dat vreselijke nieuws bereikte mij, toen ik in Zuid-Afrika woonde, net nadat mijn man Peter daar een hersenbloeding had gekregen. Een ramp! Omdat mijn man mij hard nodig had, kon ik niet weg uit Zuid-Afrika om bij mijn kind te zijn! Tuffie had een 'niet kwaadaardige aangezichtstumor', zo heette dat dan. Maar hoe onschuldig is een tumor, die je halve gezicht opvreet? Ze moest de afgelopen twintig jaar maar liefst éérentwintig zware operaties ondergaan, waarvan drie bijna met dodelijke afloop. Ze heeft nu een artificiële oogkas. In dit boek over mijn leven weid ik liever niet te veel uit over de gevoelens en ziekte-toestanden van mijn oudste kind. Maar wat zoiets met je doet, daar heeft Tuffie zelf, in haar online blogs, zeer openhartig over geschreven.

Tuffie's jongste kind, mijn middelste kleindochter Luna, werd ook geboren met een gevolg van het VACTERL-syndroom; een schisis, een hazenlip dus. Maar gelukkig was er geen sprake van een open gehemelte. Ze onderging vier (!) operaties, maar nu zie je vrijwel niets meer van dat hazenlipje. Zij heeft zo'n mooi gezichtje! Krankzinnig eigenlijk dat ik, dankzij SaraLee, pas sinds twee jaar weet dat het allemaal draait om het syndroom *VACTERL*

associatie. Die hoofdletters VACTERL staan voor de zeven beginletters van de Latijnse benamingen voor de verschillende afwijkingen, geassocieerd aan het syndroom. Van de zeven afwijkingen heb ik er drie niet, vier wel. Gelukkig heb ik geen waterhoofd en ook ben ik niet zonder anus ter wereld gekomen. Dat 'zit' bij mij wel goed, godzijdank. Mijn laatste echtgenoot, Peter IJkelenstam, was orthopedisch chirurg van beroep. Peet vond die bijzondere afwijkingen aan mijn lichaam reuze interessant. Jaja, hij heeft mij vaak van top tot teen onderzocht, ook als Ortho Peet! Hij vertelde mij: "Wees maar blij met jouw sportieve, lenige moeder. Anders was de bevalling waarschijnlijk niet zo snel en soepel verlopen. Dankzij haar uitstekende conditie ben jij niet met spina bifida geboren, een open ruggetje..."

2 OORLOGSJAREN

Mijn peutertijd bracht ik door in die villa in Baarn, aan de Javalaan 13. Met opa, oma, mama en tante Tiny. Ik kreeg tante Tiny's doopnaam, Christine. Dat was ook de doopnaam van oma Cluwen, oma Stien, naar wie tante Tiny dus weer is vernoemd. Papa woonde niet bij ons, hij verbleef op een onderduikadres, ergens in Soest. Want hij wilde absoluut niet meer terug naar Duitsland. Vooral de laatste oorlogsmaanden herinner ik me nog goed, ik was vier. Nu, met die ellende in Oekraïne en Gaza, de beelden en vooral de geluiden op televisie..., het is misschien gek, maar dan komen bij mij beelden en geluiden uit mijn prilste jeugd naar boven.

Laatst dacht ik: Verhip, ik zie opeens mijn moeder weer, in de tuin met mij op haar arm. Er vliegen bommenwerpers over en er vallen broden uit de lucht. Dat was april of mei '45, *Operatie Manna*. Amerikanen en Britten dropten vanuit hun vliegtuigen Zweeds wittebrood boven uitgehongerd Nederland. Heel lang dacht ik dat die broden echt uit Zweden kwamen, maar dat was niet zo. Ze waren wel gemaakt van Zweeds meel, met drie grote vrachtschepen door het Zweedse Rode Kruis naar Delfzijl gebracht. In het door de Canadezen bevrijde Noord-Nederland werden van dat meel verse broden gebakken, die nog dezelfde dag vanuit de vliegtuigen over bezet Nederland werden verspreid. Twee van die broden ploften in onze achtertuin. Wat een luxe, wit brood uit de hemel! Die broden aten we meteen op, boem! Droog, niks d'r op. Maar het smaakte als cake! Later, veel later had je dat vreselijke *King Corn*-brood van 'Japie', na zes dagen nog steeds 'vers'. Die reclame vergeet ik nooit meer, dat jochie dat tegen zijn ouders zegt: "Ik ga bij Japie eten..." En die slogan: "Het enige dat je weggooit is de verpakking..." Juist dat witte *King Corn*-brood deed mij weer denken aan die Zweedse broden. Zo maar als het Bijbelse *manna* vanuit de hemel, neergeploft in onze achtertuin. Dat maak je dan als peuter mee, tjonge dat was me wat! Die heerlijke eerste hap, echt om nooit meer te vergeten, zoet als cake!

ZANDTAART

Mijn familie klaagde nooit, tijdens de hongervinter van '44, weet ik uit de verhalen van mijn moeder. Wel vertelde ze mij dat ik in de zomer van dat jaar, kort voor die hongervinter, als peuter van drie iets vreselijks had

gedaan. Mama was toen twee dagen van huis geweest. Vertrokken op de fiets, helemaal naar Zwolle. Daar had ze twee eieren gescoord. Moet je je toch voorstellen, haar fiets had niet eens banden, ze reed op de ijzeren velgen. En het was bloedlink, als jonge vrouw alleen, in oorlogstijd, fietsend van Baarn naar Zwolle! Maar ze wilde voor papa's verjaardag – hij kwam vanuit zijn onderduikadres af en toe stiekem bij ons langs – een zandtaart maken.

Een zandtaart? Nou, dát vond ik een reuzegoed idee. Want opa had voor mij in de tuin, niet lang daarvoor, een zandbak gemaakt. Ik zou dus wel even helpen. Mama had alle spulletjes voor het taartbakken klaargezet. In een schaalte op de keukentafel ook het deeg: wat meel met die twee kostbare eieren, geklutst. Intussen had ik netjes wat zand uit de zandbak in mijn speelgoedvormpjes gedrukt, ook ik was klaar voor de zandtaart. Ik stapte met mijn vormpjes de keuken binnen en keerde ze keurig om boven mama's deegschaaltje met het meel en de eieren. Wat mij betreft kon de zandtaart nu de gaspit op! Mijn aandeel was geleverd, wat een feest, papa's 32ste verjaardag!

Sommige ouders zouden hun kind misschien een pets van jewelste hebben gegeven. Maar mama was helemaal niet boos, ze moest er zelfs vreselijk om lachen. Ik snap dat wel. Hoe kan je nou kwaad worden op een 3-4-jarige, die daar heel trots staat te glunderen met haar omgekeerde zandvormpjes? Dat was dus typisch mijn moeder, zij kon ongelooflijk lachen om dit soort hope-loze minirampjes. Ook papa vond het reuze komisch. Volgens mij was dát het geheim van hun huwelijk, moet ik zeggen. Feitelijk waren mijn ouders helemaal niet zo'n fantastisch ideaal stel, maar ze deelden wel een paar essentiële dingen; hun wederzijdse liefde voor het sporten én het lachen. Ze lachten samen wat af, die twee, ze zagen overal de humor van in. En dat was erg leuk. Later heeft mama die zandtaartgeschiedenis nog vele malen in geuren en kleuren opgedist, jarenlang een van de succesverhalen binnen de familie- en vriendenkring.

En over taart gesproken. Mama maakte kort na de oorlog ook taartjes van Maria-biscuitjes. Er ging een klontje boter op en daar bovenop weer een stukje chocoladereep. Of je kreeg een beschuitje met een plakje koek erop. Echt honger hebben we nooit geleden volgens mij, ook niet in die beruchte hongerwinter. Als kind kreeg je niet zo heel veel mee van de oorlog. Thuis werd gedaan alsof alles normaal was. Er werd in elk geval niet met jou over gesproken. Televisie bestond niet. En radio? Ik weet niet of mijn ouders en grootouders een radio bezaten en daarnaar luisterden. Je deed dat zeker niet samen met kinderen. Veel te gevaarlijk, het bezit van een radio was door de Duitsers verboden. Daarop stond een gevangenisstraf van vijf jaar.

LIEBFRAUMILCH

Na de bevrijding spraken mijn ouders nog maar zelden over de oorlog, die bezettingsjaren hadden ze kennelijk heel diep weggestopt. Wel koesterde vooral mama nog zeker twintig jaar haatgevoelens jegens ‘de moffen’, zoals zij de Duitsers al die tijd is blijven noemen. Jeetjemina, pas toen Beatrix viel voor de charmes van ene jonkheer Von Amsberg veranderde dat. Want prins Claus had mama’s gratie! Tot 1965 vertikte ze het domweg tijdens onze auto-vakanties via ‘Moffrika’ naar Italië te rijden. Dan reed ze liever via Frankrijk. Maar nadat Beatrix zich met Claus had verloofd, tufte ze wel over Duitsland naar het zuiden. En op de terugweg kocht ze dan altijd *Liebfraumilch*, vrese-lijk zoete wijn van de druiventuinen rond de Liebfrauenkirche in Worms. Daar was ze dol op.

En wat ‘die moffen’ betreft, mijn man Peet noemde ze ook altijd zo wanneer hij over Duitsers sprak. Hij had, geboren in 1924, de oorlog natuurlijk ook nadrukkelijk meegemaakt. Maar wat nou zo grappig is..., toen Peet onze vriendin Petra in Zuid-Afrika leerde kennen is dat helemaal veranderd. Petra is Duitse en Peet was echt dol op haar. Haar ouders vond hij ook “*fantastische mensen*”. Terwijl die vader van Petra toch, godjandorie, een échte stereotiepe Duitser was. Maar die man speelde leuk piano en bleek een goeie vent. Peet kon met hem uitstekend door één deur. Sindsdien sprak hij nooit meer over ‘moffen’ en waren het gewoon *Duitsers*...

Mijn vader repte ook met geen woord over zijn onderduikersjaren. Ik weet dat hij ergens in Soest zat, bij een pottenbakker. In mijn raamkozijn pronkt een prachtig beeldje, gemaakt door die pottenbakker óf door papa, ik weet het niet precies; een Joods vrouwtje met gebogen hoofd, ze draagt een zware tas en heeft zo’n typisch mutsje op. Ik blijf gewoon geloven dat papa het heeft gemaakt, kan me niet schelen. Ik heb er voor de zekerheid ook nog een bronzen kopie van laten gieten. Papa is bij die pottenbakker in de leer geweest, dat heeft hij mij wel ooit verteld. Onderop de voet van het beeldje is een kunstenaarssignatuur ingekerfd, maar die is vrijwel onleesbaar.

Mijn vader verdiende de kost als timmerman-metselaar, al op zijn twaalfde stond hij met zijn vader op de steiger, maar hij kon ook heel mooi met klei werken. Toen Assie en ik klein waren kleiden we heel vaak, papa deed dan voor hoe je huisjes of beestjes kon boetseren. Naast beeldjes maakte hij fantastische, handgedraaide vazen; mijn zusje heeft er nog één en ik heb er ook één. In de oorlog woonde en werkte er een pottenbakker in Soest, die precies zulke vazen maakte, Nol de Bruin van pottenbakkerij ‘t Vuur aan de Lindenlaan 4b. Nol was de zoon van de bekende Baarnse kunstschilder

Cornelis de Bruin, die in 1940 stierf. Het kan heel goed dat mijn vader bij Nol ondergedoken heeft gezeten.

VLUCHTENDE DUITERS

Wat ik verder nog weet van de oorlog, mijn eigen herinneringen? Om de hoek van het huis van opa en oma lag het Cantonspark, waar de Duitse soldaten waren gelegerd. Ik weet nog hoe ik als kind in de tuin speelde en er zo'n soldaat voorbij wandelde, die over de heg een chocoreep naar me toe gooide. Dat beeld doemt soms nog bij me op. Net als het aangezicht van die keurige, maar o zo treurige Javalaan van toen; een lange, trieste rij boomstronken. Alle prachtige, reusachtige beuken langs de laan waren gekapt. In de ijsskoude hongerwinter was er geen ander hout voorhanden om de kachels op te stoken.

En ik zie ook nog hoe mijn moeder buiten stond, terwijl ze naar de Duitse soldaten keek, die de tuinen in renden om fietsen te jatten. Zij wilden zo snel mogelijk weggelopen, want de bevrijders kwamen eraan. Maar die vluchtende Duitsers konden bijna geen kant op. 't Gooi ligt beneden de zeespiegel en de geallieerden hadden alle weilanden in de wijde omtrek onder water gezet. Dat laatste heb ik zelf niet gezien, wel die gestreste bezetters, als ratten in doodsnood het zinkend schip verlatend. En kort daarop die menigte joelende mensen rondom de Canadese soldaten, die met hun tanks over de Javalaan rolden.

Gelukkig staat de Javalaan vandaag de dag weer vol grote beuken, het is een erg mooie statige laan waar ik tot voor kort nog altijd graag doorheen reed voor een *'trip down memory lane'*: langs Huize Canton – nu verdeeld in luxe kantoorunits, te huur via Funda, omdat *Conservatrix* er in 2017 uit is gegaan –, dan langs het huis met het torentje met, even verderop, de villa van opa en oma, waar ik ben geboren, en tot slot de bocht om, daar ligt het Cantonspark. Aan het Cantonspark bewaar ik zo veel mooie herinneringen, ook uit mijn latere leven. Een vriendin van mij, Tera Naafs, doet er rondleidingen, zij kan je van alles vertellen over al die bijzondere bomen in het park. En je hebt er *de Wintertuin*, de voormalige botanische kas, nu een restaurant met theetuin, waar je ook van een *high tea* kunt genieten. In het midden van de kas bevond zich tijdens mijn jeugd een reusachtige palmboom uit 1880, geschonken door de Universiteit Utrecht. Die palm staat er nu nog! Ze noemden de grote kas met de palm vroeger ook heel deftig *The Palm Court Galleries*, er werden exposities georganiseerd. Maar de boel was enorm verouderd, het lekte er altijd, echt een ellende.

De Wintertuin is inmiddels helemaal opgeknapt en verbouwd, fantastisch.

Ik ben daar zo trots op! Ja, diep in mijn hart ben ik nog altijd een echte Baarnse. Onze *Wintertuin* leeft als nooit tevoren, er wordt van alles georganiseerd. Voor volwassenen en voor kinderen, spooktochten bijvoorbeeld. Heb ik nog nooit gedaan, hoor, dat je als mafkees kruip-door-sluip-door achter elkaar moet aanhobbelen in het donker. Twee oude kassen in *de Wintertuin* zijn omgetoverd tot de ‘*Elixer Escaperooms*’, je kan je laten opsluiten en je ontsnapt pas als je een moordzaak hebt opgelost. Dat wil ik eigenlijk nog steeds wél een keer doen, samen met mijn kinderen en kleinkinderen, lijkt me geweldig!

In *The Palm Court Galleries* organiseerde ik jaren geleden ook een expositie; de schilderijen uit de nalatenschap van Peets in ‘93 overleden vader, Henk IJkelstam. Opa Henk was professioneel kunstschilder, opgeleid aan de *Rijksschool voor Kunstnijverheid* en de *Rijksakademie van Beeldende Kunsten* in Amsterdam, bekend onder zijn kunstenaarsnaam H. IJkelstam. Zijn schilderijen signeerde hij vaak met Ykelstam en wij wilden zijn prachtige werk met deze expositie eren en in de publiciteit brengen. Mijn schoonzoon Mike del Ferro speelde daarbij voor de genodigden op de vleugel, ja, een heerlijke herinnering.

TROEP

Wat ik hier nog wel even aan wil toevoegen is dat Peet enig kind was en dat opa Henk, kort voor zijn dood, tegen mij zei: “Ik benijd mijn zoon niet om zijn nalatenschap”, doelend op twee enorme opslagcontainers vol met zijn schilderijen, die ooit in musea en kunstgaleries tussen de werken van tijdgenoten als Appel, Corneille, Lucebert en Constant hingen. Maar wat had opa Henk gedaan? Uit protest tegen de avantgardistische *CoBrA*-beweging uit 1948, waartoe genoemde schilders behoorden, kocht opa zoveel mogelijk van zijn schilderijen van kunsthandelaren en collectioneurs terug. Hij wilde niet tussen die ‘troep’ van Karel Appel en andere Cobra-schilders worden geëxposeerd. Opa maakte stillevens: vazen, kannen, tomaatjes op een tinnen bord met bijzondere schaduwen en lichtinvallen, daarnaast ook non-figuratief werk met uiterst zorgvuldig op het doek aangebrachte kleurenvlakjes. Aan één schilderij werkte hij drie, vier maanden.

Karel Appel was nota bene een oude vriend van hem. Opa schonk de melkboerenzoon uit de Dapperstraat verf en penselen, omdat Appel financieel geen nagel had om aan zijn kont te krabben. Maar nadat de laatste met collega’s uit Kopenhagen, Brussel en Amsterdam *CoBrA* had opgezet en zich ontpopte als het woeste schildersbeest van de kreet “ik rotzooi maar wat aan”, was het gedaan met opa’s respect voor Appel. Met iemand die dertig schil-

derijen op één dag op het canvas slingert, wenste opa Henk niet te worden geassocieerd.

Hij vond die hele Cobra-stroming dus iets verschrikkelijks en trok zijn portemonnee om zijn werk weg te halen bij verzamelaars of galeries die Cobra wel op prijs stelden. Toen opa stierf was me daar een enorme collectie schilderijen, daar werd je gewoon gek van! Dus ik zeg tegen Peet: Wat doe je daar nou mee? Peet wist het ook niet, maar hij begreep wel dat je die absoluut fantastische topkunstwerken van opa niet zomaar weg kon laten kwijnen in opslagboxen. Er moest recht worden gedaan aan die schilderijen. Ik dacht eerst nog aan het oprichten van een stichting voor het beheer van de nalatenschap, maar dat bleek veel te duur. Uiteindelijk was Peet het met me eens, dat we de schilderijen beter konden gaan verkopen, opdat ze ergens bij iemand een mooi plekje aan de muur zouden krijgen. Dus ik zei: “Zullen we een expositie in *de Wintertuin* organiseren?” Nou, dat vond Peet prima. We hebben toen heel veel schilderijen verkocht. Die hangen nu allemaal blij te zijn bij mensen thuis, die er elke dag van genieten. En zeker weten dat ze ook nog eens flink in waarde zijn gestegen, vooral die non-figuratieve werken. Later exposeerden en verkochten Peet en ik opa Henks schilderijen ook nog in Zuid-Afrika.

Tot slot wil ik nog wel even een kleine kanttekening kwijt betreffende opa IJkelenstam; hij was een bijzonder sobere, sombere man, kwam nooit uit zijn atelier. Ik ontmoette ooit een biograaf, een enorme fan van opa's werk, die was een jaar bezig geweest met informatie vergaren. Uiteindelijk kwam het toch niet tot een boek. De man vertrouwde me toe: “Er valt gewoon niks te verhalen over Henk IJkelenstam. Had hij nou maar gehoord of gesnoerd, maar ik heb niets om over te schrijven.” En zo was het, opa was een saaie zuinigerd, die bovendien zijn vrouw en enige kind altijd strak onder de duim had gehouden. Waar andere mensen op oudejaarsavond gezellig oliebollen aten en dronken werden, riep opa zijn vrouw en zoon bij zich, pakte zijn kasboekje en vertelde hen wat ze hem dat jaar hadden gekost. Ja echt, dat deed-ie! Dat was opa Henk! Tsja, en dat is het enige rare dat ik over hem vertellen kan...

3 DE MOORD

Een van de mooiste plekjes in mijn geboortehuis in Baarn was de schitterende serre, prachtig licht, vooral als de zon lekker door de ramen scheen. Buiten in de tuin, pal naast die serre, plantte opa speciaal voor mij bessenstruikjes. Witte kruisbessen en witte en rode aalbessen. Vooral kruisbessen zie je bijna nooit meer. Ik vond ze erg lekker, je kon er ook zo heerlijk in knijpen. De voor- en zijtuin waren groot en ruim, maar we hadden geen diepe achtertuin. Want pal achter het huis lagen de dahliakwekerijen. Baarn genoot in die jaren internationale faam vanwege de immense dahliakwekerijen, zoals *Burbankia* van ‘dahliakoning’ Hendrik Hornsveld. *Burbankia*, achter het Cantonspark, was een hele grote. Nu zijn al die prachtige oude dahliavelden helaas volgebouwd met nieuwe huizen. Als kind genoot ik enorm van de zoete geuren en felle kleuren van de duizenden reusachtige bloemen. Ik ben nog steeds dol op dahliã’s. Ze bloeien in alle tinten van de regenboog. Gek eigenlijk, ik heb ze nooit in huis. Je ziet ze ook bijna niet meer in de bloemenwinkels.

In de villa van opa en oma woonden papa en mama op de bovenetage. We hadden een balkon, met uitzicht op de voortuin en de Javalaan. Ook het meubilair van mijn ouders kan ik me nog goed herinneren, *old finish* heette dat. Nee, geen stoere houten meubelen uit de Finse blokhutten of zo. *Old finish* betekenen gewoon ‘oud gemaakt’, nepantiek dus. Kijk, mijn eettafel waar ik nu aan zit heeft een onderstel met bolpoten uit de achttiende eeuw, loodzwaar en massief. Peet, mijn overleden man, erfde deze echte antieke tafel van zijn vader. Papa en mama hadden ook zo’n tafel met bolpoten en daarnaast zo’n krankzinnig groot dressoir met een loper eroverheen, maar dan *old finish*, pure nep. Kopieën van het echte oude spul, maar die meuk zag er wel heel antiek uit.

Later, in de jaren ’50, kwam de eerste grote interieur-ommekeer. Plots vond mijn moeder blank beuken, alles wat Deens en Scandinavisch was, geweldig. Hypermodern en strak, dat was even helemaal hip. Papa moest opeens ook alles groen en in zalmkleur schilderen. Daar zaten we dan, tussen lichtgroene deuren en zalmkleurige vensterbanken. En plastic stoelen, mijn moeder vond dat ‘design!’ Ik weet nog hoe haar vriendinnen bij ons thuis kwamen en geschokt riepen: “Maar Jopie, wat heb je nou toch gedaan? Plastic stoelen en

een groene deur?!” Te vreselijk voor woorden, maar mijn moeder deed het.

En in de jaren '60 kocht ze opeens een wit barretje met drie knalpaarse gecapitonnerde barkrukken. Ze had thuis een hele horde vrienden uitgenodigd, ook studievriendjes van mijn zus Assie en mij, wel een mannetje of vijftien om de bar in te wijden. Op de toog stond een batterij glazen uitgestald, er moesten cocktails worden gedronken! Papa fungeerde als mixoloog, door mama achter de bar neergezet om met allerlei kleurige likeuren cocktails te mixen en shaken. Wist hij veel! Normaal was hij van de whisky of jenever, nu sodemieterde hij gewoon de hele zoi door elkaar. En natuurlijk, binnen een half uurtje iedereen zo bezopen als een toeter! En daarna allemaal kotsen, over de wc-bril, de vloer, over alles. Ja, mama bedacht zo af en toe de meest krankzinnige dingen, ze ging zeer met haar tijd mee, haha!

Mijn moeder was ook dol op mooie tafellakens. 's Morgens bij het ontbijt en 's middags voor de lunch lagen er ingeborduurde lakens op de bolpoottafel, 's avonds altijd een damast kleed! En de eerste jaren, zo kan ik me nog herinneren, gebruikten we ook messenleggers, van die kristallen dingen. Ik moet mijn moeder nageven: zij dekte een tafel in stijl. Dat stelde zij zeer op prijs. En ik idem dito. Bij mij thuis wordt alleen aan een gedekte tafel gegeten. *Never ever* met het bord op schoot, gezellig tafeldekken is er bij mij ingeramd!

Mama had ook zo'n leuk bloemetjesservies. Een paar jaar geleden kocht ik, puur vanuit sentiment, in Zuid-Afrika precies zo'n servies, geel met hele vrolijke bloemen, handgeschilderd *Wedgwood* uit de jaren '30. Ik heb het drie keer gebruikt, daarna deed ik er niks meer mee. Veel te bang dat er iets zou breken of dat er verf af zou vliegen in de afwasmachine. Het stond heel lang mooi uitgestald in mijn glazen servieskast in Lage Vuursche. Ik dacht: Ooit wordt het nog wel eens een keer wat waard, leuk voor mijn dochters. Maar uiteindelijk heb ik het mijn nichtje Annebel, de dochter van mijn zus Assie, cadeau gedaan. Ik had er hier in het Rosa Spier Huis geen plek meer voor. En zij vond het servies zó prachtig, ze was er helemaal weg van. Mooi serviesgoed, jaja, ik ben er nog altijd dol op.

VERPLEEGSTER

Mijn meest favoriete plekje in de villa van opa en oma was de houten trap naar de bovenverdieping. Op het middenstuk, waar die trap een bocht maakte, bevond zich een extra brede tree, daar zat ik altijd graag. Niet om met poppen te spelen, aan poppen heb ik altijd de pest gehad. Ik kuierde als kind ook nooit rond met een knuffel of zo. Ik was wél Rode Kruis-verpleegster! Had waarschijnlijk met de oorlog te maken. Verpleegsters waren

heldinnen. Ik bond dan een wit servet rond mijn hoofd en tekende daarop met mama's rode lippenstift een kruis. Iedere passant op de trap moest halt houden voor een prik van zuster Tineke. Ook de poetsvrouw, de poes en de hond. Allemaal een prik! Huisdieren waren trouwens altijd aanwezig in het leven van mijn grootouders, van mijn ouders en ook in mijn volwassen leven. Ons motto: Een huis is geen thuis zonder poes of hond.

En misschien geldt wel hetzelfde voor de poetsdame of, beter, huishoudelijke hulp. Toen ik klein was, zag ik die mevrouw elke dag. Omdat oma Cluwen zelf helemaal niets meer kon. Zij lag altijd ziek op bed. Ik zie haar nog voor me, zo'n blauwe oma: blauwe lippen, blauwe nagels, een blauw gezicht. Dat had je vroeger hè, zo oogden mensen met een ernstige hartkwaal. Ze stierf heel jong, in 1947, net 54 jaar. Omdat papa en mama altijd moesten werken kun je wel zeggen dat ik ben opgevoed door opa. Hij kwam, na oma's overlijden, ook bij ons in Hilversum aan de Bosboom Toussaintlaan wonen, waar papa en mama in '46 naartoe waren verhuisd.

GRUWELIJK

Omdat mijn ouders allebei werkten, bracht mijn moeder mij doordeweeks, achterop de fiets, vaak vanuit Hilversum naar Baarn. Ik verbleef dan overdag bij opa en oma. Of bij tante Jo en oom Willem, die om de hoek in het huis met het torentje woonden. Ik speelde dan soms in de aangrenzende tuin, die van *Huize Canton*, met de twee kleine buurjongetjes, Boudewijn en Ewout. Zij waren de zoontjes van meneer Henny, de directeur van *Conservatrix*. Ik was een jaar of vijf, zij net iets jonger.

Geloof het of niet, maar later, toen zij 17 en 15 waren, vermoordden die twee jochies, samen met nog een tiener, op gruwelijke wijze hun 14-jarige schoolvriendje Theo Mastwijk uit Soest. Die knullen hadden met elkaar een soort jeugdbende en waren bang dat Theo hen zou verlinken. Daarom lokten ze hem *Huize Canton* binnen, waar ze die arme Theo met een snoer wurgden en met een hakmes de schedel insloegen. Boudewijn en Ewout dumpten het lijk in een oude waterput in diezelfde tuin waar ik ooit met hen had gespeeld en overgoten het met ongebluste kalk. Zoek maar op, online vind je er nog van alles over: *de Baarnse moordzaak* uit 1960.

Pas een jaar na de moord ontdekte een metselaar de overblijfselen van de 'spoorloos verdwenen' Theo in de put. Vanwege de ongebluste kalk was er van het lichaam bar weinig over. Maar een oplettende politiemann herkende in wat kledingresten het motief van het shirtje dat Theo droeg op de dag van zijn verdwijning. Boudewijn en Ewout gingen enkele jaren het gevang in en kregen TBS. Maar in het begin van de jaren tachtig namen ze samen het

directeurschap van *Conservatrix* over van hun vader, ze werden multimiljoenair.

Ik was in '60 heel druk met mijn eigen leventje, net bij *Radio Veronica* en zo. Het heeft heel lang geduurd voordat ik me realiseerde dat het mijn twee peutervriendjes waren geweest, die die beruchte moord hadden gepleegd.

BOEKENWURM

Mama werkte als corrector voor *Uitgeverij Hollandia*, aan de Beukenlaan 20 in Baarn. In de jaren '30 stond *Hollandia* vooral bekend als uitgever van boeken als *Kinderzaal* van Anke Servaes, over zuster Liesbeth, die zo meeleeft met het wel en wee van haar patiëntjes op *Zaal 7* alsof het haar eigen kinderen waren. Maar na de oorlog brachten ze ook werk uit van internationaal beroemde auteurs als Leon Uris: *Gezwoeren Kameraden*, *Exodus*, *Topaz* en *Armageddon*. Als kind was ik een echte boekenwurm, dit soort 'grotensenboeken', spannende oorlogsboeken, las ik aan de lopende band. Papa was het er niet mee eens, maar ik verslond die literatuur. Mijn moeder suste dan: "Ach Piet, ze neemt op wat ze kan..."

Mama was niet alleen op het werk corrector, maar ook thuis; boeken las zij altijd met een potlood in haar hand, haha. Want zo corrigeerde je vroeger, met een potlood op papier. Er waren natuurlijk nog geen laptops en desktops. Ze wandelde ook graag door de drukkerij van *Hollandia*, omdat het daar zo heerlijk naar verse inkt rook. Soms vertelde ze over de mensen op haar werk, dan sprak ze over 'meneer' Staal, de boekhouder. En 'meneer' Muntinga, de baas van de afdeling. Er was een ongetrouwde jongedame, dat was dus 'juffrouw' Diettrich. Zo spraken ze elkaar op kantoor aan, uiterst keurig: meneer, mevrouw of juffrouw. Dat vond ik zo geestig. En dan was het om klokslag tien uur bij de koffie: "Hoe was uw weekend meneer Staal? Erg gezellig, mevrouw de Nooij, een beetje jammer dat het zo regende." Ja, zo ging dat.

Mama hield van *Hollandia*. Ze is er een paar keer weggegaan, bijvoorbeeld toen we naar Hilversum verhuisden en Assie werd geboren. Maar later keerde ze er toch weer terug. Nu, terwijl ik in gedachten even terugreis naar mijn prille peuterjaren in Baarn, voel ik wel dat ik toen ongelooflijk veel van mijn vader heb gemist. En van mijn moeder. Omdat ik vooral door opa en tante Tiny werd opgevoed. Mijn leven met mijn ouders begon eigenlijk pas nadat we naar Hilversum waren verhuisd. Alle herinneringen aan Baarn, daar in het huis van opa en oma, betreffen opa en tante Tiny.

Vanaf mijn tweede zat ik ook al op de kleuterschool. Dat was heel bijzonder. Je mocht daar eigenlijk pas op je vierde naartoe. Mama heeft mij ooit verteld

dat zij op een dag speciaal naar de kleuterschool is gestapt, middenin de oorlog dus, omdat ik altijd stond te huilen als de kindjes uit de straat voorbij ons huis naar school liepen, de meisjes allemaal mooie strikjes in het haar. Ik wilde daar ook naartoe, ook met zo'n strikje en met die kindjes spelen. Nou, mama kreeg dat dus voor elkaar. Tante Tiny werkte in die periode niet, zij verzorgde mijn zieke oma. En tegelijkertijd zorgde ze voor mij.

Na oma's overlijden trouwde ze met oom Ton en ging ze in Scheveningen wonen. Een leuk huis aan de Kanaalweg, waar toen ook de tram langs reed. We logeerden daar iedere zomer: opa, mama, mijn zusje Assie en ik. De keuken met de grote eettafel bevond zich in het souterrain, ik vond dat reuzespannend. Dan zag je zo van onder de benen van voorbijlopende mensen en de wielen van de tram. En natuurlijk gingen we naar het strand. Daar liepen we via de Haringkade naartoe. En iedere dag zeurde ik net zo lang bij opa totdat hij mij een kwartje gaf. Want langs het strand liep een man met een ezel aan een touwtje. En voor dat kwartje mocht je dan, hop, op dat ezeltje. Opa huurde ook altijd zo'n hoge, gevlochten rieten strandstoel. Ik zie hem daar nog in zitten, met zijn blote voeten in het zand, genietend van de zoute zeelucht. Na 1960 verdwenen de prachtige rotanstoelen van het Scheveningse strand om plaats te maken voor die lelijke houten inklapbare strandstoelen.

4 HILVERSUM

Na de oorlog kwam mijn vader, vanuit zijn onderduikadres in Soest, eindelijk bij ons in Baarn wonen. In opa's huis. Maar papa had de pest aan Baarn, Baarn was hem te stil. Hij wilde terug naar zijn Hilversum. In 1946 solliciteerde hij als timmerman bij de *NRU*, de *Nederlandse Radio Unie*, in Hilversum. Hij kreeg een overall en een fiets. Nou, dat was me wat! En we verhuisden, naar de Bosboom Toussaintlaan 33, een wijkje vol omroep-medewerkers. Papa was blij en tevreden, terug in zijn geboortestad. Maar kort na de oorlog waren er geen individuele huizen beschikbaar voor jonge gezinnen. Je moest inwonen bij andere mensen.

Wij trokken in op de bovenverdieping. In een huurhuis, dat eigenlijk absoluut ongeschikt was voor meerdere huishoudens. Pure armoede was het. Beneden woonden meneer en mevrouw De Groot, een bejaarde broer en zus, heel oud. God wat waren die mensen oud! Voor mijn gevoel ver over de honderd, ook al waren het misschien gewoon zestigers. Zij deelden twee kamers en suite. Beneden waren ook de keuken en de wc. Eén wc'tje voor het hele huis, hè! Later heeft papa op onze etage een eigen keukentje voor ons gebouwd.

Als we thuiskwamen moesten wij via de gangtrap naar boven. Daar had je de overloop met de grote linnenkast. Aan de achterkant bevond zich de slaapkamer van papa en mama en aan de voorkant, de straatkant, waren nog twee kamertjes, die mijn vader had doorgebroken. In de oude tussenmuur metselde hij een mooie boog met steentjes ertegen. De kleinste kamer werd onze eetkamer, de andere de zitkamer. Voor was ook een balkon. In het hele huis was verder geen badkamer of douche, jezelf wassen deed je op de zaterdagmiddag in een zinken teil.

Ik sliep op zolder, een hele grote zolder. Ik was vijf, die zolder was mijn huis! Ik jatte ook van alles mee naar boven: suiker, kaas, zeep. Dat ging allemaal mee naar boven om te verstoppen. Voor als de oorlog weer zou uitbreken. Ik had bedacht dat mama dan, als ze helemaal niets meer had, bij mij kon komen. Dan had ik al die spullen gewoon. Maar helaas, mama kwam iets eerder naar boven, om schoon te maken, en ontdekte mijn geheime voorraad. Alles weer mee naar beneden, haha!

ASSIE

In 1946 werd mijn zusje ‘Assie’, Astrid, geboren. Ik wist niet eens dat mijn moeder zwanger was. Op een dag bracht papa mij naar zijn broer, oom Maarten, en tante Chel (Rachelle). Die hadden een prachtig poppenhuis. Tante Chel beloofde: “Als oom Maarten thuiskomt van zijn werk, haalt hij het poppenhuis van zolder. Daar mag jij dan lekker mee spelen...” Oom Maarten kwam niet. Papa wel. Hij zei: “Ik kom je nu ophalen, want je hebt een zusje gekregen.” Een zusje vond ik helemaal niet interessant. Ik protesteerde: “Ik wil met het poppenhuis spelen!” Maar niets daarvan, ik moest bij papa achterop de fiets, mee naar huis. En daar zag ik Assie. In de wieg. Op haar dekentje lag ook een chocoladereep. Voor mij. Zusje en reep, allebei door de ooievaar gebracht.

Assie sliep bij papa en mama op de kamer. Papa lunchte tussen de middag altijd thuis. Het staat nog in mijn geheugen gegrift: hij kwam binnen in zijn bruine overall, plat potlood en duimstok in z’n kontzak, zijn bordje eten keurig door mama op tafel gezet. Maar hij schoof niet direct aan. Het eerste wat papa deed was Assie’s wieg uit de slaapkamer tillen, die naast de eettafel zetten en dan, tussen elke hap door, maar in dat wiegje loeren.

En ik? Net thuis van de kleuterschool, ik had ook wel een verhaal. Maar daar had hij totaal geen belangstelling voor. Hij genoot zo ontzettend van die baby. Niet dat ik hier verder ooit last van heb gehad, maar nu ik dit zo opschrijf realiseer ik me wel dat pap als onderduiker dus praktisch alles van mijn babytijd had gemist. Een eerlijk is eerlijk, al die De Nooijen, ja de mannen (!), waren dol op baby’s. Assie was zijn oogappeltje, van die tweede baby – feitelijk de eerste in zijn aanwezigheid - wilde hij helemaal niets missen! Helaas voor mij, haha.

Maar ja, ik had dan wél weer een hele sterke band met opa. Opa was mijn álles in mijn peutertijd. In die oorlogsjaren zag ik papa nooit. Soms kwam hij even stiekem bij mij en mama langs, maar daar herinner ik me bijna niks meer van. Met opa bouwde ik een hele hechte band op, veel meer dan met mijn vader. En later, toen papa bij ons kwam wonen, kon hij niet tegen mij op. Ik ging altijd de dialoog met hem aan. Dan riep papa: “En nu naar boven!”

“Waarom?”

“Omdat ik het zeg!”

Ja, ho! Hoezo? Dan draaide ik me om, op de trap, ging op een trede zitten en vroeg: “Waarom papa?”

“Omdat ik het zeg!”

Ja, nee, dat waren mijn vader en ik. En Assie, 5 jaar jonger, ja-ha, die vond-ie altijd lief, leuk en gehoorzaam.

Kort na oma's overlijden, in '47, kwam opa bij ons inwonen. Hij was inmiddels met pensioen. Papa en mama ontruimden hun slaapkamer, zo had opa ook plek voor zijn eigen meubeltjes. Pap timmerde met wat schotjes op zolder een nieuw ouderlijk slaapkamertje. Opa gebruikte zijn 'privékamer' eigenlijk nooit. Ja, om te slapen. Overdag en 's avonds zat hij veel liever gezellig bij ons in de woonkamer, waar papa ook opa's piano had neergezet.

En Boebie, opa's hond, die woonde aanvankelijk ook bij ons. Maar eigenlijk konden we Boebie er niet bij hebben, naast onze eigen hond en kat. Gelukkig vonden we voor Boebie al snel een fijn plekje bij een gezin in Kortenhoef. En wat ik niet moet vergeten te vertellen: opa's oude bad! Mijn vader vond dat bad prachtig. Dus toen opa's villa in Baarn moest worden leeggehaald, sleurde pap dat bad mee. Mijn vader wist: Als die oude mensen van beneden doodgaan of vertrekken, krijgen wij het hele huis. En dan hebben wij dat prachtige bad. Ik ga een badkamer bouwen! En dus sjouwde hij die kuip voorlopig naar zolder.

Nou, dat vond ik reu-ze-interessant! En je moet weten, alles wat ik als kind van 5, 6, 7, 8 jaar in mijn kop haalde, dramde ik door. Dat bad op zolder intrigeerde me, daar wilde ik in! Dat was nog eens iets anders dan zo'n zinken teiltje! En zolang ik mijn verlangens maar genoeg doordramde, werd er thuis naar mij geluisterd. Al was het maar om van mijn stijfkoppigheid af te zijn. Ik wilde dus water in 'mijn' bad! Uiteindelijk kreeg ik papa zover, dat hij met een stelletje emmers naar boven kwam om die kuip te vullen. En ik erin.

Maar wat deed ik vervolgens? Na dat heerlijke gebadder? Natuurlijk, ik trok de stop omhoog en meteen floepten beneden alle lichten uit! Paniek in de tent! Achteraf denk ik: Dat ik al die dingen van mijn ouders gedaan kreeg..., dat zij gewoon naar mij luisterden, haha. Ik was vreselijk. Ik wist dat ik maar een beetje hoefde door te dreinen en papa gaf wel toe, jaha! Hij kon echt niet tegen mij op. En wat voor rampen en ravages ik ook veroorzaakte, mijn ouders bleven altijd lief en moesten toch telkens weer vreselijk lachen om al mijn stomiteiten.

"VERPESTER"

Opa bij ons in huis, als oppas, was een uitkomst voor mama, zij kon weer gewoon de deur uit. Mama leed aan ernstige astma en de huisdokter had haar gezegd: "Nu je sinds de geboorte van je tweede kind niet meer werkt, zit je daar in dat bovenhuis met die kat en die hond de hele dag zwaar te ademen, je moet naar buiten, de frisse lucht in. Kom op, ga gewoon weer aan het werk!" Opa zei tegen mama: "Jopie, doe dat maar, ik zorg wel voor de kinderen." Ze vond even een baan bij *Philips*, maar ging kort daarna toch

weer bij *Hollandia* aan de slag. Opa haalde Assie elke ochtend op van de kleuterschool, ik liep tussen de middag zelf naar huis. En opa smeerde dan onze boterhammetjes. Het was reuzegezellig met hem. Opa was mijn grote vriend. En mijn “verpester”, zei papa altijd jaloers. Want naar hem wilde ik nooit luisteren en naar opa wel, haha!

In '49 vertrokken die oude mensen van beneden. God, wat heerlijk was dat. Wij kregen het hele huis voor onszelf en pap bouwde zijn gedroomde badkamer. Hij en mama keerden ook terug naar hun eigen slaapkamer. Opa's ledikant ging naar zolder. Voor mij was dat geweldig, opa als zolderbuur. Op de zondagochtend kroop ik altijd gezellig bij hem in bed. Ik weet ook nog dat hij een prachtig handschrift had, opa leerde mij schrijven. En ook klokkijken, veters strikken, noten lezen, piano spelen. Samen speelden we klassieke stukken. Maar dat knuffelen met hem in bed..., ik vond dat het allerheerlijkst. Je vraagt je dan meteen af of dat tegenwoordig nog kan hè? Een kind gezellig bij opa in bed. Met al dat gesodemieter in de media over wat nog wel of niet zou moeten kunnen tussen kinderen en volwassenen. Al die enge verhalen, ik vind dat zo zielig. Mensen zijn totaal doorgeslagen. Zijn we nou met z'n allen helemaal gek geworden?

Opa was lid van een bejaardensoos. Ik ging daar vaak met hem naartoe. Samen begeleidden wij dan het dameskoor van de soos op piano: het *Nonnenkoor* uit *Casanova*, veel Strauss, van die Weense meuk, al die liederen die de dames zongen. Ik koester die herinneringen nog steeds, opa en ik op piano met die bejaarde dames, zo leuk! Opa kon ook heel goed zingen. Hij maakte deel uit van het *Baarns Mannenkoor*, landelijk bekend in die tijd. Een *'quatre mains'* van Diabelli kan mij nog steeds ontroeren, omdat ik die altijd met opa speelde.

“FIER FINGERS”

Mijn vader hield niet van klassieke muziek. Ja, later, toen ik al heel leuk kon spelen, kwamen er soms vrienden of collega's van hem op bezoek en dan riep hij: “Tinus, doe nog eens iets van *Sjopijn!*” Dus dan speelde ik een *Mazurka* van Chopin. En nadat het gezelschap vriendelijk had geapplaudisseerd, kwam papa dan luid en triomfantelijk met: “En dat met die vier vingers hè?!” De muziek kon hem geen moer schelen, maar dat ik zo'n klassiek moppie flikte met een hand met een missende vinger, dáár scoorde hij mee! Ik vond dat ook wel lachen hoor, dat hij dat telkens weer riep.

Ik moet hierbij trouwens meteen denken aan een dag, vele jaren later. In mijn rooie Renault 4-bestel bracht ik een jongedame met het syndroom van Down – de dochter van mijn Spakenburgse werkster in Eemdijk – naar

het station van Hilversum. Vroeger spraken wij over een ‘mongooltje’, maar tegenwoordig ervaart men dat woord als kwetsend. Zij zou met de bus naar Ponypark Slagharen, mee met een hele zwik huisvrouwen die kruidenierszegeltjes hadden gespaard voor ‘een leuk dagje uit’. Onze werkster had die zegeltjes voor haar 19-jarige dochter verzameld. Dus zij zit gezellig naast me in de auto en roept plots: “Tienuhkuh, ik zie jij heb fier fingers!” Ik antwoord: “Ja! Wat goed dat jij dat ziet!” En zij: “Ja, dah irriteert me!” Haha!

Telkens als ik iemand dit verhaal vertel en ik doe die jongedame na, dan is dat weer dik lachen. Een geheid succesnummer! Wat ik overigens minder leuk vind, is dat mensen soms publiekelijk de aandacht op mijn hand met ontbrekende vinger vestigen om er flauwe grappen over te maken. Gordon begon daarmee: “Hoe het komt dat dat putje verstopt is? Oh kijk nou, daar ligt Tinekes missende vinger in...!” Nou, ik mis mijn vinger helemaal niet, want ik heb ‘m nooit gehad. Ik vind dat echt niet lollig, grappen maken over andermans gebrek. Te stom voor woorden. Ook als Gordon dat doet. Hij is een goede vriend en die vriendschap is wat mij betreft onvoorwaardelijk. Maar ik kan niet om zulke goedkope humor lachen.

Het vervelende is dat ook andere mensen sindsdien allerlei geintjes over die ontbrekende vinger zijn gaan maken. Paul de Leeuw spande de kroon. Hij noemde me ‘een stomme kuttekop met negen vingers’ en dat was dan nog het meest aardige wat hij over mij zei. Vroeger haalde niemand dat in zijn hoofd. Mijn moeder vond het trouwens helemaal geen gebrek. Die riep altijd: “Niks aan de hand, je speelt prachtig piano!” Dat ik die kleine tekortkoming zelf af en toe voor een grap gebruik is iets anders. Bij kleine kinderen bijvoorbeeld. Als ze net hebben leren tellen, gaat het bij mij telkens helemaal fout. Eerst gaan ze langs de vingers van mijn linker- en dan langs mijn rechterhand. Ze begrijpen er niks van. Ze komen niet tot tien. Je ziet het aan die smoelen, hèhè...

5 KINDERTIJD

Ik ging naar de Hugo de Grootschool in de Violenstraat. Potverdikkeme, ik heb zelfs nog met een griffel op een leetje leren schrijven. Als ik dat mijn kleinkinderen vertel, staan die mij aan te kijken..., zij weten niet eens wat een griffel is! Mijn eerste juf was juffrouw De Vries, zij wandelde altijd stijf gearmd over het schoolplein met juffrouw Dinges, van wie ik de naam niet meer weet. Een lesbisch koppel, maar dat wist je toen allemaal nog niet. Ik droeg altijd zo'n geruite jas op de speelplaats. Wij knikkerden en hinkelden, ach wat waren wij toch keurige kinderen. Niet te geloven.

En meester Van de Broek, de meester van de zesde klas, die had heel goed door hoe ik was. Hij gaf mij heel veel vrijheid, erg ongewoon in die tijd. Want op zo'n arbeidsschool werden kinderen doorgaans erg kort gehouden. Meester Van de Broek bezorgde mij allerlei leuke klussen, opdat ik me niet zou gaan vervelen. "Dan houd ik haar tenminste zoet," dacht hij. Dat begreep hij heel goed. Zo maakte meester Van de Broek mij 'hoofd van de bibliotheek', ook omdat ik die hele boekenkast van school al had uitgelezen. Ik wist precies waar welk boek over ging. Daarnaast mocht ik het toneelstuk voor de allerlaatste schooldag, het eindfeest, schrijven. Ontzettend leuk en ik gaf mezelf natuurlijk meteen de hoofdrol. Geen idee meer waar het over ging, gewoon zo'n kindertoneelstuk: Lach of ik schiet, deur binnenlopen en dan weer met een klap dichtgooien, jaja.

We woonden in een laan waar ieders vader of moeder bij de omroep werkte. Ik telde ongelooflijk veel vriendjes en vriendinnetjes. Mijn leven speelde zich vooral op straat af, alle kinderen waren altijd buiten. Hinkelen, een kind kon hinkelen op straat. Heel af en toe kwam er een keertje een auto voorbij. We bouwden blokhutten, hielden rolschaatswedstrijden. Onze laan lag vlakbij de hei, alleen even de weg oversteken en dan op avontuur tussen de dennen en struiken, met een heel stel kinderen. Ik herinner me nog Heleentje Albers, Ank Smit en de meisjes Speur, die naast ons woonden. Aan de andere kant was het huis van onderwijzer Pruijm. Kwam hij mijn vader tegen, die 'slechts' metselaar was, dan knikte hij: "Dag De Nooij!" Geen 'meneer' De Nooij, hè. En dan stond mijn moeder achter papa, zij riep dan: "Dag Pruijm!" Haha, ik hoor het 'r nog doen! Dat was zuur voor Pruijm.

Bij sommige kinderen hoorde een bijzonder verhaal. Loekie was een

jongetje uit een van de grote huizen aan *de Gijsbrecht*, de Gijsbrecht van Amstelstraat, waar de Bosboom Toussaintlaan achter ligt. Wat wij, de andere kinderen, niet wisten: zijn ouders waren niet zijn echte vader en moeder. Dat vonden wij pas later uit, toen bekend werd dat veel Joodse mensen kinderen in huis hadden genomen, van wie de ouders in de concentratiekampen waren vermoord. En Loekie was het enige kind in onze buurt achter wie een bijzonder verhaal schuil ging.

Hannie was ook een vriendinnetje. Ik weet nog dat haar moeder ongehuwd was. Maar daar werd verder nooit over gepraat. Eg ging een gerucht, ik weet niet of het waar was, dat Hannie misschien wel was verwekt door een Duitse soldaat. Mama sprak hier ook niet over. Maar Hannie woonde met haar moeder bij haar opa en oma, vlakbij ons. Ik at daar dikwijls op de zondagmiddag. Altijd sperzieboontjes, daar goot die moeder of oma dan azijn over. Ik vond dat iets verschrikkelijks, maar ik at het. En waarom at ik het? Omdat ze daar elke zondagmiddag om twee uur tijdens de lunch naar een operaprogramma op Radio Brussel luisterden. Prachtig, die muziek! Dus ik slikte die vreselijke boontjes met azijn gewoon door. Schijnt iets Zeeuws te zijn of zo, die zure bonen. Daar kwamen die mensen ook oorspronkelijk vandaan.

ROSA SPIER

Ik weet verder nog: Trudi Borgart, Hans van Beekum, Theootje de Graaf en Ernst Krelage met zijn broertje Thijs. Trudi was de dochter van onze overbuurman Leo Borgart, klarinettist bij het *Radio Kamer Orkest*. Twee keer per week stopte er bij Trudi voor de deur een auto met een kleine aanhangwagen. Op die aanhangwagen stond een harp geschilderd en met grote letters ROSA SPIER. Jaja, ik weet dus al van jongs af aan, wie Rosa Spier was; de harpiste, die altijd bij Trudi's vader kwam om met hem te repeteren! En zij was hartstikke beroemd, niet alleen in Nederland, ook in het buitenland.

Veel bewoners van het *Rosa Spier Huis* hebben echt geen idee. Laatst stond ik met een medebewoonster in de lift, zij had echt nog nooit van haar gehoord. Maar de Joodse Rosa Spier was dus al in de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw een gevierd harpiste. In de oorlog werd zij op de Barneveld-lijst geplaatst, een lijst met Joodse personen die, met medewerking van de Duitse bezetter, werden beschermd tegen transport naar de concentratiekampen. Dat was vanwege hun bijzondere maatschappelijke betekenis, in de jaren voorafgaand aan de Tweede Wereldoorlog, voor Nederland of Duitsland. In september '44 werden Rosa en de andere mensen op de Barneveld-lijst alsnog op transport gesteld, via Kamp Westerbork naar Kamp Theresienstadt, een doorgangskamp voor Auschwitz en andere vernietigingskampen.

Maar Rosa had geluk, zij werd met nog 400 andere Nederlandse Joden vrijgekocht en naar Zwitserland overgebracht, dankzij de Zwitserse politicus Jean-Marie Musy, een persoonlijke kennis van SS-leider Heinrich Himmler. Himmler kreeg in ruil voor de vrijlating vijf miljoen Zwitserse Franks. In 1945 kwam Rosa in Hilversum wonen, zij speelde in het *Radio Filharmonisch Orkest* en gaf tot op hoge leeftijd ook soloconcerten. Maar het jarenlange harpspelen had haar ernstige rugklachten opgeleverd. Ze dacht na over haar laatste levensjaren en kwam met het idee voor een bijzondere woon-gemeenschap, waar oudere kunstenaars en intellectuelen elkaar zouden kunnen inspireren. Dat resulteerde dus in het *Rosa Spier Huis*, hier in Laren. Helaas mocht ze de opening in 1969 zelf niet meer meemaken. Rosa stierf in '67. Dat het huis er toch nog is gekomen, is vooral te danken aan de inspanningen van Rosa's vriendin, Henriette Polak-Schwarz.

De vader van mijn buurjongens Ernst en Thijs Krelage, Antoon Krelage, was de dirigent van het *Groot Omroepkoor* en het *Radio Kamerorkest*. Thijs werd later ook beroepsmusicus, hoboïst bij het *Omroeporkest*, het *Radio Symfonie Orkest* en het *Concertgebouw Orkest*. Thijs en ik waren elf, zaten samen in de vijfde klas. Hij was smoorverliefd op mij en ik op hem. In die tijd wist ik niet beter of ik was door de ooievaar bij papa en mama gebracht. Maar Thijs kwam met een ander verhaal. Zijn oudere zuster was net van een kind bevallen, hij had er met z'n neus bovenop gestaan. Ik zie me nog samen met hem langs de Taludweg naar school wandelen, terwijl hij nauwgezet uit de doeken deed hoe die baby uit het lichaam van zijn zuster was gekomen. Een vreselijke eng en bloederig verhaal, ik geloofde er geen mallemoer van. Wat een bloed en viezigheid!

Ik durfde mama niets over mijn verliefdheid te vertellen, ook al viel er weinig te verbergen, Thijs en ik zoenden niet eens. Na de Lagere School raakten we elkaar kwijt, hij ging naar de HBS, ik naar de Mulo. Tot 1986, ik deed mee aan het tv-programma *Klasgenoten* van Koos Postema. Met de kinderen uit mijn zesde klas lagere school. Nou, daar zat Thijs, geweldig! Na afloop van de opnames doken we met de hele bups het Indonesisch restaurant in Hilversum in. En Thijs kwam naast me zitten, met de romantische woorden: "Je bent nog net zo mooi als toen je elf was. Ik ben zo verliefd op je!" Haha, we voelden die avond meteen weer even vlindertjes. Zo leuk! Verder niks gebeurd hoor, maar dat gevoel was er opeens weer even. En het was zo te gek, al die oude klasgenoten, ongelooflijk! Mijn hartsvriendinnetjes Hannie, Loesje Waltman, Trudi! Op zo'n moment ben je direct van plan die relaties weer aan te houden. Maar de dag erop vervliegt dat toch weer..., ja, iedereen leidt zijn eigen leven...

PRUIMTABAK

Als acht-, negenjarige liep ik ook één dag per week in m'n dooie uppie van ons huis in Zuid, dwars door 't hele dorp – zoals wij Hilversummers onze stad nog noemen –, en vervolgens over het spoor, naar opa en oma De Nooij. Als ik daar door de achterdeur naar binnen stapte, via het keukentje, stond er altijd wel iets te pruttelen op het petroleumpitje, vlees of soep..., dat rook heel speciaal. En in de voorkamer zaten daar dan twee on-ge-loof-lijk ouwe mensen, aan weerszijden van het kolenkacheltje. Zij rechts, hij links. Opa De Nooij oogde als Dorus, met zo'n grote hangsnor. Hij kauwde pruimtabak en spuugde zijn fluimen, gadverdamme, op volle kracht in zo'n koperen bakje, dat hij daarna dan weer onder zijn stoel schoof. Als je dat zag, als kind, moest je bijna kokhalzen. Je hart draaide erbij om!

En oma droeg steevast een brilletje op het puntje van haar neus, haar lange haren strak over haar hoofd naar achteren getrokken en in zo'n rol gedraaid. Haar ingezwachtelde benen staken in geruite pantoffels. Jeetje, als ik er nu over nadenk moeten ze hooguit 61 of 62 zijn geweest. Voor mij waren ze ver over de honderd! Ik heb nooit echt een band met opa en oma De Nooij gevoeld, ze hadden gewoon te veel kinderen en kleinkinderen. Een zuster van mijn vader, tante Greet, zorgde voor haar ouders. Zij woonde op de bovenverdieping van het huisje, samen met haar man, oom Tjebbe. Mijn neefje Jimmy woonde bij tante Greet en oom Tjebbe. Hij was niet hun kind, maar een zoon van een broer van mijn vader. Waarom weet ik niet, maar tante Greet en oom Tjebbe hadden zich over hem ontfermd. Vooral met Sinterklaas ging ik graag naar de Cornelis Drebbestraat, want er lag dan altijd een cadeautje voor mij klaar.

FAMILIEGEHEIM

Opa en oma De Nooij kwamen heel af en toe bij ons op bezoek. En na oma's overlijden kwam opa ook nog in z'n eentje langs. Zoals ik al zei, hij leek sprekend op Tom Manders, met die Dorus-snor van 'm. En opa was een ouwe schuinsmarcheerder. Jaha! Daar kwam ik later achter, na een telefoontje van een jongedame, die dacht dat zij familie van mij was. Zij zou een dochter zijn van oom Bep, een broer van mijn vader. Maar toen sprak ik de ex-vrouw van oom Bep, die zei: "Nee, Tinus, dat meisje is geen kind ons, zij is een kind van opa. Door hem verwekt!" Haha, jaja! Nou, zoiets vond ik dus toch weer even razend spannend, een onbekend nichtje!

Ik krijg trouwens vaak telefoontjes van allerlei lui, die menen familie van mij te zijn. Of ze zijn mijn buurvrouw geweest, meestal pure verzinsels. Maar hier wilde ik toch meer van weten, vooral omdat deze belster met een aantal

serieuze details kwam. Ze zat er ook een beetje mee, met allerlei vragen over wie zij nou eigenlijk was. Dus ik besloot met haar af te spreken, haar van de trein op te pikken en bij mij thuis te ontvangen. Nou, ik zag haar op het station en wist meteen: Ja, dit is er één, dit is een echte De Nooij! En ze was dus geen dochter van oom Bep, maar van opa. De ex van oom Bep wist van de hoed en de rand, een goed bewaard familiegeheim!

LOOSDRECHTSE Plassen

Maar ik had dus niet zo veel met opa De Nooij. Mijn échte opa was opa Cluwen. Assie en ik genoten, vooral dankzij hem, van een geweldige kindertijd. Een van zijn mooiste cadeaus aan ons gezin was een spiksplinternieuwe zeilboot, een kleine BM. Wat een luxe! Jaja, opa Cluwen bracht de welvaart in ons leven, geweldig! Papa huurde in die dagen een gigantisch eiland op Loosdrecht aan de Drecht, dat begon bij *Jachthaven Het Anker* en eindigde bij de Derde Plas. Je deed er ruim tien minuten over om van de ene naar de andere kant van het eiland te lopen. Een miniatuurparadijsje, fantastisch!

Op het eiland had papa een tenthuisje gebouwd. Daarin stond een twijfel-laartje, waar hij en mama op sliepen. Opa snurkte op een sjofele, oude divan. En Assie en ik deelden een eenpersoonsbed. Zij sliep aan het ene uiteinde, ik aan het andere, onze voeten raakten elkaar. In het midden van het huisje stond een kastje met daarop één primusbrander. Daar kookte mama alles op. Er was geen wc. We moesten plassen of onze behoefte buiten tussen de struiken doen. “Derde tak van onderen!” riep papa altijd. En er waren twee jerrycans met schoon water, die vulde papa iedere ochtend aan de vaste wal, waar hij dan naartoe roeide met opa’s tweedehands aangeschafte visbootje. Naast opa’s roeiboot lag ook de kano van tante Martha en weer daarnaast onze BM. Vanaf mijn zevende of achtste kreeg ik zeilles van papa en ik heb die Loosdrechtse Plassen zeker meer dan duizend-en-één keer doorkruist. En één keer dacht mijn vader dat ik daarbij verdronken was, maar daar kom ik nog op terug.

PEDOFIELE IJSBOER

Ik was tien of elf, toen ik ontdekte dat een aantal kinderen bij ons in de buurt altijd met een ijsje liepen. Elke dag stopte het Ermi-ijskarretje met dat rinkelbelletje bij ons in de straat. En dan waren er kinderen, altijd dezelfde, die een gratis ijsje kregen. Ik dacht: Hallo, hoe komen jullie aan gratis ijs? En toen, alsof hij mijn gedachten had gelezen, zei een van die jongens, een knaap van een jaar of veertien: “Die ijsboer is onze buurman. Kom maar een keer mee naar zijn huis, dat vindt hij misschien wel leuk.” Vervolgens fluis-

terde die jongen de ijscoman iets in het oor en die laatste knikte van ja. En dus liep ik er de volgende dag met die jongen naartoe, het huis van de ijsboer, aan het einde van onze laan. We gingen naar binnen en daar zaten een paar kinderen, in de keuken, ook onze buurjongen met zijn broertje.

Even later werd ik binnengeropen bij de ijsboer, hij zat daar in de woonkamer, zijn broek hing op zijn knieën. Hij gebaarde naar me, nam mij op schoot, betastte en kustte mij, ook daar beneden. Dus ik dacht: Oh God, wat gebeurt hier?! En toen begon hij zichzelf, wat ik nu weet, af te rukken. Zelf hoefde ik niets te doen, ik zat er gewoon een beetje voor Jan Lul bij. Hij kwam ook klaar, ik vond dat allemaal vies en raar. Maar ja, ik kreeg even daarna wel een ijsje. Ik wist dat ergens iets niet klopte, dat het niet goed was en eigenlijk vond ik het ook heel eng. Maar goed, ik had ijs, net als die andere kinderen in die keuken. En op een gegeven ogenblik gingen we allemaal weer naar buiten. Ik naar huis, verder niks aan de hand. Ik kreeg er ook geen nare dromen van of zo, alleen een raar gevoel, dat bleef wel bij me hangen.

Twee dagen later zat ik in de klas, het was de vijfde van de lagere school, en opeens stapte de directeur ons lokaal binnen: “Tineke de Nooij, kom jij eens even met mij mee...” En daar stond een politiemann, ik moest met hem mee. Nou, godsamme, daar ging ik dan. En geen idee waarom. Op het Hilversumse politiebureau, toen nog achter Theater Gooiland, waar nu flatgebouwen staan, werd ik verhoord door een rechercheur: “Wij willen precies van jou horen wat hij met jou heeft gedaan, want we weten via de bureu wat er is gebeurd...” Nou, ik biechtte op wat de ijsboer, want over hem ging het natuurlijk, allemaal had gedaan.

Buiten het verhoorkamertje stond mama mij op te wachten. Ik schaamde me kapot, voelde me verschrikkelijk. Vooral toen ik ook papa in de deuropening van het politiebureau zag staan, zo uit zijn werk, zijn overall nog aan, volslagen overstuur. Het ergste van alles was dat er niet tegen mij werd gepraat, mijn ouders waren vooral met elkaar bezig. Ook op de terugweg naar huis. Geen woord naar mij toe. Ik zat bij mama achterop de fiets. Papa fietste naast haar, woedend, in staat die ijsboer ter plekke te vermoorden, denk ik achteraf. Hij was echt van plan naar het eind van de laan te rijden, waar die man woonde, om hem dood te slaan. Mama had al fietsend haar arm om papa heen geslagen en praatte op hem in, arme papa was volslagen ontredderd. Maar we kwamen thuis en..., dat vond ik het meest verschrikkelijk, er is met mij nooit meer, met geen woord, over gerept! Vanaf die tijd reed ik op mijn fietsje wel altijd met een wijde boog om dat huis van de ijsboer heen. Waarom? Nou, ik dacht: Die man weet dat wij hem hebben aangegeven, wij allemaal.

Zo'n twintig, vijftig jaar later zit ik met een collega, een floormanager, naar een televisiedocumentaire over pedofilie te kijken. En die collega vertelde mij dat hij op z'n twaalfde, dertiende een verhouding had gehad, met zijn buurman. Die nam hem zelfs mee op vakantie en zo. Hij vond dat fantastisch. En het was zijn geheim... Maar op zeker moment liet die buurman hem in de steek, die wilde met hem geen seks meer. Maar wel met zijn broertje van 12. En toen had hij thuis alles over de buurman verteld. De politie kwam en hij deed aangifte. Naderhand had hij zich daar vreselijk schuldig over gevoeld.

Ik dacht: Goh, dat is nou precies wat mij is overkomen. Als kind kun je niet bevatten wat er precies met je gebeurt en dat zoiets verschrikkelijk fout is. Niet van jou natuurlijk, maar van zo'n man. Dat zo'n viespeuk jou willens en wetens misbruikt en jou tegelijkertijd opzadelt met een geheim, dat je met niemand durft te delen. Terwijl je zoiets natuurlijk onmiddellijk bij je ouders zou moeten melden: jij bent onschuldig, iemand heeft iets heel fouts met jou gedaan. Zo'n vent verdient te worden opgepakt, dan kan hij niet nog meer slachtoffers maken!

Doordat mijn ouders altijd hebben gezwegen, mij dit nooit hebben uitgelegd, liep ik jarenlang met een schuldgevoel rond. Omdat ik van mezelf vond dat ik die man had verraden. Dat besef dook opeens op toen mijn collega mij zijn verhaal vertelde. Ik vond dat een heel enge gewaarwording. Hoeveel slachtoffers lopen er vandaag de dag nog rond, die niks durven zeggen? Of die juist wel hebben gepraat en zich daar hartstikke schuldig over voelen? Kom op, ouders, praat met je kinderen, ook als zoiets verschrikkelijks is gebeurd. Leg je kinderen uit dat slachtoffers niets verkeerd doen en dat kindermisbruikers godverdikkeme moeten worden aangegeven, ja!

HUILEN

Maar ik was bij de Loosdrechtse Plassen. Tot op de dag van vandaag staat Eerste Pinksterdag voor mij in het teken van zware hoosbuien en onheilspellend onweer. Dat komt doordat ik op een aanvankelijk prachtige Eerste Pinksterdag met Paul, het buurjongetje van het eilandje naast ons, aan het zeilen was met mijn BM'etje. Ik moet iets van elf zijn geweest, hij een jaar of dertien, veertien. Nadat Paul op mijn bootje was gestapt, trokken wij de zeilen aan en ruim twee uur lang vermaakten wij ons kostelijk. Totdat we zagen hoe de lucht dichttrok en pikzwart werd, beangstigend gewoon!

We waren net terug op de Eerste Plas, toen plots, uit de wedstrijd-luidspekers van de Koninklijke Watersport Vereeniging, het dringende advies knalde: "Strijk onmiddellijk de zeilen, zoek dekking in de rietkraag!" Paul en

ik zeilden vlak voor de ingang van de Drecht. We dachten: Nou, de Drecht halen wij nog wel.... Totdat, van de ene seconde op de andere, een wervelwind opstak. Een windhoos, echt zo'n trechtersvormige slurf onder een onweerswolk. Alle, ongeveer veertig, boten om ons heen sloegen om. Een bizarre gewaarwording! Ik was nog nooit omgeslagen met mijn bootje, dus dat maakte ik nu ook eens mee.

Doordat we hadden verzuimd onze zeilen te strijken, lagen Paul en ik verstrikt in de schoten in het water. Maar we hielden ons stevig vast aan de boot, die in elk geval niet zonk. Direct na het liggen van de wind kwam de politieboot langs, de agenten inspecteerden of iedereen op het water veilig was. Ze zagen ook Paul en mij in het water liggen en trokken ons aan boord. Intussen was papa in opa's bootje gesprongen, hij was als een razende de Drecht afgeroeid. Op de plas aangekomen had hij onze Bergummermeer, onze BM'er, zien liggen. Omgeslagen en zonder ons. Met bonkend hart, hevig in paniek en gutschend van het zweet, had hij tegen de nog steeds zware golfslag in geroeid. In de hoop Paul en mij ergens levend te ontdekken.

Intussen, op de politieboot, zei een van de agenten tegen Paul en mij: "Er komt daar een man aan in de roeiboet, kennen jullie die meneer?" Dus ik stak mijn hoofd omhoog, vanuit de kajuit, en ik zag mijn vader. Ik schreeuwde: "Hé pap!" Arme papa, bij hem waren de laatste vijf minuten de meest vreselijke gedachten door zijn hoofd gegaan: waar zijn de kinderen..., niet bij de boot..., verdronken? Toen we bij hem langs zij kwamen, zag ik hoe papa over zijn roeiriemen hing. Zijn handen voor zijn gezicht. Hij huilde. Ik had mijn vader nog nooit zien huilen. De politiemannen begrepen het en troostten hem. Ze spraken even met papa, als vaders onder elkaar.

En Paul en ik..., wij waren allang blij dat we niet vreselijk op onze donder kregen. Omdat we niet onmiddellijk hadden uitgevoerd wat via de noodoproep van de watersportvereniging van ons was geëist. Maar goed, sindsdien is Eerste Pinksterdag voor mij *de onheilspellend-noodweerdag*. En ik wist ook meteen dat met de natuur niet te spotten valt. Waarschuwingen op het water, code oranje of rood op de weg? Wees niet zo dom als Paultje en Tineke, handel ernaar!

WATERSNOODRAMP

Dat brengt me trouwens meteen bij de Watersnoodramp van 1953. Ik was dat jaar kabouter bij het Nederlandse Padvindstergilde, nu Scouting Nederland. *Kabouter Bijdehand* werd ik genoemd. Ik heb nog ergens het diploma *Opperkabouter van het Baarnse Bos*, haha. Ik was trots op mijn bruine

uniform. Maar mijn moeder had daar zo de pest aan! Omdat die vervloekte NSB'ers tijdens de oorlogsjaren natuurlijk ook bruine uniformen droegen. Maar ik vond het geweldig!

Op mijn elfde werd ik door mijn medepadvindsters tot rondeleidster verkozen. Even uitleggen: Een 'ronde' is een groep van zes tot acht padvindsters. Meerdere rondes samen vormen dan weer een 'vendel'. Als rondeleidster leid je jouw groep bij de verkenningen. Tijdens de dagen van de Watersnoodramp mochten we in onze kabouteruniformen naar school, omdat we plots konden worden opgeroepen. Het leger kwam ons dan ons ophalen en dan moesten wij in uniform langs de deuren om dekens en kleden in te zamelen voor de watersnoodslachtoffers.

Als padvindsters werden we trouwens ook behoorlijk uitgebuit, met dat *Heitje Voor Een Karweitje*. Voor wie het niet weet: 'hei' is jiddisch voor 'vijf' en een heitje stond voor vijf stuivers, een kwartje. Padvindsters moesten mensen voor een kwartje helpen met klusjes. Nou, ze lieten je rustig een hele auto wassen en poetsen, potverdorie! En we moesten elke dag een Goede Daad verrichten. Zoals ouwe mensen helpen oversteken, die dat dan helemaal niet wilden, haha!

RADIODEBUUT

Aan de padvinderij heb ik ook mijn radiodebuut te danken. Alhoewel, debuut... Ik had op m'n twaalfde samen met m'n buurjongetje – en met behulp van zijn vader – al een eigen radiostationnetje. We hadden een soort zendertje, waarmee we muziek uitzonden: ik speelde dan piano, vriendje Boudewijn viool. Er waren drie huizen op aangesloten en het moet niet om aan te horen zijn geweest.

Maar goed, mijn echte debuut nu, landelijk: Elke maandagmiddag zond de AVRO *Hoort Zegt Het Voort* uit, naar het gelijknamige padvinderslied, een programma voor alle padvindsters en padvindsters van Nederland met reportages over de padvinderij door Gerard de Heer. Met vijfhonderd andere kabouters deed ik mee aan een stemtest, iedere uitzending begon namelijk met een *station call* van een kabouter, die moest roepen: "Dit is de AVRO met *Hoort Zegt Het Voort*, een programma voor de padvinderij!"

Nou, ze kozen mij dus, ja-ha! Uit vijfhonderd kinderen! Je zal toch potverdome maar vijfhonderd kinderen moeten afluisteren. Maar goed, *kabouter Bijdehand* won dus van 499 andere kabouters. En dat werd dus geen geluidsbandje, ik moest een half jaar lang iedere week, weer of geen weer, huppakee op mijn fietsje naar de AVRO om live die *station call* voor de microfoon uit te spreken en dan weer terug naar huis. Daarna hield het op, want elke

zes maanden werd de AVRO-kabouter ‘ververst’. Daarna ben ik ook maar gestopt met mijn padvindstersactiviteiten, ik vond ’t allemaal niet zo boeiend meer. Ik wilde nog wel waterpadvindster worden, lekker op een bootje, maar dat ging helaas niet door...

Op Loosdrecht waren Assie en ik in elk geval ‘*de schippers van de Kameleon*’, altijd uit op avontuur. Wel hinderlijk, elk jaar weer in het begin van de zomer tot aan half juni, waren die vervloekte knutten! Miljoenen gemeen stekende mugjes, die aanvallen zodra de zon weg is, vooral wanneer het niet hard waait. Iedereen, bivakkerend op de eilandjes in de Loosdrechtse Plassen, wordt daar helemaal gek van. Dat was toen zo en het is nog steeds zo. Opa had er iets op gevonden. Ik heb het nu over de beginjaren ’50 hè, het was de opkomst van de dumpwinkels, allemaal legerzooi van de Koreaanse oorlog. Opa had in zo’n dumpshop van die visnetten op de kop getikt, of gaasnetten waren het, om militairen in het oerwoud te beschermen tegen muskieten. Assie en ik zwommen op Loosdrecht met die achterlijke militaire visnetten om ons hoofd, zo kregen die knutten geen kans. Man, wat zagen wij eruit en wat hebben wij gelachen!

Voor papa was Nederland hét vakantie­land bij uitstek, met name Loosdrecht natuurlijk. Of, als het dan echt eens iets anders moest zijn, een keertje naar Limburg. Maar mama wilde meer, op avontuur naar het buitenland, met een auto en een caravan. Of met het vliegtuig! Dan zei ze: “Piet ga nou toch een keertje mee, laten we eens iets anders doen in plaats van met de *Solex* naar het Drielandenpunt.”

“Nee, nee, nee, Limburg vind ik ver genoeg.”

”Maar Piet, Frankrijk is enig!“

”Nee, dat wil ik niet!“

AUTOVAKANTIES

Papa was zo verknocht aan zijn Hilversum en Loosdrecht, hij wilde echt helemaal nergens naartoe. Maar mijn moeder had in die tijd net haar auto­rijbewijs gehaald, zij wilde op avontuur in de zomer. Ze kocht eerst een Fiat 500. En korte tijd later kregen we, dankzij oom Ton die bij de BOVAG werkte, een lekkere ruime Opel Olympia, met trekhaak, zodat er ook nog een caravan achter kon. Maar die eerste auto, de Fiat 500, dat was me wat! Stel je voor: Papa en mama voorin, Assie en ik, samen met onze hond Tommie, een grote bordercollie, achter de stoeltjes gepropt. En geen achterbankje hè, in die Fiat 500, we zaten gewoon met onze kont op de grond.

Ze bestaan nog steeds, die autootjes. In Italië noemen ze die Fiat 500 de ‘*Topolino*’, de kleine muis. In Nederland wordt-ie ook wel het ‘rugzakje’

genoemd of ‘bultje’ of de ‘puntenslijper’. En in België: ‘bolleke’, haha. Onze Tommie was helemaal bezeten van dat autootje. Hij wilde altijd met mama mee. Als zij dan het portiertje voor hem opende, sprong Tommie meteen op de stoel van papa, zijn voorpoten tegen het dashboard op, om zich tijdens het rijden in evenwicht te houden. Zo’n kolderiek gezicht, mama en Tommie in dat autootje!

Papa had geen rijbewijs. Hij heeft wel geprobeerd dat destijds nog gele papiertje van de *Motor- en Rijwielwet* te bemachtigen, maar het ging al meteen helemaal mis tijdens zijn allereerste les. Pap verloor de macht over het stuur en ramde de auto dwars door een rozenperk. Hij stapte direct uit en riep bij thuiskomst tegen mama: “Nooit meer!” Vanaf die tijd reed mijn moeder ons altijd overal naartoe, ook tijdens de vakanties.

Zij kreeg papa nog wel mee naar Texel. We hadden daar zo’n huisje gehuurd, in de duinen bij het strand. Nou, van die vakantie was mijn vader ook snel genezen. Want alles wat hij op het Texelse strand te eten kreeg, daar zat zand op. En maar vloeken en roepen: “Dat gevreet hier in het zand!” Haha, alles wat je aanpakte knarste. Een boterham, knars-knars. Papa vond het vreselijk. Thuis bleef het jarenlang een gevleugelde kreet: “Dat gevreet hier in het zand!” Dus dat wilde papa nooit meer en toen zei mama: “Nou, dan gaan we de volgende keer naar het buitenland. Hoe vind je dat Piet? Met de caravan naar Frankrijk?” Maar papa zag het nog steeds niet zitten: Jan de arbeider gaat niet naar het buitenland! En ja, dat was ook echt zo in de jaren vijftig; arbeiders gingen de grens niet over om vakantie te vieren, die kampeerden gewoon in Nederland.

Uiteindelijk ontvoerden we papa gewoon naar Zuid-Frankrijk. Ik was vijftien of zestien. Mama had een caravan gehuurd en mijn vader bezwoeren: “Piet, we wippen maar een héél klein stukje de grens over, via Luxemburg naar Gérardmer in de Elzas.” Nou dat kon nog net, dat had papa’s goedkeuring. Mijn vriendje Frank, over wie ik later wat meer vertel, was ook mee. Wij naar de camping bij Gérardmer. Wat een ellende! De regen viel met bakken uit de lucht, vijf dagen lang. Daar zaten we dan, papa, mama, Assie, Frank en ik, in die benauwde caravan met beslagen ramen. Dus toen opperde mijn moeder: “Zullen we niet iets verder naar het zuiden, Piet? Dit wordt te gek met al die regen, laten we de zon opzoeken.” Nou, pap was die regen ook meer dan zat, hij vond het goed.

We pakten ons boeltje en reden zuidwaarts. Frank, een paar jaar ouder dan ik en ook in het bezit van een rijbewijs, wisselde het stuur af met mama. Pap ernaast, voorin, dikke sigaren paffend, met de Telegraaf op schoot. De raampjes bleven dicht, want buiten bleef de grijze lucht tranen met tuiten huilen.

Achterin stikten wij zowat in papa's stinkende rookwolken. We zakten steeds verder af naar het zuiden, maar de lucht bleef grauw. Tegen zonsondergang arriveerden we in de buurt van de stad Orange. Mama zei: "En nu heb ik er genoeg van, we stoppen hier!" *Hier* bleek de omwalling van Orange, we reden nog wel de stadspoort binnen en ontwaarden in het avondschemer een stelletje caravans. Mijn moeder, niet gehinderd door enige kennis, parkeerde hup, onze caravan ertussen. We waren allemaal doodmoe. Mama knutselde een snelle hap in elkaar en vervolgens doken we direct in ons mandje, hopend de volgende ochtend door het zonnetje te worden gewekt.

Het was nog maar net licht buiten, toen mijn moeder ons al om zes uur wakker schudde: "Jongens opstaan, allemaal, *Tziganes!* We moeten gaan! We staan in een zigeunerkamp!" Haha! Dus wij halsoverkop de benen genomen. En weer verder, richting het zuiden. Nu begon mijn vader dus echt flink te mopperen. Hij wilde niet verder. Stoppen, zo snel mogelijk! Mijn moeder: "Ja maar Piet, hier is helemaal niks, er zijn hier geen campings, we mogen nergens stil staan. We moeten echt nog een klein stukkie doorrijden." En toen zag papa het bord van Marseille. Over die gevaarlijke misdaadstad had hij weleens wat gehoord. Pap wist ook dat Marseille heel ver van Hilversum af was. Hij riep: "Godverdomme, we zitten al in *Marseilje!*" Ook dat werd later weer zo'n gevleugelde kreet binnen onze familie: "Godverdomme, we zitten al in *Marseilje!*" Haha.

Bij Marseille sloegen we linksaf, richting Saint-Raphaël. En daar zette mijn moeder die caravan gewoon ergens op de rotsen, ik zweer het. Er was helemaal geen camping. Maar de zon scheen en mama was het zat. Ze zette de caravan gewoon op de rotsen bij de zee. En daar verpoosden we een hele week. Dat kon toen nog, in de jaren vijftig. Vanaf die rotsen liep zo'n smal paadje naar beneden, naar het strand, dus daar ploften we gewoon neer. Maar zo hebben wij papa dus ontvoerd, vanuit van de Elzas helemaal naar Zuid-Frankrijk, vlakbij '*Marseilje*'.

En mama zette door met de buitenlandvakanties. We gingen ook naar Italië. En telkens wanneer wij 's zomers naar het zuiden reisden, kocht mijn moeder een ansichtkaart van de Hilversumse Vituskerk. Die werd opgeprikt, boven het bed achterin de caravan. Zo ging Hilversum ook een beetje mee naar het Comomeer, speciaal voor papa, de super-Hilversummer.

Doet me trouwens meteen denken aan zijn platte Hilversumse dialect, waar mijn moeder zo'n gruwelijke hekel had. Bij ons thuis was plat Hilversums uit den boze. Mam ramde dat eruit, bij Assie en mij, maar vooral ook bij papa. Hij sprak echt héél plat Hilversums. Hilversummers spreken de dubbele 'oo' bijvoorbeeld uit als ô: Weet je wie dôd is? En mijn vader de timmerman zei

ook altijd: "...uit het lôd". Zijn hele leven bleef mijn moeder hem verbeteren: "Uit het lood, Piet! Het is 'uit het lood.'" Hij deed zijn best, maar na mams overlijden was het toch meteen weer: "Uit het lôd."

6 HOPELOZE SCHOLIER

Ik was een hopeloze scholier. Mijn eerste middelbare schooljaar, op de Mulo van de *Rembrandtschool* in Hilversum, was meteen al geen succes. Ik lag negen maanden, *off and on*, in het ziekenhuis. Mijn been, mijn voet, allemaal correctieoperaties vanwege mijn geboortefwijkingen. Dus ik miste ontzettend veel. In het ziekenhuis, het RKZ (de Rooms Katholieke Ziekenverpleging, nu Tergooi Medisch Centrum), zag ik nooit leeftijdgenoten. Jongeren onder de veertien mochten daar niet op bezoek komen. Mijn moeder kwam natuurlijk wel langs, vooral om mij les te geven.

Nou, dan lig je daar, doodalleen in zo'n streng katholiek hospitaal, met alleen maar nonnen om je heen. En daar was eindelijk mama, maar dan moest ik van die rotschool algebra en weet ik veel met haar oefenen, daar had ik zo de pest in! Na die negen maanden wilde ik niet meer naar de Rembrandtschool, die was mij veel te autoritair. Prima voor keurige, gemakkelijk dresseerbare jongens en meisjes, maar niets voor mij!

Dus aan het begin van het nieuwe schooljaar verkaste ik naar een college over het spoor, de *Snelliusschool*, een prachtig Dudok-monument, nu een kantoorgebouw. Maar ook daar, op de Mulo, miste ik veel lessen doordat ik soms twee maanden in het ziekenhuis lag. Bovendien werd ik beschouwd als een onhandelbare rebel. De docenten vonden mij best leuk, maar rete-eigenwijs. Ik trok me van niemand wat aan, leidde gewoon mijn eigen leventje. Ook die school bleek dus niks voor mij, net zomin als de HBS die ik daarna ook nog even drie maandjes heb geprobeerd.

CONSERVATORIUM

Veel leuker vond ik de Hilversumse muziekschool. Daar mochten een paar kinderen toelatingsexamen doen voor een vooropleiding voor het conservatorium. Ik ook. Veertien, vijftien was ik. Nou prima, ik slaagde voor dat examen. Met glans! Diezelfde avond mocht ik van mijn ouders naar een klassiek concert in het Hilversumse Theater Gooiland. Stefan Askenase trad daar op, een beroemde Chopin-pianist. Askenase kreeg aan de Weense muziekacademie les van Emil von Sauer, een leerling van Franz Liszt. Opa bracht mij naar Gooiland. Tinus op stap, bij opa achter op de Solex, mama's avondhandtasje onder mijn arm, een gulden erin voor een Coca-Cola. Ik vond het hele-

maal fantastisch! Ik herinner me nog hoe ik, net weer thuis laat die avond, in de deuropening stond van de slaapkamer van mijn ouders.

“En?”, vroeg mama.

“Nou, ik ga echt niet naar het conservatorium,” antwoordde ik. “Niks voor mij!” Want die avond had meneer Askenase vreselijk gecompliceerde octaafstukken van Chopin gespeeld. Ik dacht: Als me dát te wachten staat. Dat red ik *never*. Zo’n hele octaaf, veel te breed voor mijn rechterhand, dat kan ik wel vergeten met die missende vinger van mij.

Later lukte me dat overigens toch nog heel aardig. Ik werd ook heel snel met mijn vingers, speelde zelfs stukken van Bartók, over verschillende octaven. Nu niet meer hoor. Dat kan ik schudden. Ik oefen veel te weinig. Mijn vleugel staat aan het raam in mijn woonkamer, hier in het Rosa Spier Huis. Ik wilde hem per se meenemen vanuit mijn bungalow in Lage Vuursche. Want ik kan gewoon niet zonder mijn vleugel, maar aan spelen kom ik nauwelijks nog toe.

IVO

School nummer vier was de IVO in Bussum. Dat ging beter! Ik belandde op die school doordat de vader van mijn pianojuf tegen mijn moeder had gezegd: “Tineke is een meisje met een sterke eigen wil. Zij bepaalt zelf haar weg. Stuur haar naar een school die haar meer vrijheid geeft. Dan kan zij zich ontwikkelen in vakken, die haar daadwerkelijk interesseren. Stuur haar naar de IVO, *In Vrijheid Opwaarts*, dat Montessori-onderwijs is echt iets voor jouw dochter.”

Ik moet zeggen, die man had gelijk. De IVO was helemaal mijn school, ik beleefde er een fantastische tijd! Iedere maandagochtend was er de weekopening en vrijdagmiddags de weeksluiting. Voor mij een feest! Want voor die openingen, die een uurtje of zo duurden, moesten de leerlingen altijd iets bijzonders bedenken en dat laten zien. Nou, dat wilde ik graag! Bijna mijn hele studietijd besteedde ik aan het voorbereiden van mijn weekopeningen en -sluitingen. Ik studeerde pianostukken in en schreef toneelstukjes, die ik met de leerlingen van mijn klas uitvoerde. Of we maakten met meiden die aan ballet deden een balletvoorstelling, waarbij ik dan de pianobegeleiding verzorgde.

Op de IVO had ik echt de tijd van mijn leven. Maar aan het werkelijke schoolwerk, wis-, natuur- en scheikunde of talen, kwam ik amper toe. Ja, Nederlands, dat boeide me wel. Je moest je lessen zelf inhoud geven, de hulp van docenten inroepen als je iets niet begreep of ergens iets meer van wilde weten! Mijn lerares Nederlands was fantastisch. Dankzij haar ken ik talloze

gedichten uit mijn hoofd, ze attendeerde mij op de Tachtigers: Jacques Perk, Willem Kloos, Herman Gorter, Frederik van Eeden. Dichters, schrijvers, heel veel lezen, ik was daar net zo gek op als mijn moeder, de correctrice. Zij hielp mij thuis wel mee hoor, als ik iets niet helemaal begreep.

Kunstgeschiedenis vond ik trouwens ook geweldig. En wij meisjes kregen op de IVO ook nog één dag per week ‘huishoudschool’. Daar hebben wij ons kapot om gelachen. Wat dacht je van les in handdoeken strijken? Wie strijkt er nou handdoeken? Nou, wij op school dus. Je moest die handdoeken ook opruwen met een borstel! Mijn moeder bleef erin, als ik met die verhalen thuiskwam. Handdoeken strijken, haha! Ze had nog nooit zoiets belachelijks gehoord.

Maar die IVO, dat was *mijn* school! Ik heb er nooit hoeven meedoen aan meetkunde. En in Duits was – en ben ik nog – heel slecht. Formeel moest ik wel Duits leren, maar mijn taken tekende ik zelf af. Ik was een ware meester in het vervalsen van handtekeningen van de docenten. Je moest je progressie aantonen met de handtekening van een leraar voor een goed uitgevoerde taak. Had ik zo’n opdracht niet uitgevoerd of snapte ik er niks van, dan zette ik die handtekening toch gewoon zelf? Geen hond die het in de smiezen had.

Uiteindelijk werd ik ook op de IVO de schrik van de school. Soms was de klas half leeg, mijn schuld. Dan had ik een groot deel van de leerlingen lekker meegenomen naar Loosdrecht om te gaan zeilen. Mijn klasgenoten volgden mij gewoon, in dat en veel meer dingen. Dat kwam het uitvoeren van taken en het opnemen van de gewenste hoeveelheid leerstof bepaald niet ten goede. Ja, naar het schijnt heb ik het onderwijs tijdens mijn jaartjes in Bussum vreselijk ondermijnd.

TITIA

Op de IVO leerde ik ook Titia Blanken kennen, mijn harstvriendin voor het leven. Haar vader, Jaap Blanken, was een van de eerste caravanontwerpers van Nederland. Zij woonden in een boerderij in Laren, tsjongejonge..., fantastisch! Ik was dertien toen ik daar voor het eerst kwam, bij Titia en haar broer Just, die ook bij ons in de klas zat. Hun imposante boerderij, aan Het Paadje 18, staat er nog. Er is niets veranderd, het prachtige ‘schildersraam’ in het dak, een weelderige tuin rondom. En binnen hingen allemaal geweldige schilderijen. Ja, die boerderij van Titia’s ouders maakte zó’n enorme indruk op me, dat heeft mij zeer beïnvloed.

Net als die schilderijen. Telkens, wanneer ik daar kwam, keek in de rondte en dacht: Oh...dit wil ik ook als ik groot ben! Ik heb altijd naar een bijzonder huis in de natuur met veel kunst aan de muur verlangd. Voor mij nooit een

huis in een rijtje, zoals thuis aan de Bosboom-Toussaintlaan. En verdomd, het is mij later, met mijn boerderij in Eemdijk en daarna mijn huis in de bossen van Lage Vuursche, nog gelukt ook!

Maar ik had dus veel vriendinnen, daar in Blaricum en Laren, die ook allemaal op die IVO in Bussum zaten. Twee seizoenen lang werkten Titia en ik tijdens onze zomervakanties allebei in een *doggies home* in Blaricum. Wij verzorgden de honden en moesten die uitlaten. Hartstikke leuk werk, behalve dan het ‘pens snijden’. God wat stonk die troep! Kokhalzen! Wat een verschrikking! Echt niet te geloven. Maar de honden vonden het *yummie!*

Er was daar ook een hondenkapper. Nou, dat wilde ik natuurlijk ook meteen worden, trimster! Ik was veertien of vijftien, zo’n leeftijd dat je eigenlijk van alles wil worden. Bij mij was dat journalist, hondentrimster of verpleegster, dat laatste natuurlijk omdat ik zo vaak in het ziekenhuis lag met dat been van mij, je wordt enorm beïnvloed door wat je om je heen ziet. Maar op dat moment was het even *hondentrimster*. En pa en ma Blanken hadden net een poedel in huis gehaald, Britta. Prachtig met zo’n bruine krullenkop, ze zag er geweldig uit. Maar die moest natuurlijk wel hoognodig worden getrimd. Dus ik dacht: Nou, doe ik wel even! En hup, ik schoor die hele krullenbol eraf. Ja, dat hebben ze mij niet in dank afgenomen. Ik had het nog nooit gedaan, maar ik vond: Ik heb hier verstand van.

SOLEX

Ik speelde ook piano op mama’s gymnastiekclub, bij de dames en de jeugd. Daar reed ik altijd op mijn moeders Solex naartoe. Terwijl de gymnasten over de evenwichtsbalk huppelden, improviseerde ik ragtime deuntjes á la Winifred Atwell, de zwarte pianiste uit Tunapuna op Trinidad. Ik vond haar helemaal het einde, *The Black And White Rag*, van die honky-tonkmuziek. Wanneer mama en opa niet thuis waren, greep ik mijn kans. Dan haalde ik de klep van de piano, frommelde ik kranten achter de snaren en dan keihard hameren op die toetsen, ja-ha! Alle ramen en deuren wijd open, zodat de burens het vooral konden horen. Want *Tineke Atwell* wenste publiek. Jazeker!

Helaas kon ik de IVO niet afmaken, ik werd van school gestuurd. Vanwege mijn activiteiten als meestervervalsers. Voor een van mijn medeleerlingen had ik in haar rapport de handtekening van een leraar gezet. Haar ouders vertrouwden het niet en waarschuwden het schoolhoofd. Natuurlijk kwam uit dat ik de boosaard was. Voor straf van school af, deze keer had ik het te bont gemaakt.

En dus probeerde mijn moeder school nummer vijf, *het Nieuwe Lyceum* In Hilversum. Maar daar waren ze inmiddels voor mij gewaarschuwd, zo

ontdekte mijn moeder later toen zij op diezelfde scholengemeenschap secretaresse van de rector werd. Ik moet eerst vertellen dat zij altijd op haar Solex door Hilversum tufte. Van die rector hoorde zij dus dat leidinggevenden van diverse middelbare scholen elkaar telefonisch hadden gewaarschuwd: “Er is een vrouw op een Solex onderweg, zij komt haar kind inschrijven. Neem dat meisje niet aan, zij is in staat de hele school te verpesten!” Ik werd niet toegelaten.

CHOCOLATEUSE

Nadat ik van de IVO was verwijderd, begon al bijna de grote vakantie. Mijn moeder verkeerde nog in de veronderstelling dat ik na die zomer misschien wel zou worden toegelaten op *het Nieuwe Lyceum*. Zelf wilde ik eigenlijk helemaal niet meer naar school. Wat mij betreft ging ik gewoon werken. Maar mama bedacht iets, waardoor ik school misschien toch wel leuker zou gaan vinden dan een baan. Zij adviseerde mij met klem te solliciteren bij de *Bensdorp Cacao- en Chocoladefabriek* aan de Nieuwe Spiegelstraat in het centrum van Bussum. Daar namen ze vakantiewerkers aan.

Ik vond dat een zeer aantrekkelijk idee. Ik kende die heerlijke cacaogeur van Bensdorp maar al te goed. Fietste ik van de IVO in Bussum met mijn klasgenoten naar het sportveld of ging ik met de overblijvers picknicken aan het meer, dan snoof ik die geur altijd diep op. En dan droomde ik van al die chocolaatjes in de *Bensdorp* fabriek. Mama zei me dat *Bensdorp* studenten of scholieren zocht, die in de zomerperiode als ‘chocolateuse’ een centje wilden bijverdienen! Nou, dát zag ik helemaal zitten. Sterker, ik zou daar carrière gaan maken, dan hoefde ik ook nooit meer terug naar school! Dus ik eropaf!

Slim genoeg hadden ze bij Bensdorp bedacht de vakantiekrachten een eigen productiehoekje te geven, opdat ze het werk van de echte fabrieksarbeiders niet in de war zouden gooien. Het was midden juni. Op grote lorries werden enorme stapels chocoladeletters aangereden: melk, puur, met nootjes..., het water liep mij in de mond. Ik was er helemaal klaar voor, als vijftienjarige, met mijn hoofdhoekje, in een schort. Mij was verteld dat ik tijdens de arbeid zoveel chocola mocht eten als ik maar wilde.

We kregen wel eerst les. Rondom de chocoladeletters moest een ribbeltjeskarton, daarbij een zacht onderleggetje, vervolgens het geheel in een doos schuiven, waar een cellofaantje omheen ging, dat met een dun laagje lijm moest worden dichtgeplakt. Het doosje moest je ook eerst vouwen; lipjes aan de bovenkant omhoog, dan razendsnel omdraaien, lipjes van de onderkant naar buiten, de letter erin en hup, lipjes terug, doosje dicht. Nou, bij mij ging dat natuurlijk direct fout. Nadat ik mijn eerste letter met veel moeite in

het doosje had gewurmd, voelde ik het meteen al; gebroken. Maar ik deed gewoon alsof ik gek was. Bij de volgende letter haalde ik mijn nagelriem open aan die messcherpe kartonnen lipjes. En even later bleek dat ik drie letters K in O-doosjes had gestopt. Ik kreeg een grenzeloze bewondering voor de echte fabrieksarbeiders, die razendsnel en onaangedaan de ene rij letters na de andere in perfecte staat afleverden. Aan het eind van de dag had ik, na negen uur zwoegen, nog geen tiende klaar van wat zij produceerden. Ik begon langzaam maar zeker door te krijgen waarom mijn moeder mij naar de fabriek had gestuurd. Ik had nu al een beetje heimwee naar school en mijn vriendinnen.

Omdat ik bij de chef had geklaagd dat het karton te hard was voor mijn zachte handjes werd ik de volgende dag overgeplaatst naar de ‘boomschorsjes’. Tussen de lagen boomschorsjes moest alleen een zacht papiertje. Ik at me de hele dag het ongans en werd kotsmisselijk. Thuis, tijdens het avondeten, kon ik geen hap meer door mijn keel krijgen. Die avond stapte ik afgepeigerd mijn bed in. En de dag erop begon ik weer van voren af aan.

Na een week kwam ik terecht bij de ‘pindarotsjes’. Ik kon geen boomschorsje meer zien, maar dit was een nieuwe uitdaging. En dus stortte ik me nu in alle hevigheid op de pindarotsjes. Na twee dagen ging ik al over mijn nek als ik alleen al het woord ‘chocola’ moest uitspreken. Aan het eind van de week weigerde ik zelfs de gratis zak chocolade-afvalstukken mee naar huis te nemen. Maar van de andere kant: ik was uitgesnoept en vanaf dat moment had Bendsdorp aan mij wel een rappe inpakster ofte wel een geroutineerd ‘chocolateuse’...

NAALDHAKKEN EN RIOLEN

Na ontvangst van mijn eerste salaris mocht ik dat geld van mijn moeder ‘naar eigen inzicht beheren’. Lees: besteden. Want ik vloog meteen naar de eerste de beste schoenenzaak. Van kinds af aan kreeg ik van mijn ouders alleen maar verantwoorde, suffe, aangemeten schoenen in verband met mijn voetvergroeiingen en alle bijbehorende operaties. Nu wilde ik van mijn eigen geld hippe naaldhakken kopen, hetzelfde soort pumps waarop alle andere meiden liepen. Ik kocht twee paar, grijs en rood, ik zie ze nog voor me. Weer thuis wilde ik ze meteen trots aan mijn ouders showen! Wiebelend, op zeker acht centimeter hoge hakken stond ik in de deuropening. Papa en mama staarden mij vol verbazing aan vanaf de eettafel. “Maar kindje toch,” sprak mijn vader bezorgd, “dat is zó slecht voor je voeten.” Waarop mijn moeder opmerkte: “Laat haar maar, ze zal nog lang genoeg op platte schoenen moeten lopen.”

Mijn pumps eindigen roemloos onderin de kledingkast. Ik kwam er geen centimeter op vooruit. Misschien juist daardoor zijn stiletto's – vooral met open tenen, tien centimeter hoge hakken en een bevallig enkelbandje – altijd een fascinatie voor me gebleven. Ik ben een echte schoenenfetisjist, maar ik kan er helemaal niks mee. Op één keer na. In 1977 waren plateauzolen je-van-het in de mode. Ik liet mijn orthopedisch schoenmaker hippe laarzen ontwerpen. Prachtige, zachtgrijze, soepele laarzen op waanzinnig hoge plateaus. Bijna niet te betalen, zo duur. Ik moest in die tijd naar Bangkok voor het maken van een documentaire over de handel in kinderen. Omdat ik net weer aan mijn voet was geopereerd, waren die speciaal aangemeten laarzen op dat moment voor die reis voor mij het beste schoeisel, vond ik. Maar het moet een belachelijk gezicht zijn geweest: Tinus, de gelaarsde blonde op plateauzolen uit Holland, in de verzengende hitte rondstappend in de Thaise slopenwijken met hun open riolen.

Na een paar jaar scholen wisselen had ik er uiteindelijk niet één afge maakt. Nooit examen gedaan. Ook het avondgymnasium, dat ik later nog heel even heb geprobeerd, werd geen succes. Ik heb daar nooit onder geleden, want ik ontwikkelde mezelf verder prima. Vooral door me het leplazarus te lezen. Alle kennis die ik tijdens mijn leven heb vergaard, komt uit boeken en kranten. Zo kwam ik alles te weten, wat ik weten wilde. Lezen, lezen, lezen. Bij Radio Veronica trok ik ook op met jongens, die bijna allemaal hadden gestudeerd. Die gasten lazen goeie boeken. Dus ik dacht: Ik ook! Je wil niet achterblijven. Ik zie Willem van Kooten nog bij Veronica binnenkomen, een paar maanden na mij. Hij wandelde altijd rond met Vrij Nederland of de Groene Amsterdammer onder zijn arm. Nou, die kranten moest en zou ik dus ook lezen, want thuis was ik nooit verder gekomen dan de Gooi- en Eemlander. Ik wilde mezelf zeer bewust naar een hoger niveau tillen, blijven met wat die jongens om mij heen allemaal aan kennis consumeerden!

AALSMERDER COURANT

Maar goed, de middelbare school is dus nooit wat geworden. Op mijn zestiende begon ik met mijn eerste, echte baan. Bij *Kantoorboekhandel D.V.B.*, 'Door Veel Billijk', aan de Kerkstraat in Hilversum. En ik solliciteerde bij de *Aalsmeerder Courant*, want ik wilde journalist worden. Dat streekblad verscheen twee keer per week. Mijn moeder schreef een ontzettend leuke brief naar Klaas de Boer, de uitgever/hoofdredacteur. En warempel, ik mocht op gesprek komen, met de bus van Hilversum naar Aalsmeer. Meneer de Boer ontving mij allervriendelijkst en moest enorm om mij lachen, een zestien-

jarige die bij de krant wilde werken, zonder enige achtergrond, behalve een grote mond en veel bravoure.

Het was 1956 of '57, hij vroeg me of ik verstand had van voetbal. Natuurlijk! Mijn vader was voetballer! En dus stuurde hij me naar een voetbalwedstrijd om verslag te doen. Ik had werkelijk geen idee waar ik het over had, maar ik schreef mijn stuk. En Klaas de Boer viel van zijn stoel van het lachen, toen hij dat las. Maar volgens mij heeft hij het toen wel geplaatst. Wat ik me herinner is dat ik niet over de wedstrijd zelf heb geschreven, maar over de mensen langs de lijn. In totaal pende ik twee of drie stukjes voor de *Aalsmeerder Courant*, daarna was het weer voorbij.

7 MIJN EERSTE MAN

In diezelfde tijd had ik ook serieus verkering, met Frank Lapperre, acht jaar ouder dan ik. Ik leerde Frank, een collega van mijn vader, op mijn veertiende kennen. Als instrumentenmaker bij de NRU repareerde hij microfoons en zo. Mijn ouders hadden zich een beetje over hem ontfermd, Frank liep een tikkie met zijn ziel onder z'n arm. Hij kwam uit een bijzonder gezin, 'armoe troef' in mijn optiek, zijn pa en ma net gescheiden. Hij woonde bij zijn moeder, Fie, in een lullig kaal flatje, waar een blind paard nog geen schade kon aanrichten.

Frank kwam in eerste instantie bij ons thuis, om mama's autootje, waar vaak van alles aan mankeerde, te repareren. Papa had geen sjoege van auto's, die reed ook niet. Mama en Frank klikten goed samen, ze praatten over van alles en nog wat met elkaar. En opeens was Frank bijna altijd bij ons, hij at ook heel vaak mee. En hij had een scooter, waarop hij mij naar school in Bussum bracht. ik achterop, mijn armen om zijn middel, een hele lieve jongen.

Ik was vijftien, toen we voor het eerst gingen zoenen en verliefd werden. Heel raar voelde dat. Frank was ontzettend verlegen. Oké, acht jaar ouder dan ik, maar totaal geen ervaring met vrouwen. En ik wist trouwens ook van niks, maar ik was wel een stuk brutaler. We rommelden en friemelden zo'n beetje twee jaar maar wat aan. Eigenlijk was dat toch heel leuk, want die kids van tegenwoordig met hun 'Ram, meteen naar bed!'... Nee, wij namen een hele lange aanloopperiode. En dat vond ik uiterst prettig, moet ik zeggen nu ik eraan terugdenk.

Anno 2026 is het, meen ik, strafbaar, een jongen van 23 die seksuele handelingen verricht met een meisje van 15. Maar toen speelde dat helemaal niet. Ja, mijn vader riep altijd, wanneer Frank en ik op de bank zaten en hij zijn arm om mij heen sloeg: "Het is hier geen nachtclub!" Haha, nou, dat is een kreet die we nog steeds gebruiken. Zie ik nu, waar dan ook ter wereld, twee mensen in een restaurant elkaar kussen en ik ben een beetje in een jolige bui vanwege een wijntje of twee, drie, dan kan ik het niet onderdrukken. Dan roep ik: "Het is hier geen nachtclub!" Vreselijk hè?

Maar ik kwam dus ook bij Frank thuis. Zoals ik zei: een lullig kaal flatje, qua grootte en meubeltjes was 't niks. Maar jeetje, daar hingen wél schil-

derijen! Mama Fie had kunst aan de muren, niet te geloven! Art Deco, Art Nouveau, originele Jan Sluijters, Marie Henri Mackenzie, Breitner. Schilderij na schilderij van hoogstaande kunstenaars, van wie ik nog steeds helemaal weg ben. Ik was zo onder de indruk van die meesterwerken, die eerste keer dat ik daar binnenkwam, dat ik dacht: Ik zit hier in een soort museum, dit wil ik later ook! Ja, net als in de boerderij van Titia's ouders.

En zie mijn huis nu, mijn muren hangen vol. En geen lullige schilderijtjes, hè. Een enorm paardenschilderij van Gerti Bierenbroodspot, een tekening van Jan Sluijters, zelf gekocht, kunst van mijn neef Ron de Nooij en natuurlijk de werken van opa IJkelenstam; het stilleven 'Tinnen bordje met tomaten', zijn non-figuratieve werk, waar ik dol op ben, en zijn vroege werken, dat zijn die grote schilderijen in het gangetje. Mijn schoonvader was op de middelbare meisjesschool in Amsterdam overigens de tekenleraar van Gerti Bierenbroodspot. Ja, ik ben echt een groot fan van hem, absoluut!

Bij mijn ouders thuis hing ook kunst aan de muur, maar dan heb je het over een schilderij van het Comomeer, dat vond papa prachtig, haha! Gemaakt door bassist/kunstschilder Hans van Rossem. Ja nee, dat was toch geheel andere 'art'. Franks moeder, Fie, heeft mij dus flink beïnvloed wat betreft het verzamelen van échte schilderkunst.

En wat ik hier meteen nog even moet opmerken: ik dacht dus dat het 'armoe troef' was, daar in dat flatje met die 'meubeltjes van niks'. Dat was mijn impressie als vijftien-, zestienjarige. Qua meubels bleek het dus achteraf allemaal *Amsterdamse School* te zijn, peperdure antieke tafeltjes en stoeltjes. Maar ja, thuis was mama net aan het blank-beuken *Scandinavisch design*, hartstikke modern, stoer, sterk en strak. En daar bij Franks moeder stond alleen wat ouwe meuk, vond ik. Ging je erop zitten, dan kraakte en bewoog het. Maar het was dus echt hartstikke veel waard, 150 jaar oud, van Berlage en zo.

Toen Frank en ik later trouwden kregen we drie van die Hollandse rieten stoeltjes mee, twee eeuwen oud! Die heb ik nog meer dan 50 jaar in huis gehad, aan het eind stonden ze ergens onder het stof in mijn schuur in Lage Vuursche. Pas onlangs, bij mijn verhuizing naar het Rosa Spier Huis, schonk ik ze aan Mark, de zoon van Peet en mijn jeugdvriendin Titia. Ja, mijn laatste man Peet was, voordat hij met mij trouwde, met haar getrouwd. Maar daar vertel ik later meer over. De drie Hollandse stoeltjes van Fie genieten nu van een prominent plekje in het IJkelenstam-familieresort in Malviès le Haut, hoog in de bergen, midden in het *Parc naturel régional du Haut-Languedoc*, in Zuid-Frankrijk.

OPA'S OVERLIJDEN

Maar ik ga weer véél te snel. Terug naar 1957. Ik was een tienermeid van zestien. Mijn lieve opa Cluwen, hij lag op sterven. Opa overleed op zijn 69ste, op maandag 28 oktober '57. De laatste twee jaar van zijn leven tobde hij met darmkanker. Een familiëkwaal, bleek later. Ik ontving ooit een brief van de Leidse Universiteit: of ik me ook wilde laten onderzoeken. Ze wilden de hele Cluwen-familiëlijn in beeld krijgen, vanwege verdacht veel gevallen van een bepaald soort kanker. Erfelijk bepaald. Alle Cluwens zijn daar extra gevoelig voor.

Mijn moeder overleed ook aan kanker, baarmoederhalskanker, maar dat schijnt dan weer niet erfelijk te zijn. Ze stierf veel te jong, 54 pas. De tweede vrouw van Peet, mijn vriendinnetje Titia, stierf eveneens aan baarmoederhalskanker, op haar 46ste. Tegenwoordig hoef je er niet meer aan dood te gaan. In Australië is het HPV-virus, dat zes soorten kanker veroorzaakt, waaronder baarmoederhalskanker, praktisch uitgeroeid. Omdat alle jongens en meisjes daar tegen HPV worden gevaccineerd.

Gelukkig krijgen, sinds 2022, nu ook in Nederland alle tienjarige kinderen een HPV-prik aangeboden, gratis. Voorheen moest je 400 euro voor die prik neertellen en dan roei je zo'n virus natuurlijk nooit uit. Ik ben echt niet zo'n voorstander van vaccinaties tegen van alles en nog wat, maar als het kan verhoeden dat je in de bloei van je leven het loodje legt vanwege een voorkombare ziekte als baarmoederhalskanker is het misschien toch wel nuttig.

Eigenlijk is opa's dood een beetje aan mij voorbijgegaan. Ik was hartstikke druk met mijn eerste baantje en mijn verkering. Opa lag de laatste twee jaar van zijn leven heel vaak in het ziekenhuis. Toen kon je nog maanden in het ziekenhuis verblijven. Op 't laatst zelfs drie maanden, geloof ik. Ik bezocht hem af en toe, maar ineens was-ie zomaar dood. Volgens mij gestorven in dat ziekenhuis.

Het punt is ook, dat je vroeger, als kind, werd weggehouden bij stervende familieleden. De dood hoorde niet thuis in een kinderleven, vond men, ook niet in het leven van een tiener. Dus mijn ouders schermde dat ook een beetje voor mij af. En ik moet eerlijk zeggen: toen mijn moeder op sterven lag was mijn dochter Tuffie elf, wij hielden haar daar ook gewoon buiten. Tegenwoordig bezoeken kleinkinderen hun opa of oma wel op het sterfbed, wat ik overigens heel goed vind. Want de dood hoort bij het leven.

Maar dat opa er opeens niet meer was, hakte er toch best wel in bij mij. Ik miste hem. En ik voelde me ook wel schuldig: Ben ik wel genoeg naar hem toe geweest, in het ziekenhuis? Mijn moeder en tante Tiny waren natuurlijk uiterst verdrietig, hij was hun vader. En opa was een hele populaire opa.

Iedereen hield van hem. Met mijn andere opa, die Dorus-opa, was dat toch allemaal heel anders. Ik zag die man twee of drie keer per jaar, nadat oma De Nooij was overleden. Zij ging veel eerder dan hij. Mama was ook niet zo dol op haar schoonvader, maar ze nodigde hem wel uit rondom kerst of met verjaardagen. Van zijn ziekbed heb ik niet veel meekregen. Opeens was-ie ook ineens verdwenen. Dood.

NVSH

Met Frank beleefde ik mijn allereerste buitenlandse vakantie. We togen naar La Rocheen-Ardenne, bij Bastogne in de Ardennen. Op de scooter, ik bij Frank achterop. We reden achter de auto van papa en mama aan, want we mochten niet alleen. Ik wilde met alle geweld naar Bastogne, de stad van de beroemde *Bastogne*-koekjes, omdat ik dacht dat het een plaats van grote historische betekenis was. Maar dat viel tegen. Ja, er stond ergens een tank (ter nagedachtenis aan de Slag bij Bastogne tijdens het Ardennenoffensief van 1944 staat daar het *Bastogne War Museum*), maar het enige daar dat mij bekoorde waren de *fritures*.

Ik was zestien of zeventien zelfs, toen Frank en ik lid *moesten* worden van de NVSH, de *Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming*. Ik schrijf *moesten*, omdat NVSH-lid worden de enige manier was om aan condooms te kunnen komen. Of ho, Frank werd lid. Ik was natuurlijk nog te jong. We dienden ons wel *samen* te melden op een kantoortje van de NVSH, het Consultatiebureau voor anticonceptie en seksualiteit, om uit te leggen waarom wij die rubbertjes nodig hadden. We zaten daar voor een soort commissie, het voelde als een vleeskeuring!

Maar we kwamen er doorheen, Frank mocht lid worden en dus kon hij, via de NVSH, die dingen kopen. Zo'n geval moest je dan uitrollen en dan rond zijn dinges frummelen, nou ik begreep er geen ene sodemieter van. Dus seksueel sloeg het in het begin helemaal nergens op, we klooiden maar wat aan. Het was wel leuk, om alles zelf te ontdekken. Maar om nou te zeggen dat de seksuele passie er vanaf spatte of dat er sprake was van het grote genot..., nee, het was meer aftasten, het elkaar leuk en lief vinden.

Als NVSH-lid ontving Frank ook het tijdschrift *Verstandig Ouderschap* (de voorloper van de *Sextant*), waarin van alles over seks werd uitgelegd. In mijn tijd werd er op scholen geen seksuele voorlichting gegeven en met je ouders sprak je er al helemaal niet over. In dat blad stond ook een artikel over een ander soort voorbehoedsmiddel dan het condoom: het diafragma of pessarium met zaaddodende pasta. Dat wilde ik ook, zo'n ding. Niet meer dat geklungel met die condooms. Maar het kwam er niet van. Want inmiddels

was ik bijna 18, klaar om met Frank te trouwen en ik wist: We hoeven niets meer tegen te houden, nu gaan we aan de kinderen.

HOLLANDSCHE RADING

Frank en ik verloofden ons officieel op tweede kerstdag 1958. Dat kwam zo: Frank kreeg een eigen woning, een tuinhuisje in de bossen van Hollandsche Rading, achter villa *De Rietstulp* aan de Utrechtseweg 253. De villa staat er nu nog. En mijn ouders zagen de bui al hangen: Oh oh, straks wil onze Tineke daar ‘blijven slapen’. Dat ‘blijven slapen’ was een eufemisme voor ‘seks met Frank’. En zoiets kon natuurlijk niet in die truttige *fifty’s*. In de jaren vijftig kon je alleen met elkaar naar bed als je met elkaar getrouwd was. Vandaar dat in die dagen veel jonge stellen al rond hun 18de trouwden, gewoon omdat ze dan met elkaar konden seksen zonder dat iemand daar iets van vond. En dus verloofden Frank en ik ons ook, compleet met zo’n uitzetboekje voor familie en vrienden, vol huwelijkscadeau-ideeën: serviesspulletjes, bordjes, schaaltes, een strijkbout, dat soort ongein. Ik voelde me er prima bij, net als samen naar de bioscoop. Je hoorde bij iemand.

Zes maanden later, in juni ’59, trouwden we en betrokken we dat tuinhuisje. Van Franks moeder kregen wij die drie rieten stoeltjes mee en een kunstwerk van Jan Sluijters, maar die heb ik later, na de scheiding, weer aan Frank teruggegeven. Dat tuinhuisje had geen toilet, maar gelukkig was ik de dochter van een timmerman-metselaar. Papa bouwde voor ons een latrine naast het huisje, een zinkput. Een gewone WC kon niet, want daarvoor heb je een aansluiting op het riool nodig. Een goede zinkput metselen, lieve mensen, is vreselijk moeilijk. Je moet stenen en cement laag voor laag opbouwen, taps toelopend, zodat je aan de bovenkant een rond gat overhoudt. Dat is een speciale techniek, vergelijkbaar met het metselen van die kruisgewelven in middeleeuwse kathedralen. Papa kon dat.

De bodem van een zinkput is poreus, alle vloeibare materie sijpelt langzaam weg in de grond. Maar je drollen blijven onderin de put liggen. Om die te doen verteren moesten we veel water in de put gooien en af en toe bananen en andere ‘macro-chaotisch-biologische’ meuk. “Rotte bananuh!,” riep papa altijd. Dan kweek je veel bacteriën, die het meeste lekker wegknabbelen. Maar niet alles verdwijnt, eens in de drie jaar moet je zo’n put door een professioneel bedrijf laten leegzuigen.

Nou, dat was weer even genoeg ‘romantiek’. Vanuit het tuinhuisje ging ik iedere dag naar mijn werk in Hilversum, op de Solex. Ik was intussen telefoniste bij *Jacques Berg*, een technisch bedrijf in het centrum. In het kantoorje van de bedrijfsleider tikte ik briefjes en ik nam de telefoon aan. ’s Morgens

bracht ik koffie naar de werkplaats, voor de elektriciens, loodgieters en cv-monteurs. Rinkelde de telefoon, dan moest ik die opnemen om vervolgens te roepen: “Verolme, een kapotte geiser, je moet daar-en-daar naartoe!” Dat soort dingen.

En die kerels vonden mij hartstikke leuk, ze waren dol op me. Maar diep in mijn hart verlangde ik naar iets anders. Ik wilde bij de radio werken, dat wist ik al van jongs af aan. Want ik woonde heel mijn jeugd in een buurt met bijna alleen maar omroepmensen. Dat begrip radio was iets magisch, maar ook voelbaar dichtbij, daar in Hilversum. Terwijl ik nog bij Jacques Berg zat, had ik stilletjes gesolliciteerd bij de *Hoorspelkern* van de *NRU*. En *guess what*, ik werd aangenomen. Maar ik ben er nooit gaan werken, want plots was daar: *Radio Veronica*...

8 RADIO VERONICA

Frank en ik waren dus een jaartje getrouwd, toen ik op een mooie zomerdag in 1960, tijdens de middagpauze, vanaf Jacques Berg even het dorp inliep. Wandelend langs de Zeedijk passeerde ik de oude kosterwoning op nummer 27a. Nu zit daar de Action, de kosterwoning is platgegooid. Maar toen was die kosterwoning het kantoorpand annex studio van *Radio Veronica*, opgericht in 1959. Ze noemden het *De Zeedijk Studio*. Drie broers, Dirk, Hendrik (Bull) en Jaap Verweij, eigenaren van de naastgelegen textielgroothandel *Universum* en *Kousen- en Sokkenfabriek Excelsior*, hadden het voormalige kosterpandje gekocht om Radio Veronica in onder te brengen. Hun fabriek, aan de Herenstraat 2, bestaat ook niet meer. Daar is nu de oprit naar de parkeergarage van winkelcentrum *Hilvertshof*. Maar de kosterwoning en kousenfabriek deelden een gemeenschappelijk binnenplaatsje, waar ik later nog even op terugkom.

De gebroeders Verweij waren de belangrijkste aandeelhouders van de *Vrije Radio Omroep Nederland (VRON)*, het bedrijf achter commerciële ‘piratenzender’ Radio Veronica, dat uitzendingen verzorgde vanaf de Noordzee, net buiten de territoriale wateren langs de kust van Scheveningen. De opnamestudio, waar de hele dag uitzendtapes werden gemaakt, bevond zich op de eerste etage van het kosterhuis, niet aan de straat-, maar aan de achterkant van het pand. Commerciële radio was verboden in Nederland. Daarom werden de, van tevoren in Hilversum opgenomen, programma’s vanuit de Scheveningse haven met een tenderbootje naar het zendschip van Veronica gebracht, het voormalige lichtschip *mv Borkum Riff III*. Tegen uitzendingen vanaf de ‘internationale wateren’ kon niemand iets doen.

Die uitzendbanden werden vervoerd in ijzeren kisten, later in waterdichte plastic tonnen. Twee keer per week pikte koeriersbedrijf *De Snelle Visser*, bekend van hun kanariegele auto’s met vliegende-witte-zeemeeuw-logo, de tapes bij De Zeedijk Studio op om ze naar Scheveningen te brengen. Vandaar gingen ze met de tender *Ger-Anna* – vernoemd naar Ger-An, de dochter van Dirk Verweij – naar het zendschip. De Snelle Visser zat trouwens ook aan de Zeedijk, pal naast het *Leger des Heils*.

KEURIGE STEM

Maar goed, ik wandelde daar bij Veronica langs, het was juli, hartje zomer. Vanwege de hitte stonden alle ramen en deuren van De Zeedijk Studio wagenwijd open en ik zag hoe enkele medewerkers, Ellen van Eck en Tony Vos, Veronica-stickers op die ramen en deuren aan het plakken waren. Dus ik riep: “Ah, jullie zijn van het schip!” Ik had wel over de piratenzender gelezen, maar je kon hem niet ontvangen in Hilversum. Brutaal stapte ik naar binnen, het was een takkentroep daar in dat kantoortje. Maar ik maakte een gezellige babbel met Ellen en Tony en legde hen stoer uit dat ik ook journalistieke en radio-ervaring had. En dat ik het hartstikke leuk vond waar zij mee bezig waren: “Zou ik niet bij jullie kunnen komen werken?”

Nou, dat zag programmaleidster Ellen wel zitten, zo’n bijdehante tante van negentien. Ik kon direct na de zomer aan de slag, op 1 september 1960. Voor 250 gulden per maand. Best een fors bedrag voor iemand van mijn leeftijd, in die tijd. Veronica zond toen net vierenhalf maand uit. Ellen was oud-omroepster van *Radio Hoyer* op Curaçao. Zij woonde samen met ingenieur Frans Termaat, de man achter de techniek op het zendschip. Ellen had zo’n hele keurige stem. En met die nette stem kondigde zij, op 21 april 1960, de eerste uitzendingen van Radio Veronica aan: “Goedemorgen dames en heren, u luistert naar Radio Veronica op 198 meter, op de 33 meterband en FM, we brengen u tot half elf een programma van lichte amusementsmuziek.”

Naast haar was er nog een mannelijke omroeper, Max Groen. Dus Ellen, en niet ik, zoals veel mensen denken, was de allereerste vrouw op Radio Veronica. Ik werd later wel de eerste echte vrouwelijke diskjockey: geen omroepster die een tekstje voorleest, maar een entertainer die plaatjes draait en daar ter plekke teksten bij verzint! In 1960 kende nog helemaal niemand het woord ‘diskjockey’ of ‘deejay’. In die periode kondigden wij op Radio Veronica ook geen plaatjes – disks – aan, maar programma’s.

Ik reed elke dag, ook op de zaterdagen, op mijn Solexje vanaf Hollandsche Rading, via de Utrechtseweg, naar de Zeedijk. Op het Veronica-kantoortje werkten maar een paar mensen. Naast Ellen had je Tony Vos, de ‘chef studio’, ook al stelde die studio niet veel voor. Maar hij was chef. Toon kwam uit Eindhoven, was getrouwd en net vader van zijn derde kindje. Hij oogste daarnaast veel succes als jazzmuzikant, saxofonist. Vooral dankzij een aantal belangrijke jazzprijzen – hij won de *AVRO Jazz Competition 1953-1954* – en het project *Jazz behind the Dikes* van platenmaatschappij *Phonogram*. Hij was ook platenproducer. Toon had dus studio-ervaring, vandaar dat hij tot ‘chef studio’ was gebombardeerd.

En dan hadden we nog een technicus, Rolf van der Velde. Rolf ging vrij

snel weg en werd opgevolgd door Karel van der Woerd, onze latere ‘chef techniek’. Alweer een chef. Karel bleef, net als ik, tot in 1974, het jaar waarin Radio Veronica de nek werd omgedraaid. Ik herinner me ook nog Angela Bronckhorst en Peter van der Wildt, zij waren verantwoordelijk voor de discotheek, allebei net in de twintig.

Peter was 21, een heel muzikale jongen. Hij speelde trompet en kreeg les van Frans Mijts, de fameuze componist-trompettist-orkestleider, die later in zijn Blaricumse *Studio Soundpush* alle beroemde Veronica-jingles zou maken. Maar dat heeft arme Peter de Wildt nooit meegekregen. Hij stierf, een half jaar na zijn komst bij Veronica, aan acute leukemie. Voor ons, zijn collega's, was dat iets verschrikkelijks, wij waren er allemaal helemaal kapot van. Iemand van onze leeftijd, zomaar opeens dood! Dat kan toch helemaal niet? Het hakte er echt in, ik was in shock! Ik kende tot dan toe alleen maar oude mensen die dood waren gegaan, oma en opa, maar iemand net zo jong als ik? Die confrontatie was zo heftig!

De platen in onze discotheek waren (nog) niet afkomstig van de platenmaatschappijen. We kregen ze gewoon cadeau of leenden ze van mensen thuis. Later, toen Radio Veronica overal te ontvangen was en razend populair werd, kwamen de pluggers van de maatschappijen met stapels gratis singles en lp's om hun artiesten te promoten. Maar in het begin gebeurde dat nog niet. Al die platenfirma's waren als de dood, ze durfden geen zaken met Veronica te doen omdat de zender ‘illegaal’ was.

EDMUNDO ROSS

Van de aan ons gegeven grammofoonplaten noteerden wij keurig op kaartjes de naam van de uitvoerende artiest, plus de titel van de single of lp. En dan ging zo'n kaartje in ‘het systeem’. Zocht je voor een uitzending het orkest van Edmundo Ross, dan keek je in de kaartenbak onder de ‘R’ en dan wist je welke Edmundo Ross-platen er in de kartonnen doosjes in de discotheek zaten. Radio Veronica was nog geen popzender. Dat kwam pas later.

Maar dankzij mijn huwelijk met Frank wist ik wel het een en ander over popmuziek. Frank was, net als ik, gek op Pat Boone, *Love Letters In The Sand* en de Everly Brothers, *Bye Bye Love* en *Wake Up Little Suzie*. Maar Veronica was meer van de Rumbaband van Edmundo Ross. Dan pakten we wat lp's uit de discotheek en maakten daarmee een programma van een kwartiertje of half uur, dat dan een titel meekreeg als: ‘*Een Reis om de Wereld met het Orkest van Edmundo Ross!*’ Of we maakten een uitzending met die keurige, Duits-Italiaanse zangeres en haar broer. Hoe heette ze ook alweer? Niet dat

hittepetitje Conny Froboess..., oh ja..., Catherina Valente! Catherina en haar broer Silvio Francesco.

De Everly Brothers en Pat Boone draaiden we ook wel, maar we hadden alleen niet zo veel platen van dat soort popartiesten in huis. Logisch misschien, want welke platenbezitter wilde nu van zijn *Wake Up Little Suzie* af? Dat soort muziek kregen we maar zelden cadeau. Dus pas veel later, toen we in Nederland beter te ontvangen waren en steeds meer luisteraars op 192 begonnen af te stemmen, kregen de platenmaatschappijen echt belangstelling voor Veronica. En pas in 1965 werd Veronica een echte popzender, met de *Nederlandse Hitparade*, later de *Top 40*. Ons grote voorbeeld waren de succesvolle commerciële Amerikaanse stations met echte hitlijsten zoals de *Billboard Hot 100*, die in 1958 was gelanceerd.

100.000 GULDEN

Maar ik ga weer even terug naar die kosterwoning in 1960. Als ik de sfeer van toen moet beschrijven..., allemaal ouwe troep, meubilair afkomstig uit een opgeheven notariskantoor van de vader van 'meneer' Norbert (Jürgens), een van de twintig VRON-aandeelhouders. Die aandeelhouders waren stuk voor stuk Joodse zakenvrienden (onder wie een aantal radiohandelaren) van de drie gebroeders Verweij. Oom Dirk, oom Bull en oom Jaap, zoals wij hen noemden, vormden gedrieën onze dagelijkse directie. Die drie broers en hun vrienden kwamen op 15 april 1959 bijeen in hun stamkroeg in 'het Kras', het Amsterdamse *Hotel Krasnapolsky*, en legden met elkaar 100.000 gulden op tafel om een Nederlandse commerciële radiozender op te richten, naar het voorbeeld van de succesvolle Deense zeezender *Radio Mercur*.

Maar al die meuk uit dat notariskantoor stond dus in de voormalige kosterwoning. Ik kreeg zo'n oud bureau plus een bakbeest van een schrijfmachine. Dat bureau was veel te hoog. Daarom stond die typemachine ernaast op een sinaasappelkist met een echt Perzisch tapijtje eroverheen, ook uit dat notariskantoor, tegen het rammelen. En koud dat het was in dat pandje! Ik begon in september, toen viel het nog wel mee. Maar in november werd het zo koud, dat Rolf van der Velde een half uur eerder op kantoor kwam om alvast de kolenkachel aan te steken en op te poken.

We beschikten ook nog niet over professionele opnameapparatuur. We namen alles op met simpele consumentenbandrecorders. Ook onze zender stelde niks voor, superslecht te ontvangen. Die allereerste uitzendingen vanaf het schip, 5 mijl buiten de kust, reikten tot Scheveningen, Wateringen en Naaldwijk, daar hield het wel zo'n beetje mee op. Er waren zelfs momenten dat helemaal niemand in Nederland ons kon horen, alleen mensen aan de

zuidkust van Engeland! Dat had dan met de atmosferische omstandigheden te maken. We waren natuurlijk ook verre van actueel, alles stond op tape. Vooral in die eerste twee jaar werden de banden tijdens de uitzendingen tot in den treure herhaald. Omdat de ontvangst vaak zo beroerd was, had geen hond in de gaten dat diezelfde tapes telkens opnieuw werden uitgezonden. God, wat een toestand was dat!

Ik herinner me die Joodse aandeelhouders allemaal nog heel goed. Zo had je De Vries en Lampie. Ja echt, zo heette-ie: Willy Lampie! En ‘meneer’ Krant, rijk geworden met de *hoelahoep*, Philip Krant uit Bussum. Die kwam binnenlopen, grote sigaar in zijn mond, zijn handen op zijn rug: “Goedemorruguh!” Ik kon ze stuk voor stuk perfect imiteren: “Goedemorruguh!” Haha, hij kwam dan even controleren of wij niet uit ons neus zaten te eten. Ze kwamen altijd via de achterdeur binnen, die aandeelhouders, over het *Buma-pleintje*, het binnenplaatsje vanaf de kousenfabriek. Later is dat allemaal overkapt en één groot gebouw geworden.

Oom Dirk hield ons ook nauwlettend in de smiezen. Hij wilde niet dat wij ‘lanterfanterden’ wanneer zijn zakenrelaties onverwachts even een kijkje bij Radio Veronica wilden nemen. Oom Dirk kon plotsklaps binnenstappen met de gevleugelde kreet, die wij in de studio te pas en te onpas nadeden: “Wordt hier niet gewerrukt?!” Zagen we hem aankomen, dan zetten we ook direct, hup!, alle microfoons open, zodat het studiolicht op rood floepte. Want brandde die rode opnamelamp niet, dan gromde oom Dirk: “D’r wordt hier niet gewerrukt!” Daar moesten wij trouwens wel om lachen. Wist hij veel. Wanneer je een plaat opneemt en de microfoons staan uit, dan ben je natuurlijk wel gewoon aan het werk. Alleen brandt het rode licht op zo’n moment niet. Dat floept alleen aan als er iets wordt ingesproken, ten teken dat iedereen stil moet zijn. Maar oom Dirk dacht: Mijn vrienden hebben veel geld in Radio Veronica gestoken, komen ze hier op bezoek dan moeten ze zien dat er hard wordt ‘gewerrukt’.

Maar verder was de sfeer geweldig. De gebroeders Verweij en de Veronicanen, het was één grote familie. De kinderen van oom Dirk, oom Bull en oom Jaap en de medewerkers van Veronica waren van dezelfde leeftijd en, jaja, zo ontstonden er ook liefdesrelaties over en weer. Dan Campagne alias Fred van Amstel kreeg verkering met Ger-An Verweij, de oudste dochter van oom Dirk. Jan van Veen trouwde met Loekie, de jongste dochter van oom Dirk en nog steeds een dikke vriendin van mij. En Adje Bouman huwde Jos, een dochter van oom Jaap.

Toen er later, in ’62, een tweede opname-unit in De Zeedijk Studio moest worden gebouwd, kwam mijn vader kijken. Ik weet nog hoe hij zijn hoofd

schudde: “Nee jongens, zo krijgen jullie die ruimte niet geluiddicht, jullie moeten eierdozen gebruiken.” Nou, dat advies werd opgevolgd, lege eierdozen tegen de muren, en verdomd het werkte! Ik vind het zo jammer dat dat kosterspandje is platgegooid om plaats te maken voor die Action. Doodzonde! Ze hadden er een mooi Veronica-museum van kunnen maken. Nu moet je naar *Museum RockArt* in Hoek van Holland, daar staat onder andere de boordstudio van ons tweede zendschip, de *Norderney*, plus nog veel meer van het *oude Radio Veronica*. Maar ik weet zeker dat zo’n Veronica-museum in hartje Hilversum, daar waar het allemaal is begonnen, had gelopen als een trein.

LUTSKE

Wat ik ook heerlijk vond in die tijd, waren mijn dagelijkse kopjes thee en televisiekijken bij buuf Lutske in *De Rietstulp*. Praktisch iedere avond, thuisgekomen vanuit mijn werk in Hilversum, ging ik gezellig bij Lutske langs. Lutske Verheul was een echte Friezin en moeder van twee geweldig leuke kinderen, Anke en Aart. Ik vind dat nu, anno 2026, echt een gemis; dat ik ’s middags om een uur of vijf niet even gezellig knus met iemand kan praten. Ik woon hier in het Rosa Spier helemaal alleen en ik heb niet echt een buurvrouw zoals Lutske destijds. Vandaag de dag zou ik zoiets trouwens wel met een wijntje doen, in plaats van thee. Ik kan aan het eind van de middag wel naar het *Grand Café* van het Rosa Spier, maar dat is toch iets anders dan samen knus keuvelen in de huiskamer.

Enfin, toen was het nog keurig theedrinken en Frank en ik waren de huurders van het tuinhuisje van Lutske. Zij was de ex van Gé Verheul, in die tijd een hoge pief bij de *IKOR* (het latere *IKON*), zeer christelijk, later ook de man achter de bekende *NCRV*-tv-serie *Kerkepad*. Tijdens de oorlog zaten Lutske en Gé samen in het verzet. Lutske hielp mensen onderduiken en vervoerde geld en bonnen voor de ondergrondse. Gé en zijn vriend Kik ten Boom, twee padvindervrienden, begonnen in het begin van de oorlog een verzetsploeg van zo’n 25 jongens en meiden in Hilversum. Gé werd de leider, Kik viel tijdens een schietpartij in 1944 in handen van de Duitsers. Hij kwam om in concentratiekamp Bergen-Belsen. Maar Gé overleefde de oorlog en trouwde met Lutske. Ondanks hun latere echtscheiding bleven Gé en Lutske goed bevriend en ook in de jaren ’60 kwamen de oude leden van de verzetsploeg, waarvan een deel ook voor de *IKOR* werkte, nog altijd een paar keer per jaar bijeen in *De Rietstulp*. Ontzettend bijzonder, die saamhorigheid, dat gevoel tussen die verzetshelden onderling.

Maar goed, elke avond na het werk gooide ik dus mijn Solex in de schuur

en dan ging ik bij Lutske theedrinken, samen de dag doornemen, heerlijk! En als Frank 's avonds moest werken bleef ik bij Lutske tv-kijken. Ze had zo'n hele grote televisie uit de jaren '50 met zo'n piepkleine beeldbuis, zwart-wit. Op die tv zag ik de Franse film *Ascenseur pour l'échafaud*, 'Lift naar het schavot', met muziek van Miles Davis. De allereerste keer dat ik die jazztrompet hoorde, geweldig! Het maakte mij helemaal gek: jazz! Ik vond 't fantastisch, een soort nieuwe dimensie. Die muziek bepaalde meteen mijn hele verdere leven. Want precies in diezelfde tijd begon Tony Vos zijn jazz-programma op Radio Veronica. Ik was meteen verkocht! Ik vond hem óók he-le-maal fantastisch.

En, erg leuk, die kinderen van Lutske, destijds tieners van een jaar of twaalf, stapten later ook in 'het vak'. Ik kwam ze weer tegen in de jaren '80. Aart Verheul deed het geluid voor de cameraman, met wie ik regelmatig tv-items op locatie 'draaide'. En Anke was modeontwerpster bij studio 't WEP in Utrecht. In mijn *Tineke*-tv-shows droeg ik regelmatig creaties van haar hand.

DRANKGEBRUIK

Bij Lutske dronk ik dus nog keurig thee. Ik hield in die dagen ook nog niet zo van wijn als nu. Bij papa en mama thuis had ik nooit wijn leren drinken. Op verjaardagen stond vooral frisdrank op tafel, naast glazen met sigaretten en een schoteltje sigaren. Ja, voor de mannen was er ook jenever. En voor de vrouwelijke gasten *Tip van Bootz*, een goedkope, laag alcoholische brandewijn met suiker en een sinaasappelesence, bedoeld om te mengen met tonic of cola. Op ons eiland in de Loosdrechtse Plassen werd voornamelijk thee geschonken en er ging weleens een pilsje mee. Tegenwoordig, al die kratten wijn en flessen sterke drank, die we vandaag de dag allemaal aan boord slepen als we gaan spelevaren, dat is niet te geloven toch? Het is nu allemaal zo anders.

Pas begin jaren zestig, toen mijn moeder wijn begon te pimpelen, samen met haar vriendinnen in de tuin, wilde ik ook weleens zo'n alcoholisch druivensapje proberen. Nou, dat heb ik geweten. Wat ik in mijn glaasje kreeg was die vreselijke *Liebfraumilch*! Oh ja, en *Moselblümchen*, mierzoete ellende uit het Moezelgebied. Verschrikkelijk! Het duurde heel wat jaartjes eer ik opnieuw aan de wijn durfde en het ook lekker begon te vinden.

Tijdens mijn huwelijk met Frank, net in dienst bij Radio Veronica, dronk ik af en toe cola-cognac, dat vond ik heerlijk! En vervolgens werd ook ik meegesleurd in het drankgebruik der Veronicanen. Da's een verhaal apart, daar in de keuken van de kousenfabriek, waar elke zaterdagmiddag de jenever uit de kraan leek te komen! Zoals gezegd werkten wij Veronicanen

ook op de zaterdag in onze studio aan de Zeedijk. Dat wil zeggen, op de zaterdagochtend. Want 's middags staken wij het binnenplaatsje over voor de wekelijkse zaterdagmiddagborrel bij *Universum*.

Klokslag één uur kwam daar, in de grote fabriekskeuken, het personeel bijeen. Inclusief alle vertegenwoordigers en bevriende textiel- en sokkenhandelaren, die hun spullen voor de markt kwamen ophalen, zoals meneer Boske. En ook de eerder genoemde Joodse vrienden, in de oorlog door oom Dirk geholpen en nu medeaandeelhouders van Radio Veronica. Oom Bul, oom Jaap en oom Dirk waren daar dan eveneens bij aanwezig en, mijn God, er werd op zo'n zaterdagmiddag wat afgezopen! Wij, de radiomedewerkers, waren stuk voor stuk allemaal nog hartstikke jong. Onze jongens dronken hooguit een pilsje, zeker geen jenever. Nou ja, tot die zaterdagmiddagen dus.

En er werd nog veel meer geschonken. Oom Dirk handelde in van alles en nog wat: overhemden uit Polen, vloerkleden uit China, tomatensap uit Joegoslavië, en toen kwam hij ook opeens aan met karrevrachten mirabellen op sap uit Italië. Nou, dat was bepaald geen onschuldige pruimensap, die mirabellen dreven op 40 procent alcohol! Oom Dirk stapte 's morgens al bij ons binnen: "Jongens er staan fantastische sappen met vruchten, heel gezond, ga maar naar de keuken!" Toen was iedereen dus 's middags al om 12 uur dronken als een kanon. Wat een bedrijf, niet te geloven, haha! Die zaterdagmiddagen waren drankfeesten van heb ik jou daar! Als tollende mafkezen, echt totaal bezopen, rolden wij Veronicanen dan aan het eind van de dag die Universumkeuken uit.

Ik was vooral van de 'jocootjes', jenever met cola. Het heeft ons later allemaal genekt. Allemachtig, iedere Veronicaan heeft verderop in het leven met serieuze drankproblemen geworsteld. De helft van mijn toenmalige collega's is dood, al dan niet ten gevolge van het zware drinken. De andere helft is inmiddels geheelonthouder. Ik vrees dat ik de enige ben, die nog altijd alcohol consumeert. De rest niet, niemand niet! En als ik dood moet, dan maar aan de wijn. Want dat wijntje ontnemt niemand mij, ook Magere Hein niet!

Omdat ik bij Veronica was aangenomen vanwege mijn 'journalistieke kwaliteiten', was ik in mijn begintijd vooral verantwoordelijk voor de omroep teksten van Ellen van Eck en Max Groen. Daarnaast stelde ik hun programmablokjes samen. Daar was ik erg goed in, al zeg ik het zelf. Ik tikte hele leuke verhaaltjes rond die artiesten en hun grammofoonplaten. En ik sprak *station calls* in: "*Hier is Radio Veronica, het station waar muziek in zit!*" Tot in den treure. Op 37 verschillende tonen: "*Dit is Radio Veronica*

op honderdtweënnegentig meter.” En dan met de titel van het programma erachter, dat is het enige wat je deed.

En wat we ook zelf maakten: de reclames. Pakkende teksten bedenken: ‘*Dam chips, het zakje met de rode ruit!*’ Of voor *Fant Brush Out Hairspray*: ‘*Fant, de haarlak die het best uit de bus komt!*’ En daar ben ik nu dus nog steeds mee bezig, als er reclames op radio of televisie voorbijkomen. Dan analyseer ik die. En ik heb overal wat op aan te merken, ik vind ze af en toe zo slecht! Vaak hebben reclamebedenkers niet door waar het écht om gaat; naamsbekendheid van een bepaald product. Dat is het allerbelangrijkste, je ziet of hoort reclames met allerlei grappen of wollige rimram eromheen en dan denk ik: Waar gaat dit over? Dus dan bedenk ik zelf een korte kreet: Bam, zo zet je dat product neer. Klaar!

ONTSLAGEN

De programmering van Radio Veronica, voor een groot deel gesponsorde muziekkwartiertjes, sloeg eigenlijk nergens op. En qua muziekkeuze of de manier van platen af- en aankondigen verschilden wij ook niet zo heel veel van de Hilversumse omroepen. Wij waren in elk geval nog lang geen pop- of jongerenzender. Bij de Nederlandse jeugd was *Radio Luxembourg* razend populair, met deejays als Jack Jackson, van wie ik ook fan was. Ooit wilde ik radio maken zoals hij, vernieuwend, het jonge publiek aansprekend met echte popmuziek. Ellen van Eck en Max Groen waren van de generatie van mijn ouders, bijzonder keurig en ouderwets. Max was een Joodse filmvertaler. Hij klonk ook als een Joodse filmvertaler. Elk woordje zorgvuldig articulerend, iedere zin op een weegschaaltje. Net als Ellen met haar perfecte ABN. Een commerciële omroep á la Hilversum, daar zat Nederland echt niet op te wachten.

Het liep dan ook niet lekker in 1960. Financieel was Radio Veronica geen succes. En we waren, zoals ik al zei, soms beter te ontvangen in Zuid-Engeland dan in Nederland. De gebroeders Verweij en hun Joodse vrienden waren daar niet blij mee. Ik zeg met name *Joodse* vrienden, want het waren stuk voor stuk ‘overlevers’ in hart en nieren, niet alleen wat de oorlog betreft, ook qua handel. Snoeihard indien nodig, want er moest en zou geld worden verdiend. Zo niet, dan het mes erin! En dus werden Ellen, Max en nog enkele andere medewerkers van het eerste uur zonder pardon ontslagen. Günther Hermann en zijn twee zoons, Günther jr. en Dicky, verantwoordelijk voor het inrichten van de *Borkum Riff III* en de (te zwakke) zendinstallatie, werden ook van boord gehaald en op straat gezet. Net als Ellens man Frans Termaat. Er moest een nieuwe, sterkere zender worden gebouwd. En... omdat we toch

in Zuid-Engeland te ontvangen waren, zo dachten de aandeelhouders, kon daar misschien ook nog wat reclamegeld worden aangeboord met programma's in het Engels.

Oom Dirk, oom Bull en oom Jaap beloofden hun zakenpartners dat zij zouden proberen de Engelse markt te veroveren. Daartoe richtten zij in januari '61 een nieuw bedrijf op, *CNBC, the Commercial Neutral Broadcasting Company*. Veronica zou voortaan dagelijks tot 14.00 uur in het Engels uitzenden en in de middag en avond in het Nederlands. Van dat laatste wist ik allemaal niks. Hoewel de mensen die mij hadden aangenomen waren ontslagen, mocht ik blijven, waarschijnlijk omdat ik nog zo jong was en weinig kostte. Ook Tony Vos en Karel van der Woerd mochten blijven.

Nico de Jong, aangenomen als advertentieacquisiteur, werd even onze nieuwe programmaleider. Hij kwam met het idee radioshow's van minimaal 30 minuten te maken, startend op het hele of halve uur. Tussen de platen en reclames door moest voortaan ook worden gepraat. Nog niet op een diskjockeymanier, dat konden we toen helemaal niet. Het bleef nog steeds heel keurig. Zo van: "Vandaag reizen we de wereld rond, we nemen u nu eerst mee naar Londen met Edmundo Ross..." En dan draaiden we natuurlijk weer *Around the World* van Edmundo Ross. Om daarna aan te kondigen: "Wij bevinden ons inmiddels in Parijs, waar wij Ella Fitzgerald en Louis Armstrong ontmoeten, het is april." Dus dat werd: *April in Paris*. Jaja, we waren nog steeds geen pop- of jongerenzender.

Hoewel..., er was al een programma in samenwerking met het tijdschrift *Muziek Express: Veronica's Teenager Muziek Express*, met 'de Zwervende Reporter' Nico de Jong, die de eerste interviewtjes maakte met Nederlandse sterren als zangeres Anneke van Hooff of *The Blue Diamonds*. Ja zelfs met internationale artiesten, zoals *The Kittens*, een ladies soultrio uit Chicago. En ik? Ik moest al gauw 24 programma-uren per week volpraten, bliksems! Ik kreeg mijn eerste eigen programma's, zoals *Koffietijd met Tineke* en *De Zwarte Schijf*. Tijdens het opnemen van de programma's leerde ik ook omgaan met de *Telefunken* M24-bandrecorder, met de snelheden 19 en 9,5. Maar ik ga iets te snel nu.

SCHRIK!

Laat ik even terug gaan naar een gure winterdag in januari '61. Buiten was het nog pikkedonker, toen ik die ochtend als eerste De Zeedijk Studio binnenstapte. Harstikke koud, de kolenkachel nog niet aangestoken. Ik knip het licht aan, zet m'n tas neer, loop naar de keuken en schrik me kapot! De keukendeur bleek aan de andere kant gebarricadeerd, door twee stretchers

met daarop twee vreemde kerels in slaapzakken! Ik roep: Jeez, wie zijn jullie?

“*Sorry ma'am, we work here.*” Nou, dat bleken dus Engelstalige diskjockeys, ingehuurd door oom Dirk, die ons niet even had gewaarschuwd. De heren hadden de avond ervoor lang en tot laat in de studio gewerkt. Daarom kampeerden ze in de keuken. En ze hadden ook stevig gedronken, ik moest over de drankflessen heen stappen. Later kwam er nog een derde Engelstalige jongen. Onze drie nieuwe collega's waren een Brit, Paul Hollingdale, en twee Canadezen, John Michael en Doug Stanley. Paul was een voormalige deejay van Radio Luxembourg. Speciaal voor die drie was een extra studio ingericht, om Radio Veronica's Engelse uitzendingen te monteren. Dat was dus die Studio 2, waarover ik het al even heb gehad, met die kartonnen eierdozen tegen de muur, op advies van mijn vader.

En wauw, wat waren die Engelstalige jongens goed! Wij, de Nederlandse Veronicanen, werkten altijd samen met een technicus, maar die gasten deden alles zélf, ook de opnametechniek! Ik zat naast Doug Stanley, om een beetje af te kijken hoe hij alles 'scherp' zette. Hij luisterde alle muzikale intro's af om precies te berekenen hoeveel seconden inspreektekst hij had. Ook timede hij zijn jingles tot op tienden van seconden. Jingles? Die hadden wij amper, laat staan jingles met je eigen naam, zoals Paul, John en Doug die hadden meegebracht.

Ik zie Doug nog bezig met *Sea Of Love* van Phil Phillips, nummer één in Amerika. Hij zocht daar ook een station call in de juiste toonsoort bij. En dan wist hij precies hoe en hoe lang hij over het intro kon inspreken, vanaf het einde van de station call tot aan het moment dat Phillips begon te zingen: *Come with me, my love...* Ik vergeet het nooit meer. Ik observeerde Doug ademloos. Zó goed wilde ik ook worden! Zoals ik al zei: ik was een fan van Jack Jackson van Radio Luxembourg. Jack gold als mijn eerste, grote voorbeeld. Met de komst van die Britse diskjockeys werd Jacksons manier van werken bij Radio Veronica geïntroduceerd.

Niet veel later kregen we *Studio 3* erbij. Daar konden wij, de Nederlandse Veronicanen, net als Doug, Paul en John, indien gewenst, eveneens alles zelf doen, zonder technicus. Onze Engelstalige vrienden maakten de ooms Verweij duidelijk dat Veronica moest vernieuwen, overstappen op een andere vorm van radio maken: losser, muzikaler, gedurfd, meer gericht op de jeugd, op de toekomst.

Het resulteerde in een tweede interne revolutie. Nico de Jong vloog eruit, Tony Vos – intussen ook producer van de eerste Nederpopbands, zoals *Cuby & The Blizzards* – werd de nieuwe programmaleider. Het was gedaan met de ouderwetse omroepstijl, de presentaties moesten vlotter, er moesten

popprogramma's komen. Tsjja, en hoe leer je dat dan? Vlotter presenteren... Op zekere dag stonden die Engelse diskjockeys achter mij in de opname-studio, om te kijken wat ik aan het doen was. Ik had voor *Koffietijd* een tekst geschreven, op de manier die ik gewend was. Ik dacht: Zo is 't goed. En ik wilde inspreken. Maar frrripss..., een van die jongens griste het papier uit mijn handen en riep: "*Hey! Get rid of that text! You are a disc jockey! You want to be a real disc jockey or not?*" Dus ik dacht: Eh...tsja...., en antwoordde: "*Yes..., of course.*"

"*Good, forget your text. Listen to me!*" Hij pakte een lp met op de hoes Eydie Gormé, zo'n grote close-up portretfoto. Ik weet het nog goed. Hij zette Eydie recht voor me: "*This is your audience, talk to her!*" Zijn tip: Vertel nooit meer in het algemeen iets over een plaat of artiest, vanaf nu praat je tegen een persoon, heel direct, je doet alsof je maar één luisteraar hebt. Die wil jij iets toevertrouwen, je wilt samen iets met hem of haar delen, samen plezier beleven aan wat komen gaat. Dát is radio maken!

En dat zijn we toen gaan doen bij Radio Veronica. Toen werden we diskjockeys. Ik heb natuurlijk niet mijn leven lang tegen Eydie Gormé aan zitten lullen. Mijn 'slachtoffer' werd mijn technicus. Ik babbelde altijd gezellig tegen mijn collega achter het glas. Die was 'mijn luisteraar'! Vandaar ook dat ik altijd met een technicus wilde blijven werken. In onze begintijd spraken wij de Veronica-luisteraars nog beleefd met 'u' aan. Dat moest dus ook van de baan. Je wordt pas echt persoonlijk met je luisteraar als je hem of haar gewoon met 'je' aanspreekt. Ontzettend belangrijk, het verkleint de afstand enorm. Doug, Paul en John bleven maar een paar maandjes bij ons. Tot maart '61. Het Engelstalige Veronica-avontuur mislukte doordat de zender nog altijd te zwak was om Zuid-Engeland zonder storingsproblemen te bereiken. Hierdoor haakten Britse adverteerders al snel af.

JOOST DEN DRAAIJER

Maar intussen waren wij in Nederland op de juiste weg. Nationaal had onze sterkere zender wel een beter bereik. En in februari '61 kwam Willem van Kooten, student Nederlandse taal, ons versterken als 'copywriter recla-meteksten'. Willem, een goede kennis van Ger-An en Loekie, twee dochters van oom Dirk, schreef echt heel leuk en maakte naast reclamekreten ook de aankondigingen voor Ger-An. Zij presenteerde 's ochtends, nog in de oude omroepsterstijl, het huisvrouwenprogramma *Koffietijd*. Ger-An had totaal geen sjoerge van muziek of teksten bedenken, dus Willem hielp haar. Maar Ger-An stopte korte tijd later. Ik nam *Koffietijd* van haar over. Ik vond dat hartstikke leuk en ik weet zeker dat iedereen mijn fantastische herkennings-

melodietje nog kent, *A Georgia Camp Meeting* van *The Swe-Danes*: Labadadapadam, labadadapadam lierapapdoera! Dat nummertje duikelde ik ergens op en het bleef 13 jaar lang de tune van *Koffietijd met Tineke*.

Het was niet mijn allereerste programma op Veronica, want dat was *De Zwarte Schijf*. Ik mocht het zelf samenstellen én presenteren. Geweldig! Elke middag om 16.00 uur popmuziek, die *ik* leuk vond! Ook Willem mocht al snel gaan presenteren. Hij begon met het verzoekplatenprogramma *Veronica's Jukebox – Druk op de knop muziek!*, later overgenomen door Cees van Zijtveld, een jongen met wie ik vroeger nog op school had gezeten. Cees werd de nieuwe *Jukebox*-presenterator, omdat Willem alias 'Joost den Draaijer' *Joost Mag Het Weten* ging doen. Mijn God, wat hebben we toen gelachen, Willem ging helemaal los! Echt fantastisch, zo lekker gek! Met malle kreten als "Oengaaaaaaah!" tussen zijn krankzinnig humoristische wauwelteksten door. Zijn programma werd een klapper, vooral jonge luisteraars vonden Joost den Draaijer vreselijk leuk.

GEZAKT

Willem en ik hadden van meet af aan een klik. En dat is altijd zo gebleven. Allebei even oud, hij van januari '41, ik van maart. Wij waren 19, toen we in dezelfde week opgingen voor ons rijbewijs. Sterker nog, op dezelfde dag! En we zakten allebei. Niet op onze rijvaardigheid, maar, het is toch niet te geloven, op de theorie! In die tijd namen ze het theorie-examen nog mondeling af. Pas later, in '63, werd dat schriftelijk. Maar goed, mijn examinerator stelde een aantal vragen en ik ouwehoerde er, zoals gewoonlijk, maar een flink eind op los, zonder de juiste antwoorden natuurlijk. Ik keek die man ondertussen een beetje schuin aan en telkens, wanneer ik zag dat hij met zijn hoofd van 'nee' begon te schudden, maakte ik een bocht en bedacht ter plekke een alternatief verhaal. Maar nee, ook dat viel niet goed. Ik probeerde nog uit te leggen hoe belangrijk dat rijbewijs was voor mijn werk bij de radio. Maakte ook nul indruk op de man. Hij sprak: "Mevrouw u hebt voortreffelijk gereden, maar hier bakt u helemaal niks van!" "Mevrouw...", tegen een meisje van 19. Maar goed.

Hij zei verder: "U kunt heel leuk praten, mooie verhalen. Vanochtend had ik ook zo'n babbelende smoezenmaker in de auto. Reed prima, net als u. Maar theoriekennis? Ho maar! Die zat overigens volgens mij in hetzelfde vak als u. Willem van Kooten, kent u die?" "Ja," antwoordde ik, "dat is mijn collega, Joost den Draaijer." Gelukkig slaagden Willem en ik een week later allebei wel voor onze herkansing. En we kochten ook meteen alle twee ons eerste autootje: ik een 7de-hands *Lelijke Eend*, Willem zo'n tweetakt *DKW*.

Om in die *DKW* te kunnen rijden moest Willem telkens benzine met olie mengen, wat een gepruts was dat! Wij noemden een *DKW* de *Duitse Kinder Wagen*. Maar *DKW* staat eigenlijk voor *Dampf Kraft Wagen*, het allereerste eerste *DKW*'tje in 1916 werd door een stoommachientje aangedreven. Het liep dus op stoomkracht, *Dampf Kraft*.

Maar goed, ik was superblij met mijn oude *2CV*, eindelijk hoefde ik niet meer op de *Solex* naar *Veronica* te tuffen. En wat me nu even te binnen schiet..., iets waarmee ik eeuwige roem heb vergaard: Jaren later versloeg ik de erudiete, zeer belezen Willem van Kooten in het *TROS*-tv-spel *Triviant* van *Tineke Verburg*. Dat werd 's avonds, eerste kerstdag '91, uitgezonden. Ik geloofde het zelf niet, maar ik versloeg Willem met mijn parate kennis, jaja, waarvan akte!

CLIFF RICHARD

In 1962 mocht ik voor mijn allereerste interview met een superster naar het buitenland. In die tijd had je *Elvis* versus *Cliff*, zoals je even later *The Beatles* versus *The Rolling Stones* kreeg. Je was idolaat van de een óf van de ander. Alle twee leuk vinden was ondenkbaar, dat kon echt niet. *Elvis* was niet 'zu haben', een megaster, totaal onbenaderbaar. Maar *Cliff*, dat was andere koek. *EMI*, zijn platenmaatschappij, was zelfs bereid de reiskosten te betalen indien *Veronica* iemand naar Londen wilde sturen om *Cliff* te interviewen. Nou, die iemand, dat werd ik dus.

Het was niet alleen de allereerste keer dat ik naar het buitenland mocht om een artiest te interviewen, ik had ook nooit eerder gevlogen. *Godsamme*, dat werd me een zenuwachtig gedoe! Mijn moeder bracht mij in haar *Fiatje* naar *Schiphol*. Dat was toen nog het hele oude *Schiphol*; een verkeerstoren en één aankomst- en vertrekhal, midden in de polder. En mist, hele dichte mist. Ook Engeland zat potdicht, werd ons medegedeeld. Dus ik dacht: Oh *Jezus*..., dat gaat helemaal fout! Want ik moest om 12 uur 's middags, ergens in een hotel in hartje Londen, acte de présence geven voor mijn gesprek met *Cliff*. Oh no..., ik werd met de minuut nerveuzer!

En ja hoor, daar kwam het bericht: mijn *KLM*-kist bleef aan de grond. Maar..., even later trok de mist enigszins op en het *Schiphol*-personeel betoonde zich zeer behulpzaam. Ze boekten mij meteen op een *British Airways*-vlucht, die binnen een uurtje zou opstijgen. En, nog mooier, ik kreeg een upgrade naar de 'first class'. Dus ik zat daar in die luxe stoel in dat vliegtuig en wat kreeg ik nog meer? *Champagne* met kaviaar! Ik had zoiets van: Wat overkomt mij allemaal? Ja, dat kreeg je toen nog, échte kaviaar en échte champagne! Die onbevruchte steureitjes had ik nog nooit gegeten. Dus

én voor het eerst vliegen én mijn eerste kaviaar op toast! Man, man, wat was dat genieten, wat een delicatessen! En nog steeds verwen ik mezelf van tijd tot tijd met een doosje van dat zwarte goud.

Maar ik dacht ook: Jeetje, ik zit nu wel in de lucht, maar dat interview ga ik tóch missen. Want we landden pas tegen half 12. Vergeet Cliff maar, ging het door mijn hoofd. Het is al twaalf uur als ik straks in de taxi stap. Voor Piet Snot naar Londen. Maar toen bleek... dat het in Engeland een uur vroeger was dan op mijn Nederlandse klokje, haha! Dus dat scheelde. Ik redde het net en kon dus toch nog even met Cliff praten.

Maar ach, wat een klungelig vraaggesprekje werd dat! Ten eerste had niemand mij ooit geleerd hoe je moest interviewen. En ten tweede: Ik sprak alleen een beetje MULO-Engels. Gelukkig bleef Cliff een uiterst aimabel mens. Hij werkte op alle fronten mee en gaf op de meest lullige vragen leuke, uitgebreide antwoorden. Dus ik hoefde alleen maar ijverig 'yes' te knikken, alsof ik alles begreep. Hij sprak het opnamebandje toch wel vol. Na afloop gaf ik hem dankbaar een handje en toen was het, hup, meteen weer met de taxi terug naar de airport. Niks van de stad gezien. Londen op één dag. Oh, oh, wat een wereldreis!

Met Willem van Kooten en Tony Vos presenteerde ik in die tijd ook het programma *Uit de Koers*: 'Tineke, Tony en Joost houden muzikaal het roer recht' was de zeer zeewaardige kreet. We draaiden plaatjes en lulden met z'n drieën een beetje door elkaar heen. Later stapte Tony eruit en werd het 'Joost en Tineke'. Willem en ik groeiden uit tot Nederlands populairste radiopresentatieduo. Plotseling kregen we verzoekjes uit alle uithoeken van Nederland: of we samen in de jury wilden zitten bij talentenjachten en of we met z'n tweetjes wilden poseren voor een kleurenfoto in een aardappelblad, haha. Dat bestond echt, een tijdschrift voor aardappelboeren! Ik heb het nooit teruggezien, maar Willem en ik stonden samen op de cover. En in '63 maakten we ook een singletje met platenproducer Lion Swaab: *Hé Tineke, hé Joost*, een cover van *Hey Paula, hey Paul* van het Amerikaanse duo *Paul and Paula*. Met op de b-kant een onzinnig babbelliedje met de titel *Turkse Koffie*. Het werd geen monsterhit, met 130 verkochte plaatjes, haha!

Je had in die begintijd ook nog Dan Campagne als 'Fred van Amstel' met de programma's *De Kop Eraf* en *Muzikale Zonnestrallen*, en Ernie Keulers met *Siësta*. Frans Nienhuis maakte het verzoekplatenprogramma *Men vraagt en wij draaien*. En Gerard de Vries presenteerde *Kookpunt*, een verzoekplatenprogramma, 'voor huisvrouwen'.

OUT IN DE BAK

Rob Out – die eigenlijk Simon Out heette – was in 1961 ook al even kort bij Radio Veronica. Hij had, samen met Freda Keuker, de jeugdopleiding voor radiomakers, *Minjon*, gevolgd. Een van onze sponsors, Paul Acket van het blad *Muziek Expres*, huurde Rob en Freda vervolgens in om – als het duo *Bob en Brenda* – zijn door hem gesponsorde programma *Veronica's Teenager Muziek Expres* te presenteren. 'Bob' kreeg daarnaast een eigen programma, *Hitparade USA*, en 'Brenda' mocht ook nog *Teenager Toppers* doen.

Maar Rob ging in die tijd met verkeerde vrienden om en belandde zelfs in de bak, jaja. Zijn moeder belde Veronica op om te melden dat haar zoon voorlopig was verhinderd; de politie had hem gearresteerd. Rob moest die dag inspreken, er diende onmiddellijk een vervanger te worden geregeld. Freda had toen net verkering met ene Crijn, die haar stoer had verteld dat hij als verkeersleider op de controletoren van Schiphol werkte. Freda en Crijn kenden elkaar eveneens van *Minjon*. Dus zij dacht: Misschien kan hij Rob vervangen. Ze belde naar de Schipholtoren, maar daar kende helemaal niemand ene Crijn. Hij bleek wel op de luchthaven te werken, maar dan als grondsteward, iemand die instapkaarten maakt en koffers op de band zet, haha.

Crijn – later bekend als Krijn Torringa – kwam in elk geval met Brenda naar de Veronicastudio en werd 'de nieuwe Bob'. Hij en Freda konden trouwens ook alleraardigst zingen. Samen brachten ze als *Bob en Brenda* zelfs een paar singles uit. Maar aan hun presentatiewerk voor Veronica kwam in 1965 een einde, ook weer vanwege hun 'gedateerde' (lees: aangeleerde) omroepstijl. Rob Out maakte in datzelfde '65 zijn rentree bij Radio Veronica. En hoe! Maar over hem later meer.

Naast *Uit de koers* en *De Zwarte Schijf* deed ik intussen met Cees van Zijtveld, die ik nog van de kleuterschool kende, het reistipsprogramma *Cocktail*. Want Cees was specialist, jaja. Hij had, voordat hij bij ons kwam, namelijk bij een reisbureau in Hilversum gewerkt, zo ging dat in die dagen! In juni '63 kwam er ook nog even een presentatrice bij, Judith de Leeuw alias 'Anuschka'. Zij nam van Cees van Zijtveld *Jukebox* over, waarin ze ook kaartjes voorlas die luisteraars ons hadden geschreven. Dat maakte haar snel hartstikke populair, ze deed het uitstekend.

Maar 'Anuschka' bleef niet lang. Zij werd opgevolgd, eerst door 'Chiel Montagne', later door Stan Haag. Chiel – in werkelijkheid heet hij Bert van Rheenen – ben ik altijd 'Suske' blijven noemen. Dat komt doordat hij ooit met mensen als Rutger Hauer op de Toneelschool had gezeten. Als stemacteur sprak hij hoorspelen in, waaronder *Suske & Wiske*, gebaseerd op de bekende stripboeken. Chiel speelde Suske, dus ik dacht: die houden we erin!

DE ZAK VAN OOM PIET

Een feest in die dagen was ook altijd ‘*de zak van oom Piet*’. Nee, niks dubbelzinnigs, oom Piet was een gepensioneerde postbode. Hij wandelde ieder dag voor ons op en neer naar het Hilversumse postkantoor. Dan kwam hij terug met een grote jute zak vol brieven en briefkaarten, waarvan hij vervolgens stapeltjes maakte: die voor Tineke, deze voor het verzoekplatenprogramma van Gerard de Vries, dit stapeltje is voor de *Jukebox*..., je was altijd bloednieuwsgierig naar wat er voor jou bij zat natuurlijk.

En omdat wij een echte ‘piratenzender’ waren, kregen we ook honderden QSL-kaarten. QSL staat voor *Qualified Source List*: briefkaarten van 14 x 9 cm die zendamateurs onderling uitwisselen, als schriftelijke bevestiging dat een bepaalde zender op een bepaalde locatie goed is ontvangen. Wij kregen ze van zenderfreaks uit bijvoorbeeld de Achterhoek, Engeland of Denemarken. Op hun kaarten prijkte vaak een foto of logo van hun zender of radiostationnetje. Ook stond er dikwijls een afbeelding van een gebouw, pleintje of monument in hun dorp of stad op. Hartstikke leuk natuurlijk, dat wij heel even in Denemarken waren ontvangen, maar eerlijk gezegd interesseerde dat mij persoonlijk niet zoveel. Ik ben zelf geen zenderfreak. Ik was veel blijer als Veronica gewoon goed doorkwam in Amsterdam of Hilversum.

In de zak van oom Piet zaten vooral enthousiaste schrijfsels van fans, die echt contact met je zochten. In die dagen waren dat natuurlijk allemaal handgeschreven briefkaarten en brieven. En het grappige is: van de mensen die veel naar me schreven, herkende ik na een tijdje de handschriften. Het meest opvallend waren de brieven van Indische mensen. Die hadden, zonder uitzondering, zo’n prachtig handschrift! Je haalde ze er meteen uit! En ze vroegen allemaal Anneke Grönloh aan: *Brandend Zand*, *Paradiso* of *Soerabaja*. Veel schrijvende luisteraars hoopten ook op een enveloppe fanfoto’s retour, maar daarover beschikten wij toen nog niet. Later troggelde Willem van Kooten oom Dirk met veel moeite wat geld af om die foto’s toch te kunnen laten maken.

NUR DIE!

Maar ik reis weer even terug naar ‘61. Vanwege het moeizame binnenhalen van reclamegelden kregen we een nieuwe advertentieacquisiteur, meneer De Wit. Die zorgde samen met oom Dirk, in het najaar van ’61, voor Veronica’s eerste grote financiële klapper: twintig commercials per dag voor panty’s van de Duitse nylonkousenfabrikant *Nur Die Strümpfe*. Daarmee waren onze geldschietters, na de aanvankelijk zeer teleurstellende financiële resultaten,

eindelijk in hun nopjes. De muziek onder de commercials was het intro van het nummer *Mexico* van *Bob Moore & his Orchestra*: tadadie-tadadie-tadadie-tadadie-tata! “*Let op Nur Die! Nu ook in Nederland. Let op Nur Die! Want dat is het. Nur Die!*”

In één klap 100.000 gulden reclamegeld, een vertienvoudiging van de advertentie-inkomsten! Tony Vos had de commercial geproduceerd en de tekst ingesproken. Oom Dirk spon er trouwens ook garen bij, zijn kousenbedrijf *Universum* verkocht de *Nur Die*-panty's in Nederland. Tot die tijd droegen vrouwen nog jarretelgordels, zo'n riempje rond je heupen of taille met vier jarretels eraan met clipjes, om je 'hold up nylonkousen' aan op te hangen. Een heel gedoe. Maar nu was daar opeens *Nur Die* met *Panti-Legs*, nylonpanty's voor jonge hippe meiden, die niet, zoals hun moeders, wilden trutten met die ophangkousen. Dat liep als een trein. Die panty's werden een rage. *Nur Die* was dankzij Veronica razend populair geworden.

En de Nederlandse reclamebureaus reageerden onmiddellijk met nieuwe commercial-orders. De Veronica-advertentieportefeuille van meneer De Wit zat meteen mudjevol. Een andere bestseller werd *Dam-chips*. Meneer Dam van “*Dam-chips, het zakje met de rode ruit!*” was supertrots op zijn commercial, waarvoor het toen razend populaire *Cocktail Trio* een liedje had gecomponeerd: “*Wat kan het ons schelen wie de wedstrijd fluit, wij hebben het zakje met de rode ruit!*”

De gebroeders Dam waren de eigenaars van het groente im- en exportbedrijf in Velsen, dat die aardappelchips maakte. Zij runden ook een fabriek aan het Wandelpad in Hilversum. Als meneer Dam in Hilversum verkeerde, stapte hij soms bij ons naar binnen en dan riep hij trots, luid en duidelijk: “Ik ben Dam! Met het *zakje* met de rode ruit!” Wij lagen op die momenten onder de tafel van het lachen. Was-ie weer foetsie, dan deden wij hem na: “Ik ben Dam! Met het *zakje* met de rode ruit!” Nog nooit iemand zo open en eerlijk over de specifieke kenmerken van zijn edele delen horen declameren! En..., lekker, lekker, meneer Dam bracht altijd karrenvrachten aan chips voor ons mee. Maar goed, de commercials op Radio Veronica liepen dus plots als een gek! En wij profiteerden mee, qua salaris, meteen een vette opslag! Hartstikke goed!

MUZIEKKWARTIERTJES

Onderling hadden de gebroeders Verweij de taken verdeeld bij Radio Veronica. Oom Dirk was de grote baas. Oom Bull ging over publiciteit en hij was het aanspreekpunt voor de medewerkers. Oom Jaap, ten slotte, verkocht, samen met zijn assistent Willy Hogenbirk, aan steeds meer klanten 'gespon-

sorde muziekkwartiertjes'. Die bedrijven kregen dan elk hun eigen radio-showtje op Radio Veronica: *Leeuwezegel* margarine, de *Spar*, *Albert Heijn*, tijdschrift *Muziek Expres*, *Fant Brush Out Hairspray*, *Smith Chips*, *Red Band drop*, *Aspro*, *Atrix* handencrème, *Hofnar* en *Willem II*-sigaren, de sigarettenmerken *Lexington* en *Northstate*. En *Dot* balpennen met de befaamde *Dot 3-kant*, "de vingervaste ballpoint!" Jawel! Vooral op zaterdagen en zondagen liep dat fantastisch.

Veel bekende Nederlanders verdienden een lekker centje bij door die kwartiertjes te presenteren: Ko van Dijk, Hetty Blok, Kees Brusse, Eli Asser, Rijk de Gooijer, Johnny Kraaijkamp, Mies Bouwman. De laatste drie kregen later zelfs een officieel verbod van Hilversum om nog langer voor concurrent Veronica te werken. Maar al die sterren kwamen dus bij ons in de studio langs om die kwartiertjes in te spreken.

Mies Bouwman was toen al hartstikke beroemd, in de jaren zestig. Dan stonden wij stiekem op de gang naar haar te luisteren. En Rijk de Gooijer en Johnny Kraaijkamp werden door de jaren heen echte vrienden van me. Vooral met Rijk zakte ik heel wat keertjes door in *Café Scheltema* aan de Nieuwezijds Voorburgwal in Amsterdam. Dat beroemde journalistencafé zat vlakbij de *Artisound Studio* van Eli van Tijn. Daar moest ik elke week naartoe om voor reclamebureau *De La Mar* het gesponsorde Veronicakwartiertje van *Leeuwezegel Margarine*, *Lion Tops*, in te spreken.

Even leuk tussendoor: Eli van Tijn was de vader van Eric van Tijn, die later met collega Jochem Fluitsma ruim tachtig Top 40-hits produceerde voor een heel scala aan artiesten. En zelf scoorden *Fluitsma & Van Tijn* de dikke nummer 1-hit *15 miljoen mensen*. Maar in de studio van papa Eli sprak ik dus de teksten in bij de plaatjes voor *Lion Tops*, onder strenge controle van de drie grote mannen van reclamebureau *De La Mar*: Eli Asser, Rijk de Gooijer en Wim Schipper.

Eli Asser, de beroemde scenarioschrijver en journalist, fungeerde in die tijd heel even als directeur van *De La Mar*. Wim Schipper leidde de radio- en televisieafdeling van het bureau. Later in mijn leven kwam ik Wim opnieuw tegen, eerst als medewerker van platenmaatschappij Phonogram, daarna als directeur van Ariola. En Rijk was de 'creatief' bij *De La Mar*, de reclame-maker. Met hem had ik altijd dikke pret, wat kon je met Rijk lachen!

Om het merk *Leeuwezegel* onder een jong publiek te promoten investeerde *Brinkers Margarinefabriek* niet alleen in dat Veronica-kwartiertje. Ze brachten met hun eigen *Lion Tops*-platenlabel ook singles en elpee'tjes uit; van buitenlandse popartiesten als *Jean Campbell & The Blenders* en *Jacky Delmone*, maar ook van Nederlandse artiesten, zoals *The Jets*, een rock-'n'-rol-

lbandje uit Utrecht. Die hippe grammofoonplaatjes kon je alleen in je bezit krijgen door *Leeuwezegel*-zegeltjes te sparen. Mijn radiokwartiertje werd in de kranten gepromoot met advertentieteksten als: “*Lion Tops – Een keur van kersverse platen speciaal voor U gekozen door Tineke en vers thuisbezorgd door Leeuwezegel-margarine*”.

Rijk de Gooijer moest erop toezien dat ik in mijn *Lion Tops*-kwartiertje geen plaatjes draaide die Leeuwezegel niet zinde, of rare dingen zei tijdens het uitspreken van mijn teksten. Elke middag, na de opnames, doken Rijk en ik vervolgens samen *Café Scheltema* in, waar we dan – ja, dat kon nog in die tijd – buitengewoon dronken werden. En maar lachen..., naarmate de alcohol vloeide en wij steeds onbekwamer werden, dikte Rijk zijn fantasierijke levensverhalen verder aan.

Voor mij was dat *Leeuwezegel*-kwartiertje ook nog eens een mooie schnabbel naast mijn officiële Veronica-salaris. *De la Mar* betaalde mij 75 gulden per keer, een zeer fraai bedrag in die tijd. Vandaar dat mijn moeder zei: “En nou ga jij een echte auto kopen!” Want ik reeds nog steeds in die ouwe eend. Dus toen heb ik mezelf maar een vette *Fiat 500 Sport* cadeau gedaan. Gloednieuw! Ik heb indertijd trouwens ook een bak herrie geschopt, toen ik erachter kwam dat de mannen bij Veronica veel meer verdienden dan ik. Waarom was dat? “Omdat jij een vrouw bent...,” kreeg ik als antwoord. Waren ze nou helemaal betoeterd? Ik eiste opslag: gelijke monniken, gelijke kappen. Ik riep tegen oom Bul dat ik, voor hetzelfde werk, net zo veel wilde verdienen als die jongens. En ik kreeg mijn zin. Vandaag de dag krijgen vrouwen nog steeds niet hetzelfde betaald als mannen, dus ik zou zeggen: “Dames, pik dat niet! Eis waar je recht op hebt!”

STEVIE WONDER

In dat *Leeuwezegel*-programmaatje zaten ook artiesteninterviews. En die mochten wat kosten. Zo toog ik met Tony Vos en Willem van Kooten naar Parijs om Stevie Wonder te interviewen, toen ‘*Little Stevie Wonder*’, hij was nog maar een joch van net dertien. Leeuwezegel tekende voor de reis- en verblijfkosten. Veronica niet, oom Dirk wilde nooit ergens één cent aan uitgeven. We mochten van hem wel een autootje van *Universum* lenen om naar de Franse hoofdstad te rijden. *Little Stevie* zou op 13 december 1963 in het Olympia optreden. Dus Tony, Willem en ik op wereldreis: Hilversum-Parijs in de *Volkswagen Kever* van *Universum*.

En ’s avonds, na aankomst, meteen naar dat concert. Geweldig! Stevie Wonder was pas twaalf, toen hij doorbrak met *Fingertips*. En nu stond hij daar op dat grote podium in Parijs, Little Stevie, écht een wonderkind! Niet

te geloven, met zo'n grote zwarte zonnebril op. Hij zong, speelde trommels, mondharmonica, gitaar, piano. Geweldig! Wij waren er echt helemaal stuk van. En wat ook zo leuk was: Dionne Warwick trad die avond ook op, met *Anyone Who Had a Heart*. En in een stoeltje vlak voor ons zat niemand minder dan Marlène Dietrich!

Wij sliepen in een sjofel hotelletje en de volgende morgen moesten wij ons melden in een heel mooi, chique hotel. Daar logeerde Stevie met zijn verzorgster. En ik moest hem interviewen, nog steeds met dat MULO-Engels van mij: "Do you like it to play?" Dat soort stomme vragen, haha, niet te geloven. Ik kwam er mee weg en ik vond die kleine Stevie reuzeaardig.

Maar wat ik nou zo jammer vind, hij hing toen zo'n heel klein mondharmonicaatje in de Franse kleuren rood-wit-blauw aan een lint om mijn nek. Ik heb daar nog hele leuke foto's van. Maar dat mondharmonicaatje gaf ik, jaren later, weg. Ik dacht: Ik kijk er nooit naar om, wat moet ik ermee? Nu vind ik dat zó stom en denk ik: waarom heb ik dat nou niet bewaard? Zulke bijzondere memorabilia moet je nooit weggeven, daar krijg je later spijt van!

Na het interview wilde ik 's middags met alle geweld ook nog even naar de *Marché aux Puces de Paris Saint-Ouen*, de grote vlooiemarkt van Parijs. Daar kocht ik een mooie oude stoel. En die moest de volgende dag natuurlijk mee in die kleine Kever, terug naar Nederland. Reuzetrots was ik op mijn vlooiemarktrofee. Totdat ik er thuis op ging zitten, ik zakte er meteen doorheen. Einde stoel, ik heb hem nooit meer kunnen gebruiken.

Radio Veronica werd door steeds meer jonge luisteraars omarmd. Willem en ik waren jonge twintigers, wij spraken de taal van de jeugd. En we draaiden steeds meer popmuziek. Heb ik me zeer voor beijverd, moet ik zeggen. Intussen hadden ook vrijwel alle oudere medewerkers en presentatoren plaatsgemaakt voor nieuwe, jonge mensen. Volgens het NIPO telden wij inmiddels vijf miljoen luisteraars per dag!

Tony Vos – op wie ik overigens verschrikkelijk verliefd was geworden, maar daarover straks meer – vertrok in februari '64. Hij voelde zich toch meer muzikant dan radiomaker. Platenmaatschappij *Phonogram* lijfde hem in als platenproducent. Een van zijn eerste singles, geproduceerd voor Phonogram, was de *Tony Bass*-meedeiner *Dat is het einde, dat doet de deur dicht*. Hartstikke commercieel, dat liedje van de Brabantse zanger Thieu Baats, een wereld van verschil met Tony's eigen jazzscene!

RADIO VERONICA TOP 40

Hans Oosterhof werd, na Tony, heel even Veronica-programmaleider, totdat Willem van Kooten in juni het stokje van hem overnam. We kregen

op 16 november '64 ook een ander schip, de *Norderney*, een veel zwaardere zender en een nieuwe leidinggevende technicus, 'Hoofd Zender', José van Groningen. Allemaal hartstikke mooi.

Maar nog mooier: kort daarna werden we echt een popstation. Want op 2 januari 1965 ging de allereerste *Radio Veronica Top 40* de lucht in, een idee van Willem van Kooten. Willem had tegen oom Dirk gezegd: "Wij doen iets verkeerd. We zijn niet een echt popstation. Ik zou graag naar Amerika willen om te kijken hoe ze het daar doen. In de States heb je razend populaire, commerciële popzenders. Mag ik daar een kijkje in de keuken nemen?" En – ongelooflijk, maar waar – hij kreeg van die zuinige oom Dirk wat centjes om naar Amerika te reizen.

Heel verstandig. Want Willem kwam boordevol ideeën terug en voerde die allemaal door. De Amerikaanse popstations werkten bijvoorbeeld met horizontale programmering: ieder programma elke dag op een vast tijdstip, de luisteraars weten dan precies op welke tijd zij op de zender moeten afstemmen om naar hun favoriete, dagelijkse show te luisteren. Onze rare, gesponsorde kwartiertjes werden stopgezet. Ze waren ook echt van de gekke, sommige van die kwartiertjes. Programmaatjes, speciaal voor de eerste generatie gastarbeiders bijvoorbeeld: een Grieks kwartiertje met Dimitra de Bruin-Ewripiotou en een Italiaans kwartiertje met Mimo. Ik hoor Mimo nog roepen: "Poetverdoemel!"

Voor bijna elke groepering binnen de Nederlandse samenleving bracht *Radio Veronica* speciale kwartiertjes. Vandaag de dag, met al die genderkwesties, hadden we waarschijnlijk ook een *homosuelen*-kwartiertje gehad, of een kwartiertje voor *she-males*. In die tijd werd daar nog door niemand aan gedacht, haha! Maar gelukkig, in 1966 waren we definitief van al die kwartiertjes af en brachten we strak horizontaal geprogrammeerde uren.

En we waren begonnen met onze eigen hitlijst. Want de Amerikanen werkten ook met hitlijsten, zoals de *Billboard Hot 100 Charts*. Onze eerste Top 40 heette nog geen Top 40, maar *De Nationale Hitparade*. Bij de platenzaak kon je een gedrukt exemplaar ophalen, zodat je de lijst thuis kon volgen, je zag wat we gingen draaien. *I Feel Fine* van *The Beatles* stond op 1, maar ook Willeke Alberti (*Mijn Dagboek*) en Imca Marina (*Harlekino*) prijkten in de top 10 van die allereerste Top 40. Op 10 stond *Time Is On My Side* van *The Rolling Stones*.

Willem had in Amerika ook gezien dat de diskjockeys belangrijk en soms razend populair waren, sterren op zich naast al die popartiesten. Wij, Veronicas' keurige anonieme omroepers moesten 'een gezicht' krijgen, vond Willem.

En dus stapte hij op oom Dirk af, er moest een fotograaf worden ingehuurd om fanfoto's te maken. Oom Dirk sloeg steil achterover: "Fanfoto's? Moet ik daarvoor betalen? Wat moeten jullie met die foto's?" Maar Willem hield voet bij stuk en dus stapten wij allemaal naar *Fotografie Kok* in Hilversum, een familiefotograaf aan de Emmastraat 34. Van de stevige rekening schrok oom Dirk zich een hoedje, maar hij betaalde toch. En maandenlang sierde mijn fanportret de etalage van de fotowinkel. Papa fietste er altijd vol trots langs, hij vond dat prachtig. Ja goh...

Oh... en wat me nu te binnen schiet: Willem van Kooten riep na terugkomst uit Amerika ook nog: "Diskjockey is geen vak voor vrouwen!" Want in Amerika waren nauwelijks of geen vrouwelijke deejays. Niet dat hij mij meteen van de zender af gooide, maar ik heb een half jaar lang niet met hem gepraat, haha!

ZEEZIEK

En waar ik nu ook aan moet denken: mijn bezoeken aan ons zendschip. Het ontroert me nog altijd zeer, wanneer ik foto's of filmpjes van het Veronica-schip onder ogen krijg. Jazeker! Wij gingen er af en toe met de tender *Ger-Anna* naartoe. Want dat schip was onze binding. Daar draaide het allemaal om. Er is een beroemde foto, genomen tijdens mijn allereerste tripje: Ik lig op de grond, als een dweil op het dek van de *Ger-Anna*. Zóóó zeeziek! De jongens moesten mij aan boord van de *Norderney* slepen. Wat een ellende was dat!

De *Ger-Anna* bracht ons vanuit de haven van Scheveningen naar het Veronica-schip, dat buiten de territoriale wateren aan twee ankers vastlag. Dwars op de golven, een anker aan de voorkant en een anker aan de achterkant. Als je van de tender op het zendschip wilde overstappen, moest je van het ene dek op het andere overspringen, maar dan wel precies op het moment dat de golven gelijk liepen. Nou, springen was er voor mij natuurlijk niet bij. Oh God nee! Ik lag doodziek en kotsmisselijk op het dek van de tender. Dus de jongens hesen mij als een zoutbaal aan boord van het Veronicaschip.

En omdat ik verschrikkelijk had gespuugd kwam José van Groningen, ons Hoofd Techniek, met een natte theedoek aanzetten. Hij veegde mijn gezicht schoon. Daarna boog hij zich voorover, gaf mij een kus en zei: "Zal ik je nou eens versieren Tinus?" Haha, ja dat waren onze jongens van vroeger: *Me Too!* Goh, wat heb ik daar achteraf om gelachen. Vandaag de dag zou dat niet eens meer kunnen. Anno 2025 levert zo iets meteen een rechtszaak op en ik zou nog winnen ook: *Zeezieke Tineke seksueel geïntimideerd!* Haha!

ME TOO

Mag ik hier meteen even bij opmerken dat ik die hele *Me Too*-beweging van tegenwoordig ronduit belachelijk vind? Ik heb er nog nooit last van gehad. En met mij heel veel andere vrouwen in het mediavak. Wij ervoeren het ‘haantjesgedrag’ van de jongens nooit als negatief. En waarom niet? Het hangt helemaal af van je eigen houding. Kom op zeg! Hoezo *Me Too*? Dat gejammer! Ben jij als jonge vrouw afhankelijk van wat voor man dan ook? Gaat er eentje te ver, dan geef je hem gewoon een grote bek! En komt iemand ongewenst aan je? Dan kan-ie een lel krijgen! Het is toch te idioot voor woorden, dat mannen tegenwoordig geen seksueel getinte grappen meer mogen maken? Vroeger hoorde je niet anders om je heen. En alle meiden trokken daar hun schouders over op. Ging iemand over de schreef, dan boem! Hoe die vrouwen van nu reageren..., ze lijken wel gek. Te idioot voor woorden.

Ik herinner me nog een Veronica-collega van vroeger, om wie ik altijd vreselijk moest lachen. Mijn vriendin Loes Visser en ik gingen naar een feestje van Peter Koelewijn, in de Hilversumse Wisseloord Studio’s. We stonden bij de bar allemaal dicht tegen elkaar aan om een drankje te bestellen en plots hoor ik mijn collega tegen Loes zeggen: “Sorry hoor, dat ik met mijn pik tegen je aan sta...” En Loes en ik? De tranen schoten ons in de ogen! Van het lachen wel te verstaan. “Mijn God, we zijn er weer hoor!”, riep ik.

Zulke grappen durven mannen tegenwoordig echt niet meer te maken. Maar ik kan nog er steeds om lachen. Want het zijn gewoon leuke jongens, die het zeggen. Ze maken lol of flirten een beetje in een poging je te versieren. Daar zit niks boosaardigs bij. Natuurlijk had je ook ondeugende mannen, die probeerden net iets verder te gaan, je meteen tussen de lakens te krijgen. Maar daar ben je toch zelf bij, als vrouw, om je grenzen aan te geven? Ik kende ze echt wel, de platenproducers of tv-makers, die tientallen meisjes gouden bergen beloofden in de hoop ze zo in bed te krijgen. Maar daar moet ik meteen bij zeggen: Ik kende ook meisjes, die toegaven of zich zelfs aanboden om op hun beurt weer handig van die jongens gebruik te maken. Maar ga dan achteraf niet jammeren als het mislukt of zo. Kom op zeg...

Nee, ik heb er echt niks mee, dat hele *Me Too* gedoe. Als iemand echt wordt verkracht is dat natuurlijk heel iets anders, maar meestal zitten er toch wel twee kanten aan zo’n verhaal. Ik heb altijd fantastische relaties gehad met al die mannen om mij heen, ook met de wat wildere jongens. Natuurlijk bood het mij wel extra bescherming dat ik al getrouwd en moeder was. Ik voelde me ook altijd meer ‘een van de jongens’ dan ‘het meisje’. Daarnaast was ik

altijd loyaal aan mijn mannelijke collega's. En zij aan mij. Dat is nog altijd zo, als ik ze weer eens ontmoet, of beter: als ik ontmoet wat er nog van hen over is. Want dat is de tragiek van mijn leeftijd, zovelen zijn weggevallen. Maar echt, ik kan terugkijken op een uiterst goede relatie met al mijn oud-collega's. Echt. Kom daar nu nog eens om, in het huidige mediawereldje met al die haat en nijd en dat zogenoemde grensoverschrijdend gedrag.

9 TONY VOS

Misschien was het maar goed dat Tony Vos in februari '64 bij Veronica vertrok, want Toon en ik waren serieus verliefd op elkaar. Ja, allebei getrouwd, dus onze relatie was 'geheim'. Het kwam eigenlijk door de jazzmuziek. Ik was helemaal gek van jazz en Toon was mijn held. Hij genoot grote faam als 'Mister Jazz' in Nederland, met zijn eigen *Tony Vos Quartet*, maar ook met het *Herman Schoonderwalt Septet*. Daarnaast speelde Toon met internationale sterren als Chet Baker. Jaja, dat deed hij allemaal naast zijn werk voor Radio Veronica.

Toon en zijn vrouw Elly woonden in Eindhoven, hij reisde iedere dag op en neer naar Hilversum. Elly had hij leren kennen op de Kunstacademie. Zij was ook ooit *Miss Eindhoven* of zo. Een heel mooi stel, drie leuke zoon-tjes, Peter, Pascal en Jai-Jai, helemaal prima. En die grote jazzster was dus mijn collega. Ik zat heel vaak met Toon in de kleine studiocel van Veronica, om te kijken wat-ie allemaal deed. Hij maakte reclamespotjes en jingles, die speelde en zong hij zelf in. Vond ik he-le-maal ge-wel-dig!

En op een gegeven moment vertrouwde hij mij toe, dat hij een stiekeme relatie had met een *groupie* en dat hij niet precies wist wat-ie er nou mee aan moest. Zij was een kuttenkop van een jaar of dertig, schathemeltjerijk. Zo reed ze in een turquoise *Renault Floride*-cabriolet. Prinses Gracia van Monaco, Grace Kelly, had precies zo'n roadster. Toon kwam daar opeens mee aanzetten, met die auto. Dus ik vroeg: "Van wie is die auto?" "Ja, eh..., van een vriendin..." En toen gooide hij dat hele verhaal eruit. Die vrouw woonde nota bene helemaal in Maastricht. Maar waar Toon ook speelde, Groningen, Brussel of Terneuzen, zij zat overal op de eerste rij. Zij stalkte hem als zo'n typische groupie, hij kwam d'r niet onderuit. Zij bood zichzelf aan, hij was te zwak om "nee" te zeggen en daar zat-ie, meteen vast in een klemmende relatie. Toon vertelde mij er alles over. En ook dat zijn huwelijk hem niet meer gelukkig maakte. Dus tsja, toen sloeg de vlam tussen ons twee in de pan!

BIJ FRANK WEG

Toon was de eerste man in mijn leven, buiten mijn echtgenoot Frank, op wie ik écht verliefd werd. Mijn God, en hoe! Wat met Frank leuk kinderspel

was geweest, allemaal heel liefdevol en aardig, stond in schril contrast met de pure passie die Toon in mij losmaakte. Wow! Met Toon wilde ik naar bed, ja, nou en of! We probeerden onze verliefdheid voor iedereen stil te houden. Ik durfde niets aan Frank te vertellen. Verschrikkelijk schuldig, ja, zo voelde ik me wel.

En toen kwam het moment dat ik voor het eerst werkelijk met Toon naar bed ging. Ik dacht: Nu mag ik niet langer zwijgen, ik moet bij Frank weg. Voor mijn gevoel kon ik het gewoon niet maken: getrouwd zijn en seks met een ander. Dat ik dan 's avonds gewoon weer bij Frank in bed stapte, dat vrat aan me. Mijn intense verliefdheid op Toon gaf mij vleugels, ik stapte over mijn angst heen en bekende alles aan Frank met de woorden: "We moesten maar uit elkaar gaan." Frank ging het huis uit en uiterst rap, binnen een maand, was de echtscheiding erdoor.

Een echt gesprek over dit alles hebben Frank en ik nooit meer gehad. Franks moeder en zusje zag ik ook nimmer weer. Ik woonde nog bijna een jaar in ons huisje in Hollandsche Rading. Daarna trok ik tijdelijk bij mijn ouders in, want de verhuurster van het tuinhuisje wilde niet dat ik daar zonder man bleef wonen. Daar kwam nog bij dat ik de huurprijs, 75 gulden per maand, niet in m'n uppie kon opbrengen met mijn, toen nog zeer bescheiden, Veronica-salaris.

Twintig jaar na de scheiding ontmoette ik Frank nog één keer. Op een receptie van de *Nederlandse Radio Unie* in Hilversum. Daar wandelde ik rond met mijn zuster Assie. We babbelden even kort met Frank. Hij bleek hertrouwd en vader van een paar kinderen. Dat was het. Verder nooit meer contact gehad. Eerlijk gezegd hadden wij elkaar op die receptie verder ook helemaal niets te vertellen. Dat was niet zo vreemd, want al tijdens die begintijd van Veronica waren hij en ik elkaar totaal ontgroeid. Zoiets kan gebeuren, als je al op je veertiende iets met iemand krijgt. Zo'n lieve grote, oudere jongen, tegen wie je, letterlijk en figuurlijk, opkijkt. Daar wil je wel bij achterop de scooter en zo. Maar uiteindelijk kwamen we elk toch uit een heel ander milieu, uit een ander soort gezin. Er bleek maar bitter weinig te zijn wat wij met elkaar gemeen hadden, behalve dan die passie voor de prachtige kunst van zijn moeder.

Waar Frank tijdens ons huwelijk min of meer stil bleef staan, ontwikkelde ik mezelf in een razend tempo. Dankzij Veronica verkeerde ik middenin een wereld waarin van alles gebeurde. We leidden zo'n ander leven! Ik las heel andere lectuur dan Frank en ik trok me op aan de mannen om mij heen. De mannen, die bij Radio Veronica over de vloer kwamen of er werkten, hadden allemaal gestudeerd, zaten in de muziek, in de reclame, in het zakenleven.

En ik was superleergierig. Heel goed dat mij dat allemaal overkwam. Maar ja, je hebt dan wel steeds minder met die doodgoeie, lieve jongen met wie je toevallig bent getrouwd. Dus dat verschil tussen Frank en mij was ook op die receptie weer zeer voelbaar.

Wel grappig is dat een dochter van Frank later, toen ik al televisie deed, nog eens bij mij heeft gesolliciteerd. Zij wilde regieassistente worden. Ik bracht haar in contact met collega Rita Lammers, die daarover ging bij Veronica. Helaas werd dat meisje uiteindelijk niet aangenomen. Frank leeft niet meer, hij overleed in 2014 op 81-jarige leeftijd.

ZWANGER

Toons vrouw wist aanvankelijk ook niets van mijn relatie met haar man. Het escaleerde allemaal, kort nadat Toon met zijn gezin naar Hilversum was verhuisd. Hij kwam op een avond thuis en daar zaten twee boze vrouwen samen op de bank. Twee vrouwen, die elkaar eigenlijk niet kenden, maar nu waren verbonden door gedeelde smart: mijn bestaan. Ik heb het over Elly en de groupie. Die laatste was als ‘kennis van Tony’ naar Hilversum toe gereden om met Elly te delen, dat zij vermoedde dat er ‘een ander’ in het spel was. Op het moment dat Toon de woonkamer binnenstapte en vroeg wat er in hemelsnaam aan de hand was, confronteerde Elly hem meteen met: “Hé wacht even, volgens deze dame hier is er een ander in beeld, hoe zit dat?”

Dus Toon zat daar met twee boze vrouwen. En het was nog erger, want intussen was ik ook zwanger van hem. Toch bleef Toon bij zijn gezin, hij kon Elly en de jongens nog niet loslaten. Intussen vond ik het fascinerend: een baby krijgen, geweldig! Ik hield ontzettend van Toon en hij had mij, met de hand op het hart, beloofd dat hij bij zijn gezin weg zou gaan. Het moment van de geboorte van ons kind beschouwde hij als ‘dé oplossing’. Dan kon hij weg bij zijn vrouw, breken met zijn oude leven. Hij zei: “Wij krijgen samen een kind, een kind uit echte liefde!”

Wat nog wel een dingetje was: Ongehuwd zwanger worden gold in 1964 nog als reden voor ontslag op staande voet. En dan was ik ook nog eens zwanger van een getrouwde ex-collega. Ik moest naar oom Bull om een en ander te bekennen. Dus ik stapte zijn kantoorkamer binnen:

“Oom Bull, ik moet u even wat vertellen...”

“Ga zitten, wat is er aan de hand.”

“Ik ben zwanger.”

“Van wie?”

“Van Toon...”

“Oh kind, dat is uit liefde!”

“Ja oom Bull, dat is het ook.”

“En wat wou jij nou weten?”

“Ja eh..., kan ik blijven werken? Want ik weet niet wat Toon gaat doen, maar ik wil heel graag die baby...”

“Ja natuurlijk wil jij die baby, een kind uit liefde!”

Oom Bull, zelf vader van vier, begreep heel goed dat ik dat kindje écht wilde.

“Maar kan ik nou blijven werken? Ik moet voor mijn kind gaan zorgen...”

“Is dat jouw probleem? Kom je daarom naar mij toe? Of te vragen of je hier kan blijven werken?”

Met zijn rechterhand van links naar rechts rond zijn middel zwaaiend, vervolgde oom Bull:

“Wij zagen zo’n boog uit jouw bureau, dan kun je daar gemakkelijk zitten met je dikke buik.”

En hij draaide zijn hoofd naar zijn secretaresse:

“Luister Odile, als Tinus na haar bevalling terugkomt, moet zij haar baby gewoon mee naar het werk kunnen nemen. Want zij moet dat kind voeden. Zorg jij ervoor dat er een apart kantoortje in de discotheek komt, met een mooie wieg erin en zo’n ding om de luiers op te verschonen!”

En zo geschiedde. Odile regelde dat. Odile regelde altijd alles! Wat ik hier meteen nog even kwijt wil is dat Odile van Deuren, superslim, later is afgestudeerd als registeraccountant. Ze leeft nu helaas niet meer, maar ruim een halve eeuw lang deed zij mijn boekhouding. Nu doet Odile’s dochter Pauline dat, zij heeft het bedrijf van haar moeder, *Van Deuren Accountants en Belastingconsulenten* in Laren, overgenomen en voortgezet.

Maar ik mocht dus gewoon bij Veronica blijven. Voor mijn ouders vond ik het ook moeilijk, die zwangerschap. Want het was een grote schande: jouw dochter gescheiden en zwanger van een getrouwde vent. En dat woont dan ook nog bij jou in huis? Maar mijn moeder was er voor me. Ze ving mij fantastisch op, hetgeen haar later nog twee vriendinnen kostte. Die werden vreselijk kwaad op mama, toen zij hen, kort na Tuffie’s geboorte, trots een foto toonde van zichzelf met kleindochter. “Schande Jopie! Een bastaardkind zonder vader!” Ja-ha, dat was echt..., nou!

Papa vond mijn ‘bevlekte ontvangenis’ ook niet iets om van de daken te schreeuwen. Maar voor mij was hij superlief. Omdat ik mijn ouders niet wilde opzadelen met een krijsende baby zocht ik, hoogzwanger, een ander woonplekje voor mezelf. Ik had geluk, een woonark in *Jachthaven Het Anker*, mijn favoriete haven op Loosdrecht, recht tegenover het eiland van mijn jeugd... Die ark was van Thea en Ruud Jacobs, de broer van pianist

Pim Jacobs. Zij gingen verhuizen, want Thea was weer eens zwanger. Die twee kregen alsmaar kinderen, haha. Voor hen was de ark te klein geworden. Dus zij gingen elders wonen en ik kon de helft van hun spullen overnemen. Allemaal van die antieke meuk, zo'n Hindeloper kinderstoel ook. Die staat nu nog ergens in huis bij mijn jongste dochter, SaraLee. Maar die woonark was dus hartstikke leuk. Ik dacht: Hier wil ik wonen met mijn baby en voor de rest zien we wel...

PANIEK BIJ THE STONES

Op 8 augustus 1964 beleefde ik, zeven maanden zwanger, mijn allereerste popconcert: het beruchte optreden van *The Rolling Stones* in het prachtige Scheveningse *Kurhaus*, waarbij het publiek de halve zaal sloopte. Ik zat op de eerste rij. Voor de pauze traden er Nederlandse artiesten als *The Telstars* en *The Fouryo's* op, waarmee de Stones-fans op z'n zachtst gezegd bepaald geen affiniteit hadden. Hierdoor was het erg onrustig in de zaal. Er volgde een pauze, waarbij een massa mensen zonder kaartje de zaal binnendrongen. En toen riep presentator Jos Brink, wat al te jolig: "Nu dan eindelijk het moment, waarop jullie, jongens en meisje van Nederland, allemaal hebben gewacht. Hier zijn ze dan... *The Rolling Stones!*" En in die statige concertzaal brak, op z'n Hollands gezegd, 'meteen de pleuris uit'. Fans drongen zich zoveel mogelijk naar voren en hingen zelfs in de kristallen kroonluchters, die acuut naar beneden donderden. Politie mannen te paard galoppeerden over de rode loper de zaal binnen.

Achter mij haalde een jongen achteloos zijn boksbeugel tevoorschijn, hij begon in het rond te meppen. "Kijk uit," schreeuwde een collega van me, "zij is zwanger!" En hoe reageerde die jongen? Hij sloeg plots iedereen uit mijn omgeving weg. Concertorganisator Paul Acket zag het, hij trok mij uit de menigte het podium op, waarbij ik m'n schoenen verloor. De eerste acht rijen lagen plat, mensen waren tegen de grond geduwd en geplet door de opdringende massa hysterische fans. Na afloop van alle paniek ging ik in de totaal vernielde zaal op zoek naar mijn schoenen. Tussen alle rotzooi op de grond lagen ook beha's en slipjes, waarover ik toen echt verbaasd was. Maar bovenal hield ik aan deze schokkende ervaring een neurose over: ongekende onrust- en angstgevoelens in zalen of stadions met uitzinnige mensenmassa's.

GEBOORTE TUFFIE

Tot op de dag van de bevalling werkte ik gewoon door bij Veronica, niks geen zwangerschapsverlof. Het was de 23ste oktober 1964. Ik zat midden in de

opnames en merkte plots: mijn benen, gigantisch opgezwollen! Dus ik brak het inspreken af en belde mijn huisarts: “Dokter, ik heb hele dikke benen!” Hij: “Kom maar even langs vanmiddag.” Ik naar mijn collega’s: “Jongens ik ga nu even stoppen, ik moet naar de dokter.” En bij de dokter: “Nou Tineke, ik denk dat de baby binnenkort gaat komen. Wat je nu gewoon moet doen is naar huis gaan, je bed in, met je benen omhoog, en rust houden.”

Ik ging wel eerst terug naar Veronica, om mijn uur af te maken. Daarna riep ik: “Jongens ik ga zwanger liggen wezen. Ik moet met mijn benen omhoog!” Dus ik naar huis, naar die ark, waar ik net een weekje woonde. En het stormde verschrikkelijk, echt zo’n zware herfststorm. Maar ik kwam goed thuis. Toon moest die middag naar Arnhem, voor een talentenjacht waar hij in de jury zat. Hij reed eerst nog even bij mij langs. Hij woonde nog niet bij mij, want hij was nog met Elly. Maar hij kwam wel vaak even bij mij kijken of alles goed ging. Ik zei tegen hem: “Rij voorzichtig met die storm, ik ga nu naar bed want ik moet met mijn benen omhoog. Die benen moeten dunner!”

Ik was moe en viel in slaap, maar tegen een uur of half zes, het was buiten al bijna donker, werd ik wakker. Mijn bed was nat. Dus ik dacht, heel stom, zou dat water uit mijn benen gelopen zijn? Ik had alle boeken over kinderen krijgen gelezen! Zou dat water uit mijn benen gelopen zijn? Ik wist wel: De dokter..., ik moet nu de dokter bellen!

Maar ik schrijf 1964, ik had thuis op die woonark helemaal geen telefoon. Om te bellen moest ik naar de burens, een kolere eind lopen over de steiger. Dus ik m’n bed uit, kaplaarzen aan, de storm trotseren, naar de burens: “Mag ik alstublieft even met de dokter bellen?” Nou, dat mocht. En ik tegen de dokter: “Dokter er komt allemaal water uit mij, is dat van mijn benen?” Hij: “Nee, dat is van je vliezen. Je vliezen zijn gebroken. Je weeën gaan komen. Stap in je auto, rijd nu naar het ziekenhuis...” Want dat was van tevoren allemaal wel geregeld, hè, ik zou in het ziekenhuis bevallen.

En geloof het of niet, precies op het moment dat ik in mijn auto wil stappen, zie ik hoe Toon komt aanrijden. Halverwege de rit naar Arnhem had hij rechtsomkeert gemaakt, hij voelde dat hij bij mij moest zijn. Als vader van drie zoons, na drie bevallingen te hebben meegemaakt, vertrouwde hij het niet: Tinus met haar benen omhoog, ze heeft zulke rare klachten. Hij voelde dat de baby weleens kon gaan komen. Dus Toon bracht me naar het ziekenhuis, ’s avonds om negen uur begonnen de weeën en twee uur later lag Tuffie in onze armen. Nou ja, Tuffie..., haar geboortenaam was eigenlijk Marjolijn Johanna. Maar dat komt zo.

10 TUFFIE!

De ochtend na de bevalling stond er een ambulance voor me klaar om mij naar huis te brengen, inclusief de kraamverzorgster die ik had geregeld. Papa en mama waren al in de woonark. Legendarisch is het verhaal van de baker en mijn vader. Terwijl zij en mama in de slaapkamer alles voor mij op orde brachten, hadden ze mijn vader in het zijkamertje geparkeerd. Om voor wat frisse lucht in dat benauwde hokje te zorgen, had de baker een raampje opengezet, buiten was het een graad of vijf, met de woorden: “Is het niet te koud voor opa?”

Haha, mijn moeder bleef erin, toen ze hoorden wat de kraamverzorgster tegen mijn vader had gezegd. “Is het niet te koud voor opa?” Mijn vaders mond was van stomme verbazing opengevallen. Nee, het was niet te koud voor opa. Ja, hij was nu voor het eerst in zijn leven opa. Maar om nou meteen te worden aangesproken alsof-ie plots ook een seniele, ouwe bejaarde was geworden! Mama kwam echt niet meer bij. Jaja, ach mijn vader en moeder..., zo ontzettend lief voor mij tijdens de zwangerschap en na de bevalling. Altijd dol en apetrots op hun kleinkind! En wat helemaal goed voelde: Toon was weg bij Elly. Hij had zich aan zijn belofte gehouden en was, direct na Tuffie’s geboorte, bij ons komen wonen.

Ik kreeg van Veronica vijf weken geboorteverlof en deed dus geen *Koffie-tijd* in die periode. Mijn zwangerschap was een cadeautje voor Jan van Veen. Want hij werd door zijn oude militaire dienstmaatje Willem van Kooten aangenomen om mij te vervangen. Dat deed Jan prima en dus mocht hij blijven. Hij kreeg eigen programma’s, zoals *Hits a GoGo* en *Alle remmen los*. En in 1967 begon hij één keer per week met *Candlelight*. Mijn God, wat hebben we daar om gelachen. Met die kaars, Jezus! Wij vonden dat echt te belachelijk voor woorden. Daar stond dus een echte kaars te branden op het presentatietafeltje in de studio, terwijl Jan op zo’n dramatische manier ingezonden gedichten van luisteraars voordroeg. Wij stonden dan stiekem op de gang te giechelen. Als je die eerste opnames goed terugluistert hoor je dat gegiechel ook, haha!

Na die vijf weken geboorteverlof ging ik dus gewoon weer aan het werk. Mijn baby mee in de reiswieg. In de discotheek was nu een kamertje met een kinderledikantje, geborduurde lakentjes en een gloednieuwe commode

om de kleine op te verschonen, fantastisch! In het begin sliep Tuffie nog niet in het ledikantje maar in de reiswieg, opgehangen aan de dikke buis van de centrale verwarming. Eenmaal groot genoeg voor het ledikantje kon ze overdag in de box, die er ook was neergezet.

Tuffie heeft anderhalf jaar in die discotheek vertoefd. En de meiden van Veronica vochten erom, wie haar de fles mocht geven. Ik weet nog hoe ik Tuffie om eten hoorde huilen, terwijl ik boven in de studio in opname zat. Nou, op zulke momenten zorgde Moeder Natuur meteen voor melkproductie! Ik zat dan achter de microfoon, mijn armen gekruist over elkaar voor mijn borsten, tegen het doorlekkeren. En die jongens van de techniek lachen!

Maar iedereen vond het prachtig, ik was de eerste der Veronicanen met een kindje. Die kleine van mij was ook hún baby, van allemaal! En hier moet ik meteen even vertellen hoe baby Marjolijn ‘Tuffie’ werd. Die merkwaardige koosnaam kwam uit de koker van *Mister Candlelight*, Jan van Veen. Jan groeide thuis op als oudste van zeven kinderen. Hij wist als geen ander hoe je baby’s moest hanteren. Toen Tuffie één was, vond zij het hartstikke leuk iedereen, vanuit de box, gezellig gedag te zeggen. Maar soms wilde zij die box ook uit. En dat gaf ze dan aan met een gekmakend gekrijs. Op zo’n moment was Jan de enige die haar rustig uit de box durfde te tillen. Om vervolgens met haar rond te sjouwen, liedjes te zingen en haar dan weer, honingzoet, in de box terug te zetten. Thuis deed hij niet anders met zijn jongste zusjes. Jan, de babyexpert, wist hoe je zo’n kleine moest sussen en stil krijgen. Onze andere collega’s raakten, mwooh!, meteen in paniek als Tuffie zo’n keel opzette.

Maar nu die naam: Wanneer de Veronica-meiden zo’n spinaziepotje van Nutricia warm hadden gemaakt en probeerden dat spul met een lepeltje bij Tuffie naar binnen te wurmen, was het keer op keer ‘tsjoef!’ Die kleine spuugde dat alle kanten op. En Jan van Veen riep dan steeds: *Tuffie!* En dat werd haar naam, ze is nu 59 en iedereen noemt haar nog steeds Tuffie. Terwijl ze dus gewoon Marjolijn heet. Ze kwam nooit meer van Tuffie af. Haar drie broertjes, Toons zonen, noemden haar ook meteen Tuffie.

Ooit had zij op school opeens bedacht: En nu heet ik Marjolijn. Dat voerde zij toen zelf in. Maar dan ging ze zwemmen met de klas. Daar waren haar broertjes ook en die riepen: “Hé Tuffie!” Nou, dat pakten haar klasgenoten natuurlijk direct op: “Hé Tuffie!” Veel leuker dan Marjolijn. Dus het is altijd Tuffie gebleven. Tot aan de zomer van 2025. Opeens veranderde ze, met de nodige moeite, want Mark Zuckerberg is niet zo makkelijk, haar Facebook-naam in Marjolijn Johanna, hahaha! Ze was ‘Tuffie’ weer even helemaal zat.

STEEN DOOR RUIT

Maar toen, op een avond..., werd mijn heerlijke leventje plots heel erg duister. Toon moest die avond tot laat doorwerken in de Phonogram-studio aan de Hilversumse Honingstraat. Een van zijn collega's had ons uitgenodigd voor een feestje in Amsterdam. Toon zou daar direct vanuit zijn werk naartoe komen, meerijsend met een andere collega. Ik zou eerder naar dat feestje gaan, met Tuffie, vanuit Loosdrecht met mijn auto. Na het partijtje zouden we dan samen naar huis terugrijden.

Het was begin december, stervenskoud, het sneeuwde. Vanaf de woonark moest ik de lange steiger en dan de brug over lopen om bij de parkeerplaats te komen. Dus ik had de reiswieg, met Tuffie erin, in een kruiwagen gehesen en ploeterde tegen de gure wind in, door de sneeuw, naar mijn auto. En ik reed naar Amsterdam. Daar kwam ik om negen uur 's avonds aan. Het was heel gezellig allemaal, maar om tien uur nog geen Toon. Ook niet om elf uur. En om twaalf uur nog steeds niet. Dus toen besloot ik maar, middenin de nacht, zonder Toon, naar huis terug te rijden. En weer moest ik in het pikke-donker, op mijn dooie eentje met de loodzware reiswieg, door de sneeuw die kouwe natte haven doorkruisen om thuis te komen. Nou, ik stapte naar binnen, deed het licht aan en daar lag een briefje op tafel: *Sorry ik ben terug naar Elly. Van Toon.* Toen ben ik toch zó ontzettend kwaad geworden! Ik legde de baby met een warm kruikje in de wieg, pakte mijn auto en reed linea recta naar Hilversum, naar het huis van Elly.

Kijk, natuurlijk snap ik dat het allemaal vreselijk moeilijk is voor een man: Je hebt een weegschaal, aan de ene kant je echtgenote en drie zoontjes, aan de andere kant je nieuwe geliefde met jouw baby. Maar wat je niet flikt is, zonder verdere motivering of waarschuwing vooraf, zomaar een slap briefje achter te laten met: *Sorry ik ben terug naar Elly.* Dus ik belde daar aan, het zal na één uur 's nachts zijn geweest, en Elly stond daar achter de voordeur. Ze deed niet open maar riep: "Als jij hier niet weggaat, bel ik de politie!" En dat had ze nou net niet moeten zeggen. Ik pakte een grote steen en gooide die dwars door de ruit! Meteen hoorde ik een kind huilen. Toen ben ik maar weggegaan...

Twee jaar later sprak ik een toneelmeester die voor NTS werkte, een naaste buur van Elly. Zij woonde in net zo'n Hilversumse omroepbuurt als waar ik als kind in opgroeide. Hij zei: "Tinus, ik heb je zien staan midden in de nacht." Ja vreselijk, iedereen wist ervan!

Ik was die nacht direct doorgereden naar papa en mama. Mijn vader was zich kapot geschrokken, ik zat onder het bloed en de glasscherven. In zijn onderbroek, onder een lamp in de gang, stond-ie daar stukjes glas uit mijn

bebloede been te trekken. Mijn moeder was ook in rep en roer. Zij riep: “Waar is de baby?!” Ik reageerde een beetje verward: “Hè? Eh..., thuis, in haar bedje.” Dus mijn moeder vloog meteen naar Loosdrecht, naar Tuffie. Nadat papa al het glas uit mijn been had gehaald reed ik ook terug naar huis, waar mijn moeder toen de hele nacht bij mij en de kleine is gebleven. Misschien wel om te voorkomen dat ik nog meer idioots in mijn hoofd zou halen. Ja, je doet rare dingen als de liefde je tot wanhoop drijft. Zo vernielde een vriendinnetje van mij de hele auto van de maitresse van haar man. Echt, ook alle banden doorgesneden, met een vlijmscherp mes, haha!

Mijn moeders rol was ook nog niet uitgespeeld. Ik weet het allemaal niet precies meer, maar die groupie van Toon had dus eveneens links en rechts rondgebazuind dat mijn baby helemaal niet van Toon was. Toen ik dat aan mijn moeder vertelde, stond ze meteen op haar achterste poten, haha! Zij zocht Toon op en ging de confrontatie met hem aan: “Wacht even, ho! Mijn man en ik hebben nergens bij gestaan, maar dit gaat te ver, deze toestand! Neem je verantwoordelijkheid!”

Uiteindelijk kwam Toon weer bij mij terug. Maar voordat dat zover was, ging ik echt door een hele zwarte periode. Gelukkig ontving ik ontzettend veel steun en liefde van mijn collega's. Er waren weer nieuwe, jonge mensen bij gekomen. Elke avond kwam er wel iemand bij mij langs. Ze bleven ook bij mij logeren, opdat ik mij dan niet te eenzaam zou voelen. José en Ellen, de twee meiden uit de discotheek, maar ook van Jan van Veen en Chiel ‘Suske’ Montagne, zij schonken mij zoveel aandacht en warmte. Zij deden vreselijk hun best voor mij.

Tuffie was een maand of vier, vijf, toen Toon eindelijk terugkeerde. Hij hield het niet langer vol, een leven zonder mij en zijn dochttertje. Korte tijd later kwam ook Peter, Toons oudste zoontje, op de fiets bij ons langs in Loosdrecht. In het begin was er nog sprake van een strikte scheiding tussen Toons gezin en zijn leven met mij. Zijn zoontjes van 10, 7 en 4, wisten in eerste instantie zelfs niets van Tuffie's bestaan. Totdat die oudste, Peter dus, een foto van mij en de baby in de krant zag, bij een stukje over het 5-jarig bestaan van Veronica. En die jongen, niet gek, begreep meteen dat die baby een kind van zijn vader moest zijn. Hij wilde zijn zusje zien, niemand hield hem tegen. Dus pakte hij zijn fiets en reed naar ons toe. En daar stond een jongetje voor de deur. Ik deed open en hij zei heel eigenwijs: “Ik dacht, ik ga eens kijken...” Later stond Elly ook de andere twee jongens toe bij ons thuis te komen.

11 STU EN LEE

In die woonarkperiode, 1965, mocht jazzzangeres Rita Reys van haar platenmaatschappij *Phonogram* een lp opnemen met Oliver Nelson, een beroemde Amerikaanse saxofonist-arrangeur. Toon zou het album produceren: *Rita Reys Meets Oliver Nelson*. En die meneer Nelson zei: “Ik neem wel een stelletje goeie Amerikanen mee.” En dat deed hij. Er arriveerde een hele zwik Amerikaanse jazzsterren in Hilversum: Art Farmer, Sahib Shihab, Benny Bailey, Lee Konitz en Stu Martin. Die kwamen ook allemaal bij ons thuis. Ze aten mee, sommigen bleven ook logeren.

Drummer Stu Martin en zijn echtgenote, actrice Lee Norman, betrokken een leegstaand vakantiehuisje, recht tegenover onze woonark. Stu was een wilde gast, verslaafd aan hard drugs, maar een waanzinnig getalenteerde slagwerker. Van verdovende middelen wisten Toon en ik toen nog helemaal niets. Daar hadden wij geen snars verstand van. Het enige dat wij van Stu wisten, was dat hij met hele grote jongens speelde, zoals Quincy Jones, Count Basie, Jimmy Dorsey, Duke Ellington, Herbie Hancock, Sonny Rollins, later ook met John McLaughlin. Toon en ik konden het uitstekend vinden met Stu en zijn vrouw. Lee werd zelfs mijn beste vriendin. Later, in '79, vernoemde ik mijn tweede kind, SaraLee, naar haar.

Lee was ook lange tijd de vaste oppas van Tuffie. Zo kon ik mijn kind gewoon thuislaten, wanneer ik moest werken. Laat mij hier ook aan toevoegen, dat ik echt *moest* werken. Want ik was degene die de huurpenningen voor de woonark en het boodschappengeld diende op te hoesten. Vanwege Toons torenhoge alimentatieverplichtingen bleef van zijn Phonogram-salaris bar weinig over. En ik vond dat ondersteuningsgeld voor het gezin, dat hij voor mij en Tuffie in de steek had gelaten, volkomen terecht. Laat ik dat ook even gezegd hebben.

Die jazzsterren gebruikten niet alleen hard drugs, ze waren ook dol op het softere spul. Ik haalde altijd de weed voor Toon en onze Amerikaanse gasten. Voor hen was Nederland qua drugs niks minder dan luilekkerland. Ze kwamen niet voor niets zo graag hier naartoe om met hun vriend Oliver Nelson de plaat van Rita Reys in te spelen, haha! Zelf blowde ik in die tijd nog niet. Maar ik wist wel waar Abraham de weed haalde. Tegenover het VARA-gebouw in Hilversum stonden twee kraakpanden, waar twee dealers

in zaten, die allebei Willem heetten. Zij verkochten marihuana voor 25 gulden per zakje.

Ik herinner me nog zo'n zwarte Amerikaanse bassist bij ons thuis, zittend op de grond in de woonkamer. Hij pluisde de zaadjes uit de weed, rolde een joekel van een joint, nam drie hijsen en viel vervolgens bewusteloos om. Dat lag daar dan te snurken. Jaja, die leuke weed van toen, haha! Dus daar stapte je dan overheen als je koffie of, weet ik veel, cola met cognac ging halen, want daar waren die Amerikanen ook helemaal bezeten van, cola-tic! Het drankgebruik was anders, in die jaren '60. Nu drinken we allemaal wijn, maar toen werd er nooit wijn gedronken, alleen bier, cola-cognac of cola-wodka.

ZWARTE TANDEN

Pas een paar jaar later dacht ik: Nu wil ik ook weleens een joint proberen. En dat heb ik toen gedaan. Ik mengde weed met sigarettentabak. Maar op een gegeven moment stopte ik daarmee, ik rookte liever pure hasj in een pijpje. Totdat ik erachter kwam dat je daar hartstikke zwarte tanden van kreeg. Ja kijk, hallo, daarvoor ben ik dus te ijdel. Ik wilde geen zwarte tanden! En dus stapte ik over op pure weed, gerold in *Mascotte*-vloeitjes. Maar wat gebeurt er als je gewend bent elke dag een pakje sigaretten te roken? Dan ga je jointjes paffen alsof het sigaretten zijn! Dus na elk kopje koffie, huppakee, ik weer een joint. Christene zielen! Zo stoned als een garnaal!

Ik weet nog dat ik in 1975 de tv-regie cursus volgde bij *Opleidingsinstituut Santbergen*. Ik kreeg les van Fieke Landré en Jop Pannekoek. Tussen de middag snelde ik weleens naar buiten om een pure joint op te steken. Dan zat ik op een muurtje aan de straatkant, totdat die joint op was. Daarna weer naar binnen, dan kregen we theorie, allerlei technische zaken over 'licht shaden' en zo, het licht- en schaduwgebruik in de studio. Op die momenten had ik dus geen flauw benul waar ze het over hadden. Echt geen idee! Mijn dure opleiding van 90.000 gulden, betaald door Veronica, vervloog voor een deel in rook, letterlijk!

Wat me trouwens doet denken aan Leo van der Goot. In de tijd dat Veronica bij de publieke omroep net C-omroep was geworden en we maar één uur tv-zendtijd per week kregen, riep Rob Out: "Tinus, we hebben geen zendtijd, maar wel geld om twee mensen naar de tv-regie cursus te sturen. Gaan jij en Leo van der Goot dat maar doen." Uiteindelijk bleek dat iets te enthousiast. Er was maar geld voor één regiestudent. En Leo offerde zich voor mij op: "Tinus is tien jaar ouder dan ik. Ik blijf nog wel even gewoon producer. Zij gaat voor, ik doe die cursus volgend jaar wel." Typisch Goot! Altruïstisch, een groot hart, vond ik hartstikke goed van hem!"

ZOOITJE ONGEREGELD

Maar ik had het over die Amerikanen en Nederland als drugsluilekkerland. Stu en Lee Martin bleven, ‘om hen moverende redenen,’ na het opnemen van die Rita Reys-plaat, in Nederland plakken. Zij betrokken een gigantische woonark in Loenen aan de Vecht, waar regelmatig beroemde jazzmuzikanten over de vloer kwamen en logeerden. En die waren stuk voor stuk asociaal als de pest. Ik begreep er in eerste instantie niets van. Ik kwam daar als eenvoudige weedroker en had echt niet in die gaten dat die lui allemaal aan de hard drugs waren; coke, heroïne, speed, wat ze maar te pakken konden krijgen. Ze waren niet in jou geïnteresseerd, zelfs niet in elkaar. Ze hingen rond bij Stu en Lee, beiden ook zwaar verslaafd, omdat ze hier in Nederland zo gemakkelijk drugs konden scoren.

Onder dat zootje ongeregd bevond zich bijvoorbeeld avant-garde pianist Paul Bley, echt een jazzsuperster. Hij speelde met Oscar Peterson, Art Blakey, Louis Armstrong, Charlie Parker, Lester Young, Ben Webster, Charles Mingus, noem maar op. En hij was *heavy* aan de hard drugs. Paul logeerde bij Stu en Lee met Annette Peacock, de ex van de beroemde bassist Gary Peacock. Paul en Annette hadden samen een baby en dat arme kindje lag daar, in ’66, bij Stu en Lee in de woonark dus, naakt op een plastic zeiltje.

Een van de aanwezige muzikanten trok zich het lot van die overduidelijk verwaarloosde baby aan en belde mij: “Tinus, er is hier een baby. Je moet even komen, niemand kijkt naar dat meisje om en wij hebben niks om haar te verzorgen.” Dus ik met een tas vol spullen en oude kleertjes van Tuffie naar Loenen aan de Vecht. En verdomd, daar lag die baby. Op een zeiltje op een commode, zonder kleertjes. Tussen dat stelletje verslaafden. Ik vond dat zó asociaal! Maar verder was ik naïef als wat, geen idee dat die mensen daar zo raar waren vanwege de drugs.

Pas veel later, toen ik inmiddels wat meer van hard drugs afwist, rees dat besef bij mij. Dat babymeisje heette Solo, en dat was ze ook. Paul Bley is toch nog 83 geworden. En Annette Peacock leeft nog, ze is net zo oud als ik. Annette schopte het later nog behoorlijk ver als componiste, zangeres en avant-garde icoon. David Bowie kende haar goed. Hij was een fan van Annette. Gelukkig overleefde baby Solo het allemaal, zij woont volgens mij in Engeland, is trendwatcher en doet iets met hondenpuppy’s.

Stu en Lee brachten ook bij mij thuis mensen over de vloer die ik echt niet in huis wilde hebben. Ze kwamen een keer aanzetten met een Amsterdams echtpaar, van wie de vrouw geen tand meer in de bek had. Ik vond ze heel eng. Later realiseerde ik me dat het de pushers waren, die de heroïne aan Stu en Lee leverden. Levensgevaarlijk, dat soort types in je woning. Dus toen zei

ik wel: “Hey, dit komt niet weer bij mij in huis hè. Dat wil ik dus niet!” Ik ben zeer selectief in wie ik wel of niet welkom heet, nog steeds.

HEROÏNE BEGRAVEN

Stu en Lee woonden later, in de beginjaren zeventig, ook lange tijd in België. Hij werkte daar als drummer. Ze zaten in een heel groot huis in een dorp, waarvan ik nog steeds liever de naam niet noem. Maar Stu en Lee leefden daar met meerdere jazzmuzikanten samen. Toon en ik zouden er logeren en toen we er arriveerden stapte ik de keuken in en ik zag, bovenop de koelkast, twee injectiespuiten liggen. Ik zei niks, maar inmiddels wist ik wel: hard drugs! Dat had ik meteen in mijn hoofd opgeslagen.

Het enige dat Toon en ik uit Nederland hadden meegenomen was een zakje marihuana, ter verhoging van de feestvreugde. Wij rookten alleen jointjes. Toon heeft nooit hard drugs gebruikt, daar moest hij helemaal niks van hebben. Maar op een gegeven ogenblik stond daar, terwijl wij er op bezoek waren, de politie op de stoep. Toon en ik bevonden ons op dat moment op de eerste etage. Ik keek door het slaapkamerraam vanaf die bovenverdieping naar buiten en ik zag dat die agenten binnen wilden komen. Dus ik als een gek de badkamer in om onze weed door de WC te spoelen. Beetje jammer, weed blijft drijven! Haha, het leek wel verse zeewiersoep in die pleepot. En ik almaar doortrekken, als een idioot, om dat goedje weg te krijgen!

Oké, intussen doorzocht de politie beneden het huis en ze stelden vragen aan de aanwezige muzikanten, stuk voor stuk. Toon en ik, nog steeds boven in de slaapkamer, hoorden buiten, via het openstaande raam, twee agenten in het Vlaams tegen elkaar zeggen: “We hebben het huis doorzocht..., maar niks. We moeten een ladder regelen, dan kunnen we de dakgoten nakijken.”

Achteraf bleek dus dat ze door iemand, misschien een van de burens, waren getipt over de aanwezigheid van heroïne. Maar dat wist ik dus niet. Ik was als de dood dat ze misschien wel voor mijn lullige zakje weed kwamen. Nadat de politie weer was vertrokken snelde ik naar beneden en ik zei tegen Lee: “Ze komen zo terug, die politiemannen, ze gaan de dakgoten nakijken.” “Wacht even,” antwoordde Lee en ze keerde een paar seconden later terug met in haar handen een flinke plastic zak vol, wat ik nu weet en toen alleen maar vermoedde, *brown sugar!* Heroïne, god betere het. Ze stopte alles in een papieren zak en vroeg mij: “Kan jij dit wegbrengen? Ga naar de loodgieter in het dorp, hij is onze dealer...” Ze gaf mij alleen geen adres of andere aanwijzingen. Dus ik dacht: “Waar moet ik naartoe. Hoe vind ik die loodgieter?”

Maar voilà, ik stapte in de auto, met die zak en toen ben ik daar in dat dorp maar een beetje in de rondte gaan rijden. Geen idee waar ik moest zoeken.

En ik kon ook niet meer terug naar het huis van Stu en Lee, want daar zou de politie met die ladder arriveren. Ik geloof dat ik wel een uur rondjes heb gereden, totdat ik me bedacht dat ik een krik in de auto had. Dus op een duister plekje stopte ik de auto en, ergens naast een boom, groef ik met die krik een gat in de grond. Daar wierp ik die zak met drugs in, om het gat vervolgens weer met de uitgegraven aarde dicht te gooien. Met de krik sloeg ik ook nog een soort paaltje in de grond, opdat een en ander later weer zou kunnen worden gelokaliseerd.

GEÏNJECTEERDE KIP

Kort daarna vond ik alsnog uit waar die loodgieter woonde. Ik legde de man uit bij welke boom ik het spul had begraven en dat hij het verder maar moest uitzoeken. Daarna keerde ik terug naar het huis van Stu en Lee. De politie was er nog. Ze hadden die twee injectiespuiten gevonden. En ik moest nu ook vragen beantwoorden. Geloof het of niet, maar net die week ervoor had ik een recept gelezen over hoe je een kip met kruiden moest injecteren om hem extra lekker te maken. Dus ik probeerde die agenten wijs te maken dat ik de injectiespuiten uit Nederland had meegenomen om een smakelijk kippetje voor mijn Amerikaanse vrienden te bereiden. Ik loog dat het gedrukt stond, echt niet te geloven. En die politiemannen? Zij moesten er smakelijk om lachen en waren zo te zien ook blij dat ze met mij even niet in dat suffe Engels hoefden te communiceren.

Maar helaas, die injectiespuiten waren gebruikt, er zaten heroïneresten in en later werd dat nog een hele grote drugszaak in België, waarbij ook die loodgieter werd opgepakt en zo. Gelukkig gingen Toon en ik vrijuit. En Stu en Lee vertrokken, samen met hun baby Zeke, snel uit België, omdat de grond hen daar te heet onder de voeten was geworden. Ze keerden terug naar Amerika. Later liep hun huwelijk stuk en Lee kreeg een relatie met John Davis, een Amerikaanse belichter. Met John en Zeke woonde zij nog een tijd bij Toon en mij in huis, in een periode dat ze geen cent te makken hadden. Uiteindelijk heb ik ze eruit gegooid, maar daarover later meer.

Stu is niet oud geworden. In de zomer van 1980 belde hij mij vanuit Amerika: "Tinus, ik ga op tournee naar Frankrijk. Ik hoop dat je kans ziet naar ons concert in Parijs te komen. Ik zou het zo fijn vinden je weer eens te zien!" En toen was-ie er opeens niet meer, ergens dood aangetroffen in het 9de arrondissement van Parijs, 42 jaar nog maar. Een erg lullig einde, moet ik zeggen. Maar ja, zijn achtergrond, zijn levensstijl..., niet bepaald gezond om het maar eens zachtjes uit te drukken.

Wat ik wel mooi vind: Stu ligt begraven op *Père-Lachaise*, de beroemde

begraafplaats in het 20ste arrondissement van Parijs, waar ook Jim Morrison, de zanger van The Doors, Edith Piaf en onze eigen Karel Appel rusten. Ook Lee is al heel lang dood, zij stierf tien jaar na Stu. Gelukkig heb ik nog wel altijd contact met hun zoon, Zeke, een ijzersterke, kerngezonde en fantastische drummer. En, dat is echt lachen, Zeke is ‘in de Heer’ gegaan en wil – als kind van verslaafde en veel te jong overleden ouders – niks weten van drugs. Die jongen wordt gewoon honderd, voordat hij naar zijn vader in de Hemel gaat.

12 GALERIJFLAT

Na een hartstikke fijne tijd met Toon op die leuke woonark in Loosdrecht moesten Toon, Tuffie en ik ik daar in '66 weg. Ruud Jacobs huurde de ark van de jachthaveneigenaar. Ik nam het huurcontract van Ruud over, maar uiteindelijk wilde de havenbaas het niet verlengen. Toon en ik dreigden met ons kind op straat te belanden. Want een huurhuis vond je, ook in die tijd, niet zo één, twee, drie. En geld om een huis te kopen? Vergeet het maar met mijn salarisje van een paar honderd gulden per maand.

Gelukkig hielp Toons werkgever ons uit de brand. Phonogram, een dochterbedrijf van *Philips*, bood ons een Philips-flat in Baarn aan. Philips, ook eigenaar van een telecommunicatiefabriek in Hilversum, bezat diverse appartementen in het Gooi om haar werknemers in te kunnen huisvesten. Wij accepteerden het aanbod en belandden op de Schaepmanlaan in Baarn. Ik vond het iets verschrikkelijks, zo'n vreselijke galerijflat. Als kind besloot ik al: Ik wil later nooit in iets burgerlijks wonen. Ik droomde van een huis met ruimte en vrijheid, zoals de boerderij van Titia's ouders. Maar dat is natuurlijk onbereikbaar als je geen geld hebt. We waren al blij dat we net genoeg hadden om die flat een beetje te kunnen inrichten.

We hebben daar dus tweeënhalp jaar gewoond, wat een ellende! Ik was er verre van gelukkig. Als kippen opgehokt, zo voelden wij ons. Maar ik moet daar wel bij aantekenen: we hadden hele leuke burens. Bijzondere en aardige mensen. Naast ons woonde een zeer vriendelijke, gescheiden mevrouw met vier kinderen. Later kwam ik nog weleens burens van toen tegen, echt allemaal lieve mensen. In de flat aan de overkant woonde een oude schoolvriendin van Toon, Joop Willemse. Ze zaten samen op de HBS in Eindhoven.

De man van Joop, Han Tendeloo, werkte als ingenieur bij *Polygram*, ook een dochterbedrijf van Philips. Han was degene die de *compact disc* voor *Philips* ontwikkelde en toen binnen twee jaar een cd-fabriek uit de grond moest stampen. Dat noemde hij zijn "500 dagenproject". Daar is-ie internationaal beroemd mee geworden, jaja. Maar Han en Joop bewoonden dus ook zo'n Philips-flat, net als wij. Zij kwamen vaak gezellig bij ons over de vloer. Later konden zij, evenals Toon en ik, een mooi huis kopen.

Wij waren eigenlijk allemaal jonge starters, daar in die Philips-flats aan de Schaepmanlaan. Onze echte levens moesten nog beginnen. En Toon en

ik wisten één ding zeker: die flat was maar tijdelijk. We wilden uiteindelijk toch samen een huis kopen. Tot voor kort reed ik er nog weleens langs, de Schaepmanlaan, zo'n ritje door *Memory Lane*. En dan keek ik zo omhoog, met nog steeds dat gevoel: wat was het vreselijk dat we daar toen hebben moeten wonen.

Destijds stonden die treurige galerijflats in een soort desolate vlakte, helemaal aan de buitenste rand van Baarn-Noord. Tussen de vier flatgebouwen en de A1 lag nog een grote lap groen met twee mooie heuvels. Ging Toon de hond uitlaten, dan stapte hij het portiek uit en hij was meteen écht buiten. Nu hebben ze daar de boel helemaal dichtgebouwd, er staan honderden huizen rondom de galerijflats. Ik moet wel zeggen: de appartementsgebouwen zelf zijn intussen keurig opgeknapt, ze ogen stukken beter dan destijds.

OP M'N LAZER

Omdat Toon en ik beiden fulltime werkten, brachten we Tuffie door-deweeks overdag naar de crèche van 'de zuster' aan de Koninginneweg in Hilversum. Zo noemden wij de directrice, omdat zij voorheen verpleegster was. De crèche huisde in een peuterschooltje, een soort kinderdagverblijf *avant la lettre*. Heel uniek, want kinderdagverblijven zoals nu bestonden eigenlijk nog niet. Maar bij 'de zuster' konden wij werkende ouders onze kindjes stallen. Stipt vijf uur 's middags moesten de peuters weer worden opgehaald. Die zaten dan in een lange rij te wachten, in de open houten gangkastjes, waarin ook hun jasjes hingen. Elk kind in zijn of haar eigen hokje. En arme Tuffie..., ik kwam daar meestal veel te laat opdagen, want dan was er weer dit op het werk, dan weer dat. En natuurlijk kreeg ik dan flink op m'n lazer van 'de zuster'. En ja, dan moet je iemand met mijn temperament van toen hebben..., ik ging daar dus met windkracht 10 weer tegenin.

Mijn moeder, die Tuffie ook vaak vanuit haar werk ophaalde en nóóit te laat was, kende de zuster goed. Mama zei: "Hallo Tinus, dit pak jij dus totaal verkeerd aan! Ruzie maken met die mevrouw? Met het idee dat zij begrip voor jou zou moeten hebben? Koop een bos bloemen, leg haar uit wat je doet. En waarom je zo vaak te laat komt." Dus ik met een prachtbos naar 'de zuster' en ik leg haar uit: "Mevrouw, ik presenteer voor de radio. Tijdens het opnemen van de programma's ben ik afhankelijk van technici. Soms zeggen die: 'Je moet stoppen, we gaan overnieuw beginnen.' Ik mag de studio pas uit wanneer alles er goed op staat. Daarom ben ik af en toe wel een half uur te laat bij u." En verdomd, die les van mama wierp z'n vruchten af. Vanaf dat moment: niets meer aan de hand! En toen mama eind '74 overleed, verscheen ook 'de zuster' op haar begrafenis. Want zij koesterde een diep

respect voor mijn moeder. En ze wist, denk ik, dat mama met mij over ‘de kwestie’ had gesproken.

VERONICA-ARTIESTENSHOWS

Mijn moeder was een zeer actieve en betrokken oma. Ook in de week-ends. Toon en ik moesten steeds vaker op pad, optreden ergens in het land, hij met zijn jazzbands en ik met de nieuwe Veronica-artiestenshows. Tuffie logeerde dan bij opa en oma De Nooij. Die vonden dat reuzegezellig. Vooral ook omdat mijn zusje niet meer bij hen woonde. Assie werkte inmiddels als au pair in het buitenland.

Toon trad in die tijd veel op met jazzpianist Jack van Poll, die een kwart eeuw later, in '94, zou trouwen met mijn hartsvriendin Trudy Schell, een van de twee zangeressen van *Champagne*. Jack en Trudy ontmoetten elkaar in de jaren negentig voor het eerst bij mij thuis, op mijn verjaardag.

Soms ging ik met Toon mee naar zijn optredens. Maar daarnaast reisde ik in de weekends van hot naar her voor de Veronica-artiestenshows, bedacht door Veronica-producer Dick Debois, de voormalige manager van Rudi Carrell. Dick riep: De Veronica-deejays moeten door het land trekken om meer ‘gestalte’ te krijgen. Dat zou onze populariteit enorm opschroeven. En dus organiseerde hij artiestenshows met Veronica-diskjockeys als presentatoren.

Op die manier is mijn vriendschap met John de Mol sr. ontstaan, de vader van Linda de Mol en televisieproducent John de Mol jr. en opa van Johnny de Mol. John stond bekend als ‘de Nederlandse Frank Sinatra’, hij beschikte over een geweldige stem en heel Nederland kende hem van zijn hit *El Paso*. Ik haalde John altijd op en dan reden we samen, in mijn lelijke eend, naar zo’n artiestenfeest, voor de militairen bijvoorbeeld, waaraan ook *Johnny & Rijk* en de *Selvera’s* meededen. Ik kondigde al die acts dan aan.

John de Mol was een kettingroker. Ik zie hem zo weer voor me, naast mij in mijn 2CV met z’n pakje *North State*, rokend en tegelijkertijd nippend van een kartonnen bekertje whisky. Die North State-sigaretten brengen me trouwens ook weer even bij de vader van John de Mol sr. Die heette, hoe kan het ook anders, eveneens John de Mol. Gekkenhuis, zo heten ze allemaal, haha! John de Mol sr. sr. was in de jaren '30 en '40 zanger en orkestleider en daarna artistiek leider van de *Flamingo Revue*. Een van zijn bekendste liedjes was *Ik Hou Me Maar Bij Jenever* uit mijn geboortejaar 1941. In 1960 kwam hij bij Radio Veronica werken, toen dus nog zo’n keurige zender met gesponsorde kwartiertjes. John de Mol verzorgde, live met zijn band, de reclamemuziek in die kwartiertjes, of het nu ging om Leeuwezegel margarine of om North

State-sigaretten. Hij bracht die sigaretten aan de man met een vrolijk liedje:

Met de North State-sigaret, beleeft men steeds de grootste pret,

Worden zorg en leed opzij gezet

Ieder die van roken houdt

Die raakt alras ermee vertrouwd

En hij wordt wel honderd jaren oud, met de North State-sigaret

En ja, de zoon van de orkestleider volgde de wijze raad van zijn vader, die pafte dus de ene na de andere North State weg. Maar van jenever hield hij minder, whisky vond hij lekkerder. John de Mol sr. en ik zijn ons leven lang zeer goed bevriend gebleven. Helaas is hij geen honderd jaar geworden, in 2013 stierf hij aan de gevolgen van longkanker.

13 VERONICA-DRIVE IN SHOWS

Wij Veronicanen vonden het enig, die artiestenavonden in het land. En zo stonden we, Koninginnedag '67, ook op het jaarlijkse *Oranjebal* in de benedenzalen van *Hotel Krasnapolsky* in Amsterdam. Dat feest was nog niet begonnen of Dick Debois kwam in paniek op ons af. Een van de orkestjes was niet komen opdagen en hij zat met een lege zaal, die toch met iets moest worden gevuld. Dick vroeg ons: "Kunnen jullie het publiek zoet houden met het draaien van plaatjes en die af- en aankondigen, net zoals op de radio?" Nou, dat konden we natuurlijk wel. Technicus Iemke Roos regelde snel versterkers, speakers, een mengpaneel en twee pick-ups. Iemand anders haalde thuis een bak met platen op. En binnen een uur was de zaal gevuld met muziek. En met mensen! Want die vonden het fantastisch, de ene hit na de andere, plus de Veronica-deejays! Het werd écht een feest!

Dus toen riep Dick: "Dit moeten wij vaker doen!" En hij pakte het meteen goed aan. Er werd een inklapbaar houten podium gebouwd, Karel van der Woerd zorgde voor een professionele geluidsinstallatie met twee *Telefunken*-draaitafels en een *Telefunken*-bandrecorder voor het afspelen van de jingles. En er werd een autobus gekocht en beplakt met het Veronica-logo, om mee door het land te reizen. We draaiden één zondagmiddag proef, in *Dancing Van Dijk* op Oud-Loosdrecht. Een bomvolle zaal, het publiek laaiend enthousiast. Dat was de geboorte van de *Veronica-Drive In Shows*. Ik zie nog hoe Rob Out en ik met de Veronica-bus in Den Helder arriveerden, wij samen voorin. De allereerste officiële Veronica-Drive In Show in het land. Bij het etablissement waar we moesten draaien, aan het Julianaplein tegenover het VVV-kantoor, stonden lange rijen mensen. Tjongejongejonge... , al die mensen zwaaien. En Rob en ik terugwuiven, net als Bernhard en Juliana, dat was zó leuk!

COKE MET SONNY ROLLINS

Dit doet mij nu ook opeens denken aan een andere gebeurtenis in '67. Mijn allereerste lijntje cocaïne! In dat jaar begeleidden Toons drummer Han Bennink en Ruud Jacobs de Amerikaanse jazzlegende Sonny Rollins op een korte tournee door Nederland. Ik mocht met Sonny meerijden naar een van zijn concerten. Ik zat naast Sonny, achter in zo'n hele mooie, grote dikke

Bentley. Iemand voorin de auto hakte lijntjes coke op een spiegeltje. Vervolgens werd dat spiegeltje, met een opgerold biljet van 100 dollar erbij, naar achteren doorgegeven. Sonny pakte het aan, snoof twee lijntjes weg en gaf het spiegeltje op zijn beurt door naar mij. Ik nam het aan, met zo'n heel geroutineerd gezicht van 'tuurlijk, ik ook!' Dus ik zette dat opgerolde briefje tegen mijn rechterneusgat, nam een enorme haal en *zjáááng!*, een pijnscheut schoot als een mes door mijn snufferd. Mijn keel sloeg direct dicht, ik stikte er zowat in! Ik denk: Jezus! Lucht! Lucht! En in paniek draaide ik het achterraam open. *Woossh!* Daar vloog alle coke het raam uit!

Ja, Tinus maakte zich daar even niet populair mee, haha! Nee, hard drugs zijn nooit mijn ding geweest. LSD was natuurlijk ook razend populair in de sixties. Maar ik heb het nooit gebruikt. Te veel verantwoordelijkheidsgevoel denk ik. Ik was 23, toen ik moeder werd. Ik moest er zijn voor mijn kind. Elke ochtend half zeven op. De kleine verzorgen, wegbrengen en dan aan het werk voor Veronica. Tot vijf uur-half zes. Daarna je kind snel ophalen, eten maken, enzovoorts. In zo'n schema passen geen LSD of hard drugs.

In de jaren '70 waren het vooral Amerikanen, de jazz-Amerikanen, die ongelooflijk veel snoven. Later ging in Nederland de mare dat coke helemaal top was, je zou er niet verslaafd aan kunnen raken. Ik weet nog hoe mijn vriendin Linda van Dyck en ik begin jaren tachtig naar Los Angeles gingen. Zij zei: "Tinus, nou gaan we coke gebruiken, want het is niet verslavend!" En ik riep: "Ja, dat doen we!" Coke was dé hippe drug in LA. Maar van dat snuiven kwam helemaal niks.

Wel bleven we ervan overtuigd dat je aan coke niet verslaafd kon raken, zoals aan heroïne. Lichamelijk is dat misschien zo, maar je betaalt wel degelijk een flinke tol. Van coke snuiven word je bijvoorbeeld bepaald geen leuker mens, zo weet ik uit ervaring. Je start elke zin met 'ik', daar begint het al mee. En je vindt jezelf fantastisch. Terwijl je creativiteit naar praktisch nul zakt. Dat spul put je zowel geestelijk als lichamelijk uit. Je wil nog maar één ding: een volgende snuif. Want dán kan je weer door. Ik zag het in de jaren '80 allemaal om mij heen gebeuren met mijn Nederlandse popvrienden en mediacollega's.

De opkomst van cocaïne in ons land raakte trouwens niet alleen de entertainmentwereld. Ook halve vissersdorpen snoven zich drie slagen in de rondte, vooral om wakker te blijven. Gedurende een bepaalde periode in de *eighties* bestond vrijwel mijn gehele vriendenkring uit doorgewinterde cokejunkies. Dat komt dan bij je langs en snuift alleen maar. En natuurlijk deed ik soms mee, in een poging sociaal te zijn binnen zo'n groep. Maar het draaide elke keer op hetzelfde uit. Dan kwam de hele bups godsamme gezellig bij

mij thuis in Eemdijk eten en je zit hartstikke leuk met elkaar te praten, maar plots is er onrust, het spul is op. En dan moeten ze opeens hoognodig met z'n allen naar ene Carlos in Amsterdam. Bam! Einde fijne avond! Op zeker moment viel die vriendenkring als vanzelf weer uit elkaar. Dat was eigenlijk alleen maar goed. Want, eerlijk gezegd, ik werd er gek van.

DORIS DAY

Maar over cocaïne gesproken, wat wél heel grappig is: laatst vernam ik uit zeer betrouwbare bron wie decennia lang dé cokedealer van LA was. Dan heb ik het over degene die half beroemd Hollywood met het witte goud bevoorraadde. Ik kreeg dat te horen van een kennis van me, die twintig jaar lang deel uitmaakte van de entourage van Prince. In de gelederen van 'His Royal Badness' werd flink gesnoven en mijn kennis vertelde mij waar de coke vandaan kwam. Geloof het of niet, maar het spul kwam van Doris Day. Jazeker, dé Doris Day van *By the light of the silvery moon*. In hoeverre zij er direct bij betrokken was weet ik niet, maar de coke werd verhandeld vanuit haar huis in Beverly Hills, daar haalden dus ook de mensen van Prince hun drugs regelmatig op. Ik dacht dat ik in de maling werd genomen, maar nee, het was toch echt zo. Ook haar zoon, Terry Melcher, producer van grote artiesten als *The Byrds*, *The Beach Boys* en Ry Cooder, heeft volgens mij een drugsverleden. Hij was bevriend met Beach Boy-drummer Dennis Wilson en de beruchte moordenaar Charles Manson, met wie hij later ruzie kreeg. Maar Doris Day dealer... Niet te geloven, hè?

Waar was ik? Toon en ik hadden het dus allebei ontzettend druk, halverwege de jaren zestig. *Veronica* was razend populair geworden, echt uitgegroeid tot de 'Amerikaanse' popzender waarvan Willem van Kooten, na zijn terugkeer uit de VS, zo had gedroomd. Het was ook de tijd van de opkomst van de *Nederbeat*. Willems studievriend uit Delft, Freddy Haayen, had *The Golden Earrings* uit Den Haag ontdekt. Ook *The Motions* met Rudy Bennett en Q65 kwamen uit de Haagse scene. En uit Amsterdam kwamen *Zen* en *The Outsiders* met Wally Tax. Uit het Gooi *Les Baroques* en uit Groningen *The Ro-d-Ys*. Toon produceerde *Cuby & The Blizzards*, *The Rob Hoeke Rhythm & Blues Group* en korte tijd later ook *Bintang*s en *Ekseption*. En Radio Veronica vormde het centrale middelpunt, wij brachten al die muziek bij de mensen thuis.

14 BAREND & VAN DORP

In de latere jaren zestig, kwamen ook Frits Barend en Henk van Dorp bij ons werken. Zij startten hun lange carrière als presentatieduo bij Radio Veronica. Ik was er wel trots op, ineens twee van die linkse jongens bij ons in huis. Extra spirit in de tent! Leuk! Frits en Henk zorgden ook voor twee volkomen nieuwe elementen in de Veronica-programmering: sport en humor. Zij trokken een nieuwe groep luisteraars aan. Toen Henk bij Radio Veronica begon, gebruikte hij nog zijn echte achternaam, Bongaarts. Totdat Willem van Kooten riep: “Die naam Bongaarts vind ik helemaal niks. Jij komt toch uit dat dorp, hoe heet het ook alweer, Eemnes? Nou, dan heet je vanaf nu *Henk van Dorp*.”

In 1972, toen Henk samen met Frits begon met het schrijven van verhalen voor *Vrij Nederland*, hield hij het pseudoniem Van Dorp aan. Voordat hij bij Veronica binnenkwam had hij al de nodige radio-ervaring, want hij vormde voor KRO-radio op Hilversum 3 een presentatieduo met Henk Terlingen, beter bekend als *dj Hullekie Dullekie*. Samen deden ze programma’s als *Klik* en *Adam ’66*. Maar Terlingen, die heerlijk eigenzinnig was en overal lak aan had, raakte in conflict met de KRO-programmaleiding. Hij nam ontslag en uit solidariteit besloot ook Henk Bongaarts op te stappen. Zo kwam Henk dus bij Veronica terecht.

Frits Barend was toen nog niet in beeld, Henk en Frits kenden elkaar niet eens. Henk begon in december 1967 samen met Willem van Kooten (als *Joost den Draaijer*) het volkomen onzinprogramma *Help er zit een olifant in de tram*, waar je je echt het lazarus om lachte, hartstikke leuk. Dan moet je denken aan dezelfde soort ongein als *Barend Servet* bij de VPRO met zijn “*Pollens*”, “*Ik word een peu nerveu*”, “*Verdomd interessant, maar gaat u verder...*” en “*Als het ware*”. Nou, dat hadden wij dus ook een beetje, zo’n kulshow. Iedereen bij ons vond dat enig!

Henk had Willem van Kooten leren kennen toen hij, als schrijvend journalist, voor een krant een interview met Joost den Draaijer moest maken. Het klikte tussen die twee en toen Henk opstapte bij de KRO nam Willem hem aan bij Radio Veronica. Later stopte Willem met *Help er zit een olifant in de tram*. Frits Barend nam toen het plekje naast Henk over en daarmee was in feite het duo *Barend & van Dorp* geboren.

Ook Frits en Henk leerden elkaar kennen dankzij een interview. Frits schreef als aankomend journalist voor het studentenblad *Plug*, dat hem had gevraagd een artikel te maken met Veronica's Henk van Dorp. Henk was overigens niet alleen presentator van 'De Olifant', maar ook samensteller/producer van *Sportief zijn, beter worden*, dat in februari '68 was begonnen en nota bene werd gesponsord door een sigarettenfabrikant, *Turmac Tobacco*. Ja, toen wisten we nog niet zoveel van roken en de gezondheidsgevaaren. Anti-rookmagiër Robert Jasper Grootveld, die al in '61 waarschuwde dat je van roken kanker kon krijgen, werd toen nog door niemand echt serieus genomen.

Aan *Sportief zijn, beter worden* werkten topsporters mee als Willem van Hanegem en keeper Jan van Beveren, plus een hele zwik goeie sportjournalisten: Nico Scheepmaker, Berry Zand Scholten, Anne Geelof en Henks oude vriend, Henk Terlingen. Laatstgenoemde deed dat overigens stiekem. Bob Spaak, Terlingens baas bij zijn nieuwe werkgever, de NOS, had hem expliciet verboden voor de piraat Radio Veronica te schnabbelen. In eerste instantie presenteerde Jan van Veen *Sportief zijn, beter worden*, maar al binnen een paar maanden, in juni '68, nam Henk dat van Jan over. En niet veel later kwam ook Frits Barend daarbij. *Sportief zijn, beter worden* werd dankzij de onconventionele interviews, scherpe humor en losse manier van presenteren een razendpopulair en goedbeluisterd programma. Dus vanaf die tijd vormden *Barend & Van Dorp* het onafscheidelijke duo dat later ook grote successen zou boeken met onthullingsjournalistiek voor Vrij Nederland en tv-talkshows als *Barend & van Dorp* en *Villa BvD*.

Intussen creëerde mijn Toon voor Phonogram de bakermat van de Nederlandse popmuziek. Zo had hij Hans van Hemert onder zijn hoede genomen, zoon van de beroemde regisseur Willy van Hemert. Hans was verkoopmedewerker bij Phonogram, maar werd ontslagen en verdween via de achterdeur. Maar Toon haalde hem door de voordeur weer naar binnen, als artiest en producer. Want Toon kende Hans niet alleen als mislukte verkoopmedewerker, maar ook als uitzonderlijk getalenteerde muzikant en zanger van de Gooise popgroep *The Caps*.

In eerste instantie koppelde hij Hans in '67 aan *Kom van dat dak af*-hit-zanger Peter Koelewijn, die net een platencontract bij Phonogram had getekend. Toon zette Hans en Peter samen achter de microfoon, als Engelstalig zangduo *You And Me*, en produceerde de single *Take Me Or Break Me*. Maar eigenlijk zag hij in die twee vooral beginnende producers, waarin hij tijd wilde investeren. Nou, ik sprak over Toon als grondlegger van de 'bakermat van de Nederlandse popmuziek'. Hij leidde Hans en Peter op in het produ-

cersvak en iedereen kent hun successen met ik weet niet hoeveel artiesten.

Hans produceerde de nummer 1-hit *Hair* met *Zen*, *Q65*, *The Motions*, *Big Wheel* en Nederlands eerste psychedelische band *Group 1850*. En deed een zanger iets niet goed genoeg, dan zong Hans het nummer op de plaat gewoon zelf in, zoals *Mother No-Head* van *Group 1850* en *If I Stay Too Long* van *Big Wheel*. Later produceerde Hans ook *Mouth & MacNeal*, *Sandra & Andres*, *Luv'* en *Vulcano*. Hij componeerde en produceerde daarnaast de nummer 1-hit *The Elephant Song* voor *Kamahl*. En Peter deed het als producer fantastisch met artiesten als Armand, Ronnie Tober, Willeke Alberti, Ria Valk, Nico Haak, Conny Vandenbos, Bonny St. Claire en *Babe*. Ja, Toon had verdomd goeie studenten aan die twee!

LEX HARDING

En om nog heel even op de psychedelische muziek terug te komen. Een van mijn latere Radio Veronica-programma's was *Parels voor de Zwijnen*. Daarin draaide ik progressieve, experimentele en psychedelische muziek, tot 1968. Toen nam Lex Harding het van mij over. Lex kwam van *Radio Dolfijn* en *Radio 227*, die vanaf het 'piratenschip' de *Laissez Faire* uitzonden. Na talloze vruchteloze sollicitatiepogingen werd Lex uiteindelijk toch als nieuwslezer door Willem van Kooten aangenomen. En in '68 mocht hij ook deejay worden. *Parels voor de Zwijnen* werd zijn eerste programma, naast *Alle Remmen Los*, al snel door Lex omgedoopt tot *The Midnight Hour*.

Veronica werd steeds populairder en op 1 maart 1969 verhuisden we van de oude kosterwoning aan de Zeedijk naar de grote, luxe *Villa Lapershoek* aan de Utrechtseweg in Hilversum. In de villa werden nieuwe, moderne studio's voor ons gebouwd. *Villa Lapershoek* is nu het viersterren *Amrâth Hotel Lapershoek Arenapark*.

In die eind jaren zestig produceerde Toon artiesten als Boudewijn de Groot, Pim Jacobs, Rita Reys, Elly & Rikkert, Rob Hoeke, *The Dutch Swing College Band* en de eerste echte Nederpopgroepen, zoals *Bintangs*, *Oscar Benton Blues Band*, *Ekseption* en *Cuby & The Blizzards*. Ik heb een bescheiden bijdrage aan Toons producties mogen leveren, want hij nam de opnamebanden vaak mee naar huis. Toon liet mij die opnames horen en zei dan dingen als: "Daar zou ik nog wel een gitaartje bij willen hebben." En ik: "Niet doen! Misschien klinkt het wel mooier, maar commercieel werkt dat niet." Natuurlijk wilde Toon hits scoren, dus hij luisterde meestal wel naar mij, haha.

15 WILLEM MILJONAIR

Soms probeerde ik Toon en zijn artiesten ook zakelijk te adviseren. Zo raadde ik Toon aan de muziekrechten van Rob Hoeke en Cuby & The Blizzards onder te brengen bij *Impala*, de muziekkuitgeverij van Willem van Kooten. Nu moet ik eerst iets uitleggen, want niet iedereen weet wat muziekkuitgeverijen zijn. Een muziekkuitgever zorgt ervoor dat liedjes niet in de blijven liggen of alleen door de componisten en tekstdichters zelf worden gebruikt. Muziekkuitgevers benaderen andere artiesten met als doel die liedjes ook op hun repertoire te zetten, of platenmaatschappijen om die liedjes uit te brengen. Telkens wanneer zo'n liedje wordt gebruikt voor plaatopnames, liveoptredens, op tv op de radio komt of in een kroeg wordt gedraaid, levert dat de muziekrechthebbers (en ook de uitgever) royalties op, die worden geïnd door de organisatie *BumaStemra*. Een actieve muziekkuitgever zorgt ervoor dat jouw liedjes vaak worden gebruikt, daar verdienen je als artiest-liedjesschrijver dan goed aan.

Willem van Kooten was een zeer actieve muziekkuitgever en een echte rasondernemer, die overal kansen zag en die kansen ook greep. Hij kwam dan ook met het voorstel dat Veronica zich als commercieel mediabedrijf ook op de muziekkuitgeverij moest storten. Maar oom Bull, oom Jaap en oom Dirk snapten daar niks van of hadden hier gewoon geen zin in. En dus begon Willem, met toestemming van de Veronica-directie, zijn eigen muziekkuitgeverij *Impala*. En ik wilde zowel Willem als Toons artiesten helpen, dus zorgde ik ervoor Rob Hoeke en Cuby bij *Impala* tekenden. Daar werd ik overigens geen cent beter van, van mij uit was het gewoon een vriendendienst.

BELANGENVERSTRENGELING

Op 1 april '68 startte Willem, met zijn vrienden Peter Koelewijn en Freddy Haaijen, ook een eigen platenproductiemaatschappij, *Red Bullet*. Een van de eerste *Red Bullet*-hits was, in datzelfde jaar, de Peter Koelewijn-productie *Kom uit de bedstee m'n liefste*. Dat plaatje belandde meteen op nummer 1 in de Top 40. Het werd gezongen door *Egbert Douwe*, pseudoniem van niemand minder dan onze eigen Top 40-presentator Rob Out!

In het begin vonden we dat soort nevenactiviteiten allemaal enig bij Veronica. Wij waren gewoon hartstikke trots op onze Willem, die het zo fantas-

tisch deed in de muziekbusiness! Wat was-ie lekker actief en goed bezig! Wij doorzagen helemaal niet dat dit eigenlijk niet kon; de programmaleider van Veronica, die dubbel of driedubbel verdiende aan platen die door Veronica werden gedraaid en zo een bedrijf in een bedrijf runde. Toen Willem naast Impala ook Red Bullet was begonnen, had hij wel besloten bij Veronica uit vaste dienst te treden. Zo wilde hij te veel belangenverstrengeling voorkomen.

Jan van Veen werd de nieuwe programmaleider, Willem bleef als freelance diskjockey bij ons. Natuurlijk had hij er baat bij wanneer wij, zijn collega's, plaatjes draaiden waarin hij financiële belangen had. Wij deden dat braaf. Uit vriendschap of gewoon omdat we zo'n plaatje leuk vonden. We waren er niet in geïnteresseerd dat Willem hieraan verdiende. En ik moet hier ook meteen zeggen: Willem probeerde ons nooit onder druk te zetten zijn plaatjes te draaien. In zijn *Joost Mag het Weten* trok hij zijn eigen plaatjes evenmin voor op andere.

Het is hem wel verweten dat hij probeerde ons te beïnvloeden. Onterecht, naar mijn mening. Maar zo'n jaar of twee nadat hij met zijn handeltjes was begonnen en steeds beter begon te boeren, kreeg je natuurlijk wel scheve ogen en dat soort toestanden. Veronica zag het belang van een eigen muziekuitgeverij nu wel in en zette die dan ook op. Maar Willem had inmiddels een enorme voorsprong opgebouwd. Hij was Nederlands eerste succesvolle muziekuitgever en werd uiteindelijk schathemeltjeriek met zijn business, haha! Willem verdiende miljoenen aan *Shocking Blue*, *Golden Earring*, *Focus*, *BZN*, *Earth & Fire*, *Stars On 45*, *Het Goede Doel*, noem maar op. Zoals ik al zei, ik heb nooit één cent gevangen voor het aanbrengen van Rob Hoeke en Cuby. Daarna heb ik ook nooit meer een artiest bij Willem binnengebracht.

FOTOOTJE

Maar verder zijn hij en ik privé altijd dikke vrienden gebleven. In mijn portemonnee koester ik een fotootje van ons tweetjes, genomen in januari 2023, toen we allebei 81 waren, bij zijn prachtige villa in Loosdrecht. Hij kocht dat huis meer dan een halve eeuw geleden, maar ik was er nooit eerder geweest. Vooral doordat hij voornamelijk in zijn tweede huis, in Portugal, woonde. Willem had daar een prachtig buitenhuis aan de zuidkust, in Vale do Lobo, 'de vallei van de wolven', in de Algarve. Hij zette daar ook een golfresort op, de *Castro Marim Golf & Countryclub*. Maar dat Nederlandse huis van Willem staat dus op de mooiste punt van Loosdrecht, op de hoek van de Derde naar de Vijfde Plas, met een schitterend uitzicht. Echt het allermooiste uitzicht over de Loosdrechtse Plassen.

Toen Willem het kocht was het nog een houten huis, gebouwd aan het begin van de vorige eeuw, met een groot schildersraam in het dak. Er woonde ook een kunstschilder. Ik kende dat beeldige houten huis op die landpunt vanuit mijn jeugd, Assie en ik voeren er vaak langs in ons zeilbootje. Toen Willem het kocht was het huis *outdated* en verwaarloosd. Hij liet het tot aan de grond afbreken en bouwde op diezelfde plek een hele leuke, nieuwe stenen villa.

Omdat Willem vrijwel permanent in Portugal bivakkeerde, woonde zijn jongste zoon, Branko, in zijn Loosdrechtse huis. Toen Willem mij daar in de januari '23 uitnodigde, verbleef hij even in Loosdrecht, omdat Branko net was getroffen door een hersenbloeding en er allerlei zaken moesten worden geregeld. Willem had vier zonen. Twee uit zijn eerste huwelijk, Jeroen en Eelko. En twee uit zijn huwelijk met Mieke, met Spaanse namen, Julio en Branko. Gelukkig overleefde Branko die hersenbloeding, maar hij moest wel naar een revalidatieoord.

Ongeveer een jaar daarvoor, dus een jaar voordat ik bij Willem in Loosdrecht op bezoek ging, ontsnapte Willem zelf op het nippertje aan de dood. Zijn Nederlandse buurvrouw in Portugal, Petronella, redde hem het leven. Zij zocht hem af en toe op, hield hem een beetje in de gaten. Want Willem was eenzaam. In 2016 verloor hij zijn Mieke aan longkanker en werd hij weduwnaar. Daar had hij het erg moeilijk mee. Vooral tijdens die covid-periode. In 2022 werd hij ziek. Op een dag kwam Petronella weer even langs. Zij ging Willems huis binnen en vond hem bewusteloos op de grond. Meteen alarmeerde zij de hulpdiensten en Willem werd direct naar het ziekenhuis gebracht. Hij lag drie weken in coma. Petronella zocht hem regelmatig op en sprak hem moed in. Naar later is gebleken heeft zij hem toen 'van de dood af gehaald', om die kreet maar eens te gebruiken.

Toen Willem daar in zijn Portugese huis op de grond lag, waren door een bacteriële infectie allerlei vitale functies uitgevallen. Hij verkeerde letterlijk in een levensbedreigende situatie. Eenmaal uit coma moest hij nog een half jaar revalideren. Toen heeft hij ook besloten zijn gehele zakenimperium te verkopen. Alleen die golfbaan hield hij nog aan en... Amor had een pijltje afgeschoten, want sinds zij hem had gered waren 'buuf' Petronella en Willem ook een stelletje. Niet lang nadat ik Willem in Loosdrecht had bezocht en we samen dat fotootje hadden laten maken, klopte Magere Hein opnieuw bij hem aan. Willem had tegen Petronella gezegd: "Ik heb pijn in mijn pink en ik heb hier pijn en daar ook, ik denk dat ik maar even ga liggen." "Nee," zei zij. "Kom op, stap in de auto, we gaan nu meteen naar het ziekenhuis." En een uur of twee later lag Willem op de operatietafel. Zijn hart. Hij kreeg onmiddellijk twee stents.

In oktober '23 huurde ik een huisje in Portugal, voor een weekje vakantie met mijn familie, niet ver bij Willem vandaan. Ik zie mijn kinderen en kleinkinderen niet zo vaak. Daarom dacht ik: ik huur een vakantiewoning in Portugal, dan heb ik ze tenminste een weekje onder mijn vleugeltjes. Natuurlijk schreef ik Willem en Petronella dat ik hun kant op zou komen. Petronella berichtte terug: "Je kamer hier is klaar!" Ze vroeg me, na het familie-weekje, nog een paar dagen bij hen te komen logeren. Nou, daar had ik wel zin in, lekker nog wat daagjes extra in Portugal. Petronella wist ook: Tinus en Willem kunnen samen overloos lullen. Dat vindt Willem heerlijk.

Al zagen Willem en ik elkaar 20 jaar niet, wij konden gewoon doorgaan met het gesprek, waar we de voorgaande keer waren opgehouden, haha! Ja, juist daarom vond Petronella het leuk: Willem moest maar weer eens urenlang met een vertrouwd iemand bomen. Ik beloofde mijn ticket aan te passen. Korte tijd later kreeg ik opnieuw een appje van Willem en Petronella, nu met een hele leuke foto van hun tweetjes: "Niet van je stoel vallen, Tinus, afgelopen zaterdag zijn wij getrouwd!"

Nou, ik dus uit logeren bij het kersverse echtpaar Van Kooten. En het eerste dat Willem over zijn Petronella zei was: "Ze doet niets anders dan mijn leven redden!" Magere Hein kreeg nog geen vat op Willem. Maar wel op zijn op-één-na jongste zoon. Op 23 januari 2024, een jaar na de hersenbloeding van Branko, verloor Willem zijn Julio. Zo'n leuk jong, hij had net zijn 50ste verjaardag gevierd. Julio bracht zijn auto weg voor een onderhoudsbeurt en zei toen tegen die garageman: "Ik voel me toch zó klote..." Dus de garagist antwoordde: "Joh, ga lekker naar huis, duik je mandje in." Nou..., de volgende dag vonden ze Julio, dood in bed. Ja vreselijk. Ook voor Willem natuurlijk. Al heb je honderd miljoen, gezondheid is niet te koop en tegen zulke intens verdrietige gebeurtenissen onderneem je helemaal niets.

Gelukkig had Willem nu wel Petronella. Fantastisch, dat hij in dit soort situaties niet meer alleen was. Helaas geldt ook voor Magere Hein dat driemaal scheepsrecht is. Want op 3 januari 2025 won de man met de zeis het van Willem. Hij overleed in Portugal, exact zestig jaar en één dag nadat hij voor het eerst de voorloper van zijn *Top 40* op Radio Veronica presenteerde. Ik ben toen gewoon twee dagen in mijn bed blijven liggen. Ik voelde me zó intens verdrietig. De dood spaart niemand.

Binnen één jaar waren drie van mijn oudste en meest dierbare vrienden overleden: Jan van Veen, Hans van Hemert en Willem. In 2016 vertelde Willem nog aan het *Algemeen Dagblad*, in antwoord op de vraag hoe hij naar de dood keek: "Niet iets om naar uit te zien. Ik sprak de oude Freddy Heineken ooit. Groot zakenman. Freddy zei: 'Ik wou dat ik weer 50 was.

Maar tijd is niet te koop. Met geen geld. Dat is wijsheid. Begrijp je wel?”

OME SJAKIE

Maar waar was ik gebleven? Willem maakte als Joost den Draaijer dus nog steeds programma's voor Veronica. Hij was wel uit vaste dienst en geen programmaleider meer. Voortaan verdiende hij, samen met boezemvrienden Peter Koelewijn en Freddy Haaijen, dik geld met Red Bullet en de, inmiddels tot *Dayglow Music* omgedoopte, muziekuitgeverij Impala.

Jan van Veen, Veronica's nieuwe programmaleider had er behoorlijk de pee in, dat hij bij de oprichting van Red Bullet was buitengesloten door 'zijn vrienden' Willem, Freddy en Peter. Zij wilden Jan er simpelweg niet bij hebben. En toen Willem, Freddy en Peter onder de naam *De Praatpalen* via Red Bullet het singletje *Ome Sjakie (Het hele zakie loopt in z'n nakie)* uitbrachten, zag Jan zijn kans schoon 'zijn vrienden' de voet dwars te zetten.

Aanvankelijk draaide Jan dat plaatje nog gewoon in zijn programma's. En wij deden dat ook, het was gewoon een heel lollig liedje. Maar toen verbood programmaleider Jan ons opeens *Ome Sjakie* te draaien, zogenaamd vanwege de "dubbelzinnige teksten". De werkelijke reden was, zo heb ik me laten vertellen, dat Jan inmiddels te horen had gekregen dat hij niet mocht meedelen in de muziekrechten en ook niet welkom was als partner in Red Bullet. Jan liet het liedje zelfs wegknippen uit uitzendbanden, die al waren opgenomen.

Willem was daar zo woest over dat hij niks meer met Jan van Veen of Radio Veronica te maken wilde hebben. Hij stopte met *Joost Mag Het Weten* en vertrok, voorgoed, op 7 november 1968. Twee dagen later solliciteerde hij in een *Volkskrant*-interview min of meer openlijk naar een baantje als diskjockey bij Hilversum 3, onze grootste concurrent. Met Willem verloor Radio Veronica haar grote inspirator en meest creatieve geest. Erg jammer. Maar van de andere kant: het kon zo ook niet langer doorgaan. Willems zakelijke belangen stonden de ene keer haaks op die van Veronica, of waren daar de andere keer juist weer te zeer mee verstrengeld. Je kunt geen bedrijf binnen een ander bedrijf runnen, vind ik. Dus het was eigenlijk wel goed dat Willem zijn eigen weg ging.

Wat ik overigens hartstikke fout vond, was dat oom Dirk zijn schoonzoon, Jan van Veen, tot nieuwe programmaleider had gebombardeerd. Dat werd dus ook een regelrechte ramp. Al deed Jan het inhoudelijk – ondanks dat ik hem eigenlijk te jong vond – nog niet eens zo slecht, hij gedroeg zich als 'onaantastbaar'. Omdat Loekie, de dochter van directeur oom Dirk, zijn vrouw was, voelde Jan zich ook een soort van directeur. En zo gedroeg hij

zich. Dat maakte hem bij tijd en wijle onuitstaanbaar. Jan drukte als baasje gewoon door wat hij wilde, ook al dacht de rest daar anders over.

Wij Veronicanen waren altijd een vrijgevochten zootje geweest, we deden meestal lekker wat wij wilden. En niemand speelde ‘het baasje’, ook Willem deed dat nooit. Maar Jan verbood opeens een oudejaarsnachtsuitzending – tussen 02.00 en 06.00 uur op 1 januari ‘70 – van Henk van Dorp en Henk Terlingen alias *Henk van de Stad*. Zoals ik al heb gezegd, Henk Terlingen was eigenzinnig en ondeugend. Als ‘Henk Terlingen’ mocht hij van de NOS niet voor ‘de piraat Veronica’ werken, dus hadden Henk en Henk het typetje *Henk van de Stad* bedacht. Jan zag er de lol niet van in. Op zijn gezag ging de grap niet door.

Zo riep Jan steeds meer aversie over zich af. Uiteindelijk maakte hij het zo bont dat oom Jaap en oom Bull hem in februari ‘70 als programmaleider eerst schorsten en vervolgens ontsloegen. Alhoewel ik goed met Jan bevriend was, stond ik daar vierkant achter. Nou en of! Aanleiding was een ruzie tussen Jan en de rest van de deejays op 12 januari ‘70 over welke plaat de nieuwe *Alarmschijf* moest worden. De meesten van ons hadden voor *Voodoo Woman* van *Simon Stokes & The Nighthawks* gekozen, maar Jan wilde per se *Fat Jack* doordrukken, een countryliedje van het Nederlandse trio *Hearts of Soul*. Hij trok zich van niemand iets aan, zette zijn zin door en dát werd de *Alarmschijf*.

Dat was de druppel die de emmer van de verziekte sfeer deed overlopen. Op 7 februari presenteerde Jan van Veen nog één keer de *Top 40* en daarna kon hij vertrekken. Oom Dirk was woest over het ontslag van zijn schoonzoon, er ontstond een fikse ruzie tussen hem en zijn broers. Dat leidde ertoe dat oom Jaap en oom Bull niet meer met hem verder wilden en wij dus ook van oom Dirk afscheid moesten nemen. Twee jaar later, tijdens een zakenreis in Italië, overleed oom Dirk. En Jan van Veen vertrok naar onze ‘aartsvijand’, *Radio Noordzee Internationaal*.

16 HOMOFOBIE

Henk van Dorp en Frits Barend volgden Jan op. Zij werden samen het nieuwe programmaleidersduo. Nou, ook dat werd geen succes. Ik vond Henk van Dorp een buitengewoon slechte programmaleider voor Radio Veronica. Hij kon gewoon niet commercieel denken. Leuk als je links bent, maar Radio Veronica was natuurlijk wel gewoon een commerciële zender. Ik beschouw die periode met hem en Frits aan het roer echt als een zwarte bladzijde in de Veronica-geschiedenis.

Al was het alleen al vanwege het homofobe gedrag van Henk van Dorp. Onze Gerard de Vries was homoseksueel. Net als Hans Mondt, in 1965 als nieuwslezer bij ons begonnen. Niemand deed daar moeilijk over. Er werd gewoon niet over seksuele geaardheid gepraat, dat was privé. Ik weet nog: mensen als mijn vader beschouwden homoseksualiteit als iets wat typisch bij artiesten hoorde. Toen ik zwanger was van Tuffie en nog bij mijn ouders woonde, had ik Gerard uitgenodigd. Ik had tegen papa en mama gezegd: “Vanavond komt Gerard de Vries bij ons eten.” Richting papa voegde ik er meteen maar even aan toe: “En hij is homoseksueel.” Want ‘gay’ zeiden we nog niet. Waarop mijn vader reageerde met: “Jaja, als-ie maar van mij afblijft!” Want kijk, bij hem op de steiger kwam dat homofiele gedoe natuurlijk niet voor, hè. Alsof het percentage gays onder timmerman-metselaars stukken lager lag dan bij artiesten, haha!

Met de nieuwe Veronica-programmaleiding ontstond enig gedonder, want er ‘leefden vragen’ rond Hans Mondt, ergens in 1970 was dat. Met name Henk van Dorp wilde de onderste steen boven. Hij had iedereen bij elkaar geroepen voor een ‘speciale vergadering’ op de maandagavond: wie homoseksueel was moest uit de kast komen! Althans, dat vond hij. Jaja, die Henk van Dorp. Niks geen moderne VARA-jongens! Gewoon een homofobe ouderwetse lullenbak! Niet te geloven. Achteraf vond ik het zo’n schande, die ‘speciale vergadering’!

Programmleider Henk trok plots iedereen in twijfel, zelfs Rob Out en Lex Harding. Nou, als er twee straight en meidengeil waren! Maar er gonsden verhalen over alle jongens. Natuurlijk wisten wij het wel van Gerard en Hans. En ook van Ton Droog, beter bekend als *Tom Collins*. Die vielen op jongens. Nou ja Ton was eigenlijk meer bi, haha! Maar wij hadden het daar

dus gewoon nooit over.

Die maandagavond was eigenlijk altijd onze normale wekelijkse vergaderavond. Maar deze keer werd ik bewust niet uitgenodigd. Kennelijk was lesbisch zijn minder erg en ja, ik was met Toon, dus dat zat wel goed. Gerard de Vries had opgevangen dat het vergaderthema 'homoseksualiteit' zou zijn. Hij stapte op Henk van Dorp af: "Hey wat is dit voor onzin? Jij wilt een vergadering over homoseksualiteit en Tinus mag daar niet bij zijn? Met wie zitten we daar dan wel? En wat is de bedoeling?"

Gerard vertelde mij dat Henk de Veronicanen op homoseksualiteit wilde doorlichten en ik dacht: is die nou helemaal gek geworden? Wil hij die jongens dwingen te bekennen dat ze homo zijn? Zonder dat ik daar bij mag zijn? *Over my dead body!* Gerard vroeg me niet verstek te laten gaan en ik ging dus gewoon lekker wél naar die vergadering. Nou, dat werd een pittig avondje! Want ik heb natuurlijk een grote bek. Ik riep tegen Henk van Dorp: "Nu ik hier ben, zou ik maar oppassen!" En de uitkomst? Niemand hoefde iets te bekennen. Wat een onzin! Wij wisten allemaal wel hoe het zat. Waarom moest dat hardop worden gezegd? Zo stom!

Voor de rest sloeg Henk van Dorp als programmaleider ook nergens op. Hij zou revolutionaire veranderingen doorvoeren, riep-ie. *Koffietijd* moest eruit. Ik werd gedwongen samen met Gerard de Vries te gaan presenteren: dubbelpresentatie, ik vond het niets. En de luisteraars ook niet. Dus na een jaartje werd dat weer teruggedraaid. Later zouden Rob Out, Hans Mondt en ik Veronica als driemanschap gaan leiden. Arme Hans, helaas veel te vroeg overleden, aan aids. Hij werd maar 54.

'TINEKE-KAPSEL'

Ik maak even een zijsprongetje: die aidsepidemie was echt verschrikkelijk. Ik heb daar zoveel vrienden aan verloren, ook mijn kapper Peter van der Stok, de uitvinder van mijn *coupe soleil*, het 'Tineke-kapsel'. Toen ik mijn eerste Tineke-tv-shows deed, belden kijkers Veronica regelmatig over mijn haar. Dat heeft mij altijd verbaasd, want zo bijzonder was mijn coiffure nu ook weer niet. Maar goed, ik heb een soort gewoontegebaar waarbij ik met mijn hoofd schud en dan even lekker met mijn handen door mijn haar ga. Peter zorgde er voor dat mijn kapsel dan toch goed bleef zitten. Dat viel kijkers op en later hoorde ik van verschillende topkappers dat hun vrouwelijke klanten niet zelden om een 'Tineke-kapsel' vroegen.

Ik kwam voor het eerst bij *Stok's Kappers* in de Biersteeg in Hilversum, toen ik alleen nog maar radio deed. In die periode liet ik mijn haar hooguit twee keer per jaar knippen. Jarenlang liep ik met lang steil haar, de scheiding

opzij. Soms klopte ik in die dagen bij Peter aan, met een foto van een of ander wulps kapsel, dat ik ook graag wilde hebben. Maar dan schudde hij zijn hoofd: “Nee, dat doen we alleen als jij hier elke week komt om het bij te houden, anders loop je er binnen drie weken bij als een gek. Hij had gelijk. En zelf kon ik zo’n nieuwe coupe ook niet bijhouden, ik ben nooit handig geweest met mijn haar.

Toen ik mijn eerste tv-programma’s deed, wilde ik van dat lange haar af. Ik vond het niet meer bij mijn gezicht passen. En ja, toen ontwikkelde Peter mijn coupe soleil. Ik regelde een soort weekabonnement met hem en in zijn zaak ontmoette ik, door de jaren heen, heel veel andere tv-coryfeeën: Ellen Blazer, Sonja Barend, Jan Lenferink, Fred Oster, Maartje van Weegen, noem maar op.

Zo ontdekte ik dat Sonja Barend heel aardig is. Dan zaten we daar bij Peter onder de droogkap gezellig te keuvelen, allebei ons haar in de rollers, elkander aankijkend via in de spiegel. Sonja en ik kletsen over van alles en nog wat, zowel over de dingen des levens als over ons unieke vak. En voor Peter waren wij soms een tikkeltje lastig. Dan vroeg ik hem: “Lijkt mijn kapsel nu niet te veel op dat van Maartje?” En Sonja waarschuwde hem: “Kijk uit dat je mij niet knipt zoals Tineke!” Maar nee, we hadden toch allemaal elk onze eigen coupe. Dat was wel aan Peter toevertrouwd.

Net als allerlei geheimpjes. Peter wist veel, maar praatte nooit zijn mond voorbij. Zo was hij er, eerder dan wie ook, van op de hoogte, dat mijn tv-programma dat jaar naar de zaterdagochtend zou worden verplaatst en dat van Sonja naar de zondagavond. Maar zijn lippen hield hij keurig op elkaar. Net als die keer dat ik wekenlang bezig was een bepaalde gast in mijn programma te krijgen, waarvan Peter wist dat Jan Lenferink voor zijn programma *RUR* op diezelfde persoon aasde. Peter zweeg als het graf. Ook plukte ik weleens gasten voor mijn programma uit de kapsalon. Ik hoorde Maartje van Weegen aan Peters collega een achtergrondverhaal vertellen over een onderwerp uit haar zondagochtend-tv-programma *Het Capitool*. Dat vond ik reuze interessant en ik vroeg Maartje of zij hetzelfde verhaal in mijn programma wilde komen vertellen. En dat deed ze.

GOUDEN DRIEHOEK

Maar Peter overleed dus ook, veel te vroeg, aan dat rotvirus aids, waartegen in die tijd nog geen medicijnen bestonden. Het begon in ’86-’87. Peet behoorde tot de *inner circle*, in Amsterdam, rond Youri Egarov, een fantastische Russische pianist, die in ’88 op zijn 33ste aan aids overleed. Youri’s partner Jan Brouwer overleed kort daarna eveneens. Ook ik kende de meeste

jongens uit die scene rond Youri goed.

Tsja, voor mij heeft het nooit ene mallemoer uitgemaakt of iemand gay is of niet. En als het moest trok ik mijn bek open om homohaters op hun nummer te zetten of de rechten van homo's te verdedigen. Omdat ik mijn opinie altijd aan iedereen duidelijk heb gemaakt, kreeg ik in februari '92 nog een prijs ook, de *Gouden Driehoek*. Uit handen van Manfred Langer, de eigenaar van homocafé *Chez Manfred* en de beroemde discotheek *iT* in Amsterdam. Manfred, die twee jaar later ook zou overlijden, had een prachtige oorkonde voor me geschreven:

Op zaterdag 29 februari ontving Tineke de Nooij deze onderscheiding voor de sympathieke, bijna onopvallende wijze waarop zij zich inzet voor de emancipatie van de homo's en lesbiennes van Nederland. De officiële uitreiking van deze Gouden Driehoek vond plaats in de discotheek van Amsterdam, getekend namens homodaal Nederland, Manfred Langer.

Mooi hè? Ook al was ik niet altijd even 'onopvallend', haha! De oorkonde hangt nog bij mij in de slaapkamer, maar het bijbehorende *Gouden Driehoek*-kunstwerk heb ik weggegeven, aan twee vriendjes van mijn dochter SaraLee. Een van die jongens had een kind met een vriendinnetje, de andere jongen woonde bij het stel in. Uiteindelijk is de moeder van het kind er vandoor gegaan en toen zijn die twee mannen een stel geworden. Zij namen ook dat kind onder hun hoede. Op de dag dat zij trouwden, deed ik hun mijn *Gouden Driehoek* cadeau.

17 KUNSTPENISSEN

Ik ga weer even helemaal terug naar onze galerijflat in Baarn. Toons artiesten kwamen graag bij ons thuis, in dat kleine flatje. Boudewijn de Groot kwam vaak langs, hij woonde later na zijn echtscheiding ook nog bij ons op het erf in Eemdijk. En Ann Burton kwam bij ons over de vloer, zij was, naast Rita Reys en Greetje Kauffeld, een van de *Three Grand Ladies* van de naoorlogse jazz in Nederland. Ann werd later een grote ster in Japan. Toon kende haar van haar optredens met zijn oude vriend Piet Noordijk. Ann werkte ook regelmatig samen met Boudewijn de Groot. En waar Toon ook diep van onder de indruk was: Ann verzamelde kunstpenissen. Die stonden bij haar thuis op de vensterbank, keurig op een rijtje, haha! Ann is helaas veel te jong gestorven, aan keelkanker, ze was pas 56.

Rob Hoeke, die geweldige boogiewoogiepianist, kwam ook graag bij Toon en mij op de flat. Met hem ben ik nog decennialang bevriend gebleven, tot aan zijn dood in 1999. Robs mooiste karaktereigenschap was zijn humor. Hij was, naast Hans Vermeulen, een van de artiesten met wie ik het meest heb gelachen. En Rob, van Indische afkomst, had ook dat echte Indische over zich, dat nette en hoffelijke. Zeer welopgevoed. Eerlijk is eerlijk, misschien generaliseer ik, maar Indische mensen zijn altijd keurig opgevoed. Daarnaast hebben ze allemaal mooie handschriften.

En Rob, dat was zo maf, had een hele bijzondere hobby: hij fabriceerde vliegers. Geen simpele kindervliegertjes, maar van die reusachtig grote. Toen Toon en ik in de polder in Eemdijk woonden, kwam Rob regelmatig bij ons vliegeren. Die gevaartes gingen zo hoog de hemel in, dat er regelmatig alarm werd geslagen. Dan kregen we bezoek van de Rijksluchtvaartdienst en een stevige waarschuwing, want hoger dan honderd meter mag je niet vliegeren.

Ach, ik ben zo altijd dol op Rob geweest. Wat was hij leuk. Via Facebook houd ik nog altijd contact met zijn twee zonen, Eric en Ruben. Zo kan ik ze lekker volgen. Ruben werd in 2008 door collega-muzikanten uitgeroepen tot beste gitarist van Nederland. Zijn *RHB*, de *Ruben Hoeke Band*, doet het fantastisch! En Eric, Robs zoon uit een ander huwelijk, is ook zeer muzikaal. Hij drumt in de band van zijn broer. Daarmee herhaalt zich de geschiedenis, want Robs broer, Paul Hoeke, drumde eind jaren '50 in de band van broer

Rob. Ruben en Eric traden ook nog live met hun band op in mijn *Tineke-Show* op Radio 5 bij *Omroep Max*.

PENNEY DE KNAGER

Toetsenist Rick van der Linden en trompettist Rein van den Broek van Ekseption kwamen eveneens vaak bij ons thuis. Echte topmuzikanten, die twee. Toon leerde Rick kennen doordat hij als sessiemuzikant meedeed in de studioband van Boudewijn de Groot. En in '68 won Rick met Ekseption de eerste prijs op het *Loosdrecht Jazzconcours*. Dat leverde de band een platencontract op. Ze kwamen bij Phonogram terecht en Toon werd hun producer. Toon probeerde een bijzondere mix van pop en klassiek met hen uit. Die eerste lp van Ekseption werd een waanzinnig succes, met dikke hits als *The 5th*, een popbewerking van de *Vijfde Symfonie* van Beethoven, en *Air*, opgebouwd rondom het tweede deel van *Ouverture nr. 3 in D-majeur* van Bach.

Ik ben nog steeds goed bevriend met Marijke van den Broek, Reins weduwe. Hun dochter Marleentje is nu hartstikke bekend als *Marlayne Sahupala*. Zij is getrouwd met drummer Danny Sahupala, presentatrice bij SBS 6, een hele goeie zangeres en bovenal een fantastisch lieve meid!

Rick van der Linden trouwde met danseres Penney de Jager. Zij kregen een zoontje, Ricky, nu een bekend kunstschilder. Ik noem Penney nog altijd 'Penney de Knager'. Ik zal uitleggen waarom. Penney was broodmager en wilde dat vooral zo houden. Daar deed ze echt heel veel voor. Op een avond zouden Toon en ik met Rick uit eten gaan, in dat goede *Michelin*-sterrestaurant in Bosch en Duin, *De Hoefslag* van de gebroeders Fagel. Rick en Penney woonden daar vlakbij, aan de Hertenaan in Den Dolder. Ik herinner me nog dat de kleine Ricky toen net was geboren. Dus wij arriveren bij huize van der Linden om Rick en Penney op te pikken. Penney doet open, bijtend op een wortel, duidelijk niet voorbereid op een chique dinertje. Dus ik vraag: "Penney, ga je niet mee?" Nee, Penney ging niet mee. Want ze hield niet van eten. Dus wij alleen met Rick naar dat toprestaurant, potverdorie! Zij bleef achter met baby en peen! Sindsdien noem ik haar 'Penney de Knager'.

Rick kwam heel vaak bij ons in Baarn. Ik herinner me ook nog dat ik toen net die lp van *Iron Butterfly* in huis had, *In-A-Gadda-Da-Vida*. Daar was ik helemaal bezeten van. Ik had de plaat al zes keer gedraaid, die middag. Rick kwam binnen en ik riep: "Nou moet je toch echt even luisteren!" Maar hij lachte: "Eerst een jointje!" Haha! Nou, en daar zaten we dan, eerst een jointje en toen, hup!, *Iron Butterfly* op de pick-up. Ja, *In-A-Gadda-Da-Vida* associeer ik nog altijd met Rick. Ik kon heel goed met hem opschieten. Ook met zijn weduwe Inez heb ik nog steeds regelmatig contact, Rick huwde haar

nadat hij van Penney was gescheiden. Inez woont half in Canada, half in Hoogeveen. We communiceren met elkaar via *Facebook*.

CUBY & THE BLIZZARDS

Ook mijn vriendschap met Harry Muskee, *Cuby* van *Cuby & The Blizzards*, begon toen Toon en ik op die galerijflat woonden. Het werd een zeer hechte vriendschap, die altijd is blijven bestaan, tot aan Harry's overlijden in 2011. Fantastische band, *Cuby & The Blizzards*, maar wel een zootje ongeregeld. Hun gitarist, Eelco Gelling, potjandosie, wat een topmuzikant! Die jongens kwamen uit Drenthe. Werkten zij met Toon in de Phonogram-studio aan nieuwe plaatopnames, dan wilden zij 's avonds het liefst bij ons thuis eten.

Toon produceerde in die tijd *Groeten uit Grolloo*, hun eerste lp met de nieuwe pianist Herman Brood. Ik moest altijd zo vreselijk om Herman lachen, als hij mij belde met de vraag of ze weer mochten komen fonduen. Dat vonden die jongens geweldig, hé, lekker burgerlijk met z'n allen vorkjes prikken rondom zo'n fonduepannetje. Herman vroeg dan ook, aan de telefoon, op z'n plat Oost-Nederlands: "Kun dat weur mit die gembersoosje?" Jaja, hij was dol op mijn geheime gembersausje, haha. Ook met Harry kon je vreselijk lachen, maar diep van binnen was hij op gezette tijden toch vooral ook een uiterste sombere Drent. Toon en ik moesten 's nachts een keer met spoed naar Grolloo rijden. We waren gebeld door Harry's manager, Jan Venhuizen: "Harry is zwaarmoedig in het bos verdwenen. Doen we niks, dan kan het weleens slecht met hem aflopen. Kom alsjeblijft deze kant op!"

Dus wij daar naartoe. Toon ging het bos in, achter Harry aan. En ik? Ik moest wachten, thuis bij een met Harry bevriende kunstschilder. Daar zat ik dan, diep in de nacht, met een mij volslagen onbekende meneer uit Grolloo een joint te roken. Gelukkig lukte het Toon Harry op te sporen en weer een beetje moed in te spreken. Harry voelde zich van alles en iedereen verlaten. Zijn geliefde, Miep, had hem in de steek gelaten en was naar Amsterdam vertrokken. Een dolksteek recht in zijn hart. Zijn verdriet en eenzaamheid uitte hij in *Somebody will know someday* op *Groeten uit Grolloo*:

Somebody will know someday

Will know why you walked out of me

But nobody will know someday

Nobody will know

That I will never agree, never agree

(...)

One misty morning

I'm gonna, gonna write, gonna write your name in the sky

*One misty morning, one misty morning
I'm gonna write your name in the sky
And after that babe, I run away, I run away at myself, at myself and cry*

HERMAN BROOD

Mijn vriendschap met Harry is nooit verwaterd. En natuurlijk ben ik Herman Brood later ook nog vele malen tegengekomen. Ik herinner me een vakantietrip naar de Antillen. Ik was al getrouwd met Peet. SaraLee, mijn jongste, was een jaar of dertien. We waren met z'n drietjes onderweg naar Aruba. Maar ons vliegtuig strandde op Curaçao, een mechanisch probleem of zo. Doorvliegen naar Aruba kon niet. Alle passagiers met bestemming *Aeropuerto Internacional Reina Beatrix* bij Oranjestad werden in een spiksplinternieuw, nog leegstaand hotel ondergebracht. En de volgende ochtend half acht bracht een busje ons retour naar *Hato Airport*, vanwaar we alsnog naar Aruba zouden vliegen.

Dus Peet, SaraLee en ik wachtten daar tussen al die wildvreemde mensen in de vertrekhal en opeens zag ik daar een rare man met een klein meisje op zijn arm. Zij had leuke vlechtjes en zijn omhoog staand kapsel zat helemaal vol gekleurde haarspeldjes, waarmee dat kindje aan het spelen was. Plots draaide de man zich om en ik riep: "Herman!" Jaja, meneer Brood! Met dochtertje Lola Pop op de arm en in de andere hand een glas water. Althans, dat dacht ik, eenmaal dichterbij rook dat toch verdacht naar wodka. Om acht uur in de ochtend, haha!

Als tv-regisseur maakte ik, in '78, ook een muziekspecial met Herman in de *Bijlmerbajes*. Hij trad daar live op met zijn band *Wild Romance*, op de vrouwenafdeling. En op die dag mochten daar ook mannelijke gevangenen bij zijn, dat was uniek. Herman mocht tijdens dat bajescconcert geen sterke drank nuttigen. Maar hij had daar iets op verzonnen. In mijn regiewagen stond, op zijn verzoek, een fles van die groene meuk, *Pisang Ambon*. Tijdens de soundcheck en zelfs tijdens het concert glipte hij een paar keer langs de bewakers met de smoes dat hij "even naar het geluid moest luisteren" in de regiewagen. Haha, natuurlijk! Klok-klok-klok, die fles aan zijn mond. En dan weer terug langs de beveiligers met de woorden: "Klinkt fantastisch!"

BOUDEWIJN DE GROOT

Halverwege de jaren '60 was Toon ook verantwoordelijk voor de doorbraak van Boudewijn de Groot. Die schreef, als 'zingende jongen met gitaar', liedjes met zijn oude schoolvriendje en buurjongen, Lennaert Nijgh. Hun eerste liedjes *Strand*, *Élégie Prénatale* en *Noordzee*, door Phonogram uitgebracht op

het Decca-label, werden geen hits. Lennaerts teksten waren erg apart, over zuipen, vrijen, vechten, bedrog en meisjes zwanger maken, zeer studentikoos, maar kennelijk nog niet commercieel genoeg. En toen kwam Boudewijn met een tekst van de journalist-dichter Jaap Koopmans:

*De dominee van Amersfoort,
die heeft zijn eerste vrouw vermoord,
de tweede heeft hij ook gekeeld
en de derde heeft zich dood verveeld.
Alleen met nummer vier
ging het van tierelierelier.
Fabriapadapadapam.*

Nou, dat kon in dus echt niet in het puriteinse Nederland, vond Phonogram-directeur Jack Haslinghuis, haha. Hij weigerde het liedje uit te brengen en het zou nog dertien jaar op de plank blijven liggen. Er diende geld te worden verdiend en dus moest Toon zijn artiest Boudewijn de Groot maar covers van buitenlandse hits in het Nederlands laten zingen.

Ik heb toen *A Young Girl Of Sixteen* voorgesteld, een hitje van Noel Harrison, hij werd later vooral bekend met *Windmills Of Your Mind*. Noel was ook een olympisch skiër en de zingende zoon van de beroemde Britse filmster Rex Harrison. Maar dat liedje, *A Young Girl Of Sixteen*, was oorspronkelijk een Frans chanson, *Une Enfant (de seize ans)*, geschreven door Charles Aznavour voor Edith Piaf. Boudewijn vertaalde het naar *Een meisje van 16*. Toon produceerde het en Boudewijn scoorde er zijn eerste hit mee.

Daarna moest er snel een lp komen, dat werd een mix van covers en – toch weer – eigen liedjes van Bo – zoals ik Boudewijn noem – en Lennaert. Ze schreven ook het protestlied *Welterusten Meneer De President* tegen de Vietnam-oorlog en de Amerikaanse president Johnson. Dat was in 1966, midden in de hippietijd. Nou, dat werd een Top 10-hit en vanaf die tijd schreven Bo en Lennaert de ene hit na de andere.

Toon voegde ook arrangeur Bert Paige aan het team toe, een Vlaamse muzikant en orkestleider, die heel bepalend is geweest voor de sound van de liedjes op de eerste langspeelplaten van Boudewijn. Toon en Bert produceerden en arrangeerden *Voor de Overlevenden* met de nummer 1-hit *Het Land Van Maas En Waal* en *Picknick*, een hippie-album geïnspireerd op *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* van *The Beatles*. Daar stond dat geweldige *Meester Prikkebeen* op, een duet van Bo met Elly Nieman.

JOP PANNEKOEK

Elly kwam vaak bij ons thuis met haar vriendje Rikkert Zuiderveld en met Jop Pannekoek, de vader van de nu zo succesvolle cabaretier Peter Pannekoek. In '65 had Elly de talentenjacht *Cabaret der Onbekenden* gewonnen, met als eerste prijs een lp-opname bij Phonogram. Toon werd haar producer. Ook Jop Pannekoek stond als zanger onder contract bij Toons platenmaatschappij, hij zong liedjes als *Luister Kleine Kever* en *Die Spreken Zullen Zwijgen*. Daarnaast vormde hij met Elly en Rikkert het cabarettrio *Zwart Zaad*.

Jop woonde in Amsterdam op Kattegat 8 en volgens mij bivakkeerden Elly en Rikkert daar ook, ze vormden met z'n allen een soort hippiecommune of zo. Ik vond het zó'n grappig adres: Kattegat 8! *Zwart Zaad* heeft nog een cabaretnummer gemaakt met dezelfde titel, *Kattegat 8*. In '68 trouwden Elly en Rikkert en vanaf die tijd maakten zij als duo platen. Nog steeds met Toon als vaste producent.

Op zijn beurt ging Jop iets onduidelijks doen voor de TROS. Die omroep stuurde hem naar *Opleidingsinstituut Santbergen*, voor de cursus TV-Regie. Ik vond dat reuze interessant, hij moest me daar alles over vertellen. Jop werd dus regisseur en niet zo maar eentje, hij deed *Toppop*, *Een Groot Uur U*, *Sonja's Goed Nieuws Show*, *RUR*, *Het Klokhuis*, *Sesamstraat*, *Het Simplisties Verbond* met Van Kooten en De Bie en hij was verantwoordelijk voor de tv-registraties van de theatershows van Seth Gaaikema, *Johnny & Rijk*, *Freek de Jonge*, *Youp van 't Hek* en *Theo Maassen*. Jaren later, in '75, volgde ik, als beginnend tv-maakster bij de *Veronica Omroep Organisatie*, diezelfde tv-regieopleiding bij Santbergen. En wie was toen mijn leraar? Ik verklapte het al eerder, Jop Pannekoek!

Toon en ik waren ook zeer bevriend met de muzikale broers Jacobs, Pim en Ruud. Ik moet het bekennen, daar houd ik van, muzikale mannen! Op m'n veertiende kreeg ik balletles van hun moeder, Rudi Mees. Zij moest mij helpen mijn jeugdroom waar te maken: prima ballerina worden. Haha, sloeg natuurlijk helemaal nergens op, met die scheve voet en dat rare been van mij! Daar stond ik dan op mijn spitzen, wankelend op steeds datzelfde ene been. Want dat andere been liet mij mooi in de steek. Dat ik toen m'n nek niet heb gebroken... Het wast best een beetje belachelijk. Maar wel een leuke affiche natuurlijk: komt dat zien, de éénbenige balletdanseres!

Pim Jacobs was een ontzettend loyale vriend, heel erudiet ook. Net als Ruud. Pim was uiterst galant, zeer aardig tegen vrouwen, leuk! Hij en zijn echtgenote, zangeres Rita Reys, woonden in Kortenhoef, keurig aan de plas. Ik reed regelmatig met Pim mee naar optredens in het land, wanneer hij

ergens met Toon moest spelen. En Pim bezocht ons vaak op de flat. Rita niet. Tsja Rita..., iedereen doet alsof zij hartstikke leuk was, maar ik ben nooit een groot fan van haar geweest. Laten we het daar maar op houden.

Ook Mike, een Amerikaanse singer-songwriter, wiens achternaam ik hier even niet wil noemen, kwam dikwijls bij ons thuis. Later, in '71, woonde hij nog een hele poos in bij Toon en mij, op Eemdijk. Ik vond Mike meer dan gewoon leuk, maar daar kom ik nog op terug. Hij belandde ooit als 21-jarige zanger-gitarist, na een zwerftocht door Zweden, in '68 in Amsterdam, volkomen berooid. Mike experimenteerde met psychedelische muziek. Gitarist Cees de Best van de band *Blues Dimension* zag hem optreden, ergens in een kroeg, en bracht hem in contact met Phonogram. Zo kreeg hij een Nederlands platencontract; Toon en Bert Paige maakten een prachtige langspeelplaat met hem. Later, in '72, bracht Mike nog een single uit, die ik tot op de dag van vandaag nog steeds helemaal fantastisch vind. Maar ik kom dus nog op hem terug.

18 HET AUTO-ONGELUK

Bijna drie jaar woonden Toon en ik in die flat in Baarn. Financieel ging het ons steeds beter. Vooral dankzij de Veronica Drive-In Shows. Die waren enorm populair geworden en het geld dat ik daarmee verdiende kwam boven op mijn gewone Veronica-salaris. Eindelijk konden we denken aan het kopen van een boerderijtje, ergens op het platteland. We hadden niet veel spaarcentjes op de bank, maar in '70 kreeg je nog 100 procent hypotheek. Dat scheelde natuurlijk, je had niet eens zo veel eigen geld nodig. Zolang je maar aan de bank kon laten zien dat je genoeg verdiende om de maandelijkse hypotheekaflossing te betalen. Nou, dat zat bij ons inmiddels wel goed.

Dus wij keken uit naar een eigen plek, we konden de huurwoning van Phonogram verlaten. Wim Schipper, wiens naam ik al eerder noemde, de man van het reclameteam van Leeuwezegel, was inmiddels bij Phonogram in dienst gekomen. Hij zou onze flat overnemen. Wim is nu ook ver in de tachtig en het grappige is; ik heb nog steeds contact met hem. Laatst stuurde hij mij een lieve brief, nadat hij en zijn vrouw mij op tv hadden gezien in *Sterren op het Doek*.

EEMDIJK

Maar goed, op zoek naar ons droomhuis reden Toon en ik dus een beetje in de rondte door 't Gooi, langs dijken en plattelandsweggetjes. Zo kwamen we op de oude weg naar Spakenburg terecht. Daar zagen wij, aan de dijk langs de Eem, een kleine boerenwoning met stal te koop. Dat boerderijtje stond bekend als 'de waai van Ootje Nellie'. Een waai is een diepe, oude waterplas, ooit ontstaan na een dijkdoorbraak. Daar werd dan later een nieuwe dijk omheen gebouwd. Langs de Eem heb je meerdere waaien, binnendijkse plassen, vaak met een boerderijtje er vlakbij. Zoals de waai van 'Ootje', omaatje, Nellie. Prachtig, ik heb haar nog op de foto; een stevig vrouwtje, geboren in 1880, met een juk op de schouders, twee emmers eraan, in Spakenburgse klederdracht met zo'n breed uitlopende kraplap.

Maar als je de foto's van haar huisje ziet, in de tijd dat Toon en ik het kochten, dan lach je je kapot en denk je: Hoe hebben jullie dat ooit durven kopen? Want het was verder niks hè, heel oud en klein, met daarnaast een stal in verval. Toon en ik vonden het helemaal geweldig. Wij koesterden allerlei

verbouwplannen om van dat stulpje met stal één groot geheel te maken; twee vides, met in de voormalige stal ook een bovenverdieping met slaapkamers, en een brug daartussen. Ruimte genoeg voor logerende vrienden uit het buitenland en voor Toons zonen, als die zouden komen slapen. Een loopbrug in mijn woonkamer, haha, hartstikke leuk! En van de oude hooiberg konden we ook nog een extra gastenhuisje maken. Daarnaast wilden we nog een serre, voor de vleugel, en een gezellige eetkeuken. Ons nieuwe, eerste eigen huis moest echt een heerlijke woondroom worden. En dat werd het. Die verbouwingen kwamen er. Sterker, we zijn altijd blijven verbouwen op Eemdijk. Of beter gezegd: ik bleef altijd verbouwen. Want nog voordat Toon en ik naar ons gedroomde huis konden verhuizen werd ons levensgeluk vernietigd door een vreselijk auto-ongeluk.

FLOWER POWER

Op zich was 1970 eigenlijk een fantastisch jaar. Die zomer beleefden we het *Holland Pop Festival*, de Nederlandse versie van *Woodstock '69*, in het Rotterdamse Kralingse Bos. Dat eerste popfestival in ons land veranderde mijn leven. Door die heerlijke hippiemuziek en daarbij dat enorme gevoel van saamhorigheid. Het was echt voor het eerst dat wij zoiets in Nederland meemaakten, hè. Bijna honderdduizend mensen, die allemaal hetzelfde voelden, helemaal euforisch met de muziek meegingen. *Love, peace, flower power* en blowen. Te gek, ik vond het geweldig! Met *Jefferson Airplane*, *Canned Heat*, *The Byrds*, *Santana*, *Fleetwood Mac*, *Pink Floyd*, *Mungo Jerry*, *T. Rex*, *Soft Machine* en *The Flock*, maar ook met Nederlandse top acts zoals *Focus*, *Ekseption*, *Supersister*, *CCC Inc.*, de *Oscar Benton Blues Band* en, last but not least, Han Bennink, in 1963 de drummer van het *Tony Vos Trio*.

Het was ook het begin van het Nederlandse gedoogbeleid ten aanzien van softdrugs. Binnen de hekken van het festivalterrein mochten we marihuana roken, de politie stond dat gewoon toe. Iedereen was zo stoned als een hoetertoeter en het was allemaal zo gezellig. Ik vond het echt 't einde. Nou! Ik ben ook altijd een hippie gebleven. Moet je nagaan: Ik draaide in mijn programma *Koffietijd met Tineke* plaatjes als *Dat is 't einde* van Tony Bass. Maar nu zat ik daar op 't gras in Kralingen een jointje te roken bij Fleetwood Mac, The Byrds en Jefferson Airplane. Godsamme!

Ik begreep het opeens helemaal: Dát was *mijn* muziek! Gelukkig kreeg ik op Radio Veronica een twee uur durende avondshow met de titel *Tineke*, waarin ik die muziek mocht gaan draaien. *Moody Blues* of *Pink Floyd*, dat kon overdag niet, maar wel laat in de avond, tot één uur in de nacht. En dan welterusten. Als vast slotlied koos ik *Expecting to Fly* van de Amerikaanse

hippieband *Buffalo Springfield* met Neil Young en Stephen Stills. Heerlijk! Hetzelfde nummer gebruikte ik een halve eeuw later ook weer als standaard afsluiter voor mijn *TinekeShow* op Radio 5 bij Omroep Max. Prachtig nummer met een prachtige tekst:

*There you stood on the edge of your feather
Expecting to fly
While I laughed, I wondered whether
I could wave goodbye
Knowin' that you'd gone*

IN COMA

Maar toen kwam die nacht van 19 op 20 september 1970. Ik had net een drive-in show achter de rug in, *of all places*, Roodeschool, helemaal in het noordoostelijke puntje van Groningen. Toon moest diezelfde avond toevallig ook ergens in de provincie Groningen spelen. In elk geval, hij haalde mij rond half elf op. We zouden samen naar Amsterdam rijden om daar het nachtconcert van *Blood, Sweat & Tears* in het Concertgebouw bij te wonen. Het zou middernacht, klokslag 12 uur, beginnen. We besloten niet via de Afsluitdijk te rijden, maar over Lelystad, dan zouden we het misschien net halen. Ik viel al snel in slaap. Toon zat achter het stuur. En in het pikkedonker, op die stille, onverlichte dijk bij Lelystad, kachelde ook hij in slaap. Onze auto sloeg over de kop. Ik had geen riem om en vloog via de ruit naar buiten. Toon lag nog in het wrak, in coma met een hartstilstand.

Op het moment van het ongeluk reed er een verpleegster achter ons. Zij was onmiddellijk gestopt, naar onze auto gerend en ze had bij Toon kunstmatige ademhaling toegepast. Dat redde zijn leven. Maar het duurde twaalf dagen voordat hij uit zijn coma ontwaakte, met als gevolg een hersenbeschadiging, plus daarnaast een gedeeltelijke verlamming aan de linkerkant van zijn lijf. Een ramp! Want door die hersenbeschadiging kreeg ik nooit meer mijn lieve oude Toon terug. Hij was veranderd in een compleet andere persoon.

Toon en ik lagen na dat ongeluk allebei heel lang in *Rooms-Katholiek Ziekenhuis De Weezenlanden* in Zwolle. Toen die verpleegster achter ons stopte, was ik, in tegenstelling tot Toon, bij kennis. Maar verder lag ik helemaal in de kreukels. Niks gebroken, wonder boven wonder, maar van top tot teen zo beschadigd dat ik niet meer kon lopen en in het ziekenhuis moest worden opgenomen.

Mijn vriendin Lee, de vrouw van Stu Martin, was enorm geschrokken. Zij wilde zo dicht mogelijk bij mij blijven en huurde veertien dagen lang een hotelkamertje, vlak bij De Weezenlanden. Er kwamen veel mensen op

bezoek om ons steun te betuigen: onze familie, Toons Phonogram-collega's, zoals Gerrit den Braber, Peter Koelewijn en Hans van Hemert, en al mijn Veronica-kompanen. Ik werd maar liefst drie maanden lang in De Weezenlanden verpleegd. Mijn lijf had zo'n klap gekregen dat ik heel lang tot een rolstoel was veroordeeld.

Maar ja, dat was natuurlijk niks vergeleken met de schade die Toon had opgelopen. Eerst was er de angst, dat hij nooit meer uit die coma zou komen. De broeder, die over hem waakte, zei tegen mij: "Blijf met hem praten. Praten, praten..." En ja, na twaalf dagen ontwaakte hij. Maar daarmee had ik mijn Toon niet terug. Ik kreeg de man op wie ik zo vreselijk verliefd was nooit meer terug. Die twaalf dagen bewusteloosheid hadden zijn hersenen aangetast. Toon was wakker, maar bleek zo gek als een deur. Een normaal gesprek voeren was niet meer mogelijk. Ik had mijn man verloren, daar langs die dijk bij Lelystad. Voor altijd.

En intussen zat ik zelf zwaar onder de pijnstillers. Ik voelde me ook helemaal niet lekker. Op de een of andere manier leek ik mijn medicijnen niet te kunnen verdragen. Ik zie mezelf nog zitten in die rolstoel, op een ochtend dat Rob Out, Lex Harding en Will Luikinga mij bezochten. Er kwam een verpleegster met een karretje koffie binnen. En die geur van de koffie... ik werd kotsmisselijk, ik kon die lucht gewoon niet verdragen. En ik gaf die hartstikke zware pijnstillers de schuld. Verder ging er geen enkel lichtje branden.

Totdat ik opeens besepte: Verrek, ik ben al een maand of twee niet ongesteld geweest. Toen bleek dus dat ik zwanger was! Ook dat voelde als een ramp. Want mijn man was ontoerekeningsvatbaar, compleet kierewiet. Ik kon nu toch niet leuk aan zijn bed gaan zitten met: "Zeg schat, zal ik je eens wat vertellen? Ik ben zwanger..., we worden weer papa en mama." Zoiets zou hij, met die serieuze hersenbeschadiging van 'm, helemaal niet kunnen bevatten. Wat moest ik hier nu mee? Een baby, in deze situatie? Ik moest er niet aan denken.

ABORTUS

Net ontslagen uit het ziekenhuis bleek mijn zwangerschap al zo'n vijftien weken onderweg. Het was op het randje, maar ik dacht: Nu kan het nog, ik wil een abortus. Maar dan moet ik dat wel nu doen! Ik praat over eind '70, hè. Abortus was nog volstrekt illegaal. Er waren geen abortusklinieken. Wel hadden twee PvdA-kamerleden, Jan Lamberts en Hein Roethof, in juni '70 net een wetsvoorstel ingediend '*ter wijziging van de strafbepalingen zwangerschapsverstoring*'. Zij wezen op de veranderde houding van Nederlanders

tegenover abortus en waren ontevreden met het trage handelen van het kabinet, dat ook wel wist dat het inmiddels tijd was de oude wetten aan de nieuwe tijd aan te passen.

Lamberts en Roethof wilden abortus als ‘*misdrijf tegen het leven*’ en als ‘*misdrijf tegen de zeden*’ uit het *Wetboek van Strafrecht* laten schrappen. Zij vonden dat wij een voorbeeld moesten nemen aan Groot-Brittannië, waar abortus gepermitteerd was bij een aantal medische en sociale factoren. Was er sprake van die factoren, dan moesten zwangere vrouwen, samen met hun huisarts, kunnen beslissen over het beëindigen van hun zwangerschap.

Een vriendin had zich ‘laten helpen’ door dokter W.F. Storm. Dokter Storm was tot 1953 voorzitter van de *NVSH*, maar moest toen een half jaar de gevangenis in, omdat hij drie abortussen had uitgevoerd. Hij had de drie betrokken vrouwen geholpen, omdat zij anders op levensgevaarlijke wijze zélf abortus zouden hebben gepleegd. De celstraf had dokter Storm niet doen stoppen. Ook in 1970 hielp hij nog altijd zwangere vrouwen in nood, zoals mijn vriendin. Dokter Storm was een pionier, hij verrichtte baanbrekend werk. Later werd dan ook de allereerste abortuskliniek in Nederland, de *W.F. Stormkliniek* in Rotterdam, naar hem vernoemd.

Hij woonde in een heel mooi huis achter het Concertgebouw in Amsterdam. Hans van Hemert – een van de meest intieme vrienden van Toon en mij – bracht mij daarnaartoe. Wilde je je door dokter Storm laten aborteren, dan was je verplicht je je door iemand te laten begeleiden. Nou, Toon was daartoe niet in staat natuurlijk. Bovendien wist hij van niks en dat wilde ik vooral zo houden. En verder wilde ik dat ook helemaal niemand anders ervan zou weten, op Hans van Hemert na.

Ook later heb ik hierover nooit in de media gerept. Of ja, in de media heb ik gejoekt dat ik ooit een miskraam heb gehad vanwege foute medicijnen. Maar in dit boek wil ik nu over alles open en eerlijk zijn. Voordat Hans van Hemert mij kwam ophalen om me naar Amsterdam te brengen, had ik Tuffie met een vaag verhaal naar papa en mama gebracht. Toen Hans en ik bij dokter Storm arriveerden werden we naar zijn bibliotheek op de eerste etage gebracht. Daar stond een soort bed, waarop ik moest gaan liggen. Een Friese verpleegster diende mij een totale narcose toe. En verder was het eigenlijk een fluitje van een cent.

Na een tijdje werd ik weer wakker, met die verpleegster over mij heen gebogen: “Waar heb je zin in?” Ik smakte een beetje en bemerkte dat mijn smaaksensatie opeens heel anders was. “Een kopje thee en een beschuitje kaas,” antwoordde ik. Haha, daar had ik nou opeens zo’n zin in! Dus hup, koppie thee en een beschuitje. vervolgens kreeg ik een pilletje om te slapen.

“Alles is goed gegaan, je hoeft je verder geen zorgen te maken. Dit is allemaal prima zo,” stelde de verpleegster mij nog even gerust. Dat klonk fijn, ik probeerde lekker in te dommelen. Maar opeens stond die Friese zuster weer naast me, nu met een ietwat zorgelijke blik in haar ogen en onrust in haar stem: “Er staat een mevrouw beneden. Ene mevrouw De Nooij!” Dus ik antwoordde: “Oh..., dat is mijn moeder. Hoe komt zij nou hier?” De verpleegster: “Ik weet het niet, maar die mevrouw belde beneden aan en zei: Ik denk dat mijn dochter hier is!”

En boink, boink, daar kwam mama de trap op. Toen ze aan mijn bed stond, vroeg ik: “Hoe weet jij nu dat ik hier ben?” Zij reageerde: “Ik vermoedde al zoiets als dit. Jij had me helemaal niet gezegd waar je naartoe moest en ik dacht: jij laat Tuffie nooit zomaar bij mij achter, zonder mij te laten weten waar jij uithangt. Dus ik ben naar jouw vriendin gestapt, omdat ik voelde dat zij wel zou weten waar jij naartoe was! En zij bekende meteen dat jij hulp was gaan zoeken bij dokter Storm...” Ja, mijn moeder en haar feilloze intuïtie...

Toon had hier dus allemaal geen sjoerge van. Hij lag nog maanden in het ziekenhuis en moest daarna direct door naar een revalidatieoord om verder te herstellen. Intussen stond ik overal alleen voor. De verhuizing, de verbouwing, de inrichting van ons nieuwe huis op Eemdijk, Toon kreeg er allemaal niks van mee.

BRAND

Kort voordat Tuffie en ik definitief van de flat naar Eemdijk verhuisden, voltrok zich eerst nog ramp-nummer-zoveel: brand! Onze nieuwe woning was net opgeleverd. Maar alles zat nog onder het bouwstof. Dus ik had mijn zinnen gezet op een flinke schoonmaakbeurt, samen met mijn moeder. Mama was direct vanaf haar werk naar Eemdijk gereden. Ze vroeg me: “Waar heb je een emmer? En waar zijn de schoonmaakmiddelen?” Ach hemel, vergeten, ik warhoofd! Dus snel naar mijn appartement in Baarn, om daar die spullen even op te pikken. Maar op het moment dat ik daar aankom zie ik de halve buurt staan, op het veld voor het flatgebouw en op de balustrade bij mijn woning. Mijn huis stond in de fik! Ik schrok me rot en ik dacht meteen aan mijn hond, de twee katten, mijn vleugel! En natuurlijk, boven alles, aan Tuffie! Waar is Tuffie?!

Normaal werd Tuffie na schooltijd opgehaald door mijn kinderverzorgster. Zij nam Tuffie mee naar haar huis. Vanuit mijn werk haalde ik Tuffie daar dan altijd op. Maar soms ging de kinderverzorgster, die mijn sleutel had, na schooltijd ook even bij mijn flat langs om wat speelgoed voor Tuffie op te pikken. Zij konden dus in de flat zijn. Doodeng allemaal! Ik moest metéén

naar binnen en wrong mezelf langs alle mensen naar mijn voordeur. Toen ik die opende zag ik, vanuit het halletje, door de ruit van de binnendeur, mijn dieren zenuwachtig heen en weer lopen. Ik moest ze redden!

En dus trok ik die binnendeur open. En *boem!*, een enorme explosie! Het woonkamerraam aan stukken geknald! Direct gevolgd door een enorme vuurzee! Er kwam zoveel rook op me af, dat ik met geen mogelijkheid naar binnen kon. Door het openen van die deuren, had ik voor extra zuurstof gezorgd, met die gigantische explosie als resultaat. Hoewel de burens de brandweer allang hadden gebeld, leek het uren te duren voordat die arriveerde. In elk geval minstens tien minuten of wel een kwartier. Bij aankomst, ook de politie was erbij, informeerden ze meteen: "Is er iemand binnen?" Gelukkig was ik inmiddels door iemand op de hoogte gebracht dat Tuffie veilig bij de kinderverzorgster thuis zat.

Intussen gingen brandweerlieden de flat in om te kijken of de beesten nog te redden waren. Even later droegen ze mijn hond en twee katten naar buiten. Niet dood, wel bewusteloos door het inademen van rook. Enkele burens ontfermden zich over mijn arme beestjes. Kort daarop arriveerde Assie, ik had haar gebeld. Zij nam de huisdieren van de burens over en bracht ze naar de dierenarts, die er goddank in slaagde hen te reanimeren. Maar van onze kleding en huisraad was niets meer over, mijn mooie vleugel was compleet zwartgeblakerd, reddeloos verloren.

Wat was er precies gebeurd? De brandweer en een politierechercheur hebben dat, samen met mij, kunnen achterhalen. Ik zat dus middenin die verhuizing. En wat hadden de verhuizers gedaan? Plastic zakken vol spullen van Toon, Tuffie en mij op een grote stapel gegooid, vlak voor de oliekaachel. Mijn blinde hond, Tommie, sliep altijd voor die kachel, dat was zijn plekje. Terwijl hij daar lekker wilde gaan liggen, moet hij tegen die zakkenstapel hebben geduwd. Een plastic zak met schoenen, bovenop die stapel, moet daarbij bovenop de kachel zijn terechtgekomen. Dat is gaan smelten en uiteindelijk vloog dat zaakje in de hens.

Wij konden na die brand niet meer terug in onze flat. Volledig uitgebrand. Jezus nou, alles pikzwart. Tuffie vertelde me laatst, dat zij die brand en vooral de gevolgen daarvan, beschouwt als een van de meest traumatische ervaringen uit haar jeugd. Zo maar opeens je thuis, je slaapkamertje, al je spulletjes kwijt. Er waren nog wel wat dingetjes over, maar die stonken vreselijk naar de brand, een stank die je er ook nooit meer uit krijgt. In elk geval toen niet, 55 jaar geleden. Tegenwoordig kan dat, zo heb ik begrepen, wel met een ozonbehandeling. Maar gelukkig stonden we niet op straat. We konden meteen over naar Eemdijk.

En, leuk om hier meteen even te vertellen: de manager en roadies van de symfonische rockband Ekseption verrichtten het schilderwerk in mijn nieuwe woning. Ekseption-manager Niko Spring in 't Veld verdiende overdag de kost als kleurendeskundige bij verffabriek *Sikkens*. Onder zijn leiding en naar zijn design schilderden Piet Meekel en Henk van der Lely – de roadies van Ekseption en later twee hele grote jongens op het gebied van licht- en geluidsapparatuur – het hele huis: de keuken groen en rood, mijn slaapkamer andersom, rood en groen. Prachtig, het werd een heerlijke nieuwe plek, mijn droomwoning: volop ruimte en vrijheid, het oude boerderijtje en de stal omgeturnd tot één hele grote kamer, een geweldige eetkeuken, maar wel... zonder mijn man.

1,2,3,4,5,6,7,8,9, TINEKE!

Wat ik hier ook nog even kwijt wil, '71 was niet alleen het jaar van de verhuizing, maar ook het geboortjaar van misschien wel de beroemdste radiojingle van Nederland: *1,2,3,4,5,6,7,8,9, Tineke!* Michel van Dijk, heel even zanger van Ekseption, maar ook van Jan Akkermans *Brainbox* (als vervanger van Kaz Lux) en de rockgroep *Amsterdam*, werkte met technicus Adje Bouman en de andere bandleden van Amsterdam in de Veronica-studio aan nieuwe jingles. En toen was het er opeens, Michel zong *1,2,3,4,5,6,7,8,9, Tineke!* Ik wist van niks en kreeg het pas een dag later te horen. Helemaal te gek! Ik knalde hem natuurlijk meteen in mijn programma. De rest is geschiedenis.

Die jingle bleef mijn hele verdere leven bij me: na de ondergang van Radio Veronica als opening van mijn tv-shows bij Veronica en RTL tot aan mijn allerlaatste *TinekeShow* bij Omroep Max op Radio 5. Natuurlijk hebben een heleboel mensen geroepen dat zij *1,2,3,4,5,6,7,8,9, Tineke!* hebben bedacht, maar die eer komt toch echt toe aan Michel en de broers Martin en Donald van Os van de band Amsterdam. Michel heeft me ook nog verteld, dat hij op het idee kwam door te denken aan verstopperdje spelen: *1,2,3,4,5,6,7,8,9, 10 – wie niet weg is, is gezien!*

Later, in '74, werd Michel zeer succesvol, ook in het buitenland, met zijn rockband *Alquin*. Een lieve jongen, we houden elkaar nog steeds in de gaten via Facebook.

ANDERE MAN

Pas na een jaar kwam Toon naar Eemdijk. Hij had er geen flauw benul van waar hij vertoefde, bleef maar op zijn bed liggen. Ja echt, hij bracht de hele dag op zijn bed door. En hij manifesteerde zich als een totaal andere man dan die leuke, lieve Toon van voor het ongeluk. Ik wist eigenlijk niet zo goed

wat ik met hem aan moest. Tegenwoordig kun je er boekjes over kopen en je hebt therapieën, waarin je wordt uitgelegd hoe je met dit soort situaties moet omgaan: een partner met een hersenbeschadiging. Maar in 1970 bestonden die boekjes en therapieën nog niet.

Ik herinner me nog dat de broeder, op Toons afdeling in het ziekenhuis, in de deuropening stond en tegen mij zei: “Als hij bijkomt is hij iemand anders.” Nou, daar moest ik het mee doen. En wat ik thuis kreeg, na een jaar revalidatie. Ja..., dat kon niemand mij uitleggen. Uiterlijk oogde hij gewoon als de Toon van wie ik zoveel hield. Maar zijn karakter..., de nieuwe Toon kon ineens zo maar razend worden om helemaal niks. En dan denk je: Waar komt die woede toch vandaan? Of hij lag heel somber de hele dag op bed. “Wil je er niet uit lieverd?” “Nee!” Je weet gewoon niet wat je dan moet zeggen of doen. En zo oud en wijs was ik ook nog niet hè? Een jonge moeder van 29 met een kind van zes. Toon had door zijn hersenbeschadiging geen idee meer wie hij was of wat hij mij aandeed.

19 BOMAANSLAG

En toen... de bom! Op zaterdagavond 15 mei 1971 plaatsten drie mannen een brandbom aan boord van de *MEBO II*, het zendschip van onze concurrent *Radio Noordzee Internationaal*, eigendom van twee Zwitsers, Erwin Meister en Edwin Bollier. Die Zwitsers hadden Veronica een kunstje geflikt. In januari 1970 waren zij een krachtige piratenzender begonnen, *Radio Nordsee*, met Duits- en Engelstalige uitzendingen. Met krachtig bedoel ik een zender van 35 kW, terwijl *Veronica's* zendervermogen maar 10 kW was.

Veronica wilde voorkomen dat zij ook Nederlandstalige uitzendingen zouden gaan maken. Niet alleen vanwege directe concurrentie, maar ook gezien de politieke situatie. Nog een extra op Nederland gerichte zeezender erbij, met bovendien een veel groter vermogen dan Radio Veronica, zou weleens voor nog meer onrust in Den Haag kunnen zorgen. Wij deden vreselijk ons best een wettelijk verbod op zeezenders te voorkomen. Veronica wilde voorkomen dat de politiek zou ingrijpen als er nog een piraat bij zou komen.

In eerste instantie zocht oom Bull gewoon contact met de Zwitsers. Om te kijken of er een deal mogelijk was: in ruil voor een geldsom geen Nederlandstalige uitzendingen van Radio Nordsee. Die Zwitsers waren daar best gevoelig voor, want zij verkeerden in financiële problemen. En dat wist oom Bull. Hij leende Meister een miljoen gulden om uit de geldsores te komen. Veronica hielp hen ook aan een nieuwe kapitein, inclusief salaris, voor de *MEBO II*. Die kon dan natuurlijk meteen een beetje in de gaten houden of de Zwitserse zich aan hun kant van de deal zouden houden: geen Nederlandstalige uitzendingen.

Maar na een paar maanden werd die nieuwe kapitein, Tom van der Linden, met een smoes naar de wal gelokt en meneer Bollier nam de leiding op de *MEBO II* over. De kapitein hoefde niet meer terug te komen. En verdomd, op 6 maart 1971 startte *Radio Noordzee Internationaal* opeens met Nederlandstalige uitzendingen! En niet alleen dat, ze hadden, naast hun nieuwe Nederlandse diskjockey Ferry Maat, ook Willem van Kooten en Jan van Veen aangenomen! Die twee wilden hun oude werkgever een flinke hak zetten en hadden daarvoor zelfs hun onderlinge onmin maar even geparkeerd.

Oom Bull pikte dit niet. Hij spande een kort geding aan, wegens het

schenden van de afspraken. Maar dat liep mis, de rechter stelde Veronica in het ongelijk. En toen ontplofte twee maanden later dat ding. Een brandbom, stiekem geplaatst in de machinekamer door drie mysterieuze kikvorsmannen, terwijl de voltallige bemanning van de MEBO II aan boord naar een voetbaluitzending zat te kijken. De bom zette de kombuis en het achterschip in lichterlaaie.

Maar de daders werden al heel snel gearresteerd. Een van de diskjockeys op de MEBO II was direct na de explosie naar buiten gerend. Hij had de duikers in een rubberbootje weg zien varen. Tom van der Linden bleek een van de drie daders. Hij en de andere twee bekenden meteen dat hun ieder 35.000 gulden was beloofd door Veronica om de MEBO II te saboteren. Dus zodra in het nieuws kwam dat Veronica iets met die bomaanslag te maken had, brak bij ons de pleuris uit. Ik reed die zondag meteen naar onze studio aan de Utrechtseweg. En ik was niet de enige, alle andere Veronicanen waren ook naar kantoor gekomen. Toen had je nog geen mobiele telefoons om elkaar even snel te informeren, maar iedereen was er. Want we wilden van onze directie horen of al die geruchten klopten. Zaten wij..., zat Veronica hier achter? En zo ja, wie had dat dan op zijn geweten?

We geloofden er geen flikker van. Het was echt heel heftig, wij eisten een onmiddellijk gesprek met de leiding. Maar de leiding was niet op kantoor aanwezig. Vanuit de studio belden we eerst oom Bull. Onbereikbaar! Toen oom Dirk en oom Jaap: “Wat weten jullie? Wat hebben jullie ermee te maken?”

“Nou,” zei oom Jaap, “dat valt mee..., jullie moeten me geloven.” Maar uiteindelijk bleek het dus toch echt waar. Die Tom van der Linden had contact gehad met oom Bulls oude vriend Norbert Jürgens, de Veronica-aandeelhouder over wie ik het al eerder heb gehad. De ex-kapitein van de MEDO II runde inmiddels een duikersbedrijf en hij had voorgesteld: “Zullen wij die Zwitsers even bang maken?” Ze wilden de MEBO II zodanig beschadigen, dat het schip voor reparatie naar de wal zou moeten. Oom Bull dacht: mooi, dan is het meteen klaar met die Nederlandstalige uitzendingen.

Norbert Jürgens gaf die kapitein en zijn kornuiten elk 10.000 gulden voorschot voor ‘het klusje’. Dat hadden die duikers dus aan de politie verteld, twee dagen na de aanslag. Norbert Jürgens werd meteen gearresteerd. En de dag daarna verscheen oom Bull op televisie. In het nieuwsprogramma *AVRO's Televizier* werd hij stevig ondervraagd door Ria Bremer. Oom Bull besloot er verder geen doekjes om te winden, hij bekende onmiddellijk dat hij verantwoordelijk was en dat hij de MEBO II had willen laten beschadigen. Tegelijkertijd zei hij met nadruk dat hij géén opdracht had gegeven

een brandbom te plaatsen en levens in gevaar te brengen. De volgende dag, op 19 mei, werd ook oom Bull opgepakt.

Uiteindelijk bleek, na alle politieverhoren, dat Tom van der Linden inderdaad op eigen houtje had besloten van een brandbom gebruik te maken. Dertien man aan boord hadden dus hartstikke dood kunnen zijn, godverdikkeme! Ik bedoel: Hoezo concurrentie voorkomen? Zo schakel je geen concurrenten uit! Er is een verschil tussen ‘bang maken’ en een bomaanslag! Toch ben ik oom Bull altijd de hand boven het hoofd blijven houden. Omdat ik het op prijs stelde dat hij onmiddellijk schuld had bekend en zijn verantwoording had genomen.

Maar ik – en ook de andere Veronicanen – eiste wel meteen dat hij zich nooit meer met Radio Veronica zou bemoeien. Wij waren juist zó hard aan het vechten voor het behoud van de zender, met de gedachte: morgen kan het opeens allemaal afgelopen zijn. En als er dan écht een wettelijk verbod zou komen, wilden wij keurig een officiële Hilversumse omroep worden. Veronica was geen boevenbende. Wij betaalden de Nederlandse Staat gewoon belasting over onze inkomsten en droegen ook altijd netjes de BumaStemra-rechten af voor de muziek die wij uitzonden. Daarnaast was de zender bewust nooit sterker gemaakt dan 10 kilowatt, omdat we geen storing wilden veroorzaken.

Jeetje mina, daar ben je dan met z'n allen zo druk mee en dan vergooit de directie alle opgebouwde krediet met een bomaanslag! Oom Bull bleef op papier nog wel directeur, maar Rob Out, Hans Mondt en ik namen de dagelijkse leiding over. Hans Mondt werd verantwoordelijk voor alle muziek, ik nam de planning van alle programmazaken op me. We stelden Rob als onze woordvoerder aan. Rob Out floreerde in die rol. Hij werd de held van Radio Veronica. Echt fantastisch, zoals hij die laatste drie jaar, tot aan 31 augustus 1974, voor Veronica in de bres is gesprongen en op de barricaden heeft gestaan. Zonder Robs vlammende betogen en campagnes waren wij later ook nooit een officiële omroep geworden. Daar heeft hij zo hard voor gevochten!

Intussen moesten oom Bull en Norbert Jürgens een jaar de gevangenis in. Die straf hebben ze beiden ook voor honderd procent uitgezeten. Geen kinnesinne voor mannen van hun leeftijd, ver in de zestig, met hun achtergrond als ‘war survivors’ en hun rol als gezinsvaders. En in die dagen zat je in de gevangenis ook echt op water en brood hè, niks geen luxe. Ik weet nog hoe ik met meneer De Wit van de reclameafdeling op bezoek ging. Oom Bull had van tevoren gevraagd: “Jullie moeten kranten meenemen...”

“Welke wilt u lezen, oom Bull?”

“Niet om te lezen. Ik spaar kranten. Want ik heb wel een WC op mijn cel, maar geen WC-papier!”

Nou, ik vond dat heftig. Net zoals ik het verschrikkelijk vond hem in die gevangenis te zien. Daar zat-ie dan, de directeur van ons bedrijf, vader van vier grote zoons, jeetje mina. Ik vroeg hem: “Wat doet u nou de hele dag?” Nou, hij was rechten gaan studeren, haha! Hij las zich helemaal suf. Hij had ook enorme spijt van zijn onbezonnen actie. Veronica heeft de schade aan de MEBO II overigens keurig financieel gecompenseerd.

GRAHAM NASH

Maar nu weer even naar de leukere dingen uit die tijd. In mei '71 bracht Graham Nash zijn solosingle *Chicago* uit. Hij kwam naar onze studio in Hilversum om zijn plaatje te promoten en ik mocht hem interviewen. Zijn liedje paste perfect in *Tineke*, mijn avondprogramma met de muziek die ik zelf mooi vond. Er viel wat tijd te doden, voordat we samen de studio in zouden gaan om het interview op te nemen.

We liepen de tuin van Lapershoek in en Graham vroeg mij of ik wist hoe hij aan drugs kon komen: “You know where I can buy some dope?” Ik antwoordde: “Ja hoor, wat wil je hebben? Een joint of iets anders? Als je wilt..., ik heb een stukje hasj bij me.” In die tijd was ik net gestopt met sigaretten. Ik rookte alleen nog hasj, in een pijpje. Dus twee tellen later zaten Nash en ik met z'n tweetjes, buiten bij Veronica op de brandtrap, een pijpje te roken. En nu de moraal van het verhaal: Ik gaf hem de rest van mijn brokje hasj. “Hou maar,” zei ik. En wat doet-ie? Hij stopt die hasj niet in zijn zak, maar in zijn mond en slikt dat hele brokje in één keer door. Tien minuten later zaten we achter de microfoon, met meneer Nash totaal niet meer van deze wereld. Ik kreeg geen woord meer uit hem, dat interview schoot voor geen meter op, haha!

20 TWEEDE HUWELIJK

Een maand of twee later, in de zomer van '71, traden Toon en ik officieel in het huwelijk. In Spakenburg. Natuurlijk twijfelde ik van tevoren enorm. Moest ik dit wel doen? Een tweede huwelijk na mijn mislukte huwelijk met Frank? En na die abortus... Toon was net thuis, uit het revalidatiecentrum, en zo enorm veranderd. Ik dacht echt: kan ik dit wel aan? Maar ja, we hadden Tuffie en woonden samen. En in het begin van de jaren '70 was dat *not done*. Had je samen een kind en kocht je samen een huis, bleef je gewoon samen, dan behoorde je te trouwen. Die externe druk, het simpele feit dat ongehuwd samenwonen door de buitenwereld domweg niet werd geaccepteerd, moet je echt niet onderschatten. Dus ik nam die stap.

In een van mijn kartonnen dozen bewaar ik nog hele leuke foto's van onze bruiloft. Ik droeg een prachtige paarse jurk. SaraLee heeft de prachtig geborduurde capuchon nog, die bij die jurk hoorde. Die kwam plots uit een doos tevoorschijn, tijdens mijn verhuizing van Lage Vuursche naar het Rosa Spier Huis. De jurk zelf is er niet meer. Toon en ik maakten er niet echt een groots feest van, van ons huwelijk. Natuurlijk waren er een paar vrienden van Toon bij, zoals Peter Koelewijn, Hans van Hemert en Boudewijn de Groot. Net als een paar van mijn Veronica-collega's.

Societyfotograaf Theo Hoogenboom maakte onze trouwreportage. Mijn vriendin Titia tekende als mijn getuige. Dus zij was er, samen met haar echtgenoot Peter Ijkelenstam, die later, na Titia's overlijden in '88, mijn grote liefde zou worden, mijn derde man zelfs. Tuffie was er ook bij, zeven jaar jong. Arm kind, tijdens de receptie knalde iemand plots een deur dicht, Tuffie zat daar met haar vingertjes tussen en zette het op een blèren van heb-ik-jou-daar. En natuurlijk maakte Hoogenboom daar een foto van. Dat kiekje heb ik ook nog.

Vier, vijf, misschien wel zes jaar lang verbleef Toon voornamelijk in bed. Af en toe hees hij zich in zijn kaftan om een rondje te lopen, met een jointje tussen zijn lippen. Toon was geen echte drinker, is-ie gelukkig ook nooit geworden. Hij rookte liever. Pure weed, net als ik, marihuana. We hadden drie hennepplanten in de keuken. Onze 'opbrengst' droogden we in de oven. Maar we kregen er hoofdpijn van. Nee, dat sloeg helemaal nergens op, onze eigen kwekerij. Wat een rommel, haha!

Het duurde zeven jaar tot Toon zijn saxofoon weer oppakte om een beetje te musiceren. Tot aan dat moment hield hij zich, letterlijk, onledig met slapen, rondjes lopen in die kaftan en spelletjes doen met de kinderen. Galgje en schaken, samen met zijn zonen, die vaak bij ons thuis waren, met Tuffie, met mijn nichtje Annebel en met de andere kinderen die in de loop der jaren bij ons waren komen inwonen. Voor mij wel handig, want ik werkte overdag. Ik had 't idee: Ik heb de ideale oppas in huis. En ik dacht ook dat de kinderen het hartstikke leuk vonden, zo'n vader die altijd thuis is en spelletjes met ze doet.

Maar later vertelde Tuffie mij dat ze het altijd verschrikkelijk had gevonden; haar vader die pas uit zijn bed klom als zij van school thuiskwam. Toch was Toon prima voor de kinderen hoor, een liefdevolle vader. Maar wonderlijk genoeg voor mij nooit meer de liefdevolle man, die hij ooit was geweest. Dat hij weer saxofoon ging spelen moet ik op het conto schrijven van Peet, mijn latere man. Peet heeft Toon enorm gestimuleerd zijn instrument weer op te pakken. Hij en Titia kwamen regelmatig bij ons over de vloer en Peet was een echte fan van Tony Vos, de jazzsaxofonist.

ONTMOETING PEET

Maar misschien moet ik hier eerst even vertellen over hoe ik Peet heb leren kennen. Hij werkte destijds als 'directeur IJkelenstam', hier in het *St. Jan-ziekenhuis* in Laren. Tegenwoordig is het oude ziekenhuisgebouw aan de voormalige Eemnesserweg 14 een appartementencomplex aan het Pastoor Hendrikspark 24. Maar Peet was naast directeur ook praktiserend chirurg in het ziekenhuis. Op een ongelukkige zondag donderde ik thuis van de trap. Boem, gebroken teen! En wie had er weekenddienst in het St. Jan? Juist, dokter IJkelenstam! Op de *Spoedeisende Hulp* repareerde hij mijn gehavende teen, dat was onze allereerste ontmoeting!

Jaren later werkte mijn vriendin Titia in datzelfde St. Jan als hoofd van de poli. In die dagen verkeerde Peet in een relatiecrisis met zijn eerste echtgenote. Zij was het huis uit, Peet zorgde voor de vier kinderen Peter, Robin, Norbert en Sabine. De huwelijks crisis liep uit op een echtscheiding. En op zeker moment vertrouwde Titia mij toe: "Zaterdagmiddag ga ik pannenkoeken bakken voor de kinderen van dokter IJkelenstam." Oh ja..., dacht ik, ...pannenkoeken bakken... Natuurlijk was zij verliefd. En hij op haar.

Om een lang verhaal kort te maken: ze trouwden in 1969. Kort daarop kwam hun tweeling ter wereld, Saskia en Chantal. En twee jaar later volgde zoon Mark. Toon en ik waren er natuurlijk bij op de bruiloft van Peet en Titia, ik was Titia's getuige. En Toon..., ja, die dacht in eerste instantie, toen

Peet en Titia voor het eerst samen bij ons over de vloer kwamen, dat hij Peter IJkelenstam helemaal niet kende. Maar toch had hij Peet al eens ontmoet, tien jaar eerder, in 1958, toen Peet nog als chirurg in een ziekenhuis in Nijmegen werkte.

Eind jaren vijftig was Toon wereldberoemd in Nederland. Vooral dankzij alle jazzprijzen, die hij had gewonnen, en het waanzinnig succesvolle Phonogram-project *Jazz Behind The Dikes*. In '58 zou het *Tony Vos Quartet* – naast Tony bestond dat uit bassist Børge Ring, drummer Rudy Pronk en pianist Rob Madna – in Nijmegen optreden, tijdens een groot jazzfestival. Peet, dol op jazz, zat die avond in de zaal. Nu moet ik hier eerst even vertellen dat Toon altijd verschrikkelijk nerveus was, vlak voor zijn optredens. Echt niet te geloven, podiumvrees van heb-ik-jou-daar. Dus ook in Nijmegen. Het Tony Vos Quartet werd aangekondigd, Toon kwam op, stervend van de zenuwen. En opeens gebeurde het: hij hapte naar adem, het voelde als een hartaanval, hij verloor zijn evenwicht en maakte een enorme smak met saxofoon en al. Toon donderde zo, bam!, plat op de grond. Bewusteloos. En meteen greep iemand een microfoon: “Is er een dokter in de zaal?”

Jazeker, die was er: Peet! Dus Peet kwam overeind en liep naar het podium. Toon werd naar achteren gebracht. Tussen de coulissen kwam hij weer een beetje bij, maar hij had het Spaans benauwd en dacht zowat dat hij doodging. Peet constateerde: hyperventilatie. Hij praatte rustig op Toon in, probeerde hem te relaxen: “Hé man, niks aan de hand, je hebt helemaal niks aan je hart. Je kan gewoon lekker spelen.”

Dus na enkele minuten stapte Toon de bühne weer op en hij speelde die hele avond fantastisch. Tien jaar later, Toon en ik woonden inmiddels samen op de flat in Baarn, kwam Titia voor het eerst met haar nieuwe liefde, Peet, bij ons langs. En natuurlijk zei Peet meteen: “Toon, jij kent mij. Nijmegen 1958, weet je nog wel...?” Haha, is dat niet leuk dan? Hoe de levens van mensen elkaar kunnen kruisen en hoe dat dan later allemaal weer samenkomt!

COMEBACK TOON

Jaren later speelde Peet een belangrijke rol bij de comeback van Toon. In de periode dat Toon hele dagen op bed lag, bleef Peet hem maar vragen: “Waarom ga je niet weer spelen? Je hebt zo veel talent. Doe het voor mij, doe het voor jezelf...” Maar het lukte niet Toon over te halen zijn instrument weer op te pakken. In die eerste jaren na het ongeluk dacht hij helemaal niet aan spelen, hij zweefde op een andere planeet, had gewoon niet het benul. Toen hij weer een beetje was geland, kwamen de excuses. Nee, hij kon niet

meer spelen, zijn hand was niet goed genoeg, niet soepel meer. En hij was ook bang dat er tijdens het spelen opeens weer iets mis zou gaan met zijn hersenen.

Maar Peet hield aan en wij hadden de mazzel dat er bij ons in Eemdijk een pianist woonde, Cees van der Wilden. We nodigden Cees uit om met Toon samen te spelen. En verdraaid, Toon pakte z'n sax weer op.

Later kwam ook Toons oude bassist, Børge Ring, steeds vaker bij ons langs om met Toon te jammen. En wie denkt: Børge Ring, die naam ken ik ergens van... Ja, inderdaad, het gaat om dezelfde Børge Ring die in 1986 een Oscar won met zijn animatiefilm *Anna & Bella*. Al helemaal in het begin van de jaren '50 was Børge de bassist van Tony's eerste jazzband, met Tony's broer, Henk Vos, op piano en Fred Gilhuys op drums. Maar dankzij Peet, Cees en Børge ging Tony dus weer musiceren, platen maken en optreden. Dat deel van zijn leven, het musiceren, won hij wel weer terug. Maar echt platen produceren was er niet meer bij, dat kon hij niet meer.

Minder leuk was ook dat Toon zich in die jaren zeventig volop bezighield met het versieren van mijn vriendinnen. Hersenafwijking of niet, daar was-ie bijzonder gewiekt in. En dan kreeg ik even later zo'n jankende meid aan de telefoon: "Boehoe, ik ben met je man naar bed geweest..." Dus ik: "Trut, doe dat dan niet!" Ja sorry hoor. Bij de eerste toonde ik misschien nog enig begrip of zo, maar bij de tweede dacht ik: krijg het heen-en-weer!

Toons grote hobby was vreemdgaan met al mijn vriendinnen, hoe je het ook bekijkt. Met bijna allemaal. Er waren er een paarbij wie ik meteen zoiets had van: die komen bij mij de deur nooit meer in. Ik kan dat soort vrouwen niet uitstaan, die doen alsof ze je hartsvriendin zijn en jou dan jankend opbellen: "Ik ben met je man naar bed geweest, ik vind het zóóó lullig voor jou!" Joh, sodemieter op! Ja, daar word ik nu nog razend om!

En Toon? Hij voelde zich totaal niet schuldig. Hij vertelde me gewoon dat-ie met zo'n meid naar bed was geweest. Daar was hij zelfs trots op. Ja, hij is zijn leven lang een vreemdganger geweest. Ook met mij ging hij vreemd, toch? Toen hij nog met Elly was. Ik zeg altijd: vrouwen die met een getrouwde man een verhouding beginnen, moeten weten: dat doet-ie straks ook bij jou!

STRESS

De situatie thuis bezorgde mij wel een enorme dosis stress. Ik zag het 's nachts heel wat keertjes licht worden; mijn echtelijke bed voelde niet langer veilig, maar vijandig. Halve nachten bleef ik op, sigaretten rokend, mezelf afvragend hoe ik mijn bestaan dusdanig zou kunnen veranderen, dat ik het

levensgeluk weer terug zou vinden. Want oh..., wat voelde ik me eenzaam. Nooit geweten dat je binnen een huwelijk zo eenzaam kon zijn.

En toen werd ook ik gegrepen door dat rare fenomeen: hyperventilatie. Midden in de nacht begon mijn hart plots als een waanzinnige te bonken. Je transpireert vreselijk, krijgt geen adem meer. Ik weet nog, die eerste keer. Ik greep Toon bij zijn schouders: “De dokter, de dokter...!” Maar ik kreeg hem niet wakker geschud. Nou ja, bijna niet. Toen hij eindelijk zijn ogen opende, was de aanval alweer voorbij.

Ik stapte de volgende dag wel naar de huisarts. Maar die kon niets bijzonders vinden, hij stuurde mij voor de zekerheid wel even door naar het ziekenhuis voor een cardiogram. En weer was het: “Niets aan de hand, mevrouw.” Ik vertrouwde het voor geen cent en kreeg al hartkloppingen bij de gedachte dat het opnieuw zou gebeuren. Geen seconde kwam het in me op dat mijn lijf met dat hyperventileren op alle stress in mijn privéleven reageerde. Stress, die mij – bijna letterlijk – opvrat in die tijd.

Pas kort voordat Radio Veronica definitief uit de lucht moest, werd duidelijk wat ik mankeerde. Ik weet nog: we hadden onze luisteraars opgeroepen in groten getale naar onze Hilversumse studio te komen voor een steundemonstratie. Een mooie zomerse middag, wij diskjockeys verschenen, á la de koninklijke familie op Soestdijk, wuivend op het balkon. We werden toegejuicht door een menigte fans, die niet wilden dat Radio Veronica uit de ether zou verdwijnen. En opeens was het daar weer: mijn hart begon plots te bonken als een gek, mijn vingers en lippen tintelden, ik snakte naar adem.

“Wat heb jij nou?,” riep Rob Out, “te veel gezopen? Nu al?” Ja, daar had hij wel verstand van, haha! Hans Mondt keek me onderzoekend aan. Hij nam mij wel serieus en stelde voor: “Zal ik je even naar de dokter brengen, Tinus?” Ik knikte. Zich worstelend door een haag van fans bracht hij me naar de huisarts, om de hoek van de Veronica-studio. Direct nadat we bij de dokter waren gearriveerd, pakte die routineus mijn pols vast: “Tintelende vingers? Hevige transpiratie?”

Bijna onmachtig fluisterde ik: “Ja...”

“Dan zullen wij jou eens gauw van een wisse dood redden!” En de dokter beende weg, naar zijn keuken. Nogal oneerbiedig jegens een stervende DJ, vond ik. Maar hij was al snel terug met een plastic boterhamzakje: “Hier, blaas hier maar eens in. Niet te haastig, gewoon langzaam doorademen en blijf met je mond aan het zakje.” De tinteling verdween, mijn hart stopte met bonken en, nog belangrijker, het beklemmende angstgevoel verminderde en gleeed van me af.

“Dus ik ga niet dood? Het was geen hartaanval?,” vroeg ik verbouwereerd.

“Nee,” glimlachte de arts, “dit is hyperventilatie...” Nou, dat was dus die flauwekul waarover ik wel eens iets in de *Viva* had gelezen. Ik dacht altijd: een soort yuppieziekte of zo, aanstelleritis.

De dokter gaf mij de wijze raad eens goed naar mijn leven te kijken; of alles wel goed verliep. Want aanhoudende stress – in mijn geval verdriet, eenzaamheid, gevoelens van hopeloosheid – was volgens hem de oorzaak van dit soort aanvallen. Hij adviseerde me ook voortaan een plastic zakje bij me te dragen.

Onder luid applaus van de fans keerde ik weer terug naar de Veronica-studio. En nu ik wist waar het vandaan kwam, was ik vastbesloten nooit meer zo’n aanval te krijgen. Ik zou mijn leven herpakken, me potverdikkie niet stuk laten maken door stress vanwege een overspelige man. Voor de zekerheid liep ik nog wel jarenlang met een plastic boterhamzakje in mijn tas.

VERLIEFD OP MIKE

Maar ook ik ben vreemd geweest tijdens mijn samenzijn met Toon. Het overkwam mij één keer, terwijl ik verder altijd een trouwe hond was en ben gebleven tijdens mijn huwelijk. Maar aan Mike, de jonge Amerikaan die ik al eerder noemde, kon ik geen weerstand bieden. Wij hadden regelmatig logés in huis, die soms weken of zelfs maanden bleven hangen. Zoals Mike. Toon en ik waren allebei gek op hem. En andersom was Mike ook dol op ons. In 1971 woonde hij maanden bij ons in. En hij bezorgde mij echt kriebels in de buik. Een gevoel, dat wederzijds bleek, jaja. Dus in die periode ‘deden we het weleens’, laat ik het zo maar zeggen.

En ik geloof niet dat Toon daar enig probleem mee had. Althans, ik denk van niet. Want ik weet niet zeker of Toon aanvoelde wat zich afspeelde tussen Mike en mij. Buiten dat was Toon druk met zijn eigen escapades. Het is nu voor het eerst dat ik hier iets over vertel. Dit geheim heb ik nooit eerder met iemand gedeeld. Zelfs niet met mijn zusje Assie. Zij komt er pas achter wanneer ze dit boek leest, haha! En wat Assie dan ook meteen begrijpt, is waarom de latere echtgenote van Mike, bijna dertig jaar na mijn affaire met haar man, meteen vuur begon te spugen toen zij, uit Assie’s mond, mijn naam hoorde.

Eind jaren ’90 maakte Assie een rondreis door Amerika. Zij besloot gezellig bij Mike in Californië langs te gaan. Ze wilde hem verrassen. Nou, een verrassing werd het! Toen Assie aanbelde, opende de vrouw van Mike de deur. “Hi, I am Assie, the sister of Tineke from Holland...” En meteen ontplofte die vrouw van Mike, ze ging als een razende tekeer tegen mijn arme zuster!

En waarom? Hallo zeg! Zij kende Mike nog niet eens, toen ik wat met hem had. Misschien had Mike haar net iets te veel verteld over zijn tijd in Nederland. In elk geval was zij ontzettend jaloers. Alles wat Nederlands was, uit Mike's oude leven, daar had zij gruwelijk de pest in. Echt raar dat zij hierdoor ook mijn zusje zo slecht behandelde. Die had gewoon nergens mee te maken, Assie wist echt van niks. Ze begreep dan ook totaal niet waarom Mike's vrouw zich zo agressief gedroeg.

Toen Assie mij dit alles later vertelde, hield ik me op de vlakte. Misschien had ik haar moeten zeggen: "Nou eh... ik denk dat die mevrouw zo boos was, omdat ik ooit met haar man naar bed ben geweest." Nogmaals: Ik heb nooit met iemand gedeeld dat ook ik tijdens mijn huwelijk met Toon ben vreemdgegaan. Ben je gek, waarom? Ja, en nu wel. Omdat ik in dit boek echt alles open wil gooien. Dus nu zal Assie ontdekken waarom die dame haar toen zowat de hersens heeft ingeslagen, haha!

Toevallig kreeg ik laatst nog een mailtje van iemand met de vraag of ik wist wat er van Mike is geworden. Ja, dat weet ik! Na een paar maanden bij ons te hebben gewoond incasseerde hij de royalties van zijn langspeelplaat. Daarmee beschikte hij weer over voldoende geld om naar Amerika terug te keren. Toon en ik bleven met hem in contact. In '79, kort na de geboorte van onze dochter SaraLee, was Mike weer even in Nederland. Hij kwam bij langs om de baby te bewonderen. En wat ook nog even leuk is om hier te vertellen: Mike was bezeten van twee dingen, musiceren en wijn drinken. Dat laatste was mijn schuld. Door mij is-ie aan de wijn gegaan, we pimpelden heel wat af, samen. En geloof me of niet, Mike werd een zeer succesvolle wijnboer en wijnmaker in Californië.

21 PETER KK, DICKY & JACK DEJOHNETTE

Ik keer weer even terug naar begin jaren '70. Toon en ik hadden veel kinderen in huis. Voor kinderen stond onze deur altijd wijd open. Toons drie zoons woonden officieel bij hun moeder, maar elk weekend logeerden zij bij ons op Eemdijk. Ook Assie's dochter, Annebel, woonde half bij ons, omdat haar moeder *off and on* in Italië werkte. En dan hadden we Peter Cornelissen ook nog in huis, het boezemvriendje van Toons oudste zoon, Peter. Aangezien beide jongens Peter heetten noemden wij het vriendje 'Peter KK'. KK, omdat hij zich net had ingeschreven op de Kok/Kelnerschool. Zo hielden wij die twee Peters uit elkaar.

Peter KK's moeder was met ernstige multiple sclerose in een tehuis opgenomen en zijn vader was niet in staat goed voor hem te zorgen. Daarom had de Kinderbescherming hem bij een pleegmoeder ondergebracht. Maar die mevrouw was nooit thuis. Zij was zo'n dame met vier of vijf pleegkinderen, die de pleegzorgvergoeding vooral gebruikte om met haar vriendinnen leuk uit eten te gaan. Haar zorgpupillen moesten dan thuis maar zelf doperwtjes van de Iglo opwarmen en vreten. Nou, dat jong kwam gewoon lekker bij mij kanen. Hij had zó de pest aan doperwtjes! Dus ook hij woonde half bij ons in. En nog altijd is Peter KK een dikke vriend, hij en zijn vrouw Nicolette horen helemaal bij onze familie.

En dan ben ik nog niet klaar met de inwonende kinderen. Want daar was ook nog neefje Dicky, weggelopen van huis. Ik beschouw hem nog altijd echt als *mijn* neefje, maar eigenlijk is Dicky van Haaren familie van Toons ex Elly en dus een neefje van Toons zonen. Dicky woonde heel lang bij ons. Maar meer kan en wil ik er niet over kwijt, uit respect voor Dicky's privacy. Ik kan wel zeggen dat het nu hartstikke goed met hem gaat. Hij is al bijna veertig jaar eigenaar van coffeeshop *High Times* in Eindhoven. Hij was ook de allereerste die een stukje grond van mij kocht op landgoed *De Liefde* in Zuid-Afrika, om daar een huisje op te bouwen. Maar daarover later meer.

HEJIEENNEGERINJEHUIS?

In die beginjaren zeventig puilden ons huis in Eemdijk niet alleen uit van

de kinderen, ook beroemde jazzmuzikanten bleven soms heel lang logeren. Zoals drummer-pianist Jack DeJohnette en zijn vrouw Lydia. Jack speelde onder andere met Miles Davis op dat fantastische album *Sketches Of Spain*. Echt een hele beroemde LP. Ik leerde Jack en Lydia kennen via Stu Martin. Zij woonden in Willow, een plaatsje in de Catskill Mountains in de staat New York, vlakbij Woodstock. Daar hebben Toon en ik later ook heel vaak geloogd, vanaf '72 denk ik.

Maar ik ga te snel. Ik moet eerst vertellen dat Jack en Lydia in 1971 `lange tijd bij ons in Eemdijk verbleven. Vandaag de dag zijn zwarte mensen niets bijzonders in het Nederlandse straatbeeld. Maar toen was dat wel anders. De enige 'donkere mens', die ik kende voordat Toon in 1965 met al die Amerikaanse jazzmuzikanten in aanraking kwam, was de Surinaamse zanger-gitarist Max Woiski Jr.. Met Max maakte Toon in '63 het plaatje *Je bent nog niet gelukkig met een mooie vrouw*.

Max, de vader van mijn onlangs overleden vriendin, zangeres Lils Mackintosh, vertelde mij ooit dat zijn vader zwart en zijn moeder blank was. Toen hij ooit met zijn moeder in New York in een stadsbus stapte, mocht zij voorin zitten, maar hij moest naar achteren. Omdat-ie zwart was. Nou, daar rolde ik van om! In dat hippe Amerika? Ja, in Amerika! En de tweede 'gekleurde medemens' met wie ik in contact kwam, was Donald Jones, de man van Adèle Bloemendaal.

Maar goed, wij waren dus dik bevriend geraakt met Jack DeJohnette, geboren op 9 augustus 1942 in Chicago, een hele mooie zwarte man. Zijn vrouw Lydia is Engels, blank en Joods. Een prachtkoppel en nog altijd samen! Op vroege zomerochtend stond Jack, bij ons in de polder in Eemdijk, in de tuin. En, zoals iedere morgen en avond, reed de jonge boer Aalt van de Mheen over de dijk langs ons huis om zijn vee te melken en verzorgen. Aalt had op het weiland, achter ons hek, 22 koeien. Dus hij reed voorbij en zag Jack. Alsof hij plots een vogelverschrikker tot leven had zijn komen draaide hij zijn nek en hij lazerde bijna van zijn tractor! Ik zag het gebeuren, haha! Maar verder gaf Aalt geen krimp, hij tufte stoïcijns door.

Diezelfde middag vertrokken Jack en Lydia naar Rotterdam, waar Jack 's avonds een concert moest geven. Om een uur of vijf reed Aalt opnieuw langs, voor de tweede melkbeurt. Maar voordat hij naar zijn koeien ging, stopte hij zijn tractor en belde aan. Ik opende de voordeur en Aalt riep direct: "Hejieee-nnegerinjehuus?" Haha! Nou, dat was me een sensatie op Eemdijk! "Hejieee-nnegerinjehuus?"

"Jazeker Aalt!"

MILES DAVIS & THE BAND

In tegenstelling tot de meeste jazzberoemdheden, bijna allemaal verslaafd aan hard drugs, was Jack DeJohnette heel anders. Ja, voor mij en zijn vrouw nam hij weleens wat weed mee. Maar van heroïne of cocaïne moest hij echt niks hebben. Ik vertelde al dat ik ook af en toe naar Amerika reisde om bij Jack en Lydia te logeren, in de bossen vlakbij Woodstock. Hun dorpje, Willow, was een gehucht met beeldschone houten huizen met grote veranda's, een lustoord voor muzikanten en kunstenaars. Ach, wat vond ik het geweldig daar. Diep in mijn hart woonde ik er ook, althans daar droomde ik van.

Een gehucht verderop, in West Saugerties, stond het huis van de jongens van *The Band*, de begeleidingsgroep van Bob Dylan in die tijd. Later maakte Martin Scorsese de fantastische film over hun afscheidconcert, *The Last Waltz*. The Band bestond uit vier Canadezen, Robbie Robertson, Richard Manuel, Garth Hudson, Rick Danko en de Amerikaan Levon Helm. Omdat Robbie Robertson in de buurt van West Saugerties woonde, hadden Rick, Garth en Richard daar samen een groot, knalroze houten huis gehuurd, dat door iedereen *Big Pink* werd genoemd. Daar leefden en musicerden de jongens van The Band met elkaar. Bob Dylan woonde even verderop, in Woodstock. In de kelder van het roze huis namen Dylan en The Band het album *The Basement Tapes* op. Ook *Music from Big Pink* van The Band zelf werd in dat huis geschreven en gecomponeerd.

En waarom vertel ik dit nou? Juist, ook ik heb enkele voetstappen in Big Pink achtergelaten. Jack DeJohnette kende Robbie Robertson en die andere jongens van The Band goed, hij had meegespeeld op een van hun lp's. Vandaar dat ik op een dag met Jack en Lydia in dat roze hippiehuis belandde. Er lagen allerlei matrassen op de grond, om op te zitten of te liggen. Bij binnenkomst kregen we meteen een joint van hier tot Medemblik aangereikt. En ja, zo'n doorgewinterde roker was ik nou ook weer niet. Ik nam twee, drie halen en nadat ik met Robbie Robertson en zijn vrienden kennis had gemaakt, onderscheidde ik al gauw de een niet meer van de ander. Alles werd wazig. De jongens van *The Band* blowden en speelden en daar zat ik op mijn matras. Na nog twee halen pure *pot* ging ik al plat. Half maffend, zwevend in een wolk vol psychedelische muziek, ging dit unieke privéconcert voor mij, letterlijk, in rook op. Wat ik er nog wel van heb meegenomen is, dat ik ook pure weed ben gaan roken. Want dat was bijzonder lekker en effectief, bovendien wilde ik echt helemaal van de sigarettentabak af.

Op een dag ging ik ook met Jack naar New York. Hij moest even bij Miles Davis langs om iets af te geven en Miles gedag te zeggen. Nou, natuurlijk

wilde ik Miles ook weleens ontmoeten. Inmiddels is het al weer heel lang geleden, maar wat ik me vooral herinner is de lugubere sfeer. Miles woonde in een hotel. De gordijnen in zijn suite waren zwart, allemaal dichtgeschoven. Davis was in die periode serieus verslaafd aan de combi alcohol en cocaïne. Dan verdraag je open ruimtes en daglicht niet zo goed. Ja, het had iets sinisters toen ik daar binnenkwam en hem een hand gaf. Met een jonge vrouw zat-ie daar. Verder sprak ik geen woord met hem. Ik moest wachten, totdat hij en Jack hun zaken hadden geregeld. Goh..., en ik zat daar maar, mijn mond half open. Want ja, Miles Davis was natuurlijk wel een grootheid hè...

JOHN LENNON & ELTON JOHN

Dit brengt mij ook meteen even op mijn ontmoeting met een andere wereldster, John Lennon. Ik moest hem in Engeland interviewen. Lennon was ook zo stoned als een garnaal. 't Was zo'n door de platenmaatschappij georganiseerde ontmoeting, waarbij je met de ster in een hokje wordt geduwd voor een interviewtje dat max tien minuten mag duren. Voorafgaand aan mijn vraaggesprek met hem, had Lennon al een hele rits andere journalisten afgewerkt. Hij was aan het eind van zijn latijn, het werd een gesprekje van niks. Heel jammer, want je zit daar toch echt even met een heuse ex-*Beatle*.

Wel hartstikke leuk was mijn interview met een andere megaster, Elton John, jaren later, in 1986 voor *Veronica TV*. Laatst stuurde iemand mij dat videofragment toe: Ik zit met Elton achter de piano en hij vertelt me de geinigste dingen over zichzelf, zijn songs, zijn huwelijk (met zijn *vrouwelijke* geluidstechnicus!) en hij neemt zijn bril voor me af zodat ik hem diep in de ogen kan kijken, heerlijke man! Dat interview is de hele wereld overgegaan, in ik-weet-niet-hoeveel landen op televisie uitgezonden. En na veertig jaar zag ik het nu weer en ik dacht: Goh! Wat leuk! Je kunt de video op *Youtube* bekijken, als je intypt: 'Elton John Interview Dutch TV 1986'.

ANDRÉ RIEU

Drie jaar later, in 1989, speelde ik opnieuw piano op tv, nu in *Ron's Honey-moonquiz*. Geen liedje van Elton John deze keer, maar een Mozart-medley, samen met André Rieu en zijn strijkorkest. Daar had ik drie maanden voor geoefend. Want je gaat natuurlijk niet zomaar even voor miljoenen mensen piano spelen, zeker niet met professionals á la André Rieu. Mijn hond werd trouwens helemaal gek van mijn oefenen, hij stooft telkens als een gek onder de piano vandaan als ik voor de zoveelste keer *de Turkse Mars* inzette. Tien-tallen jaren later kreeg ik André Rieu aan de telefoon voor mijn radioshow bij *Omroep Max*. Tijdens dat gesprek begon hij onmiddellijk over die ene

keer dat ik piano speelde in zijn orkest in dat programma van Ron Brandsteder. Zó leuk, dat hij dat meteen ter sprake bracht en het zich nog exact herinnerde. En ja, ik ben nog altijd super trots op dat tv-optreden.

KEITH JARRETT

Maar ik dwaal weer eens helemaal af. Ik had het over Jack, dus ik moet hier nu ook even mijn verhaal kwijt over mijn etentje met pianist Keith Jarrett, ook wereldberoemd! Jack en bassist Gary Peacock – ook een persoonlijke vriend van Toon en mij en de ex van Annette Peacock over wie ik al heb verteld – kenden Keith vanuit de periode dat zij met hem bij Miles Davis speelden. In 1983 vormden Keith, Jack en Gary het *Standards Trio*. Zij namen ruim twintig cd's met jazz *standards* op. In 2001 vloog ik met mijn Peet naar Genève voor een optreden van het *Standards Trio* in Montreux. We boekten een kamer in hetzelfde hotel als de band en zouden 's avonds het concert bijwonen. Maar eerst zouden we Keith persoonlijk ontmoeten tijdens een gezamenlijk souper in het restaurant van ons hotel. Bij die gelegenheid leerden Peet en ik ook Rose Anne kennen, Keith's ontzettend aardige echtgenote.

Keith zelf bleek een wonderlijke man. Tsjja, geniale mensen, op de een of andere manier hebben ze allemaal een beetje een tik van de molen meegekregen. Keith was wereldvreemd, socialiseerde nooit met mensen die hij niet echt kende. Hij had er gewoon een pesthekel aan, mensen handjes geven, alleen maar babbelen voor de gezelligheid. Maar Jack DeJohnette voelde: Och..., met Tineke en Peter kan ik wel voor de dag komen. En verdomd, het klikte. Hoe dan? Keith bleek een echte hypochonder, bang dat een pijntje hier of daar misschien wel een voorbode kon zijn van een of andere dodelijke ziekte. Dus toen hij doorhad dat hij met een chirurg te maken had, besloot hij al zijn kwalen maar eens even met Peet door te nemen. Normaal walgde Peter van dit soort aanstelleritis-types, maar hij was ook een enorme jazzfan én nu in de gelegenheid met jazz *superstar* Jarret over zijn favoriete muziek te filosoferen. Dus ook dat deden beide heren. Uiteindelijk beviel het Keith Jarrett zo goed, dat hij ons de dag na het concert nog even persoonlijk gedag kwam zeggen om Peet te bedanken voor het fijne gesprek. Héél, héél erg leuk!

MICHEL PETRUCCIANI

Jazzberoemdheden hebben, of ze nu knap zijn of foielelijk, vaak een betoverende uitstraling op vrouwen. Vooral op leuke, intelligente vrouwen, zoals mijn Amerikaanse vriendin, filmeditor Eugenia Morrison. Ik kende Eugenia

doordat ik haar binnen de jazzscene regelmatig tegen het lijf liep. Ze hing altijd rond bij de meest befaamde muzikanten. Net zo'n echte jazzgroupie als een aantal Nederlandse dames, die ik ook telkens weer tegenkwam, haha!

Maar goed, ik klikte fantastisch met die grappige Eugenia en op een van mijn reizen naar Amerika besloot ik haar thuis op te zoeken. Ze woonde samen, ik schrijf nu ergens rond '87, met de wereldberoemde Franse jazzpianist Michel Petrucciani. En dat was geen gewone man. Michel, afkomstig van een schat- en schathemeltjerijke familie was een soort Henri Toulouse-Lautrec, briljant, echt geniaal, maar foeilelijk en mismaakt, een dwerg van 91 centimeter! Hij woog amper 30 kilo. Dat kwam door de brozebottenziekte, osteogenesis imperfecta, een aangeboren aandoening van het bindweefsel. In zijn leven brak hij zijn botten meer dan honderddertig keer.

Zijn ouders hadden al heel snel door dat hij een wonderkind was, uitzonderlijk begaafd op de piano. Zij stimuleerden Michel door te zetten op dat instrument, maar beschermden hem ook extreem. Zo hielden ze Michel altijd binnen, weg bij andere kinderen. Hij zag hierdoor alleen maar volwassen mensen om zich heen. Pas op zijn twaalfde of dertiende ontdekte hij dat er ook kinderen bestonden. En dat die jongens en meisjes groter groeiden, maar hij niet. Een krankzinnige jeugd dus.

Maar goed, ik ben bij Eugenia en Michel was er die week niet. Hij was op tournee. Toen ik haar vroeg: "Waarom Michel?", werd ze helemaal lyrisch: "Hij is zo bijzonder, zo fantastisch, zo'n geweldige pianist en zo lief, zo aardig..." Blahblahblah. Ik begreep er niks van, een dwerg? Ze ontmoette hem voor 't eerst in de *Village Vanguard*, de oudste jazzclub van New York. Omdat hij niet kon lopen had hij haar gevraagd hem in haar armen te nemen en de trap op te sjouwen, haha! Zo hadden zijn kleine lijf en minimale gewicht ook zo z'n voordelen. Aan het begin van zijn carrière smokkelde zijn manager hem zelfs in een koffer hotels binnen, zo bespaarden ze op de overnachtingskosten! Maar Eugenia had hem dus de trap op gedragen naar zijn kamer en van het een kwam het ander. Ze was helemaal weg van hem.

Maanden later zag ik een advertentie in de krant: *Michel Petrucciani treedt op in het TROS-programma Sesjun van Cees Shrama, in Nick Vollebregt's Jazzcafé in Laren*. Het optreden zou op een donderdagavond plaatsvinden. Dus ik belde die donderdagochtend met Dick de Winter, die ik goed kende. Dick was de producent van dat TROS-jazzprogramma. Ik zei: "Ik zou heel graag jullie uitzending bijwonen. Kan jij een kaartje voor me regelen?" En hij: "Ha die Tinus, geweldig! Natuurlijk ben jij van harte welkom. Leuk dat je komt!"

Dus ik daarnaartoe, al redelijk vroeg. Ik werd hartstikke vriendelijk ontvangen door de TROS-crew en het personeel van het jazzcafé. Ik bekende

Dick wel meteen: “Ik kom eigenlijk voor Michel Petrucciani. Want hij is met mijn vriendin Eugenia, maar ik heb hem nog nooit ontmoet...” Dick vond dat verhaal enig. Hij zei: “Loop maar door naar achter, de gang in, daar kun je Michel een handje geven...” Dus ik naar achter en daar, in de gang, zat Michel Petrucciani, op een uitgevouwen krant op de grond, een half oerwoud aan weedtakjes om zich heen, een dikke joint te draaien. Ik stond pal voor hem, boog me diep voorover om een beetje bij zijn gezicht in de buurt te komen en ik riep: “Hi, I am Tineke. I am a friend of Eugenia!” En hij direct: “Oh wow, so you are Tineke! I heard so much about you!” Hij sloeg zijn armen om mijn nek, kuste mij op beide wangen. En toen verloor ik bijna mijn evenwicht, ik moest me snel oprichten, maar Michel liet me niet los! Dus zo stond ik daar ineens met een dwerg op mijn armen! Ik verkeerde totaal in shock en – vind het raar of niet – het eerste wat mij door het hoofd schoot, was: *Wow, Eugenia, ga jij hier mee naar bed?! Heb jij seks met deze foielelijke miniman? Is hij jouw grote liefde? Mijn hemel!*

Michel had overigens wel een gewoon formaat handen, maar zijn voetjes..., echt héél klein, kindermaatje 28 of zo, aan hele korte beentjes. Ja sorry hoor, maar dat schoot écht even allemaal door mij heen. Haha! En om het circus nog even compleet te maken: Op ‘t moment dat ik daar dus stond, met Michel op mijn armen, stapte Richard binnen. Verdomd, Richard! Een Amerikaans roadie, die ik heel goed kende. Met hem had ik nota bene ooit op één hotelkamer geslapen! Heel keurig hoor, ieder in een eigen bed. Ik was op tournee in de VS met de band van Jack DeJohnette. En om kosten te besparen deelde ik één hotelkamer met roadie Richard. En nu bleek hij een van de crewleden van Michel Petrucciani. Richard moest lachen toen hij mij zo zag, als Tinus Hopeloos, in totale verwarring met Michel om mijn nek geklemd. Richard nam de minimuzikant onmiddellijk van mij over.

En even later zat ik, helemaal vooraan, in de concertzaal. Dick de Winter had me daar expres neergezet, het allerbeste plekje pal voor het podium. En vervolgens zag ik hoe Richard op de Bühne stapte, met Michel op zijn armen. Voorzichtig plaatste hij Michel op zijn pianokruk en daar zat hij dan, zijn korte beentjes hoog boven de vloer slingerend. Maar toen begon hij te spelen... En meteen vergat ik helemaal dat hij zo klein, lelijk en gehandicapt was... Opeens begreep ik Eugenia helemaal..., zijn dansende vingers over dat klavier, die magie..., zó betoverend!

Zoals ik al zei was niet alles ondermaats aan Michel Petrucciani. Daar krijg ik later nog eens het nadrukkelijk bewijs van. Michel had een krankzinnig gevoel voor humor, zo gek als een deur, overal schijt aan. Met een slokje op gedroeg hij zich soms echt als een waanzinnige. Zo gespte hij zijn broeks-

riem los in een uiterst chique New Yorks restaurant, om zijn broek en onderbroek te laten zakken. Hij toonde alles, zijn hele zakie, haha! Michel had bepaald geen ondermaatse leuter. En jaja, daar pronkte hij graag mee! Net als ik rookte hij ook graag een goeie, pure joint. Helaas was hem geen lang leven beschoren. Michel overleed in 1999, 36 jaar jong.

22 WILLEM DUYS

Keith Jarrett in Montreux, daar was ik gebleven. Ik vond en vind Montreux nog altijd een fantastische stad. Daar heb je ook de *Clinique La Prairie*. *La Prairie* is de duurste huidcrème ter wereld. Die kocht ik altijd, toen ik nog zo leuk verdiende bij de televisie! Of is *Crème de la Mer* de duurste? Ik geloof die *La Mer*. *La mer* is Frans voor de zee, dat zalfje is gebaseerd op Canadese zeekelp. De beroemde Dr. Max Huber vond het uit, nadat hij brandwonden had opgelopen bij een laboratoriumongeluk. Hij deed twaalf jaar over het ontwikkelen van het celvernieuwende elixer, waarmee hij uiteindelijk zijn huid wist te herstellen. *La Mer* is dé favoriete crème van heel veel gefortuneerde artiesten.

Maar ik kocht *La Prairie*, met als ingrediënten kaviaar en puur goud en zo. Kan ik nu echt niet meer betalen hoor. Die potjes beginnen bij ruim 300 euro per 50 ml, het wordt in Montreux gemaakt. En daar heeft *La Prairie* dus ook haar *Clinique*, een soort spa voor de allerrijksten der aarde. Die kliniek belooft haar cliënten een gezonder, langer en beter leven.

Collega Willem Duys had ergens gelezen dat ook de Duitse bondskanselier Konrad Adenauer en koningin Juliana daar waren geweest en zich hadden laten inspuiten met cellen van ongeboren lammetjes. Die injecties bezorgden je zowat het eeuwige leven! Nou, dát wilde Willem ook wel! Hij zocht mij op: “Zullen wij daar samen naartoe en onszelf dan ook laten inspuiten? Dat zorgt meteen voor leuke televisie! We maken er een reportage van.” Ik riep: “Prima Willem, dan kunnen we ons daar ook lekker met die dure *La Prairie*-crèmepjes laten verwennen.” Voor nop, *participating journalism* heet zoiets, haha!

Dus wij namen contact op met de *Clinique*: “Mogen wij een documentaire voor de Nederlandse televisie komen maken over jullie unieke behandelmethoden?” En ik riep er ook bij dat wij ons graag wilden laten inspuiten met dat ongeboren lammetjesspul. Maar ho, dat ging niet zomaar! Want de verantwoordelijke dokter waarschuwde: “Mevrouw, dat kan pas na een uitvoerig medisch onderzoek. Want stel dat u ergens een onbekende, kwaadaardige tumor heeft, dan kunnen onze injecties het groeiproces van zo’n tumor ook versnellen. Alles gezonde cellen gaan in bloei, maar ook alle ongezonde! Dus u kunt die film komen maken, maar niet eerder dan nadat wij u beiden eerst grondig hebben onderzocht.”

Dus ik terug naar Willem: "We moeten eerst door een zware, medische ballotage."

"Nou oké," antwoordde Willem, "dat moet dan maar..."

Dus wij naar Montreux. En meteen op onze eerste dag in Clinique La Prairie vond dat medisch onderzoek plaats. De volgende ochtend kwam iemand van de staf naar mij toe: "Eh... mevrouw, dokter die-en-die wil u graag even spreken..." Dus ik naar die arts. En hij zei: "Mevrouw, het is niet mijn gewoonte de toestand van een patiënt met iemand anders door te nemen. Maar wat uw collega aangaat, alle seinen staan op rood! Ik heb geprobeerd hem dit duidelijk te maken. Maar hij wil niet luisteren. Dus nu zeg ik tegen u: Als hij niet doet wat wij adviseren, dan gebeurt er helemaal niets! Ik wil dat uw collega bij ons in het restaurant komt eten, hij moet onmiddellijk op streng dieet! Maar meneer weigert dit. Hij heeft namelijk al een tafel geboekt in een sterrenrestaurant, hier dertig kilometer vandaan."

Ja, Willem was een echte Bourgondiër, een levensgenieter, verzot op rijk tafelen. En eigenwijs! Dus ik naar Willem: "Ik wil je niet tegenhouden, maar ja, als je niet naar die dokter luistert kan je die injecties op je buik schrijven. Jammer voor de film." Haha. En geloof het of niet, hij luisterde naar me. Willem knaagde worteltjes in de kliniek en twee dagen later werden we beiden geïnjecteerd met die ongebornen 'lammetjespap'. De hele kuur duurde een dag of vier. En mensenkinderen, het was fantastisch! Ik sliep op een kamer met een reusachtig balkon. Met mijn deuren wagenwijd open genoot ik van een geweldig panorama: een fabelachtig uitzicht over het Meer van Genève. En dan de rondparaderende clientèle, á raison van een paar duizend euro per dag: gebronsde Arabieren, rijke gesluierte vrouwen, niet te geloven.

Na afloop vloog Willem retour naar Nederland. Ik reisde door naar het Franse vakantiehuis van mijn man Peet. Toen Peet en ik enkele dagen later vanuit *la douce France* terugvlogen naar Amsterdam kreeg ik van de KLM-stewardess een *Telegraaf* in mijn handen gedrukt. *Pagina Privé* kopte in koeienletters: **WILLEM DUYS: "TINEKE DE NOOIJ HEEFT MIJN LEVEN GERED!"** Ik dacht: Wat heeft die Henk van der Meijden nu weer bedacht?

Maar wat was er gebeurd? Bij het afscheid nemen van Willem in Montreux had die Clinique-dokter nogmaals gewaarschuwd: "Denk eraan meneer Duys, u moet meteen naar uw huisarts! Echt, alle seinen staan op rood! U bent niet gezond!" Dus Willem naar zijn huisarts, die had hem onmiddellijk doorgestuurd naar het ziekenhuis. Daar schrokken ze zich rot. Willem kreeg geloof ik zeven bypasses, vanwege ernstige vernauwingen in de kransslag-

aders rond zijn hart. Ons filmpje had zijn leven gered! Willem gaf mij daarvoor de *credits* in de krant. Haha!

Jaja... “Maakt u weleens wat mee mevrouw?” grapte mijn goede vriend Hans Vermeulen altijd. Nou en of, ik maak weleens wat mee! Mijn hele leven is een aaneenschakeling van dit soort bizarre verhalen! En nu is de vraag natuurlijk of die levensverlengende injecties Willem en mij daadwerkelijk hebben geholpen? Nou, Willem is toch nog 82 geworden. Ik tik anno 2026 de 85 aan! En geloof me, ik voel me nog altijd gelukkig en gezond, hier in het Rosa Spier, zo gezond als een pasgeboren lammetje, als ik even niet nadenk over mijn gewone ouwemensenkwaaltjes en dat rare been van mij!

23 EINDE RADIO VERONICA

Toon, Tuffie en ik woonden nog niet zo lang in Eemdijk toen ik, in '73, voor de zoveelste keer moest worden geopereerd aan dat been. Ik wist: dit gaat mij weer een fiks aantal weken kosten. Maar ja, ik kon gewoon niet meer fatsoenlijk lopen. Vanwege de scheefgroei waren mijn bloedvaten opnieuw bekneld geraakt, dus de zoveelste, langdurige operatieronde kwam er weer aan. Op mijn werk was ik er, door het auto-ongeluk, al een keer wekenlang tussenuit geweest. Nu had ik zo iets van: dit gaat me niet nog een keer gebeuren. Jezus, ik wilde gewoon niet weer zo lang afwezig zijn op Radio Veronica en ik voelde me ook zeer schuldig richting mijn collega's. Ik wilde hen niet nog een keer ik-weet-niet-hoe-lang extra belasten met het overnemen van mijn programma's. Want we waren eigenlijk met veel te weinig voor alle uren die moesten worden gevuld.

Veronica's chef techniek, Karel van der Woerd, kwam met een oplossing. Hij bouwde een studio bij mij in Eemdijk, boven, bij ons op de vide. En daar nam ik maandenlang al mijn programma's op, terwijl mijn been rustig van de operaties kon genezen. En dat was enig, dan liep de poes dus over de pick-up, waarbij hij met zijn poot de draaiende plaat tegenhield, haha! En de technicus en ik zaten keken daar dan naar en dachten: Ahhh, wat schattig, die lieverd houdt de muziek tegen! We lieten het gewoon gebeuren en daar maakte ik in de uitzending dan meteen weer een grappig verhaal van. Dus dat werden hele sfeervolle uitzendingen, zo vanuit mijn eigen stulp aan de dijk.

FILMPJES

En nu ik het toch over '73 heb..., dat was ook het jaar van die grote massademonstratie in Den Haag, op 18 april, met meer dan honderdduizend mensen op de been! Allemaal luidkeels protesterend voor het behoud van Veronica en de andere zeezenders. Laatst zag ik een oud filmpje terug met de beelden daarvan. In datzelfde filmpje viel te zien hoe ons zendschip, de *Norderney*, tijdens een zware storm twee weken daarvoor, van de ankers geslagen, op het strand van Scheveningen was aangespoeld. Radio Veronica meer dan een week uit de lucht! In het filmpje zie je, tijdens die storm, technicus Rudie Doets nog net roepen: "Bedankt voor de gezellige avond!" En

daarna valt de zender uit. Negen dagen lang geen uitzendingen, dat vond ik toen echt verschrikkelijk! En nog..., ja, die oude beelden ontroeren mij nog steeds.

Net als het filmpje van ruim een jaar later, de allerlaatste uitzending van Radio Veronica, met die historische afscheidsspeech van Rob Out aan boord van het schip: *“Het is tijd geworden om afscheid te nemen. Een verschrikkelijk gevoel, een periode wordt afgesloten. Er sterft iets. Bij het afscheid nemen van Veronica sterft ook een beetje de democratie in Nederland. Dat spijt me voor Nederland...”* Ja, janken.

Maar ik ben nooit blijven steken in die periode. Natuurlijk waren die veertien jaar Radio Veronica mij zeer dierbaar. Als enige heb ik echt alles meegeemaakt, van het prille begin tot aan het definitieve einde, die 31ste augustus 1974. De Haagse politiek had gewonnen, met hun ‘anti-piratenwet’. Plotseiling was uitzenden vanaf de Noordzee een misdaad geworden. Daarmee viel het doek definitief. Terwijl wij nooit iets verkeerd hadden gedaan, hè. Ons zendschip lag keurig buiten de territoriale wateren, we opereerden niet vanaf Nederlands grondgebied.

Natuurlijk richtten we ons met onze uitzendingen wel op Nederland. We brachten reclameboodschappen, waarmee we ons geld verdienden. Dat was uniek, commerciële radio en televisie bestonden nog niet. Maar toen de overheid en de publieke omroepen ook de nodige commercialgraantjes wilden meepikken – in ‘65 begon Hilversum met de *Ster* (Stichting *Etherreclame*) – waren ze ons liever kwijt dan rijk.

Veronica deed heel bewust nooit iets wat fout of verboden was. Zo namen wij op eigen initiatief contact op met BumaStemra, omdat we van meet af aan keurig wilden betalen voor het gebruik van alle muziek in onze uitzendingen. Sterker nog, de belastingdienst sloeg ons als *legale onderneming* periodiek aan op basis van onze winstcijfers en die aanslagen werden netjes betaald. Ook al probeerde de overheid ons als ‘illegale piraten’ weg te zetten, diezelfde overheid was er niet vies van die belastingcentjes in ontvangst te nemen. Krankzinnig! Net als met de coffeeshops, realiseer ik me nu opeens. De overheid wil niet weten waar het spul vandaan komt, maar ze heffen wel belasting over de inkomsten.

SUPERLINKS

Rob Out was dol op het politieke pokerspel, daar genoot-ie stiekem wel van. De VVD stond aan onze kant, die waren erg pro-Veronica. Dus in die tijd stemde ik fanatiek VVD, terwijl ik in mijn hart een linkse CPN’er was, haha! Mijn liefde voor de CPN verdween later als sneeuw voor de zon. Maar

als een jonge meid in de *seventies* was ik echt superlinks. Zeer betrokken bij de opkomst van de vrouwenbeweging! Ik was begin dertig en me als werkende moeder inmiddels zeer bewust van mijn positie binnen de maatschappij. Ik moest me staande houden tussen al die Veronica-mannen en naast Willem van Kooten, die *Vrij Nederland* en *de Groene Amsterdammer* las. Dat waren opiniebladen van linkse signatuur die ik, hongerig naar meer inzicht en kennis, verslond.

Als tienermeisje, verliefd op Frank, droomde ik nog van mijn uitzet, kindjes krijgen, moedertje spelen. Mijn missie was trouwen, zo snel mogelijk stoppen met werken. Want ik wilde mijn verdere leven niet slijten als telefoniste van technisch installatiebedrijf Jacques Berg. Tsja, in de jaren vijftig was dat heel gewoon, hè: meisjes werd verliefd, verloofden zich en trouwden. Zodra je je eerste kind baarde: einde carrière. Je zorgde voortaan voor de kinderen en werd huisvrouw.

Maar bij mij liep het toch allemaal anders. Gelukkig maar! Bij Veronica ontgroeide ik Frank razendsnel en ik viel ook nog eens als een blok voor de getrouwde jazzster Tony Vos, van wie ik meteen zwanger raakte. Omdat Toon tijdens mijn zwangerschap nog altijd ergens tussen zijn gezin en mij in zweefde, wist ik ook: oké, ik moet geld verdienen, voor mezelf en voor mijn kind gaan zorgen! *No problem*, ik ben een sterke, zelfstandige vrouw. Ik kan dat! Bovendien is mijn baan, radio maken, mijn leven. Ik zou wel gek zijn daarmee te stoppen! Tot op de dag van vandaag heb ik altijd mijn eigen centjes verdiend. Ik ben eigenlijk nooit gestopt met werken en ik ben nooit afhankelijk geweest van het inkomen van mijn partners. Zelfs op mijn 85ste maak ik, met alle plezier van de wereld, nog radio, ook al is het liefdewerk oud papier, onbetaald dus, voor Radio Laren.

OP DE BARRICADES

Maar in die *seventies* kwam mijn politieke bewustzijn dus tot leven. Ik voelde me echt wel meer dan een leuk radiomeisje. Ik wist donders goed dat er op de wereld belangrijkere zaken waren dan *The Eagles* en *Take It Easy*. Met de *Dolle Mina's* stormde ik de barricades op tijdens acties als *Baas in eigen Buik* en *Wij Vrouwen Eisen*. Ik demonstreerde mee bij abortuskliniek *Bloemnhove*, toen Justitieminister Van Agt probeerde die te sluiten. Later betoogde ik vóór euthanasie. Ik vocht mee voor gelijke rechten voor mannen en vrouwen en voor de vrijheid van het individu, het recht om zelf te bepalen wat je met je leven (of je dood) wilt of niet wilt.

In de jaren zeventig en tachtig was ik een groot fan van Ageeth Scherphuis en haar links-feministische tijdschrift *Serpentine*, van Hedy d'Ancona

en haar radicaal-feministisch maandblad *Opzij* en van Liesbeth den Uyl en haar feministisch netwerk *Rooie Vrouwen*. Twee jonge meiden bij de CPN vond ik helemaal fantastisch, Ella Vogelaar en Ina Brouwer. Ik stemde later ook zeer bewust op Ina. Oorspronkelijk stamde zij uit een rechts nest. Haar vader, commissaris van politie in Hilversum, stemde op de VVD. Maar Ina ging na haar studie rechten in Groningen de sociale advocatuur in. Ze leerde 'de andere kant van de samenleving' kennen, voelde de rechtsongelijkheid dus aan den lijve, en werd lid van de Communistische Partij Nederland (CPN). Ze werd CPN-kamerlid. Later volgde ze Marcus Bakker op als fractievoorzitter van de CPN. Vervolgens fuseerden CPN, PPR, PSP en de EV tot GroenLinks. Voor die nieuwe partij zat Ina ook in de Tweede Kamer; een geweldige, intelligente, bevlogene vrouw, zeer scherp, sociaal en recht door zee. En nog altijd is ze actief, nu als advocaat!

Politiek activisme stond dus hoog op mijn agenda in de seventies en eighties, maar eerlijk gezegd was ik toch ook nog hartstikke naïef. Ik zag die jonge, strijdbare CPN-vrouwen, hun gevecht voor gelijkheid, en ik dacht: wat een fantastisch gedachtegoed, dat communisme! Mannen, vrouwen, wie je ook bent, wat je ook doet, iedereen gelijk!

Tsja..., totdat ik in Rusland kwam, begin jaren negentig. Toen heb ik zo gehuild! Ik schrok ontzettend van die nare, koude wereld, het systeem en de mensen daar. Hoe had ik ooit op de CPN kunnen stemmen? Iedereen gelijk in die USSR? Gelul! Nee hoor. Die arme, gewone mensen in de Sovjet-Unie werden vreselijk onderdrukt door een handjevol meedogenloze machtsmisbruikers. Iedereen ongelukkig, iedereen onbetrouwbaar of achterdochtig. Niks en niemand vrolijk. Ik zag een land vol vreselijke, grauwe gebouwen, met brede hoge trappen zonder leuning. En daar stond ik dan in Kiev – toen nog een Sovjet-stad – met twee koffers onder aan zo'n trap. Bij de deuren, boven aan die trap, zo'n man met allemaal medailles op de borst. En denk je dat-ie even naar beneden kwam om mij te helpen? Nee, waarom zou hij? Kom op! Iedereen voor zich hier, u zoekt het maar uit mevrouw!

DE DEZJOERNAJA

Dus wat mij meteen opviel in Rusland, is dat geen mens je vriendelijk 'om niet' wilde helpen. Had je iets van iemand nodig, dan eiste zo iemand meteen geld of spullen van je. In hetzelfde hotel van de portier met al die medailles op zijn borst, die het verdomde mijn koffers even de trap op te sjouwen, viel ook geen velletje wc-paper te bekennen. Op elke verdieping zat daar, op een stoel achter een tafeltje, een zogeheten *dezjoernaja* (etagedame), zo'n streng kijkende stevige mevrouw die je om hulp moest vragen als je iets nodig had.

Dus ik vroeg om een rolletje toiletpapier. Stilzwijgend scheurde mevrouw een stuk krantenpapier voor me af en ze hield haar hand op. In ruil voor twee sigaretten kon ik mijn kont afvegen. Daar werd ik wel een beetje gek van.

Bah, zo'n wereld van mensen, onaardig voor elkaar, groot onderling wantrouwen, niet hulpvaardig, geen wederzijds respect. Godsamme, dat communisme zorgt voor een schijnheilige, onmenselijke samenleving! Ik kom er straks nog op terug, de leugens van de staat en de angst van de mensen om zich hierover uit te spreken. Die oude Sovjetbazen gebruikten de antikapitalistische *Iedereen is gelijk*-ideologie van Karl Marx om de massa gemakkelijker te kunnen manipuleren. Want natuurlijk is niet iedereen gelijk. Ja als mens, maar niet als individu, qua gezondheid, geestelijke ontwikkeling, kennis of verantwoordelijkheden.

Natuurlijk vind ook ik het oneerlijk dat sommige mensen op deze wereld miljoenen of zelfs miljarden verdienen, terwijl anderen niets te eten hebben of geen geld voor medicijnen of de dokter. Het verschil tussen arm en rijk is te groot. Maar wat ik daar in Rusland zag klopte evenmin. Je kunt een chirurg niet op dezelfde wijze behandelen of belonen als de onopgeleide fabrieksarbeider, die veertig jaar lang, dag in dag uit, dezelfde schroefjes aandraait. Zo'n chirurg offert jaren aan zijn studie op, zonder inkomen, om uiteindelijk mensenlevens te kunnen redden. Dat is een ander verhaal, die mag, na zijn opleiding, best iets meer verdienen. Het leek even goed te gaan met Rusland, na de *perestrojka*, de *glasnost* en de val van de Muur. Maar nu met Poetin, al die vreselijke bombardementen op en het landjepik in Oekraïne, lijkt het land weer teruggevallen naar de tijd van Stalin en het communisme.

ZWAARD VAN DAMOCLES

Ik keer weer even terug naar dat einde van Veronica. Het kostte de Nederlandse politiek jaren om ons uiteindelijk kapot te maken. De Haag onderschatte onze vechtlust. Telkens wanneer de politiek aan de winnende hand leek, konden wij toch weer door. Maar zoiets creëert natuurlijk wel een bepaalde sfeer op kantoor. Wij Veronicanen werkten al die jaren met het gevoel: morgen kan het opeens afgelopen zijn. Ik dacht toen heel vaak: wat raar dat ik een baan heb, waarvan ik niet weet of die er morgen nog is. Dat voelde je niet elke dag, maar het kwam wel steeds weer naar boven, die knagende onzekerheid. Bij onze vergaderingen stonden die gevoelens telkens centraal.

Maar daarnaast zorgde dat voortdurende zwaard van Damocles boven ons hoofd ook voor een heel bijzondere saamhorigheid: we wilden ons kapotvechten voor die zender, tot aan de laatste snik. Die snik kwam nadat

Nederland een internationaal verdrag, het Verdrag van Straatsburg, had geratificeerd. Met dat verdrag trad in Nederland, op 1 september 1974, de 'anti-piratenwet' in werking. Hierdoor werd elke medewerking aan radiostations, opererend vanaf de internationale wateren, strafbaar.

Ik bevond me, tijdens die laatste uitzenddag van Radio Veronica, 31 augustus 1974, niet met Rob Out en de anderen aan boord van het zendschip. Ik had gewoon geen zin daar weer kotsend op het dek te liggen. Wel wilde ik de finale uitzending, samen met een aantal collega's die ook aan land zouden blijven, meebeleven in onze Veronica-opnamestudio in Villa Lapershoek. Maar daar werden we zonder pardon door de Hilversumse politie uitgebond. Er zou een bommelding zijn binnengekomen. "Allemaal naar buiten!", riepen die agenten. Ze weigerden ons te vertellen waar die bommelding dan vandaan was gekomen.

Dus we wandelden maar naar de kroeg op de hoek, aan de overkant van de weg, *Café 't Tolhuis*. De kroeg bestaat nu nog. Het was rond vier uur in de namiddag. En twee uur later was het voorbij, Radio Veronica definitief uit de lucht. Nou... en nu zag ik dus van de week ook dat filmpje weer terug. Met die grote tikkende klok, Rob Out aan boord, oom Bull, Adje Bouman en onze technicus, Hans van Velzen, huilend.... Dat grijpt mij nog steeds aan, hoor. En wat me dan potverdikkeme ook zo ontroert: Ze zijn nu allemaal dood, op Adje na! En Rudie Doets, ook dood. Mijn God, dat filmpje, jeetje mina! Maar ja: *C'est la vie...*, zeggen ze dan.

Dus 1974 was een zeer heftig jaar. Niet alleen vanwege het verdwijnen van Radio Veronica, maar ook door het overlijden van mijn moeder, in december '74. In dezelfde maand dat er een einde kwam aan Veronica, had mama mij verteld dat zij ongeneeslijk ziek was en haar einde voelde naderden. Ik herinner me nog letterlijk dat ik met oudjaar '74 dacht: Nou dat was het dan, *we've had it...*

EUTHANASIE MAMA

Mama stierf op Sinterklaasdag, de enige sterfdag die ik me van iemand kan herinneren, vooral omdat het ook zo'n krankzinnige datum is, 5 december. Mijn basis was weg: mijn werk bij Veronica, mijn moeder... Daar worstelde ik enorm mee. Het duurde zeker tien jaar, eer ik een beetje over haar dood kon praten. Zoals ik al eerder vertelde, ze was pas 54 en stierf aan baarmoederhalskanker. Met een rotgang, binnen drie maanden na de diagnose was ze er niet meer. Het kan niet anders of ze moet al een hele tijd voor die diagnose heel veel klachten hebben gehad. Maar ze praatte daar niet over, althans niet met mij.

Waar ik wel van overtuigd ben is dat haar Utrechtse gynaecoloog, een vrouwelijke 'specialist', heel wat te verwijten valt. In die dagen was er nog geen sprake van computers. Tegenwoordig worden onderzoeksresultaten direct verwerkt en opgevolgd. Maar de resultaten van mijn moeders laboratoriumonderzoek waren, inclusief het behandeladvies, op papier gezet om vervolgens, zonder dat er iets mee werd gedaan, twee maanden te verdwijnen in een la van de gynaecoloog. Mevrouw moest namelijk met vakantie. En toen zij eindelijk weer aan het werk ging en mama's dossier oppakte, was het al te laat. Er was niet bestraald, geen chemo toegediend, die kanker had onbelemmerd kunnen doorwoekeren.

Mama was goed ziek geworden, ze wist inmiddels dat het een aflopende zaak was, maar daar had ze beslist geen vrede mee. God hoorde haar brommen! Ze wenste niet als een ziek plantje te verwelken. In de laatste weken van haar leven lag ze thuis op de bank. Papa had nog nooit één vinger uitgestoken naar het huishouden, maar nu probeerde hij toch op zijn manier te koken, de boel aan kant te houden, mama goed te verzorgen. Hij deed zo vreselijk zijn best en hij hoopte maar, dat zij niet verder achteruit zou gaan. IJdele hoop, natuurlijk.

Mama had met de dokter besproken dat zij waardig wilde sterven en euthanasie wenste. In '74 bestond er nog geen euthanasiewet, dus zo'n zelfverkozen levenseinde had nogal wat voeten in de aarde. Maar de dokter wilde meewerken en naast mama's eigen huisarts kwamen er nog twee andere artsen langs om met haar te praten over palliatieve sedatie met morfine. Mijn moeder besprak het ook met mij: "Tinus, luister, ik heb er absoluut geen zin in hier, over een week of zo, zwaar aan de morfine als een dakhaas in bed te liggen. Ik wil dat ze het proces versnellen, gewoon een spuitje en klaar. Ik weet dat papa niet in staat zal zijn dit met die dokters te bespreken, als het zo ver is. En Assie wil er niets van weten. Dus alsjeblieft... neem jij de beslissing!"

En dat heb ik gedaan. Toen het uur U daar was, sprak ik met die twee hulpartsen en de huisarts. Voor mama's dokter was het z'n allereerste euthanasie. En wat gebeurde? Hij injecteerde haar te weinig. Mama zakte wel weg in een hele diepe slaap, maar ze overleed niet. Ik zat naast haar, maar plots realiseerde ik me dat ik die avond nog wel stond ingepland voor een uitzending op Hilversum 3, de zender waarvoor ik inmiddels werkte. Totaal vergeten te melden dat er die avond een vervanger moest worden ingeschakeld in verband met de situatie van mijn moeder. Dus ik vermande me: Laat ik nu maar gewoon die uitzending doen.

's Nachts om twee uur was ik bij mama terug, ze verkeerde nog steeds in

een diepe slaap. De volgende morgen belde de dokter weer aan. Nu gaf hij mama een injectie die wel voldoende sterk was. En dat voelde goed. Ik dacht: Ja, zo zacht moet je doodgaan, als je daar zelf vrede mee hebt. Ik hield haar hand vast tot aan het einde. Tante Anneke, mama's hartsvriendin, was er ook bij. Assie zat bij papa op schoot, op een stoel in de keuken. Zij wilde er niet bij zijn. Ja, 54..., een krankzinnige leeftijd om dood te gaan, natuurlijk. Ik was 34, indertijd. Mijn vader bleef alleen achter, daar in ons huis aan de Bosboom Toussaintlaan.

24 TUFFIE EN DE KONING

Wat ik hier ook nog even over mijn oudste dochter, Tuffie, wil vertellen: zij zat in de jaren '70 op de *Nieuwe Baarnsche School*. Dat was niet zo maar een school, het was dé school van de Oranjes! Onze prinsessen Irene en Marijke waren oud-leerlingen. En toen Tuffie er naartoe ging, zaten Willem-Alexander en Friso bij haar op school. Beatrix en Claus woonden nog op Kasteel Drakensteyn in Lage Vuursche, niet ver bij Paleis Soestdijk en de Nieuwe Baarnsche School vandaan.

En dan vraag je je natuurlijk af: Zou Willem-Alexander nog weten dat Tuffie bij hem op school zat en dat ik daar dan vaak kwam om Tuffie op te pikken? Ik kreeg daar op dinsdag 11 april 2017 antwoord op. Want op die dag mocht ik aanzitten bij de *Uitblinkerslunch* met Willem-Alexander en Maxima op Paleis Noordeinde.

De koning en koningin organiseren twee keer per jaar een uitgebreide lunch met 27 Nederlanders, die voor iets bijzonders zijn onderscheiden: de zogeheten *uitblinkers*, haha! En daar was ik er in 2017 één van, onderscheiden met de *Marconi Oeuvre Award* voor mijn werk als radiomaker.

Floortje Dessing was er ook, als *Omroepvrouw van het Jaar*. En Paul Verhoeven, hij had een *Golden Globe* gewonnen met zijn film *Elle*. Tijdens die *Uitblinkerslunch* word je met z'n 27'en verdeeld over een paar tafeltjes. Willem-Alexander en Maxima komen dan even gezellig bij je zitten voor een ongedwongen gesprekje. Ik zat aan tafel met Gerard Joling, door BumaS-temra onderscheiden met een *Lifetime Achievement Award*, en wereldkampioen kortebaanzwemmen Jesse Puts, een leuke jonge gast uit Utrecht.

Dus op zeker moment zit Willem-Alexander gezellig naast mij, hartstikke leuk! Ik ben er nog trots op. En ja, ik ben nogal handtastelijk..., dus als vanzelf wilde ik hem even lief over zijn arm aaien. Mijn hand ging die kant al op, maar nog niet op tijd hield ik me in, toch een beetje bang een modderfiguur te slaan. Hij zal wel denken: Dat mens is een beetje spastisch, dacht ik. Ja echt, dat schoot door mijn hoofd, haha!

In plaats van hem te aaien, besloot ik hem maar een anekdote te vertellen: "Ik stond een keer met uw vader bij de Nieuwe Baarnsche School, we schuilden samen in het halletje omdat het buiten vreselijk regende. Hij kwam u en uw broer Friso ophalen. Uw vader en ik hebben toen heel gezellig

met elkaar gebabbeld. Mijn dochter zat twee klassen hoger dan u.” “Ja,” zei Willem-Alexander, bijna zijn schouders ophalend, “dat weet ik toch...?”

En dat vond ik zo ontzettend leuk, dat-ie dat wist! En hij herinnerde zich mij ook nog als ‘bekende schoolmoeder’. Mijn Radio Veronica-glorietijd, hè. Iedereen op school wist wie Tineke was. En daar had Tuffie behoorlijk last van. Zij zei vaak: ”Ik heb liever dat je niet naar school komt.” Tsja, bekende moeders trekken de aandacht. En dat vindt een kind niet leuk. Voor Willem-Alexander gold overigens precies hetzelfde. Want iedereen zag prins Claus altijd staan, hè. Buitengewoon aantrekkelijke man, overigens. Maar goed, na afloop van de Uitblinkerslunch mochten alle 27 gasten met Willem-Alexander en Máxima op de foto. Heb ik natuurlijk zorgvuldig bewaard, die kiek moet zeker in dit boek.

OMROEPSTEM NS-STATIONS

Als zestienjarige tiener kwam Tuffie vaak bij Veronica over de vloer. Op een dag sprak Leo van der Goot haar aan: “Tuffie, ik heb een jonge stem nodig. Wil jij niet even een paar dingetjes inspreken?” Zo begon ook Tuffie met het inspreken van jingles en programmaatjes, totdat Veronica moest stoppen met uitzenden. Een paar jaar later, in ‘78, startte Veronica’s voormalige technicus en nieuwlezer Cees Man in ’t Veld met *MultiVoice*, een professioneel stemmenbureau. Tuffie schreef zich bij hem in en kreeg de ene opdracht na de andere. Qua inspreken is zij een veel groter talent dan ik. Tuffie leest zo acht A4’tjes voor, zonder fouten. Nou, dat kan ik echt niet! Ze deed ontzettend veel commercials en was tien jaar de stem van *Barbie*, tien jaar de stem van *Libresse* en tien jaar de stem van *Tefal*, twintig jaar de stem van *Robijn*. Er kwam nauwelijks een Ster-uitzending voorbij zonder Tuffie. Soms hoorde je haar wel vijf keer in één reclameblok.

Ze improviseert ook met het grootste gemak allerlei totaal verschillende stemmetjes. Ik niet, ik heb één stem, die kan ik hooguit twee tonen hoger of lager gebruiken, maar daar houdt het dan ook mee op. In ‘96 werd de NS Tuffie’s belangrijkste klant. De Spoorwegaanpak begon dat jaar, op station Zwolle, met hun eerste geautomatiseerde omroepstem: “*Dames en heren, de intercity naar Utrecht Centraal vertrekt van spoor 5.*” Zulk soort boodschappen, dát was altijd Tuffie. In 2005 hoorde je haar op alle NS-stations in heel Nederland. Tot de zomer van 2021, toen kreeg ze een opvolgester. Maar de gouden tijden, dat je nog echt veel geld kon verdienen met jouw stem, zijn nu voorbij. *AI*, hè, *Artificial Intelligence*, ze blikken jouw stem in en vervolgens kunnen ze je eindeloos dingen laten zeggen in eindeloze variaties. Anno ’26 kunnen ze ‘the real Frank Sinatra’ elk reclamespotje laten inzingen of -spreken.

25 HILVERSUM 3 EN 4

Zoals verteld bezorgde het naderende einde van Veronica mij best een hoop stress. Elke dag kon zomaar de laatste zijn. En wat moest ik dan? Ik was thuis de kostwinner, Toon werkte niet. Er moest geld worden verdiend, anders geen brood op de plank! Het geschenk uit de hemel kwam uit de hoek van de NOS. Eerst werd ik gepolst door Joop de Roo, de man van zangeres Greetje Kauffeld. Joop werkte bij de NOS en kort nadat het over en uit was met de zeezenders, vroeg hij mij: “Ben jij eventueel beschikbaar voor Hilversum 3?” Nadat ik zijn vraag bevestigend had beantwoord, werd ik benaderd door NOS-radioproducer Jan van Riemsdijk: “Leuk dat je beschikbaar bent. Wij hebben Frits Ritmeester (*Frits Spits*) aangenomen, om, naast Felix Meurders, NOS-programma’s op Hilversum 3 te gaan presenteren. Daar willen we nog een derde deejay bij en Felix en Frits riepen meteen jouw naam. Zij willen jou, dat is hún wens. Voel je daar wat voor?”

Nou, dat was dus drie dagen na die 31ste augustus ‘74! Het ging plots allemaal zo snel: een freelance deejay-contract bij de publieke omroep! Natuurlijk riep ik meteen: “Ja, leuk!” Ik startte op de woensdagavond, tegelijk met Willem Ruis, ook nieuw op Hilversum 3, hij presenteerde het uur na mij. En met Felix, Frits en Alfred Lagarde werd ik een van de vaste deejays van de *Top 30*, de *Daverende Dertig*, later de *Nationale Hitparade*.

Daar had ik best even moeite mee, het voelde toch als een soort verraad aan de *Veronica Top 40*. Ook in de nachtelijke uren viel ik, waar nodig, in. Vooral aan Willem Ruis bewaar ik louter leuke herinneringen. Een erg fijne collega, ook later toen hij een grote ster werd met zijn *Willem Ruis Shows* voor de VARA-televisie. Ik zat met mijn middag-tv-programma *Tineke* op de woensdagmiddag in de kleine Studio 2 op het Mediapark, hij in de grote Studio 3. Willem kwam me dan altijd even gezellig gedag zeggen. Vreselijk dat hij zo jong is gestorven. Al die meuk, snuiven, drank, een ongezonde levensstijl, noem maar op. En Willem was helaas niet de enige die eraan onderdoorging: de enorme stress en prestatiedruk in het tv- en entertainmentwereldje.

TV-DEBUUT

En nu we het toch over televisie hebben, bij de publieke omroep maakte ik ook mijn tv-debuut. Ik mocht meewerken aan *1 Op Zondag*, een televisie-

show met Ageeth Scherphuis, Jeanne Roos en Henk Suër. Naast het voorbereiden van het programma, als producente, was ik ook medepresentatrice. Jaja, Tinus voor de allereerste keer op de buis! Online kun je nog terugvinden hoe ik destijds, midden in een circuspiste, Bassie en Adriaan aankondigde, als de acrobaten ‘Bas en Adriaan Crockson’. Ze traden toen nog niet op onder de naam *Bassie & Adriaan*, maar als *Het internationale acrobatenduo The Crocksons*.

Intussen werkte Rob Out hard aan Veronica’s transformatie van piratenzender naar de legale publieke omroep *Veronica Omroep Organisatie (VOO)*. Met de campagne “*Veronica moet aan land!*” wist Rob zo ongelooflijk veel VOO-leden te werven, dat cultuurminister Harry van Doorn en staatssecretaris Michel van Hulten – samen verantwoordelijk voor het om zeep helpen van de zeezenders – uiteindelijk niet anders konden dan de VOO de status ‘aspirant-omroep’ verlenen. Per aangetekende brief ontving Rob Out op 2 september 1975 het fantastische nieuws: “Vanaf 1 januari 1976 mag de Veronica Omroep Organisatie wekelijks drie uur radio en één uur televisie verzorgen.”

VAN HULTEN

En nu moet ik tussendoor echt even iets waanzinnigs kwijt. Ik woonde net een paar weken hier in ‘t Rosa Spier, het was april of mei 2023. Ik zat gezellig aan de leestafel in ons *Grand Café*, toen er een meneer kwam aanlopen. Hij ging recht tegenover mij zitten en keek een beetje onwennig om zich heen. Duidelijk een nieuwe bewoner. De man introduceerde zich zelf als Michel. Ik reageerde keurig: “Tineke.” Maar dat hoorde hij waarschijnlijk niet goed, hij keek een beetje wazig. Vervolgens schoven er nog wat mensen aan, die ik evenmin kende. Ook zij stelden zichzelf netjes voor, dus ik, nu wat duidelijker: “Hallo, ik ben Tineke.”

En nu verstond die Michel mij wel. Hij veerde op: ”Tineke? Tineke de Nooij?” Ik: “Ja...” En hij meteen: “Oh..., dan vind je mij denk ik niet zo aardig.” Dus ik vroeg: “Wat dan?” Hij: “Nou, ik was degene die, met minister van Doorn, een eind aan *Radio Veronica* maakte.” Met een rotklap zette ik mijn glas Rosé op tafel: “Verdomme, jij bent Michel van Hulten, die staatssecretaris!”

Haha, ja dat was ‘m hoor, Michel van Hulten! Mijn nieuwe medebewoner van het Rosa Spier! Maar goed, dan zit je dus allebei in zo’n wooncomplex, je komt elkaar keer op keer tegen. En ik vind: oud zeer moet je achter je laten. Dus werd het gewoon: “Dag Tineke.” “Goedemiddag Michel.” Haha! En af en toe kletsten we wat met elkaar. Maar nooit over toen. Waarom zou je?

Dat hoeft helemaal niet. Michel bleek een buitengewoon aardige en beleefde man. Helaas vertrok hij al snel weer uit het Rosa Spier, hier aarden lukte hem niet echt en hij verhuisde naar zijn dochter in Eindhoven. Op 1 december 2025 is hij overleden.

Maar we waren in 1975, de VOO zou dus aspirant-omroep worden en Rob Out riep onmiddellijk: “Ik wil Tinus terug!” Hij trok mij meteen bij Hilversum 3 weg: “Luister Tinus, stop met dat freelancen, veel te onzeker allemaal. Jij moet voor je kinderen zorgen. Ik neem jou in vaste dienst. Da’s veel beter. Ik kan je nu niet direct een eigen radioprogramma geven, maar ik heb wel iets anders: Jij mag, zodra we straks uitzendtijd krijgen, radio én televisie gaan doen. Als je nu stopt bij Hilversum 3 stuur ik je naar de tv-regieopleiding van Santbergen. Wat vind je daarvan?” Nou, dat wou ik heel graag, dat vond ik fantastisch! Rob wilde eigenlijk zowel Leo van der Goot als mij tot tv-regisseur laten opleiden, maar zo’n cursus van tien maanden kostte 10.000 gulden. De VOO had onvoldoende budget voor twee van die peperdure cursussen. En zoals ik al eerder vertelde, Leo stelde heel hoffelijk voor: “Tinus is 10 jaar ouder, stuur haar maar eerst op cursus. Dan doe ik ‘t volgend jaar wel...”

Dus ja, ik nam, na nog geen anderhalf jaar, mijn ontslag bij Hilversum 3. Gelukkig begrepen mijn collega’s en die alleraardigste Jan van Riemsdijk het allemaal wel: Tinus hoort bij Veronica. Ik vond het hartstikke leuk weer bij het nieuwe Veronica op de radio terug te keren, maar onder geen beding wilde ik weer met mijn kop op tv. Dat was mij met *1 Op Zondag* toch niet zo goed bevallen, die camera’s op je gericht, *niet* mijn ding.

Tv-programma’s regisseren, dát was wel een wensdroom van me. Lekker achter de schermen werken en mooie televisie maken. Maar ik vermoedde dat Rob mij ook als tv-presentatrice wilde inzetten, dus ik moest iets verzinnen om ervoor te zorgen dat hij dat uit zijn hoofd zou laten. Ik wist dat hij dol was op blonde tv-presentatrices. En mijn God, ik was blond hè? Ik dacht: het gebeurt mij niet dat Out mij vóór de camera inzet in plaats van erachter! Dus ik besloot mijn hardos opzettelijk bruin te verven. Een brunette als Veronica-presentatrice vindt hij helemaal niks, wist ik, Rob wil alleen blondjes op de buis. Maar een terugkeer op Veronica-radio zag ik wél helemaal zitten. En zo mocht ik, op 28 december 1975, het allereerste VOO-radioprogramma aan elkaar praten, over *klassieke muziek*, haha!

SIMON SOMBER

Ik moet hier even uitleggen: als aspirant-omroep kreeg de VOO dus drie uurtjes radio toegewezen: één uurtje op nieuwszender Hilversum 1 en twee

uurtjes op de zondagochtend, van negen tot elf, op Hilversum 4, de spik-splinternieuwe klassieke zender, die op 28 december voor het eerst de ether in zou gaan. Rob vond mij zéér geschikt als klassiekemuziekpresentatrice: “Zeg Tinus, jij speelt toch *Für Elise* van Beethoven op de piano? Nou, ga jij dan maar op Hilversum 4.” Haha! Dus ik, Radio Veronica’s voormalige popdeejay, mocht, na een korte VOO-introductiespeech van Rob Out, die allereerste uitzending openen.

En ik deed dat heel keurig, al zeg ik het zelf. Maar dan wel op mijn manier: de af- en aankondigingen lekker strak tegen de intro’s en outro’s van die klassieke stukken aan. Normaal laten presentatoren in de klassieke muziekwereld voor en na ieder muziekwerk anderhalve seconde stilte vallen, ‘uit eerbied’ voor de muziek, net als bij een begrafenis, haha! Wij van Veronica wilden het wat luchtiger en lichtvoetiger aanpakken, klassieke muziek toegankelijk maken voor iedereen, met een beetje humor ook.

Vandaar dat we André van Duin hadden ingehuurd. Hij zette tussen die serieuze muziek door twee lollige typetjes neer: *Tom Stom* en *Simon Somber*. Nou, huppakee, daar kwam meteen een actiecomité tegen in opstand, onder leiding van de vermaarde violist Theo Olof, een van de mensen die zich voor de komst van Hilversum 4 hadden beijverd. Hij riep mensen op protestbriefkaarten in te zenden. Olof deed zijn best mij direct weg te krijgen, van die zender af. Hij vond mijn ‘frivole Veronica-stijl’ veel te jolig, het moest allemaal veel serieuzer. Nee, dat wufte was nooit zijn bedoeling geweest bij het opzetten van zijn klassieke zender. Potjandrie, hij had jaren gelobbyd voor zijn Hilversum 4 en dan nu dit..., de klassieke muziek in haar eer aangetast!

Maar gelukkig zei iedereen om mij heen: “Kom op zeg, jij doet maar lekker waar je zin in hebt.” Ik wilde gewone mensen, mijn Tineke-fans, op een luchtige manier nieuwsgierig maken naar mooie klassieke muziek. En dat lukte wonderwel. Ik hield het lange tijd vol op Hilversum 4. Totdat ik besloot me 100 procent toe te leggen op de tv-regie. Mijn lieve collega Hans Mondt nam het Hilversum 4-programma van mij over en maakte er uiteindelijk, onder de titel *Muziek voor Miljoenen*, een zeer populair programma van.

26 TV-REGISSEUR

Tijdens de regieopleiding leerde ik zowel zwart-wit- als kleurentelevisieprogramma's maken. In '75 scoorde de popgroep *Lucifer* met zangeres Margriet Eshuijs en drummer Henny Huisman een dikke hit met de single *House for sale*. Hun lp *As We Are* werd met goud bekroond. Hans Vermeulen was hun platenproducent. Zowel Hans en zijn vrouw Hilde als Margriet en haar man Dick behoorden tot onze vaste vriendenkring. Daarom vroeg ik Margriet mee te werken aan mijn zwart-wit-eindexamenopdracht. Ik zette haar op een schommel tussen een zwik fuchsia's. Mijn God, het werd een uitermate statisch clipje, die zingende Margriet tussen de fuchsia's, haha! En Patricia Paay was de ster in mijn kleuropdracht. Geen idee meer wat voor filmpje ik met haar heb gefabriceert.

Laatst kwam ik Patries weer eens tegen, tijdens de opening van *Blushing*, Gordons koffie- en theesalon in Blaricum. We haalden toen nog even heerlijk een halve eeuw aan gemeenschappelijke herinneringen op, waaronder haar medewerking aan mijn examenfilmpje. Dat ik twee van Nederlands populairste zangeressen voor mijn eindexamenfilmpjes kon strikken, kwam natuurlijk doordat ik alles en iedereen kende dankzij mijn Radio Veronica-jaren. Met sommige artiesten raak je dan ook privé bevriend en je helpt elkaar af en toe. Hans en Hilde werden zeer close vrienden. Dat kwam ook door hun zoons, David en Tim, net zo oud als Michael, mijn aangenomen kind. Die drie jongens konden het uitstekend met elkaar vinden. SaraLee was nog te jong, zij had er altijd flink de pest in dat ze nooit ergens bij mocht zijn van de boys.

THIJS VAN LEER

Mijn allereerste echte Veronica-tv-opdracht werd een prachtig filmpje met Thijs van Leer. Het kwam alleen nooit op televisie. Ons Hoofd Televisie, Tijmen Koelewijn, hielp mijn filmpje naar de Filistijnen. Ik had een hartstikke leuke clip met Thijs gemaakt voor de openingsuitzending, waarmee Veronica, op 21 april 1976, officieel als publieke omroep zou worden gelanceerd. Die avond moest, boven alles, vooral *groots* worden. Eigenlijk mocht Veronica al eerder op zender dan die 21ste april, maar ons was niet meer dan één uurtje tv per week toegekend. En tsja, met één uurtje kun je niet *groots* uitpakken.

Rob Out kwam toen met het geniale idee een aantal weken zendtijd op te sparen. Zo sprokkelden we voldoende uren bijeen voor een feestelijk, avondvullend programma op 21 april. Mijn aandeel, als nieuwbakken regisseur, was dus dat filmpje met Thijs van Leer, in die tijd, na zijn hits met *Focus*, ook razendpopulair en gigantisch succesvol als dwarsfluitist met zijn *Introspection*-soloalbums. Ik liet Thijs met die fluit van 'm een halve ochtend door het Baarnse bos paraderen. Ik wachtte daar wel net zo lang mee totdat het zonlicht prachtig tussen de blaadjes van de bomen door twinkelde. Dat gefilterde licht zag er fantastisch uit! Thijs oogde als een feeërieke rattenvanger van Hamelen, nog net geen sliert kinderen achter hem aan. Ik was er zó blij mee!

Tijdens de montage werd 't bijna een *Walt Disney*-achtige sprookjesfilm. Nou ja film, we hadden op *Sony U-Matic* video gedraaid. Mijn gemonteerde Thijs van Leer-filmpje stond veilig op een Sony U-Matic-uitzendtape. Althans, dat dacht ik. Want wat gebeurde de volgende dag? Tijmen Koelewijn zag de tape op een bureau liggen, pakte hem op en liet die hele band 'zwart schrijven', de tv-term voor 'wissen voor hergebruik'. Hij had niet gezien dat deze video geen *opnameband* was, maar een *uitzendband* voor Veronica's openingsavond. In die dagen werden de peperdure Sony U-Matic-opnamebanden meerdere malen gebruikt. Veronica beschikte over onvoldoende geld om telkens nieuwe tapes aan te schaffen. Dus niet alleen mijn opnamebanden waren gewist, ook mijn uitzendband! Alles op zwart, alles weg!

Dus ik opnieuw met Thijs het bos in, maar nu wilde de zon niet meer meewerken, het bleef bewolkt. Alles zag er somber uit. Het was ook een beetje een suf gedoe, Thijs met die fluit in dat bos. Eigenlijk had ik er echt een sliert kinderen achteraan moeten laten dansen. Ach ja, achteraf kan ik wel zeggen dat aan mij verder geen groot regisseur verloren is gegaan. Voor dat soort filmpjes moet je veel fantasie hebben. En verstand van vormgeving. Ik ben wat dat betreft gewoon niet creatief genoeg. Wat me nog wel is bijgebleven is dat we toen met Thijs in dat bos wel ontzettend hebben gelachen. Niemand was chagrijnig na die domme actie van Tijmen Koelewijn.

Ik was overigens wel aardig goed in het maken van korte documentaires. Daarbij draait het om de inhoud, niet zozeer om de vormgeving. Ik deed dat in die tijd op 16mm-film. Mijn docu's waren zo kort vanwege gebrek aan poen. Een 16-mm filmrol was niet goedkoop. Vanwege het krappe Veronica-budget had Rob Out bedacht: voor één docu mogen maximaal twee filmrollen worden gebruikt. Niet te geloven! Zo'n rol was na tien minuten op. Dus ik moest zeer zuinig filmen. Ieder shot diende meteen raak te zijn voor een documentaire van bijna twintig minuten. In de huidige tijd van

digitale gegevensdragers schiet je voor een documentaire van 25 minuten gemakkelijk meer dan twintig uur materiaal, het kost niks. Had ik die luxe maar gehad....

VERONICA MAGAZINE

Ik schreef in die jaren zeventig ook regelmatig verhalen in *Veronica Magazine*. Daarvoor reisde ik ook naar het buitenland. Zo herinner ik me een trip naar Los Angeles, op kosten van *Warner Bros.*, de platenmaatschappij van Randy Newman. Kent u hem nog, die bebrilde zanger-pianist van *Short People*, dat supersatirische liedje over vooroordelen jegens mensen die net even anders zijn dan anderen. Warner Bros. wilde zijn nieuwe lp, *Little Criminals*, promoten met een interview in *Veronica Magazine* en daarbij werd niet op een dubbeltje gekeken.

En natuurlijk dacht ik: ik regel meteen wat meer interviews in LA. Ik ging bijvoorbeeld gezellig langs bij Monique van de Ven en haar toenmalige echtgenoot, cameraman Jan de Bont. Zij woonden sinds '75 in zo'n prachtig Hollywood-huis, tegen een berg aangeplakt in Beverly Hills. Hun directe buurvrouw was, als ik het me goed herinner, Jamie Lee Curtis, de dochter van Tony Curtis en Janet Leigh. Ik hing bij Monique en Jan zo ver mogelijk over de balkonbalustrade om een glimp van Jamie Lee op te vangen, haha.

Tijdens diezelfde Amerika-trip zou ik ook countryster John Denver interviewen. Niet in LA, maar in Las Vegas. Op het laatste moment kreeg ik het bericht dat John toch niet naar Vegas kon komen. Maar hij had wel een ander idee. Nu moet ik zeggen: ik kende John al vanuit mijn Radio Veronica-tijd. Ik had hem toen in Nederland geïnterviewd, niet als soloartiest, maar als zanger-gitarist van de politiek-satirische folkgroep *The Mitchell Trio*. John, inmiddels uitgegroeid tot een solo-superster, vroeg me of ik zin en tijd had hem thuis op te zoeken? Hij woonde in Aspen, Colorado. In de Rocky Mountains, die hij zo prachtig had bezongen in zijn wereldhit *Rocky Mountain High*.

Nou, natuurlijk wilde ik naar hem toe. Dus ik nam het vliegtuig en daarna zat ik zomaar bij John Denver thuis op de bank, in zo'n typisch Amerikaans huis in de sneeuw. We babbelden uren met elkaar, ook over persoonlijke dingen. Zo ontdekten we dat we gemeenschappelijke vrienden hadden, dat schiep meteen een band. Na dat vraaggesprek bij hem thuis spraken we elkaar nog enkele keren, telkens wanneer hij weer even in Nederland was om een nieuwe single of lp te promoten. Ik las ook een interview met John, waarbij hij tegen een Nederlandse journalist had gezegd: "Tineke de Nooij? Natuurlijk ken ik haar. Ik heb nog steeds contact met Tineke!" Hartstikke

leuk. In '97, hij was pas 53, kwam hij om het leven bij een ongeluk met zijn privévliegtuigje, dat hij zelf bestuurde en toen net had gekocht.

KINDJE KOPEN IN BANGKOK

Voor mijn eerste tv-documentaire, *Kindje Kopen in Bangkok*, uit '77, reisde ik naar Thailand. Dat kwam eigenlijk door oud-collega Stan Haag, een hele bijzondere man. Stan was profvoetballer bij PSV en Feyenoord, sportjournalist voor de *Telegraaf* en hij maakte furore als revue-artiest en liedjesschrijver. Een van zijn bekendste liedjes was *Ik Sta Op Wacht*, gezongen door Joop de Knecht. Maar ik kende Stan vooral als oud-Radio Veronica-collega, presenter van *De Jukebox*. Stan had mij in vertrouwen het verhaal verteld hoe hij en zijn vrouw Nikki een kindje uit Bangkok hadden geadopteerd, via een paar Thaise nonnen. Nou, dat leek mij een prachtverhaal voor een hartverwarmende documentaire: lieve nonnetjes brengen kansloze weeskinderen uit straatarme Thaise families onder bij nieuwe ouders in het rijke Westen. Dus ik naar Thailand om al dat moois te filmen.

Maar waar kwam ik achter, daar in Bangkok? Ik was in shock! Die nonnen deden gewoon aan pure kinderhandel, kindjes verkopen voor heel veel geld! En dan ging het vaak ook niet eens om weeskinderen, maar om koters waarvan de nonnen vonden dat die niet bij hun ouders, zoals alleenstaande moeders, konden blijven. Zulke baby's en peuters pikten zij gewoon van de ouders af om die voor dik geld aan buitenlanders te verpatsen. En daarbij kregen die kinderen nieuwe namen, plus al dan niet vervalste adoptiepapieren, gezondheidscertificaten en paspoorten. Dus ja, niks hartverwarmends. Toen ik achter de waarheid kwam, wilde ik het echte verhaal in mijn documentaire vertellen.

Maar ik worstelde wel met een probleem: arme Stan en zijn vrouw hadden hun kindje natuurlijk met de allerbeste bedoelingen geadopteerd. En nu kwam ik met zo'n verhaal: ze hadden waarschijnlijk geen weeskindje gered, maar voor veel geld een geroofd kindje gekocht! Dat zou wel eens heel hard kunnen aankomen. En ik kampte ook nog met een ander dingetje: op het moment dat ik in Bangkok was, waren daar geen Nederlandse adoptieouders om een kindje op te halen. Ik kwam vast te zitten in de montage, wist niet hoe ik mijn verhaal rond moest maken. Ik voelde dat ik een 'Nederlandse invalshoek' miste. En dus stapte ik naar Rob Out: "Ik weet het niet meer..., het is nog niet goed zo." Ik dacht nog wel: het zou mooi zijn als ik Stan en zijn vrouw op mijn bevindingen zou kunnen laten reageren. Maar ja, Stan woonde inmiddels met zijn gezin in het Spaanse Playa de Aro.

Nou en dan is Out de man die je plots alle kansen van de regenboog biedt,

hè. Hij zei: “Jij gaat met je camera- en geluidsman naar Spanje. Koop vliegtickets, boek een hotel en doe je verhaal bij Stan en zijn vrouw. Laat hen reageren en verwerk dat in je documentaire.” Out was van: “Oplossen Tinus!” Ik heb zoveel aan hem te danken, hij bood mij altijd alle kansen, die ik nodig had. Nu dus ook weer. Dus ik naar Spanje en met heel veel tact, zonder Stan en zijn echtgenote aan te vallen, registreerde ik de gevoelens van Stan en Nikki. Het werd een zeer gewaardeerde documentaire.

EINDREGIE

Ik regisseerde vanaf 1978 ook losse items voor *Countdown*. In de *Concordia Studio* in Bussum filmde ik bijvoorbeeld *The Baby's* met hun hit *Every Time I Think Of You*. En in het Utrechtse muziekcentrum Vredenburg maakte ik een live-registratie van een concert van *Kayak*. Ik zie Lex Harding nog zitten, achter in de regiewagen, om alles een beetje in de gaten te houden als baas van de muziekafdeling van Veronica TV, haha.

Live concerten regisseren vond ik leuk, dat lag me ook wel, het is een beetje documentaire-achtig werken, je laat met meerdere camera's zien wat er gebeurt en maakt daar tijdens de montage met het nodige knip- en plakwerk een film van. Maar ik ben geen goede live-tv-showregisseur. Directe uitzendingen, vanaf locatie of vanuit de studio, waarbij alles van jouw aanwijzingen afhangt, inclusief vormgeving en techniek, *not my cup of tea!* Je bent dan als regisseur eindverantwoordelijk voor de hele klerezooi. Er mag niets fout gaan. Daar moet je zeer stressbestendig voor zijn en dat ben ik niet.

Ik kan prima documentaires maken, dat heb ik, ook later bij RTL4, wel bewezen. Rob Out verkeerde heel even in de waan dat ik voorbestemd zou zijn voor het ambacht van live-tv-regisseur. Maar nadat ik klaar was met mijn tv-regie cursus, heb ik meteen eerlijk tegen Out gezegd: “Ik zou echt niet weten hoe ik een live-uitzending moet regisseren. Ik kan dat niet.”

Bij de regie cursus van Santbergen draaide alles om het opnemen van tv-programma's, je kreeg daar niet onderwezen hoe je problemen tijdens live-uitzendingen moest oplossen. Rob zei: “Dat kan je heus wel leren. Begin maar eens met het allersimpelste. Ga een paar weken HCK doen.” HCK staat voor HoofdControleKamer, in de televisiewereld noemen we dat ook wel de ‘eindregie’. Tot aan het jaar 2000 hadden we nog tv-omroepsters en -omroepers, die de programma's live aankondigden. Vanuit de HCK schakelde je bijvoorbeeld van een omroepster door naar het opstarten van een tv-programma op tape.

Dus ik zette, als nieuwbakken HCK-regisseur, omroepster Leonie Sazias neer achter zo'n brede glazen bak vol hyacinten of narcissen. Jaja, truttiger

kun je het niet bedenken. Het opstarten van een tv-programma op tape, vanaf zo'n grote AMPEX-videomachine, duurde precies 10 seconden. Omroepsters en omroepers moesten zich exact aan hun van tevoren getimede tekst houden, dan wist je: als ik bij dát woord de AMPEX opstart, verschijnt het eerste beeld direct nadat zij of hij is uitgesproken. Maar ja, dat ging natuurlijk duizend-en-één keer mis. Men hield zich niet altijd precies aan de tekst. Bij een te lange aankondiging verdween de omroepster of omroeper te vroeg uit beeld. Werd de aankondiging korter, dan had je te vroeg geschakeld en ging het beeld in alle huiskamers van Nederland een paar seconden op zwart. En dan hing Rob Out direct aan de telefoon: "Is er iemand dood?"

Nee Rob, er is niemand dood, haha!

Oh ja, wat me nu weer te binnen schiet, in 1982 maakte ik ook een documentaire over paarden. Met als titel, natuurlijk..., *Het Paard*, haha! Best uniek, een film met daarin alle facetten van de paardensport in Nederland. Terwijl ik dus zelf echt he-le-maal niks met paarden had, hè. Ja, er liep een pony bij mij thuis in de tuin, gered van de slacht. Face, zo heette-ie, was meer een soort halve ezel, de kinderen reden er rondjes op. En wie liep er elke dag hooibalen te sjouwen, wie moest dat beest te eten geven? Juist: ik.

Toon had die pony, kort na onze echtscheiding, aan SaraLee, onze jongste dochter, cadeau gedaan. Daar was ik mooi klaar mee, hij het huis uit en ik een paard in mijn tuin. Maar daar kom ik nog op. Voor die paardenfilm moesten ook verbindende teksten worden geschreven. Daar had ik journalist Henri Remmers voor gevraagd, ik vond van mezelf dat ik zulke teksten niet zou kunnen schrijven. Dat kon ik natuurlijk wel. Maar toen speelde mijn onzekerheid wat schrijven betreft mij nog parten. Ook die onzekerheid was een 'cadeautje' van Toon, waarop ik nog terugkom.

OP JACHT NAAR DE SCHAT

Een ander programma dat ik tussen '82 en '84 mocht regisseren was *Op Jacht naar de Schat*. Een spannende spelshow, waarbij kandidaten in de studio aan de hand van een cryptische omschrijving, met behulp van naslagwerken, reisgidsen en landkaarten, via een radioverbinding aanwijzingen moesten geven aan 'de schatgraver'. Die schatgraver was aanvankelijk Jan de Vries, later werd Jan vervangen door Leo van der Goot. Het oogde allemaal erg spectaculair, de schatten lagen verborgen op verschillende exotische locaties, waar de schatgraver dan met een helikopter naartoe moest, 'op jacht naar de schat'. Werden alle drie de schatten gevonden, dan kregen de kandidaten 10.000 gulden. Harstikke leuk programma, bedacht door een Fransman. Maar wel zo duur dat Veronica er al na twee seizoenen mee moest stoppen.

OUDEST MOEDER VAN NEDERLAND

De Veronica Omroep Organisatie huisde in *Villa Duo Decimo*, aan de Vaartweg 89 in Hilversum. In de redactieruimte, aan de tafel tegenover mij, zat een blonde producent/regieassistente, die net was aangenomen. En toen ik haar met Jan en alleman hoorde bellen, viel mijn bek open: “Hallo, je spreekt met Tineke van Veronica...” Ik dacht: wat zegt zij nou?! Ik bedoel... *ik* was Tineke van Veronica! Al 100 jaar! Ik gebruikte ook nooit mijn achternaam, want die veranderde in de loop der jaren nogal eens. Eerst was het De Nooij, toen Lappere, vervolgens Vos en na mijn tweede echtscheiding weer De Nooij. Mensen zouden er geen touw meer aan vast kunnen knopen, daarom riep ik: “Hoi, met Tineke van Veronica...” En dan nu dit? Asjemenou! Dat kon echt niet, opeens nog een Tineke van Veronica!

Dus ik zei: “Luister lieverd, *ik* ben Tineke van Veronica en *jij* bent Tineke Geessink van Veronica. Ok?” Haha! Maar die Tineke Geessink..., je kon haar duizend keer iets zeggen, het ging gewoon dat hoofd niet in. Ze had mij heel olijk geantwoord: “Geen probleem hoor, ik zeg voortaan: ‘Met Tineke Geesink van Veronica.’” Maar ze bleef het altijd zeggen: “Met Tineke van Veronica...” Uiteindelijk gaf ik mijn strijd maar op. Ze was superaardig, ik kon verder uitstekend met haar opschieten. Op kantoor lachten we heel wat af met Tineke Geessink. Een echte masketel en altijd vrolijk, daar houd ik wel van.

Maar sommige collega's ergerden zich aan haar. En ook mij maakte ze, eerlijk gezegd, soms stapelgek. Want Tineke Geessink was een hopeloze chaoot, bij wie te vaak van alles in het honderd liep. En dan moesten wij dat allemaal weer oplossen. Toch is ze jarenlang mijn producer/regieassistente gebleven en tijdens mijn *Tineke* tv-shows maakte ze ook deel uit van mijn vaste *Tineke*-team.

Maar na mijn vertrek bij Veronica, in '88, vernam ik nooit meer iets van haar. Totdat ik in 2011 ineens een artikel in de *Privé* las: *Tineke Geessink, de oudste moeder van Nederland!* Wat was er gebeurd? Ze had op haar 63ste een erfenis gekregen en met dat geld was ze naar Italië gereisd om zich tegen een fors bedrag zwanger te laten maken door de omstreden ‘kloonexpert’ dokter Severino Antinori. Ze wilde, ondanks haar leeftijd, een kind baren, gewoon omdat zij dacht dat zij een hele leuke moeder zou zijn.

In Nederland was haar een ivf-behandeling geweigerd. Hier geldt een maximumleeftijd van 45 voor de ‘acceptor’, de vrouw bij wie de vrucht wordt geplaatst. Maar bij dokter Antinori kon ze wel terecht, hij had al eerder een vrouw van 63 een kind laten krijgen. In Nederland is zowel commerciële als anonieme eiceldonatie verboden, maar in Italië was dat niet zo. En dus kon

Tineke een dochtertje op de wereld zetten, Meagan, gegroeid in haar buik, maar verwekt met een zaadje van een anonieme man en een eicel van een anonieme vrouw. Vreselijk voor zo'n kind, vind ik. Want wie zijn dan jouw ouders? Wat zijn jouw roots?

Maar goed, het was wel een prachtig meisje. En dus kocht ik, in Zuid-Afrika waar ik in 2011 woonde, schoentjes voor de baby en stuurde die op met een leuk briefje erbij. Ik had het adres van Tineke Geessink van Mariska gekregen, een andere regieassistente. En, erg leuk: ik ontving een heel lief mailtje retour. Maar zes jaar later werd Tineke Geessink ernstig ziek, kanker. Ze lag zeer lang in het ziekenhuis en op 25 juni 2020 stierf ze. Haar dochtertje was toen negen.

Ik bewaar hier thuis nog een brief van een bezorgde mevrouw die bevriend was met Tineke Geessink. Zij schreef mij: "Och, arme Meagan weet zo weinig van haar moeder. Heeft u misschien nog oude foto's van Tineke Geessink?" En dus ploegde ik tientallen schoendozen door met foto's uit mijn Veronica-tv-jaren, op zoek naar kiekjes met Tineke Geessink, alleen, samen met mij, of samen met anderen, op de redactie of op de studiovloer. Ik maakte er een mooi stapeltje van, voor dat meisje. Wat ik heb vernomen, is dat zij, na haar moeders dood, aanvankelijk was opgevangen door de burens. Maar toen dat echtpaar uit elkaar ging, kon dat niet meer. En voor zover ik heb begrepen wilde de familie van Tineke Geessink zich niet over dat arme kind ontfermen: "Ze is niet echt familie, dus wij gaan niet voor haar zorgen..." Zo triest allemaal. Je moeder is een ingeplante eicel, je vader een zaadje uit een reageerbuis, wie ben jij dan? Als mijn dochter of zus zo iets had gedaan, zou ik namens de familie mijn verantwoordelijkheid hebben genomen en dan had ik zo'n meisje, dat er zelf helemaal niks aan kan doen, natuurlijk opgevangen. Absoluut! En dan die Italiaanse dokter Antinori..., hij belandde in 2016 in de Italiaanse gevangenis, omdat hij tijdens het verwijderen van een cyste illegaal de eicellen had weggenomen van een Spaanse mevrouw, die als verpleegster voor hem werkte. Zonder haar iets te zeggen! Je vraagt je toch af: wat bezielt zo'n vent?!

'VEER'

In mijn begintijd bij de VOO maakte een journalist van het *Utrechts Nieuwsblad*, Bert van der Veer, een heel lang interview met mij. Zo leerde ik de man kennen die ik later 'Veer' zou gaan noemen. Na mijn regieopleiding regisseerde ik zowel korte tv-items als documentaires. Vooral die docu-verhalen waren soms knap lastig voor mij, want ik heb nooit een echte journalistenopleiding gevolgd. Langere videovertellingen vragen om een goede

journalistieke context; uitdagende opening, een degelijk middenstuk en een sterk eind. Dus ik stapte naar Rob Out: “Luister Rob, ik loop vast met die verhalen. Iemand moet mij helpen.” Hij antwoordde: “Vraag Bert van der Veer om hulp, da’s een goeie journalist, betrek hem erbij.”

Zo begon mijn samenwerking met Veer, hij adviseerde mij als redacteur/verhalenverteller. En Out pakte meteen door, hij zag in Veer ook direct een uiterst gekwalificeerd kunstkenner. Als publieke omroep diende Veronica, net als de andere omroepen, eigen kunstprogramma’s met de grote *K* voor televisie aan te leveren. Bert zat bij het *UN* als rtv-redacteur op de afdeling ‘Kunstredactie’. Dus Out riep: “Bert is kenner. Ga jij met hem die kunstprogramma’s maar maken!”

Bert rook zijn kans, hij vertrok bij de krant om zich op freelance tv-werk te richten. En aangezien hij ook over een vlotte babbel beschikte, vond Rob hem tevens een prima presentator. Maar daar vergiste Out zich in; Bert werkte veel liever, als ‘creatief tv-maker’, achter de schermen. Intussen had ook de AVRO hem ingehuurd, als nieuwe regisseur voor AVRO’s *Toppop*. Veer zei tegen mij: “Tinus, ik ga echt niet presenteren. Doe jij nou de presentatie van die kunstprogramma’s, dan teken ik wel voor de regie.”

En ja, ik zwichtte voor Veer, ik ging dus toch met mijn kop op de tv, ook al had ik er alles aan gedaan om dat te vermijden. Mijn God, een kunstprogramma over Kunst met de grote *K*. *Aan de Grenzen*, zo heette het. Ik herinner me nog een aflevering met een kunstenaar in een jutezak. Die man hobbelde in vijf minuten van de ene studiohoek naar de andere. Dat was cultuur! Ja, vreselijk! Sloeg helemaal nergens op. Maar Out vond alles prachtig, als het maar ‘K’-unst was, haha! Voor Veer en mij was dat kunstprogramma in ‘77 het begin van een samenwerking die vele jaren zou gaan duren. Bert regisseerde veel van mijn *Tineke*-uitzendingen voor de VOO en later, bij RTL, werd hij mijn televisiebaas.

Rob Out vond het uitermate interessant dat ik regelmatig naar Amerika reisde om bij Jack en Lydia DeJohnette in de heuvels rond Woodstock te logeren. Hij zei: “Ik wil dat je vanaf nu ook regelmatig een paar dagen naar New York gaat om te kijken hoe die Amerikanen televisie maken. Daar kan je wat van leren. En ik wil dat je ideeën mee naar huis neemt.” Amerika is natuurlijk een raar land, zo geschift als de pest, zeker nu met die Trump. Maar jongens, wat ons vak betreft komt daar wel alles vandaan: media, journalistiek, entertainment. “Daar moet jij wezen!” riep Out. Niet om dingen te jatten, maar om te voelen wat daar speelt, welke keuzes er worden gemaakt en waarom. Puur door daar naar de tv te kijken en er met de Amerikanen over te praten.

BEN VAN MEERENDONK

Leuk, ik mocht dus naar New York. Maar ik moest daar wel zien rond te komen van slechts 75 gulden *séjour* (daggeld). En Amerika was hartstikke duur in die tijd. Maar het lukte me, want ik mocht gratis pitten bij Ben van Meerendonk en zijn vrouw Coco. Ben, een zeer succesvol zakenman, woonde in New York. Hij kocht onder meer rechten op Amerikaanse speelfilms in, voor Veronica, zodat die in Nederland konden worden uitgezonden.

En, wel even leuk om hier te vertellen: Ben is de zoon van een hartstikke beroemde Amsterdamse fotograaf. Zijn vader, Ben van Meerendonk senior, was gespecialiseerd in prachtige stadsgezichten en hij schoot heel veel foto's voor schoolagenda's. Daarnaast werkte Ben sr. voor het ANP. Zijn zwart-witfoto's van superster Jayne Mansfield – gemaakt op 10 oktober 1957 in Amsterdam – gingen heel de wereld over. Jayne, een wereldberoemde Hollywood-actrice en sekssymbool á la Marilyn Monroe, sprong tijdens een bezoek aan het hoofdkantoor van *de Telegraaf* met haar hoge hakken boven op de redactietafels om daar, in een uiterst strak jurkje, voor het oog van de aanwezige journalisten, haar billen ver achteruit en enorme borsten ver vooruit te steken. De verslaggevers aanschouwden die gedurfd pose stomverbaasd en Van Meerendonk vereeuwigde dat tafereel.

Ben junior woonde aan de Hudson-rivier, in het mooiste huis van New York. Nou ja, in elk geval qua uitzicht. Ik bewaar geweldige herinneringen aan dat schitterende panorama, vanuit zijn woonkamer over de Hudson. Ik kan het nog blind tekenen, die *view* op de imposante *Brooklyn Bridge*. Met aan de overkant van de rivier de *Twin Towers*, die er nu, na die gruwelijke terroristische aanslagen van 11 september 2001, niet meer zijn. Direct na de eerste aanslag klom een camerateam op het dak van Ben z'n huis. Vandaar filmden zij het vliegtuig dat de tweede toren ramde en het daaropvolgende instorten van de *Twin Towers*.

Maar goed, dat is allemaal van veel later natuurlijk. Ik vond het New York van de *seventies* en *eighties* fantastisch. Je zal hier maar mogen wonen..., dacht ik vaak. Ik zag mijzelf wel in een appartementje in Greenwich Village, tussen muzikanten en kunstenaars als Bob Dylan, Janis Joplin en Jimi Hendrix, die in die wijk hebben gewoond en daar in de kroegjes en barretjes hebben opgetreden. Greenwich Village, ooit gesticht door Nederlandse *settlers* aan het begin van de 17de eeuw. Zij noemden het Noortwijck en later Groenwijck. Vandaar Greenwich. Ach mijn god, wat droomde ik van een eigen plekje daar. Geweldig! Maar ja, wat moet Greenwich Village met een Nederlandse diskjockey?

Het huis van Ben en zijn vrouw Coco bevond zich in Brooklyn Heights, de

wijk aan de voet van de Brooklyn Bridge, met Manhattan aan de overkant van de Hudson River. In die tijd, halverwege de jaren '70, had je in Nederland maar twee tv-zenders, Nederland 1 en Nederland 2. In New York ontving je wel 35 of meer televisie- en radiostations. Dus ik zat daar bij Ben en Coco op de bank en keek me het lazarus. Er was niet alleen 's avonds televisie, maar ook overdag. Met allerlei middagshows voor huisvrouwen en kinderen. Zo kwam ik op het idee voor mijn latere middag-tv-show *Tineke*.

Door de jaren heen raakte ik dik bevriend met Ben en Coco. Erg jammer dat zoiets dan uiteindelijk toch weer verwatert en je elkaar nu nooit meer ziet. Af en toe heb ik, via *Facebook*, nog contact met hun zoon. Maar van Ben zelf hoor ik nooit meer wat. Ach ja, dat gebeurt met mensen in je leven, zelfs met dierbare vrienden. En dat kan je dan jammer vinden, maar ik realiseer me ook dat, juist omdat ik zo ongelooflijk veel mensen ken en waardeer, het vrijwel onmogelijk is al die vriendschappen te onderhouden. Maar één ding staat vast: met hun jarenlange gastvrijheid tijdens die logeerpartijen bezorgden de Van Meerendonks mij een geweldige tijd in New York. Als ik aan *The Big Apple* denk, denk ik aan Ben en Coco.

27 MICHAEL EN HANS

Toon en ik bleven tot '82 bij elkaar. Twee jaar voordat we definitief uiteengingen, werd SaraLee geboren. Dat was toen nog een zeer bewuste keuze. Ik hoopte oprecht echt dat het tussen Toon en mij goed zou blijven. Of in elk geval: beter zou worden. Dat ik zwanger raakte kwam vooral door Tuffie. Zij begon in '78, toen ze dertien of veertien was, behoorlijk te zeuren: “Toe nou mama, ik ben altijd de jongste en ik zit alleen maar tussen de jongens. Kunnen jij en papa geen babyzusje voor mij maken? Straks word jij veertig en dan ben je véél te oud.”

Jaja, ze wist het goed te brengen. En maar doordreinen. Uiteindelijk begon ik erover na te denken: tsja, in '64 was niemand blij met mijn zwangerschap, behalve Toon dan. Ik zou best nog weleens een baby willen krijgen en geboortekaartje versturen, waarbij iedereen dan oprecht blij voor mij is. Dat zou toch heerlijk zijn? Gewoon een normale zwangerschap, een kind van mijn echtgenoot, en dat ik dat dan torenhoog van de daken mag schreeuwen! Ik sprak er met Toon over. Hij reageerde meteen enthousiast: “Ja, nog een kindje, leuk!”

Maar wat er zou volgen..., dat was eigenlijk te krankzinnig voor woorden. We hadden thuis dus Tuffie en de zonen van Toon, plus bonuskinderen als Peter KK en neefje Dicky. Allereerst moet ik vertellen dat ik in oktober '78 nog een spiraaltje droeg, dat moest eruit. Dus ik heb dat laten doen. Ik was klaar voor een nieuwe baby, hopelijk een meisje.

MICHAEL

Maar kort voordat ik zwanger raakte, gebeurde er nog het een en ander. Ik werkte in die periode aan de tv-documentaire waarover ik al heb verteld: *Kindje Kopen in Bangkok*. We monteerden die film in de montagestudio's van de NOS, gehuisvest in een voormalige ambachtsschool in Bussum. Daar had je een hele lange gang met allemaal montagekamertjes. In zo'n hokjes zat je dan soms wekenlang aan je docu te peuteren. Huidige tv-makers kunnen zich daar niets meer bij voorstellen, zij knallen een 20-minutenfilmpje in no time in elkaar. Maar wij monteerden max drie, vier minuutjes per dag. En maakte je per ongeluk ergens een foute knip in je 16mm-film, dan was je dat shot voorgoed kwijt.

Maar goed, mijn editor Jim Dunlap en ik zaten dus te knippen en plakken in ons *Veronica*-montagekamertje. En even verderop, in het *IKON*-kamertje, werkte een beroemde kinderpsychiater – wiens naam ik nu even niet wil noemen – aan een film over de kwetsbaarheid van kinderen en kindermisbruik. Dus ja, staande bij het koffieapparaat praat je dan weleens met elkaar. En wat zegt die psychiater opeens tegen mij? “Luister eens Tineke, wil jij niet een jongetje hebben dat door zijn vader in een tehuis geplaatst gaat worden?”

Ik werd er nogal door overvallen. “Nee, nee, nee, ik wil geen pleegkind, ik heb al genoeg kinderen in huis: mijn dochter, mijn nichtje, de zonen van Toon...”, reageerde ik. Maar hij sloot daar meteen op aan: “Ja, dat is het hem nu juist. In jouw gezin past dit kind. Een hartstikke leuk Amsterdams jong. Tussen zijn eerste en vijfde jaar is hij eerst van de ene naar de andere tante verscheept, omdat zijn moeder alcoholist is en niet voor hem kan zorgen. Daarna namen zijn vader en diens 21-jarige vriendin hem in huis. Maar die twee zijn inmiddels getrouwd, hebben nu ook een eigen kind en sindsdien is er van alles mis. Zo ernstig, dat we dit jongetje uit huis hebben moeten laten plaatsen. Hij verblijft nu tijdelijk in kinderrevalidatiecentrum de Trapenberg in Huizen en ik ben zijn behandelend arts. Maar dit jochie moet niet naar een tehuis, dan groeit hij op voor galg en rad. Kan jij hem echt niet hebben?”

Ik antwoordde weer: “Nee, echt niet.” En ik legde ook meteen uit waarom: “Als ik ‘ja’ zeg, weet ik precies wat er gaat gebeuren. Dan staat er om de haverklap zo’n muts in mantelpak van de *Raad voor de Kinderbescherming* bij mij op de stoep. Om te controleren hoe het met het pleegkind gaat. Ik wil he-le-maal nooit Kinderbescherming aan de deur! Ik heb thuis een man die in een kaftan rondschuifelt, aan jointjes lurkt, een beetje op zijn saxofoon blaast en verder de hele dag spelletjes doet. En dan moet zo’n mantelpakje beoordelen of dat allemaal wel kan? Zijn ze besodemieterd, die van de Kinderbescherming komen er bij mij niet in!”

Ik wist echt: *nee, ik doe het niet*. Maar de psychiater, een buitengewoon aardige, maar ook zeer vasthoudende man, bespeelde mijn gevoelens: “Dit kind kun je niet opsluiten in een tehuis. Het is zo’n leuk Amsterdams joch, maar zoveel liefde tekortgekomen. Hij verdient gezond op te groeien, binnen een familie met andere leuke kinderen. Ik weet zeker: in jouw gezin zou hij zich perfect gelukkig voelen...”

Dus ja, hij had mij te pakken. Ik besloot het toch maar even te overleggen, met Toon en Tuffie: “Hij zeurt er zo over, die psychiater. Hij denkt echt dat wij dat knulletje kunnen redden.” En toen zei Toon: “Nou, misschien is het iets voor in de weekends...” Dus ik weer terug naar de psychiater: “Is dat

iets? Voor de weekends, om het kinderrevalidatiecentrum een beetje te ontlasten?” Toen riep-ie: “Ja, fantastisch! Kom maar naar de Trappenberg, aanstaande zaterdag, dan is Michael daar. Zo heet hij, Michael!”

Nou, dat vonden wij wel een leuke naam, Michael. En een Amsterdams jong, hih! Dus Toon, Tuffie en ik op de zaterdagochtend naar de Crailoseweg in Huizen. En daar stonden allemaal vaders, moeders en kinderen bij elkaar. Wij keken zo in de rondte en opeens zag ik een jongetje met heel kort geknipt haar, een jaar of acht, met een paar, *pssssshh!*, spetterend blauwe ogen! Oh, ik hoop dat hij het is, schoot het door mij heen. En hij was het: Ja echt, liefde op het eerste gezicht! En er was hem al verteld, dat-ie bij ons mocht komen logeren. Nou, dat leek hem geweldig. Hij praatte wel heel plat Amsterdams, echt á la Danny de Munk in *Ciske de Rat*. Toen wij zeiden dat we naar Eemdijk zouden rijden, om naar de koeien en het paard in de wei achter ons huis te gaan kijken, antwoordde hij dat hij nog nooit ‘een koei’ had gezien. “Godsklere een koei?” en daarna: “Godsklere een paard!”

Dus hij mee in de auto en hij vond het fantastisch. Mijn nichtje Annebel was er ook, omdat Assie weer eens een tijd in Italië zat. Op zolder hing een schommel en er stond een tekentafel met allerlei spullen. Tuffie had daar haar eigen kamertje, met drie logeerbedden. Annebel sliep in één logeerbed, zij was negen. Tuffie had haar eigen ledikant en wij wezen Michael zijn slaapplek aan: dat is jouw bedje... Wouw! Dat vond-ie reuzenspannend. En hij wilde een overall dragen, want hij had boer Aalt zien lopen. Zo wilde hij er ook uit zien, als een echte Eemdijker boer. Dus ik riep meteen: “Helemaal top, ik ga morgen met jou een echte overall kopen!” En klompen wou-ie ook. Hij wilde van alles. Ik zeg: “Gaan we doen! Als jij het hier écht leuk vindt, mag je ieder weekend komen!” Nou, dat leek hem helemaal geweldig.

Vervolgens zei hij: “Hoe heten jullie?” Ik zeg: “Vos.” “Oh,” zei-ie, “da’s goed, dan heet ik voortaan Vos.” Daar reageerde ik maar even niet op. Ik liep de trap af naar beneden, waar Toon aan tafel een jointje zat te draaien. En ik zei: “Hij wil uh... nu ook Vos heten...” Toen antwoordde Toon: “Dat kind mag van mij zelf beslissen hoe hij wil heten. En als hij een nieuwe voornaam wil is dat ook goed. Laat hem maar kiezen.” Dus ik weer naar boven. Intussen hing hij aan de rekstok naast zijn bed, hij maakte een zwaantje en zwaaide een beetje heen en weer. Ik zette me op de rand van zijn bed neer, keek achteloos omhoog en ik zei: “Oh ja over die naam..., maakt niet uit hoor, hoe je heet.” Alsof niet Toon, maar ik dat net had bedacht. “Welke naam wil je vanaf nu?” En toen zei-ie: “Johnny!” Ik: “Johnny? Hoe kom je daar nou op?” Nou, hij bleek dus een enorme fan van John Travolta. Was-ie helemaal gek van, haha! Maar uiteindelijk werd het toch weer gewoon Michael, Michael Vos...

Maar goed, dit was nog niet het hele verhaal, want 's avonds belt die kinderpsychiater: "Michael kan dit weekend toch niet bij jou blijven. Jullie moeten hem morgenochtend, daar-en-daar bij dat ziekenhuis, afleveren. De zaak is gecompliceerd, maar het zit zo: we moeten morgenochtend een beslissing nemen. Michaels vader en diens vrouw zijn zonder iets te zeggen met vakantie gegaan, zij hebben Michael zomaar bij ons achtergelaten. Hierdoor zijn wij nu bevoegd hen door de rechter uit de ouderlijke macht te laten zetten. En met *wij* bedoel ik mezelf en de ziekenhuisdirecteur, die Michaels vertrouwensarts is. Hij zal morgenochtend bepalen wat er met Michael moet gebeuren: naar een pleeggezin of naar een tehuis. Denk goed na wat jullie willen: hij gaat naar zo'n tehuis óf..."

Dus ja... de volgende ochtend... en dat vond ik verschrikkelijk, moest ik een achtjarige vertellen: "Wij gaan toch geen klompen en een overalletje voor jou kopen. Ik moet jou afleveren bij een ziekenhuis. Dus hij, onderweg in de auto: "Waarom moet ik naar dat ziekenhuis?"

Ik antwoordde: "Lieverd, papa gaat niet meer voor je zorgen..."

"Dus ik moet naar het tehuis?" Want dat wist-ie en hij voelde dat drommels goed aan.

"De dokter van het ziekenhuis vindt dat jij naar een tehuis moet. Maar misschien kunnen we hem vragen of jij bij ons mag blijven. Zou je liever bij ons blijven?" Tsja, dat hadden wij ondertussen besloten, hè... als gezin: we houden 'm, ha! Michael moest maar bij ons komen wonen.

"Ja! Bij jullie blijven!", riep hij. "Ik wil niet dat die dokter mij in een tehuis stopt!" Daar was-ie ontzettend bang voor. Hij zette het daarbij ook meteen op een huilen van heb-ik-jou-daar.

Eenmaal bij het ziekenhuis parkeerde ik de auto en ja... ik kan er nu nog om janken, een paar tellen later stond ik, stijf van de zenuwen, voor die directeur, met een huilend jochie aan mijn hand. Wat er ging gebeuren was volkomen ongewis. Zou die man Michael aan ons toevertrouwen? Vond hij ons wel geschikt als pleeggezin? Dat was echt niet onmiddellijk duidelijk. "Mevrouw, u moet Michael bij ons achterlaten," zei die man. Ik diende de gesprekskamer verlaten. En die arme Michael, hij moest mee naar de kinderzaal. Hij huilde en ik jankte met hem mee. Ik beet die directeur nog wel toe: "Hij komt terug! Bij ons! Ik heb hem klompen en een overall beloofd!"

"Ja", beloofden de psychiater en de directeur, "natuurlijk komt hij nog een keer bij jullie terug." Ik weet ook nog hoe ik snel even bedacht wat Michael zou moeten zeggen, wanneer andere kinderen of hun ouders op de kinderzaal zouden vragen waarom hij in het ziekenhuis was opgenomen. Ik fluis-

terde hem toe: “Zeg maar dat je iets aan je voet hebt...” Tsja, daarvoor lag ik zelf als kind altijd in het ziekenhuis, haha!

“Maar wat heb ik dan aan mijn voet?”, vroeg hij nog., dat arme jong. Het was echt rampzalig. Hij moest die nacht in het ziekenhuis blijven. De directeur zei nog wel tegen mij: “Kom morgenvroeg maar weer even langs, dan kijken we verder...”

Dus ja, de volgende ochtend, om negen uur stipt, was ik daar weer present. En het mooie was..., Michael mocht met mij mee naar huis. En nog mooier, hij mocht bij ons blijven! Wij werden zijn familie. Maar ik heb hem wel altijd uitgelegd: “Jouw vader blijft jouw vader, hij vergeet jou nooit!” Een eerlijk is eerlijk, zijn papa stuurde hem ieder jaar met zijn verjaardag 25 gulden. En toen Michael 18 werd, zocht ik contact met z'n vader, in een poging die twee dichter tot elkaar te brengen. Dat lukte redelijk, Michael bleef wel gewoon bij ons wonen.

En vanaf dat hij bij ons in huis kwam, heette hij Michael Vos! Hij stelde zichzelf zo aan iedereen voor en die naam prijkt ook op zijn schoolrapporten, zijn verkeers- en zwemdiploma. Alleen voor het behalen van zijn rijbewijs en bij zijn middelbare schoolexamen moest Michael zijn echte achternaam gebruiken. Want officieel is hij nooit ‘Michael Vos’ geworden, omdat we hem niet formeel hebben geadopteerd. Dat wilden wij ook niet. Michael bleef gewoon ons ‘pleegkind’. Bij een officiële adoptie worden alle banden met de natuurlijke ouders van overheidswege definitief verbroken. Daarmee beroof je zo'n kind voorgoed van zijn originele identiteit. Dat wilden wij absoluut niet. Nu, bijna een halve eeuw later, is Michael weer zo close met zijn vader, dat ze zelfs samen op vakantie zijn geweest.

HANS

Michael woonde nog maar net een dag of wat bij ons, toen ik hem meenam naar Parijs. In mijn *Renault 4*-bestel, samen met mijn nichtje Annebel. Ze waren allebei even oud en samen twee handen op één buik, die kids, geweldig! We logeerden een weekje bij Stu en Lee, die intussen vanuit België naar Frankrijk waren verkast. Ik was net weer terug in Eemdijk toen Jai-Jai, Toons jongste zoon van 17, huilend mijn keuken binnenrende. Met een krijtuit gezicht: “Hans z'n moeder heeft zelfmoord gepleegd! Hans heeft haar gevonden...” Hans, Jai-Jai's boezemvriend, kwam heel vaak bij ons over de vloer, ook omdat hij het thuis best moeilijk had, als kind van gescheiden ouders met een moeder die zwaar depressief was. Dus ik: “Jezus! Wat verschrikkelijk!”

Hans' moeder, producent bij de VARA, zorgde alleen voor haar zoon. Zijn

vader had op zeker moment besloten de alimentatie terug te draaien. In ieder geval..., Hans' moeder was de voorgaande dag huilend thuisgekomen van de rechtbank. Haar verzoek om meer alimentatie was resoluut door de rechter afgewezen. En zij was daar kapot van. Hans had nog geprobeerd haar die avond te troosten en hij had – zoals een 17-jarige dat kan – gezegd: “Hè mam, ga lekker naar bed. Morgen is het over...”

Maar ze was niet gaan slapen. Hans wel. Toen Hans de volgende ochtend wakker werd, ontdekte hij dat alle lampen in het huis nog brandden. Hij ging op zoek naar zijn moeder, zij lag niet in bed. En opeens hoorde hij de motor van de auto in garage. Zo heeft hij haar gevonden. Zelfmoord, koolmonoxidevergiftiging. En zoiets is natuurlijk verschrikkelijk voor zo'n tiener, wiens laatste woorden tot zijn huilende moeder waren: “Hè mam, ga lekker naar bed...” Toon en ik besloten die dag ook Hans definitief in ons gezin op te nemen.

28 SARALEE

Michael en Hans, het gebeurde allemaal binnen twee weken nadat ik mijn spiraaltje had laten verwijderen om Tuffie nog 'een zusje' te geven. Dus ik dacht: Ja Jezus, ineens twee zoons erbij, nu nóg een kind is natuurlijk onzin! Ik wilde naar de dokter: ach, doe dat ding d'r maar weer in! Maar toen bleek opeens dat ik zwanger was. Hooguit één keer met Toon gesekest na het verwijderen van dat spiraaltje. En boem! Krankzinnig! Andere mensen proberen het jarenlang, zonder dat het lukt! Bij Toon en mij was het, pats!, in één keer raak. En ik had er absoluut geen spijt van. Ik vond het leuk, ik vond het fantastisch! Maar ik durfde het nog geen hond te vertellen. Want je houdt je hart vast of alles wel goed gaat, zwanger op je veertigste... Dan heb je één op de dertien kans op een mongooltje. Of tegenwoordig mag je dat niet meer zeggen, hè? Nu zeg je: een kind met het Downsyndroom.

Maar het bijzondere aan zwangerschap is dat je meteen iets dierlijks over je krijgt. Je moederhart klapt open en je wilt je ongeboren kind *coûte que coûte* beschermen. Downsyndroom of niet, je denkt sowieso: Hier blijven ze vanaf! Maar ik wilde het wel weten, of alles oké was. Dus ik stapte naar mijn vriendin en huisarts Toos de Boer. Vanaf de jaren zeventig was het in Nederland mogelijk een vruchtwaterpunctie te laten uitvoeren om genetische afwijkingen op te sporen. Zo'n test wilde ik ook. Tegenwoordig controleren zoiets met een gevaarlose *NIPT*-test, maar toen moesten ze met een naald door je buikwand prikken om vruchtwater uit de buik te halen. En dat kon een miskraam veroorzaken. Maar goed, ik liet die test toch doen en moest de uitslag afwachten, dat zou enkele weken duren.

Intussen bleef ik gewoon aan 't werk en ik vertrok naar Indonesië voor een tv-reportage met schrijver Olaf J. de Landell. Olaf bracht de eerste acht jaar van zijn leven in dat land door en schreef, geïnspireerd door de sprookjes en mysteries uit zijn jeugd, de *Porseleinboom Trilogie*. Ik wilde, nadat hij er zestig jaar niet meer was geweest, samen met Olaf naar Cirebon op West-Java terug om te kijken wat er nog over was van het Indonesië uit zijn kindertijd. Olaf was trouwens niet alleen verliefd op dat betoverende land, hij had er ook afgrijselijke angst gevoeld en hevig verdriet beleefd. Kortom, een mooi tv-avontuur waarover hij later nog het boek *Indonesië Weerzien* schreef.

Ik had de cameraploeg helemaal niks over mijn zwangerschap verteld.

Want ja, dan gaan ze speciaal rekening met je houden en zo. Dat wilde ik helemaal niet. Maar toen, op een avond, belde Toon mij vanuit Nederland. Hij had Toos gesproken over het resultaat van de test. Zij was door het laboratorium gebeld. Alles bleek helemaal oké na mijn eerste vier maanden zwangerschap. Nou, hoera!, dat wilde ik natuurlijk toch 'effe' kwijt bij mijn team. En nog jarenlang, op reis met datzelfde cameraploegje, vroegen die jongens mij: "En Tinus..., heb je ons nog iets te vertellen?" Haha!

Direct na terugkomst uit Indonesië wilde ik natuurlijk ook weten: is het een jongen of een meisje? Officieel mocht een arts dat toentertijd niet met je delen. Maar ja, mijn dokter was Toos. Dus ik riep: "Kom op Toos! Ik kan het niet uitstaan dat jij het weet. Wat wordt het? Krijgt Tuffie haar zusje?"

"Ja," bevestigde Toos, "het is een meisje..."

En op 29 september 1979 kwam SaraLee ter wereld. Thuis in Eemdijk, met één snelle perswee! Echt waar, ik werp kinderen, haha! Maar de volgende dag moest ik wel worden opgenomen in het ziekenhuis om gehecht te worden. Tuffie had haar zusje! En Toon maakte het leukste geboortekaartje *ever*, beeldschoon, mét een muziekje erin: hij had een eigen arrangement gemaakt van de jazz standard *God bless the child*. Toon speelde zelf de saxofoonpartij. En al onze kinderen deden op die muzikale geboorteaankondiging mee, ieder op een eigen instrument, echt zó'n leuk kaartje!

En... heel anders dan met Tuffie in '64, nu reageerden alle mensen om mij heen ontzettend positief! Eerst op mijn zwangerschap, daarna weer op de geboorte van SaraLee. Iedereen was blij voor mij. Nou ja, ik jok. Niet iedereen. In het ziekenhuis ontving ik ook een vermanende brief van mijn hartsvriendin, Titia. Ze schreef: "Je weet dat je in een slechte huwelijkssituatie zit, waarom nemen jullie dan samen toch nog een kind?"

Ik was daar zó verdrietig over! Dat zeg je toch niet tegen een prille moeder in het kraambed? Oké, Toon was vreemdgegaan en hij had buiten mij nog een vriendin in '79, maar hij hield nog wel steeds van mij en ik van hem. Wij wilden samen dat kind, heel graag zelfs. En ook al had Titia misschien alle gelijk van de wereld, je gaat toch niet iemand de les lezen die zo zielsgelukkig is met haar pasgeboren kind. Alsof die baby nooit geboren had mogen worden. Wat schiet je daar nou mee op? Ik vond het vreselijk onaardig en dacht echt: daar heb jij je bek over te houden, je hebt er helemaal niks mee te maken. Echt niet! Dus mijn relatie met Titia bekoelde hartstikke. Wij zagen elkaar daarna jaren niet meer.

Toon en ik, onze hele familie, wij waren in elk geval allemaal reuze happy met SaraLee! Een nieuw meisje in ons grote gezin, waarin iedereen even hard meetelde. SaraLee en Tuffie zijn twee zusjes met een heleboel broers: Michael

en Hans, Toons drie zonen, onze bonuskinderen Peter KK en Dicky. Ze zijn altijd allemaal échte broers voor mijn twee dochters geweest en gebleven.

YOUP

Maar Hans is helaas niet meer. Een prachtige portretfoto van hem staat altijd heel dicht bij me, links op het kastje naast mijn bureau. Hij werd niet ouder dan vijftig. Plotseling overleden, in 2011, gewoon zomaar aan de griep. Echt vreselijk, een uitzonderlijk artistieke jongen, pianist-componist en zanger-acteur. Hij was enkele jaren lid van Youp van 't Heks *Cabaret Nar*, speelde in musicals als *Tsjechov* en *De Spooktrein*, deed aan jeugdtheater en was zelfs even *Ron van de Velde* in *Goede Tijden, Slechte Tijden*.

Youp hield een prachtige speech bij de uitvaart van Hans. Hij vertelde hoe Hans als 18-jarige havo-student plots bij hem thuis in Amsterdam op de stoep stond. Youp opende toen de deur en Hans had meteen gezegd: "Ik bewonder jou en ik heb het gevoel dat jij mij als pianist moet aannemen!" Youp: "Hans gaf mij het gevoel dat ik toch wel een enorme miskleun zou maken als ik dat niet zou doen. Ik moest zo vreselijk om hem lachen, dat ik hem binnenliet: 'Laten we dan maar eens wat proberen.'"

In die tijd woonde Hans al bij ons. Hij had het adres van Youp aan iemand van de VARA weten te ontfutselen, de omroep waarvoor zijn moeder had gewerkt. En hij had mij verteld dat hij van plan was op de bonnefooi bij Youp aan te kloppen om zichzelf als pianist aan te bieden. Na die open sollicitatie kwam hij thuis met het bericht dat hij nog was aangenomen ook. En Hans vroeg mij: "Wat zal ik nou doen? Ook gewoon proberen de havo af te maken?" Ik riep: "Dat gaat je niet lukken, jongen. Je kunt niet overdags naar school en 's avonds door het hele land optreden. Je moet een keuze maken."

Dus toen is-ie, in '79, van school gegaan en full time bij Youp begonnen. Hij volgde Jan Kokken op als pianist-componist van Cabaret Nar, naast Youp en Aletta de Nes. Hans bleef drie seizoenen voor Youp werken, tot aan de allerlaatste Cabaret Nar-voorstelling *Man Vermist*. Die deed Youp zonder Aletta, alleen met Hans. Hans is altijd zeer ambitieus geweest, vijf of tien jaar later maakte hij ook de havo nog af, als deeltijdstudent. Zijn laatste musical was *Days of Hope* voor *Het Musical Lab* in het Amsterdamse *Werktheater*, in seizoen 2004-2005. Daarna werd het allemaal wat minder. Hans' dood heeft een groot gemis in onze hele familie achtergelaten.

KANKER

Maar ik ga weer even terug naar 1979 en de periode direct daarna. Want in dat jaar kreeg ik niet alleen een baby, maar ook kanker. Mijn hele leven

had ik al een moedervlek onder op mijn rechterbeen. Je kan het nu nog een beetje zien. Niet die moedervlek, maar waar-ie zat. Strijk je daar nu met je hand overheen, dan voel je een kuil. Mijn moedervlek was zo groot als mijn duimnagel. In de laatste maand van mijn zwangerschap veranderde die moedervlek plots van kleur. Ik dacht dat het door de hormonen kwam of zo. Tegenwoordig weten we veel meer over huidkanker. Bij zo'n plotselinge verkleuring zou je nu meteen naar de dokter stappen. Ik voelde wel, dat ik na SaraLee's geboorte even naar die vlek moest laten kijken. Maar ik dacht: komt wel een keertje. Ik was druk met de komst van de baby en maakte me meer zorgen om mijn man en zijn relatie met iemand anders. Kom ik zo nog op terug.

Dus ja, er waren andere zaken aan de orde. Maar een maand of vier, vijf na SaraLee's geboorte werd ik 's nachts opeens wakker, omdat ik de stem van mijn moeder hoorde. Ik veerde rechtop in mijn bed: Verrek, mama! Ik hoorde haar roepen: "En nou ga je met je been naar de dokter!" Ja, dat hoorde ik echt. Dus ik dacht de volgende ochtend: hmm..., ik ga toch maar even bij Toos langs, om haar naar die vlek op mijn been te laten kijken. In eerste instantie zei Toos: "Nou, het ziet er eigenlijk helemaal niet zo vreemd uit. Maar als jouw huisarts adviseer ik je: laat de dermatoloog er even naar kijken."

Dat deed ik dan maar. Ook volgens de dermatoloog zag het er niet echt verontrustend uit. Maar hij zei wel: "Ik wil toch even een biopsie laten uitvoeren, laten we er maar een stukje uithalen." Jaja, dat was nog in de tijd dat je niet maanden hoefde te wachten op een vervolgspraak. Van huisarts naar dermatoloog naar biopsie, zo'n traject doorliep je binnen één dag! Dus ik 's middags opnieuw naar het ziekenhuis. Daar zoog de radioloog met een holle naald een stukje weefsel uit mijn been. En de volgende morgen belde de specialist meteen: "Mevrouw Vos, Ik hoef er geen kweek van te laten maken. Ik zie nu al: het ziet er niet goed uit!" Het was een melanoom, huidkanker! Hij zei ook: "Ik ga overmorgen met vakantie, ik wil het liefst dat je morgen meteen komt. Want tijdens de biopsie hebben we de kankercellen aangeraakt, ik wil het hele spulletje er morgen meteen uithalen!"

Het draaide allemaal om de *theorie van Clark*, legde hij mij uit. Dat vergeet ik mijn leven niet meer. Clark beschreef vijf niveaus van tumorcellen in de huid: vijf *levels* van *maligne cellen* heet dat in medisch-wetenschappelijk taalgebruik. Maligne cellen zijn kwaadaardige cellen. Hoe dieper die cellen in de huid zitten, hoe slechter de prognose voor de patiënt. Bij een melanoom moeten ze rondom die kankercellen minimaal vijf centimeter huid en vlees of zo weghalen. Zo moesten bij mij dus heel diep in mijn been snijden. Want

zo'n melanoom is een soort aardbeienplant met tentakels, die ook de diepte ingaan. Er ging verdorie echt een hele vuist uit mijn been!

Daarnaast haalden ze van mijn bovenbeen met een soort kaasschaaf een dikke plak huid af, om het gat op de plek van de weggesneden melanoom een beetje mee dicht te lappen. Aan de buitenkant op mijn rechterbovenbeen heb ik nu nog een grote, verticale witte rechthoek van zo'n 30 bij 10 centimeter. Ik heb er mee in de zon gezeten, van alles geprobeerd, maar het kleurde nooit meer bij. Het is net een soort pigmentvlek. Een *Reverdin-transplantatie* noemen ze dat, het overplaatsen van je huid naar een andere plek op je lijf. Ik kon daarna nooit meer in leuke jurkjes lopen! Balen, maar ach, ook weer niet zo'n verschrikkelijke ramp natuurlijk. De kanker kwam nooit meer terug, daar gaat het om! Dankzij mama hè? Zij waarschuwde mij tijdens die nachtelijke droom.

29 RUDOLF SCHOCK EN CORNELIS VREESWIJK

Na SaraLee's geboorte en dat gedoe met mijn been, reisde ik weer naar het buitenland voor het maken van documentaires. In '80 regisseerde ik een paar muziekspecials voor Veronica. Eerst een special in Wenen, met de bekende sopraan Marjon Lambriks. En daarna ging ik naar Duitsland, voor een special met de beroemde operazanger Rudolf Schock en het Volendams Operakoor. Schock en het koor hadden samen een lp uitgebracht met de titel *'n Reisje langs de Rijn*. En ja, je raadt het al, wij huurden zo'n riviercruiseschip af om met Schock en koor *een reisje langs de Rijn, Rijn, Rijn!* in beeld te brengen.

Alles tot in de puntjes geregeld. We zouden met de hele bups in Nijmegen aan boord stappen en dan olijk en vrolijk stroomopwaarts de Rijn opvaren. Iedereen arriveerde krek op tijd: de catering, de cameraploeg, het voltallige Volendams Operakoor. Op één, niet geheel onbelangrijk personage na: Rudolf! Onze grote ster was ziek, hij kon absoluut niet mee. Potjandosie! Hartstikke jammer, maar ik besloot tóch door te zetten. Dan maar *Trink, trink Brüderlein, trink* zonder Schock. Ik besloot het koor gewoon gezellig zingend en bier drinkend in beeld te brengen, zowel op de boot als ergens in zo'n pittoreske Stube langs de rivier. Mijn plan was om Schock, zodra hij weer beter was, elders op een mooi plekje te 'draaien'. In het groen, alsof-ie aan de oever van de Rijn stond of zo, om die beelden in de montage te mixen met de shots van het koor op en rond het cruiseschip. Techniek staat voor niets! Oh ja, voordat wij aan boord stapten, had ik de man van de catering ook nog op het hart gedrukt: "Denk eraan, sla voldoende drank in. Want dat koor komt van Volendam, die mensen kunnen goed innemen!"

"Oh, dat is geen probleem. Wij zijn wel wat gewend hoor!", riep die cateraar, zijn schouders ophalend. Nou, ik zweer het, de volgende avond lagen we bij Kleef en de drankvoorraad moest dringend worden aangevuld, haha! Jaja, dat Volendams Operakoor, ach wat een leuk koor is dat! Wat een heerlijke mensen! Maar goed, ik kwam thuis met prachtige shots van de Rijn, de natuur eromheen, het koor op de boot, noem maar op. En dus moest ik op

zoek naar een groene locatie voor meneer Schock, ergens in Amsterdam. Dat werd, veel groener kan het niet, de *Hortus Botanicus*. Daar zou de grote Duitse *lyrische tenor*, inmiddels van zijn griepje hersteld, naartoe komen om een beetje te playbacken.

Helaas was ik nog niet zo'n ervaren regisseuse. Bovendien moest ik op de centjes letten. Vandaar dat ik het volstrekt onnodig achtte die dag een dure visagiste in te schakelen. Ik dacht: Jezus, zo'n man, een beetje poeder op zijn neus en klaar is Kees. Ik neem wel een poederdoosje mee. Nou, mooi fout! Wereldster Schock arriveerde en schalde meteen: "*Wo ist denn die Masken Frau?*" Ik stamelde: "*Uh nein, Herr Shock, es gibt keinen*, maar ik heb hier wel een poederdoos..." Hij keek mij vernietigend aan en zei: "*Ach Mensch!*" En tja, die Rudolf Schock was dus echt een foielelijke man, met zo'n enorme aardbeienneus. Je moest hem serieus opkalfateren voor de camera. Gelukkig lukte het om binnen een half uurtje een doorgewinterde visagiste te regelen. Zij moest lachen: "Tinus, wat maak je me nou? Die man zonder make-up?" Nou ja, ik dacht gewoon: het is toch een man? Een beetje poeder op zijn neus, dan glimt-ie minder, klaar! Echt niet, op meneer Schock moest je een compleet nieuw gezicht plamuren, haha!

CORNELIS VREESWIJK

Na dat bierfestijn met het Volendams Operakoor maakte ik ook een documentaire waarbij geen druppel alcohol mocht worden geschonken, in '82 in Zweden met Cornelis Vreeswijk. Kent u hem nog? *Niemand op de hele aarde weet hoe het eigenlijk begon, het droevige verhaal van de nozem en de non...* Een van zijn grote hits, *De Nozem en de Non*, wat kon die man prachtig schrijven en zingen. Zijn vader, een IJmuidense taxichauffeur, emigreerde in 1949 naar Zweden. Cornelis was toen 12. In de jaren zestig woonde mijn zusje Assie ook in Zweden. Cornelis gold daar, in die tijd, als een beroemde, maar ook beruchte troubadour. Hij leidde een ruig leven, vol drank en vrouwen. Sommige van zijn liedjes werden geboycot door Zweedse zenders, vanwege de aanstootgevende teksten. Maar *Raggaren och nunnan* (*De Nozem en de Non*) was daar een dikke hit. En Assie had dat plaatje, in het Zweeds dus, aan mij gegeven. Hartstikke leuk, zo'n Nederlandse knaap uit IJmuiden, wereldberoemd in Zweden.

Met dat verhaal draaide ik *Raggaren och nunnan* op Veronica. Een paar keer zelfs, waardoor Phonogram-producent Gerrit den Braber op het idee kwam: Weet je wat, wij nemen dat liedje met Cornelis in het Nederlands op. Helaas, Nederland was nog niet rijp voor Cornelis, de single flopte. Maar hij had nog een ander prachtig liedje, getiteld *Veronica*. Over een in de steek

gelaten meisje: *Jouw liefste is verdwenen, misschien zie jij hem weer...* En toen Radio Veronica in '72 van golflengte 192 'verdween' om te verhuizen naar de frequentie 538 vroegen wij Cornelis een aangepaste versie te maken. Zijn *Veronica 538*, een hommage aan onze zender, verscheen op single, met op de B-kant opnieuw *De Nozem en de Non*. Deze single werd goed verkocht, maar omdat de Hilversumse zenders Veronica niet wilden promoten, vertikten zij het de A-kant te draaien. Ze kozen voor het B-kant-liedje en zo werd *De Nozem en de Non* alsnog een hit.

Maar ja, Cornelis was zwaar aan de drank. Hij trouwde drie keer, in '78 werd de bekende Zweedse zangeres Anita Strandell zijn derde echtgenote. Maar ook dit huwelijk ging al snel naar de sodemieter. Toen ik in '82, op verzoek van platenmaatschappij *EMI-Bovema*, naar Stockholm afreisde – voor een Veronica-tv-documentaire rond Cornelis' nieuwe, Nederlandstalige album *Ballades van de Gewapende Bedelaar* – was dat al duidelijk een aflopende zaak tussen Cornelis en Anita. Er lagen dikke pakken sneeuw in Zweden, stervenskoud! En denk maar niet dat we ons met een lekker cognacje konden verwarmen of zo. EMI-Bovema had Cornelis verboden tijdens onze aanwezigheid ook maar één druppel te drinken. En dat gold niet alleen voor Cornelis maar ook voor ons, want zien drinken doet drinken!

Toch vermaakten we ons daar wel. Voordat we Cornelis uit zijn bed trommelden, gingen de jongens van mij 's ochtends eerste lekker skiën. En ik moet zeggen: Cornelis deed zijn best. Hij was erg aardig. Tussen hem en mij voelde het goed, we hadden wel leuk contact met elkaar. Maar toch..., gedwongen alcoholvrij. Hij voelde zich niet erg gelukkig, dat was aan hem te merken in die drie, vier dagen dat we met hem filmde. Ik weet zeker: met een drankje erbij had hij absoluut honderduit gekletst en gelachen met ons. Maar Cornelis was het soort alcoholist, bij wie na één eerste slokje het einde helemaal zoek is. We mochten dus alleen drinken als hij er niet bij was.

Nou, dat deden we! Ik moet eerlijk bekennen: de crew en ik zopen dan als zware alcoholisten, haha! Tijdens die draaidagen met Cornelis, tegen het einde van de middag, keek ieder van ons op de klok: is het al 5 uur? Kunnen we stoppen? Ik heb zo'n trek, haha! Vreselijk! In Zweden kon je, vanwege de strenge anti-alcoholwetgeving, ook niet zomaar gezellig een glaasje drinken in het restaurant van je hotel, na afloop van de werkdag. Nee, dat was er niet bij! Alcohol moest je 's avonds stilzwijgend regelen, met elkaar drinken op je hotelkamer, dat was lachen. We gedroegen ons werkelijk als junkies. Arme Cornelis, geen drank, zijn huwelijk alweer

kapot en hij lag ook constant in de clinch met de Zweedse belastingdienst. In '85 kreeg hij leverkanker, twee jaar later stierf hij, eenzaam en berooid. En dat met 35 hitalbums in Zweden, hè.

30 ECHTSCHEIDING

Maar goed, met mijn huwelijk ging het ook niet best. Kort na SaraLee's geboorte bleek dus dat Toon al een hele tijd een verhouding had met een jarenlange vriendin van mij. Ik wist dat achter mijn vriendinnen aanzitten een ware hobby van hem was, maar dit, met die kuttenkop – sorry, ik kan haar niet anders noemen – kon ik niet wegwuiven als een simpele flirt of seksavontuurtje. Dit was serieus. Het lag als een steen op mijn maag. En uiteindelijk, SaraLee was inmiddels tweeënhalf, voelde ik wel: dit kan zo echt niet langer doorgaan. Ook qua werk zat ik niet lekker in mijn vel. Rob Out wilde mij grote tv-shows live laten regisseren en ik wist dat ik dat niet aan zou kunnen. Maar wat dan? En intussen zat ik thuis met een zootje ongegeld.

Mijn foute huwelijk had mij extra onzeker gemaakt. Ik durfde geen grote dingen aan te pakken. Liever maakte ik gewoon iets leuks, iets overzichtelijks. En gelukkig..., juist in die periode, halverwege '82, kregen alle omroepen voor het eerst een uurtje tv-zendtijd in de middag toegewezen. Out wilde dat uurtje gebruiken voor het herhalen van avondprogramma's. Lekker goedkoop. Maar ik stapte op hem af: "Hé, luister, we kunnen die extra zendtijd ook gebruiken voor een leuk middagprogramma voor huisvrouwen. Dat heb ik in Amerika gezien, hartstikke populair daar, een soort *Libelle* op televisie. Dat wil ik wél heel graag regisseren. En ik denk dat Ilona Hofstra het heel goed zou kunnen presenteren." Out grijnslachte, in zijn kenmerkende kantoorpositie, onderuitgezakt in zijn stoel met zijn benen op tafel: "Fantastisch Tinus! Ga maar maken. Maar op één voorwaarde: Jij presenteert het, niet Ilona! Laat Bert van der Veer het maar regisseren. En weet dat er nauwelijks geld voor is, ik heb 9.000 gulden, daar moet je alles van doen."

Dus ik dacht: oké, amper geld, een lege studio, hoe maken we daar wat van? In zo'n studio op het Hilversumse Mediapark heb je alleen een 'rondhorizon', een rondlopende achtergrond, waarlangs ook alle kabels op de grond liggen. Hoe tover je een beetje sfeer in zo'n koude kale ruimte? Veer en ik besloten verticale rieten matten te gebruiken voor een 'warme achtergrond'. Aan die matten hingen wij kleurrijke bossen bloemen. En we sleepten een 'koffietafel' uit het magazijn van de rekwisietenafdeling. Daarop plaatste ik van huis meegenomen servies.

Ik besloot onze ‘Libelle-huiskamersfeer’ nog een beetje verder op te leuken met mijn hond en kat. Die mochten lekker los rondlopen. Nou, dat had nog nooit iemand gedaan: huisdieren gebruiken als decoritems, haha! Baffie, zo heette mijn hond. Arm beest, een afdankertje. Zijn baasjes wilden van hem af toen hij een jaar of vijf was. Zo zielig! Er zat geen kwaad bij dat beest, superlief, maar ook oliedom. Echt een hele domme hond. Zei je “Zit!”, dan ging-ie staan. En als je riep “Staan!”, dan ging-ie zitten. Alles net andersom, wist hij veel! En tijdens onze eerste *Tineke*-try-out moest Baffie ook niks hebben van alle aandacht. Kreeg hij een camera in de smiezen, dan nam-ie de benen! Baffie kwam nooit in beeld. Dus dat was niks, zo’n onzichtbare hond.

En mijn kat? Net zo hopeloos. Bij het openen van zijn reismandje vloog-ie direct onder de publiekstribune. Ik kon roepen wat ik wilde, maar luisteren ho maar! Ook hij kwam die middag niet meer tevoorschijn. Onvindbaar! Pas drie uur na afloop van de opnames kregen we hem weer te pakken. Dus dat was ook geen groot succes. Ik besloot Baffie en de kat op staande voet te ‘ontslaan’. Later vervingen we Baffie door de hond van Rita Lammers, mijn regieassistente, en haar man Paul Boots. Dat beest trok zich helemaal nergens wat van aan en luisterde gehoorzaam, alsof-ie genoot van het studiopubliek en de camera’s.

Boven alles moest mijn middag-tv-show zo relaxed mogelijk zijn, onderhoudend en gezellig. Daarom stonden er buiten de publiekstribune ook kleine ronde tafeltjes op de studiovloer, waaraan mensen zich tijdens het programma tegoed deden aan een kopje thee uit een mooi potje en heerlijke vruchtentaartjes. Die gebakjes mochten ze zelf uit sfeervol verlichte vitrines pakken, ook onderdeel van ons ‘huiskamerdecor’.

Qua inhoud richtte ik me in *Tineke* op bijzondere mensen, muziek en leuk nieuws. Maar ik sneed ook ‘sociale onderwerpen’ aan, alledaagse problemen waarmee moeders of gezinnen zomaar opeens te maken konden krijgen. Denk aan zaken als de recente toeslagenaffaire en zo. Ik had ook twee jonge advocaten van de *Nationale Ombudsman* bij mij aan de koffietafel. Zij adviseerden: zo los je dit probleem het beste op, die-of-die instantie moet je inschakelen. *Tineke* moest niet alleen vermaak bieden, je moest er ook nog iets van kunnen opsteken. Naar mijn idee was die eerste try-out reuze geslaagd. Ik voelde me er echt blij mee. En dus keek ik ernaar uit de video thuis aan mijn familie en vrienden te laten zien.

ONZEKER

In die dagen logeerde mijn Amerikaanse vriendin, Lee, bij ons. Met haar zoontje Zeke en haar nieuwe liefde, John. Ze was niet meer met Stu. John

werkte als belichter voor een beroemde Franse ballerina, maar nu even niet. Het was weer eens zo'n periode dat Lee geen cent te makken had, een poosje logeren bij Tinus kwam haar dus wel uit. Zij en John zaten de hele dag, samen met Toon, bij mij thuis een beetje stoned te wezen. En ze aten met de 9-jarige Zeke mijn halve koelkast leeg, haha! Ja, Tinus werkte en verdiende goed, zij mocht voor iedereen zorgen: voor Toon, voor alle kinderen én voor de logees. Op de dag dat ik met mijn *Tineke-try-out* video aankwam, waren Dicky en Hans ook thuis. Tuffie niet. Zij studeerde inmiddels in Amsterdam en woonde niet meer bij ons. Maar SaraLee, als ukkie van nog geen drie, was er natuurlijk wel.

Ik vond het hartstikke belangrijk van mijn naasten te horen wat zij van mijn *Tineke*-show vonden. Juist omdat ik alles zelf had bedacht en in elkaar gezet. Ik wilde trots laten zien hoe leuk en goed dit was, vooral omdat ik in de ogen van Toon nooit iets goed deed. Om daar een voorbeeld van te geven: Ik schreef een wekelijkse column in *Het Parool: Tineke Vos voor Parool*. Iedere zondagavond belde ik mijn teksten door. Toon stond dan altijd hinderlijk naast me, in de deuropening, mijn zinnen te verbeteren. Kijk, ik schrijf zoals ik praat. Misschien praat ik raar en is dat geen schrijftaal. Maar wanneer iemand je steeds meent te moeten verbeteren, is dat gewoon niet leuk meer.

Na een half jaar werd ik zo verdomd onzeker van Toons bemoeienis, dat ik maar besloot met die column te stoppen. Toon riep ook gewoon: "Jij kan helemaal niet schrijven." Dat heeft hij jarenlang geroepen. Er kon maar één persoon in huis schrijven, hij. Als zoiets maar lang genoeg tegen je wordt gezegd, verlies je alle zelfvertrouwen.

Wat is 'goed schrijven'? Volgens mij is dat vooral 'goed vertellen'. Bladenmaker Rob van Vuure leerde mij dat. Hij is een van de allerbeste columnisten van Nederland, ik ben ook altijd écht een fan geweest van zijn stukjes. Rob was in die tijd de hoofdredacteur van *Libelle*. Ik heb hem zeer hoog zitten. Ik leerde hem kennen toen we voor de *Tineke*-middagshow een redactie moesten samenstellen. Ik was voor advies naar hem toegestapt: "We gaan een soort *Libelle* op televisie maken, een middagprogramma voor huisvrouwen. Ik heb redacteurs nodig. Wie moet ik inhuren?" Rob kwam meteen met Jan Groenewold aanzetten: "Jan is een zeer vrouwvriendelijke journalist. Hij kan uitstekend met vrouwen werken. Perfect voor jouw team."

Zo ontstond mijn vriendschap met Jan. Later trouwde Jan met mijn vriendin Paulette Bronkhorst. Hoe belangrijk het is wat zachtere, vrouwvriendelijke mannen in je redactie op te nemen ontdekte ik later. Want macho's zorgen voor problemen. Mijn redactie- en productieteams bestonden altijd voor het grootste deel uit vrouwen. Zet je daar een beetje macho redacteur tussen, dan

ontstaat er meteen een animositeit van heb ik jou daar. Niet tussen zo'n man en die vrouwen, maar tussen de dames onderling. Zij springen als kippen op zo'n macho af, ze vechten elkaar de tent uit. Kanonnen! Dus daar heb ik vervolgens altijd heel goed op gelet bij het samenstellen van mijn teams: kies voor lieve, vrouwvriendelijke mannen!

Maar goed, ik dwaal af. Ik zat dus bij Rob van Vuure aan tafel om adviezen in te winnen en opeens zei hij: "Ik zou het ook erg leuk vinden als jij af en toe iets voor de Libelle gaat schrijven." Ik schrok een beetje: "Dat zou ik graag doen, Rob. Maar volgens mijn man kan ik niet schrijven." Hij reageerde: "Oh nee? Als jij nou eens precies zo schrijft als je praat. Dan ben ik daar heel erg blij mee! Dat komt helemaal goed. Ga gewoon schrijven!" Ik kan wel zeggen: Rob van Vuure was, naast Rob Out en Joop van den Ende, een van de drie belangrijkste mannen in mijn leven. Qua werk dan. Alle drie gaven zij mij doorslaggevende carrièrekansen en bovenal een flinke *boost* aan zelfvertrouwen. Ik ging dus toch weer schrijven, leuke stukjes recht vanuit mijn hart, voor de Libelle. En ze lieten mijn verhaaltjes keurig intact, alleen echte spelfouten werden gecorrigeerd.

OPGESODEMIETERD!

Maar oké, waar was ik? Ik kwam dus thuis met die *Tineke*-try-out-video. Hier moet ik dan meteen weer even bij vertellen: Toon vond mij als regisseuse ook helemaal niks. Hij had zelf namelijk eveneens geregisseerd en achtte zichzelf stukken beter dan ik. Al draaiden zijn regieactiviteiten later nergens op uit. Maar *Tineke* regisseerde ik niet, ik was de *host* van de show, de presentatrice. En één ding wist ik zeker: presenteren kan ik! Dus ik stopte zelfverzekerd de tape in de videorecorder, terwijl de hele bups in de woonkamer zat, en ik drukte op 'play'.

Maar wat gebeurde er? In no time vielen ze allemaal van de bank en hun stoelen af. Van het lachen! Ik werd in mijn eigen huis keihard uitgelachen! Ze vonden het zoiets belachelijks, zo'n dom tv-programma hadden ze nog nooit gezien! En toen heb ik ze allemaal het huis uitgedonderd. Iedereen! Lee en John met Zeke. En Toon ook: "Opgesodemierterd, naar je *maitresse!*" Arme Dicky en Hans dropen uit eigen beweging af. Gelukkig stonden zij de volgende morgen wel weer op de stoep. Maar ja, godverdorie, dit was wel heel heftig!

Toon keerde nooit meer terug. Voor de vorm huurde hij eerst nog wel ergens een of twee maanden een huis. Maar daar sliep hij niet. Hij zat gewoon bij die vriendin. Dus ik riep: blijf daar dan ook! En vervolgens trok hij officieel bij haar in. Het was echt een rotperiode, de echtscheiding moest

worden geregeld, nare toestanden, dreigementen van hun kant ook. Gedoe ook om SaraLee. Heel veel verdriet. Toon gedroeg zich als een echte boef. Kwam natuurlijk ook door zijn toestand, zijn hersenafwijking, totaal empathieloos.

Mijn grote liefde Tony Vos verloor ik in die coma na dat auto-ongeluk. Lieve Tony vloog weg en er kwam een andere Toon voor terug. Een man met een hersenbeschadiging. En heel veel mensen met een hersenbeschadiging hebben dat: die kunnen gewoon een knop omzetten en dan denken ze niet meer verder. Ze kunnen zich niet inleven in het verdriet van de ander. Toon heeft zich nooit meer om mij bekommerd. Nooit. Ik heb in het begin zo vreselijk gehuild. Wekenlang.

Ik weet nog hoe ik – twee maanden na dat incident waarbij ik iedereen het huis uit had gebonjourd – op de dag van mijn allereerste *Tineke*-uitzending, minutenlang naar mezelf in de kleedkamerspiegel heb staan kijken. Hele dikke ogen van het huilen. Ik dacht: Ojee, je moet zo live in beeld... Iedereen kan zien dat je je ogen uit je kop hebt gejaakt. Dat ging dan weer om SaraLee, die moest verplicht naar Toon en zijn vriendin toe. Daar hadden we over geruzied. Maar ik dacht ook: kom op, Tinus, oefen je vak uit! En verdomd, ik stapte zonder hartkloppingen de studiovloer op. Want daar voelde ik me thuis, hè. Onder mensen, die om mij gaven: mijn studiopubliek en de kijkers thuis. Mensen die mij graag wilden zien.

En ik weet nog hoe ik die avond thuiskwam, mijn armen vol bloemen. Ik stapte naar binnen en schrok me rot. Terwijl ik live op tv was, hadden zij de helft van mijn huis leeggeroofd: mijn vleugel weg, schilderijen van de muur gehaald, allerlei dierbare spullen... verdwenen. En ik wist: dit is Toon niet, dit heeft hij niet zelf bedacht, godsamme, die kuttentop! En het ging wel om *mijn* vleugel hè, dat vond ik nog het allerergste. Later werd Toon ook nog door de rechter veroordeeld, hij weigerde alimentatie voor SaraLee te betalen. Ook na de uitspraak, waarin was bepaald dat hij maandelijks een bedrag voor zijn dochter moest overmaken, heeft-ie nooit een cent gefourneerd. Ik heb het er verder maar bij laten zitten: Zoek het uit, ik red me wel, alleen met de kinderen.

Mijn vader heeft zich nooit over de echtscheiding uitgesproken, hij was niet zo iemand die daarover een gesprek met je aanging. Tuffie wel. Zij riep: "Jullie hadden al vijf jaar eerder moeten scheiden!" Dat vond ik niet. Ik vind het nog steeds jammer dat dat huwelijk is mislukt. Maar ik weet ook: het is absoluut goed voor mij geweest dat Toon en ik ieder onze eigen weg zijn gegaan. Anders was ik helemaal vastgelopen, ik werd zo beknot in alles.

Ik heb nooit meer contact met Toon gehad. Of ja, een of twee keer, vlak

voor zijn dood. Tijdens een begrafenis. Onze kinderen waren daar ook bij, zij maakten onmiddellijk foto's van ons tweetjes. Toon en ik allebei met een wandelstok, glimlachend naast elkaar. "Want aan jullie hebben wij te danken dat wij er zijn!", riepen ze dramatisch. Haha, ja, ook mijn kinderen hebben gevoel voor pathos.

Maar Toon en ik spraken elkaar na de scheiding nooit meer. Want je kon met hem niet praten. Hij was zo eenzijdig gericht, alleen met zichzelf bezig. Wat ik later nog wel van Tuffie hoorde, was dat Toon haar had gevraagd, toen hij al aan het dementeren was en werd verpleegd in een verzorgingshuis in Bilthoven: "Waar zit jij nu?" Zij had geantwoord: "Ik woon vlak naast Tinus, in Lage Vuursche." Waarop hij weer had gezegd: "Ja..., Tinus, dat was de intelligentste van allemaal!" Haha! Hoe vind je zoiets?

Maar verder niks hè. Ik bestond voor hem gewoon niet meer. Ons huwelijk, de achttien jaren dat ik zó verliefd was op die man, dat ik voor hem door roeien en ruiten ging, alles van hem had gepikt, in zijn brein leefde dat gewoon niet meer. Na dat vreselijke auto-ongeluk was mijn liefde voor hem nog altijd even sterk als daarvoor, ondanks zijn persoonlijkheidsverandering. Hem viel wat dat betreft ook niets te verwijten, hij was gewoon het slachtoffer. En ik voelde dat hij ook echt nog veel om mij gaf, toen wij samen SaraLee verwekten. Maar op het moment dat Toon en de anderen mij zo denigrerend uitlachten om mijn *Tineke-try out*, brak er iets in mij: goddomme, al die jaren is iedereen hier financieel afhankelijk van mij geweest, nu is het afgelopen!

Toon overleed 6 oktober 2022. Zelf dacht hij, door zijn wilde leven, nooit ouder te worden dan 41. Maar hij wist toch nog de 89 aan te tikken! Na ons uiteengaan bleef ik acht jaar alleen. Het duurde ook heel lang eer ik met buitenstaanders over mijn huwelijksbreuk met Toon kon praten. Te heftig, te veel emoties. Toen ik dat, echt pas na jaren, ergens in 2009 of zo, wél aandurfde – tijdens een interview over emancipatie met Ciska Dresselhuys van *Opzij* – voelde dat als een heel goed en bevrijdend gesprek.

Ciska nam het interview met twee cassette recorders tegelijkertijd op. Dat deed ze sinds er een keer de interview de mist in was gegaan, vanwege een niet goed werkend opnameapparaatje. Maar kort na ons gesprek belde Ciska mij huilend op. Er was iets misgegaan met alle twee haar cassette recorders. Zoiets was haar nog nooit overkomen. Later bleek ik de schuldige, althans mijn magnetische *Biostabil*-hangertje. Dat had met zijn magnetische velden beide cassette recorders negatief beïnvloed. Na een half jaar probeerden Ciska en ik het opnieuw, nu zonder *Biostabil* om mijn nek, maar het werd een slap aftreksel van ons eerste gesprek. Zo jammer.

31 DEL FERRO

In de beginjaren van mijn *Tineke*-middagtv-show voor Veronica, was er ook veel gedonder met onduidelijke reclamerichtlijnen. Je wist nooit wat je wel of niet live op tv kon roepen over een bepaald product. Deed je iets fout, dan kreeg jouw omroep meteen een boete van tienduizenden gulden van het Commissariaat voor de Media. Rob Out was daar doodsbenauwd voor, Veronica had financieel niet veel te makken.

Alhoewel, ik moet hier meteen bij zeggen dat Rob ook niet zelden zijn kont tegen de krib gooide: “Want wij zijn Veronica!” Wij kwamen natuurlijk voort uit een commercieel piratenavontuur en dus zochten we regelmatig de grenzen op. Maar kon volgens het Commissariaat iets echt niet door de beugel, dan riepen we ook weer snel: “Sorry, gebeurt niet meer!” In de hoop dat ons dan een boete bespaard bleef, natuurlijk.

HEMDJE LICHT OP

Dit verteld hebbende, komt nu het verhaal van *Hemdje licht op*. We wilden in mijn programma aandacht besteden aan beroemde oud-Hollandse likeurtjes. *Hemdje licht op* was zo’n 30%-alcoholdrankje, gemaakt van citroenschillen. Eeuwen geleden, in de periode van de zeilscheepvaart, was het een populair drankje onder zeelieden, tegen scheurbuik en darmstoornissen. Je kon er ook goed van poepen. En daarbij moest je dan natuurlijk je hemdje oplichten, haha! Vandaar die naam.

Je had ook *Pruimpje prik in*, een mierzoete likeur van pruimen, honing en Bourbonvanillestokjes. Vroeger serveerde men dat likeurtje met een mirabelpruim aan een prikkertje in het glas, vandaar *Pruimpje prik in*. Ze zagen er ook beeldschoon uit, die drankjes. *Hemdje licht op* oogde lichtbruin, met gouden vlokjes erin. Genoemde likeurtjes werden – en worden nog steeds – gemaakt door de uit 1782 stammende, Amsterdamse distilleerderij *A. van Wees de Ooievaar*.

Wij vonden zo’n verhaal over die middeleeuwse likeuren hartstikke leuk en stuurden een van onze redacteurs naar de stokerij. Nou, tjongejonge, die redacteur kwam bij ons terug met een grijns van oor tot oor: hij had wat afgelachen met de oude meneer van Wees! Wis en waarachtig een fantastische gast voor onze live-uitzending! En dus inviteerden wij Adriaan van

Wees, in de hoop op ‘sappige’ verhalen. Nou, hij schoof aan, aan mijn interviewtafel, en ik ging er eens even goed voor zitten.

Maar wat gebeurde er? Niks lachen, die man hield me daar toch eens een saai betoog over ingrediënten en het stookproces en zo! Ja, de drankjes waren wel heel oud hoor, uit 1700. Geen moer aan! En dán moet je als presentator heel goed oppassen, hè. Want dan wil jij zélf de leut erin brengen, haha! Dus dat probeerde ik. Juist op het moment dat de camera die fles *Hemdje licht op* levensgroot met een close-up in beeld brengt, roep ik, min of meer als geintje: “Ha lekker! Yummie, yummié, meneer Van Wees!”

Nou, dat werd geloof ik 36 keer herhaald. Niet op tv, maar op kantoor bij het Commissariaat voor de Media. Het werd zelfs In de Tweede Kamer vertoond! Wat flikte Veronica nu weer? Dit was geen bedekte reclame. Nee! Dit was een keiharde commercial! Schande! En dus konden wij een bestrafing van 80.000 gulden verwachten. Out trok meteen het boetekleed aan. En hij stelde een daad: mijn middagprogramma werd per onmiddellijke ingang geschorst! En dat in een tijd dat *Tineke* inmiddels ruim één miljoen kijkers scoorde, hè. Dus ik zat de week na het incident thuis, als hoofdschuldige. Geen *Tineke*, haha, wat een ellende! Maar door meteen zijn ‘daad’ te stellen, wist Out wel het boetebedrag teruggeschroefd te krijgen naar zo’n 17.000 gulden. Uiteindelijk hoefde er zelfs, na nog wat meer heen en weer gepraat, nauwelijks nog iets te worden betaald.

STOTTERTHERAPIE

Gelukking mocht ik de week daarop gewoon weer terug op de buis. En niet lang daarna kwam mijn redactrice Saskia Levering met een interessant onderwerp: “De stottertherapie van Len del Ferro, een half-Italiaanse-half-Amerikaanse operazanger uit Amsterdam. Hij had zelfs nog gezongen met Maria Callas en gewerkt met Leonard Bernstein, maar nu hielp hij in zijn Amsterdamse praktijk Nederlandse mensen van hun stotterprobleem af.

Del Ferro was zangcoach van mensen als Ben Cramer en Rob de Nijs. Een van zijn andere pupillen zong als een nachtegaal, maar kon niet praten zonder te stotteren. Del Ferro had niet alleen ontdekt waarom dat zo was, maar ook hoe hij deze pupil van het stotterprobleem af kon helpen. Saskia riep: “Tinus, zullen wij daar maar eens naartoe?” Dus ik met haar naar Amsterdam. En ik vond het geweldig! Ik zag daar mensen binnenkomen, die zo erg stotterden dat ze niet eens iemand de weg konden vragen: “Wwww... wawawa...”

“Nee...”, sprak Del Ferro, “haal nu eerst eens diep adem, zoals een zanger doet, vanuit het middenrif en zing dan vloeiend: Weet u de weg naar Amsterdam? Zing dat een paar keer en daarna zult u zien: u kunt het ook

gewoon zeggen! Maar spreek vanuit uw middenrif.” En verdomd, die mensen deden dat en stotterden niet meer! Mijn bek viel open. Del Ferro had ontdekt dat stotteren vooral een fysieke oorzaak heeft, het niet vloeiend bewegen van de middenrifspier. Beweegt het middenrif niet, dan komt er ook geen vloeiende luchtstroom tegen de stembanden aan. Met als gevolg: geen vloeiende zin.

Ken je Miss Montreal? Wordt zij geïnterviewd, dan komt ze vaak ook niet uit haar woorden. Maar zingend heeft ze nergens last van. En dat doet ze zo goed, dat kind! Maar oké, extra aandacht op de buis voor die bijzondere *Del Ferro Methode* leek mij zeer gewenst, ik vond het geweldig wat hij voor mekaar kreeg.

Wij hadden bedacht dit item een beetje op z'n Oprah Winfrey's te brengen. Zij deed het fantastisch met haar nieuwe tv-talkshow in Amerika. Dus à la Oprah plaatsten wij enkele, door Len del Ferro geregelde, 'ervaringsdeskundigen' tussen het publiek op een tribune. Een paar stotteraars en moeders van stotterende minderjarigen. Tijdens de show zou ik op hen aflopen. Vervolgens konden die moeders en stotteraars, via mij, vragen stellen aan Len del Ferro: Hoe kunt u ons helpen?

Zo'n loopje maken was trouwens nieuw voor mij. Ik was niet zo 'loperig' in die tijd, ik deed al mijn interviews zittend aan mijn presentatietafel. Saskia en ik hadden Del Ferro, na al dat gedoe met die *Van Wees*-likeurtjes, duidelijk op het hart gedrukt: “Maak er geen commercial van! Denk eraan, u en uw cliënten mogen absoluut geen reclame maken voor de *Del Ferro Methode*. U moet heel goed opletten!”

“Ja nee, hoho! You hoeft maai niets te vertellen, I know that. And my clients, zaai weten het ook,” antwoordde hij in dat grappige Amerikaans-Amsterdams van 'm. Dus gaandeweg de uitzending liep ik van mijn tafel naar die tribune. En ik vroeg een der dames: “Wilt u misschien iets zeggen?” En de mevrouw in kwestie stond op: “Ja, meneer Del Ferro, ik heb een vraag voor u: Uw praktijk zit aan de Overtoom 365, 4-hoog, in Amsterdam en als ik daar kom...” Ik had zoiets van: Krijg nou wat, dit hadden we niet afgesproken! En de volgende: “Meneer Del Ferro, klopt het dat uw consult slechts zoveel gulden kost...?”

Nou, één grote commercial! Er werd nog net geen telefoonnummer genoemd! Gelukkig wist ik er toch nog wel wat van te maken. Op zich werd het item uiteindelijk zo slecht nog niet. Maar ik was razend! Na afloop van de uitzending kwam Len del Ferro naar mijn kleedkamer. Hij hing in de deur-opening en zei: “Nou, geweldige uitzending!” En het schoot door mij heen: “Jij moet uit mijn ogen blijven! Dit gaat Veronica heel veel geld kosten en ik

word weer geschorst!” Maar mijn innerlijke boosheid viel hem totaal niet op. Hij opperde zelfs een gezellige naborrel te nuttigen: “Zullen wij nog even...?”

“Nee, meneer Del Ferro!”, riep ik, nu echt chagrijnig. Een borrel achteraf met hem? Dat verdomde ik. Ik was echt kwaad, voelde me erin geluisd. De volgende dag belde hij mijn collega Saskia en riep: “Ik wil met Tineke praten!” Maar ik weigerde: “Die man wil ik niet aan de telefoon. Sorry, hij heeft mij belazerd. Ik wil hem nooit meer spreken.” En toen riep hij: “Die gefrustreerde trut heeft een beurt nodig!” Ja wacht even, ook daar had ik geen zin in! Haha, jaja...

TUFFIE EN MIKE

Enfin, een paar jaar later: mijn oudste, Tuffie, zit op het conservatorium in Hilversum. Daar studeert ook een talentvolle pianist, ene Mike. En Tuffie en Mike reizen, met een stuk of tien, twaalf medestudenten, naar New York. Om daar met z'n allen, vooral in Greenwich Village, de jazzscene af te lopen. Tuffie kende dankzij Tony en mij natuurlijk al een hele bups beroemde Amerikaanse jazzmuzikanten. Die jongens kwamen al jaren bij ons thuis over de vloer. Daar had zij op school vaak over verteld. En nu vonden haar conservatoriumvrienden het enig die beroemdheden eens in levende lijve te ontmoeten en hen te zien spelen.

En wat gebeurt er? Daar in *the Big Apple* vallen Tuffie en Mike als een blok voor elkaar. Stapelverliefd! En op de terugweg in het vliegtuig, tussen al dat gezoen door, beginnen ze over hun ouders. Mike: “Jouw moeder is toch...?” “Tineke de Nooij!”, beaamt Tuffie. ”En jouw vader is...” “Len del Ferro...”, knikt Mike. Ohw...! Tineke de Nooij en Len del Ferro!

Ik loop inmiddels wel een beetje op de muziek vooruit, want ik zit nu even in de winter van 1990. Drie maanden later zouden Peet en ik gaan trouwen. En wie stuurden ons als eersten een prachtbos bloemen? De ouders van Mike, Len en José del Ferro! Ik besloot Len te bellen om te roepen dat ik dit een geweldige geste vond. En hij stelde meteen voor: “Laten we met z'n allen uit eten gaan, om elkaar beter te leren kennen, in het belang van onze kinderen...”

Zo belandden wij in Lens favoriete Italiaanse restaurant in Amsterdam, *O Sole Mio of Toscane* of zo, weet ik veel. En daar werden Len en ik zo buitengewoon dronken, dat we voor de hele tent samen het duet uit *De Parelvissers* zongen. Twee jaar later was Len dood. Hartaanval, 62 pas. Dus ik ben daar zo blij om, dat dat allemaal nog op tijd goed was gekomen, tussen Len en mij. Trouwens, na al die jaren kan ik er nu ook wel om lachen, hoor, die schurkachtige reclamestunt van Len in mijn programma.

Mike en Tuffie trouwden. Samen kregen ze twee fantastische meiden, Ella en Luna. Een aantal jaren terug eindigde hun huwelijk helaas in een echtscheiding. Maar Mike hoort nog gewoon bij onze familie. Ik houd ontzettend veel van mijn schoonzoon. Hij en ik hebben *on and off* contact met elkaar. Laatst heeft Mike, hier in het Grand Café, nog prachtig piano gespeeld voor de mensen van het Rosa Spier. Een huisrecital, héél erg leuk.

32 MENEER KAKTUS

Maar even terug naar de beginjaren van mijn *Tineke*-tv-uitzendingen. Omdat wij op de woensdagmiddag zaten, wanneer de kinderen niet naar school hoefden, leek het mij een leuk idee een speciaal kinderblokje in mijn programma in te bouwen. Ik besprak dat met redactie-assistente Saskia Levering. Wij hadden Peter Jan Rens al een keer in de uitzending gehad, hij reisde als *Meneer Kaktus* met een kindertheatershow door het land, samen met de typetjes *Mevrouw Stemand* en *Kweetniet*. Ergens in '83 benaderden Saskia en ik Peter Jan: "Kunnen jullie met z'n drieën wekelijks een blokje van vijf minuten voor ons maken?" Nou, dat kon. En het werd razend populair. Kinderen smeekten hun ouders of ze *Tineke* mochten zien, want *Meneer Kaktus* komt! Minstens éénmaal per week word ik nog altijd aangesproken door iemand, die, samen met mama, naar *Tineke* keek om *Meneer Kaktus* te zien.

Annemieke Hoogendijk speelde *Mevrouw Stemand*, een struise meid met recht overeind staand haar, gehuld in een beestenprintjurkje. Leuk mens! En ik zie die *Kweetniet* nog in de kleedkamer zitten, hij rookte altijd jointjes. Echt, die jongen blowde zich vier slagen in de rondte. En dat walmde dan allemaal de studiogangen in. Iedereen dacht dat die zoete lucht uit mijn kleedkamer kringelde. Ja, ik kreeg de schuld verdikkie! Maar nee, dat heb ik mezelf juist altijd verboden: blowen of alcohol drinken in de tv-studio's. Tijdens mijn uitzendingen moest ik scherp en alert zijn. Ik rookte wel af en toe een lekkere joint op onze redactie in het Veronica-gebouw. Daar kon je mij regelmatig paffend uit het raam zien hangen, haha!

In de periode dat ik met Peter Jan Rens werkte, had hij een liefdesrelatie met Angela Groothuizen van de Dolly Dots. Hij speelde ook in *Brandende Liefde*. Alhoewel, niet helemaal. Regisseur Ate de Jong vond de stem van Peter Jan niet geschikt voor de film. Hij liet acteur Kees Prins, later een van de drie mannen van *Jiskefet*, Peter Jan nasynchroniseren. Je ziet Peter Jan dus praten in *Brandende Liefde*, maar je hoort Kees Prins, haha.

Dankzij *Meneer Kaktus* was Peter Jan wel hartstikke geliefd bij het grote publiek. Hij benutte zijn populariteit door zijn fans om geld te vragen. Met een spectaculaire tientjesactie lukte het hem een eigen bioscoopfilm te financieren. Dat werd *Maria*, hij had zichzelf meteen de hoofdrol gegeven, haha!

Nou, de kritieken waren niet mals, vernietigend zelfs. Ach die Peter Jan..., aardige man, gewoon geen goede acteur, maar als kindervriend fantastisch. In '86 kreeg hij zijn eigen *Grote Meneer Kaktus Show* bij Veronica op tv. Twee jaar later nam de VARA dat programma van Veronica over.

In '83 regisseerde ik ook nog steeds documentaires, zoals *Het Leven op het IJsselmeer*, met Theo Snoek als cameraman. Voor die film trok ik met Ilona Hofstra – toen nog Ilona Visser – het Markermeer en het IJsselmeer op. We voeren mee op *De Jonge Jacob*, het schip van Lennart Nijgh, de tekst-dichter van Boudewijn de Groot. Hij vertelde ons over het leven aan boord van zijn Urker kotter en leerde ons ook allerlei schipperstrucjes. Daarnaast interviewden we personen, levend langs of werkzaam op het IJsselmeer: de rivierpolitie, mensen uit Hoorn, vissers uit Urk. Harstikke leuk en lekker Hollands!

TSJERNOBYL

In '86 trok *Tineke* inmiddels zoveel kijkers, dat mijn programma zelfs door de overheid zeer serieus werd genomen. Op 26 april dat jaar veroorzaakte een explosie in de kerncentrale van Tsjernobyl in Oekraïne een ramp, die heel Europa raakte. Enkele dagen na de ontploffing van kernreactor 4 was het ook mis in Nederland. Metingen toonden sterk verhoogde concentraties radioactief jodium aan in het gras van onze weilanden. Nog diezelfde dag, op 3 mei was dat, besloot minister Winsemius dat alle koeien onmiddellijk op stal moesten. Maar hoe bereik je de boeren? Juist! Je vraagt Tineke of het 'graasverbod' in haar programma aan Nederland mag worden verkondigd. En natuurlijk wilde ik daar aan meewerken.

Voor de boeren was het echt een slecht moment. Zij hadden nét al hun vee in de weilanden gezet, de wintervoorraad droogvoer was helemaal op. Dit ging hen dik geld kosten. Maar, nog veel erger: de kernramp trof ook heel veel Oekraïense kinderen. Zij liepen stralingsziekte op en moesten met hun ouders, die echt alles moesten achterlaten, vanuit het kernrampgebied naar Kiev verhuizen. In seizoen '90-'91 startte ik de actie *Kinderen van Tsjernobyl*, waarmee we honderden van die kinderen voor een fijne, korte vakantie naar Nederland haalden. Ik reisde ook meermaals naar Oekraïne om die kinderen daar te filmen en vanuit Moskou maakte ik live-tv-shows over het lot van die kinderen. Hier kom ik nog op terug, want ik ga weer veel te snel.

PAOLO CONTE

In '86 verhuisde mijn *Tineke*-tv-show voor één seizoen van de woensdagmiddag naar de woensdagavond. En meteen een ongelooflijke score:

vier miljoen kijkers! Een der artiesten met wie Veer, mijn regisseur, kwam aanzetten, vergeet ik nooit: Paolo Conte! Een Italiaanse advocaat, die als jazzzanger-pianist op 1 oktober '86 met zijn combo een optreden in onze uitzending neerzette, waar de volgende dag heel Nederland over sprak. Ook ik was diep van hem onder de indruk; zo'n alleraardigste 51-jarige man met een unieke stem.

Hij en zijn band speelden Amerikaanse jarenertigjazz op z'n Italiaans. Hoe kwam Paolo bij ons terecht? Hij zou optreden in het Amsterdamse Concertgebouw. Maar niemand in Nederland kende die man. In de voorverkoop: drie kaartjes verkocht of zo. Dus één dag voor mijn uitzending stapte de concertpromotor op Veer af: "Ik heb iemand die overmorgen in het Concertgebouw optreedt. Écht iets speciaals voor jullie!" In mijn uitzending zou ook Kim Wilde optreden. Bert vond: "Een heel ander soort artiest erbij, waarom niet?" Dus 's middags kwam Paolo met zijn band repeteren, live natuurlijk, en ik vond het fantastisch! Later die avond imponeerde hij ook de rest van Nederland met twee geweldige songs. En in *no time* vlogen de Concertgebouwkaartjes de deur uit. Wij hadden Paolo gelanceerd, als een raket!

Een half jaar later was hij opnieuw te gast. Om mij te bedanken voor die eerste uitzending toverde hij een gigantische bos bloemen tevoorschijn. Ontzettend leuk! Echt zo'n Italiaanse charmeur hè? Knappe man ook! Maar verder geen *story* hoor, want ik ben altijd heel goed geweest in afstand houden.

Ik ontmoette in de loop der jaren zeer veel interessante mannen in mijn werk. En daaruit zijn ook leuke, persoonlijke contacten ontstaan. Maar niet al te veel en niet al te close. Hoewel, heel af en toe maakt je hart echt een sprongetje. Twee mannen kon ik niet weerstaan. Een van hen was een zeer beroemde Nederlander, van wie SaraLee ooit zei, toen zij hem op tv: "Mama, die meneer heeft mij als klein meisje naar bed gebracht en voorgelezen, net zolang totdat ik in slaap viel..." Ik had meteen iets van: Mijn God, dat jij dat nog weet, je was vijf! Kinderen onthouden ook echt alles, hè? Tsjja, met die bewuste meneer had ik Laren een avondje onveilig gemaakt. En we eindigden samen bij mij thuis. 'Zo'n *one night stand*, die je gewoon overkomt. Verder kwam er niks van. Heb ik ook nooit spijt van gehad, hij was – en is – gewoon een hele leuke man. Maar nee, zijn naam geef ik echt niet prijs.

PRINSES STÉPHANIE

Ook een zeer bijzondere *Tineke*-uitzending: die met prinses Stéphanie van Monaco. Als zangeres bracht zij in '86 een aantal singles plus een lp

uit op het Franse *Carrere Records*. Om die plaatjes te promoten verscheen ze ook in tv-programma's over heel de wereld. Twee keer kwam ze naar Nederland. Eerst bij mij, later nog een keer voor het poptv-programma *Countdown*. Toevalligwijze stond mijn uitzending die avond in het teken van horror. Want een van onze items handelde over een Brabantse horecaondernemer, die, ergens in de onderaardse gewelven van een gebouw, 'horroriners' organiseerde. Terwijl je daar een hapje at, haalden acteurs en het serverend personeel allerlei griezelige ongein met jou en de andere gasten uit.

Veer had mijn presentatietafel in een griezeldinertafel omgetoverd, compleet met middeleeuws servies, bestek, wijnglazen en kandelaars. Marco Bakker zou als graaf Dracula uit een doodskest verrijzen en dan gaan zingen. Onze andere gasten, inclusief prinses Stéphanie, zouden onverwachts op horrorsurprises worden getraakteerd. Hadden we zoiets van tevoren aangekondigd, kleine kans dat de begeleiders van Stéphanie dan toestemming zouden hebben gegeven. Tenminste, dat dachten wij. Want Stéphanie, net 21 toen, was gewoon een stoute meid, die volgens mij de lol wel inzag van dit soort dingen. Van voorgeschreven protocollen trok zij zich niets aan, ze was in die periode zéér ondeugend.

Platenmaatschappij CNR vertegenwoordigde Carrere Records in Nederland. Ruud van Dulkenraad was, als Hoofd Promotie bij CNR, verantwoordelijk voor het wel en wee van de prinses. Daarnaast had Stéphanie haar bodyguards natuurlijk. Normale gesproken worden artiesten bij tv-optredens niet begeleid door het Hoofd Promotie van een platenmaatschappij, maar door *pluggers*. In dit geval zou Ruuds echtgenote, Mirjam de Raaff, Stéphanie eigenlijk begeleiden. Zij werkte als *plugger* bij CNR. Maar Ruud vertelde mij dat hij vooraf vanuit Frankrijk was gebeld. Stéphanie mocht in geen geval door een vrouwelijke tv-promotor (*plugger*) worden gechaperonneerd. Dat zou zeer onverstandig zijn. Blijkbaar kon zij niet goed met andere vrouwen overweg.

Ruud zei me: "Ik besloot Stéphanie dus zelf maar op te vangen. Op Schiphol mocht ik met mijn auto gewoon het vliegveld op en doorrijden tot aan het Monegaskische regeringsvliegtuig, waarmee Stéphanie was gearriveerd. Zij stapte bij mij in, samen met een regeringsfunctionaris, die een oogje in het zeil diende te houden, en een soort Franse artiestenmanager. En het grappige is: In de auto, onderweg naar Hilversum, hadden Stéphanie en ik meteen al een soort van klik. Zij fluisterde mij toe dat ik niets met haar begeleiders mocht bespreken, ik moest alles rechtstreeks met haar doen."

"Zij vroeg me of ik ook wat coke kon regelen", ging Ruud verder. "Nou, dat

verzoek kreeg ik wel vaker van artiesten. Geen punt, ik had zo mijn adresjes. Eenmaal in de tv-studio moest ze eerst haar liedje, *Irresistible*, repeteren. Daarna viel, tot aan de uitzending 's avonds, de nodige tijd te doden. En toen wist ik dus niet wat mij overkwam. Ze bleek serieus een oogje op mij te hebben. En niet zo'n klein beetje ook! Ik dacht: Wat ga ik nou meemaken? Stéphanie gedroeg zich buitengewoon jolig en wilde maar één ding: lol trappen. Met mij! En dat deden we dan ook. In haar kleedkamer voerden we totale onzinconversaties met elkaar, alleen maar fantasiewoordjes. En we kwamen niet bij van het lachen. 't Zal de coke wel geweest zijn. Op het moment dat de uitzending zou gaan beginnen, vertikte ze het op te staan en naar de studio te lopen. Ze daagde mij uit. Nou, toen besloot ik haar maar, vanuit de kleedkamer, aan haar voeten door de gangen van het complex te trekken, zo de studiovloer op, haha!”

Voordat Stéphanie haar liedje zou gaan zingen kwam ze eerst bij mij aan tafel zitten, voor een interviewtje. En terwijl zij daar zo zat, tussen mijn andere tafelgasten in, dimde Veer vanuit de regie plotsklaps het licht. De geluidstechnicus startte een sinister operalied in en de camera's zoomden in op een grafkist, die langzaam openklapte. En daar verrees een zingende Marco Bakker uit de dood. Ondertussen slopen vampiers op mijn presentatietafel af en een van hen greep Stephanie van achteren beet om zijn tanden in haar nek te zetten, haha. Tegenwoordig zouden daar 85 bewakers bovenop zijn gesprongen, maar nu was iedereen met stomheid geslagen.

En Stéphanie? Die kon er alleen maar om lachen. Wel hoorde ik naderhand dat Monaco '*not amused*' was. Ruud van Dulkenraad herinnert zich nog maar weinig van de uitzending zelf, maar hij vertelde mij wel: “Stéphanie had het die dag fantastisch naar haar zin. Vooral met mij, haha! Ze wilde maar één ding, toen ik haar naar Schiphol terugbracht: ik moest en zou met haar meevliegen naar Monaco. Maar ja, ik was natuurlijk gewoon getrouwd met Mirjam, dus dat feestje ging niet door. Toen ze later opnieuw naar Nederland kwam, voor *Countdown*, beleefden we weer dikke pret samen. Gewoon een hartstikke leuke meid!”

Over Marco Bakker moet ik ook nog even kwijt: hij heeft zich ooit voor mij verkleed in een toilet! Wij traden allebei op voor een of andere *Rotary Club*. Zij beschikten slechts over één kleedkamer. Die moesten Marco en ik dan maar delen. Marco arriveerde in z'n alledaagse kloffie. Voor zijn optreden moest hij zich omhijzen in een keurige smoking, inclusief strakgestreken overhemd met strik. Nou, deze charmante man wilde mij niet aan het schrikken maken. Daarom sloot hij zichzelf op in een piepklein toiletje: “Tinus, die kleedkamer is voor jou...” Een echte heer! Later kookte hij nog,

samen met zijn vrouw Willeke van Ammelrooy, een heerlijk gerecht in mijn *Tineke*-show op RTL4: zuurkool met yoghurt, speciaal voor Willeke's ouders. Zij zaten ook in mijn programma en lieten hele leuke jeugdfoto's van hun beroemde dochter zien.

33 ONTSLAGEN!

In het seizoen '87-'88 was er in eerste instantie helemaal geen *Tineke* op tv, niet in de middag en ook niet op de avond. Want Rob Out had mij, voor de zoveelste keer, ontslagen. Ondanks dat wij samen altijd ontzettend goed waren met elkaar gaf ik hem, als enige op de zaak, regelmatig een grote bek. Gewoon omdat hij dat soms verdiende. En dan schreeuwde hij: "Jij bent ontslagen!"

Naast onze dikke vriendschap konden Rob en ik vreselijk ruziën. 'Onconventioneel praten', noemden wij onze scheldpartijen. We waren natuurlijk jarenlang elkaars collega's bij Radio Veronica, maar bij de VOO was hij plots mijn directeur. En in die hoedanigheid veegde hij regelmatig mijn briljante programma-ideeën van tafel. Dan werd ik boos. Heel boos! Ik kon hard schreeuwen en met deuren slaan. Ordinair tot in mijn vingertoppen. En het hele kantoorpand genoot dan mee.

Soms maakten we ook ruzie omdat Rob het niet pikte dat ik me met *zijn* zaken bemoeide. Zo was hij een keer verschrikkelijk boos op me omdat ik zijn maîtresse, een van die meiden bij Veronica, had uitgescholden. Ja, ik was dol op die man, hè. Zo dol, dat ik het mijn plicht vond hem te beschermen. Rob dronk in die tijd veel te veel. En hij omringde zich met verkeerde dames, die hem 's ochtends tien uur al aan zijn gerief hielpen, zowel op het bureau (wodka), als daaronder. En daar had ik de pest in, vooral in die alcohol.

Dus toen zijn secretaresse 's ochtends vroeg zijn glas weer eens bijvulde, riep ik, zo hard dat iedereen het kon horen: "Jij moet hem niet zoveel te zuipen geven! Je schenkt hem in wanneer hij maar wil. Jij doet alles voor hem." En ik riep er ook nog bij: "Net als hem pijpen onder zijn bureau!" Had ik misschien niet moeten doen, maar het was wel zo, haha!

Erik de Zwart was erbij, die had 't gewoon niet meer. Afgelopen jaar vierden we een feestje met oud-Veronicanen en ja hoor, Erik deed mij weer eens na: "Je moet hem niet zoveel te zuipen geven! En pijpen!" Iedereen in een deuk! Maar Out kon er destijds niet om lachen. Hij brulde weer: "Jij bent ontslagen!" Nou, dat had-ie al zo vaak geroepen. Ik reageerde op mijn beurt met: "Ben jij besodemierterd! Jij kan mij helemaal niet ontslaan! Op welke grond? Jij kan mij echt niet zomaar kwijt! Wat denk jij wel?" Ja kom op zeg, ik ben altijd zeer van mijzelf overtuigd geweest, hoor. En natuurlijk wilde

Rob mij niet werkelijk ontslaan. Daarvoor hielden wij gewoon te veel van elkaar. Die man riep maar wat. En van mij geen kwaad woord over Out, hè. Dat meen ik echt.

Maar het indirecte gevolg van zijn laatste ontslag-ontploffing was wel dat hij, kort na dat incident, mijn programma niet op tijd had ingetekend bij de NOS. Voor elk nieuw seizoen moest je als omroep aan de NOS doorgeven welke programma's je wilde gaan uitzenden. Rob had tijdens zijn boze buidomweg geen nieuwe *Tineke*-uitzendingen aangemeld. En daarna was-ie het domweg vergeten, want hij was niet altijd even helder in die dagen.

Dus toen de Veronica-programma's van het nieuwe seizoen bekend werden gemaakt, kwam er een berg kritiek van kijkers, die doorhadden dat hun *Tineke* niet meer in beeld was. Rob toog alsnog naar de NOS, hij wilde mij ook gewoon terug op tv. Maar er resteerden alleen nog wat uurtjes op de zaterdagochtend, niet elke week, maar slechts één keer per drie weken.

Zo ontstond in '87-'88 *Ontbijt-TV*, *Tineke* als het allereerste ontbijtteleviesiprogramma van Nederland. In de *leader*, het openingsfilmpje, zie je mij 's ochtends in een soort Jeep langs de NOS-studio's rijden. Maar dan zoomt de camera uit en blijkt dat ik met die Jeep bovenop een rijdende vrachtwagen sta. Haha, zo leuk bedacht! Dat filmpje moet nog wel ergens op *Youtube* staan of zo.

DECOLLETÉ

Om mijn nieuwe Ontbijt-tv-show te promoten werkte ik mee aan een pikante *Panorama*-fotoshoot. Mijn arme regisseur Veer was daar bijzonder pissig over, haha! Hij vond dat ik 'te bloot' had geposeerd voor fotograaf Ronnie Hertz. *Panorama* wilde mij 'rondborstig' op de voorpagina, met als coverkreet: *Goedemorgen Nederland!* Nou, laat zoiets maar aan Hertz over. Die wist als geen ander bekende dames uit de kleren te kletsen! En ik? Ik vond het enig! Ja, ik wilde ook weleens sexy op de kiek.

De bewuste shoot, met een visagiste die mij echt leuk had opgemaakt, was super. Ik voelde me gevleid en vereerd. Ronnie Hertz, die alle mooie meiden van Nederland voor zijn camera had gehad, was nu met mij bezig: Tinus de Nooij! En met mijn borsten, haha! Ronnie vond het/ze geweldig! Hij schoot een fantastische serie. Niet helemaal bloot, maar bijna, met zo'n pikant laag decolleté. Nog altijd siert die coverfoto mijn slaapkamer, ik ben er nóg trots op.

Maar die preutse Veer stikte er zowat in, toen hij de bewuste *Panorama* onder ogen kreeg. Hij vond 't helemaal niks: "Over the top bloot!" Ik riep: "En daar moet jij wat van zeggen?!" Want iedereen weet: Veer is altijd een

ouwe snoeper geweest, dol op hooggehakte blonde dames! Een half jaar na die *Panorama*-shoot regisseerde Veer *Centerfold* met het nummer *Bad Boy* voor *Toppop*, poedeltjenaakt! Hij had zoiets van: Iedereen mag bloot, maar Tinus niet! Ach ja, dat vond ik dan ook wel weer heel lief van ‘m...

TINUS DE TOETER

Soms figureerde ik ook in tv-producties van vrienden. Tom Manders jr. – de zoon van Tom Manders alias *Dorus* – vroeg mij voor een rolletje in zijn kindertv-serie *Pompy de Robodoll*. Als Tinus de Toeter, een woeste, luidruchtige, vrouwelijke koetsier met ontploft kapsel. Mijn vriendin Willeke Alberti zong de titelsong van de serie, *Samen Zijn*.

Robotpop Pompy was een uitvinding van *Professor Vriendelijk*, gespeeld door IJf Blokker. Net als *Pinokkio* was Pompy tot leven gekomen. De professor had hem cadeau gedaan aan het weesjongetje *Danny*. Maar op zeker moment voelt Pompy zich door Danny in de steek gelaten en hij loopt weg. Maar uiteindelijk brengt Tinus de Toeter hem holderdebolder met paard en wagen toch weer terug naar het weeshuis. En natuurlijk komt het weer helemaal goed tussen Danny en Pompy.

Mijn scène moest een paar keer over. En ik genoot ervan, boven op de bok in galop met dat paardje over de heide. Het gekke is..., zelf heb ik de serie nooit helemaal teruggezien, ook al is-ie inmiddels diverse keren op tv geweest. Maf hè? Willeke deed ook de stem van het meisje *Karin van den Berg* in de serie.

En wat ik hier even kwijt wil: Willeke is meer dan gewoon een collega. Ik ga inmiddels al zestig jaar met Wil om, we kennen elkaar door en door en zijn zeer bevriend. Ze woont hier praktisch bij mij om de hoek in Laren. En telkens wanneer wij elkaar zien, hangen we jankend om elkanders nek en roepen we: “We moeten vaker afspreken!”

We hebben zoveel lief en leed gedeeld, samen. Ook in de tijd dat zij nog getrouwd was met Joop Oonk, de bassist van *Johnny Lion & The Jumping Jewels*. Joop was de vader van Willeke’s overleden dochter Daniëlle. Ik leerde Willeke kennen tijdens mijn eerste jaren bij Radio Veronica. Zanger Willy Alberti kwam toen regelmatig bij ons in de studio, samen met zijn dochter Willeke. Ze telde pas vijftien of zestien lentes en ik interviewde haar dan over de plaatjes die zij met haar vader had gemaakt.

Al vanaf 1958 brachten vader en dochter samen singletjes uit, onder de naam *Willy & Willeke*, zoals *Harlekijntje* en *Zeg Moeder Hoe Kan Ik Je danken*. Zelfs twintig jaar later maakten ze nog hits samen, zoals *Niemand Laat Zijn Eigen Kind Alleen* in 1982. Willy & Willeke representeerden Neder-

land ook tijdens het *San Remo Festival* in 1963. Daarnaast had Willeke heel veel solohits, zoals *Spiegelbeeld*, waarvoor ze een gouden plaat kreeg, en *Mijn Dagboek*, vier weken lang bij de hoogste tien in de Top 40. In 1965 presenteerden Willy & Willeke een hartstikke populair eigen tv-programma voor de AVRO-televisie. Op 27 december van dat jaar trouwde Wil met Joop. We deelden vanaf die tijd ook gezamenlijke vrienden, zoals Hans en Pauck van Hemert.

Ik herinner me nog goed hoe Wil, Joop, Hans en ik helemaal onbekwaam zijn geworden na de rouwdienst voor Pauck. Zij overleed in 1999 en terwijl zij daar in het rouwcentrum van begraafplaats Woensberg in Blaricum lag opgebaard, kregen wij in een kamer ernaast een glaasje wijn ingeschonken. In '99 waren Joop en Willeke, net als Hans en Pauck overigens, al jaren uit elkaar. Maar nu waren we weer even allemaal samen en het was net alsof er intussen helemaal geen dertig jaren voorbij waren gevlogen. Die onderlinge band tussen ons voelde nog altijd zó hecht! En ja, één wijntje smaakt naar meer. Dus na het afscheid van Pauck togen we naar het huis van Willeke om daar nog een fles soldaat te maken, te praten, oude verhalen op te halen. En toen ik naar huis reed, dacht ik: Ja, dat is toch heel waardevol, dat je samen zoveel herinneringen deelt.

Daags voor het overlijden van haar dochter Daniëlle aan kanker, in oktober '23, had ik Willeke heel lang aan de telefoon, minstens anderhalf uur. Daniëlle was pas 55. Als ik nu foto's van haar zie, denk ik: Meisje, meisje... En ja, wat bespreek je met een moeder die weet dat ze binnen enkele dagen haar kind gaat verliezen? Ik kan dat haast niet uitleggen, een emotioneel, warm en waardvol gesprek, dat werd het. Willeke heeft in haar leven veel crises doorstaan..., ik hoopte voor haar dat zij sterk genoeg zou zijn zoveel leed te dragen. Ze is ontzettend sterk, echt waar. Maar ik moet er toch niet aan denken... je kind verliezen, het allerergste wat er is. En dat geldt natuurlijk ook voor Daniëlle's vader Joop.

ZANGERES ZONDER NAAM

Maar laat ik terugkeren naar iets vrolijks. Een ander memorabel moment uit 1987: mijn optreden in de afscheidsshow van de *Zangeres Zonder Naam*. Die zou dat jaar op oudejaarsavond door de VARA op tv worden uitgezonden. De show werd daags ervoor opgenomen in de Tilburgse schouwburg. Een keur aan BN'ers zong de Zangeres, Mary Servaes, toe met haar eigen hits. Ik moest ook zingen, in een medley met Lex Goudsmit, Joop Doderer, Willeke van Ammelrooy en Albert Mol. En daar ging Tinus: *'t Was aan de Costa del Sol, tingelingeling, daar sloeg mijn hartje op hol, tingelingeling, hij sprak mij*

van amore, ik was finaal verloren... Reuzespannend! Want zingen en wijs houden is niet mijn sterkste punt. Maar ik sloeg me er dapper doorheen. Om helemaal eerlijk te zijn: Ik hoefde gelukkig niet live te zingen. Alles stond op een playbackband, opgenomen in de studio. Natuurlijk wel door mijzelf ingezongen. Tijdens dat inzingen hield ik één oor dicht met mijn hand, alleen dan lukt het mij een beetje wijs te houden.

Maar nu terug naar de show zelf: Aan alle artiesten was ook gevraagd een cadeautje voor Mary mee te nemen en een bijbehorend persoonlijk verhaal te vertellen. Zo schonk Dieuwertje Blok haar ‘het zakdoekje van haar jeugd, vol zoute tranen’ omdat zij als klein kind altijd zo moest huilen als zij op de radio *De Bruid des Doods* van de Zangeres hoorde. Erik de Zwart had een mattenklopper bij zich. Daarmee mocht Mary hem meppen, haha. Erik betuigde zijn spijt. Ooit had hij haar in *Nederland Muziekland* aangekondigd als de ‘Zangeres Zonder Stem’. Ik herinner me dat ik een mooi boeket had meegenomen. Maar een echt bijzonder verhaal kon ik daarbij niet oplepelen.

DE ‘PIEM’ VAN WILLY

Ik moest die dag wel vreselijk lachen, toen ik hoorde waarom Wim van Wageningen en Dick van der Maat, beter bekend als het komische duo *De Wama’s*, niet waren komen opdagen. Zij waren wel door de VARA uitgenodigd en wilden Mary een wegwerpcamera cadeau doen. Maar daarover sprak de Zangeres Zonder Naam haar veto uit: “Geen Wama’s in mijn afscheidsshow!” Want wat was er gebeurd? Het had allemaal te maken met de ‘piem’ van Willy Alberti. In de jaren dat de Zangeres overal in het land optrad, had zij altijd een fototoestelletje bij zich. *Backstage* wilde zij met zoveel mogelijk collega’s op de kiek. Stond zij op de bühne, dan lag dat cameraatje onbewaakt op haar kleedkamertafeltje. Zo kon het gebeuren dat Willy Alberti en de Wama’s een grap uithaalden. Willy liet zijn broek zakken en een der Wama’s vereeuwigde de ‘piem’ van Willy. Daarna werd het fototoestelletje weer keurig op z’n plek gelegd. Daags erna toog Mary naar de fotowinkel in haar woonplaats Stramproy om het rolletje te laten ontwikkelen. En toen zij de kiekjes kwam ophalen, zei de meneer achter de toonbank met een besmuikt lachje: “Zijn dit uw foto’s, mevrouw?” De Zangeres was des duivels, haha! En: Nee, dit mochten de Wama’s niet in haar afscheidsshow komen vertellen!

IVAN HEYLEN

Ook de Vlaamse zanger, journalist en televisiemaker Ivan Heylen was te gast in de show. Hij bracht geen liedje van de Zangeres Zonder Naam, maar zong een stukje van zijn oude nummer 1-hit *De Wilde Boerndochtere*. Vervol-

gens bood hij Mary een bloeiende twijg aan. Als 13-jarige had hij het liedje *Bloeiende Twijgen* van de Zangeres vaak voor zijn moeder gezongen. Dat was althans zijn verhaal in de uitzending. Maar in de kleedkamers kregen we te horen dat nog een ander 'twijgje' aan dat verhaal zat. Zijn vader had een buitengewone hekel aan de Zangeres Zonder Naam. Zong Ivan die smartlap voor zijn moeder, dan pakte vaderlief een stevige tak om achter zijn zoon aan te rennen en hem voor zijn kont te meppen, haha!

Hoe het ook zij, voor mij was het even slikken Ivan in Tilburg weer tegen te komen. Want in de zomer van '87 was er, over *Bloeiende Twijgen* gesproken, even iets 'opgebloeid' tussen hem en mij. Als *Panorama*-journalist had Ivan mij gevraagd voor een groot interview. En tijdens dat gesprek sloegen er vonkjes over. En dat was geen eenrichtingverkeer. We spraken nog een paar keer met elkaar af: gezellige drankjes en wat meer, haha. In die periode maakte Ivan overigens hele goeie televisieprogramma's in België. Alles wat hij deed vond ik het einde. Ik was echt een fan van hem. En tja, 't was zo'n zomer..., je komt in contact en hup, zwoele gevoelens ten top, haha! Veel uitgebreider lul ik er niet over, dank u.

Maar ik was verliefd. Absoluut! En hoe! En hij ook! Toch lieten wij het er uiteindelijk allebei bij zitten. Voor mij geen obstakels om het door te zetten, ik was al jaren van Toon gescheiden. Maar Ivan verkeerde nog in een relatie, die later overigens alsnog stukliep. Via *Facebook* heb ik nog steeds af en toe contact met hem. Hij tobde recent behoorlijk met zijn gezondheid, zijn hart en iets van een hersenbloeding, die hem zwaar beschadigde. Hij was zelfs schijndood. Maar nu lijkt het beter te gaan, hij reageert regelmatig op *Facebook*. Ivan woont al jaren op Tenerife. Daar heeft hij ook twee zoons van zijn dertig jaar jongere tweede vrouw.

34 DE HEKS VAN PEER EN REÏNCARNATIETHERAPIE

Dat Ivan Heylen voor mij niet de ware was, daar werd ik indertijd ook nog op gewezen door de Vlaamse Sonja Cardinaels, beter bekend als *de heks van Peer*. Zij zat in een van mijn *Tineke*-avonduitzendingen. Een ontzettend aardige vrouw, maar volkomen wereldvreemd. Ik bedoel: ze had thuis geen televisie, wist niets van bekende mensen en dat soort zaken. Ook van mijn andere tafelgasten die avond, Rita Reys en nieuwslezer Joop van Zijl, had zij nog nooit gehoord! Maar wat ze wel heel goed kon was het gedrag, de gevoelens en karakters van mensen beschrijven aan de hand van portretfoto's, *face down* voor haar op tafel.

Dus ik liet twee portretfoto's van Rita en Joop, met de neus naar beneden, op mijn presentatietafel voor haar neerleggen. Expliciet had ik Rita en Joop van te voren gezegd: "Jongens, vinden jullie het goed dat de heks van Peer jullie foto's leest?" Nou, geen enkel probleem... Dus de heks wist niet eens dat het ging om foto's van twee andere gasten aan tafel. Oké, live uitzending op de woensdagavond, een paar miljoen kijkers. Eerst vroeg ik de heks: "Wat doe je nou zoal, als heks in het dagelijks leven?" Nou, zij reisde door het land om mensen te helpen. Aan de hand van zaken die zij van gene zijde 'door kreeg' bij het voelen aan de achterkant van hun portretfoto's, adviseerde zij mensen wat te doen bij bepaalde problemen. Vervolgens schoof ik haar het omgekeerde portret van Rita Reys toe. Ze bevoelde de foto en zei: "Oh..., deze vrouw heeft zoveel verdriet gekend. Dat heeft heel erg met de dood te maken..."

"Nou nee hoor," reageerde Rita. "Klopt niets van!" Volgens haar had zij geen enkele affiniteit met de dood. Zaken als de dood of gedachten daaraan hadden totaal geen invloed op haar. Van binnen had ik zoiets van: "Ja ho effe, je eerste man, de beroemde jazzdrummer Wessel Ilcken, werd op zijn 33ste plots getroffen door een hersenbloeding, hartstikke dood..., en je zuster kanker, je hebt zelf net kanker gehad." Nee, met Rita was niks mis, niks verdriet en de dood had nul invloed op haar. Omdat het live was kon ik niet roepen: "Onzin Rita! Mevrouw Cardinaels heeft gelijk!"

Dus ik dacht: laat ik maar overschakelen naar de foto van Joop! De heks

legde haar handen op de achterkant van zijn portretfoto: “Oh deze man...” Opnieuw had ze het geslacht meteen goed, hè. “...deze man heeft een gigantisch drankprobleem...” En natuurlijk reageerde Joop meteen: drankprobleem? Dat had-ie zeker niet! Haha. Het sloeg allemaal nergens op. Volgens hem dan. Dus ik dacht weer: “Ja, ok! Laat maar...”

Ik draaide maar een beetje een punt aan dat hele verhaal met de heks van Peer en stapte over op mijn volgende onderwerp. Direct na afloop van de uitzending stapte zij op mij af: “Mag ik u nog even spreken, in uw kleedkamer?” Ik: “Ja natuurlijk.” En daar zei ze: “Die man, die u in uw hoofd heeft zitten..., dat is niet de ware.” Nou, op dat moment vertoefde er inderdaad een man in mijn hoofd: Ivan Heylen! Maar de heks voelde: wij waren niet voor elkaar bestemd. En ze had gelijk, want een jaar later vond ik mijn ware in Peet! Wat ze ook nog vroeg: “Heeft u dat boek al geschreven dat in uw hoofd zit?” Ik: “Nee.” Ze drukte mij op het hart: “U moet dat boek gaan schrijven!”

Ten slotte merkte ze nog op, zonder enige kennis van mijn fysieke ongemakken: “Wat is er met uw been?” Ik antwoordde: “In één been heb ik geen gevoel. Zo ben ik geboren.” Zij: “Want anders had u gedanst, er huist een balletdanseres in u...” En ze vroeg: “Wat doet u met muziek?” Ik: “Nou, ik speel piano...” Zij: “Maar er is iets mis...”

“Ja, ik heb vier vingers.”

“Anders was u pianist geweest.”

“Ja, dat klopt.”

“En daarom moet u aan dat boek gaan werken. U heeft veel dat u aan anderen moet vertellen...”

REGRESSIETHERAPIE

Nou, dat was dus zo'n veertig jaar geleden. En eindelijk werk ik aan dat ‘boek in mijn hoofd’. En waarom vertel ik dit verhaal van de heks van Peer? Geloof het of niet, zij bevestigde iets (dat in mij zowel een pianist als balletdanseres huist), wat ook al naar boven kwam tijdens een regressietherapie bij hypnotherapeut Dick van den Heuvel. Zoiets is toch frappant? Van den Heuvel was eveneens te gast in een van mijn *Tineke*-tv-shows. Hij vertelde over zijn regressie- of reïncarnatietherapie, waarbij je onder hypnose terugreist naar je vorige levens. Eigenlijk begreep ik tijdens het interview totaal niet waar hij het nou precies over had. Maar ik was er wel nieuwsgierig naar. Dus na die uitzending dacht ik: ik ga naar die man toe, hij moet dat maar eens op mij uitproberen. Daar kunnen we dan in een vervolguitzending op terugkomen.

En dus bezocht ik Van den Heuvel op zijn prachtige boerderij in de Betuwe:

“Wat moet ik doen? Ik wil terug naar mijn verleden, terug naar mijn vorige levens voordat ik Tineke werd.” Hij wees mij naar de grote sofa in zijn praktijkruimte: “Ga maar liggen...” Het voelde allemaal wel een tikkie sinister. Buiten stormde het die avond, de wind gierde om de hofstee, de vensterluiken klepperden. En ik lag daar op die bank. Met hem naast me. Ik moest naar het plafond kijken, naar een cirkel met een stip in het midden. Toen begon hij langzaam te tellen, knipte met zijn vingers en zei: “Begin maar...”

Ik dacht: “Ja, begin maar, hoezo dan?” Ik hoorde alleen die bulderende wind rondom het huis. Mijn hoofd was verder leeg. Maar hij sprak: “Begin maar met een herinnering... kom maar op met wat er in je gedachten omhoog komt...” Nou, dat sloeg volgens mij dus helemaal nergens op. Er kwam helemaal niks omhoog. Ik wist niet wat ik moest zeggen en dacht: misschien moet ik hem wel vragen wat hij voelt. De interviewster in mij, hè. Maar dat sloeg natuurlijk ook nergens op. Hij voelde niks, ik moest iets voelen. Dus ik ging maar weer rechtop zitten en dacht: nou weet ik nog niks.

Heel rustig legde Van den Heuvel uit: “Vanavond ben je te nuchter voor hypnose. Kom volgende week maar terug.” Dus ik de week erop wederom naar die boerderij. En ik dacht: laat jezelf nu maar gewoon gaan, verzet je niet tegen die hypnose. Want diep in mijn hart was ik die eerste avond toch een beetje huiverig geweest, ik had mezelf krampachtig helder gehouden.

Opnieuw was het na de vingerknip: “Begin maar te vertellen...” En tot mijn verbijstering hoorde ik mezelf zeggen dat ik het koud had en dat ‘de voorstelling’ was afgelast. Hij vroeg: “Wat doe je?” En ik reageerde: “Ik zit tegenover een spiegel, het is hier ijskoud en er lopen allemaal mensen aan mij voorbij, want de voorstelling gaat niet door...”

“Waar ben je dan?”

“In de Opera van Parijs, op de gang...”

“Kijk eens in die spiegel. Wat zie je?”

Nou, wat ik zag was een danser, geen danseres maar een man. Ik was dus een mannelijke danser. En ik had iets aan mijn been, waardoor ik niet kon dansen. Daarom was de voorstelling afgelast. Het was ergens eind 19de eeuw. Ik kreeg ook beelden waarbij ik mezelf tussen allerlei andere mannelijke artiesten zag, de vriendenkring van poëet en toneelschrijver Oscar Wilde. Ik sprak met hem en zijn kompanen, dronk wijn met ze. Wilde heeft dus inderdaad in die periode in Parijs gewoond. Tussendoor zat hij ook nog in de gevangenis in Engeland voor homoseksuele activiteiten. Maar daarna keerde hij weer terug naar Parijs, waar hij stierf in het jaar 1900. Mijn ‘vriend’ Oscar Wilde rust nu in een tombe op *Cimetière du Père-Lachaise*.

En plots verdween alles weer, ik was terug in de behandelkamer van Van

den Heuvel en zei: “Nou Dick, ik heb hier een leuk verhaal liggen vertellen, wat een fantasie hè?” Maar hij antwoordde: “Nee, dit was echt. Jij was die danser. Kom volgende week nog maar een keer, dan gaan we verder...”

Dus ik de week daarop andermaal naar de Betuwe. Zeer benieuwd naar nog meer details over mijn carrière als ballerino. *Knip!* deden de vingers van Van den Heuvel en *pats!*, ik kom opeens met een totaal ander verhaal. Nu was ik koorrepetitor in Italië. Ik dirigeerde een koor in Italië, Verdi's *Pezzi Sacri* of zoiets. En even later speelde ik Verdi aan de piano, waarna ik opstond om voor het applaudisserend publiek te buigen.

Heel bijzonder, al van kinds af aan ken ik iedere opera van Verdi uit mijn hoofd, hè. En wil je mij tot tranen toe bewogen krijgen, neem mij dan maar mee naar zo'n Verdi-opera. Dus... ja, waar komt die liefde voor Verdi vandaan? Wat huist er allemaal in mij aan liefdes en talenten uit vorige levens?

Oh ja, er volgde nog een derde reïncarnatiesessie. Daarin verging ik met mijn schip voor de kust van IJsland. Ik overleefde de schipbreuk, maar voelde me gevangen op het eiland. Het krankzinnige is dat ik in mijn huidige Tineke-leven ook een paar keer op IJsland ben geweest. En hoewel ik het een fantastisch land vind, bekruipt mij bij elk bezoek het beklemmende gevoel: Je komt er niet vanaf, het is een eiland! Idioot natuurlijk, waarom word je juist door zo'n gevoel besprongen? Kennelijk komt dat dus voort uit mijn verleden als schipbreukeling.

Ik geloof serieus dat je als mens, of als 'ziel', meerdere levens doorloopt en dat in elk afzonderlijk leven alles met elkaar is verbonden. Wat dat aangaat ben ik een soort hindoe. Het *atman*, de ziel, keert na de dood terug op aarde om in een nieuw lichaam verder te leven. Dat meen ik echt. Dat is ons hiernaamaals. Ik denk ook dat je zelf de keuze hebt of je wel of niet op aarde terug wilt komen. Bijvoorbeeld omdat je het gevoel hebt dat je nog iets wilt afmaken. Ik geloof niet in God, Allah of de hel en het paradijs of zo. Wens je niet terug te keren naar de aarde, dan komt je ziel ergens in een staat van zijn die heel erg prettig voelt. En dan word je niet meer geconfronteerd met aardse zaken zoals ziektes of oorlogen. Ook aardse geneugten als het drinken van een glaasje wijn doen er 'daarboven' niet meer toe. Dat vind ik dan toch wel weer een beetje jammer. Dus ja, laat ik nu nog maar een flesje Sancerre oentrekken om mijn huidige aardse bestaan wat dragelijker te maken!

CHUBBY CHECKER

Maar waar waren we? *Ontbijt TV!* Een van de gasten in mijn ochtendshow was de Amerikaanse *King of Twist*, Chubby Checker. Nadat hij de avond

ervoor ergens in Nederland had opgetreden, kwamen hij en zijn Nederlandse vrouw Rina 's ochtends vroeg nog even snel in mijn programma langs. Later op de dag zouden zij terugvliegen naar hun woonplaats Philadelphia in de VS. Het werd, eerlijk gezegd, niet een van mijn beste interviews. Soms ontvang je gasten met wie je gewoon helemaal niets hebt. En dan ontstaat er ook geen chemie, die leuke tv oplevert voor de kijkers.

Chubby scoorde in 1960 en 1961 wereldhits met *The Twist* en *Let's Twist Again*. Radio Veronica draaide die nummers destijds ook grijs, maar ik vond er werkelijk geen moer aan. Twisten was aan mij niet besteed. Chubby trouwde in zijn hoogtijdagen met de Nederlandse Rina Lodders uit Haarlem. In 1962 was zij, als 20-jarige, tot *Miss World* gekroond. Twee maanden later ontmoette Rina Chubby in de Filipijnse hoofdstad Manila. Ze raakten verliefd en trouwden in '64. Voorpaginanieuws in Nederland: Onze Miss World trouwt een wereldster!

En een kwart eeuw later, in april '88, kwam datzelfde koppel, inmiddels ouders van drie grote kinderen, dus even naar Nederland omdat Chubby moest optreden in een van de *Goud van Oud*-popspektakels. Dat waren live shows in het land, waarvan ook televisieregistraties werden gemaakt, met popsterren uit de *sixties* en *seventies*, de *Radio Veronica*-jaren. De titel van de popspektakels was losjes gebaseerd op Rob Outs populaire programma *Goud van Out* uit die tijd.

Maar goed, de ochtend na zijn optreden kwam Chubby dus met zijn vrouw op visite in mijn *Ontbijt TV*-show. En, zoals ik al zei, zijn twistmuziek was *not my cup of tea*. Ouwe meuk ook, maar volgens Chubby was hij niet stil blijven staan, doch muzikaal gegroeid. Jaja, verder had hij helemaal niets te vertellen. We vertoonden een fragment uit zijn *Goud van Oud*-optreden, dat liet zien dat hij inderdaad was gegroeid, maar niet muzikaal, haha! Ook Rina had na het behalen van die miss-titel eigenlijk nooit meer iets gedaan, behalve huisvrouw spelen en achter Chubby aanhobbelen. Tsjja, wat krijg je dan? Een ongeïnspireerd interview! Om het publiek toch nog even te laten lachen hield mijn team hem, aan het eind van het interview, nog even een oer-Hollandse schaal zoute haring onder zijn nuchtere neus. Nou, hij was getrouwd met een Hollandse, maar van haring moest hij niets hebben. Hij ging bijna over zijn nek! Ach, geen gedenkwaardig tv-moment. Ik moet toch wel een beetje fan van iemand zijn om een leuk interview te kunnen maken.

CHANDNI JOSHI

Iemand die mij wél heel erg inspireerde was Chandni Joshi uit Nepal. Begin 1988 reisde ik met Veer naar dat fantastische land voor een tv-reportage over

het werk van *Foster Parents Plan*, het huidige *Plan Nederland*. Hein Kolk, de directeur van Foster Parents, was op Rob Out afgestapt: “Kunnen jullie twee documentaires over ons werk maken, in Nepal en Nicaragua?” Rob vond dat wel interessant. Hij klopte bij mij aan: “Tinus, is dat iets voor jou?” Nou zeker wel! Dus Veer en ik naar Nepal. In de hoofdstad Kathmandu werden wij voorgesteld aan vrouwen- en kinderrechtenactiviste Chandni Joshi. Zij was de directeur van *Foster Parents Plan Nepal* en nam ons mee naar het straatarme Balambu, tien kilometer buiten Kathmandu. Daar bezochten we projecten op het gebied van medische zorg, hygiëne – zoals gescheiden wc-gebouwtjes voor jongens en meisjes, met schoon stromend water – en onderwijs.

Chandni kwam uit een zeer gerenommeerde Nepalese familie. Eigenlijk was zij uitverkoren te trouwen met de koning van Nepal. In dat land is, ook nu nog, sprake van gearrangeerde huwelijken. Chandni's ouders en de koninklijke familie waren overeengekomen dat zij aan koning Birendra zou worden uitgehuwelijkt. Maar Chandni nam de benen. Ze vluchtte weg uit Nepal, omdat ze verliefd was op Mohan Raj Joshi, een gewone burgerjongen. Tegen de wil van hun ouders trouwden die twee in buurland India. Als echt-paar terug in Nepal stelden Chandni en Mohan iedereen voor een voldongen feit. Zoiets kan je je leven kosten daar, wanneer een der families wraak wil nemen. Maar gelukkig werden ze in genade aangenomen, door zowel hun eigen families als de koninklijke. In 2001 werden koning Birendra, zijn echtgenote koningin Aiswarya en bijna alle andere leden van de koninklijke familie tijdens een ruzie doodgeschoten door kroonprins Dipendra. De ruzie ging trouwens over het huwelijk van die kroonprins. Dus wie weet wat Chandni allemaal bespaard is gebleven.

In '88 sleepte Chandni ons overall mee naartoe, daar in Nepal. Ik zie mezelf nog achter haar aan klimmen, door de modder de berg op. Zij in haar prachtige sari en op gympen, haha! En terwijl Veer en de cameraploeg *tussenshots* – bijvoorbeeld een aapje in een boom als verbindingsshot tussen twee scènes – en *establishing shots* (beelden van de omgeving) draaiden, zat ik urenlang met Chandni in het gras boven op die berg te praten, praten, praten. Niet alleen over ons werk, ook over onze families, ons leven..., een heerlijk mens!

Uiteindelijk vroeg zij of de ploeg en ik bij haar thuis wilden langskomen. Nu moet ik hier even bij vertellen dat Nepal zo'n land is waar je in principe geen alcohol kunt krijgen. Maar Chandni riep: “Oh? Jullie houden van wijn? Geweldig! Kom wijn drinken, mijn man is helemaal bezeten van wijn!” Mohan werkte als manager bij *Thai Airlines*. Hij vloog vaak en nam dan altijd wijn mee. En niet de geringste flesjes. Volgens Chandni pilde de voorraadkast thuis uit van de allerbeste topwijnen. Daar moesten wij zeker naartoe!

En zo kwam het dat wij bij Chandni en Mohan aan de *Chateau Margaux* uit '64 gingen. Onze gastheer vond het geweldig: eindelijk mensen over de vloer met wie hij zijn wijn kon delen. Blij dat-ie er van af was, haha! En wij hebben echt ons best gedaan hem daarbij te helpen, hè. Zijn halve voorraad opgedronken!

Ik herinner me ook nog dat die Veer zijn voeten had verbrand door op open sandalen in de zon te lopen. Tot ergernis van Erna, zijn vrouw, had ik zijn voeten ingesmeerd. Veer had haar dat verteld en zij kon dat niet uitstaan! Zó boos, ze heeft mij nooit meer aangekeken, haha!

Tijdens die reis ontstond mijn grote liefde voor Nepal. Ik houd hartstikke van dat land en ik ben er later wel drie of vier keer terug geweest. Die eerste klik tussen Chandni en mij, echt dat wederzijdse gevoel van diepe vriendschap op het allereerste gezicht, was magisch. En wij bleven voor altijd aan elkaar verbonden. In mijn slaapkamer hangen foto's van Chandni en haar gezin. Ze is mijn hartsvriendin.

Niet lang na mijn reis voor Foster Parents Plan kwam zij, inclusief man en drie kinderen, naar Nederland. De hele bups logeerde drie weken bij mij thuis in Eemdijk. Ik koester nog een hele berg foto's van 'mijn Nepalese familie', samen met mijn kinderen, bij de bootjes in Spakenburg, het Openlucht Museum in Arnhem, het Rijksmuseum in Amsterdam. Kon ik maar beter lopen, dan zou ik zo weer naar Nepal reizen. Helaas is dat echt een groot probleem nu, ik klauter echt geen berg meer op. In juli 1992 gebeurde er iets verschrikkelijks. Chandni verloor haar man en dochter Moni. Vader en dochter waren op weg van Bangkok naar Kathmandu met een vlucht van Thai Airways. Kort voor de landing stortte het vliegtuig neer. Chandni is hier nooit meer overheen gekomen.

Acht jaar geleden heb ik haar nog een keer opgezocht. Ik werd met alle egards ontvangen; Chandni en ik snikkend in elkaars armen. Ja, dat is het mooiste wat er is: vriendschappen voor het leven. Ook tussen onze kinderen trouwens. Want mijn kinderen reisden met mij mee naar Nepal, zij zijn ook nog altijd dik bevriend met Chandni's kinderen. Dat soort dingen zijn heel bijzonder, dat je via je werk iemand ontmoet en dan heel diep in elkaars leven en wereld duikt. Kort na die eerste reis naar Nepal moest ik voor Foster Parents ook nog naar Nicaragua, om hetzelfde soort projecten te filmen. Maar dat heeft lang niet zo'n diepe indruk op mij gemaakt.

TINUS TIROL

In '88 was ik ook even *Tinus Tirol*, het jodelende alpenzusje van Arjan Ederveen en Tosca Niterink alias *Theo en Thea*. Jazeker, ook ik kreeg van die

‘tandjes’, haha! Zij hadden mij als gast gevraagd voor een uitzending waarin emancipatie centraal stond. Dan denk je natuurlijk: meedoen met Theo en Thea, dat wordt lachen! Maar niks hoor, het was zeer serieus allemaal. Op de set werd uiterst geconcentreerd en precies gewerkt. Niet alleen om de kijker-tjes te laten lachen, maar ook om het thema emancipatie zo goed mogelijk te laten landen. Theo en Thea kozen vaak onderwerpen die anderen niet geschikt voor kinderen vonden, zoals ongewenste intimiteiten, drugsgebruik of prostitutie. Dat leverde dan ook regelmatig reacties op van ‘verontruste ouders’. Maar ik vond het heel knap, wat zij deden.

Maar goed, hoe humoristisch ook, op de studiovloer werd dus niet gelachen. Bij *Koot en Bie* was dat net zo. Ik herinner me nog dat ik in '75 mijn Veronica-documentaires monteerde in hetzelfde gebouw, aan de Heuvelaan in Hilversum, waar zij al hun *Simplisties Verbond*-filmpjes knipten en plakten. Ik stond me dan vaak te bescheuren, toekijkend bij hen in de deuropening. Maar zij...? Die twee vertrokken geen spier. Bloedserieus tuurden ze op die monitor: “Misschien kan dat toch nog even...”

35 AFSCHEID TANTE TINY

Ik had mijn tante Tiny al in geen twee jaar meer gezien en nu was ze opeens ziek. Erg ziek. Ze lag in het ziekenhuis. Ik werd gebeld door mijn nichtje, tante Tiny's dochter: "Mama voelt zich redelijk oké. Heb je het gevoel dat je langs wilt komen, wacht dan niet te lang. Ze kan het bezoek nu nog aan. Ze heeft het ook steeds over jou en Astrid..." Meteen begon ik te huilen. Mijn lieve tante, naar wie ik was vernoemd. De enige zus van mijn moeder. Inmiddels was het alweer ruim dertien jaar geleden dat mijn moeder was gestorven, 54 jaar jong. Aan kanker. Net als opa Cluwen. Hij was pas 69. En tante Tiny, nu net zo oud als hij, had zij het nu ook? "Ja," bevestigde mijn nichtje.

Na afloop van het telefoontje belde ik mijn zusje. We spraken af meteen die zondagmiddag bij tante Tiny thuis in Scheveningen langs te gaan. Zij was dan uit het ziekenhuis om tot aan het einde thuis te worden verzorgd. "Weet je nog," zei Assie onderweg in de auto, "dat we vroeger naar tante Tiny en oom Ton gingen, op de Solex? Jij achterop bij opa, ik achterop bij mama?" "Je bent gek," antwoordde ik, "helemaal van Hilversum naar Scheveningen? Op de Solex? Dat is een wereldreis!" Mijn geheugen is soms net een gatenkaas. "Ja, maar we zaten wel op kussentjes," glimlachte Astrid.

In de dagen na dat telefoontje van mijn nichtje moest ik veel aan vroeger denken. Mijn tante, de laatste schakel met mijn moeders familie; die twee zussen leken zo ontzettend op elkaar. Tante Tiny's karakter was totaal anders, maar zij had wel dezelfde stem, dezelfde humor en ze kookte ook op dezelfde manier andijvie als mama. Ik logeerde altijd graag bij haar, het voelde altijd zo vertrouwd.

"Weet je nog," babbelde mijn zusje onverdroten verder, "dat we altijd bij restaurant *Seinpost* het strand op gingen en dat jij dan onderweg al begon te zeuren dat je weer ezeltje wilde rijden. En steeds weer kreeg jij je zin van opa. Tegen jou kon hij nooit 'nee' zeggen." Tsja, de hele familie wist dat opa mij altijd grondig verwendde, zeg maar verpestte. Hadden alle andere volwassenen mijn vraag om 'iets lekkers' genegeerd, dan zei opa: "Ja." Ach..., de zee, het strand, die rotan stoelen, de kuilen, onze zandkastelen. En papa en oom Ton die, als we door de duinen terug waren gelopen, soms wel vijf *Hollandse nieuwe* ieder kochten bij de haringkar, "om het zand weg te knarsen..."

Astrid en ik haalden nog meer verhalen op. Over het leuke grote huis aan de Kanaalweg, met de keuken in het souterrain, en dat het hele pand begon te schudden wanneer de tram door de straat langs reed. En de zomeravonden, als de tuindeuren open stonden en je de keiharde muziek hoorde vanuit het café even verderop. Tien keer op een avond kwam het duet uit *de Parelvisser*s voorbij. Ik genoot daarvan en ik vind het nu nog mooi!

Kort voor onze aankomst in Scheveningen stopten Assie en ik nog even bij een benzinepomp, voor kauwgum en papieren zakdoekjes. Niet lang daarna belden we, met dikke kelen van emotie, aan bij het Scheveningse vakantiehuis van onze jeugd. Het voelde alsof we er de week ervoor nog waren geweest, als twee kleine meisjes. En natuurlijk werden we met open armen ontvangen. Er werd gekust, gelachen. Mijn lieve tante Tiny, stralend, gezeten op een stoel, midden in de woonkamer. Oom Ton, met die bekende twinkeling in zijn ogen en zijn onafscheidelijke pijp. Ontroerd bestudeerde ik het gezicht van mijn tante, een mengeling van opa en mama. En ik vroeg haar voorzichtig of ze pijn had. “Nog niet,” antwoordde ze berustend, “maar we krijgen straks een heel goede begeleiding van de huisarts. Als we het maar waardig kunnen houden, kind...”

Mijn nichtje was er ook, met haar man en kinderen. Zij zag er precies zo uit als mijn tante, toen tante haar leeftijd had. “Weet je,” zei ze, “ik heb de laatste dagen zo veel aan jullie en onze gezamenlijke vakanties gedacht..., onze mooie kindertijd...” En opnieuw borrelden alle nostalgische familie verhalen naar boven. Ondanks de verdrietige aanleiding van ons bezoek tetterden we er met onze harde De Nooij-stemmen flink op los. En iedereen lachte zich suf om alle malle dingen van toen.

Vervolgens het afscheid. Plotseling niet meer in staat nog maar één woord uit te brengen, omarmde ik mijn tante. Biggelende tranen. Zwijgend liepen Astrid en ik naar de auto. Bij het instappen zag ik Assie's rode ogen, de mascara in vegen langs haar wangen. Hoe zie ik eruit, dacht ik nog. We zagen er vast en zeker allebei potsierlijk uit. Toen we Scheveningen uit reden, zei Assie: “Weet je nog, toen we wisten dat mama één, hooguit twee dagen te leven had? Dat tante Tiny en oom Ton die middag vakantiefilms hebben gedraaid. En dat tante Tiny, nadat ze al afscheid had genomen, tot drie keer toe de auto weer uitkwam om naar mama te zwaaien? Dat beeld vergeet ik nooit meer...”

36 VERLIEFD OP PEET

In datzelfde jaar '88 stierf mijn vroegere hartsvriendin Titia. Hoe wrang het ook klinkt: haar verdrietige dood betekende voor mij nieuw levensgeluk. De jaren, die toen kwamen, beschouw ik als de mooiste fase uit mijn leven: mijn jaren met Peet.

Vanwege haar negatieve reactie op de geboorte van SaraLee, hadden Titia en ik elkaar al heel lang niet meer gezien. Maar nu werd ik plots gebeld door Titia's broer Just. Wij kenden elkaar goed want, zoals verteld, hij zat net als Titia bij mij in de klas op de IVO. Just vertelde dat Titia was getroffen door baarmoederhalskanker. Ze zou het niet gaan redden. Mijn arme vriendin, hetzelfde lot als mijn moeder. Titia was zelfs nog jonger, 46 pas. En volgens Just wilde ze niemand meer zien. Maar ik had meteen zoiets van: ho!, wacht even.. wat gebeurt hier nou? Gaat ze dood? Ik ga haar bellen!

Dus ik deed dat, maar ik kreeg Peet, haar man, aan de lijn. Ik zei: "Peet, het kan niet waar zijn dat zij zo ziek is dat ze gaat sterven. Ik wil haar spreken. Ik moet haar zien!" Hij antwoordde: "Ik zal het er met haar over hebben, ik laat je nog weten of zij dat ook wil." Natuurlijk mailden of appten we in die tijd nog niet. Communiceren deed je telefonisch of per brief. In dit geval lag er anderhalve dag later een briefje van Peet bij mij in de brievenbus. In dat hele mooie, kleine handschrift van hem meldde hij: "Ja, ze vindt het leuk als je komt..."

Twee dagen later zocht ik Titia op. Ze lag op bed. Och..., helemaal uitgeleerd, zo ziek! Maar twee uur lang deden we niets dan lachen en herinneringen ophalen. En we hebben daarnaast verschrikkelijk gehuild, met z'n tweetjes. Ons hernieuwde samenzijn voelde geweldig. En twee dagen daarna was ze dood, op 9 november 1988. Op de begrafenis sprak ik nog even met Peet: "Ik ben zo blij dat ik haar nog heb mogen zien. Ik heb zoveel gemist, de laatste tien jaar." Want inmiddels waren haar kinderen tieners. Toen ik hen voor het laatst zag waren de tweelingzussen Saskia en Chantal zes, kleine Mark was vier. En daarna zag ik hen nooit meer. Zó jammer!

Dus ik zei tegen Peet: "Kom gewoon eens langs met de kinderen, bij mij in Eemdijk." Hier moet ik meteen bij zeggen: daar had ik echt geen verdere bedoelingen bij. Ik zat werkelijk niet op een man te wachten of zo. *Das kam gar nicht in Frage!* En niet dat ik nou opeens een overtuigd vrijgezel was

of zo. Mijn pech was gewoon dat ik al bijna twintig jaar geen leuke man meer was tegengekomen. Op de twee eerder genoemde heren na dan, maar dat was nooit wat geworden. Ook nu ik alweer jaren weduwe ben, voel ik me geen overtuigd vrijgezel. Geloof me, als ik een leuke man tegen het lijf loop..., of ertegenaan rijd met mijn scootmobiel of rollator...

Maar goed, ik vond Peet altijd ontzettend aardig. Dus af en toe weer contact met hem en zijn kinderen vond ik gewoon prettig. Nou, drie weken na Titia's begrafenis stond hij dus bij mij op de stoep. Dat was ontzettend gezellig en de week daarop moest ik naar de première van een of andere voorstelling. Ik vroeg Peet: "Vind je het leuk met me mee te gaan?" Nou, dat vond hij zeker leuk. Dingen als een theater bezoeken had hij al tien of twintig jaar niet meer gedaan.

Nu was ik gewend om te gaan met mannen als mijn Veronica-collega's. Maar deze keer toog ik naar het theater met een gepensioneerd geneesheer-directeur, Peter IJkelstam. Dat was toch echt even andere koek dan die Veronica-boys. Zij brachten jouw jas niet weg naar de garderobe. En zij gingen, na afloop van de voorstelling, jouw jas ook niet voor je ophalen, om die vervolgens achter je omhoog te houden zodat je hem kon aantrekken. Om daarna de deur van de auto voor je te openen en die weer voor je te sluiten zodra je was ingestapt. Voor mij ging met Peet niet alleen een auto-deur open, maar een hele nieuwe wereld! Zo'n keurige man, die allemaal van die nette dingen deed voor mij. Peet en ik kenden elkaar natuurlijk al heel lang, dat scheelde ook. Ik wist dat hij een ware *gentleman* was, heel hoffelijk. Uitgaan met hem voelde als heel vertrouwd en gezellig.

Hoe het nou opeens kwam, dat er echt iets opbloeide tussen ons, weet ik niet meer zo goed. Peet kwam steeds vaker op visite in Eemdijk. Ook met zijn twee meiden en zijn zoon. En ja, na een paar maanden of zo..., zaten Peet en ik gerieflijk voor de open haard in mijn woonkamer, ieder in een eigen hoekje. Intussen waren onze kinderen met z'n allen aan het keten in de keuken. Ik had zo'n hele grote keuken met een lange eettafel, om aan te kletsen en spelletjes te doen en zo. Dus die kinderen waren lekker met z'n allen bezig en Peet en ik verpoosden saampjes, afgezonderd van de rest, bij de open haard. Er hing iets broeierigs in de lucht, tussen ons. En op een zeker moment keken wij elkaar in de ogen en plots stond Peet op. Hij liep op mij af en we begonnen te zoenen. Ineens was het er, klabamboem! Pats! Vlinders in mijn buik! Wat een vreemde sensatie, met iemand, die je al 21 jaar kent!

Maar eh..., juist tijdens die eerste zoen, ontwaarde ik, vanuit mijn ooghoeken, in de deuropening, de kleine Annabelle, het dochttertje van mijn vriendin Trudy. Zij zei niets, maar besepte kennelijk wel: Goh, straks zien ze

dit allemaal! Ze draaide zich resoluut om en trok snel de woonkamerdeur achter zich dicht. Haha! Tinus stond te vrijen met een meneer! Ja, dat was heel bijzonder.

Onze kinderen kregen de romance pas door nadat Peet en ik een bioscoopje hadden gepikt. Tijdens *A Fish Called Wanda* zagen we nog net hoe een heer een vis opvrat. Maar dat was dan ook meteen het laatste beeld voor ons. Wij gedroegen ons, diep weggedoken in onze bioscoopstoeltjes, als twee hopeeloos verliefde zestienjarigen. Knuffelen, zoenen. Maar film kijken? Ho maar!

Bij thuiskomst moesten we de kinderen het filmverhaal schuldig blijven. Ja ja, zij hadden ons door! En goddank gaven ze ons grinnikend hun ‘goedkeuring’. In de daaropvolgende weken racete ik thuis telkens als allereerste naar de rinkelende telefoon, niemand kreeg een kans! Zou het Peet zijn? Soms kon ik minutenlang voor me uit staren, aan hem denkend. En mijn hart bonkte bij iedere rode auto die ik de dijk op zag komen. Jaja, de symptomen van een *girl in love* waren onmiskenbaar.

EERSTE NACHT

En zo kon het gebeuren dat Peet ook voor het allereerst een nachtje bleef slapen. Zijn tweelingdochters en zoon woonden nog steeds bij hem. Papa was die avond niet thuisgekomen. Ik vond het mijn plicht, de volgende morgen vroeg om acht uur, direct naar Peets kinderen in Laren te rijden om hen van een en ander op de hoogte te stellen. Chantal en Saskia waren 18, Mark 16. Ik belde aan: “Papa heeft afgelopen nacht bij mij geslapen, hij komt straks ook niet thuis.” Peet moest die ochtend namelijk vanuit mijn huis door naar Tilburg. Hij was met pensioen, maar reisde nog steeds drie keer per week naar een ziekenhuis in die stad, waar hij voorzitter was van het medisch adviescollege.

Dus ik vertelde Chantal, Saskia en Mark: “Ik moet wat bekennen. Ik ben verliefd op jullie vader, hij heeft bij mij geslapen.” Ik verklapte dit op eigen houtje, volgens mij. Ik kan me niet herinneren dat ik Peet had verteld dat ik van plan was zijn kinderen op de hoogte te stellen. Maar ik voelde: ik ben dit verschuldigd aan Titia’s drie kinderen, vooral omdat zij nog bij hem wonen.

Ze zeiden niet zoveel, namen het eigenlijk min of meer voor kennisgeving aan. Wel denk ik dat het best even moeilijk voor hen was. Het heeft ook nog zeker een half jaar geduurd, eer Peet besloot bij mij te komen wonen. Hij bleef na die eerste nacht wel regelmatig slapen. Maar uiteindelijk dachten we: ja, nu is het te gek, twee huizen en dat pendelen. Inmiddels hadden Chantal en Saskia ook beiden een relatie, zij waren zelfstandig gaan wonen. Mark

trok nog wel een half jaar bij ons in, op Eemdijk. Vervolgens vloog ook hij uit.

En Peet en ik? Wij waren stapelverliefd op elkaar en dat is altijd zo gebleven! Het rare is, toen die vlinders in mijn maagstreek rondfladderden dacht ik meteen: Daar gaat mijn onafhankelijkheid! Maar het gekke: dat was ook meteen de allerlaatste keer dat ik dat dacht. Naast Peet heb ik me altijd zeer comfortabel gevoeld. Hij riep ook altijd: “Ik ben trots op je!” Peet vond het fantastisch wat ik allemaal deed. Hij ging mee op mijn televisiereizen, naar Brazilië of Mexico. Vond hij heerlijk! En tijdens mijn tv-shows zat hij meestal ergens tussen de coulissen of bij de regie. Dan glunderde hij van trots.

Tsja, in tegenstelling tot mijn eerdere echtgenoten. Frank en Toon waren niet zo onder de indruk van mijn werk. Ik weet nog hoe verrast en blij ik me voelde, na mijn laatste echtscheiding, toen ik plots ontdekte: het leven zonder man, alleen met de kinderen, is eigenlijk heel leuk! Ik dacht ook: Kruist ooit weer een man mijn pad, dan moet hij wel van zéér goede huize komen, wil hij mij van mijn zelfstandige leventje afbrengen. Nou, Peet kwam van zéér goede huize! Naast hem voelde ik me nooit in mijn vrijheid beperkt of niet-vakbekwaam.

37 MALVIÈS LE HAUT

Een van de fantastische dingen die Peet heel graag met mij wilde delen, was zijn middeleeuwse *refuge* in Zuid-Frankrijk. In 1971 zagen Peet en Titia een krantenadvertentie waarin een stuk grond in de bergen van Zuid-Frankrijk van 1 hectare, met daarop een vakantiewoning, werd aangeboden. Ze kochten het min of meer ‘op de gok’. Het perceel, *Malviès le Haut*, bleek een zogeheten *hameau*, een voormalig gehucht met enkele bouwvallen en dat ene oude huis, bestaande uit een beneden- en bovenwoning, met middeleeuwse muren van een halve meter dik. Het huis bleek niet veel meer dan een ruïne, die bovendien pas bereikbaar werd na dagen onkruid wieden.

Peet en Titia wilden maar één ding: de ruïne omtoveren tot ‘Titia’s droomhuis’. Ze deden drie jaar over het renoveren van het benedenhuis en het terrein eromheen een beetje begaanbaar te maken. De plek was prachtig, met een eigen beekje, kleine watervalletjes, een oude moerbeiboom, een bron waaruit de vroegere bewoners ooit hun drinkwater putten. Dat bovenhuis – één grote ruimte, met een deur naar een balkon, van waaraf je een prachtig vergezicht over de vallei hebt – gebruikten Peet en Titia niet.

Helaas kon Titia er maar een jaar of tien van genieten. Toen zij in de jaren ’80 ernstig ziek werd, was reizen naar Zuid-Frankrijk geen optie meer. In ’89, ruim een jaar na haar overlijden, werden Peet en ik dus verliefd op elkaar. En hij zei tegen mij: “Ik wil je ontzettend graag meenemen naar Titia’s droomhuis. We moeten dan ook iets met het bovenhuis doen. Dan kan jij straks jouw *Flair*-stukjes schrijven aan een tafeltje op dat romantische balkon met zijn fenomenale uitzicht. Kom met mij mee naar Malviès le Haut. Ik weet zeker, dat is echt wat voor jou!” Peet wilde er bovendien zelf weer heel graag naartoe, hij was er in jaren niet geweest.

Dus wij naar Zuid-Frankrijk, naar natuurpark Haut-Languedoc. Vanaf Olargues, een van *Les Plus Beaux Villages de France*, moesten we nog 15 kilometer naar boven. Een behoorlijk avontuurlijke berg rally over een soort oerwoudweggetje. En plots waren we daar, tussen al het groen zag ik een beeldschoon, eeuwenoud, geelstenen huis met groene luiken en kozijnen.

Peet liet mij de voordeur openen. Dat was even schrikken, ik werd meteen geconfronteerd met vijf jaar verwaarlozing. Muizen hadden de matrassen aangevreten, net als de gordijnen, allemaal aan rafels. Gelukkig hadden we

een krat vol schoonmaakmiddelen mee, waaronder enkele flessen *Jif en Andy* met mijn kop erop. Want ik maakte destijds reclame voor het schuurmiddel en de allesreiniger van Unilever. Ik presenteerde een commercial, *De Boodschappenkwis*, waarbij mensen flessen Jif en Andy konden winnen. Zelf had ik van die schoonmaakmiddelen nul verstand, want thuis in Nederland werd ik twintig jaar geholpen door twee fantastische werksters uit Spakenburg. Maar die waren natuurlijk niet mee naar Zuid-Frankrijk. En dus knielde ik daar in dat huis op die berg op de grond om de vloer te schrobben. Op de zolder vond ik ook een paar oude caféstoeltjes. Ik besloot naar het dorp onderaan de berg te rijden, om daar turquoise verf te kopen. En nadat ik die stoeltjes had geschilderd, zette ik ze vol trots beneden bij de eettafel.

In diezelfde periode stond Peets tweeling, Chantal en Saskia, met een aantal vrienden op de camping, beneden bij het dorp. Ik had ze uitgenodigd lekker bij ons te komen eten. Nou, ik weet nog als de dag van gisteren dat een van de meiden de deur binnenstapte, verbijsterd rondkeek en riep: “Welke idioot heeft hier turquoise stoeltjes neergezet?” Dus ik dacht: oh jéé! Tja, jarenlang was dit natuurlijk hún vakantiehuis geweest. Een van de grootste fouten die je wat kinderen betreft kunt maken, is een nostalgische plek uit hun jeugd veranderen. Dus vanaf dat moment concentreerde ik mij maar op het opknappen en inrichten van het bovenhuis, waar zij als kind nooit kwamen. Ik wilde mijn vingers niet meer aan het benedenhuis branden. Daarom vroeg ik mijn zusje Assie de supervisie op zich te nemen over het weer op orde brengen van dat benedenhuis.

ZWEMBAD

Wat ik wel héél graag wilde is een eigen zwembad. Je moest bij een vakantiehuis in Zuid-Frankrijk ’s zomers ook lekker kunnen zwemmen, vond ik. En dat zwembad kwam er, in 1998. Dankzij Jif en Andy. Unilever betaalde mij, voor tien dagen commercials filmen, precies genoeg voor ons zwembad bij de moerbeiboom.

Nu, meer dan een kwart eeuw later, beheert Peets zoon Mark *Malviès le Haut*, hij heeft het van zijn vader overgenomen, het beneden- en bovenhuis verduurzaamd en schitterend verbouwd. Hij verhuurt beide huizen nu online. Van een andere ruïne op de *hameau* maakten Mark en zijn vrouw Renske een compleet nieuw huis, als vaste stek naast hun woning in Amsterdam. Mark werkte vroeger voor mijn productiemaatschappij *Tenfold*, waarover ik straks nog van alles vertel. Hij groeide uit tot een succesvol tv-regisseur. Zo won hij een *Gouden Televiziering* met *De Kinderen van Ruinerwold*. Jaja, ik ben zeer trots op hem!

38 NIEUWE TREND: KOKEN OP TV

In seizoen '88-'89 keerden mijn *Tineke*-uitzendingen weer terug op de middag bij Veronica. Niet meer vanuit de NOS-studio's, maar vanuit de grote kantine van het Veronica-gebouw aan het Hilversumse Laapersveld. We hadden namelijk een echte keuken nodig voor een nieuwe rubriek: koken! Jaja, ik was de allereerste met een talkshow waarin live werd gekookt. Bekende Nederlanders, van Ed Nijpels tot René en Natasja Froger, stonden in mijn programma achter het fornuis. Ook beroemde Nederlandse sterrenkoks vertoonden hun kunsten bij mij.

Dat live op tv kokkerellen kwam er, omdat ik mijn kijkers met iets wilde verrassen. Ik zocht naar iets leuks tussen de interviews en muziek door. Rob Out adviseerde: "Ga eens praten met Jef Rademakers, die barst altijd van de aparte ideeën." Dus ik naar Jef. Hij had ook de *PinUp Club* en *Klasgenoten* bedacht. En Jef riep meteen: "Koken! Jij moet laten zien hoe de moeders thuis achter het fornuis weer eens iets nieuws in elkaar kunnen draaien, waarmee ze hun mannen en hun kroost lekker kunnen verwennen! Dat wordt 't helemaal! Geloof me, kookrubrieken worden de nieuwe trend in de internationale tv-wereld." En nu, bijna veertig jaar later, kan ik zeggen: Jef had helemaal gelijk. Je kan je geen televisie meer voorstellen zonder kookprogramma's of -rubrieken. Toch?

Mijn zusje Assie zat bij mij in de redactie. Ik maakte haar verantwoordelijk voor het stukje *kook-tv*. Want Assie weet álles van keukens én koken. Ze is vooral héél goed in Italiaanse gerechten, liefst voor grote gezelschappen. Wanneer ik bij mij thuis weer eens een heel legertje leuke gasten over de vloer kreeg, die ook wilden blijven eten, dan vroeg ik Assie meestal de keuken te bestieren.

Laat mij hier even uitleggen hoe dat zo is gekomen. Assie was ooit getrouwd met een Italiaanse ingenieur, met wie zij een beeldschoon, ouderwets hotel pachtte in de heuvels bij Garda, met uitzicht op het meer. Toon en ik hebben daar met de kinderen nog twee gedenkwaardige zomers doorgebracht. Prachtig, die hoge cipressen langs het oprijpad! Elke dag logeerden er zo'n veertig volpension-gasten. Mijn zus rende zich suf, maar toch draaide ze haar hand niet om voor het vele werk.

Ik herinner me nog dat een 17-jarig vriendje van een van mijn kinderen

daar een zomertje meewerkte. Wij maakten mee hoe hij, tot drie keer toe, routineus opgestapelde borden vol eten, van zijn linkerarm liet vallen. Hierdoor moesten er in de keuken razendsnel nieuwe diners worden bijgekookt. Assie fikste dat gewoon, de gedupeerde gasten hoefden echt niet zo lang op hun nieuw portie pasta te wachten. In de weekends beheerde mijn zwager, de ingenieur, de hotelbar. Hij ging dan zo op in zijn rol als barkeeper, dat hij niet meer achter de toog was weg te slaan. De tent bleef tot diep in de nacht open en de hele avond gaf hij gratis rondjes. Ik vond dat nooit erg. Na de zoveelste *Amaretto Disaronno Originale* sprak ook ik vloeiend Italiaans en dan kletste en lachte ik door, totdat we de zon zagen opkomen.

Maar goed, als producenten van mijn nieuwe rubriek haalde Assie altijd alle benodigde ingrediënten en kookgerei in huis. Een van de problemen was dat de koks en BN'ers die kwamen kokkerellen tijdens de live-uitzendingen, nooit snel iets konden vinden. Dan zagen ze de meel nergens, dan waren ze 'de kluts' koriander weer kwijt. Dus Assie kreeg een nog actievere rol: de keukenprinsen en -prinsessen in beeld assisteren, door hun alles aan te geven en zo. En uiteindelijk stond mijn zusje, live op televisie, ook gewoon in de potten en pannen te roeren, haha!

Toen ik later met mijn *Tineke*-tv-show overstapte naar Veronique-RTL4, bleef het koken met artiesten en topkoks vast onderdeel van het programma. Dat leverde uiteindelijk nog twee leuke boeken op: *Tinekes Recepten* en het *Tineke Gastenkookboek*.

Mijn allerlaatste *Tineke* voor Veronica-TV, aan het begin van de zomer van '89, zonden we live uit vanaf Curaçao. Mijn jongste, SaraLee, was mee naar Willemstad. Een van de belangrijkste toeristentrekkers van Curaçao is het glasheldere water van de Caribische Zee. Met de geel-, groen- en paarsgekleurde vissen en de prachtigste koralen. "Heb je weleens gedoken," vroeg Jos Budie, mijn regisseur op dat moment. En de wijze waarop hij mij aankeek, wekte mijn wantrouwen. "Oh nee," schudde ik mijn hoofd, "daar gaan we niet aan beginnen. Ik raak al doodsbenauid met een snorkeltje op mijn snufferd." Duidelijker kon ik volgens mij niet zijn.

Maar Jos leek allerm minst onder de indruk. Hij had, ter voorbereiding van de uitzending, net zelf zijn eerste duiklessen genomen. "Je weet niet wat je ziet," stelde hij. Ook cameraman Martin had enkele duiklessen gevolgd en een onderwatercamera uitgeprobeerd. Ik voelde de ellende al aankomen. Ik probeerde nog even: "Ja leuk, dat Martin die vissen en zo gaat filmen. Zoiets moeten we wel in de uitzending brengen." Jos keek me strak aan. En ik: "Je meent het toch niet echt, hè?" Hij bleef me aankijken: "Hoe heet jouw programma?" Ja leuk, mijn programma heette *Tineke*. Maar zoiets houdt toch

niet per se in dat ik dan zelf tussen die glibberige zeeanemonen en gevaarlijke murenes moet zwemmen? Of, erger, naar mensenetende haaien moet zwaaien?

Bovendien was die zee daar bij Curaçao hartstikke diep. Ik ben niet bang voor onderwaterzwemmen, maar wel dat ik stik met zo'n duikmasker op. Als klein kind dook ik ooit vanaf een steiger de Loosdrechtse Plassen in. Ik belandde onder een boot en kreeg ter plekke een claustrofobische aanval! Alleen al bij het denken aan die ervaring, kwam dat vreselijk benauwde gevoel meteen weer boven.

Maar Jos en Martin toonden zich ongevoelig voor mijn angsten. Jos probeerde mij nog wel een beetje op mijn gemak te stellen, door te zeggen dat het voor tv-opnamen niet veel uitmaakte of je nu twee of twintig meter onder water zwom. En dus hees ik me op de maandagmorgen in zo'n rubberpak voor een duikles van instructeur Mike. Een bijzonder aardige Limburger, hij woonde al anderhalf jaar op het eiland. Mike legde de loden riem rond mijn heupen, informeerde me over de werking van alle meters en verzekerde mij dat de zuurstoftank je nooit in de steek laat. En je zwemt nooit zonder buddy, iemand die je continu nauwlettend in de gaten houdt. Mike zou mijn buddy zijn. Dat stelde me in elk geval nog een beetje gerust.

PANIEK!

Voordat ik het in de gaten had, stond ik tot aan mijn middel in het zeewater. Toen moest mijn duikbril op. En dat ging meteen mis: een plotseling opkomend gevoel van paniek! Ik snakte naar adem, rukte direct dat ding van mijn kop. Maar Mike bleef doodkalm en liet het me nog een paar keer proberen. En toen had ik het door: je ademt eerst een paar keer rustig via de slang in je mond en dan zet je die bril over je neus. Nieuwsgierig boog ik me voorover in de oceaan. Mike liet wat lucht uit mijn zwemvest ontsnappen en voordat ik het goed en wel in de gaten had zwom ik, kopje onder, tussen de vissen en koralen. Door op een knop te drukken, kon ik ook weer langzaam naar de oppervlakte stijgen. Ik kreeg het gevoel, dat ik alles onder controle had en langzaam maakte mijn onzekerheid plaats voor enthousiasme.

Mijn collega's schreeuwden vanaf de pier: "Durf je het Tinus?" "Ja, ik denk het wel...", riep ik terug. En daarop daalde ik met buddy Mike voorzichtig naar de diepte, in *slow motion* zweefden wij langs de wuivende wieren, grillige riffen en nieuwsgierige moeralen. Mike hield mij nauwlettend in de gaten en om de haverklap maakte hij met duim en wijsvinger een rondje, het internationale duikersteken voor 'alles goed?' En als volleerd duikster retourneerde ik het teken: alles oké!

Nog diezelfde middag gingen we filmen. Jos en Martin bleven maar herhalen hoe trots ze op mij waren. En ikzelf was dat ook. We doken naar een vliegtuigwrak op de bodem van de oceaan. Echt fascinerend, al dat zeeleven daaromheen. Jos had mij zijn horloge met dieptemeter omgedaan. Weer boven water stond de hele *Tineke*-crew voor mij te applaudiseren. “Waar staat je meter op?”, vroeg Jos. “Hoe diep ben je geweest?” Ik had werkelijk geen flauw idee. Hij keek op het horloge: “Hier, 13,3 meter!” “Verhip”, antwoordde ik. “Ik had die 13,3 wel gezien, maar ik dacht dat het drie minuten over één was!”

ROMANTIEK IN UPSTATE NEW YORK

Na afloop van de uitzending reisde ik vanaf Curaçao direct door naar New York. SaraLee zou de volgende dag met het *Tineke*-team mee terug naar Nederland vliegen. Peet was al in The Big Apple, toen ik daar arriveerde. We logeerden bij Ben en Coco, in dat huis met het geweldige uitzicht over de Hudson-rivier. Peet was nooit eerder in New York geweest, hij vond het allemaal zeer indrukwekkend, die *skyscrapers* en de straten vol heen en weer vliegende *yellow cabs*.

Onze relatie was nog kakelvers en Ben van Meerendonk kwam met een prima idee: “Gaan jullie dit weekend maar lekker samen de hort op, de stad uit naar ons buitenhuis. Daar kunnen jullie heerlijk tot rust komen. En Tinus, luister goed naar me: schrijf nu meteen *zél*f een leuk *Flair*-stukje over jullie relatie, voordat de roddelpers erachter komt.” Alleen onze familieleden en enkele intieme vrienden wisten dat de vlam tussen Peet en mij was overgeslagen.

Coco gaf ons haar prachtige, Italiaanse sportwagen met open kap mee. En dus tuften wij de stad uit, superromantisch, richting Upstate New York. Met in de wind wapperende haren, door groene heuvels en dalen, langs kabbelende riviertjes, heerlijk! We passeerden plaatsjes als Middleburgh, Amsterdam en Breakabeen, ooit bevolkt door Nederlandse kolonisten. Supersonische landbouwwerktuigen, bemand door astronauten – zo zagen ze er tenminste uit met hun oorbeschermers en maskers tegen de insecticidesprays – doorploegden de velden.

Op de maandagochtend wilde ik mijn ‘liefdesstukje’ schrijven. En dus sleepte ik een tafeltje naar de schaduw onder de treurwilg in de immense tuin van het buitenhuis van Ben en Coco. Het gras stond tot halverwege mijn knieën, een veld vol bloeiende en uitgebloeide paardenbloemen. Andere kleurige bloemen staken daar zacht wuivend in de wind bovenuit. Duizenden polletjes vlogen door de lucht, het veld vormde ook een lustoord

voor minstens zoveel dansende muggen. Mijn oude *Olivetti* en het witte vel daarin keken mij vragend aan. Enkele uren lang trotseerde ik, slechts gehuld in een wulps strandlaken, venijnig stekende horzels en gemeen jeukende muggenbulten. Lichtelijk wezenloos staarde ik naar mijn eerste twee uitgetikte zinnen. Verderop in het bos zag ik een haastig wegspringende Bambi. En aan het einde van de tuin zat de man op wie ik zo vreselijk verliefd was. Voor de zoveelste keer ontmoetten onze ogen elkaar. “Zo kan ik niet schrijven hoor!”, riep ik. En terwijl het was alsof de luid tsjirpende krekels mij uitlechten, sjouwde ik mijn schrijfmachientje maar weer naar binnen.

Ben had gelijk. Ik kon beter zelf als eerste iets over mijn nieuwe liefde schrijven. Ik vond het al verbazingwekkend dat nog niemand van de gossip-journalisten erachter was gekomen. Mijn vrienden en collega’s hadden loyaal de lippen stijf op elkaar gehouden. Hoewel ik heel even dacht dat een van hen zich toch niet had kunnen bedwingen: mijn zoon Michael berichtte me dat een van de roddelbladen ‘TINEKE VERLIEFD!’ had gekopt op de voorpagina. Maar die liefde bleek, bij nader inzien, Curaçao te betreffen, haha!

Ik was dus inderdaad verliefd. En hoe! Na enkele maanden stilzwijgen vond ik het nu de hoogste tijd dat uit te schreeuwen: vanuit de VS faxte ik mijn stukje naar Flair, met als kop *Raak!*

39 SALARIS: ÉÉN MILJOEN PER JAAR!

Weer terug bij Ben en Coco in New York, kreeg ik opeens een telefoontje vanuit Nederland. Aan gene zijde van de lijn klonk de stem van Veer. Hij belde namens Joop van den Ende, zei hij. Joop werkte in die periode aan een nieuwe, commerciële televisiezender: *TV10*. “Luister goed Tinus,” sprak Veer, “wil je één miljoen per jaar verdienen? Joop wil dat ik jou een voorstel doe. Hij zou graag een dagelijkse live show à la Oprah Winfrey programmeren, inclusief orkest, met jou als presentatrice. Vind je dat wat?”

Eén miljoen gulden per jaar? Een dagelijkse tv-show met een live orkest? Natuurlijk wil ik dat Bert! Helemaal top! Dit kwam als een geschenk uit de hemel. Want ik wilde eigenlijk al weg bij Veronica. Sinds een tijdje worstelde ik met onrustgevoelens: Veronica was in mijn ogen een zinkend schip, Rob Out had amper nog controle over de tent. Hij stond op het punt Veronica te verpatsen aan ‘de twee Jopen’: Joop van der Reijden en Joop Daalmeijer. Met die mannen wilde ik helemaal niets te maken hebben. Zij pasten, wat mij betrof, totaal niet binnen de Veronica-cultuur.

KORSAKOV

Ex-VARA-man Daalmeijer was al eerder door Rob Out binnengehaald. En vervolgens had Rob ook Van der Reijden benaderd, omdat hij zich niet langer in staat voelde Veronica in z’n uppie aan te sturen. Eigenlijk rommelde het al een jaar of twee binnen de organisatie. Rob leed aan het syndroom van Korsakov, een hersenziekte gekenmerkt door ernstige geheugenproblemen, vaak in de war zijn, zenuwachtigheid, onrust, agressie en het niet meer herkennen van mensen. Voor iemand die altijd alle besluiten in zijn eentje had genomen, de enige kapitein op het schip, was zo’n ziekte, die erg op dementie lijkt, natuurlijk vreselijk. Rob was niet gek, hij besepte terdege dat hij de greep op de dagelijkse gang van zaken bij Veronica aan het verliezen was. Hij voelde: ik heb hulp nodig.

Rob koos uiteindelijk voor ‘de twee Jopen’ als stuurmannen aan zijn zijde. Helaas een zeer foute keuze, het werd een ‘coup’. Rob geloofde vooral in Van der Reijden. Hij vond mensen met politieke talenten reuze interessant. Van

der Reijden was niet alleen oud-staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, maar ook nog eens voorzitter van de NOS en van Feyenoord. Rob zag in hem een voortreffelijke Veronica-medebestuurder. En de ambitieuze Van der Reijden voelde er wel voor de NOS te verruilen voor de grootste omroep van Nederland, want dat was Veronica inmiddels. Arme Rob had 100 procent vertrouwen in ‘de twee Jopen’. Nou, ik niet. Uiteindelijk heeft Van der Reijden Rob Out eruit gewerkt en Veronica totaal om zeep geholpen.

Maar goed, daar is al voldoende over geschreven, dus laat ik maar bij mijn eigen verhaal blijven. Joop van den Ende kwam dus met dat fantastische aanbod voor zijn TV10. En intussen had Veer, in opdracht van Joop, ook een heleboel andere sterren geronseld: Koos Postema, Ron Brandsteder, Hennie Huisman, Jos Brink, André van Duin, Ruud ter Weijden, Harmen Siezen, Hans van der Togt, Jaap Jongbloed, Sandra Reemer, Frits Spits en mijn vriendin Vivian Boelen. Zij wilden allemaal weg bij hun omroep om tegen een gigantisch jaarsalaris bij TV10 in dienst te treden. Start: oktober ’89.

Toen Bert van der Veer mij in New York belde, luisterde businessman Ben van Meerendonk mee. Na afloop van het telefoontje zei hij: “Tinus, zou je dat nou wel doen? Bij Joop van de Ende in dienst treden? Je hebt nu jarenlang bij Veronica op de *payroll* gestaan. Wordt het niet eens tijd dat je je vleugels uitslaat en een zelfstandig tv-productiebedrijf begint? Dan ben je eigen baas en kun je nog veel meer verdienen dan één miljoen per jaar. Je kinderen zijn nu groot, om voor hen te zorgen heb jij geen vast inkomen meer nodig. Je kan gerust wat risico’s nemen en naast je eigen programma ook andere programma’s gaan produceren. Dan staat er niemand meer boven je. Je kan doen wat je zelf wilt. Stel Joop voor, dat je niet *voor*, maar *met* hem wil gaan werken.”

Zoiets klonk natuurlijk aantrekkelijk, maar ik vond het ook wel lastig. Ik antwoordde: “Luister Ben, ik loop altijd over van de ideeën en ik heb voldoende verstand van televisie maken, maar ik ben geen zakenvrouw. Ik moet zoiets niet doen, denk ik. Ik zie mezelf geen bedrijf runnen.” “Daar huur je toch gewoon iemand voor in,” lachte Ben. “Waarom Willem niet? Hij kan zo’n productiebedrijf prima leiden, denk ik.”

Willem was Willem Herselman, zoon van Veronica’s financieel directeur, Jan Herselman. Als jonge knaap wilde Willem niet deugen, vandaar dat zijn vader hem naar Amerika stuurde. In New York kon Willem voor Ben aan de slag, die hem wel wilde opleiden tot zakenman om hem tegelijkertijd een beetje in de gaten te houden. Willem beschikte over een vlotte babbel en Ben was tevreden over hem. Dus ik ging in gesprek met Willem. Het voelde

best vertrouwd, ook omdat ik zijn vader, Jan Herselman, al zo lang kende. Ik bedacht de naam *Tenfold BV*, Engels voor ‘tienvoud’, want we zouden tien keer zoveel gaan verdienen, haha. Willem en ik fantaseerden ons al helemaal rijk. Willem wilde niet gewoon in dienst, volgens hem zou het extra motive-rend zijn wanneer hij naast een salaris ook aandelen in de zaak zou krijgen. Dat leek mij uitstekend. En dus beloofde ik hem een minderheidsaandeel van 20 procent, naast mijn aandeel van 80 procent in *Tenfold BV*. Ik kan er een procentje naast zitten, maar zoiets was het.

Eenmaal terug in Nederland bracht ik Joop op de hoogte: ik ging dat contract van één miljoen niet ondertekenen. Ik wilde wél bij TV10, maar dan als zelfstandig producent van mijn programma. Schoorvoetend ging Joop daarmee akkoord, maar hij nam het mij lange tijd nog wel een beetje kwalijk. Zo herinner ik mij een of ander chique gala, alle vrouwen in avondjurken, de mannen in smoking. Peet en ik liepen daar Joop en zijn vrouw Janine tegen het lijf. “Dag De Nooij”, zei Joop. Dat klonk zeer afstandelijk. Hij noemde mij altijd Tinus. Zo liet hij mij merken dat-ie er nog steeds goed de pest in had, dat ik me niet gewoon in zijn sterrenstal had laten opnemen, maar een andere deal met hem was aangegaan: een contract tussen mijn productiebedrijf en het zijne. En ook bij die deal was mijn persoonlijk honorarium op één miljoen per jaar vastgesteld, naast de productiekosten voor het inhuren van crew en andere zaken, die wij Joop in rekening brachten. Ik heb hier thuis nog een rood koffertje vol documenten, daarin bevindt zich ook het contract met Joop: Eén miljoen per jaar voor *De Nooij!*

“Dag van den Ende”, antwoordde ik hem tijdens dat gala, in plaats van “Hoi Joop”, haha! Gelukkig bleef hij niet lang narrig. Moet ik twee mensen in de mediawereld noemen die ik ontzettend dankbaar ben, dan zijn dat Rob Out en Joop van den Ende. Zij boden mij alle kansen van de wereld, steunden mij altijd door dik en dun! Niet lang nadat Peet en ik terug waren uit New York, betrokken Herselman en ik ons eigen kantoortje in het pand van Joop in Aalsmeer. Dat werd voorlopig mijn nieuwe werkplek. *Tenfold BV* was geboren.

40 GEEN TV10

In oktober '89 zou TV10 dus officieel van start gaan. Joop had intussen al flink wat programma's voorgeproduceerd, er waren diverse proefopnames gemaakt in zijn tv-studiocomplex in Aalsmeer. Joop vertrouwde blind op Elco Brinkman, de CDA-minister van Welzijn, Volksgezondheid & Cultuur, want Brinkman had uiterst positief gereageerd op Joops aankomende *Sterrennet*. Het kabinet-Lubbers was vóór Nederlandse commerciële tv. Maar dan moest wel eerst de Omroepwet worden gewijzigd, want commerciële televisie was in ons land nog steeds verboden. Met dat verbod wilde de overheid het publieke bestel beschermen en commerciële zenders buiten de deur houden. Via de kabel kon je wel op het buitenland gerichte commerciële zenders ontvangen. Daar kon de overheid niets tegen doen. Brinkman had een nieuwe Omroepwet voor ogen, waarbij Nederlandse commerciële zenders zich konden intekenen voor een licentie. Maar goddomme, opeens ging dat allemaal niet door. Brinkman werd door de Tweede Kamer teruggestuurd!

Toch was er al een soort commerciële tv in Nederland: het Engelse Sky Channel richtte zich met de Engelstalige *DJ Kat-show* ook stiekem op de Nederlandse jeugd, met Linda de Mol als presentatrice. Joop voelde aankomen dat hij een Nederlandse licentie kon vergeten. Hij bedacht een truc à la Sky Channel en liet weten dat TV10 formeel vanuit Milaan zou gaan opereren, als Italiaanse zender met Nederlandstalige programma's. Maar dat bleek moeilijker dan gedacht. Daarom verzong hij iets anders: TV10 zou officieel een Luxemburgse zender worden, waarbij alle bedrijfsactiviteiten overigens wel gewoon in Aalsmeer zouden plaatsvinden.

Intussen koos Joops concurrent, *Veronique* – opgezet door Lex Harding, Veronica en een aantal Nederlandse banken en bedrijven – voor een andere U-bochtconstructie: zij zouden niet zelf een zender opzetten, maar hun programma's laten uitzenden door het al lang bestaande Luxemburgse commerciële tv-bedrijf *CLT* (RTL).

VERBOD

Op 28 september '89 kwam voorzitter Geurtsen van het Commissariaat van de Media met een besluit naar buiten: TV10 had de 'kennelijke bedoeling

de mediawet te omzeilen' door zich voor te doen als Luxemburgse zender. Daarom werd TV10 verboden. CLT bestond al sinds 1954 en RTL-Veronique werd dan ook beschouwd als een Luxemburgse zender, waartegen het Commissariaat formeel niets kon uitrichten. Hierdoor kon *RTL-Veronique* een paar dagen later, op 2 oktober '89, via de kabel beginnen met haar Nederlandstalige uitzendingen. En drie jaar later, in '92, kreeg de zender, onder de naam *RTL4*, als eerste commercieel station een vergunning om direct vanuit Nederland te opereren. Hiermee was de allereerste Nederlandse commerciële tv-zender een feit. Dat schip viel niet meer te keren.

Joop vocht, vanaf eind '89, nog een half jaar lang om TV10 alsnog van de grond te krijgen. Vruchteloos. Intussen had hij wel keurig elke maand alle salarissen van zijn 'sterren' betaald. Fijn dat ik niet zonder geld zat, maar ik was wel werkloos. Afgrijselijk, vond ik dat. Want ik kan niks anders, hè. Radio en tv maken is mijn vak, het enige waarin ik ooit ben opgeleid. Maar wat doe je zonder zender? Totdat, begin 1990, Joop iets heel bijzonders deed, met als aanleiding een interview met mij, nota bene bij RTL-Veronique, in de talkshow van Gert Berg. Gert vroeg mij: "Hoe voelt dat nou, weg bij Veronica, geen TV10, een half jaar zonder werk..." En ik barstte bijna in snikken uit: "Ik word goed betaald door Joop", antwoordde ik, "maar ik wil werken. Ik vind dit verschrikkelijk..."

Joop had dit toevallig gezien, hij had op kantoor naar RTL-Veronique zitten kijken. Hij kwam die avond laat thuis en ging bij zijn Janine op de rand van het bed zitten: "Janine, ik ga een besluit nemen..."

En de volgende dag belde hij mij: "Tinus, ik stop met TV10. Ik wil jou, Ron Brandsteder, Henny Huisman, André van Duin, Jos Brink en Koos Postema bij RTL-Veronique introduceren. Wat denk je daarvan?"

Joop nam zijn verlies als een gentleman en wilde voor 'zijn sterren' zorgen door hen aan te bieden bij zijn grote concurrent. Natuurlijk riep ik: "Ja, alsjeblieft Joop. Doe dat!" Want ik wilde dolgraag weer aan de bak. En RTL-Veronique, aanvankelijk begonnen als jongerenzender, kampte inmiddels met sterk teruglopende kijkcijfers. Niet goed voor de reclame-inkomsten, natuurlijk. Door het overnemen van de sterren van Joop en het omschakelen van jongeren- naar familie-zender, zouden zij hun kijkcijfers flink kunnen opkrikken. Bovendien waren zij, met een veel breder kijkpubliek, dan ook interessanter voor een veel ruimer reclame-arsenaal.

Vandaar dat Joops voorstel snel door RTL-Veronique-directeur Freddy Thyes geaccepteerd. Mensen als Lex Harding en de Veronica-leiding (lees: Joop van der Reijden) waren hier niet blij mee. Het kwam meteen tot een breuk tussen RTL en Veronica. RTL-Veronique schrapte direct alle minder

goed bekeken programma's om plaats te maken voor de familieshows van Joop. Wij konden, gewoon in Aalsmeer, direct aan de slag met de programma's die oorspronkelijk voor TV10 waren bedoeld: de *Soundmixshow*, *Jaap Aap*, *Klasgenoten*, *Wedden Dat...?* en *Tineke*. Ik moest wel genoeg nemen met veel minder geld. Maar ik was ontzettend opgelucht en blij. We begonnen met twee *Tineke*-shows per weekend, op de zaterdag en zondag. Later werd dat alleen de zaterdagmiddag, dat was beter.

Zo'n heel programma met je eigen productiebedrijf in elkaar zetten, is natuurlijk wel iets anders dan zo'n show presenteren en een beetje meedenken met de redactie. Nu was ik, naast presentator en redactielid, ook producent en eindredacteur. En die lieve Joop..., hij was mijn grote steun en toeverlaat. Maandenlang zat ik elke zaterdagochtend bij hem thuis. Janine schonk koffie en Joop en ik namen het hele programma van die middag door: hier moet je op letten, dat moet je zo aanpakken. Want ik deed altijd maar wat, niemand had mij ooit iets verteld over de wetten van televisieland. Joop leerde mij: Zo zet je een programma in elkaar, zo blijft het leuk en boeiend, van begin tot eind.

Daar had ik vroeger Veer voor, maar die was inmiddels met hele andere dingen bezig. Voor Joop regisseerde hij nog programma's als de *Soundmixshow* en de *Surpriseshow*, maar later werd Bert van der Veer programmadirecteur bij RTL. Vanaf '92 zwaaide hij de scepter over RTL4, later gaf hij ook leiding aan RTL5 en aan Veronica, dat in '95 uit het publieke bestel was vertrokken om onder de RTL-vlag verder te gaan als commerciële zender. Voor de regie van mijn *Tineke*-uitzendingen bij Veronique en later RTL4 vroeg ik mensen als Jos Budie (die mijn talkshow in mijn laatste Veronicajaar ook al regisseerde) en Willem Mouissie. Prima jongens, echt! Wat regisseurs betreft heb ik het altijd goed getroffen.

41 PAPA NAAR EEMDIJK

Ik werkte dus in Aalsmeer op het kantoor van Tenfold. En ik was nooit eerder thuis dan half acht, acht uur in de avond. Want ik moest aan het eind van elke werkdag dag eerst nog naar mijn vader in Hilversum. Papa had mantelzorg nodig, hij was net geopereerd, had nu een stoma en kon niks zelf. Een hopeloze situatie. Want ik moest ook gewoon boodschappen doen en koken voor SaraLee, Michael en neefje Dicky die toen ook nog bij mij woonde. Jaja, het sterrendom in Nederland stelt geen ene mallemoer voor. Je kan een leuk tv-programma hebben, het leven als huismoeder en mantelzorger stopt daar niet mee. Dus wat deed ik? Ik kocht een caravan, plaatste die in de tuin en huisvestte mijn vader erin. Vervolgens knapte ik het logeershuisje in de oude hooimijt naast mijn huis helemaal op, zodat papa daar snel in kon gaan wonen.

Nog even een anekdote: mijn oudste, Tuffie, is alternatief genezer. Ze geeft ook les in *healing*. Ze leert haar cursisten warmte en liefde te delen met mensen of dieren. Hiermee kan je een genezingsproces positief beïnvloeden, zo heb ik begrepen. Maar vraag me er niet te veel over. Nou, kort geleden vroeg een van de cursisten of Tuffie bij haar thuis wilde langskomen. Adres: Bosboom Toussaintlaan 33. Daar woonde zij met haar man. De oude woning van mijn ouders! Tuffie raakte zó ontroerd! Tijdens haar bezoek stond zij plots weer in het huis van haar grootouders, waar zij als kind zo vaak had gelogeed! Herinneringen aan het spelen en knuffelen met opa en oma kwamen direct tot leven. Jemig, hoe raar kan het soms lopen...

VIJVERTJE

Maar even terug naar 1990: papa kwam bij ons wonen. Nou, dat hebben we geweten! Mijn vader was zo iemand die overal op let, zich met alles bemoeit. "Je moet de planten nu geen water geven, want gisteren heeft het geregend." Of: "Ik zou die nieuwe plantjes niet naast die struiken plaatsen, zo raken ze overwoekerd." En: "Wees toch voorzichtig, zwaai niet zo gevaarlijk met die zaag!" Papa als toezichthouder. En wee je gebeente als iets hem niet naar de zin was.

SaraLee was elf, zij wilde heel graag een eigen tuintje, met een klein plastic vijvertje in het midden. Dat vijvertje tikte ik voor een habbekrats op de kop,

tweedehands. Het stond klaar om te worden ingegraven. Héél klein, hè, er kon niet eens een goudvis in. Nou, daar kwam papa uit zijn caravan:

“Zeg lieverd, wat is dat voor een bruin plastic ding, hier bij mijn voordeur?”

“Een vijvertje, pap.”

“EEN VIJVERTJE, WAT MOET IK MET EEN VIJVERTJE?”

“Jij moet niks, pap. Dat vijvertje is voor SaraLee. Ik zet er ook nog een paar jonge bremstruikjes omheen. Dan ziet het er straks net zo uit als rond mijn grote vijver bij het keukenraam. Een beetje symmetrie. Leuk toch?”

“Maar ik hoef geen vijvertje...,” sputterde hij nog tegen. En ik, een beetje uit mijn slof schietend: “Het is leuk, pap! En het is niet jouw, maar *mijn* tuin, weet je nog?”

Dat ik zo bits reageerde had ook te maken met een stukje voorgeschiedenis. In de twaalf jaar dat ik met mijn ex Toon op Eemdijk woonde, mocht ik me nooit met de tuin bemoeien. Iemand gaf Toon ooit voor zijn verjaardag het tuinboek van Louis Le Roy, iemand die vond dat je de natuur vrij spel moest geven. Dat boek stond vol schitterende foto's van wilde tuinen met de meest bijzondere bloemen en planten. Er stond ook in dat je wat puin kon storten voor nog meer variëteit, het leukste van het leukste zou tussen de puinbrokken opspringen. Dus Toon liet een bak puin storten. Verder moest ik met mijn tengels overal van afblijven.

Nou, niks klaprozen, pinkster- of boterbloemen. Elk lief plantje, dat van begin af aan leuk in mijn tuin gedijde, werd in no time overwoekerd door brandnetels, braamstruiken en smeerwortel, groene planten met hele grote bladeren, sterker dan touw! We konden ook nooit meer lekker buiten zitten in onze natuurtuin, want voordat je het wist hing je met je blote arm of been in de stekels of brandharen. Direct na de scheiding beschikte ik nog niet over voldoende financiële middelen om de tuin op orde te brengen. Maar intussen had ik wel leuke paadjes aangelegd, de grote vijver met riet en bremstruikjes opgevulijkt, een bankje onder de perenboom. En niemand, echt helemaal niemand, dus ook papa niet, moest mij vertellen wat ik wel of niet in mijn groene paradijsje kon doen!

FLAIR

Ik publiceerde dit vijververhaal eerder in mijn wekelijkse column in *Flair*. Het werd ook opgenomen in mijn boekje *Tineke, Het Dagelijkse Leven*, waarin je door een leuke selectie van mijn Flair-columns door de jaren heen kunt bladeren. Later kwam daar nog een tweede verhalenbundel bij, *Dag Allemaal*. Tip: via *Marktplaats* kun je voor heel weinig zo'n boekje op de kop tikken.

Toen hoofdredacteur Rob van Vuure mij vroeg stukjes voor zijn *Libelle* te schrijven, werden dat losse verhalen en reportages. Geen columns, *Libelle* had al fantastische columnisten: Miep Racké-Noordijk, beter bekend als *Scheherazade*, met haar *Libelle Cocktail* en Tineke Beishuizen met *Bij mij thuis*. Ik schreef gewoon af en toe een geinig verhaal.

Zo herinner ik me nog een hele maffe reportage over een vermageringskliniek. Die bezocht ik met vriendin Trudy Schell. Ze hadden daar een kuur uitgevonden: niets anders dan wijn drinken. Haha, nou, laat dát maar aan Tru en Tinus over! Oh God, we lachten ons suf in die kliniek. Proost, weer een glas. Cheers, hoppa, nog één! Maar afvallen? Ho maar! Geen grammetje. We begonnen 's middags twaalf uur met twee glazen, om drie uur weer twee en dat ging zo door tot in de avond. De bedoeling was dat je daarnaast amper at. Maar neuh, wij kregen juist reuzetrek, dus namen we het er later op de avond goed van. Wij hielden ons niet aan alle regeltjes, haha. Nou, dat werd een smeug *Libelle*-artikel: Twee vrolijke vriendinnen, hik!, aan de mislukte wijnkuur.

Kort daarop, in '85, bracht het Vlaamse Flair een Nederlandse editie op de markt. Het Vlaamse damesblad was ooit bedacht door de Limburgse journalist Wiel Elberse. Rob van Vuure hoorde dat Wiel een columniste zocht voor de Nederlandse Flair en hij gaf mijn naam door: "Luister Wiel, neem Tineke!" Zonder dat ik daar iets van wist, hadden die twee kerels uitvoerig over mij zitten kletsen. Vervolgens benaderde Wiel mij en ik riep meteen: "Ja! Hartstikke leuk!" Dat was het begin van bijna negen jaar columns, heerlijk om te doen. En ik kreeg lekker de ruimte: twee pagina's per verhaal! Tegen een heel mooi bedrag kan ik nu wel zeggen, jaja!

Later schreef ik ook nog voor *Televizier*, *Story*, *Weekend* en *Max Magazine*. Bij Max kreeg ik 300 euro voor 300 woorden en 400 euro voor 400 woorden. Eén euro per woord vond ik een beetje weinig, dus ik maakte mijn verhalen steeds langer. En gelukkig had ik een eindredacteur die daar gewoon in meeging, haha, God ja! Ik ben ook niet van het schrijven van hele korte teksten. Dan is er geen ruimte voor sjeu aan een verhaal, leuke bijzinnen en zo. Met 300 woorden moet je je al gauw beperken tot een korte opsomming van anekdotische feitjes, daar vind ik niks aan. In Flair kon ik heerlijk uitpakken over meerdere pagina's, dat was het allerleukste om te doen. Arme Wiel Elberse, hij werd niet ouder dan 47. In de zomer van '94 bezweek hij zomaar aan een hartstilstand, fantastisch lieve man!

Maar ik woonde dus in m'n uppie met de kinderen op Eemdijk, met papa in het opgeknapt hooiberghuisje. Omdat ik het steeds drukker kreeg in Aalsmeer en papa en de kinderen ook overdag zorg nodig hadden, besloot

ik een au pair aan te nemen: Daniëlle, een Française. Zij betrok de leegstaande caravan van papa en heeft daar nog heel lang in gewoond. Gelukkig sprak ze, deels opgevoed door haar oma in Canada, ook goed Engels. Wel met zo'n grappig *Inspector Clouseau*-accentje, haha. Ken je die nog, Peter Sellers in *The Pink Panther*? Daniëlle studeerde ook aan het conservatorium, ze speelde orgel en klavecimbel. Speciaal voor haar heb ik nog zo'n huurklavecimbel in huis gehaald. Mijn god, ze oefende voortdurend van die Bachdingen op dat ding. Daar werd ik echt gek van, ik heb zó de pest aan klavecimbels! Geef mij maar een piano, op de piano klinkt Bach stukken mooier. Maar ik was wel blij met Daniëlle. Ze bracht de kinderen naar school, haalde hen ook weer op. Vooral voor kinderen is het echt belangrijk dat er altijd een volwassen iemand thuis is.

DODELIJKE DRAAIDEUR

Wat me nu ook te binnen schiet: het verhaal van de draaideur. In mijn *Tineke*-decor bij Veronica gebruikte ik een draaideur, via welke mijn gasten, onder applaus, de studiovloer opkwamen. Ik zie ze nog via die *touriquet* binnenkomen: Herman van Veen, Larry Hagman met zijn grote cowboyhoed (*J.R.* uit de tv-serie *Dallas*), Rocco Granata, prinses Stéphanie van Monaco... Wie niet? Bij RTL-Veronique ging Tineke verder in een compleet nieuw jasje, zonder *touriquet*. Iemand van de NOB-decorafdeling belde mij: "Zeg Tinus, wat moeten we met die beroemde draaideur van je? Ik denk dat hij binnenkort wordt vernietigd." Dus ik riep: "Oh, zonde! Zet hem maar bij mij in de tuin, ik betaal de verhuiskosten wel!"

Korte tijd later stopte er zo'n grote NOB-verhuiswagen bij mij voor de deur in Eemdijk. Er sprongen vijf stoere mannen uit: "Ha, die Tien. Hier is je draaideur, zeg maar waar je hem wilt hebben..." Papa kwam ook aangesneld in zijn rolstoel: "Kind wat moet je met zo'n draaideur in de tuin, hier middenin de polder, dat is toch geen gezicht?" Maar ik riep: "Hartstikke leuk toch? Ik zet er plantjes in." Ik gebaarde de vijf NOB'ers met de loodzwarte deur en hun hydraulische apparatuur richting ponystal. "Zet hem daar maar naast..." Tegelijkertijd dacht ik: Jeetje, dat ding is wel erg groot, wat een gevaarte... In de ruime tv-studio oogde die draaideur flink kleiner. Maar ach, straks, zo met het zonnetje er speels doorheen schijnend en de polderwind die de deur zachtjes zou doen ronddraaien, beschikte ik toch ook wel over een memorabel stukje Veronica-geschiedenis. Pony Face, de hond en de poesjes, alle dieren inspecteerden het nieuwe tuinobject voorzichtig. Alles leek in orde...

Maar een week later werd alles anders. Buiten stormde het. Ik had net beneden de lichten uitgedaan en stond op het punt naar boven te lopen om

te gaan slapen, toen Daniëlle plots vanuit de tuin binnen kwam: “Wow, de *tourniquet* tolt in de *tempête*, *c’est amusant et excitant...*” Het schemerde al, ik had geen zin te gaan kijken. Toch bleef dat zinnetje van Daniëlle hangen in mijn hoofd. *Amusant et excitant*, leuk en spannend, prima. Maar rondtollend in de storm, was dat niet gevaarlijk voor de dieren? Ik zag alle vier de poezen vredig soezen in de keuken. Dus ach, niks aan ‘t handje, ik duik lekker mijn bedje in.

Maar een paar minuten later, Morpheus had mij nog niet naar dromenland ontvoerd, hoorde ik Daniëlle plots schreeuwend over het tuinpad rennen. ZE stooft de trap op en bonkte op mijn slaapkamerdeur. Daar stond ze, hikkend, hijgend, huilend: “*Le chat, the cat!*” Ik rende achter haar aan, naar buiten. En wat ik onder ogen kreeg bezorgde me zowat een hartverlamming. En ook ik barstte in tranen uit, daar lag het poesje. Geklemd in de draaideur. Dood. Daniëlle bekende bevend, met gebroken stem, dat ze oerstom was geweest. Ze had mijn huis via de tuindeur verlaten om naar haar caravan te gaan en had niet in de gaten gehad, dat het poesje haar vanuit de keuken achterna was gelopen. Ze had daar totaal niet op gelet. Ik riep, een beetje onaardig door de stress: “Je bent inderdaad *stom* geweest!” Maar ik bekende haar ook onmiddellijk zelf schuld. Want ik was niet gaan kijken hoe hard die deur dan wel niet ronddraaide. En of dat geen gevaar voor de beesten opleverde.

Ook Peet was naar buiten gekomen. Want ja, hij hoorde twee hysterisch huilende vrouwen, daar moest wel iets aan de hand zijn. Koelbloedig overzag hij het slagveld, terwijl ik hem opgefokt toekrijste: “Jij bent hier de chirurg, jij haalt die dooie poes maar weg!” Peet bleef kalm en begroef de poes in papa’s tuintje, naast onze andere, in de afgelopen jaren overleden huisdieren. Intussen verdronken Daniëlle en ik onze schuldgevoelens snikkend in de cognac, aan de keukentafel. Om half drie in de nacht zei Daniëlle dat ze haar moeder in Frankrijk nog even wilde bellen. Om te vertellen wat er was gebeurd. Oké, knikte ik. En verdrietig stapte ik daarna mijn bed in. Rotdraaideur, de lol was er wel van af.

De volgende dag vond ik een dik pakket van mijn oude werkgever in de brievenbus. Iets leuks? Verwachtingsvol opende ik de envelop. Nou, niks leuks. Een rekening van *Veronica*, met daarachter een stapeltje kopieën van NOB-werkopdrachten, waaronder: *In opdracht van Tineke: transport van een draaideur: f 895,-*. Wááát? Acht-honderd-vijf-en-negentig gulden? Zijn ze nou helemaal gek geworden? Peet bestudeerde de factuur ook even, hij stelde wraakzuchtig voor: “Ik graaf de poes weer op, we sturen haar met die dodelijke draaideur retour...”

42 HARTSVRIENDINNEN

Nog even over mijn vriendschap met Tru. Ik kende haar natuurlijk als zangeres van *Champagne*, het hitgroepje van mijn vriendin Paulette Bronkhorst. Maar Trudy, toen nog getrouwd met zanger-bassist Okkie Huijsdens, en ik hadden nooit zoveel contact met elkaar. We werden pas hartsvriendinnen nadat zij en Okkie uit elkaar waren. We liepen elkaar tegen het lijf bij *Anna's Hoeve* in Hilversum, de locatie waar *Countdown Radio* met Alfred Lagarde en Kees Baars elke vrijdagavond voor live publiek werd opgenomen. Alfred had net iets met Paulette gehad en nu flirtte hij, als ik het me tenminste goed herinner, met Tru. Jaja, Alfred kon er wat van, haha!

Ik was die vrijdagavond dus ook in *Anna's Hoeve*. En toen ik even naar buiten stapte om een jointje te roken, zag ik Trudy daar. Ze vroeg: "Mag ik ook een trekje?" Ja, zo'n jointje creëert direct een band! We raakten met elkaar aan de praat. Tru vertelde me dat ze tegenwoordig in Baarn woonde, met haar dochter van zeven, Annabelle, die de volgende dag naar paardrijden moest of zo. Ik zei dat ik vlak bij Baarn woonde, in Eemdijk. En ik voegde eraan toe: "Als jouw Annabelle zo van paarden houdt en als ze zo'n echt borstelkind is, kom dan met haar bij mij langs. Want ik heb een pony in mijn tuin, waarvan de hoeven nu eens echt goed moeten worden schoongemaakt."

Die pony, Face, is ook weer een verhaal apart. Mijn ex Toon had dat paardje aan SaraLee cadeau gedaan. Face was van een van de kinderen van Toons nieuwe levenspartner. Zij wilde van het dier af, Face moest maar naar de slacht of zo. Toon wierp zich op als de grote ponyredder en gaf Face aan SaraLee. Met als gevolg dat ik voor dat arme beest moest zorgen! Want ja, wat doet een driejarige met een pony? Hallo! Die kijkt er alleen maar naar. Ik moest mijn halve tuin met gaas afzetten, Face elke dag te eten en te drinken geven, groomen, al dat soort toestanden! Dus ik zei tegen Tru: "Als dat kind van jou 's zaterdags lekker wil borstelen en hoeven schoonmaken, dan kan ze bij mij komen." Nou, twee weken later moest Trudy op tournee door Finland met de *Stars on 45 Band* en Annabelle kwam bij mij logeren. Ik bracht haar, net als mijn kinderen, elke dag naar school in Baarn. Dus zo begon mijn vriendschap met hartsvriendin Tru.

Tien jaar later kreeg ze een relatie met Boudewijn de Groot, die ze had leren kennen toen hij bij mij op het erf woonde. Maar dat liep mis en uiteindelijk trouwde ze Jack van Poll die ze, zoals eerder verteld, op mijn verjaardag ontmoette. Kort na hun huwelijk, in '94, emigreerden Jack en Trudy naar Zuid-Afrika. Niet omdat Peet en ik daar toen ook enkele maanden per jaar woonden. Jack wilde naar Zuid-Afrika omdat hij daar deels was opgegroeid. Nadat zijn ouders waren gescheiden, trouwde Jacks moeder met een Zuid-Afrikaan. Zij ging met die man mee, Jack en zijn zusje bleven bij hun vader in Roosendaal wonen. Daarnaast brachten zij ook een paar maanden per jaar door bij hun moeder in Zuid-Afrika.

Toen ik hoorde dat Jack in Kaapstad les ging geven en met Tru een huis in Houtbaai had gekocht, vond ik dat natuurlijk hartstikke leuk. Ik besloot hen toen meteen op te zoeken. Vanaf ons vakantiehuis in Velddrif moesten Peet en ik wel dik twee uur rijden en dan ook weer twee uur terug. Dus ook al woonden Tru en ik allebei in Zuid-Afrika, we liepen de deur niet bij elkaar plat. In 2003 keerden Jack en Trudy voorgoed terug naar Europa. Ze kochten een huis in Antwerpen. Helaas is Jack in december 2022 overleden, dus nu is Tru weer alleen. Ze komt regelmatig naar Nederland en dan drinken we wijn en maken we lol samen, heerlijke meid!

In de acht jaar dat ik alleen was, verdeelde ik mijn tijd over mijn werk, de kinderen en mijn hartsvriendinnen. Ik was in die periode totaal niet met mannen bezig. Ik hield zelfs de nodige afstand, want ik was vaak met mijn kop op televisie en dat had de nodige impact in een tijd dat er nog maar twee tv-zenders waren. Er keken miljoenen mensen naar me. Dus als je dan een man tegenkomt die charmant tegen je doet, is het erg moeilijk zijn ware intenties in te schatten. Vindt hij je leuk om wie je bent of om wat je doet? Wat mannen betreft kwam ik, buiten de twee die ik eerder heb genoemd, in elk geval acht jaar lang niemand tegen bij wie ik voelde: hé, die is de moeite waard! En omgekeerd waarschijnlijk precies hetzelfde. Geen vent die mij echt interessant vond, haha.

In elk geval had ik het gevoel: voor een ongedwongen contact met een leuke man moet ik echt naar het buitenland of zo, waar geen hond weet wie ik ben. Wat mij weer brengt op een avontuur in Marokko, met een andere harstvriendin van me, actrice/zangeres Linda van Dyck.

LINDA VAN DYCK

Linda en ik waren zeker een kwart eeuw zeer close met elkaar. Ik leerde haar kennen midden in de *sixties*. We ontmoetten elkaar in '66 voor het eerst. Met Hans van Hemert als producer had zij toen een plaatje gemaakt,

Stengun, onder de naam *Boo & The Boo Boo's*. Ik interviewde haar daarover en natuurlijk draaide ik Linda's single op Radio Veronica. Twee jaar later, in december '68, trouwde Hans van Hemert met zijn Pauck. Daar was ik bij en Linda was er ook, samen met haar moeder, actrice Teddy Schaank. Eigenlijk ontstond onze vriendschap op dat moment.

Maar wacht, laat me eerst iets vertellen over Linda's achternaam. Eigenlijk heette ze helemaal geen Van Dyck. Linda's moeder was ooit getrouwd met de bekende acteur Leo de Hartogh. Hij was Linda's vader. Nadat Teddy en Leo uit elkaar gingen, werd Teddy verliefd op de grote acteur Ko van Dijk, met wie zij zelfs tot twee keer toe trouwde. Als artieste nam Linda de achternaam van haar stiefvader aan, maar spelde die wel op geheel eigen wijze: *Van Dyck*. Dat klinkt ook internationaler, haha. Denk maar aan Dick Van Dyke, de beroemde acteur uit *Mary Poppins*, de *Dick Van Dyke Show* en *Diagnosis Murder*.

Sinds die bruiloft van Hans en Pauck spraken Linda en ik regelmatig met elkaar af. We deden allerlei leuke dingen samen, vooral in begin jaren '80, toen wij allebei net van onze man af waren. Linda en ik verdienden beiden voldoende geld om lekker van te leven, dus we ondernamen van alles. Zoals: "Zullen we samen even lekker een weekje *Club Med* pakken?" Dat was Linda's voorstel. Jezus, ik had geen flauw idee wat dat inhield: *Club Med*... Maar ik riep: "Tuurlijk meid!" Het werd Marokko. En verdomd, bij aankomst op *Marrakesh Menara Airport* dansten daar tien mannen in smetteloos witte pakken rond de vliegtuigtrap om ons te ontvangen.

We werden naar *la Palmeraie* gebracht, het oudste palmbomenbos van Marokko, een oase met middenin een gigantisch zwembad. We namen onze intrek in een beeldschoon wit huisje. En 's avonds werden we aan tafel gezet, bediend en in de watten gelegd door onze 'begeleiders', allemaal van die mooie, internationale *toy boys*. Maar ja, die bekeken mij niet. Want Linda..., die was het helemaal! Die jongens vochten bijna om haar en Linda maar lachen en achteloos vijf talen spreken met die knuffelknullen. Tegen de tijd dat ik er ook een zinnetje Frans had uitgewrongen, was alle interesse in wat ik te vertellen had allang in rook ten hemel gestegen. Dus nul aandacht voor mij, van die gladde toeristenversierders. Maar niet alles was verloren, want buiten de poort oogstte ik mijn triomf. Daar struikelden de Marokkaanse mannen over hun kaftans bij het zien van mijn blonde kop en grote borsten, haha. Ja, dat was leuk!

In de jaren '80 werd Linda's moeder ziek. Teddy vocht tegen botkanker en ik reed toen regelmatig naar Amsterdam om haar samen met Linda te bezoeken. Teddy overleed 9 maart '88 in het AMC. Ik erfde enkele oorbellen

en armbanden van haar, die koester ik nog. Een jaar later trouwde Linda met filmscenarist Jaap Nolst Trenité. Met zo'n zestig andere bruiloftsgasten reisden Peet en ik mee, vanaf het Museumplein in Amsterdam, met een Britse dubbeldekker naar Parijs. Het huwelijk zou de volgende dag in het gemeentehuis van Montparnasse worden gesloten. We vonden het allemaal superromantisch, dat trouwen in Parijs. Peet en ik, zelf net een paar maanden verliefd op elkaar, koesterden ons in het geluk van het stralende bruidspaar. Ik was er ook extra gevoelig voor; dankzij mijn verliefdheid had ik opeens oog voor gelukkig mensen. Net zoals ik mij, kort na mijn echtscheiding van Toon, vastklampte aan eveneens gescheiden vrouwen, die het in hun eentje geweldig rooiden.

De toespraak van de trouwambtenaar in de *mairie* van Montparnasse was zeer ontroerend. We gooiden rijst en confetti door het hele gebouw, bewonderden Linda's rode trouwjurk, liepen in de stromende regen naar het restaurant en hadden een geweldige lunch met z'n allen. Daarna had iedereen tot 's avonds vrij. Ik maakte van die gelegenheid gebruik om een paar hippe gymmen te kopen voor Kenia. Want ik zou de volgende dag vanuit Parijs naar Nederland terugvliegen en, meteen na de landing op Schiphol, met *Air Holland* doorvliegen naar Mombassa. Ik was, samen met een cameraman, uitgenodigd door directeur John Block en zijn vrouw Rietje om, tijdens een driedaagse trip, de allereerste vlucht van hun *Air Holland* naar de nieuwe Afrikaanse strandbestemming mee te maken.

Maar eerst kwam nog dat grootse zes- of zevengangen-huwelijksdiner van Linda en Jaap, inclusief speeches en sketches. Het leven van het bruidspaar werd ludiek op de hak genomen, iedereen genoot volop. Ik ook, want ik had de ober, pardon de *sommelier*, inmiddels tot mijn hartsvriend gemaakt. Telkens wanneer ik hem toeriep: "Pierre..." was het: "*Oui, madame...*" En dan snelde hij op mij af met de fles Franse cognac. Dom van mij, want daar kun je niet al te veel van hebben. Ik schijn ook nog een toespraak te hebben gehouden. Toen ik Peet de volgende ochtend vroeg: "Heb ik echt een speech gehouden...?", knikte hij van ja. Hij kon mij niet navertellen wat ik dan precies had gezegd, maar kennelijk was wat ik had uitgekraamd, in goede aarde gevallen. In elk geval had men begrepen dat ik het goed meende. Na afloop van mijn betoog was iedereen in een luid "Olé, olé!" uitgebarsten, vertrouwde Peet me toe. Ik weet nog wel dat ik toen zeker wist dat ik ook in Parijs wilde trouwen, met mijn lieve Peet natuurlijk.

De volgende dag, terug op Schiphol, stapte ik in het vliegtuig naar Kenia. Iedereen in feeststemming: de eerste *Air Holland*-toeristen, John en zijn vrouw, hun zakenrelaties. Ze hadden er allemaal zin in. Tijdens de twaalf

uur durende vlucht met het mooie chartervliegtuig, een Boeing 757, werd er flink en regelmatig getoast. Maar ik liet het een beetje afweten. Ik sliep mijn cognac-slaap, totdat we met een zachte bonk op Mombassa's *Moi International Airport* landden. Daar werden we verwelkomd door lokale zang- en dansgroepen, plus enkele Keniaanse excellenties die een toespraakje hielden. Ik had er zin in: zee, zandstranden en palmbomen. Heerlijk!

We mochten anderhalve dag blijven om een beetje rond te kijken, dus ik huurde met mijn collega een Jeep om ook het binnenland in te trekken. Vanaf de snelweg zat je in no time in de *bush-bush*. De natuur was prachtig, de bevolking allerliefst. Op woensdagochtend vlogen we weer terug. Omdat ik op de heenvlucht had liggen pitten, wilde ik nu wakker blijven en onder mij Afrika en de Kilimanjaro zien. Ondertussen serveerde mijn pleegzoon Hans, naast pianist ook jarenlang steward bij Air Holland, koele glaasjes champagne. Ik werd er zeer jolig van. Hans blikte diverse malen enigszins vermanend in mijn richting, haha! Toen ik het stadium van solo het duet uit *de Parelvisser*s zingen bijna had bereikt, boog Hans zich voorover en zei zachtjes: "Als je je stilhoudt mag je straks, bij de tussenlanding in Cairo, naast de captain in de cockpit zitten." Nou en of ik dat wilde, dus ik hield mijn lippen op elkaar en bleef muisstil...

Twee jaar later, op mijn 50ste verjaardag, zou ik met Peet in het huwelijksbootje stappen. En natuurlijk was Linda van Dyck ook aanwezig op mijn bruiloft. Maar daarna hebben we elkaar eigenlijk nooit meer gezien. Helaas gaat dat soms zo. Allebei weer aan de man, allebei weer een eigen leven.

43 PAPA NAAR DE LICHTENBERG

Papa is een aantal jaren bij ons op Eemdijk blijven wonen. Maar hij had suikerziekte en kreeg wonden aan zijn been die niet meer wilden genezen. Thuis ging het steeds slechter met hem. Hij kon zich in eerste instantie nog per rolstoel verplaatsen, maar uiteindelijk lukte dat ook niet meer. Zelfs met behulp van de verpleegster en verpleeghulp kon hij zijn bed niet meer uitkomen. De maatschappelijk werker en de huisarts adviseerden beiden nadrukkelijk: opname in verpleeghuis *De Lichtenberg* in Amersfoort.

Ik huilde tranen met tuiten, ik vond het verschrikkelijk. Papa zelf was een stuk flinker. “Wat moet dat moet”, sprak hij ferm. En Peet, die er als klinisch geriater verstand van had, zei troostend: “Je zult zien, door de regelmaat daar en de behandelingen die hij krijgt, zal je vader zeker opknappen.” En waarachtig, na enkele weken zat papa weer in zijn rolstoel. “Uw vader is een sterk sociaal voelend mens”, sprak de maatschappelijk werker van De Lichtenberg. “Een aanwinst voor ons huis. Hij steekt de sigaren aan voor een meneer die dat zelf niet meer kan, en hij drinkt gezellig thee met de dames. Uw vader vrolijkt de boel hier op!”

Vijf jaar lang, tot aan zijn dood, woonde papa in De Lichtenberg. Ik vind zo’n verpleeghuis iets verschrikkelijks, je kunt daar niets anders doen dan gewoon wachten op je einde. Maar papa klaagde niet. Echt wonderbaarlijk, hoe hij erin berustte. De ene keer stak hij olijk de draak met medepatiënten, die de weg een tikkeltje kwijt waren. Maar soms ergerde hij zich er ook aan. “Niks zeggen, niks zeggen”, riep papa toen, terwijl ik op bezoek was, een oude dame naast mij aan tafel vroeg of ik wist hoe laat het was. “Dit is al de veertigste keer, het afgelopen uur, dat ze dat vraagt. Ik word gek van dat mens! Niks zeggen!” “Maar pap...”, reageerde ik geschokt. Zo kende ik hem helemaal niet. Hij, de charmeur pur sang, was nooit onbeschoft, zeker niet tegen dames. Dus ik antwoordde keurig: “Het is kwart over drie, mevrouw...” Nog geen minuut later greep zij mijn arm opnieuw: “Weet u soms hoe laat het is?”

“Zie je nou wel?”, reageerde mijn vader triomfantelijk. En hardvochtig beet hij mijn buurvrouw toe: “Neel!” En tegen mij, met een ietwat valse grijns op zijn gelaat: “Moet je opletten, straks vraagt ze je ook of dat glas sinaasappelsap op tafel haar limonade is en gaat ze er nog ruzie over maken ook.”

En zowaar, daar kwam hetzelfde klagelijke stemmetje weer, nu richting

papa: “Is dit mijn jus d’orange? Ja, ik weet zeker dat het mijn jus d’orange is.” Er stonden dus twee glazen verse jus op tafel, een voor haar en een voor papa. Maar in haar beleving waren beide glazen voor haar bedoeld. Ze keerde zich naar mij: “Mevrouw, wilt u mijn drinken hebben, ik heb hier twee glazen. Ze geven mij altijd te veel hier...”

Terwijl zij zich voorover boog om mij een glas aan te reiken, was papa net iets sneller. Hij greep zijn glas, waarop de beschaafde oude dame naast me zich plots ontpopte tot een krijsende feeks: “Dat is mijn glas! U steelt altijd mijn glas!” En meteen schreeuwde ze naar de andere bejaarden rondom ons: “Hij steelt mijn limonade!” Maar die anderen reageerden niet, stoïcijns bleven ze voor zich uit staren, gekluisterd aan hun rolstoelen. Tsja, ze kenden haar.

“Zo gaat het nu de hele dag”, grinnikte mijn vader. “Ze hoort eigenlijk niet meer op onze afdeling, want ze is behoorlijk aan het dementeren. Heel de dag windt ze zich vreselijk op, over drie dingen: de tijd, haar jus d’orange en het naar de wc moeten.” Hij wees met zijn stok naar een boekenplank in het conversatiezaaltje en zei, met enig ontzag in zijn stem: “Kijk, daar staat een hele reeks boeken, die heeft zij allemaal geschreven. En ze spreekt zeven talen, hè... Maar god, wat kan dat mens zeuren...”

En ja hoor, daar ging ze weer: “Zuster... Zuster, ik moet naar de wc. U moet me nu even helpen, ik kan het niet alleen. Hoe laat is het eigenlijk?”

Maar ook de zuster, die net even langs liep, kende haar pappenheimers: “U kunt prima zelf naar het toilet mevrouw. Sta maar gewoon op en ga...” En ja hoor, gehoorzaam stond mevrouw op, zich zorgvuldig vasthoudend aan de tafel. Ze pakte haar looprekje en langzaam schuifelde ze weg, de gang op, richting toiletten.

Papa haalde opgelucht adem: “Hè, even rust.” Vervolgens draaide hij zich om naar een man, duidelijk jonger dan hijzelf: “Zo Kees, daar zijn we weer even van af, wat jij jongen...?” En de man, die de hele tijd, zich nauwelijks bewegend, in een opgeheven krant had zitten staren, liet die nu even zakken om papa vriendelijk toe te lachen. “Kees heeft het syndroom van Korsakov. Hij heeft zich bijna doodgezopen,” verduidelijkte mijn vader meteen. “Af en toe heeft hij aanvallen, dan ziet hij allemaal beestjes. En hij is zo kort van memorie, dat hij nu niet meer weet wat-ie net in die krant heeft gelezen.” Kees hoorde alles wat papa zei. Maar uit de lege blik in zijn ogen begreep ik meteen dat het allemaal niet bij hem landde.

“Kees en ik spelen altijd apie”, zei papa, zich onder zijn oksels krabbend als een aap. “Kees, jongen, hoe-hoe-hoe!” En meteen begonnen de ogen van Kees te stralen. Ja, dit vond-ie leuk! En dat was nog niet het eind van

papa's repertoire. "Ga eens even mijn sigaren halen, jongen. Ze liggen op het nachtkastje naast mijn bed." En gewillig stond Kees op, richting papa's kamer sloffend. "Straks komt hij nog twee keer terug om te vragen wat hij ook alweer moest halen", wist mijn vader. Elke keer dat ik hem bezocht was ik opnieuw geschokt door het zonderlinge gedrag van sommige bejaarden in het verpleeghuis. Gelukkig was papa mentaal honderd procent in orde, zijn makke was zijn suikerziekte en de gevolgen daarvan. Thuis miste ik hem enorm, Ik belde hem elke dag.

SIGAREN OP

Ik herinner me ook nog dat ik hem even niet kon bellen. Ik zat voor een tv-documentaire in Tanzania. Daarna vloog ik door naar Namibië. En toen bedacht ik me: Oh, het eerste dat ik straks moet doen is papa bellen, hij heeft al dagen niks van mij gehoord. Dus toen wij op *Hosea Kutako International Airport* arriveerden, het vliegveld van Windhoek, zocht ik meteen een telefooncel op om het nummer van mijn vader in te toetsen: "Papa, ik zit in Afrika. We zijn net in Namibië geland..."

"Ja kind, maar mijn sigaren zijn op!"

Haha, hij had geen idee van wat ik aan het doen was. Zijn sigaren waren op, dat was het enige dat voor hem telde! Zolang hij maar over zijn sigaren beschikte, hield pap het wel uit in dat tehuis. Ik zou in zijn plaats volkomen gek zijn geworden. Ik vind ieder verpleeghuis verschrikkelijk. Papa zat daar maar. Hij had ook geen enkele privacy, sliep op een kamer met meerdere mensen. Daar moest hij wel erg aan wennen. En andersom idem dito. Papa snurkte als een houthakker! Voor zijn kamergenoten moet dat een ramp geweest zijn.

Maar verder gebeurde er dus niks in dat tehuis, arme papa zat daar maar in zijn rolstoel, dag in dag uit. Dat is dan zo voor de rest van je leven, hè? Vreselijk! Gelukkig voor hem was dat in de tijd dat je gewoon nog sigaren mocht roken, dat pakten ze hem dus niet af. Hij kreeg ook wel regelmatig bezoek. Zijn zussen kwamen vaak langs en ook mijn vriendinnen zochten hem dikwijls op. Dat vond ik ontzettend aardig van ze, ze waren ook allemaal gek op papa. En ik moet ook zeggen: zijn verzorgers in De Lichtenberg waren fantastisch. Stuk voor stuk, wat waren die mensen goed voor hem.

PIKANT

Na papa's vertrek uit de omgebouwde hooimijt, werd dat huisje weer vast toevluchtsoord voor nooddriftige vrienden en vriendinnen, meestal dakloos vanwege een verbroken relatie of echtscheiding. Toons zoon Ja-Jai

verbleef er een poos. Boudewijn de Groot woonde er zelfs een paar keer, na meerdere stukgelopen liefdes. En Paulette Bronkhorst heeft er een tijdje in gezeten, nadat zij was gescheiden van haar *Champagne*-collega Jan Vredenburg. Daarnaast bloeiden er ook nieuwe relaties op bij mij thuis. Toen Bo – Boudewijn dus – mijn vriendin Trudy, net gescheiden van Okkie Huysdens, bij mij thuis ontmoette, had hij nog een relatie met Joyce, een Amerikaanse. Maar Joyce verliet hem en daarna sloeg de vonk tussen hem en Trudy over.

Ik vertelde dat ik speciaal voor papa de oude hooiberg compleet had verbouwd en voorzien van een wc en douche. Maar ook toen die sanitaire voorzieningen er nog niet in zaten, woonden daar vrienden met verbroken relaties. Zij maakten gebruik van de twee toiletten en badkamer in mijn huis. In die periode logeerde er een vriendin die iets moois kreeg met Joop van den Ende. Nee, dit is geen voer voor de bladen, het was vóórdat Joop verliefd werd op zijn latere vrouw, Janine. Maar wel pikant is..., ik kwam op een avond thuis van mijn uitzending en moest heel nodig. Omdat de wc beneden bezet was, holde ik naar het toilet, boven, in de badkamer. Ik droeg een zwarte panty. En terwijl ik daar, mijn rok onder mijn armen, gebukt met mijn kont naar de badkamerdeur, mijn panty omlaag stond te duwen, hoorde ik plots: “Dag Tinus...” Een grijnzende Joop! Potverdikkie, haha! Ja, hij moest ook nodig! Dat soort gebeurtenissen: schering en inslag op Eemdijk.

AMPUTATIE

Ik zag papa maar één keer in mijn leven echt huilen. Na die storm op de Loosdrechtse Plassen, omdat hij dacht dat ik misschien wel was verdronken. In De Lichtenberg maakte ik het opnieuw mee, zij het dat hij nu huilde zonder tranen, heel diep van binnen. Ik was erbij toen de chirurg, met twee andere artsen, aan papa's bed stond en zei: “Als u op dit moment wilt weten hoe het er met uw been voorstaat, dan ben ik nu heel eerlijk. Het is noodzakelijk dat uw been wordt geamputeerd. Liever vandaag nog dan morgen.” Op dat moment draaide papa zijn gezicht van de chirurg af, hij begon geluidloos te huilen. Ik hield van schrik mijn adem in, dit had ik niet verwacht. Of misschien ook wel en daarom die gedachte maar ver weggestopt. Papa's verpleegster plukte aan de deken en streelde papa's hand. Zittend op een stoel, in de hoek van de kamer, kon ik even niets anders dan het plafond bestuderen.

Kort daarvoor was ik door De Lichtenberg gebeld. Er moest een gesprek plaatsvinden over een wellicht zeer ingrijpende operatie. In mijn onschuld (of misschien wel stommiteit) dacht ik eerst nog dat ze papa's uiterst pijnlijke, vergroeide benen operatief recht wilden zetten. De pijn, vergroeiingen en ook

de wonden aan zijn onderbenen kwamen voort uit een slechte doorbloeding ten gevolge van de suikerziekte. Ik had Peet gevraagd met mij mee te komen. Papa's verpleegster had het verband van het bewuste been afgewikkeld. Zij had Peet nog gevraagd of hij het, als chirurg, ook even wilde bekijken. Peet keek. En ik hoorde hem zeggen: "Wat mij betreft geen 'wolligheden' meer. Dit is een verloren zaak." En toen zei de chirurg het: "Amputeren..." Hij bracht het verder heel tactisch hoor, putte zich uit in verklaringen over het 'hoe', 'waarom', 'waarvoor'. Maar bij mijn vader kwam dat allemaal niet meer binnen, hij had zichzelf van het gesprek afgesloten, luisterde niet meer.

Ik bleef zitten, staarde voor me uit. Arme, arme papa. Ondanks alle pijn en de vergroeiingen had hij nooit de hoop opgegeven ooit weer uit zijn rolstoel overeind te komen. Zijn droom was dan weer bij mij te komen wonen, om dan rond het huis te wandelen en de bloeiende perenboom in de polder weer te bewonderen. Met het woord 'amputatie' werd die hoop in één klap de bodem ingeslagen. Nadat de dokters papa's kamer weer uit waren, was ik opgestaan om mijn armen om hem heen te slaan. "Ik weet niet wat ik zal doen, hoor", zei hij ongelukkig. Ik antwoordde hem: "Je hebt geen keus, pap". Toen kwam de zuster binnen. Zij schoof papa's rolstoel naast zijn bed en greep zijn hand. "Het valt niet mee, hè", sprak ze troostend, "het leven op deze leeftijd..." Haar houding was zo liefdevol dat ik me op dat moment even met het verpleeghuis verzoende. Dit was nu papa's leven.

Na de amputatie leefde papa op zware pijnstillers. De medicijnen zorgden ervoor dat niks hem meer smaakte, zelfs zijn dagelijkse slokje niet. Desondanks had hij zich voorgenomen iedere middag twee borreltjes in het bruine café van het verpleeghuis te drinken. Zijn enige dagelijkse uitje wilde hij voor geen goud missen. Dan ging hij in zijn rolstoel naar de eerste verdieping om daar door de lange gang naar het kroegje te rijden.

Assie en ik zochten hem op, op een mooie lentemiddag, we zouden een slokje met pap meedrinken. Toen we het verpleeghuis binnenstapten, zagen we meteen dat er iets bijzonders speelde. Voor de lift naar de eerste etage wachtte een lange rij patiënten in rolstoelen, al dan niet begeleid door verpleegkundigen. Op de eerste verdieping gearriveerd hoorden we, aan het einde van de gang, in de grote zaal naast het bruine café, een hoop kabaal: een of andere entertainer deed zijn best de patiënten te vermaken met een komisch verhaal. Iets over krokussen of zo. En direct daarna werd een opgewekt lied ingezet. Het duurde even totdat enkele patiënten een aarzelende poging deden mee te zingen. Intussen zagen Assie en ik dat het café leeg was. Op één man na. Papa. In z'n uppie aan een tafeltje bij de bar, zijn pikketa-nissie voor zich. "Moet jij niet lekker mee feestvieren, pap?", vroeg ik hem

met een *big smile* op mijn gezicht. Inwendig lachte ik me suf, dit was typisch mijn vader. Hij haatte sociale bijeenkomsten, zijn hele leven al.

“Ben je gek?”, antwoordde hij. “Liedjes zingen? Kom nou! Ik ken al die teksten niet, hoor.” Dat soort smoezen had hij vroeger ook. Feestjes, bruiloften, begrafenissen, hij was daar wars van. Legendarisch was zijn uitspraak: “Ik heb geen pen!” Dat was toen mijn moeder hem tevergeefs trachtte mee te slepen naar het mortuarium, waar een buurman lag opgebaard. “Kom op Piet, je hoeft niet in de kist te kijken, je gaat alleen mee om je handtekening te zetten. Doe het voor de buurvrouw...” Maar papa vertikte het en riep: “Ik heb geen pen!” Het krokusfeest in De Lichtenberg kon hem nu ook duidelijk gestolen worden.

De bar in het verpleeghuis werd gerund door vrijwilligers, mannen en vrouwen met een groot hart voor oude mensen op de drempel van hun levenseinde. Zij kenden alle patiënten, verwendeten iedereen met gevulde koeken, bitterballen, stukjes kaas. Voor dit soort vrijwilligers, die natuurlijk ook een hoop leed meemaken in zo’n verpleeghuis en alle, vaak trieste, familie verhalen kennen, koester ik een diepe bewondering. Voor mij was De Lichtenberg de allereerste kennismaking met wat er allemaal in zo’n verpleeghuis gebeurt. Tijdens mijn bezoeken aan papa zag ik hoe echtparen, na een leven lang samen, gedwongen van elkaar gescheiden leefden. De een kwam op bezoek bij de ander, die niet langer thuis kon leven vanwege dementie of andere ernstige gezondheidsproblemen. In het bruine café konden ze dan één uurtje per dag elkaars handen vasthouden. Mijn hart brak altijd als ik zo’n echtpaar dan weer afscheid zag nemen. Wat ik toen niet wist, was dat dit mij later zelf zou overkomen. Mijn vader kon het ook niet aanzien. Hij had er wel vrede mee dat hij alleen was en mama dit alles niet hoefde meemaken.

De amputatie had hij goed doorstaan. Behalve dan dat hij nu meer pijn leed dan ooit tevoren, iets waar de dokters al bang voor waren geweest: fantoompijn. Maar papa had geen keuze gehad, het was zijn been of zijn leven. Nu werd hij gekweld door vreselijke pijnen aan een voet, die hij helemaal niet meer had. Een bekend verschijnsel, die fantoompijnen.

Maar papa kon ook nog lachen. Om de zwarte humor van zijn broer bijvoorbeeld. “Piet wilde je net een schop geven, maar jammer genoeg heeft hij geen been meer”, zei papa’s broer, bij hem op visite, toen een van mijn vaders kamergenoten het café binnenliep om ook een borreltje te drinken. Mijn vaders ogen twinkelden. Van dat soort humor hield hij. Echte De Nooij-grappen!

Toen ik hem niet lang na die amputatie bezocht, vroeg ik hem: “Zal ik de volgende keer zo’n mooie geruite plaid voor je meenemen, om over je knieën

te leggen?” Zoiets leek mij wel chic. Maar papa wees mijn voorstel verontwaardigd van de hand. Hij was geen hond! Wel vroeg hij Assie drie nieuwe broeken voor hem mee te nemen. “Zal ik de kleermaker vragen of hij naast de lange pijp de andere kan inkorten?”, stelde ze voor. “Oh nee!”, riep papa. “Niks kleermaker, gewoon twee lange pijpen!” Hij wilde die ene lege pijp gewoon naar beneden laten hangen, alsof er nog een been in zat. Pap leek er al aan gewend, één gewoon been en een stomp. Ik niet, ik durfde er nog steeds niet naar te kijken.

Papa werd 85 en ligt nu op de *Gemeentelijke Begraafplaats* in Laren, pal naast filmmaker Bert Haanstra. Ik was er net niet bij, toen hij op 27 september 1997 stierf. Ze hadden me wel gewaarschuwd, ik was naar hem onderweg. Maar hij overleed tien minuten voordat ik arriveerde. De dag daarvoor had ik hem nog wel gezien en zijn hand vastgehouden. Hij was toen eigenlijk al niet meer bij bewustzijn en blies rustig in zijn slaap zijn laatste adem uit.

44 TINEKE BIJ VERONIQUE/RTL4

Waar waren we ook alweer? Oh ja, 1990. Mijn eigen bedrijf, Tenfold BV, samen met Willem Herselman. Wij huurden een kantoortje op het terrein van Joop van den Ende in Aalsmeer. Lekker makkelijk, want de *Tineke*-shows op Veronique werden vanaf 17 februari 1990 uitgezonden vanuit de tv-studio's van Joop. Die waren net gemoderniseerd en uitgebreid tot een enorm studiocomplex, met een oppervlakte van wel tien voetbalvelden. Joop produceerde alle live tv-shows voor Veronique met sterren als Jos Brink, Henny Huisman, Ron Brandsteder, André van Duin en met mij natuurlijk, haha! In '83 had Joop drie oude hallen van de Aalsmeerse bloemenveilig gekocht. Daar maakte hij studio's van voor de grote showprogramma's, die hij produceerde voor de AVRO en de KRO. Zoals *Wedden dat...?* met Jos Brink en zijn 'kroepokje' Sandra Reemer, de *Playbackshow* met Henny Huisman en *De 1,2,3 Show* met Rudi Carrell.

In '89/'90 verbouwde Joop de hele boel en breidde hij het studiocomplex uit in verband met zijn TV10-plannen en andere ideeën, zoals het organiseren van gigantische bedrijfsfeesten en superevenementen. TV10 ging niet door, maar daarvoor in de plaats kwamen al die grote RTL-Veronique-shows en Joop begon ook met *Goede Tijden, Slechte Tijden*, waarvoor – leuk weetje – hij mijn oude vriend Veer de titelsong liet schrijven.

Goede Tijden, Slechte Tijden ging op 1 oktober 1990 als dagelijkse soap van start bij RTL4. Ik herinner me nog dat Joop bij mij kwam: "Tinus, jij hebt vanmiddag uitzending, loop dan ook eventjes leuk met de camera door Studio 2, langs alle decors van *Goede Tijden, Slechte Tijden*. Maak alsjeblieft een beetje reclame voor me, we hebben keihard kijkers nodig. *Goede Tijden* heeft geen kijkers!" RTL4-directeur Freddy Thyès wilde de soap eigenlijk al na vier weken stopzetten. Niet alleen vanwege de slechte kijkcijfers, maar ook vanwege de stuntelige manier van acteren. Dat was Thyès een doorn in het oog. Maar Joop zette door en al snel werd *Goede Tijden, Slechte Tijden* razendpopulair: op zeker moment smulden iedere dag meer dan twee miljoen (!) fans van de belevenissen van *Arnie Alberts*, *Peter Kelder* en al die andere *GTST*'ers!

LIVE DATING

Maar goed, ik was dus weer met *Tineke* begonnen. Niet meer vanuit de Veronica-kantine, maar vanuit Joops spiksplinternieuwe tv-studio's. In een prachtig professioneel decor, inclusief luxe keuken waarin bekende mensen en topkoks weer live kwamen koken. Veronique zond *Tineke* zowel op de zaterdag- als zondagmiddag uit. In dat eerste seizoen was *live dating* een vaste rubriek binnen het programma. Jaja, Tinus bracht de allereerste datingshow op de Nederlandse televisie! Maar het was niet mijn idee. Een bijzonder aardige mevrouw, net terug uit Amerika – haar naam ben ik vergeten, maar thuis in mijn vitrinekast ligt nog altijd een heel leuk cadeautje dat zij mij gaf – had ons benaderd. Zij wist: “*Dating-tv* gaat het helemaal worden. In Amerika is het een rage. Datingshows scoren daar waanzinnige kijkcijfers.”

Nou, ik zag dat eigenlijk helemaal niet zitten. Ik vind daten iets heel persoonlijks, zo iets doe je niet op televisie. Je gooit doodgewone mensen, op zoek naar een beetje liefdesgeluk, voor de leeuwen. Zij beseffen niet hoe krachtig het medium televisie is. Het risico is groot, dat ze door alles en iedereen worden uitgelachen en je ze doodongelukkig achterlaat. Zo maak je van een gewoon mens een tv-wegwerpartikel! Maar mijn redactieleden vonden het leuk, zij wuifden al mijn twijfels weg. En dus opende mijn show iedere zaterdagmiddag met mevrouwen of menen bij mij aan tafel, die meldden: “Zo zie ik mijn ideale levenspartner...”

Omdat de show dik anderhalf uur duurde, konden kijkers die zich aangesproken of aangetrokken voelden, zich naar de studio spoeden voor een live kennismaking aan het eind van diezelfde uitzending. En leek er een klik, dan mochten de potentiële paartjes samen gaan dineren, op onze kosten in een restaurantje in de buurt van Aalsmeer. En dan kwamen ze in onze zondagmiddag-uitzending onthullen of er een match was of niet. Nou, meestal niet dus, haha! Op één stel na, die waren meteen zo verliefd, dat zij later zijn getrouwd. Ik ben wel weer snel met dat item gestopt. Ik vind dating op tv nog steeds helemaal niks, gewoon een gênante vertoning.

DRIEDUBBELE BEENBREUK

Dat koken op tv kwam dus weer terug bij Veronique en ook later, bij RTL4, gingen we daar mee door. Natuurlijk waren niet al die kokende BN'ers echte keukenprinsen of -prinsessen. Ze mochten hun favoriete recepten bij mij kokkerellen, maar sommigen stonden met trillende knieën achter dat fornuis. Ook werden er enkelen, terwijl ze deden alsof ze konden koken, vierkant uitgelachen door hun partners op de tribune, zoals René van der Gijp en Mario Been. Gelukkig was daar altijd mijn zuster Astrid om die

minder getalenteerde types uit de brand te helpen. Als iets dreigde aan te bakken draaide Assie snel het gas terug of ze toverde missende ingrediënten uit het niets tevoorschijn.

Bij mij thuis in de keuken was Assie ook vaak de reddende engel. Ik kon haar altijd bellen zodra ik een hele bups onverwachte mee-eters op bezoek kreeg. Ik moest er wel voor zorgen dat ik te allen tijde voldoende Italiaanse bestanddelen op voorraad had. Dan fantaseerde Assie wel een of ander spontaan feestmaal. Oh..., ik kom nog even terug op ‘Gijp’ en Been, in die tijd allebei voetballend bij Sportclub Heerenveen. Zij werden niet door Assie gered, maar door topkok Jan Lagrouw. Jan verving Assie enkele maanden, nadat zij met een driedubbele beenbreuk in het ziekenhuis was beland.

Een voetballer die overigens wel uitstekend kon koken, was Stanley Menzo. Zijn oma had alle geheimen van de Surinaamse keuken met hem gedeeld. Toen Stanley achter de potten en pannen stond, mocht Assie zich nergens mee bemoeien. Stanley’s pindasoep en eri-eri moesten exact zo worden bereid als oma hem had geleerd.

NIET KOOSJER

Ook de Joodse keuken passeerde de revue in mijn programma. Daar tekende Nederlands beroemdste advocaat, mr. Max Moszkowicz sr., voor. Joods voedsel en de bereiding ervan moeten koosjer (rein) zijn. Daaraan zijn strenge regels verbonden. Zo moeten zuivel- en vleesproducten altijd gescheiden blijven: niet bewaren in dezelfde koelkast, niet bereiden in dezelfde pan, niet opdienen op hetzelfde bord. Hierdoor hebben veel Joodse mensen thuis twee aparte keukens, Max Moszkowicz ook. Wij waren van tevoren gewaarschuwd dat we allemaal extra keukenspullen moesten aanschaffen, omdat die dus ook niet door elkaar mochten worden gebruikt. En ik beging nog een giga blunder: varkensvlees is hartstikke verboden in de Joodse keuken, maar wat deed ik? Kort voor de uitzending warmde ik mijn saucijzenbroodje achteloos even snel op in de koosjere magnetron. Gelukkig zag niemand het, Max M. heeft er ook nooit iets van geweten.

GOLFOORLOG

Ook Minister van Staat Edzo Toxopeus en zijn echtgenote waren kookgasten in mijn programma. Hun favoriete dis: een overheerlijke kapucijnerschotel. Dat was toen een heel speciale uitzending, helemaal in het teken van de *Golfoorlog*. Op 2 augustus 1990 trokken de troepen van Saddam Hoessein vanuit Irak buurland Koeweit binnen om dat te bezetten. De wereld stond op z’n kop. In januari ’91 brachten de Amerikanen een coalitie van 34 landen

op de been om de Iraakse troepen uit Koeweit te verdrijven. Ook Nederland en België deden mee. Wij hadden marineschepen in de Perzische Golf. Mijn programma stond in het teken van 'onze jongens' op die fregatten.

Normaal zaten er bij mij nooit meer dan zeventig gasten op de tribune, maar deze keer waren het er ruim duizend! Defensie minister Relus ter Beek was er, samen met een groot korps mariniers en hun familieleden. Dat kon natuurlijk niet allemaal in de reguliere, relatief kleine *Tineke*-studio in Aalsmeer. Daarom had Joop voor deze gelegenheid een van zijn grote showstudio's beschikbaar gesteld. In de uitzending telefoneerden mijn gasten en ik ook rechtstreeks met de mariniers op de fregatten. Nog diezelfde dag werd een videotape van de uitzending naar 'onze jongens' in de Golf opgestuurd. Die hadden er volop van genoten, zo werd mij later verzekerd. Wat ik ook erg leuk vond: mevrouw Toxopeus vertrouwde mij toe dat zij nog nooit een *Tineke*-uitzending had overgeslagen. Lief hè?

45 KINDEREN VAN TSJERNOBYL

Een ander vast terugkerend item dat eerste *Tineke*-seizoen werd *De kinderen van Tsjernobyl*. Jan Herselman, de vader van mijn zakenpartner Willem, kwam aanzetten met een docent politieke en sociale wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam, Miklós Rác. Deze buitengewoon aardige, Hongaarse meneer was Sovjet-deskundige en hij wilde iets doen voor 'de kinderen van Tsjernobyl'.

Wat in '90 maar bar weinig mensen wisten, was dat vier jaar na de kernramp van Tsjernobyl (26 april 1986) nog altijd bijna een miljoen kinderen uit Oekraïne en Belarus aan allerlei vormen van stralingsziekte leden! Halverwege de jaren tachtig waren Oekraïne en Belarus (Wit-Rusland) nog geen zelfstandige landen, maar Sovjetrepublieken. Na de kernexplosie daalden wolken met radioactieve deeltjes neer op beide republieken; de Sovjet-Unie had haar uiterste best gedaan het leed van de besmette kinderen stil te houden voor de buitenwereld.

Miklós Rác wilde iets organiseren voor deze kinderen, vaak ook nog eens afkomstig uit de allerarmste gezinnen. Gewoon iets om hun misère een beetje te verzachten. Zo ontstond het idee enkele honderden Tsjernobyl-slachtofferfertes per jaar naar Nederland te halen voor een fijn weekje vakantie. Daar moest geld voor worden ingezameld. De vraag was of ik dat wilde doen met mijn programma. Natuurlijk wilde ik dat! Veronique stond er ook vierkant achter. En dus richtten we de *Stichting Kinderen van Tsjernobyl* op. We reisden voor tv-opnames af naar de Oekraïense hoofdstad Kiev en naar het spookstadje Pripjat, waar de kernreactor staat en vroeger alle medewerkers van de centrale woonden.

Die medewerkers en hun gezinnen, 55.000 mensen, wisten niets van de vrijgekomen radioactieve straling na de explosie. Zo'n 36 uur na de ramp moesten ze plots midden in de nacht hun bed uit en alles achterlaten, om met bussen te worden afgevoerd naar het 200 kilometer verre Kiev, waar ze in haveloze, leegstaande flats werden gepropt. Pas jaren later werd voor die oud-inwoners van Pripjat een nieuw stadje gebouwd, Slavoetysj, vijftien kilometer buiten de 'verboden zone' rond de kerncentrale. Toen wij naar Kiev reisden, verbleven al die Pripjatters nog in een troosteloze buitenwijk, ernstig getraumatiseerd vanwege het verlies van hun thuis en

de vreemde stralingsziekten waaraan zij zelf en hun kinderen sinds de ramp leden.

HET BOZE OOG

Mijn eerste reis naar Kiev verliep niet zonder problemen. Bij aankomst op het vliegveld van Moskou, van waaruit we nog een uurtje naar Kiev moesten doorvliegen, kwamen Russische douaniers erachter dat mijn visum niet in orde was. Er was iets mis met de data. En dat werd mij niet op de allervriendelijkste manier duidelijk gemaakt. Gelukkig fungeerde mijn in Rusland geboren begeleidster, tevens vloeiend Nederlands sprekend, als mijn reddingsboei. Zonder haar was ik Rusland nooit binnengekomen en daarna misschien ook al drie keer uitgezet.

Met autoritaire douanetypes krijg ik steevast ruzie. En ja, die ochtend trof ik weer zo'n foute beampte: een stevige mevrouw, haar boze gezicht fel opgeschilderd met de, in Rusland razendpopulaire, modekleur roze. Heel veel roze op haar oogleden, in de vorm van driehoekjes, en ook haar wangen felroze gepimpt. Op zich zeer clownesk, ware het niet dat ze zo kwaadaardig en kil uit haar ogen keek. Minachtend nam zij ons op, van top tot teen. Ze voelde zich duidelijk oppermachtig in haar potsierlijke uniform. En toen ze ontdekte dat er iets mis was met mijn paperassen, zag je haar helemaal groeien. Met een lange, rode, gespitste vingernagel tikte zij op mijn visumformulier.

Mijn begeleidster en ik wisten donders goed dat er iets mis was, maar we deden alsof we gek waren. Een dag te vroeg aankomen en dan snel even een datum laten wijzigen was in Rusland godsonmogelijk. Wij wisten dat de visadata onjuist waren, maar hadden het risico genomen. Op bitse toon werden wij verwezen naar het kantoor van 'de chef'. Mijn gids besloot op dat moment alleen ten strijde te trekken. Ze verzocht mij buiten het hok van de grote baas te blijven. Binnen had 'de chef' haar eerst verveeld gezegd dat het uitgesloten was zonder de vereiste stempels met *Aeroflot* naar Kiev door te vliegen. Maar mijn gids haalde er heel slim de *RTR* bij, de *Russische Staatstelevisie*, met welke wij voor deze productie samenwerkten. En ze vertelde dat wij twee volwassen vrouwen waren die in het radioactieve Tsjernobyl hun leven gingen riskeren om een fondsenwervende reportage te maken ten bate van de Russische stralingsslachtoffertjes. Dat risico was best een tikkie overdreven, maar verder werkte haar aanpak wel. De chef zette de stempels, *het Boze Oog* moest ons doorlaten.

En een uurtje later landden we keurig op Boryspil, de luchthaven van Kiev. Mijn producent Peter de Vos en fotograaf Henny Miltenburg stonden

ons daar op te wachten. Zij waren met de cameracrew vooruit gereisd. Peter had ook alvast een voorbereidend interview gedaan met Tatjana, de moeder van Natasja, een meisje met een mysterieuze bloedafwijking door de radioactieve straling. Ook Natasja's kleine zusje Ilonka, een peuter geboren kort na de ramp, leed aan de gevolgen van stralingsziekte. Natasja was volledig verlamd geraakt, in de dagen direct na de ontploffing van Reactor 4 in de kerncentrale van Tsjernobyl. Ze was naar het ziekenhuis gebracht, daar zwegen alle artsen als het graf over het waarom van haar plotselinge verlamming. In die tijd eiste de Russische regering nog complete geheimhouding. Ik sprak zelf ook dokters die mij vertelden dat ze de diagnose 'leukemie door straling' niet mochten stellen. De overheid had de mensen ook gewoon besmette melk laten drinken en vergiftigde landbouwproducten laten eten.

NA ZDOROVJE

Henny Miltenburg, werkend aan een fotoboek over de radioactief besmette kinderen van Tsjernobyl, was in Kiev, samen met mijn vriendin Vivian Boelen. 'Viv' en Henny hadden toen een liefdesrelatie. 's Avonds om zes uur, op de dag van mijn aankomst, zouden we met z'n allen, op uitnodiging van onze lokale Russische begeleiders, in een restaurant bespreken wat we allemaal wilden gaan filmen in Kiev en Pripjat. We kwamen terecht in zo'n echt Russisch restaurant; witte borden met gouden randjes op de keurig gedekte tafel, met naast onze borden zo'n 'oostblokbestek', zoals ik dat noem. Duw je een beetje hard op je vork, dan staat meteen de steel krom. "Uri Geller!"; riep ik toen mij dat gebeurde. Niet dat die Russen ooit van Uri Geller hadden gehoord, maar ze lachten wel braaf mee.

Ter ere van mijn aanwezigheid – dat begreep ik althans van Viv – stond er deze avond champagne op tafel. En daarnaast nog flessen wodka, cognac, mineraalwater en cola. Geen *Coca-Cola*, maar *Pepsi*. Want in 1959 had Richard Nixon, de Amerikaanse vicepresident onder Dwight D. Eisenhower, een bezoek aan de Sovjet-Unie gebracht om escalatie van de Koude Oorlog te voorkomen. Nixon reisde in het gezelschap van een grote Amerikaanse handelsdelegatie en hij ontmoette de Russische president Nikita Chroesjtsjov op de *American Trade Fair* in Moskou. Tijdens het gezamenlijk bekijken van een moderne *American kitchen*, met dito koelkast en fornuis, ontstond er plots een fikse ruzie tussen de Sovjetleider en Nixon. Donald Kendall, vicepresident van *PepsiCo*, was erbij. Hij probeerde de gemoederen te sussen door de heetgebakerde Chroesjtsjov een bekertje *Pepsi*-cola aan te bieden en warempel, dat werkte. Chroesjtsjov vond die *Pepsi* hartstikke lekker. Hier-

door verwierf *PepsiCo* een monopoliecontract in de Sovjet-Unie – *Coca-Cola* mocht pas 26 jaar later het land in – en sindsdien dronk iedere Rus een, onder licentie in Rusland gebottelde, variant van Pepsi-cola.

Maar even terug naar de restauranttafel. Ik vond dus uit: wodka is geen wijn. Dat goedje is veel gevaarlijker. Word je door Russen uitgenodigd, dan mag je rekenen op breedvoerige toespraken, waarbij, na iedere volzin, het wodkaglas wordt geheven om te proosten. Je wordt dan ook in straf tempo zo dronken als een dragonder. Halverwege de maaltijd waren we al behoorlijk onbekwaam. Cameraman Michel moest echt even naar buiten om een rondje te lopen en wat frisse wind in te ademen. Intussen knalden de kurken van de champagne, zoet en niet koud. Ook daarmee moest worden geproost. Vervolgens verschenen er nog flessen wijn op tafel. Uiteindelijk stonden er, naast elk wit bord met gouden randje, vier glazen met evenzoveel verschillende dranken, die continu werd bijgevuld. We dronken alles door elkaar, proost!, *na zdorovje!* |De glazen wodka moesten ook verplicht in één teug achterover. Eerst brand je je keel en springen de tranen je in de ogen, maar daarna wen je eraan. En dan is het leed natuurlijk helemaal niet meer te overzien, vooral *the morning after*. Maar het was die avond wel oergezellig met onze Russische vrienden, we haakten allemaal onze armen in elkaar: *Auf der Bruderschaft, na zdorovje!*

LIVE VANUIT MOSKOU

We hadden ook de tijd mee, daar in Rusland. Want in het voorjaar van 1990 waaide er een nieuwe wind door de Sovjet-Unie. Gorbatsjov, in '85 aan de macht gekomen, had, na enkele jaren van veel tegenwerking, de *glasnost* (meer openheid) en de *perestrojka* (staatkundige en economische hervormingen) erdoorheen gedrukt. En in het kader van die openheid vond hij eveneens dat de directe slachtoffers van de kernramp erkenning en hulp verdienden, ook al moest die hulp deels uit het Westen komen. Vandaar dat wij toestemming hadden gekregen beelden en interviews in Kiev en Pripjat te maken.

Onze filmpjes waren niet alleen bedoeld om geld in te zamelen voor de Stichting Kinderen van Tsjernobyl in mijn reguliere *Tineke*-uitzendingen. De interviews met de moeders van Pripjat en hun radioactief besmette kinderen zouden op 12 en 13 mei 1990 ook onderdeel uitmaken van twee *Tineke*-shows vanuit Moskou, die niet alleen in Nederland maar ook in de Sovjet-Unie en andere Oostbloklanden live zouden worden uitgezonden. Een unicum, nooit eerder gebeurd!

Het initiatief voor die Moskou-uitzendingen kwam van Karel van Gelderen,

directeur van *Perestrojka Reizen* in Bilthoven en secretaris van de *Culturele Stichting Nederland-Sovjet-Unie*. Hij zorgde voor de samenwerking met de Russische overheid. Wij mochten het Russische volk de rampzalige gevolgen van de kernramp tonen. En ook mochten we laten zien hoe aardig wij in Nederland waren met die vakantieweekjes voor de arme, zieke kinderen van Tsjernobyl. Mijn hemel, zet je dat af tegen de Russische overheid onder Poetin, dat kun je wel zeggen dat dat land weer helemaal terug is naar het jaar nul. Doodzonde!

SCHULDGEVOEL

Maar goed, ik ging dus op bezoek bij Tatjana en haar twee kinderen in de buitenwijk van Kiev, waar al die mensen uit Pripjat naartoe waren gedeporteerd. Natasja bleek redelijk hersteld van haar verlamningsverschijnselen, maar was nu, vier jaar na de ramp, nog altijd zwak, vaak ziek en ze werd geplaagd door mysterieuze tumoren. Haar peuterzusje kampte vooral met ademhalingsproblemen.

We interviewden moeder Tatjana buiten, op straat voor die grauwe flats, met om ons heen tientallen nieuwsgierige Pripjat-kinderen.

“Praat op televisie maar niet over de kernexplosie”, zei Tatjana in het Russisch tegen me, terwijl ze mijn hand stevig vastpakte. Opgegroeid tijdens de Sovjet-dictatuur, was ze duidelijk als de dood zich schuldig te maken aan verwijten richting de overheid. Mijn gids vertaalde alles. “Laat de mensen in jouw land weten dat onze kinderen helemaal niets hebben, geen medicijnen, geen medische hulp”, sprak ze en daarna begon Tatjana zachtjes te huilen. Ik sloeg mijn armen om haar heen. Mijn gedachten gingen meteen naar SaraLee, tien jaar jong toen. Je moet er toch niet aan denken dat jouw kind zoiets overkomt, doodziek door radioactieve straling.

Al die kinderen om mij heen, daar tussen die flats in Kiev, hadden stuk voor stuk opvallend bleke gezichtjes. Maar het waren ook gewoon nog ondeugende kinderen, gelukkig maar. Ze duwden en stompten elkaar in een poging mij aan te raken. Elk van hen probeerde de ballonnetjes, die ik uitdeelde, te pakken te krijgen. Liefst twee in plaats van één. Nadat een van de meisjes mij ook nog even haar tamme hamstertje had laten zien en een ander kind trots haar Engelse woordjes had gedemonstreerd, troonden Tatjana en twee van haar vriendinnen, onder wie Natalya, mij en de crew mee naar de flat van Natalya en haar twee dochtertjes, Lena en Julia.

Wat bleek, de drie vrouwen hadden die hele ochtend in de keuken gestaan om een feestmaal voor ons te bereiden. Henny en Peter waren, tijdens de voorbereidingsinterviews een dag eerder, ook al op een dergelijke dis

onthaald. Schuld bewust fluisterde Peter me toe: “Die mensen zijn zo blij dat wij iets voor hen willen doen. Zij vinden, dat ze ons iets terug moeten geven. Weet je dat zo’n maaltijd hen twintig procent van hun maandinkomen kost? Zo gastvrij zijn ze!”

Eerder, tijdens een voorbereidingsbijeenkomst in een hotel in Moskou met de Russische staatstelevisie, onze coproducent, was ik nog nadrukkelijk gewaarschuwd: “Niks eten daar in Kiev! De radioactieve straling, het is er nog steeds niet goed!” Maar ik had het hart niet in mijn lijf de aardappelpuree met zure room, kippensoep zonder kip maar wel met een soort gehaktballetjes, alles waarvoor die vrouwen zich zo vreselijk hadden uitgesloofd, te weigeren. Na het eten pakte een van Tatjana’s vriendinnen een gitaar en gezamenlijk zongen de drie moeders en hun kinderen Oekraïense liederen voor ons. Want dat waren ze, hè, echte Oekraïners. Ze verbeterden ons, telkens wanneer wij het over ‘Russisch’ hadden: “My Ukraintsy...” Wij zijn Oekraïners.

Peter, Henny en ik voelden ons behoorlijk aangedaan. Henny vertelde me ook nog dat hij kinderen met stralingsziekten in het ziekenhuis had gefotografeerd, een dag eerder. “Was het erg?”, vroeg ik hem. Hij knikte zwijgend.

In onze video vertelde Tatjana dat ze het fantastisch vond: haar dochtertje Natasja, samen met een groepje lotgenootjes tussen de zes en twaalf jaar, lekker een weekje op vakantie naar Nederland. Natasja’s leven en dat van die andere Pripjat-kinderen, daar in Kiev, was zo in-en-in-treurig. En wat haar nog het meest ontroerde: het geld voor die vakantie week, zo’n duizend gulden per kind, kwam direct van andere moeders, mijn kijkers, ‘de moeders van Nederland’.

Natalya en haar dochters, Lena en Julia, kwamen een jaar later, in ’91, met mij mee naar Nederland. Ik haalde toen in Kiev tweehonderd Tsjernobyl-slachtoffertjes op met het vliegtuig. Die kinderen brachten we een week lang in kleine groepjes onder in vakantiehuizen door heel Nederland. Natalya en haar meisjes bleven langer. Zij logeerden zes weken bij mij in Eemdijk. Peet, SaraLee en ik waren toen niet thuis. Vriendin Adri, die in de zomermaanden altijd op ons huis paste, zorgde ervoor dat het Natalya en haar dochters aan niets ontbrak.

Adri kende Natalya al, want zij was tijdens de kerstvakantie met een koffer vol etenswaren naar Kiev gereisd. Adri had bij Natalya thuis oud en nieuw gevierd. Ze had met eigen ogen aanschouwd hoezeer de uit Pripjat gedeporteerde gezinnen honger leden. En meegemaakt hoe voedseltransporten voor de Tsjernobyl-slachtoffers vast waren komen te staan in de sneeuw, zonder dat iemand van de Russische overheid daar ook maar één vinger naar uitstak.

Toen Natalya en haar kinderen bij mij thuis logeerden, kreeg ik Adri al na één week aan de telefoon. Of ik nog wat geld kon overmaken. Want de volledige voedselvoorraad, door Peet en mij speciaal voor die zes weken van tevoren in huis gehaald, was al helemaal op. Dat arme gezin bleek totaal uitgehongerd. Adria nam Natalya, Lena en Julia mee naar de supermarkt in Baarn om opnieuw inkopen te doen. Daar wreven onze logees zich de ogen uit hun hoofd bij het zien van het honden- en kattenvoer. Niet omdat ze daar ook trek in hadden of zo, maar vanwege het enorme aanbod in allerlei variaties: lever, rundvlees, kip, zalm, tonijn, konijn, extra groenten. Grote blikken, kleine blikjes, complete diners mét en zonder maïs.

LUGUBER

Maar ik keer weer even terug naar mijn eerste bezoek aan de Sovjetrepubliek die nu Oekraïne is. In Pripjat, de verlaten stad van de kerncentrale, schrok ik van de lugubere omgeving. Lege, in de steek gelaten flatgebouwen met gebroken ramen, waar de gordijnen door naar buiten wapperden. En in die flats inderhaast achtergelaten huisraad: televisies, stoelen, een droogrek voor de was. En buiten uitgestorven straten, een pretpark in verval, waar vijf jaar daarvoor kinderen nog plezier beleefden, compleet met een in de wind krakend, roestend reuzenrad en een tentgeraamte met schots en scheef staande, verroeste botsautootjes. Nergens, maar dan ook nergens een ziel te bekennen..., behalve onze gids met geigerteller in de hand om ons te waarschuwen tegen plekken met nog steeds gevaarlijke stralingsniveaus.

In *Tineke* toonde ik die eerste beelden van Kiev, Pripjat en de gedepor-teerde, radioactief besmette kinderen en hun ouders vanaf april '90 aan mijn kijkers en het geld voor de *Kinderen van Tsjernobyl* stroomde binnen op giro 1191. Onze stichting kreeg ook hulp van Pax Christi-vrijwilligers. Die organisatie had al eerder kinderen uit Polen en Noord-Ierland voor een korte vakantie in Nederland opgevangen en begeleid. Dus zij hadden de broodnodige ervaring. Verder stelde een flink aantal vakantieparken hun huisjes gratis beschikbaar. Wij verrasten die Tsjernobyl-kinderen ook met een dagje *Efteling*, paardrijden, lekker naar het strand. Zo leuk, ze hadden nog nooit een zee gezien!

Begin mei 1990 mocht ik dus naar Moskou. Voor twee *Tineke*-uitzendingen, op zaterdag 12 en zondag 13 mei, live vanuit Rusland. Ik reisde naar de Russische hoofdstad met regisseur Willem Mouissie en 54 man NOS-personeel: cameramensen, geluidsmensen, technici, een gigantische ploeg! Veronique had kosten noch moeite gespaard voor deze coproductie met de

Russische staatstelevisie. Mijn zus Assie was erbij, voor de kookrubriek, en ook Piet Veerman van *The Cats* reisde mee om zijn prachtige solohit *Sail Away* te zingen.

Piets manager, Jaap Buijs, kennelijk bang dat wij zouden verhongeren in de Sovjet-Unie, had voor iedereen een zootje paling meegenomen. Dat deed hij vroeger al. Dan kwam hij bij Radio Veronica om de nieuwste single van The Cats te promoten. En wij wisten: dát wordt lekker gerookte paling of stoofpaling eten! Op zo'n dag vochten we om een plekje aan de lunchtafel, haha! En die nieuwe Cats-single draaiden we grijs natuurlijk, zo waren we dan ook wel weer. Ook Hans Vermeulen was mee naar Moskou, om op te treden met zijn *Rainbow Train*, inclusief Ruth Jacott, die daar toen nog deel van uitmaakte.

THESE WALLS HAVE EARS

Zo'n live-televisieshow was wel even wennen voor die Russen in de laatste dagen van het Sovje-Unie-tijdperk. Mijn Oekraïense gasten durfden in de twee uitzendingen eigenlijk nauwelijks iets te vertellen. Tijdens de voorgesprekken vroegen zij mij telkens even mee naar buiten te komen. Binnen het studiogebouw praten vonden ze griezelig. "*Because these walls have ears*", zeiden ze. Buiten vertelden ze mij dan over het gebrek aan informatie van de Russische overheid, direct na de ramp. En ze uitten hun kritiek over hoe er werd omgesprongen met de zieke volwassenen en kinderen. Ze waren nog altijd als de dood voor de Russische geheime dienst. Dus in de twee live-uitzendingen moest ik voornamelijk zélf uitleggen wat er allemaal aan de hand was en dat er zoveel kinderen radioactief besmet waren geraakt.

Live-televisie bestond in die dagen niet of nauwelijks in de Sovjet-Unie. Zelfs de nieuwsuitzendingen werden meestal kort van tevoren opgenomen, vanwege de censuur. De content diende vooraf door de staatscorrectors te worden gecontroleerd en, zo nodig, gecorrigeerd. Ook mij was op het hart gedrukt twee dagen voor mijn uitzendingen 'mijn teksten' in te leveren. Ik zei al dat ik drie keer bijna het land uit was gezet. Nou, hierom bijvoorbeeld. Toen mij werd gezegd dat ik vooraf mijn scripts diende in te leveren, reageerde ik met: "*Forget it!* Ik schrijf nooit teksten van tevoren, ook nu niet. Ik roep voor de camera wat er in mij opkomt!" Ja, kom nou zeg, het is geen toneelstuk, je weet toch nooit wat er voorbijkomt in zo'n live-uitzending?

"Als ik niet gewoon mijn gang gaan, houd ik er nu mee op! Zet mij dan het land maar uit!", riep ik. Ook hier moest mijn vertaalster weer stevig bijsturen om de gemoederen te sussen. En het bleef een stevig robbertje touwtrekken, die week voor de twee uitzendingen. Jeetje! Dan kwamen zij met "Dit kan

niet”, dan weer met “Dat kan niet”... En telkens riep ik: “Ho! *We stop!*” En dan kreeg ik op het allerlaatste moment tóch mijn zin, haha!

Naast mij had ik ook een Russische co-presentator, Vladimir Moltsjanov, een succesvolle *late night show-host* op de Russische staatstelevisie. Vladimir sprak ook vloeiend Nederlands. Een knappe man, zeer populair bij de dames. Ik kon het ook uitstekend met hem vinden. En een kettingroker, ik gaf hem een paar pakjes sigaretten, ‘geleend’ van mijn crewmembers. En ik schonk hem het scheerapparaat, dat ik kort daarvoor zelf cadeau had gekregen, na een *Gillette*-scheerdemonstratie in een van mijn eerdere *Tineke*-uitzendingen.

Vladimir ramde regelmatig met zijn vingertoppen op de microfoon om te controleren of die aan- of uitstond. Ik zei steeds: “Niet doen, dat is slecht voor die microfoon. Hij werkt prima, daar zorgen mijn NOS-jongens wel voor.” Vladimir antwoordde dan: “Maar dit is Rusland..., dit is een Russische microfoon.” Hij was zo gewend dat de apparatuur in Moskou vaker niet dan wel werkte.

Tijdens de repetities ontwaarde ik ook een nors kijkend, maar wel heel mooi meisje aan mijn presentatietafel. “Zij is *Miss Moskou* en komt ook in jouw uitzending,” werd mij verteld. Maar nog voordat ik “Hoi!” tegen haar kon roepen, was zij alweer verdwenen. En nu zat er een nog norser meisje aan tafel. Van hogerhand was besloten: *Miss Moskou* mocht toch niet meedoen. Ik moest het nu doen met *Miss Fotogeniek*. En verdomd als het niet waar is: toen ik mij direct na de opening van de eerste live-uitzending omdraaide om *Miss Fotogeniek* te introduceren, zat daar plots wéér een andere schoonheid, *Miss Charity*. Mijn mond zakte open van verbazing. Waar hebben ze die nu weer vandaan? En waarom? Vladimir had er duidelijk minder moeite mee. Vlot introduceerde hij *Miss Charity* en ik kreeg meteen de slappe lach. “Ja *Tineke*”, zei hij nog maar eens, “dit is Rusland!”

Ter plekke vatte ik dat weekend ook een diepe liefde op voor onze Russische decorbouwer, een wat ouder, uiterst vriendelijk heerschap met een diep doorgroefd gelaat en taneloos bekkie. En die liefde was wederzijds, want hij kuste keer op keer mijn hand. Zeker wanneer ik hem voor de zoveelste keer prees voor de wijze waarop hij had geprobeerd het *Tineke*-decor na te bouwen. In Aalsmeer beschikte ik in de studio van Joop over een prachtige *Brugman*-keuken met ultramoderne *Gaggenau*-apparatuur. In Rusland oogde dat net een tikkie anders: een kapotte koelkast, water in een grote teil en een elektrisch fornuis waarvan slechts één pit het deed. “Ach”, sprak mijn zusje vertederd, “net een keuken uit de jaren vijftig!” Nostalgie dus, zo’n sfeer waarin ik mij onmiddellijk thuisvoelde, haha. Net het keukentje van opa en oma De Nooij in hun oude, Hilversumse arbeiderswijk.

Assie beleefde trouwens ook zo haar dingetjes tijdens onze *Mission in Moscow*. Zij zou live in de uitzending Russische kip bereiden, samen met een Moskouse *sjef-povar*. Maar dat klikte voor geen meter. Dat begon al toen de Russische keukenmeester zichzelf met overduidelijke tegenzin en daarom uiterst traag het *Tineke*-keukenschort voorbond. Met dito animo smakte hij een kip op het aanrecht. Hij had eigenlijk helemaal geen zin om te koken, want het enige dat hij wilde in deze internationale tv-show was het promoten van zijn nieuwe kookboek. En opeens besloot hij dat hij eigenlijk te ‘goed’ was om in onze nostalgische tv-keuken te worden geïnterviewd. Meneer nam de benen. En toen zat Astrid, zoals ze het zelf verwoordde: “Met een kip zonder kok.”

BUZZ ALDRIN

Maar verder werden het twee fantastische uitzendingen, die zaterdag en zondag. In diezelfde week, stomtoevallig, bezocht ook Buzz Aldrin, astronaut van de Apollo 11 en de tweede mens op de maan, Moskou. Mijn redactie had geregeld dat Buzz ook voor een interviewtje zou langskomen. Ik vond dat heel bijzonder: de man die, direct nadat Neal Armstrong de eerste stap had gezet met de woorden “*it’s a small step for man, but a giant leap for mankind*”, de ladder van de maanlander was afgedaald om ook op de maan rond te wandelen. Buzz Aldrin bleek een bijzonder sympathieke tafelgast en het gekke is: onze live-uitzending vanuit de Sovjet-Unie voelde voor mij als een soortgelijk avontuur als hij had beleefd. Ook wat wij nu deden was iets unieks, nooit eerder gedaan.

En voor de Russen gold hetzelfde. Onze Russische tv-collega’s keken hun ogen uit, ze assisteerden en adoreerden de vakkundige NOS-jongens tijdens de live-verbinding, waarbij die Russen telkens weer uitriepen: “Hoe doen jullie dat toch allemaal?!” Wat wel een tikkie krankzinnig was: de NOS-cameramannen moesten verplicht met Russische apparatuur werken. Dat waren dezelfde *Philips*-tv-camera’s die zij ook in Nederland gebruikten. Maar toch werkten sommige schakelaars net iets anders. Zoals de knop voor in- en uitzoomen, die zat omgekeerd. Dus tijdens de live-uitzendingen werd regelmatig uitgezoomd, waar ingezoomd had moeten worden en andersom, haha! Dat soort gekke dingen.

Vanwege alle sigarettenrook was de studio ook stikbenauwd. Zelfs tijdens de uitzendingen rookten die Russen zich te barsten. Allemaal kettingrokers, iedereen rookte zich de kleren! Op de studiotrap stond een emmer vol smerig water, daar gooiden ze al die peuken in. Nou, liep je daar langs, dan pafte je nooit meer een sigaretje. Afschuwelijk, die stank, kokhalzen! Maar wat ik wel

ontzettend leuk vond: toen wij na de tweede uitzending aan het einde van de middag de Moskouse tv-studio uitwandelden, passeerde daar een bomvolle tram. En al die mensen zwaaiden uitbundig, want ze hadden ons Nederlanders gezien op hun Russische Staatstelevisie, nou en of!

PUINHOOP

Oh, en dan nog iets: Onze hele ploeg keerde zonder gympen huiswaarts. De Russische collega's waren niet alleen enorm onder de indruk van onze manier van werken, maar ook van onze spullen en kleding. Wij liepen bijna allemaal op *Nike*-sneakers. Nou, die vonden zij ge-wel-dig! Dus die hebben we allemaal maar weggegeven. Want voor gewone Russen waren *Nike*-sneakers zoiets als een onbereikbare wensdroom. Je moet weten: er waren in die tijd gewoon geen winkels in Rusland, laat staan luxe sportzaken. De latere verwestering was in '90 nog niet tot Moskou doorgedrongen. McDonald's had wel net z'n allereerste Russische burgertent geopend, maar verder viel er helemaal niks te kopen.

Voor nieuwe schoenen moest je wachten op een staatsbericht in de krant: 'Morgen worden daar-of-daar schoenen verkocht.' En dan stonden 's ochtends om vier uur honderden mensen in de rij op die bewuste locatie. Je mocht één doos schoenen kopen. En je had de doos maar te nemen die jou werd aangereikt en anders niet. Dus mensen met maatje 38 kregen maat 44 mee. Passen of kiezen was er gewoon niet bij. Ik heb dat met eigen ogen aanschouwd en ik werd razend: Hoe kun je als staat zo slecht voor je burgers zorgen? Dat communisme: alle mensen gelijk? Alleen al aan de verschillende schoenmaten zie je dat het volstreekte nonsens is! Je toont gewoon je complete minachting van je burgers als je ze zo behandelt. En wat er dus gebeurde: honderden mensen stonden een dag later opnieuw in lange rijen. Om hun nieuwe schoenen met elkaar te ruilen. Wat een puinhoop!

GORDON

Dank zij onze actie *Kinderen van Tsjernobyl* leerde ik ook Gordon kennen. Hij had een Engelstalig liedje opgenomen, kwam daarmee naar mij toe en riep: "Dit is voor de kinderen van Tsjernobyl!" Nou, als hij had geroepen dat het over de nieuwe sinaasappelooft in Spanje ging, had ik het ook geloofd. Ik zei eerlijk: "Sorry, maar ik hoor hier niks in. Ik snap ook niets van de tekst, dit liedje boeit me echt niet." Maar denk je dat hij afdroop? Welnee, de dag erop kwam hij bij me terug, die aparte Amsterdammer, samen met zijn producer Peter van Asten. Ze waren de studio ingedoken en hadden er een heel ander liedje van gemaakt, met een Nederlandse tekst: *Er Is Heel Veel Te Doen*.

Toen zei ik: “Ja, dat vind ik wel leuk.” Ik besloot er een videoclip van te maken, voor de fundraising. We haalden er een kinderkoor bij en schoten een hartstikke leuk filmpje op het IJsselmeer bij Spakenburg, op een van de bidders van de *Bruine Vloot*, de *BU16* van Jan Schuurman. Veronique zond de clip meer dan veertig keer uit. En Gordon en ik raakten binnen een paar weken dik bevriend. Toen we samen met een groepje Oekraïense vakantiekindjes een rondvaart maakten door de Amsterdamse grachten, liet Gordon mij een cassettebandje horen met alweer een nieuw liedje van hem: *Kon ik maar even bij je zijn*. Mijn haren stonden meteen overeind. Ik wilde het nog een keer horen en nog eens. Ik voelde: dit kan een hele dikke hit worden! Hetzelfde gebeurde me bij zijn tweede nummer, *Blijf je bij mij vannacht*. Ik wist zeker dat die twee liedjes na meer dan een kwart eeuw nog steeds op de radio zouden worden gedraaid.

Gordon kwam al heel snel bij Peet en mij op visite, met zijn toenmalige vriendje, Patrick de Bruin. Pat was elf jaar lang de liefdespartner van Gordon, nu niet meer. Hij behoort nog wel steeds tot Gordons leven. Die twee wonen zelfs samen in één huis in Blaricum, de een aan de linker-, de ander aan de rechterkant.

Later nam ik Gordon ook mee naar Kiev. We reisden daarnaartoe om een film te maken over hoe een Tsjernobyl-gezin daar kerst vierde. Omdat die arme drommels echt helemaal niks te makken hadden, zat mijn koffer volgepropt met lekker eten. En Gordon, in het bezit van een koksdiploma, heeft toen een fantastisch kersdiner voor die mensen bereid, haha!

En er is nog iets wat ik met Gordon deel: we werden allebei op hetzelfde moment verliefd op Zuid-Afrika. De Engelstalige versie van *Kon ik maar even bij je zijn* werd ook in Zuid-Afrika een bescheiden hit. Gordon vond het zo'n heerlijk land dat hij daar, in Kaapstad, een tweede huis kocht, een flat. In 2012 zette hij dat appartement weer te koop. In de bladen riep hij toen dat hij nooit meer naar dat 'gewelddadige kolereklotenland' ging. Hij was bang geworden, voelde zich niet langer veilig in Zuid-Afrika omdat de zwarte bevolking daar blanke boeren zou vermoorden. Nou, dat gebeurde misschien een paar duizend kilometer naar het noorden, bij Johannesburg en zo. Of in Zimbabwe. Maar zeker niet in de omgeving van Kaapstad.

Ja, laatst is er een wijnboer in Stellenbosch vermoord, door criminelen. Maar dat gebeurt in Nederland ook. Maar dat er sprake zou zijn van een soort genocide op blanke boeren, wat ook door Trump en Musk wereldkundig werd gemaakt, dat is volstreekte nonsens. Moet je nodig roepen, dat soort dingen, als je een land uit de goot wilt halen. Dat vond ik dus heel slecht van Gordon. En dus reageerde ik in de media zeer pissig op zijn uitla-

tingen. Hij noemde mij vervolgens “Tineke de Takkentrol” en ik hem, op mijn beurt, “de over het paard getilde volkszanger”, haha!

Ja, we hadden elkaar daar even helemaal leuk te pakken. Maar verder is er tussen mij en Gordon niks aan de hand, we zijn nog altijd uiterst bevriend. Ik ben niet zomaar op hem gesteld, ik hou erg veel van die jongen. Gordon is toch een soort kind van me, ik ben dol op hem. Hij noemt mij nu zijn “showbizmoeder”. Iedereen dacht: “Jij hebt zware ruzie met Gordon.” Maar we hadden helemaal geen ruzie. Alles wordt zo uitvergroot en opgeblazen. Jammer. Maar goed, Gordon en ik weten zelf wel wat er aan de hand was, niet meer dan een storm in een glas water. We zeggen allebei recht voor z’n raap wat we denken en als we een keer boos zijn is dat ook zo weer over.

Toen Peet en ik voor het eerst samen op vakantie in Zuid-Afrika waren, logeerden wij dus in dat prachtige appartement van Gordon, op de bovenste verdieping van het *Perspectives Building* aan Roeland Street in Kaapstad, met aan de ene kant uitzicht op de Tafelberg en vanaf de andere kant zag je de haven liggen, prachtig! Peet en ik raakten helemaal verkikkerd op dat land en kochten zelf ook een loft in Kaapstad, plus een vakantiechalet in Velddrif. Maar daar kom ik nog op terug.

DOODSBENAUWD

Ik wil ook nog even wat kwijt over andere spontane geldinzamelingsacties voor de *Kinderen van Tsjernobyl*. Iemand die zich met hart en ziel voor onze stichting inzette was Bert Majoor, toneelmeester bij het Nederlands Omroep Bedrijf en onmisbaar organisator bij alle grote Joop van den Endeshows. Bert zorgde er bijvoorbeeld voor dat tijdens de wedstrijd Ajax-PSV met twintig collectebussen geld mocht worden ingezameld. En toen schilder Aat Veldhoen tijdens het tv-programma *Een van de Acht* van Jos Brink een prachtig schilderij maakte (een grote moedervogel, die haar vier jonkies een rups voert), regelde Bert dat de opbrengst van dat schilderij ter waarde van 10.000 gulden naar de stichting ging.

Ook organiseerde hij een benefietvoetbalwedstrijd tussen oud-internationals en BN'ers, als voorprogramma van de kraker tussen De Graafschap en NAC. Het stadion zat bomvol, want ‘de superboeren’ stonden op het punt kampioen van de Eerste Divisie te worden. Ik moest, voorafgaand aan die wedstrijd, het veld op om alle BN'ers en oud-internationals een vriendelijk handje te geven. Doodsbenauwd was ik. Want ik ben bang voor mensenmassa's in grote zalen of stadions. Een neurose, opgelopen tijdens dat concert van The Rolling Stones in het Scheveningse Kurhaus.

Die neurose werd later nog verergerd door een vol bierblikje dat tegen

mijn hoofd werd gesmeten tijdens een popconcert, ook in een stadion. Eigenlijk durfde ik nooit meer een stadion in. Maar nu moest ik wel. Bert had in de smiezen dat ik niet bepaald stond te trappelen om het veld op te gaan. “Geef me je hand maar”, zei hij en als een klein kind klemde ik me aan hem vast. Hand in hand liepen we het voetbalveld op. Mijn hart bonsde in mijn keel, mijn knieën knikten. “Kom op wijffie”, lachte Bert, “we gaan geld verdienen voor je stichting.” Achter ons aan liepen de voetballers. We kregen een ovationeel applaus en gejuich van het publiek. Via de stadionspeaker kondigde Ben Cramer aan wie er voor *Kinderen van Tsjernobyl* zouden gaan voetballen. En er werd een heel mooi bedrag opgehaald.

HILDE

Vijf jaar lang bleef *Kinderen van Tsjernobyl* iedere zomer vakanties organiseren. Daar ben ik nog trots op. Ik kreeg er de *Prix d’Humanité* voor. Mijn vriendin Hilde (Dianne Marchal), de ex van Hans Vermeulen, nam als zangeres van *The Rainbow Train* ook deel aan de twee *Tineke*-uitzendingen vanuit Moskou. Zij raakte zo betrokken bij het lot van de kinderen van Tsjernobyl, dat zij later speciaal een aantal jaren in Moskou is gaan wonen om nog meer voor die kinderen te kunnen doen.

Dat is trouwens een leuk verhaal: Wij hadden 250 kinderen naar Nederland gehaald en, in groepjes van zes, in allerlei vakantiehuysjes ondergebracht. Maar een vrijwilligster van Pax Christi was zwanger geraakt. Zij zou zes kinderen in een huisje in Limburg begeleiden. Helaas wilde de verzekering daar niet aan; een zwangere oppasmoeder, daar kon van alles mee gebeuren. Dus ik deed een beroep op mijn vriendin Hilde: “Kan jij misschien een weekje met die kinderen in dat huisje?” Nou, dat vond ze superleuk. En die kinderen ook, ze mochten met Hilde mee naar tv-opnames en naar een optreden en zo. Er ontstond zo’n hechte band tussen Hilde en die kids, dat zij ook later contact met elkaar bleven houden. Hilde regelde zelfs dat ‘haar’ kinderen voor een tweede keer naar Nederland kwamen om opnieuw een weekje vakantie met haar te vieren.

Daarnaast was Hilde bevriend geraakt met Karina, mijn Russische vertaalster in Moskou, zo’n beetje de enige die Engels sprak en niet voor de KGB werkte, haha! Karina kwam ook naar Nederland, want zij was hoteldebotel op een van mijn producers. Maar dat werd helemaal niks, Hilde ving Karina op en bood haar een logeerbedje aan. Die twee werden zulke hartsvriendinnen, dat Hilde besloot in Moskou te gaan wonen. Niet alleen vanwege die vriendschap, maar ook omdat Hilde het gevoel had dat zij vanuit Moskou meer kon doen voor de kinderen van Tsjernobyl. Zoals het regelen van ziekenhuis-

opnames en het sturen van medicijnen of andere spullen naar Kiev. Vanuit Nederland kon je niet zo heel veel doen, alles moest via Moskou. Dingen direct in Oekraïne regelen, als buitenlander, was niet toegestaan. Dus Hilde dacht: In Moskou zit ik er bovenop! En ze vertrok.

Ze is er vijf jaar gebleven. Ze had natuurlijk wel een inkomen nodig. Daarom bood ze haar diensten aan, aan internationale bedrijven die zich in Rusland wilden vestigen. In het begin van de jaren '90 wilden veel bedrijven voet aan de grond in het nieuw Rusland van Gorbatsjov. Zo kreeg Hilde honderd dollar per dag om een *Super de Boer* in Moskou in te richten. Nou, van honderd dollar kon je in Moskou een maand leven in die tijd. Dus Hilde deed prima zaken. Totdat de situatie met Russische maffiosi, die zich overal mee bemoeiden en de ene moord na de andere pleegden, zo grimmig werd dat ze er geen zin meer in had. Ze kon in Nederland in een bandje van een vriendin gaan zingen, zo eindigde haar Russische avontuur. Hilde is nog altijd dik bevriend met Karina, die nu overigens in Engeland woont.

NAAR HILVERSUM EN BUSSUM

In 1990 werd Veronique ook officieel RTL4. RTL4-directeur Freddy Thyès eiste dat mijn *Tineke*-shows vanaf seizoen '91-'92 niet langer vanuit Aalsmeer zouden worden uitgezonden, maar vanuit de nieuwe RTL4-studio aan de Franciscusweg 49 in het Hilversumse Kerkelanden. Dat was veel goedkoper. Met de eigen RTL-studio bespaarde Thyès niet alleen op de huur van de tv-studio in Aalsmeer, maar ook op de peperdure NOS-ploeg die voor elke *Tineke* vanuit Aalsmeer moest worden ingehuurd. RTL4 beschikte over eigen cameramensen en technici.

Met een grote fruitmand kwam Freddy bij mij langs. Hij bood zijn excuses aan: "Sorry Tinus, maar je moet echt stoppen in Aalsmeer en naar ons toe komen." Nou, ik had daar eerlijk gezegd helemaal geen zin in! Ik wist dat mijn vriendin Viola Holt – toen nog Viola van Emmenes – en Dieuwertje Blok, die doordeweeks vanuit de RTL4-studio *De 5 Uur Show* presenteerden, niet eens een eigen kleedkamer hadden. Ik zei tegen Freddy: "Ik wil niet met mijn gasten één en dezelfde kleedkamer delen, dat zie ik echt niet zitten..." Maar hij beloofde: "Ik zorg ervoor dat jij een eigen kleedkamer krijgt!" Ja ja, meneer Thyès zou mij daar in Hilversum met alle egards behandelen. Dus ik zwichtte.

Het betekende ook dat Willem Herselman en ik op zoek moesten naar een andere kantoorruimte, in de buurt van Hilversum. In Aalsmeer hadden wij natuurlijk helemaal niets meer te zoeken. We vonden een heel klein huisje

in Bussum en verkasten daar voorlopig naartoe met Tenfold BV. Later, in de zomer van '92, betrokken we *Villa Heidezicht*, een groot pand en voormalig belastingkantoor aan de Brinklaan 134 in Bussum. Die ruimte hadden we ook nodig, want intussen produceerde Tenfold meer tv-programma's dan alleen *Tineke*.

46 GETROUWD MET PEET

Ook op 27 april 1991, mijn 50ste verjaardag, stond er een *Tineke*-uitzending gepland. En ik zou die zaterdag niet alleen mijn verjaardag vieren. In alle stilte zouden Peet en ik 's ochtends om half twaalf ook trouwen. Online vind je nu nog terug dat wij die dag live op televisie zouden zijn getrouwd, in mijn programma, haha! Maar zo is dat dus niet gegaan. Wij hadden elkaar ons jawoord al in de ochtend gegeven, in het gemeentehuis van Baarn. *En petit comité*, met alleen onze getuigen, onze kinderen en enkele van onze allerbeste vrienden erbij. Ik had er van tevoren bewust met geen woord over gerept in de media. Niemand in de buitenwereld wist er iets van. Ik wilde in de weken voorafgaand aan ons huwelijk absoluut geen toestanden in de bladen. Peet en ik zaten echt niet te wachten op allerlei verhalen en foto's met of rond onze eerdere relaties en zo.

Peet en ik woonden intussen al maanden gezellig samen. Peet had zijn zoon Mark ook meegekomen naar Eemdijk. Nadat zijn dochters Saskia en Chantal op zichzelf waren gaan wonen, had Peet zijn beeldschone woning, de oudste boerderij van Laren, aan mijn zakenpartner Willem Herselman verkocht. Voor een vriendenprijsje, omdat Willem nog maar net voor zichzelf was begonnen. Peet en ik leefden dus eigenlijk als een echt stelletje en op zeker moment zei ik hem: "Jij bent nu 67 en ik vind het zo raar, God betere het, over jou te praten als 'mijn vriendje'..., jij bent gewoon 'mijn man'!" En toen antwoordde hij: "Ja..., laten we maar gaan trouwen."

Op de Grote Dag stond Puck, mijn visagiste, al om acht uur 's ochtends bij mij op de stoep in Eemdijk. Zij deed mijn make-up. Even later arriveerde ook Zus, mijn vaste kleedster. Ze zagen er allebei fantastisch uit, want in mijn uitnodiging had ik alle bruiloftsgasten gevraagd zich in feestelijke kledij te hullen. Toen Puck met mijn haar begon, stuurde ik Peet de slaapkamer uit. Ineens wilde ik dat hij mij pas weer zou zien met alles erop en eraan.

Tegen tien arriveerden mijn kinderen, wat zagen ze er stralend uit! Tuffie in een prachtige, goudkleurige strapless jurk met een rood jasje erop. SaraLee in een zwartfluwelen jurkje met boothals en een felgekleurde panty eronder. Michael droeg een keurig colbertje en een stropdas, maar zijn overhemd met gekrulde punten keurde ik streng af. Ik liet hem dat omwisselen voor een overhemd uit de voorraad van Peet.

Vanaf dat moment werd het een gekkenhuis. De een na de ander kwam binnen, Peets kinderen, Assie, Annebel, het bruidsboeket en de corsages, lelietjes-van-dalen en vergeet-me-nietjes. Ik onderging het allemaal in een roes. Ook hoe we naar het stadhuis werden gereden, waar een grote schare vrienden, allemaal op hun paasbest gekleed, buiten stond te wachten. En de prachtige persoonlijke toespraak van de ambtenaar van de burgerlijke stand, waarbij ik zeer geëmotioneerd raakte, omdat ik het zo verschrikkelijk vond dat mijn vader – die tot een week voor ons huwelijk nog in zijn rolstoel had gezeten – er zo slecht aan toe was dat hij in zijn bed had moeten blijven. En daarna dat applaus en gejuich, toen de ambtenaar zei: “En dan verklaar ik u nu tot man en vrouw...”

Na de officiële huwelijksvoltrekking reden we met vrijwel het gehele genodigdegenzelschap van Baarn naar de studio in Hilversum. Toen we binnenkwamen knalden de champagneturken. Ik had mijn redactiecollega’s kort tevoren ingelicht, want ik wilde er wel *iets* aan doen in mijn uitzending. Ik kon toch moeilijk in vol ornaat, met hoedje en bruidsboeket, de studio binnenkomen en iedereen op die manier verrassen. Dus mijn teamleden wisten ervan, maar op de studiovloer was verder niemand ervan op de hoogte dat Peet en ik die ochtend waren getrouwd. Voor de cameramensen, technici en studiegasten kwam het als een complete verrassing.

En iedereen vond het helemaal fantastisch. Het leuke is dat de crewleden Peet ook allemaal goed kenden, omdat hij altijd met mij meekwam naar de studio. Dus deze *Tineke*-show mondde uit in één groot feest. Hans Vermeulen, als goede huisvriend op de hoogte van mijn huwelijk, had speciaal voor Peet en mij het lied *A Wedding Day* gecomponeerd, dat tijdens de uitzending door alle vrienden werd meegezongen. Dat emotioneerde mij enorm. Na afloop namen Peet en ik de hele bups, al onze gasten plus alle *Tineke*-medewerkers, mee naar een restaurant in Loosdrecht om nog even lekker door te partyen.

HONDERDEN WITTE *TINEKE*-ROZEN

Voor onze *honeymoon* vlogen Peet en ik de volgende dag naar Wenen. In het vliegtuig kregen we champagne en gelukwensen van de complete bemanning. We logeerden in het luxe *Hotel Bristol*, gebouwd in 1892, pal naast de *Wiener Staatsoper*. Prachtig ingericht, Jugendstil op z'n best. Toen Peet en ik onze hotelkamer binnenstapten, bleek die versierd met honderden witte rozen, geweldig! En niet zomaar witte rozen. Kort voor ons huwelijk had kweker-bloemenexporteur Verbeek uit Aalsmeer zijn nieuwste witte roos naar mij vernoemd. Onze hotelkamer was één tapijt van *Tineke*-rozen! Ik

herinner me nog goed hoe de *Tineke*-roos plechtig ten doop werd gehouden in Aalsmeer. Ik moest daarnaartoe, burgemeester Joost Hoffscholte was erbij, plus nog een paar hotemetoten. Heel officieel allemaal.

En er zit nog een leuk verhaal aan vast. Een paar jaar later vertoefde ik voor *Tineke en de Paranormale Wereld* in Zimbabwe, waar meer dan twintig schoolkinderen een ufo hadden gezien. Mijn camerateam en ik hadden slechts twee dagen om daar te filmen. En in Afrika eet je tussen de middag niet zomaar even iets van de straat. Als je maar twee dagen hebt en iemand wordt ziek, dan hang je. Dus voor de lunch reden wij vanaf onze filmlocatie rap terug naar ons hotel om daar een snelle – lees: veilige – hap te nuttigen. Maar verdraaid, bij het buffet in het restaurant stond een enorme rij wachtende mensen. Dan maar voorpiepen, dacht ik. Dus ik pakte een bord en sneakte stiekem tussen de voorste mensen in. En meteen riep iemand, in het Nederlands: “Ja zeg Tineke, dat gaat zomaar niet...”

Dus ik keek op, zag een meneer en zei: “Ja sorry hoor, we zijn hier om te filmen en we hebben maar heel even om te eten...” Waarop die man vroeg: “Hoe is het met de *Tineke*-roos?” Ik dacht: huh, *Tineke*-roos, wat bedoelt-ie, en ik antwoordde: “Geen idee.” Waarop hij zei: “Nou ik wel..., de *Tineke* staat hier op dit moment acht hectare breed in bloei.” Ik vroeg: “Hoe weet u dat?” En hij zei: “Ik ben de teler. Wij kweken de *Tineke* hier in Zimbabwe.” Die meneer was dus van Kwekerij Verbeek en mijn witte roos, zo vertelde hij, was een grandioos succes. Hij deed het stukken beter dan mijn oranje tulp, want die was er ook, de *Tineke*-tulp, beeldschoon, met een prachtig gekarteld randje. Die heeft bij mijn weten helaas maar één seizoen bestaan.

Maar terug naar Hotel Bristol in Wenen. Nadat we daar waren gearriveerd, zei ik tegen Peet: “Weet je wat we doen? We blijven de rest van de dag lekker in het hotel en als we straks honger krijgen, bellen we de roomservice, dan eten we gewoon hier op onze kamer.” Peet was het volledig met mij eens, we hadden nog zoveel te bepraten samen, over de voorgaande dag. Onze kamer had een heuse sofa en twee heel grote mahoniehouten bedden. Maar ja, twee bedden tijdens je honeymoon, da’s natuurlijk niks, dus ik gooide onze beider hoofdkussens lekker op één ledikant.

VIOOLTJESGORDIJNEN

Een paar weken later reden we, zaterdagavond na de uitzending, met een groot deel van onze huwelijkscadeaus naar ons middeleeuws vakantiehuis in Zuid-Frankrijk. Van mijn zus Assie had ik een schitterende ijzeren kroonluchter gekregen. Voor boven de keukentafel. We beschikten daar in Malviès le Haut toen nog niet over elektriciteit. Alles was er zeer Spartaans. Dus in de

kroonluchter plaatsten we echte kaarsen. Ook de rest van het huis verlichtten we met kaarsen. Zó gezellig en romantisch! Af en toe sloop ik stiekem naar buiten om door de ramen naar binnen te gluren. Net een sprookje!

Peet en ik waren deze keer niet alleen naar Frankrijk gereden. Ook Assie, mijn visagiste Puck en mijn kleedster Zus waren mee. Assie had dat allemaal zo georganiseerd. Zoals ik al eerder vertelde: ik had Assie de supervisie gegeven over het op orde brengen van het benedenhuis, waar de muizen de gordijnen hadden aangevreten. Er moesten nieuwe worden genaaid. En aangezien beide zussen De Nooij wat de naaikunst betreft twee linkerhanden hebben, moesten er hulpdiensten worden aangerukt. Mijn kleedster Zus gold als de *koningin van naald en draad*. Dus Assie had Zus bewerkt mee te gaan: “Wil je er niet even een paar daagjes tussenuit? Lekker naar *La Douce France?*” Nou, Zus hoefde niet te worden omgepraat. Zij riep meteen: “Leuk! Zet mij maar neer in het zonnetje met uitzicht op de bergen en ik naai jullie gordijnen wel.” Ook Puck stelde zich direct beschikbaar.

Dus eenmaal in Frankrijk toog Assie naar de markt, ze kocht paarse viooltjesgordijnen voor de keuken. Een paar dagen later ging ze weer, nu kwam ze thuis met hardroze bloemengordijnen voor de woonkamer. Ik herinner me vooral de eerste avond nog goed. Na het eten hingen we nog uren aan de keukentafel en lachten heel wat af. Mede dankzij twee magnumflessen champagne, ook huwelijkscadeaus, waaruit we maar bleven doorschenken. Luid riepen we uit ‘dat je echt niet kon proeven dat die flessen zo’n lange reis hadden gemaakt’. Vooral bergje op waren ze alvast flink voorgeschud in de grote krat met cadeautjes. Een echte vinoloog had er een rolberoerte van gekregen, maar wij vonden alles lekker.

De volgende ochtend haalden we stokbrood en croissants bij de *boulangier au village*. Er moesten ook gordijnroetjes worden gekocht. Assie had als een hoofdopzichter het hele huis doorgelopen, met pen en agenda voor aantekeningen en een lintmeter om alle ramen op te meten. Tot haar grote vreugde had ze ontdekt dat er voor een paar ramen nog oude roetjes hingen van puur koper. Deze wilde ze oppoetsen en hergebruiken. Voor de overige ramen ging ze op pad, samen met Puck, om nieuwe roetjes te kopen, die qua sfeer bij de oude moesten passen. Toen ze die in Olargues niet konden vinden, besloten ze rustig zestig kilometer door te rijden naar de volgende stad om daar de juiste koperkleurige *tringles à rideaux* aan te schaffen.

Zus ging helemaal nergens naartoe. Zij naaide de paarsblauwe viooltjes en hardroze anemoontjes op de negentig jaar oude handnaaimachine, die volgens haar nog liep “als een veertje”. Intussen ontdeed Peet de meeste ramen aan de buitenkant van de wild groeiende wingerd. Zo’n klimplant

hoort helemaal bij die middeleeuwse muren, maar het is natuurlijk reuze onhandig als je niet meer door de ramen naar de tuin en bergen kunt kijken.

Assie en Puck, inmiddels terug, zaten gordijnringen aan te naaien. En ik dacht: laat mij ook even meehelpen. Dus pakte ik naald en draad. Hup, draad door het oog van de naald en dan de draad even afbijten. Maar toen was het: krak! Een scherf van mijn tand, ik voelde het zo afbreken. Mijn voortand nog wel! Ik vervloekte mijn eigen stommititeit en rende naar de slaapkamer om mijn vergrootspiegel erbij te pakken. Mezelf toegrijnzend, zonder dat er iets te lachen viel, staarde ik naar mijn gebit. Idioot, die ik was! Garen doorbijten terwijl ik een schaar had moeten gebruiken. Mijn moeder deed dat altijd, een beeld uit mijn kinderjaren, haar slechte gewoonte had ik klakkeloos overgenomen. En daar zat ik dan in Zuid-Frankrijk, bovenop een berg, met een stukje uit mijn voortand...

Hoogst geïrriteerd liet ik het gordijnringen aannaaien maar voor wat het was. En terwijl iedereen lekker bezig was, hing ik een beetje lui in mijn stoel, ondertussen bedenkend hoe ik de gebeurtenissen van deze dag zou gaan beschrijven in mijn komende *Flair*-stukje. Maar plots ontwaarde ik een klein muisje, rondscharrelend achter de dekenkist. Het diertje tilde zijn kopje op en we keken elkaar even kort aan. Ik dacht (en hij zag dat): O jee, jij bent nooit alleen muis. Straks kruipen jij en jouw broertjes en zusjes in de piano. Dat was mijn grootste angst. En ter plekke bedacht ik het meest natuurlijke – en gruwelijke – bestrijdingsmiddel. De volgende keer zou ik een van onze drie poezen in Eemdijk mee hier naartoe nemen...

47 MADAME TUSSAUDS

Een ander memorabel moment uit '91 is mijn trip naar het atelier van een beeldhouwster in Londen. Bij haar poseerde ik voor mijn wassen beeld in het Amsterdamse *Madame Tussauds*. Mijn hemel, wat daar allemaal bij komt kijken, bij één zo'n wassen beeld! Geloof me of niet, maar in totaal werken er zo'n twintig man aan, negen maanden lang: fotografen, pruikenmakers, *bodycasters*, beeldhouwers, make-upartiesten et cetera! Ik heb me laten vertellen dat zo'n wassen beeld vandaag de dag ruim 150.000 euro kost. Dus in '91 zal dat zo'n 150.000 gulden zijn geweest. Een kapitaal!

En dan te bedenken dat ik nu, anno 2026, ergens in de donkere kelders van Madame Tussauds sta te verstoffen. Jaja, ik ben bijna klaar om te worden omgesmolten. Want *Tineke* wordt niet meer geëxposeerd. Roem is vergankelijk. Op koningin Beatrix na was ik ooit even 'de bekendste Nederlandse vrouw'. Niks om van naast je schoenen te gaan lopen, trouwens. Want tijdens mijn hoogtijdagen waren de mediasalarissen nog niet zo gigantisch als nu. Ik was allang blij dat ik er een werkster van kon betalen, haha!

Maar over roem en vergankelijkheid gesproken: laatst liep een van de verzorgsters van het Rosa Spier Huis even bij mij naar binnen, zo'n leuke jonge meid. Ze werkte hier pas en zei: "Wat leuk hè mevrouw, dat u in het Rosa Spier Huis woont, tussen allemaal beroemde mensen. Kent u die mensen ook?" Ik mompelde iets onverstaanbaars, wat haar deed concluderen: "Oh, u bent geen bekende artiest...?" Toen ze mijn appartement weer uit wilde lopen, zag ze een foto van het Veronica-zendschip, aan de muur in mijn entreegangetje. Nu ging er een lichtje bij haar branden: "Oh, u heeft vroeger gevaren!"

Tien jaar geleden kwam mijn kleindochter Luna, toen dertien, beduusd, misschien zelfs wel een beetje bezorgd bij me: "Oma, ze zeggen dat jij beroemd bent. Maar in mijn klas zit niemand die jou kent, hoor..."

In de tijd dat ik mijn *TinekeShow* op Radio 5 presenteerde, nam ik mijn kleindochters weleens mee naar de studio. Dat vonden ze heel gewoon, ze waren vooral geïnteresseerd in de lift van het gebouw. Verder hadden ze in het geheel niet door dat ik daar iets voor duizenden luisteraars presenteerde. Er is er dus niet veel bij ze blijven hangen, haha.

Mensen met een leeftijd van boven de veertig zijn met mij opgegroeid. Er

is zelfs nog een generatie die mij als de Tineke van Radio Veronica kent. En hun kinderen kennen mij als de Tineke van tv. Maar de twee jongste generaties, dus zeg maar alle mensen onder de veertig, hebben geen idee wie Tineke de Nooij is. En dat interesseert mij geen malle moer hoor, het sterrendom in Nederland stelt niets voor, jongens! Tegenwoordig willen alleen oma's nog met mij op de foto, haha. En ik vind dat hartstikke leuk!

Toch zou het wel mooi zijn indien iemand op het idee komt: misschien verdient dat wassen beeld van Tineke nog wel een tweede leven, in *Museum Beeld & Geluid* of zo. Zou ik tof vinden!

In '91 werd ik in elk geval nog beroemd genoeg geacht om in de tv-sterrencollectie van het Amsterdamse Madame Tussauds te schitteren. Er moest dus een exacte kopie van mijn persoon worden vervaardigd. Ze meten je helemaal op en dan maken ze eerst een kleibeeld van je lichaam. Dat kleibeeld wordt gebruikt voor het vervaardigen van een gipsen mal. Die mal wordt vervolgens volgegoten met *fiberglas*, glasvezelversterkt plastic. Dus het lichaam van een wassenbeeld bestaat niet uit was, maar uit fiberglas, dat heel weinig weegt. Wist ik ook niet, hoor. Een 100 procent wassen beeld zou veel te zwaar worden en ineem kunnen zakken. In principe geldt voor bijna alle wassenbeelden dat alleen hoofd en handen van was zijn.

Voor die zichtbare lichaamsdelen worden aparte mallen gemaakt, net als voor je gebit. Omdat ze een perfecte gebitsafdruk van je tanden nodig hebben moet je, net als bij de tandarts voor kronen of een prothese, in dat vieze alginaatdeeg happen. Voor het maken van een mal van je handen en onderarmen gebruiken ze hetzelfde spul. Ik moest bij een bodycaster mijn handen en onderarmen in een blik deeg duwen. Haha, ik herinner me nu nog dat lijkleke gezicht van die arme jongen. Op het moment dat hij zei: "Zo is het goed, mevrouw!", trok ik vrij snel mijn armen uit dat deeg omhoog. En ik riep: "Verdomd, kijk nou!" Ik liet hem mijn handen zien. Hij bleef bijna dood op zijn stoel. Krijtuit werd-ie, toen hij zag dat er een vinger miste.

Er werd ook een lokje van mijn haar afgeknipt, voor de pruikenmaker of eigenlijk moet ik zeggen 'de pruikensteker'. Voor je haardos gebruiken ze echte mensenharen, van dezelfde structuur en kleur als jouw haar. Met die haren maken ze geen pruik, maar ze worden haartje voor haartje in jouw wassen hoofd geïmplanteerd, een gigantische klus!

De Britse beeldhouwster die mijn gezicht moest boetseren, kwam eerst naar Nederland om mij op te meten en te fotograferen. Maar voor de *finishing touch* moest ik naar Londen, de bakermat van Madame Tussauds. Alle wassenbeelden voor Madame Tussauds Amsterdam worden niet in onze

hoofdstad, maar in Engeland geproduceerd. Dat heeft met de geschiedenis te maken. De Franse Marie Tussaud kon in 1802, na een reizende expositie met haar beelden door Engeland, vanwege de Frans-Engelse oorlog niet meer terug naar haar geboorteland. Ze bleef voorgoed in Londen en produceerde voortaan daar al haar beelden. In 1835, vijftien jaar voor haar dood, opende zij de deuren van haar museum, Madame Tussauds, in de beroemde Londense Baker Street. Later verkaste het museum naar de huidige locatie, aan Marylebone Road.

Maar daar ging ik niet naartoe voor het poseren voor mijn wassenbeeld. In het Londense Madame Tussauds worden, net als in Amsterdam, alleen wassenbeelden tentoongesteld, niet gefabriceerd. Dat doen de opvolgers van Marie Tussaud in hun eigen ateliers, verspreid over heel Engeland. Ik moest, voor de definitieve correcties aan mijn hoofd van klei, naar een zeer beroemd atelier in Londen, waar ‘mijn beeldhouwster’ met een aantal andere bekende kunstenaars samenwerkte. Na mijn bezoek aan dat atelier werd van mijn gekleide kop een gipsmal gemaakt, die, volgegoten met was, uiteindelijk mijn wassenbeeld hoofd opleverde.

Naast de Engelsen zijn ook nog drie mensen van mijn *Tineke*-team druk in de weer geweest met mijn beeld. Mijn vaste kapper, Peter van der Stok, fatsoeneerde de ingestoken haardos tot het echte ‘*Tineke*-kapsel’, visagiste Puck Magielse bracht de make-up aan en mijn kleedster, Zus, garneerde mijn wassen beeld met schoenen, sieraden, een jurk en andere spulletjes uit mijn eigen kledingkast.

Ook leuk om te vermelden: Zus was Zus Jansen, samen met haar zuster Mieke vormde zij het beroemde zangduo *De Selvera's*, in de fifties razend-populair met hits als *De Postkoets* en *Twee reebruine ogen*. En Zus kon veel meer dan zingen. Ze was ook *stage manager* bij theaterproducties van André van Duin, de *Mounties* en Ted de Braak. En later werkte ze als kleedster bij allerlei tv-shows en -series. Jarenlang bleef Zus mijn steun en toeverlaat met naald en draad.

Natuurlijk wilde ik mijn wassenbeeld ook aan mijn *Tineke*-publiek laten zien, in de uitzending. Madame Tussauds Amsterdam had daar geen problemen mee, we moesten het beeld wel zelf komen ophalen en weer terugbrengen. Mijn zoon Michael zou dat fiksen. Dus hij met een bestelbusje naar de Dam. Wat hij niet had verwacht, was dat het beeld in twee delen moest worden vervoerd: de kop en de rest van het lijf. Het lijf ging achterin de bestelauto. Mijn hoofd legde hij naast zich, op de passagiersstoel. En dat vond hij toch wel een griezelige bedoening. Mijn heen en weer rollende, levensechte kop keek hem voortdurend aan! Bij elk rood stoplicht

vond Michael het ook reuze eng op de rem te trappen. Telkens duikelde mijn kop dan bijna op de grond, haha!

LA TOYA JACKSON

Soms liepen items in *Tineke* volledig uit de hand. Ik schrijf nog steeds over 1991. In dat jaar kreeg ik La Toya Jackson, de zus van Michael Jackson, op bezoek. In diezelfde uitzending zou ook schrijfster Marjan Berk over haar nieuwste boek komen praten. La Toya zou in mijn uitzending komen zingen, maar ze eiste daarnaast een interview. Want zij wilde niet alleen haar nieuwste single, maar ook haar boek, *Growing up in the Jackson Family* (in het Nederlands: *Ik, Michael en de anderen*), promoten.

Nu was ik normaal niet zo'n fan van interviews in het Engels, omdat je zo'n live-uitzending niet kon ondertitelen. Je moest daarom dus telkens stukjes vertalen. Voor het gesprek met La Toya stond zes minuutjes gepland en dat zat me niet lekker. Ik wilde namelijk van alles met La Toya bespreken, zij had net een flinke rel op de Amerikaanse televisie ontketend. In de talkshow van Phil Donahue had zij openlijk verteld hoe ze door haar vader, Joe Jackson, was mishandeld en verkracht. Ook in haar boek had ze al melding van dat misbruik gemaakt. Haar familie had zich finaal van haar had afgekeerd, vanwege dat boek. En kort voor het interview met Donahue hadden de Jacksons haar zelfs bedreigd.

Voor La Toya een reden te meer om bij Donahue, *live on American television*, volledige openheid over de incest te geven. In Amerika en Japan was haar boek meteen daarna uitverkocht. Financieel liep ze binnen. Maar tegelijkertijd snelden geruchten over haar gespleten persoonlijkheid haar vooruit. Wij moesten in elk geval aan flink wat voorwaarden voldoen. Zo verlangde mevrouw Jackson een grote, geblindeerde en airconditioned kamer met zwarte gordijnen. Plus potten augurken en pepertjes, mineraalwater en nog wat vreemde dingen. Camerarepetities wilde ze niet doen en live zingen al helemaal niet.

Wij, die áltijd alles live wilden, vielen van ons geloof. We hadden beroemde artiesten weggestuurd, die niet live wilden zingen. Maar deze keer gaven we toe, we hadden tenslotte niet elke week een wereldster in de uitzending, zo hot als La Toya op dat moment. Maar wat kon ik vragen in zes minuten? Niks, ja, of de augurken lekker waren. Iedereen wilde natuurlijk weten hoe het nu met haar ging. Openlijk had ze uitgeroepen dat haar vader zijn verdiende straf zou moeten ondergaan. En dat hij psychisch behandeld zou moeten worden. Haar moeder Katherine, haar grote vriendin, wilde haar nooit meer zien. Niemand, maar dan ook NIEMAND van haar broertjes of

zusjes praatte nog met haar. Daarnaast was ze getrouwd met een hele enge manager, Jack Gordon, met wie ze géén seksuele relatie had, alleen een zakelijke. Met een wurgcontract had hij recht op tachtig (!) procent van haar inkomsten.

ZES MINUTEN. Dit was materiaal voor minimaal een uur!

Toen La Toya, na het playbacken van haar liedje, naast mij aan tafel schoof, zat daar een Barbiepop met blauwe contactlenzen, een pruik en een, voor een zwart meisje, onnatuurlijk witte huid, net als haar twee jaar jongere broertje Michael. Maar toen kwam haar vader ter sprake en het Barbie-poppetje brak. Met haar ogen vol waterlanders, vertelde ze mij dat ze geen wraak had willen nemen op haar vader, maar erkenning zocht voor hetgeen haar was overkomen. Ze wilde dat haar familie zou toegeven dat zij de waarheid sprak. Maar haar moeder, die van het begin af aan van het misbruik op de hoogte was, verkoos haar man te verdedigen en wilde niets meer met haar te maken hebben. Voor mijn ogen was de wereldster ineengeschrompeld tot een klein, eenzaam meisje dat, zoals ze dat zelf verwoordde, nooit meer een normale seksuele relatie zou kunnen hebben. Verzoening met haar familie leek ondenkbaar. Arm kind.

Het interview liep uit tot een dik kwartier. Arme Marjan Berk was het slachtoffer. Voor haar was geen tijd meer. Ik weet nog dat ik haar wel 36 keer mijn excuses heb aangeboden. Maar Marjan is zo'n lieve schat van een vrouw. Ze snapte het wel en zei: "Ik voelde het al aankomen..."

Ik weet nog, dat ik, tijdens het interview met La Toya, ergens het gevoel had dat haar moeder haar maar hoefde te bellen met: "Meisje, ik hou van je" en dat dan alles weer goed zou komen. Die zielige La Toya zou dan op haar blote knietjes naar huis kruipen. En ik kreeg gelijk. Nadat La Toya met veel moeite was gescheiden van die *creepy* Jack Gordon – die haar uitbuitte, in kasten opsloot, sloeg en verbood boeken of kranten te lezen, te telefoneren, tv te kijken, met vrienden om te gaan, laat staan toenadering tot haar familie te zoeken – kwam het uiteindelijk toch weer helemaal goed tussen La Toya en haar familie. Wat zongen Willy en Willeke ook alweer? *Niemand laat zijn eigen kind alleen*. En zo is het.

ANDREA BOCELLI

Ik zwichtte voor La Toya, maar ik zei al: ik heb ook mensen verboden in mijn programma op te treden, omdat ze niet live wensten te zingen. Andrea Bocelli bijvoorbeeld. Ja, sommige mensen denken nu misschien: ze lijkt wel niet goed bij d'r hoofd. Maar Bocelli zou live zingen met *Het Gelders Oratoriumkoor*. Dat koor kwam vijftig man sterk met de bus naar de studio in

Hilversum. Zij waren net gearriveerd, toen Bocelli zijn kleedkamer uitstapte en aankondigde toch maar niet live op te treden. Hij wilde playbacken. Nou, dat verbood ik. Ik riep tegen mijn crew: “Dit gaat niet gebeuren, bij mij wordt zonder goede reden niet geplaybackt!” Dus Bocelli kon retour hotel.

Ja kom nou zeg, mijn programma was live. Daarin hoort live muziek. Wat moet ik met een Italiaanse tenor die als een goudvis naar lucht hapt terwijl ergens in de coulissen zijn cd'tje wordt afgedraaid? Dat valt dood in zo'n live-uitzending. Als ik een zanger uitnodig, zingt hij met echte muzikanten! Alleen dan krijg je het geluid dat in een liveshow thuis hoort. Zo'n Gelders koor playbackt toch ook niet? Die zijn speciaal vanuit 't Harde gekomen om uit volle borst met die beroemde Italiaan mee te zingen. En dan roept zo'n Bocelli op eens dat-ie wil playbacken? Mooi niet. Geen gesodemieter!

OPRAH WINFREY

Door de jaren heen interviewde ik zo'n beetje elke beroemdheid die je je maar kunt bedenken. Iedereen die ik wilde, heb ik wel ontmoet, hetzij in mijn Radio Veronica-tijd of in mijn tv-programma. Op één na. Jarenlang aasde ik op Oprah Winfrey, maar dat is me nooit gelukt. Juist omdat Oprah, van over heel de wereld, ik-weet-niet-hoeveel interviewverzoeken kreeg, dacht ik: Ik moet het anders doen. Ik had in Eemdijk twaalf grote wietplanten, net zo groot als ik, bij de heg achter mijn huis, in het zonnetje. Dus daar ging ik naast staan om mij te laten filmen en Oprah in mijn beste Engels toe te spreken. Ik vroeg haar of zij het leuk vond mij te ontmoeten, zodat ik haar meteen ongelooflijk veel kon vertellen over het bijzondere Nederlandse drugsbeleid: “*Look how nice! I am your Dutch tv-colleague and this is my own cannabis farm. As long as I grow this for myself it is allowed in Holland!*” Ik gaf die video aan een Amerikaanse kleedster die ik kende. Zij kende op haar beurt de kleedster van Oprah en zij zou ervoor zorgen, dat Oprah's kleedster mijn filmpje aan Oprah zou laten zien. Ik ben er zeker van dat zij mijn video onder ogen heeft gehad. Maar helaas, nooit meer wat van gehoord.

48 DANSEN VOOR LINDA DE MOL

Oprah dacht misschien “*who the hell is Tineke de Nooij?*”, maar als je in Madame Tussauds tussen de vaderlandse tv-sterren staat, ben je in elk geval wereldberoemd in Nederland, haha! En omdat je BN’er bent, wordt er regelmatig een beroep op je gedaan door collega-tv-makers. Zo werd ik uitgenodigd mee te doen aan *Love Letters*, Linda de Mols ‘trouwen op tv-show’. Linda’s wilde alle bekende Nederlanders, getrouwd in het jaar 1991, een muzikale medley laten uitvoeren in haar *Love Letters*-uitzending van 1 juli ‘92. Ik moest zowel zingen als dansen.

“Kunnen we op je rekenen?”, vroeg Linda’s producer Xandra Budie mij, een paar maanden voordat het moest gaan gebeuren. Het punt is: eigenlijk heb ik nergens een grotere hekel aan dan aan zingende presentatoren! Die zijn doorgaans gewoon té onmuzikaal om aan te horen. En echt, ik vorm geen uitzondering op dat gebrek aan zangtalent. Eén keer had ik me al laten verleiden, tijdens dat afscheidsconcert van de *Zangeres Zonder Naam*. Gelukkig hoefde dat toen niet live, dat was mijn redding. En nu..., ja nu werd ik gevraagd door Xandra, de vrouw van mijn regisseur Jos Budie. Zo’n verschrikkelijk aardige meid, tegen wie ‘nee’ zeggen voelt als een daad van bruuft onrecht. Aan Xandra kon ik gewoon geen weerstand bieden. Maar ik had wel een eis: “Ik wilde niet ‘gewoon’ zo mooi mogelijk zingen. Ik doe liever een gek typetje of zo.” Ja, dat kunnen we wel regelen, knipoogde Xandra.

Linda de Mol zou zelf ook meedoen, zij was in ’91 getrouwd met Sander Vahle. Linda’s opdracht was een duet met André Hazes, in ’91 getrouwd met zijn Rachel. Ik moest iets met Lucie de Lange doen, die in ’91 was getrouwd met haar man Jan. Ook BZN’s Carola Smit en René Froger waren in ’91 getrouwd en deden aan de medley mee. Leuke mensen allemaal. Het gekke typetje dat ik zou gaan uitbeelden had te maken met *Dora*, de werkster uit Wim Sonnevelds beroemde, gelijknamige liedje. Dat ik naast dat zingen als 51-jarige ook met Lucie moest dansen, tussen een stel hupse jonge meiden in, verkleed als huissloof, compleet met een emmer en mop op steel, daar zag ik toch wel tegenop! Ondanks dat choreograaf Barry Stevens ons tijdens de repetities intensief zou begeleiden, was ik er lang niet gerust op.

Gelukkig hoefde ik, ook nu, niet live te zingen. We mochten playbacken. We zouden het ’s ochtends in de studio opnemen. Ik kende die refreinregels

van Wim Sonneveld wel, dacht ik. Die zong ik vroeger zelf mee met de radio: *Als Dora de binnenboel, Dora de buitenboel, Dora de bovenboel en de benedenboel, Dora de achterboel, Dora de hele boel doet...* Dat zou ik dus wel even doen, gek stemmetje erbij en hopla!

Maar toen de muziekproducer de geluidsband startte, schrok ik me dood. Dit bleek een heel ander wijsje dan dat origineel! En mijn teksten waren weliswaar gebaseerd op het *Loflied op (de werkster) Dora* van Wim Sonneveld, maar dit ging over mijzelf en over hoe ik, na mijn droomhuwelijk met Peet, zijn huissloof zou zijn geworden, haha!

*Ik zit doordeweeks altijd op de redactie,
en zo tussendoor ren ik op en neer van hot naar haar,
's avonds kom ik thuis bij Peter en dat is een grote eter,
dus er staat een stapel afwas voor me klaar,
dan gaan we..., poetsen en boenen tot diep in de nacht,
wie had dat nou ooit van het huw'lijk gedacht,
wassen en strijken, de vuilnis op straat,
dan duik in m'n bedje in, net als de wekker af ga...haat.*

En dat moest ik dus maar even inzingen, geen kinnesine! Maar goddank was daar Lucie. Zij stond deze ochtend bijzonder monter achter de microfoon, terwijl ze de avond ervoor toch heel laat haar bedje was ingedoken, na de voorstelling van haar musical *Revue, Revue* met Jos Brink en Frank Sanders. "Kom op Tinus, laten we lekker gek doen! Als we hier tussendoor nou ook nog eens hoehoe roepen..." Jaja, zij had er dikke lol in, terwijl ik bloedserieus achter die microfoon stond te zwoegen om een beetje wijs te houden. Maar Lucie hielp me er doorheen, met kleine handbewegingen gaf zij mij aanwijzingen tijdens de melodie: hier iets hoger, daar wat lager... Vijftig seconden muziek, na anderhalf uur stak de geduldige technicus vanachter het glas zijn duim omhoog, het stond erop.

Maar toen moest de dans nog worden ingestudeerd. Toen we John de Mols spiksplinternieuwe *Studio 22* op het Hilversumse Mediapark binnenliepen, kwam Barry Stevens ons vanuit de balletzaal tegemoet. Terwijl we kusten riep hij meteen tegen mij, met dat Engelse accent van hem: "Hoe ver kan ik met je gaan schat?" Wist ik veel? De balletgroep was al bezig. Barry telde: "Vaif, ses, seven, acht..." En hup, Lucie sprong er direct tussen. "Good so!", lachte Barry. Ik vroeg hem, een beetje jaloers: "Heeft zij al een keer mee gerepeteerd?" En ik dacht ook: als ik straks tussen die dansers sta, struikel ik onmiddellijk over mijn eigen benen. Barry wuifde zijn hand: "Schat, maak je niet ongerust; Lucy doet dit dagelijks in de revue. Kom op, grijp je emmer en dweil en spring mee, vaif, ses, seven, acht..."

Boink! Dat was m'n eerste botsing. Ik voelde me zo'n kluns. Ik huppelde maar een beetje achter Lucie en de balletdansers aan. We moesten werkers voorstellen en oefenden met zinken emmers, waarmee we flink rondzwaaiden. Op zeker moment, in een iets te enthousiaste draai, sloeg ik arme Lucie bijna de hersens in. Maar na een tijdje kreeg ik het toch een beetje te pakken en hupte ik keurig mee terwijl, rondom Lucie en mij, de professionele dansers de moeilijkste sprongen uitvoerden.

Tijdens de grote dag deelden Lucie en ik samen één kleedkamer. Gezellig! Er stond een grote bos bloemen op tafel, een thermoskan koffie, heet water voor thee, twee soorten bronwater, met en zonder bubbels, een mand vol fruit en een schaal bonbons (ze kennen hun pappenheimers). Er lagen ook een krant, een gossipblad (want iedereen wilde weten of hij of zij er weer in stond) en een puzzelboekje. "Wát?", giechelde Lucie, "zijn ze nu helemaal...? Voor beginnende puzzelaars?!"

Bij de eerste repetities keek ik mijn ogen uit, want er komt heel wat kijken bij zo'n grote entertainmentshow als *Love Letters*. Alleen al die reusachtige studio, daarbij vergeleken viel mijn *Tineke*-studiootje bij RTL echt in het niet. Onder de enorme decorstukken bevond zich ook een werkelijk gigantische bruidstaart. Kosten noch moeite waren hier gespaard om er een echt spektakel van te maken! Het was ook leuk om alle NOB-collega's uit mijn Veronica-tv-tijd weer even terug te zien. Ze kwamen me stuk voor stuk even zoenen en een handje geven. Het voelde als een vrolijke receptie, maar er moest natuurlijk ook gewerkt worden en dus was het tijd voor de generale repetitie, kort voordat de echte opnames zouden starten.

"Kom op, lachen Tinus!", riep Barry Stevens, meedansend en mij voordoend welke pasjes en sprongetjes ik wanneer moest maken. "*Smile!* Neem het allemaal niet zo serieus! Het is een persiflage, je bent een lollige huissloof!" Ja, ik maakte doodernstig mijn sprongetjes tussen de balletmeisjes, allang blij dat ik nu een beetje maat kon houden. Zo sierlijk mogelijk probeerde ik met mijn, met glitters beplakte, plastic emmertje rond te zwaaien. Ja, de zinken emmers hadden ze maar in de kast gehouden. Tijdens de opnames playbackte ik met een krampachtige grijns van oor tot oor. Al na de vierde zin merkte ik, dat ik niet meer wist wat er nog moest komen. Mijn tekst totaal kwijt, dus ik mompelde maar wat. Jaja, playbacken is ook een kunst. Ik leek Herman Brood wel, die kon er ook niks van.

49 VAN LIVE NAAR TINEKE THEMA-UITZENDINGEN

Vanaf '92 deed ik geen live-tv-uitzendingen meer op RTL4. Mijn zendtijd moest ik afstaan aan *Eigen Huis & Tuin*, het eerste programma naast *Tineke* dat Willem Herselman en ik samen produceerden met onze productiemaatschappij Tenfold BV. Dat klusprogramma was zo populair geworden dat Bert van der Veer, inmiddels tv-directeur bij RTL4, besloot mijn uitzendtijd in het weekend aan *Eigen Huis & Tuin* te geven.

Maar ik stond nog wel onder contract bij RTL4. Dus Bert bedacht, naar mijn indruk, een soort van noodsprong. Ze moesten toch iets met mij aan; ik kreeg een avondmagazine, wel weer op de zaterdag. Maar niet live en op een later tijdstip. Het moest een programma worden met onderwerpen, gefilmd op locatie, die ik zelf interessant vond. Dus ik kwam met het idee van *Tinekes Wereld*: portretten van mijn muzikale vrienden en bijzondere Nederlanders in het buitenland, mode, beauty, nieuwe trends die mij boeiden – wat denk u van een trui van cannabisvezels – en leuke tips voor een bourgondisch leven.

Tinekes Wereld werd in de media soms ook aangekondigd als *Tineke en De Muziek*, *Tineke en een Manier van Leven* of *Tineke en 't Dagelijkse Leven*. Enerzijds vond ik het hartstikke jammer dat mijn liveshows waren stopgezet, want ik vind live-tv met live muziek en publiek het allerleukst om te maken. Er gaat niks boven live. Maar van de andere kant: voor de 'itemblokken' in *Tinekes Wereld* kon ik met mijn camerateam lekker de tijd nemen, op reis gaan, mensen en onderwerpen goed uitdiepen.

Tijdens zo'n liveshow was ik altijd wel 'kampioen timing', ik hield de zaken goed in de hand. Maar de items vliegen in sneltreinvaart voorbij, je mag aan niets meer dan acht minuten besteden, hoe interessant ook. Wat mij met La Toya Jackson overkwam, dat ik ver over de tijd heenging, was echt een uitzondering. Om die liveshows vol te krijgen leun je meestal op onderwerpen uit het recente nieuws. Mijn redacteurs brachten elke redactievergadering een berg krantenknipsels op tafel: "Zullen we dit in de uitzending stoppen?" En dat waren dan natuurlijk dezelfde onderwerpen waar ook alle andere media meteen op sprongen. Voor mijn nieuwe serie

kon ik nu eens rustig nadenken over aparte gasten of zaken, waarvan ik voelde: hierover zullen mijn kijkers praten, daags na de uitzending, op hun werk bij de koffieautomaat.

GERRIT DEKZEIL

Zo maakte ik voor mijn nieuwe serie het ontroerende verhaal *Bij de dood van een clown* over Cor Brak, hij speelde *Gerrit Dekzeil* in VPRO's *Fred Haché Show*. Kent u hem nog? Van dat liedje uit 1973:

*Ik ben Gerrit en ik steel als de raven
Ben een boef, in de ogen der braven
Maar wat moet je nou, als je niks hebt
In deze wereld waar je steeds wordt genept*

Toen Cor twintig jaar later op 18 augustus 1993 overleed, was bijna iedereen hem vergeten. Vlak voor zijn dood vroeg Cor zijn vrouw Claire contact met mij op te nemen. Het was zijn laatste wens: "Vraag Tinus mijn verhaal te vertellen." Nou, dat heb ik natuurlijk gedaan; een prachtig interview met zijn weduwe. We filmde zelfs op zijn begrafenis. Ik doe zoiets eigenlijk nooit, maar het was op dringend verzoek van Claire. Zij had mij op het hart gedrukt dat Cor dit geweldig zou hebben gevonden. Van beroep was Cor clown onder de naam *Corty*. Op oude circusaffiches kondigden ze hem ook wel aan als *De vallende man*. Een van Cors bijzondere kunstjes was zich van grote hoogte in de piste op de grond laten vallen.

PALINGVISSER

In diezelfde uitzending van *Tinekes Wereld* bracht ik ook een reportage over een puissant rijke palingboer uit Monnickendam. Na de verkoop van zijn visbedrijf leefde hij als filantroop op Sri Lanka. Daar had hij een 'Hollands dorp' opgezet, een soort bejaardentehuis voor stokoude, dakloze lokale weduwen en weduwnaars. Uiterst nobel, zijn vriend Jos Brink opende dat dorp feestelijk, gezeten op een olifant. Ik bezocht die man – wiens naam ik bewust maar even weglaat, want van de doden niets dan goeds – voor een warm verhaal over zijn activiteiten als weldoener. Eerst dacht ik nog: Waarom draagt hij nog altijd zo'n bolle Volendamse vissersbroek? Maar dat was niet zo. Hij had gewoon zo'n raar figuur: enorme bovenbenen, een reusachtige kont, een hele dikke kerel.

En ik ontdekte dat hij niet alleen ouden van dagen opving, maar ook een stuk of tien jonge knaapjes, van wie er zeker vijf 's nachts bij hem in bed sliepen. Dat voelde niet goed. Ik hing dat toen niet aan de grote klok, want

ik wist gewoon niet wat ik ermee aan moest. Dat speelde dus in hetzelfde jaar, 1993, als waarin het eerste schandaal rond Michael Jackson naar buiten kwam, diens escapades met het 13-jarige zoontje van een tandarts. Met de wetenschap van nu zou ik meteen alarm hebben geslagen, toen durfde ik dat niet.

50 ZUID-AFRIKA

Op 11 februari 1990 werden Nelson Mandela en de andere gevangenen op Robbeneiland op verzoek van de Zuid-Afrikaanse president Frederik de Klerk vrijgelaten. In juli '91 werd Mandela voorzitter van het ANC en vanaf dat moment voerde hij onderhandelingen met de regering over een gezamenlijke zwart-blanke toekomst voor het land. Er kwam een eind aan de *Apartheid*. Veel *Afrikaners* (blanken van Nederlandse afkomst) keerden terug naar ons land met verhalen dat Zuid-Afrika nu ten dode zou zijn opgeschreven. De zwarten zouden uit hun *shacks* in de *squatter camps* en *townships* komen om zich in de steden te mengen met de blanken, rampspoed en onheil zouden de Afrikaners treffen!

Ik had zoiets van: wat is dat nou voor een onzin? Volgens mij was het opheffen van de Apartheid juist een zegen voor het land. Ik wist niet veel van Zuid-Afrika, maar ik was een fan van schrijver André Brink en ik las de gedichten van Breyten Breytenbach, allebei Afrikaners en lid van het schrijverscollectief *De Zestigers*, dat fel tegen de Apartheid ageerde. Ik kon me helemaal vinden in wat zij schreven. Zuid-Afrika was voor mij, ten tijde van het apartheidsregime, volstrekt onaantrekkelijk. Dat land stond absoluut niet op mijn verlanglijstje. Maar ik was nieuwsgierig gemaakt door een toespraak van De Klerk, die de Nederlandse regering opriep een einde te maken aan de economische boycot. Bij alle veranderingen die hij samen met Nelson Mandela wilde doorvoeren, had Zuid-Afrika Nederlandse steun hard nodig, riep hij.

Ik wilde graag weten of er ook Afrikaners waren, die gewoon in Zuid-Afrika wilden blijven en de ontwikkelingen omarmden als een nieuwe kans voor het land. Met zulke mensen wilde ik dan graag een positief verhaal maken over het nieuwe Zuid-Afrika zonder Apartheid. Ik moest en zou met eigen ogen zien wat daar nu allemaal aan het gebeuren was. Mijn *Tinekes Wereld*-redactie vond Frits en Ineke Palthe, een van oorsprong Rotterdams echtpaar dat in de jaren zestig naar Kaapstad was geëmigreerd om daar met hard werken een toekomst op te bouwen. Zij kregen drie kinderen, gingen in de prachtige Kaapstad-wijk Llandudno wonen, bij het mooiste strand van Zuid-Afrika, en investeerden hun geld in een wijnboerderij in Franschhoek, een dorp in de beroemde wijnstreek Stellenbosch. Ze runden ook een B&B, *Groot Moddergat*, vernoemd naar het gelijknamige dorp in Friesland.

Dus in november '93 reisde ik voor de allereerste keer in mijn leven naar Zuid-Afrika om Frits en Ineke voor mijn tv-programma te interviewen. Zij namen mij mee Kaapstad in en naar de Westkust. Tot mijn verbijstering zag ik geen enkele zwarte man of vrouw op straat, alleen in de bediening of werkend in een winkel. Het land moest duidelijk nog erg wennen aan een toekomst zonder racisme. Maar Frits en Ineke waren zeer positief over het nieuwe Zuid-Afrika, ook al waren ze in de periode voorafgaand aan mijn bezoek ongenadig hard door het noodlot getroffen. In '92 was hun jongste zoon, Niels, vermoord tijdens een roofoverval. Hij betrapte bij toeval twee inbrekers op de universiteit, waar hij studeerde, en werd ritueel afgeslacht. Zo erg, dat de rechter later tijdens het proces Ineke vroeg de zaal te verlaten omdat hij toe was aan de details, die hij haar wilde besparen.

Een half jaar later verloren Frits en Ineke ook hun dochter, een meisje met het Downsyndroom, zij stierf aan hartfalen. Ik vroeg hen of de moord op Niels hen niet had verbitterd. Wonderbaarlijk genoeg waren ze nog altijd zeer positief over Zuid-Afrika en de toekomst onder Mandela. Ze wilden er niet weg en zeiden: "Dit had overal ter wereld kunnen gebeuren, Niels betrapte criminelen." Ik moet hier wel meteen bij vermelden dat Frits het verdriet over het verlies van zijn twee kinderen nooit heeft kunnen verwerken. Hij zocht troost in de alcohol, werd ziek en is uiteindelijk overleden. Laatst zag ik Ineke in een tv-programma over landverhuizers bij Omroep Max, waarin zij zei: "Ik weet zeker. dat als dit met onze twee kinderen niet was gebeurd, Frits nog altijd naast mij zou zitten..."

VELDDRIF

Maar goed, ik interviewde Frits en Ineke. Zij waren superaardig en gastvrij. Ik logeerde bij hen, wij raakten zeer bevriend. En ik vond Zuid-Afrika fantastisch. Vandaar dat ik er, het jaar daarop, zes weken op vakantie ging, samen met Peet. Wij logeerden toen in de flat van Gordon, in hartje Kaapstad, en van daaruit verkenden wij het land in onze huurauto. We reden van Kaapstad naar Upington en van KwaZoeloe-Natal naar Transkei. Ook Peet kon het uitstekend vinden met Frits en Ineke.

Op een dag namen zij ons mee naar vrienden buiten de stad. We reden anderhalf uur in noordelijke richting, langs de stranden van de West Coast walvisroute, naar Velddrif, een desolaat vissersdorpje in West-Kaap, aan de monding van de Bergrivier. Echt *the middle of nowhere*. Ik dacht in eerste instantie: Wie wil hier nou wonen? Maar de natuur was er zó prachtig. De Bergrivier mondt in Velddrif uit in de Atlantische Oceaan. De rietkragen langs de rivier deden mij direct denken aan het Loosdrecht van mijn jeugd.

Met dat verschil dat je vanuit Velddrif in de verte de bergen van de Sint Helenabaai ziet liggen, die in de loop van de dag steeds van kleur veranderen. En in plaats van Hollandse zwanen en kwaker eendjes zie je in Velddrif flamingo's en pelikanen.

Mijn hart sloeg er van over. Dit afgelegen dorpje, een paradijsje op aarde, Peet en ik raakten op slag verliefd op Velddrif. Wij vroegen de vrienden van Frits en Ineke: "Is hier ergens langs de rivier niet een stukje grond te koop?" Zij antwoordden: "Jazeker, 200 meter verderop..." Dus de volgende dag maakten we er meteen werk van. Voor 70.000 gulden tikten we het bewuste stukje grond op de kop, met de bedoeling er een vakantiewoning op te bouwen. Ik droomde van zo'n houten huis. Met een veranda voor de schommelstoel. Precies zoals die houten huizen in Willow, het dorp van Jack en Lydia in de bossen van de Catskill Mountains in New York. In en rond Velddrif stonden geen houten huizen, die zag je toen überhaupt weinig in Zuid-Afrika. Maar Taco, de zoon van Frits en Ineke, wist ons te vertellen dat hij wel houten huizen had gezien ten zuiden van Kaapstad, in de bergen bij Houtbaai. Dus daar wilden wij naartoe, om de bewoners te vragen of zij iemand wisten die voor ons ook zo'n chalet kon bouwen.

Taco nam ons mee op houtenhuizenpeurtocht. En zo kwamen wij in contact met Pieter Silberbauer. Hij bouwde met zijn bedrijf *Rustic Homes* prefab chalets, die je naar eigen inzicht kon uitbreiden en inrichten. Dus ik riep: "Doe mij er maar een. Met een mooie veranda met uitzicht op de rivier!" En een jaar later stond mijn droomhuis daar, op ons stukje grond. Prachtig! Het staat er nu nog. Ik denk dat huis en grond inmiddels ruim anderhalf miljoen waard zijn! Maar helaas moest ik het een aantal jaren geleden weer verkopen.

Ik mis het nog. Uren en uren zat ik op die veranda, genietend van de rivier, de vogels en de van kleur veranderende bergen aan de horizon. Peet en ik hadden ook bijzonder aardige burens, daar in Velddrif. En we hebben absoluut vrienden gemaakt onder de inwoners, ook al waren de meesten van hen in die tijd nog wel behoorlijk conservatief. Dan kreeg je vragen als: "Die twee zwarte mannen die wij zagen lopen, waren die bij jou op bezoek?" Ik was het vaak oneens met hun politieke opvattingen, maar ik ging er bij hen niet zo keihard tegenin als ik gewoonlijk in Nederland doe.

Want verder waren die mensen ontzettend lief. Als Peet en ik na een paar maanden weer terugkwamen vanuit Nederland, dan liep het halve dorp uit met flessen wijn om ons te kussen en uit te nodigen voor de *braai*. Dus liever omzeilde ik elke discussie over politiek. Maar ik liet hen wel duidelijk zien hoe ik erin stond. Zo dronk ik iedere ochtend gezellig koffie met Kuka,

mijn werkster, op de veranda. Want dat deed ik in Nederland ook, met mijn Spakenburgse hulp in de huishouding. En in de kerstvakantie, wanneer Tuffie met de kleinkinderen kwam logeren, nodigde ik Kuka met haar kinderen uit. Dan kregen alle kids zwembandjes en gaf ik de hele bups zwemles. Ik was de gek van de buurt, haha!

In Zuid-Afrika zat standaard op elke koelkast en elke telefoon een slot, zodat bedienden er geen gebruik van konden maken. Maar Kuka mocht mijn koelkast helemaal leegeten, als ze dat wilde. Ik bakte ook eieren voor haar en kookte spaghetti. Mijn burens snaptten daar helemaal niets van. Toen ik Kuka een fiets gaf om van haar kleine kippenhok naar mijn huis te fietsen, riepen de mensen in mijn buurt: “Die fiets is morgen verkocht!” Helaas kwam Kuka vervolgens drie dagen niet opdagen. Dus ik naar haar toe, doodsbenauwd dat de burens gelijk hadden gekregen. Toen bleek dat haar man haar fiets voor zichzelf had ingepikt. Ik zei: “Als jij nie kom nie, dan vat ik die fiets weer...” De dag daarop kwam ze weer aangefietst. Helaas kreeg arme Kuka longkanker, ik werd als enige blanke uitgenodigd voor haar begrafenis. En ik was ook de enige, die daarbij op een stoel mocht zitten. Hartstikke gênant, want iedereen zat op de grond. Maar ja, ik dacht: ik blijf toch maar lekker op die stoel, haha.

Oh en wat ik nog even moet vertellen: drie maanden nadat we dat stukje grond in Velddrif hadden aangeschaft, kochten Peet en ik onze loft in het centrum van Kaapstad, voor nog geen zeventigduizend gulden; echt een prachtig *condo* op de zevende etage van een appartementencomplex met een fantastisch uitzicht op de Tafelberg en Signal Hill. Want we wilden voortaan een paar maanden per jaar in Zuid-Afrika wonen. Dat betekende dat ik van daaruit ook moest kunnen werken voor Tenfold. Die loft, midden in de stad, was daarvoor de ideale plek. In ons chalet in Velddrif wilde ik me alleen maar heerlijk vervelen, genieten van het natuurschoon, muziek luisteren, boeken lezen en samen met mijn Peet een wijntje drinken in mijn stoel op de veranda.

51 WOODSTOCK EN CHAMPAGNE

Maar intussen reisde ik daarnaast heel wat af voor *Tinekes Wereld*. Met mijn zusje Assie als regisseuse. En Peet, gepensioneerd, reisde ook regelmatig mee, gewoon voor de gezelligheid. Wat ik mijn kijkers heel erg graag mee wilde laten zien was Willow, het schilderachtige hippiedorp van Jack en Lydia DeJohette, in de bossen bij Woodstock. We gingen er naartoe voor een portret van Jack en enkele van zijn muzikale Willow-buren, zoals de wereldberoemde jazzgitarist Pet Metheny en saxofonist Sahib Shihab. In *Tinekes Wereld* wilde ik Jack neerzetten als de fantastische mens die hij is. En als de fantastische jazzdrummer die hij ook is. Daarnaast moest hij natuurlijk alles vertellen over zijn avonturen met Miles Davis en Keith Jarrett.

Maar er was nog iemand, met wie ik in Woodstock een verhaal wilde maken: Liet (Alida) Storm van Leeuwen, oud-verzetstrijdster uit de Tweede Wereldoorlog. Liet werd in 1922 in Woodstock geboren, maar besloot later in Nederland te gaan wonen. Van Peets allerbeste vriend en collega, Harm Stuit, hoorde ik het bijzondere verhaal van Liet voor het eerst. Harm was getrouwd met Etta Storm van Leeuwen, een naaste van Liet. Elk jaar logeerde Etta een paar weken met Liet in Woodstock, waar een zoon van Liet woonde.

Tijdens de oorlog werkte Liet voor de Engelsen. Zo koerierde zij in september '44 berichten en op het slagveld achtergebleven wapens vanuit Nijmegen, waar de geallieerden en Duitsers elkaar heftig bevochten, dwars door de vuurlinies naar Limburg. Ze was door de Britten opgeleid in het gebruik van de *S-Phone*, een draagbare spionagezender. Toen ze in maart '45 vanuit bevrijd gebied in het zuiden via de Biesbosch naar het nog bezette midden en noorden van Nederland probeerde te reizen, om vanuit Doetinchem via de S-phone informatie aan de bevrijders door te geven, werd ze aangehouden door een Duitse patrouilleboot en gevangen genomen.

Ze doorstond de meest verschrikkelijke ondervragingen in verschillende gevangenschappen, maar werd godzijdank begin mei '45 bevrijd. Liet trouwde na de oorlog met medeverzetstrijder Wim Westra Hoekzema alias *Rooie Wim*. Ze kregen drie kinderen en woonden in Zeist. Wim overleed in 2002. Toen ik Liet interviewde was dat thuis bij haar zoon. Ze kon prachtig over haar verzetservaringen vertellen. Liet overleed in 2021 in Amersfoort, bijna honderd jaar oud!

RONNIE TOBER

Vanuit Woodstock reisde ik door naar Albany, een andere stad in de staat New York. Voor een item met Ronnie Tober, de bekende zanger van *Rozen voor Sandra*, met dat grappige Amerikaanse accent. Ronnie werd gewoon in Bussum geboren, maar groeide in Albany op, omdat zijn vader en moeder daarnaartoe waren geëmigreerd toen hij nog maar een dreumes van drie was. Samen met Ronnie bezocht ik het huis van zijn kindertijd. Zijn hoogbejaarde ouders woonden er nog altijd.

In het voorjaar van '92 waren Ronnie en ik ook al naar Reims in Frankrijk gereisd, waar we allebei, voorafgaand aan een groots diner, door het bubbeltjeswijnhuis *Jacquart* tot *chevalier* in de *Ordre des Coteaux de Champagne* waren geridderd. Mijn Peet was erbij, net als Ronnie's levenspartner en manager Jan Jochems. Peet was een echte whisky-fan. Van champagne moest hij niks hebben. Als 25-jarige had hij na een champagne-avondje zo'n barstende koppijn gekregen, dat hij het 'bocht' daarna nooit meer wilde drinken. Dat was voor mij, als liefhebster van champagne, soms hartstikke ongezellig.

Maar nu, in Reims, op onze hotelkamer, bij het binnenbrengen van de eerste koeler met een knots van een fles *Jacquart*, beloofde Peet dat hij, speciaal voor mij, zijn uiterste best zou doen. Hij zou net zolang doordrinken, totdat hij de *Jacquart*-champagne lekker zou gaan vinden. Hij beloofde zelfs met het allerlaatste beetje uit de fles zijn tanden te poetsen, haha!

De volgende dag, tijdens de rondleiding langs de duizenden flessen in de *Jacquart*-fabriek, maakte ik grote indruk op Ronnie Tober. Ik kon hem uitleggen hoe de bubbels in de fles komen (door vergisting en de juiste toevoeging van suikers), hoe de champagne wordt gerijpt (minimaal 15 maanden in het donker, in een schuin liggende fles, met de hals naar beneden) en hoe het bezinksel uit de fles komt (door *remuage*, het bevriezen van de hals en het daarna openen van de kurk waardoor de prop bevroren bezinksel eruit ploft). Ronnie's mond viel open bij zoveel deskundigheid van mijn kant. Tsjja, ik had een paar maanden daarvoor dat hele proces voor mijn nieuwe tv-serie gefilmd. Dus mijn kennis was nog kakelvers.

's Avonds vond de riddering plaats, ik in mijn chique jurk – enkele maanden eerder aangeschaft voor het Frank Sinatra-concert op 7 oktober 1991 in het Haagse Congresgebouw – en Ronnie in zijn smoking. We werden toegesproken door oude mannen in witte Sinterklaasjurken, die ons drie keer toucheerden met de platte kant van een zwaard, waarna we een glas champagne in één teug moesten leegdrinken. Ik kreeg de slappe lach, maar Ronnie had het even Spaans benauwd, omdat ze ons hadden wijsgemaakt

dat wij een dankwoordje in het Frans moesten uitspreken. Ik kreeg, vanwege mijn lachbui, enkele vermanende woorden toegefluisterd door de Hollandse Jacquart-importeur, terwijl Ronnie met een teder kusje werd gerustgesteld door de Franse champagnepaus.

Na het diner gingen we nog vrolijk aan de roze champagne. En er was een *dansant*, waarbij Jan Jochems een dame ontdekte die, net als hij, de tango machtig was. Die twee doorkruisten de hele zaal. En intussen, na kennelijk de nodige moed te hebben verzameld, stapte de Franse marketingmanager van Jacquart op mij af. Met een beetje vreemd twinkelende oogjes vroeg hij mij: “Wat voor tv-programma heeft u eigenlijk in Nederland?” Ik vertelde het hem. En mijn uitleg viel *monsieur* klaarblijkelijk een beetje tegen. Want hij had vanuit Nederland een foto gekregen, zo zei hij, die hem een geheel ander genre deed vermoeden. “Oh ja, wat was dat dan voor een foto?,” vroeg ik hem. Meneer repte zich naar zijn kantoortje en keerde even later terug met die oude *Panorama*-foto van Ronnie Hertz voor mijn ochtendtv-programma *Goedemorgen Nederland*: moeders met half ontblote borsten in een wulpsen pon, met een glas champagne in haar hand, tussen de satijnen lakens.

HARRY MENS

Voor dezelfde aflevering van *Tinekes Wereld* waar Ronnie Tober met zijn ouders in zat, maakte ik ook een portret met Harry Mens. De vastgoedondernemer wilde maar één ding: erkenning krijgen, bekend worden bij het grote publiek. En dat was hem, in die periode dat ik hem interviewde, net gelukt door een stunt uit te halen met de wereldberoemde operazanger Luciano Pavarotti.

Harry had de Italiaanse tenor persoonlijk één miljoen gulden toegestopt voor een uniek concert in Nederland. Het totale kostenplaatje van *Pavarotti in Ahoy* bedroeg zelfs zes miljoen. Harry betaalde dat volledige bedrag uit eigen zak. Daarmee zette hij zo'n beetje zijn gehele vermogen op het spel. Pavarotti arriveerde in een speciaal gecharterd *KLM*-vliegtuig, met daarop in grote letters zijn naam geplakt. Hij trad op voor een bomvolle zaal. Een groot succes! Gastheer Harry Mens had niet alleen zijn geld terug, hij was, als organisator van het eerste concert van Pavarotti in de lage landen, in één klap wereldberoemd in Nederland!

En hij vertelde mij dat hij nog veel meer pijlen op zijn boog had. Zo wilde hij de landelijke politiek in. Dat is hem nooit gelukt, wel was hij later een van de grote geldschieters van de *LPF* van Pim Fortuyn. En wat ook grappig is hier even te vertellen: in 1997 won ik dus de *Sterrenplaybackshow* met mijn imitatie van, jazekers, Luciano Pavarotti!

CUBY EN DE DIKKE KIPPEN

Een muzikale vriend die ik later, in '95, voor *Tinekes Wereld* portretteerde, was Harry Muskee, *Cuby* van *Cuby & The Blizzards*. We filmden Harry thuis in Grolloo en in Rolde, in *Café-Restaurant Hofsteenge*, eigendom van Harm en Grietje Hofsteenge. Toen Harry, gebroken door liefdesverdriet, Assen verliet en de eenzaamheid opzocht in een oude boerderij in Grolloo, keken de meeste dorpsbewoners hem in eerste instantie met de nek aan. Ze moesten niets hebben van die langharige nozem, zijn rare vrienden en de afschuwelijke herrie vanuit de deel in de hofstee, die de jongens bluesmuziek noemden. Alleen Harm en Grietje van het café-restaurant, zes kilometer verderop in Rolde, bekommerden zich om de zanger met het gebroken hart, die zichzelf ook nog eens behoorlijk verwaarloosde. Bij Grietje kon Harry altijd terecht en hij waardeerde dat.

Zozeer zelfs, dat Harry haar 'ons mam' noemde. Kwam Harry het café binnen met riekende kleding, dan riep Grietje: "Kom op met die kleren, Harry. We gooien het spul even in de *Miele!* Ja, ook je sokken!" Harry's manager, Jan Venhuizen, vertelde in een interview over Harm en Grietje: "Dat waren zulke lieve mensen. Eigenlijk een vader en moeder voor Harry. Die boerderij van Harry was vooral 's winters afschuwelijk koud en tochtig. Hij kon dan altijd bij Harm en Grietje terecht. Ik ben ervan overtuigd dat als zij zich niet over Harry zouden hebben ontfermd, hij het in die boerderij niet zou hebben gered."

Ook mocht Harry vaak mee-eten met Harm en Grietje, thuis voor zichzelf een potje koken deed hij niet. Vandaar dat ik Harry en zijn Blizzards dus ook in dat café-restaurant heb geïnterviewd. Hans Kinds, slaggitarist tijdens de beginjaren van de Blizzards totdat hij in 1967 in dienst moest en door pianist Herman Brood werd vervangen, vertelde over Grietje Hofsteenge en het café-restaurant in *Tinekes Wereld*: "Het leuke vond ik altijd dat we, als we 's nachts van een concert terugkeerden, hier naar binnen konden om direct door te lopen naar de keuken. Want daar lagen ze weer, die heerlijke dikke kippen. Het maakte niet uit of het 's nachts één, twee of drie uur was. We konden altijd naar binnen, de deur was nooit op slot. En iedere keer weer gingen we flink aan de kippen... Daar had Grietje allemaal voor gezorgd, fantastisch. Zo krijg je het nooit meer, *never* nooit niet..."

Hans Kinds, Harry Muskee, Herman Brood en ook manager Jan Venhuizen, ze leven niet meer. Maar één ding is zeker: In Grolloo zijn de dorpsbewoners anno 2026 supertrots op hún Cuby & The Blizzards. Grootste trekpleister van het dorp is het *C + B Museum* in de oude boerderij van Harry.

BØRGE RING

Ook Børge Ring, de Deense oud-bassist van het *Tony Vos Quartet*, zat in *Tinekes Wereld*. Ik bezocht hem en zijn Nederlandse vrouw Joanika thuis in het Noord-Brabantse Overlangel. Børge sprak heel langzaam en bijna onverstaaanbaar Nederlands met een zwaar Deens accent: “Tinukuh, ik muuut jou ein verhael vertelluh...” En mijn hemel, Børge had wat te vertellen! Als bassist speelde hij nog samen met Stan Laurel en Oliver Hardy, toen ‘de dikke en de dunne’ in 1947 een liveshow in Kopenhagen verzorgden, waarbij ‘Ollie’ *Shine on Harvest Moon* zong.

Zoals ik eerder vertelde was Børge ook een begenadigd striptekenaar. Hij werkte jarenlang voor de studio van Marten Toonder en tekende voor Steven Spielberg, Walt Disney, en hij maakte de animaties, die gigantisch groot tijdens de live shows van *Pink Floyd* werden geprojecteerd.

Børge won niet alleen een *Oscar* voor zijn korte animatiefilm *Anna & Bella*, maar werkte ook mee aan diverse *Asterix & Obelix*- en *Smurfen*films. En kent u het roze pantertje van *Pink Panther* nog? Jazeker, ook Børge! Zijn echtgenote, Joanika, tekende eveneens, de twee werkten regelmatig samen.

Boven alles was Børge, naast een megatalent, een ongelooflijk lieve man. Hij was een van de vrienden die mijn Toon, na jaren van lethargie vanwege zijn coma, er muzikaal weer bovenop had geholpen. Maar dat had ik al verteld.

52 HANS VERMEULEN

Een van mijn liefste en vooral ook leukste muzikale vrienden was Hans Vermeulen. Hij overleed in 2017 onverwachts: hartstilstand. Denk ik aan hem, dan komt één ding direct naar boven: een *big smile!* Hans en ik hebben samen zo ontzettend veel gelachen! Dat was misschien wel het meest bijzondere aan hem, als mens dan. Daarnaast vind ik Hans nog steeds een van de allerbeste zangers die Nederland ooit heeft gekend. Hij scoorde een wereldhit met *The Eyes of Jenny* en wat te denken van *Hilde*, dat hij voor zijn vrouw schreef. Hans was ook een fantastische componist, producer en arrangeur, niet alleen voor *Sandy Coast*, maar ook voor zijn andere band, *Rainbow Train* en voor artiesten als Anita Meyer, Nadiëh, Margriet Eshuijs en haar band *Lucifer*, Hans de Booij, Ruth Jacott en nog heel veel anderen.

Maar Hans en ik hebben vooral gelachen samen. Enig! Een vriend, met wie je kan lachen, vind ik waanzinnig belangrijk. Ik ben een ongelooflijke klets-majoor. Gooi je er bij mij een dubbeltje in, dan komt er een kwartje uit, ik kan oeverloos verhalen. En op zulke momenten zei Hans dan altijd, met zo'n geveinsd sardonische grijns: “En? Heeft u nog wat meegemaakt mevrouw?” Eén woord van hem was soms al genoeg, dan lagen we samen weer dubbel. Hans had zóveel humor. Zag hij een man en vrouw elkaar zoenen, dan riep hij: “Het is hier geen nachtclub!” Dat heb ik van hem overgenomen. Hij kwam ook vaak naar ons vakantiehuis in de Franse bergen. Dan keek hij uit over de groene heuvels en landerijen en zei: “Ik zie, ik zie wat jij niet ziet en de kleur is groen.”

Hans kende ik al vanaf de jaren zestig. In '65 nam hij zijn eerste single met *Sandy Coast* op: *Being in Love*. Natuurlijk draaide ik zijn platen bij Radio Veronica, hij kwam ook regelmatig langs voor een interviewtje in onze studio in Hilversum. Met Hans was het altijd gezellig. En dus nodigde ik hem ook uit op feestjes bij mij thuis. Tim en David, de zoons van Hans en Hilde, logeerden regelmatig bij mij in de zomermaanden. Zij waren twee handen op één buik met mijn aangenomen kind Michael en tijdens de grote vakantie stonden er altijd tentjes in mijn tuin, waar die knapen in kampeerden. En SaraLee woest, omdat zij daar dan niet bij mocht. Tsja, die knullen waren toen opgeschoten tieners van zestien en veertien, zij was pas negen of zo. En ze heeft er nu nog de pest over in, haha!

AARDBEVING

In de jaren negentig gingen Hans en Hilde uit elkaar. Hans zat behoorlijk in zak en as, want hij moest toen ook zo'n anderhalf miljoen schuld aan belasting afbetalen. Zonder een cent te makken, nou ja, met 120 gulden op zak, vertrok hij in '95 naar Thailand. Naar zijn nieuwe geliefde, Aom Jariya, een bekende Thaise zangeres/gitariste. Hans had haar leren kennen toen hij, in een opnamestudio in Bangkok, Aom een Thaise versie van *The Eyes of Jenny* liet inzingen.

Aom en ik zijn nog altijd bevriend via Facebook, ze is een zeer beschaafde meid. Hilde is ook erg goed met haar. Zij organiseerde zelfs alles voor het huwelijk van Aom en haar ex-man. Speciaal voor de bruiloft was Aom naar Nederland gekomen, zij en Hans trouwden in het gemeentehuis van Bussum. En wij, de vaste vriendenkring van Hans, waren daar allemaal bij. Onze wederzijdse vriendin, zangeres Bea Willemstein, had in die tijd een relatie met Hee-Loy Yuen, eigenaar van het toenmalige Japans restaurant in Theater Gooiland. Na de huwelijksvoltrekking zijn we daar met z'n allen op het dakterras, hup saké!, behoorlijk onbekwaam geworden.

Hans voelde zich dolgelukkig met zijn Aom. Ze zijn 22 jaar samengebleven, tot aan zijn dood. Hans zei me destijds: "Ik heb het idee dat ik in een vorig leven in Thailand ben geboren." Zozeer voelde hij zich daar thuis. *Home is where the heart is*, schreef hij ooit in een liedjesteekst.

Ik ontmoette Hans en Aom voor het eerst samen, toen ik voor *Tinekes Wereld* naar Thailand reisde om het nieuwe leven van Hans aan mijn kijkers te tonen. Peet was ook mee. Ik wilde Hans en Aom vooral thuis portretteren op het paradijselijke eiland Koh Samui. Hans en Aom zouden niet alleen praten, maar ook samen voor ons musiceren. Daar had ik zin in!

Maar eerst had ik nog een klusje in Bangkok. Ik was benaderd door een projectontwikkelaar die wist dat ik Hans in Thailand ging filmen: "Luister Tineke", zei hij, "ik heb een stelletje huizen laten bouwen, beeldschoon, net buiten Bangkok. Als jij nou aan Hans Vermeulen vraagt of hij daar even langs wil lopen. Dan komt hij mij toevallig tegen. Twee Hollanders in Bangkok, hoe leuk is dat?" Daar had die meneer wel wat geld voor over.

Tsja, RTL4, commerciële televisie hè. Op die manier kon ik, als directrice van *Tinekes Wereld*-producent Tenfold, wat kosten drukken. Een weekje filmen met een cameraploeg in Thailand is niet goedkoop. Dus ja, je combineert zakelijke belangen met leuke onderwerpen. Waarom niet? Het zijn de reclaimedeals die de commerciële-tv-producent brood op de plank brengen!

Dus omdat wij ook in de buurt van Bangkok moesten filmen, sliepen Peet en ik in zo'n torenhoog hotel in die miljoenenstad. En midden in onze

eerste nacht begon dat gebouw me toch te shaken! Kabaal in de badkamer, toiletspulletjes knalden op de vloer en gleden, *rrroetsj!*, de wasbak in. Aardbeving! Je schrikt je een hoedje en zit even in een slechte film, maar gelukkig bleef het daarbij.

Op het prachtige Koh Samui zong Hans een schitterend liedje voor ons, *By the Time I'm Coming Home...*, over wat ik zo-even al vertelde: 'thuis is waar je hart is'. Ik vond dat zo ontroerend, echt een van zijn allermooiste songs. Helaas was zijn thuis vanaf dat moment verschrikkelijk ver van mijn thuis. Samen lachen zat er niet meer in. Gelukkig hielden we nog wel via Facebook contact met elkaar.

En af en toe kwam Hans nog even naar Nederland, om met muziekvrienden de studio in te duiken of om op te treden. Hij zong hier dan solo in cafés, om de kas een beetje te spekken. Of hij trad op met zijn band *The Rest*. Toen ik hem op Koh Samui filmde had hij net daarvoor, in '94, met Polle Eduard, Len Bouman, André Sommer en Beau Wassenbergh, onder de naam *The Rest* het album *Domestic Affairs* gemaakt. Op een sticker op de cd-hoes stond: 'debuut-cd'. De jongens waren van plan nog meer albums te maken, maar helaas is dat er nooit meer van gekomen.

PUCK

Op Koh Samui logeerden Peet, de cameraploeg en ik in een heerlijk hotel. Tijdens een van de draaidagen met Hans en Aom kwam er opeens een telefoontje vanuit Nederland. Aan de andere kant van de lijn de bijna-ex-vriend van mijn visagiste Puck. Hij moest Puck dringend spreken. Dus Puck pakte de telefoon aan. Kennelijk ging het om heftig nieuws. Tijdens het gesprek liet Puck de telefoon plots los, huilend verliet ze de kamer. Pas na een uur was ze weer in staat zich bij ons te voegen. Ze zei verder niets, dus wij reageerden ook niet. Waarschijnlijk was het echt iets heel persoonlijks. Normaal vertelde Puck mij altijd alles. Dat heb je met zo'n vaste visagiste, je kunt met elkaar lezen en schrijven. In de make-up babbel je uren met elkaar. Zij weet alles van jou, jij alles van haar. Maar nu, niets...

Niet lang daarna zat ik met Puck in Amerika voor *Tineke en de Paranormale Wereld*. Opnieuw in Woodstock, deze keer voor Rosemary Altea, een beroemde schrijfster, spiritiste en paranormaal genezeres. Zij woonde in Woodstock. Een geweldige mens! Als ik ooit werkelijk in Woodstock was gaan wonen – waar Toon en ik in de jaren zeventig heel even over hebben gedroomd – dan zouden Rosemary en ik daar harstvriendinnen zijn geworden. Zij had een bepaalde levensfilosofie, het klikte enorm tussen ons. Andere woorden heb ik er niet voor. Rosemary is er, net als ik, van overtuigd

dat er meer is tussen hemel en aarde. En hoewel ik tijdens *Tineke en de Paranormale Wereld* veel mensen hebben leren kennen die zich als medium voordeden, maar bij wie ik zo mijn twijfels had, dacht ik bij Rosemary meteen: ja, dit is echt!

Maar goed, Rosemary Altea schreef dus in die jaren '90 boeken, als spiritist, en daar maakten wij voor *Tineke en de Paranormale Wereld* een item over. Na afloop van de opnames trok Rosemary Puck plots aan haar arm: "Komt u even mee, ik wil u graag even apart spreken..." Natuurlijk waren de jongens van de crew en ik razend nieuwsgierig: Wat was hier nu opeens weer aan de hand? Maar ook deze keer hield Puck haar lippen stijf op elkaar. Pas een kleine vier jaar later – Puck lag in het ziekenhuis en ik bezocht haar met mijn vriendin Willeke Alberti, van wie Puck ook de vaste visagiste was – vielen de puzzelstukjes op hun plek.

Willeke en ik moesten ons op een bepaalde afdeling melden en toen snapten we meteen waarom Puck al die tijd had gezwegen. Want als visagiste vertel je je klanten niet dat je aids hebt. Dan zit je direct zonder werk. Puck was ook de make-upartiest van Joke Bruijs, Jos Brink en heel veel anderen, die haar misschien nooit meer hadden durven inhuren. Tijdens het telefoontje in Thailand had ze van haar ex te horen gekregen, dat hij hiv-besmet was en zij dus misschien ook.

En in Amerika had Rosemary tegen Puck gezegd dat zij ernstig ziek zou zijn. Rosemary voelde dat Puck snel zou sterven. En dat gebeurde, want toen ging je nog gewoon dood aan aids. Willeke, ik en een paar andere coryfeeën hebben, kort voor haar overlijden, nog enkele weken voor Puck gezorgd. Ze lag toen bij Willeke thuis. Vanuit haar bed keek ze uit op Willeke's mooie tuin. En zo is Puck gestorven, op 24 mei 1999, net nadat Willeke haar slaapkamer was uitgelopen.

IN SHOCK

Dat ook Hans er nu niet meer is, kan er bij mij nog steeds niet in. Ik schrok me wezenloos toen zijn zoon Tim mij, als eerste, belde: "Papa is dood!" Het was 9 november 2017. Ik vierde toen een korte vakantie met mijn vriendinnen Bea en Trudy, ook twee hartsvriendinnen van Hans. We logeerden in Trudy's oude huis in Zuid-Afrika. En we wisten niet wat ons overkwam. Hans dood? Krankzinnig, dat kan niet! We hadden wel van Hilde gehoord dat Hans zich niet helemaal oké voelde en in het ziekenhuis lag, met een soort griep of zo. Tim was bij hem, naar hem toe gereisd. En zijn andere zoon, David, was ook naar hem onderweg. Maar nu opeens: dood! En meteen gecremeerd, want daar in Thailand gaat dat heel snel.

Hans, weg van de aardbodem zonder dat wij fatsoenlijk afscheid van hem hadden kunnen nemen. Dat deed zo'n pijn! Trudy en Bea waren natuurlijk net in shock als ik, compleet wezenloos voelden we ons. We hebben die hele dag alleen nog maar gehuild samen en over Hans gepraat. De urn met zijn as werd later bijgezet in het familiegraf in Voorburg, waar ook de ouders van Hans begraven liggen en zijn jongere broer Jan, op 54-jarige leeftijd aan darmkanker overleden. Dat verlies van zijn broer, de bassist van Sandy Coast, had Hans ook ontzettend veel verdriet gebracht. Hij wilde, ondanks eerdere reünies, nooit meer verder met Sandy Coast, dat was echt het bandje van hem én Jan.

MISDAAD

Soms stond *Tinekes Wereld* ook in het teken van de misdaad. Ik maakte bijvoorbeeld een portret van *Pistolen Paultje*, de wapenhandelaar en zelfbenoemd verzetsstrijder, die ook een knokploeg tegen dierenmishandelaars in het leven had geroepen.

En in de vrouwengevangenis in het Indiase New Delhi bezocht ik Margo, een 45-jarige alleenstaande moeder van vijf kinderen, opgepakt als heroïnekoerierster. Ze was op heterdaad betrapt op het vliegveld, met tweeënhalve kilo. Margo zat al zes jaar vast, zonder rechtszaak. Haar kinderen wisten dat zij drugs smokkelde. Ze had hen verteld: "Het is de enige manier waarop ik jullie genoeg te eten kan geven."

Natuurlijk stond ik niet achter de 'oplossing' van Margo. Maar ik had wel met haar te doen; diep treurig natuurlijk als zoiets de enige uitweg is die je kunt bedenken om je kroost te voeden. Met als gevolg dat door haar afwezigheid haar gezin totaal ontwricht was geraakt. Zoon Clifton zat inmiddels ook vast, in de penitentiaire inrichting Veenhuizen. Ik zocht hem samen met zijn zusje Florence op om met elkaar naar de video van hun moeder in de Indiase gevangenis te kijken.

Clifton vertelde me dat hij was gestopt met het schrijven van brieven aan zijn moeder, omdat hij zich ervoor schaamde dat hij nu ook in de gevangenis zat. Hij gaf toe dat hij op het slechte pad was geraakt doordat zijn moeder niet meer thuis was. Maar hij wilde niet dat zij erachter zou komen dat hij nu ook in de cel zat. Tsja, wat moet je daar nu van denken?

Toen Margo nog drugs koerierde liet zij haar dochter het geld dat zij hiervoor kreeg beheren. Zo betrok ze haar kind bij haar misdrijven. Wat mij aangreep was dat zo'n heel gezin kapot was gegaan aan die rottige drugshandel. Arme Clifton zei nog ervan te dromen dat het ooit nog eens helemaal goed zou komen met zijn familie. Met z'n allen weg uit de

misdaad, iedereen op het rechte pad. Ik hoop oprecht dat zijn droom is uitgekomen.

POOLSE KINDJES

Ook Jomanda zat in *Tinekes Wereld*. Met haar reisde ik naar Polen, in gezelschap van Gré, een trouwe *Tineke*-kijkster, die zich bekommerde over het lot van twee doodzieke Poolse kindjes. Gré hoopte dat Jomanda die twee zou kunnen genezen. Ik weet nu, meer dan dertig jaar later, echt niet meer hoe het die kinderen verder is vergaan. Wel kan ik zeggen dat ik, met Jomanda als spiritueel *healer*, verbazingwekkende genezingen heb gefilmd. Maar over haar vertel ik verderop in dit boek nog meer. Ik leerde Jomanda kennen dankzij de serie *Tineke en de Paranormale Wereld*, die in de periode '94-'96 op de woensdagavond werd uitgezonden, naast *Tinekes Wereld* op de zaterdagavond.

53 EIGEN HUIS & TUIN

Intussen was mijn productiebedrijf Tenfold BV ook succesvol met andere tv-programma's naast *Tineke*, zoals *Eigen Huis & Tuin*, waarover ik het al even heb gehad. Daar waren we in '90 mee begonnen, aanvankelijk onder de titel *Een eigen huis, een plek onder de zon*, naar de bekende regel uit de hit *Alles kan een mens gelukkig maken* van René Froger en *Het Goede Doel*. Maar dat gaf wat juridische problemen, dus werd de naam snel veranderd in *Je Eigen Huis*, totdat het in '93 definitief *Eigen Huis & Tuin* ging heten.

En, eerlijk is eerlijk, Willem Herselman kwam met het idee voor die tv-formule, een klusprogramma, afgeleid van de Amerikaanse tv-show *Home Time*: doe-het-zelftips voor het opknappen en verfraaien van je eigen huis. Toen Willem in New York voor Ben van Meerendonk werkte, was hij een fan van *Home Time*. Later, terug in Nederland, merkte hij dat veel mensen om hem heen, buiten hun dagelijkse werk, heel erg bezig waren met de inrichting of verbouwing van hun huis. En dus leek zo'n programma met allerlei tips, gesponsord door bouwmarkten, gereedschapsmerken enzovoorts, hem een uitstekend concept voor de Nederlandse televisie.

Nou, daar had hij helemaal gelijk in. Herselman had goed in de gaten dat bedrijven als Praxis, Formido en Intratuin enorm in opkomst waren en graag reclame wilden op de commerciële tv. Zij werden dan ook onze hoofdsponsors. In *Je Eigen Huis* zaten nog geen tuinonderwerpen. Naast *Je Eigen Huis* (met klusjesman Nico Zwinkels en presentatrice Manon Thomas) zond RTL4 tussen '90 en '93 ook het, eveneens door ons geproduceerde *Flora Magazine* uit, over tuininrichting en plantjes en zo. Manon Thomas presenteerde dat samen met tuinier Rob Verlinden. Zij opperde uiteindelijk het idee de twee programma's te combineren tot *Eigen Huis & Tuin*. Dus vanaf seizoen '93-'94 kreeg het programma die titel mee.

NICO ZWINKELS

Ik liet de naam Nico Zwinkels al even vallen. En daar moet ik toch even bij stilstaan. Van de doden niets dan goeds, heb ik al eerder gezegd. Maar wat ik altijd verschrikkelijk heb gevonden, als producent van *Eigen Huis & Tuin*, is dat wij, toen mijn vriendin Bea Willemstein mij had verteld hoe Zwinkels haar had proberen te verkrachten, daar op dat moment niet meteen iets

mee hebben gedaan. Daar schaam ik me nu nog voor. We hadden Zwinkels onmiddellijk moeten aanpakken.

Bee (spreek uit: B ), zo noem ik Bea, nog steeds een van mijn allerbeste vriendinnen, was niet alleen zangeres, maar ook de styliste van *Eigen Huis & Tuin*. Op een vrijdagnamiddag, na de laatste aflevering van het seizoen, organiseerden wij een afscheidsfeest voor de gehele *Eigen Huis & Tuin*-ploeg in het *Kurhaus* in Scheveningen, lekker borrelen en een barbecue aan de rand van het zwembad. Er ging aardig wat alcohol doorheen. En op zeker moment pakt Nico Zwinkels Bee vast en hij flikkert haar zo, met mantelpakje en al, het bassin in. Nu zou Bee die avond bij haar zus in Den Haag slapen, gelukkig had zij een koffertje extra kleding mee. Dus hup, zij naar de auto om zich daarna te douchen en om te kleden in een van de zwembadhokjes.

Pas de dag erna hoorde ik wat daar was gebeurd. Bea, een aantal andere collega's en ik bevonden ons die zaterdag op een boot op Loosdrecht. En Bee vertelde me: "Nico was me stilletjes gevolgd. Ik had me net uitgekled in dat douchehokje, waarvan het deurtje niet op de knip kon en ik stond daar, gebukt in mijn blote achterste. Plots wordt het douchedeurtje opengetrokken en Zwinkels stapt naar binnen, naakt en met 'geheven zwaard'! Hij pakte mijn handen vast, duwde me tegen het deurtje aan en hijgde in mijn nek. Ik kon geen kant op en probeerde me los te vechten. Hij wilde me zoenen. Ik riep: 'Rot op!' Maar hij zei: 'Kom op Bee, je leeft maar  en keer'. Uiteindelijk kon ik me losrukken, maar kijk naar de wond op mijn arm, dit heb ik eraan overgehouden..."

Bee heeft er verder nooit met de buitenwereld over gesproken. Alleen insiders kenden haar verhaal. Pas jaren later, in 2004, kwam het, tijdens een rechtszaak tussen Zwinkels en SBS opeens allemaal naar boven. Zwinkels zou overstappen naar SBS6, maar die zender haakte af in verband met imagoschade wegens verhalen over ongewenst seksueel gedrag van Zwinkels richting diverse vrouwen. Bea gaf toen in de media toe wat er bij het zwembad van het *Kurhaus* was gebeurd. Ik neem mezelf kwalijk dat ik Zwinkels destijds niet meteen heb ontslagen. Maar ja, het waren andere tijden. Als kerels zich achterlijk gedroegen vond je ze toen gewoon een eikel. Verder maakte je er geen woord aan vuil, het leven ging door. Nu, na al die Harvey Weinstein- en *Voice of Holland*-schandalen, krijgen dat soort handtastelijke heren wel meteen de rekening gepresenteerd.

BI

En nog even over Bea. Ik leerde haar pas echt kennen begin jaren tachtig, in de *Albert Heijn* in Baarn. Haar naam was weleens de revue gepasseerd. Want

met Rudy Bennett, de zanger van *The Motions*, vormde zij het duo *Bennett & Bee*. Ik wist helemaal niet dat zij in Baarn woonde, net als ik. Eemdijk is praktisch Baarn. Dus ik stond in de rij bij de kassa van de Appie en ik hoorde opeens: “Hallo, ik ben bi...” En daar stond een hele mooie, modieuze vrouw met roze beenwarmers en een lichtblauw jasje, allemaal van die babykleuren en twee strikjes in d'r haar. En die riep dus naar mij: “Hallo, ik ben bi...”

Ik dacht: ‘bi’? Wat bedoelt zij daarmee? Haha. Wil die mevrouw mij versieren? Is ze biseksueel? Bea zag mij denken en verduidelijkte snel: “*Bee* van Bennett & Bee...” Verhip, toen begreep ik het. Dit was Engels: *Bee* van *Bennett & Bee*. Nou, zo raakten Bea en ik gezellig aan de praat. En vanaf dat moment kregen Bee (ik zeg dus altijd Bé – van Bea – en geen *bi*) en ik wat meer contact.

Naast het zingen is Bee altijd een topper geweest op het gebied van styling. Ze deed niet alleen jarenlang de styling van *Eigen Huis & Tuin*, maar was ook ruim twintig jaar mijn vaste styliste. In al die tijd dat ik tv deed, bleef zij bij mij. Daarnaast runde ze haar eigen kledingwinkeltje in Hilversum. Ik heb een bloedhekel aan winkelen en pashokjes. Jurk aan, jurk uit, verschrikkelijk! Maar ja, als je elke week op tv verschijnt, moet je toch telkens wat anders aan.

Om kleding in te kopen voor haar winkeltje reed Bee met vaste regelmaat naar het Amsterdamse *Confectiecentrum*. Op de terugweg naar Hilversum stopte ze dan altijd even bij mij in Eemdijk, met een karrenvracht aan nieuwe jurken, jasjes en truien in haar autootje. En dan mocht ik twee of drie van die dingen kiezen, van tevoren al een beetje door Bee speciaal voor mij uitgezocht, om mee te nemen naar de studio. Ik ben altijd dol geweest op leuke kleding met frutsels en fratsels, vrolijke sterren- of bloemenborduursels en zo. Dat wist Bee. Wat ik van haar kreeg, gaf ik dan ook meestal niet meer terug. Ik kocht die spulletjes gewoon van haar. Dus de meeste kleding voor mijn tv-shows droeg ik ook lekker in het dagelijkse leven. En tsja, dan gebeurde het regelmatig, vanwege mijn jachtige bestaantje, dat ik thuis voor de kinderen even snel iets wilde bakken of braden, waarbij dan de vetspetters tegen mijn dure gebreide of zacht zijden jasje opvlogen.

Bee en ik zien elkaar nog steeds heel vaak. Zij woont vlakbij. Dus als ik wat uit de winkels nodig heb, is Bee de klos, haha! Maar ze doet dat graag voor me, zegt ze. Soms eten we gezellig samen, hier beneden in het restaurant van het Rosa Spier Huis. Ze controleert ook nog steeds eventjes of, hier bij mij thuis, alles netjes in de kast ligt of hangt. Een wereldmeid!

54 TINEKE EN DE PARANORMALE WERELD

Mijn reis naar de vrouwengevangenis in New Delhi voor *Tinekes Wereld* combineerde ik overigens met een bezoek aan de *ashram* van goeroe Sathya Sai Baba, vlak bij Bangalore voor mijn nieuwe tv-serie *Tineke en de Paranormale Wereld*. Die werd, zoals gezegd, naast *Tinekes Wereld* op de zaterdag, vanaf 4 maart 1994 twee seizoenen lang rond half tien op de woensdagavond door RTL4 uitgezonden. Het idee voor een tv-serie over paranormale zaken kwam van Bert van der Veer en was geïnspireerd op het populaire *Veronica*-radioprogramma *Het Zwarte Gat* over buitenaardse en bovennatuurlijke fenomenen.

Die radioreeks begon in 1978, nadat Lex Harding, Veronica's radiodirecteur, ervan overtuigd was dat hij een *ufo* had gezien. Vanaf dat moment was Lex zeer geïnteresseerd geraakt in onverklaarbare verschijnselen. Presentator Bart van Leeuwen stelde voor hier een wekelijks radioprogramma aan te wijden. Lex ging akkoord en *Het Zwarte Gat* heeft tot december '94 bestaan. Een van de specialisten, verbonden aan *Het Zwarte Gat*, was Jan Dorresteijn van het maandblad *ParaVisie*.

Bert van der Veer riep: "Tinus, ik wil zo'n programma over paranormale en occulte zaken op de televisie. En jij moet het maken." Nou, dat vond ik reuze boeiend, want ik weet zeker dat er meer bestaat tussen hemel en aarde dan wij kunnen bevroeden. Ik wilde maar wat graag op onderzoek uit. Ik riep wel meteen tegen Veer: "Gaan we doen, maar dan wil ik Jan Dorresteijn erbij, als producer. Jan is de autoriteit en allesweter op dat gebied!"

Natuurlijk weet je dat er op deze planeet talloze freaks en fantasten rondlopen die de mensheid van alles proberen wijs te maken. Begin je aan zo'n programma, dan moet je proberen het kaf van het koren te scheiden. En over kaf gesproken, goeroe Sai Baba was, naar mijn bescheiden mening, daarvan een klinkend voorbeeld. Op zich gold Sai Baba als een bijzonder fenomeen. Zijn schare volgelingen werd geschat op tien tot vijftig miljoen mensen, wereldwijd. Zij geloofden allemaal in zijn verhaal dat hij de reïncarnatie zou zijn van de hindoegoden *Shiva* en *Shakti* en dat hij wonderen verrichtte.

Sai Baba predikte een leer van vrede, liefde en rechtschapenheid, die heel

veel mensen aansprak. Actrice Goldie Hawn was helemaal ondersteboven van hem, net als *Hard Rock Café*-oprichter Isaac Tigrett. Zelfs buitengewoon intelligente mensen, zoals de Indiase minister-president Atal Bihari Vajpayee en mijn Nepalese vriendin Chandni, geloofden heilig in Sai Baba.

Toen ik Chandni vertelde dat ik hem ging bezoeken, vroeg zij mij of ik wat van zijn ‘heilige as’ voor haar kon meenemen. Die as schudde Sai Baba uit de mouwen van zijn oranje gewaad als ‘gift’ voor mensen die hem in zijn ashram opzochten. Net als ringen, snoepjes, medaillons en zelfs horloges. Die kocht hij niet in de plaatselijke supermarkt. Nee nee, deze cadeautjes waren door hemzelf uit het niets ‘gematerialiseerd’, die vielen zo maar uit zijn mouwen, haha!

Sai Baba was ook de supervisor van *Satya Sai Central Trust*, het fonds dat alle schenkingen, afkomstig van zijn volgelingen, beheerde. Met dat geld werden niet alleen Sai Baba-scholen en -universiteiten opgericht, waar men zijn leer doceerde, maar ook ziekenhuizen, waar mensen gratis terecht konden voor de meest gecompliceerde operaties. En dat leverde Sai Baba natuurlijk nog veel meer volgelingen op.

Toen hij in 2011 overleed, negen jaar eerder dan hij zelf had voorspeld, sprak de Indiase premier Singh van een “onherstelbaar verlies”. Maar er was ook veel kritiek op Sai Baba, die zich als reïncarnatie van Shakti – de goddelijke vertegenwoordigster van vrouwelijke energie – ook zou hebben bezondigd aan seksueel misbruik van jongetjes en jonge mannen. Maar goed, hij was in elk geval schathemeltjerk. Ik las op internet dat na zijn dood zijn persoonlijke kamer werd geopend. Inhoud: 98 kg goud, 307 kg zilver en Indiase roepies ter waarde van 1,79 miljoen euro.

Ik bezocht hem dus begin ’95, in een van zijn twee ashrams. Ik mocht hem niet kritisch interviewen, maar wel ontmoeten. Ik heb daar nog foto’s van: ik zit in zo’n grote hal, waar hij dan binnen zou komen, tussen allerlei volgelingen, inclusief een kolonie Nederlanders. En binnenkomen deed-ie, het was een soort van poppenkast. Al die aanbidders meteen in extase bij zijn verschijning. En toen hij mij passeerde, raakte hij mij heel even aan. Nou, dat was kennelijk zeer uniek, die andere Hollanders lagen meteen in katzwijn.

En verdomd, hij rammelde snoepjes uit zijn mouwen. Nou, daarmee was het voor mij meteen afgelopen. Een rare goochelaar vond ik meneer Baba, verder had-ie niks. Ik had zoiets van: hier trappen wij niet in! Ik vertik het om een toffee aan van die vreemde man aan te pakken. Van mijn moeder geleerd, haha!

Fascinerend vond ik die poppenkast wel. En dan heb ik het over al die volgelingen, niet over hem. Kennelijk zijn er toch heel veel mensen die naar

vrede, geweldloosheid, liefde snakken. En daar is natuurlijk helemaal niks mis mee. Dat mensen op zoek gaan naar innerlijke verandering, leren mediteren, proberen beter met elkaar om te gaan, aardiger zijn voor elkaar. Sai Baba maakte daar slim gebruik van en verrijkte zichzelf er flink mee.

RINKE ROOYENS

Tijdens *Tineke en de Paranormale Wereld* werkte ik ook voor het eerst met Rinke Rooyens als regisseur. Rinke is de zoon van top-tv-regisseur Bob Rooyens en actrice Marja Habraken. Ik leerde hem als tiener kennen. Mijn toneelmeester, Bert Majoor, had Rinke enige tijd te logeren en kwam met hem aanzetten. Rinke's ouders waren uit elkaar, zijn moeder was de geliefde van schrijver Hugo Claus geworden en zijn vader had het erg druk. Daarom hadden Bert en Anneke Majoor zich over dat joch ontfermd.

Rinke had al op hele jonge leeftijd leren 'editen', het in elkaar zetten van filmpjes in de montagestudio door verschillende opnames aan elkaar te plakken. Dat deed hij razendknop en supersnel. Dus Bert kwam bij mij: "Tinus, ik heb nu een knaap in huis, die heeft gouden handjes, hij monteert als een waanzinnige! Jij moet toch die 45 minuten documentaire over de kinderen van Tsjernobyl nog in elkaar zetten, is dat niets voor hem?" Die documentaire hadden we op 16mm-film geschoten. Zo'n verhaal van drie kwartier maken met 16 mm-materiaal is een giga klus: over een stukje film van drie of vier minuten doe je een hele dag. Dus ik schakelde Rinke in en hij maakte er iets fantastisch van. De Russische Staatstelevisie, die de film uitzond om eindelijk openheid van zaken te geven over de gevolgen van de Tsjernobyl-ramp, was *impressed*.

Rinke was zeer ambitieus. Hij wilde, net als zijn pa, de allerbeste tv-regisseur van Nederland worden. Wij gooiden hem in het diepe met *Tineke en de Paranormale Wereld*. Hij reisde niet alleen met mij mee als locatie-itemregisseur, maar regisseerde ook de live-uitzendingen zelf, elke woensdagavond, compleet met allerlei visuele effecten en de *instarts* van onze buitenlandse locatiefilmpjes. Hij deed dat fantastisch.

Jaren later trouwde Rinke met de beroemde Poolse popzangeres Kayah. Hij vertrok voorgoed naar Polen en werd daar, met zijn eigen productiemaatschappij *Rochstar*, de Poolse John de Mol. Voor de Poolse televisie maakte hij grote showprogramma's zoals *Sterren Dansen op het Ijs*, *The Voice of Poland*, *Ranking the Stars* en nog veel meer. Tegenwoordig is Rinke getrouwd met de bekende Poolse modeontwerpster Joanna Przetakiewicz. We hebben nog altijd regelmatig contact met elkaar, een hele lieve vriend.

UFO'S EN ALIENS

Maar Rinke en ik beleefden dus de meest wonderlijke avonturen. We reisden de halve planeet over, onderzochten vele mysteries en filmden tientallen uitzonderlijke snoeshanen voor de 21 afleveringen van *Tineke en de Paranormale Wereld*. Een meneer in een badkuip, bijvoorbeeld. Die bleef twintig minuten onder water. Twintig minuten! Nog steeds geen idee hoe die vent dat flikte. En de vijftwintig schoolkinderen in het dorpje Ruwa in Zimbabwe; zij hadden met z'n allen een ufo gezien, een ruimtevaartuig met buitenaardse wezens.

Laat ik beginnen met te zeggen dat ik daar dus in geloof hè. Ja, ik zweer het, als ik ergens in geloof, dan is het in buitenaards leven. Ik sprak ook tal van volwassen mensen die op dat gebied van alles hebben meegemaakt en die waren echt niet geschift of zo. Ik zag de aflevering met die Zimbabweaanse kinderen een half jaartje geleden nog terug, de meeste episodes van *Tineke en de Paranormale Wereld* staan online... Zo schattig, twintig blanke en donkere kindjes, zulke lekkere smoeltjes. Ik interviewde ze onder een grote boom in de schaduw, in hun blauwe en turquoise schooluniformpjes. Ze hadden tekeningen voor me gemaakt van 'hun' twee *aliens*.

Het mysterie voltrok zich tijdens de middagpauze. Alle docenten bevonden zich binnen het schoolgebouw, de kinderen speelden lekker buiten, sommigen waren op een dikke, omgevallen boomstam geklauterd. En plotseling zagen ze, vanuit de hemel, iets zilverglinsterends dalen. Daar holden ze naartoe en even later ontwaarden de kinderen twee wezens met hele grote zwarte ogen in strakke, zwarte pakken. Die wezens hadden een nauwelijks zichtbare, of maar een hele kleine, neus. Hetzelfde gold voor hun mond. Een van de twee aliens bewoog zich, als in een soort slow motion, door het geopende ruimteschip, de ander stond pal naast de ufo. Hun gezichten waren verder uitdrukingsloos, oogden als lege vellen papier.

De kinderen vertelden me dat een aantal van hen de dag ervoor ook al een sigaretvormig, zilveren ding in de lucht hadden gezien: lang en dun met glinsterende uiteinden. Na de landing zag het *flying object* er meer uit als twee platte schotels boven elkaar, met een soort deurverbinding er tussenin. Ook stond het ding niet echt op de grond, het zweefde een beetje boven de grond, tussen twee bomen in. Verder zagen de kinderen rond het ruimtevaartuig allerlei kleintje dingetjes zweven, een soort vliegende lampjes, die snel achter elkaar oplichtten, groen, rood, blauw en paars, en weer doofden. Later ontdekten de kinderen dat de grond, op de plek waar het ruimteschip zich had bevonden, zwartgeblakerd was: een grote zwarte vlek, bestaande uit dode, verbrande insecten en verbrand gras.

Het hele gebeuren had voor veel onrust gezorgd in het dorp Ruwa, vooral onder ouders en docenten. Sommige kinderen die erbij waren geweest, hielden er nachtmerries aan over. Terwijl anderen juist helemaal geen angstgevoelens kenden, omdat ze er zeker van waren dat de aliens in vrede waren gekomen. Misschien zelfs wel om ons te waarschuwen voor onze toekomst, omdat de mensen niet zorgvuldig met de aarde en de natuur omgingen, vertelden ze mij.

Sommige ouders waren erg boos geworden op hun kinderen, ze moesten niet met zulke onzinverhalen thuiskomen! Maar omdat alle kinderen voet bij stuk hielden, dat ze het ruimteschip en de aliens toch echt hadden gezien, besloot de schooldirecteur een Amerikaanse professor in te schakelen, gespecialiseerd in ufo-onderzoek. En die had gezegd: “Wanneer zo’n groot aantal kinderen hetzelfde beweren en ze allemaal met dezelfde beschrijvingen komen en, los van elkaar, dezelfde soort tekeningen hebben gemaakt van wat ze hebben gezien..., wie zijn wij dan om aan hun waarnemingen te twijfelen?”

En ik dacht: Zo is het, waarom zouden die kinderen massaal jokken over zoiets? Duizenden jaren geleden was er al sprake van ufowaarnemingen en contact met aliens, waarvan mensen toen ook al tekeningen hebben gemaakt of beschrijvingen gegeven. Kom op zeg, er moet gewoon iets zijn... Kijk je ’s avonds naar de hemel en je ziet al die duizenden sterren, daar moet toch ergens een vorm van leven bestaan?

Erich von Däniken schreef *Waren de Goden Kosmonauten?* In Zuid-Amerika heb je de lijnen en geoglijefen van Nazca en Palpa. Tot op de dag van vandaag heeft nog niemand de tientallen figuren van dieren, honderden geometrische vormen en duizenden lijnen en lijnenspielen in het woestijnzand van de hoogvlakte in Peru kunnen verklaren. Door wie zijn die grafische vormen geschapen? Of voor wie? Want er zijn ook allerlei offers in kuilen gevonden langs de *Nazcalijnen*. Er zou zelfs op Mars al leven kunnen zijn of zijn geweest, zeggen wetenschappers nu.

BUITENAARDSE SEKS

In Amerika interviewde ik drie vrouwen die seksueel waren ‘onderzocht’ door of zelfs gemeenschap hadden gehad met buitenaardse wezens. En geloof me, dat waren gewone stabiele, intelligente dames, die zich oprecht schaamden voor hun ervaringen. Zij maakten deel uit van een groep van negentig personen uit alle hoeken van de VS met soortgelijke ervaringen, cliënten van psycholoog-regressietherapeut John Carpenter uit Springfield, Missouri. Alle drie de dames hadden *missing time*-belevingen ondervonden.

Dat houdt in dat je plotseling even weg bent uit je reële aardse wereld en dan later, soms uren later en soms ook op een hele andere locatie, weer op aarde terugkeert. In de tussentijd maak je dan heel bewust mee dat je je in een ruimteschip bevindt of daar mee naartoe wordt genomen.

In dat *space ship* beland je dan op een onderzoekstafel in een ovaal laboratorium. Bijna iedereen die het heeft meegemaakt, beschrijft dit proces op ongeveer dezelfde wijze. En ook de aliens lijken als twee druppels water op de door de Zimbabweaanse kinderen beschreven aliens: grote, zwarte ogen in een wit verlicht gelaat, een nauwelijks zichtbare neus of mond en klein van gestalte, zo'n 1 meter twintig of 1 meter veertig, met aan hun handen een soort duim en drie vingers met zuignapjes aan het einde.

Ik interviewde een moeder en dochter, Francis en Debbie, die beiden, tegelijkertijd, gedurende een lange autorit een black-out hadden ervaren. Eenmaal bij bewustzijn bevonden zij zich niet meer in de auto maar ergens buiten langs de weg, in de buurt van hun voertuig. Zij herinnerden zich zeer vaag wat hen was overkomen tijdens hun *missing time*-ervaring. Toen zij kort daarna over John Carpenter hoorden, meldden zij zich bij hem voor een hypnosesessie. En tijdens onafhankelijke regressiesessies, beschreven moeder en dochter beiden hetzelfde ruimteschiplaboratorium. Francis vertelde dat zij gevangen zat in een glasachtige capsule en moest toekijken hoe haar dochter Debbie gynaecologisch werd onderzocht. Debbie vertelde op haar beurt dat zij, gelegen op die onderzoekstafel, haar moeder in een 'glazen' capsule zag. De aliens zouden seks met Debbie hebben gehad en een embryo bij haar hebben weggehaald.

En dan het verhaal van Jeanne: al sinds zij een klein kind was, werd zij regelmatig meegenomen door ufonauten. Tijdens black-outs werd ze dan als het ware omhoog gezogen naar hun ruimteschip. Vanaf haar twaalfde onderwierpen de aliens haar ook aan allerlei seksuele onderzoeken en experimenten, die ze omschreef als koud, vreselijk en gevoelloos, wat betreft de emoties van de aliens. Er werden allerlei instrumenten bij haar naar binnen gebracht. Een wezen, half mens/half alien, had gemeenschap met haar. En op haar vijftiende kreeg ze '*alien kids*' in het ruimteschip te zien, van wie zij de moeder zou zijn.

Ook Marilyn vertelde mij dat zij seks had gehad met aliens. Zij werd 's nachts regelmatig ontvoerd, terwijl ze gewoon naast haar man in bed lag. Soms werd ze 's ochtends wakker met een mysterieuze gel, alien sperma of zo, tussen haar dijen. Dan schaamde ze zich voor haar echtgenoot. Ik had trouwens groot respect voor haar man, die ook bij het interview aanwezig was en de verhalen van zijn vrouw allerm minst in twijfel trok. Evenals Jeanne

kreeg Marilyn in het ruimteschip incubators te zien met ‘*half-breed babies*’, die van haar zouden zijn. Ze had tegen de aliens nog iets gezegd van: “Dit kan helemaal niet. Ik kan niet zwanger raken, tijdens een tubectomie is alles bij mij weggehaald.” Maar de aliens hadden naar haar gebaard: “Jouw kinderen...”

Volgens John Carpenter kwamen alle verhalen van negentig door hem onderzochte personen grotendeels overeen. Bij zes vrouwen werden er inwendig ook daadwerkelijk voorwerpen aangetroffen. Die had Carpenter voor nader onderzoek aan laboratoria van twee universiteiten overhandigd. Het ging om vreemdsoortige cilinders, niet van onbekend buitenaards materiaal, maar samengesteld uit mineralen die we ook op aarde vinden.

Jeanne bekende me dat ze als lutheraans christen grote moeite had met haar ervaringen met de aliens. Maar ze zei ook: “Jezus heeft gezegd: ‘Er zijn werelden waarvan wij niet weten.’” Ik kon het niet nalaten haar nog even mijn rechterhand te laten zien: Een duim en drie vingers. Ze geloofde haar ogen niet. Net als de aliens, maar geen zuignapjes, haha!

STIGMATA

En nu de naam Jezus is gevallen: Voor de vijfde aflevering van de *Paranormale Wereld* vloog ik met Rinke en het team naar Ancona in Italië. Daar had je een man, de Siciliaan Giorgio Bongiovanni, die elke dag, op verschillende tijden, bloed in zijn handen, op zijn hoofd en op andere delen van zijn lichaam kreeg. Volgens pater Johannes Touw, specialist ‘wonderen’ van de katholieke kerk, ging het om stigmata of kruiswonden: verschijningen van dezelfde wonden die Jezus opliep kort voor en tijdens zijn kruisiging, veroorzaakt door de spijkers, de doornen kroon en de ‘Heilige Lans’, de speer waarmee een Romeinse soldaat hem, toen hij aan het kruis hing, in zijn zijde stak.

Het overkwam Giorgio een paar keer per week, die spontane bloedingen, maar ook weer niet elke dag. Dus wij hadden het zekere voor het onzekere genomen en een paar dagen Ancona geboekt. We stonden 24/7 paraat. Dag één *niente*, volgende dag *lo stesso*, precies hetzelfde. Maar toen, terwijl wij net lekkere *cereali con aglio* voor de lunch hadden besteld, moesten we hup!, hollen met de camera de auto in, richting *de man met de bloedende handen*. *Arrivederci* knoflookgarnalen! Op het moment dat wij in zijn flat arriveerden, lag *signor* Bongiovanni in zijn slaapkamer, half onder een lakentje, zijn lichaam vol plekken gestold bloed, met vrouwlief aan zijn zijde.

“Heeft u ook pijn?”

“Ja mevrouw, het doet heel erg pijn als het bloeden begint. Maar nu het

bloed gestold is niet meer...”

Ik dacht er zo het mijne van. Waarom waren wij er niet bij toen het bloeden begon en die man lag te creperen? Dit was weer kaf, geen koren...

We brachten voor de *Paranormale Wereld* meerdere verschijnselen onder de aandacht, waarbij ik dacht: hier kloppen dingen echt niet. De Engelse amateur-tenor Leo May bijvoorbeeld, die ons wilde doen geloven dat hij de reïncarnatie was van de beroemde tenor Enrico Caruso.

May had naar eigen zeggen hoogstpersoonlijk contact met van de geest van Caruso, die hem regelmatig allerlei boodschappen doorgaf. Zo had Caruso, vanuit het rijk der geesten, aan May de opdracht gegeven datgene te doen wat hij, Caruso, zelf nooit had voltooid: zingen in het fameuze *Teatro di San Carlo* in zijn geboortestad Napels.

Dus Rinke en ik met May naar Napels. En meteen verhaalde May emotioneel, dat hij het gevoel had terug te zijn in ‘zijn’ verleden, in de stad waar hij, als de jonge Caruso, zo vaak werd tegengewerkt en waar hij niet echt geliefd was. Jeetje, tranen met tuiten, bijna. Wat had ik met May alias Caruso te doen. We bezochten ook het graf van Caruso. Maar de beheerder van de begraafplaats verbood ons daar te filmen. En meteen reageerde May: “Ik kreeg net van Caruso door dat ze hem hier nu alweer tegenwerken.” En dat voelde zo nep, dat ik meteen dacht: Jij ben echt een fantast, man!

Met de directie van het *Caruso Museum* hadden we geregeld dat May *alias il fantasma di Caruso* (de geest van Caruso) de volgende ochtend tussen 10 en 12 in het *Teatro di San Carlo* mocht optreden. En wat hartstikke leuk was: Dit optreden stond ook met een vette kop aangekondigd op de voorpagina van de krant *Napoli Oggi*. Maar het was wel een besloten optreden: geen publiek. *Il fantasma di Caruso* mocht alleen voor ons zingen op dat beroemde podium.

Het artikel in *Napoli Oggi* had overigens wel een legertje showbizjournalisten aangetrokken, die ‘het zingende mirakel May’ ook wilden vastleggen en interviewen. In eerste instantie dacht ik nog heel naïef: hij is wellicht een fantast, maar wie weet... misschien zingt hij wel waanzinnig goed. Nou, daar kun je je dan flink in vergissen, haha! Het was zo dramatisch slecht! Dat er verder geen publiek in de zaal zat, was maar goed ook. Het was heel erg...

Mysteries, wonderen... tsja, de wens is vaak de vader van de gedachte, hè. Mensen zijn tuk op wonderen, we willen er allemaal zo graag in geloven. Maar meestal is het *humbug*, ik heb nog nooit een echt wonder gezien. We hadden in de *Paranormale Wereld* ook een man die met zijn vingers als enig gereedschap glaucoom ‘repareerde’. Dat verhaal was echt de hele wereld over gegaan. Later bleek dat zijn ‘patiënten’ helemaal geen glaucoom

hadden. Maar mensen vonden het zo'n fantastisch verhaal, iedereen wilde het geloven.

SPOKEN

Onze negende aflevering ging over spoken. Rinke en ik filmde met Britse 'poltergeist-deskundigen' en zelfverklaarde mediums in *The King's Cellars*, een pub in Croydon, vlakbij Londen, waar het al 36 jaar zou spoken. Geestverschijningen van verongelukte werknemers en vreemde dingen, zoals rondkruipende vlammen en zwevende glazen die zomaar stukvielen. Ook diep in de grotten van Valkenburg zou iets rondzweven: een vrouwelijk spook. Dus daar moesten we voor deze aflevering eveneens naartoe.

Nou, je begrijpt het al, wij namen helemaal niks waar, geen sikkepit. Niet in Croydon en ook niet in Valkenburg. Om de aflevering toch een beetje smeug te maken, dook Rinke tijdens de montage diep in de 'doos speciale effecten'. In de uitzending 'materialiseerde' hij, zowel in de pub als in de grotten, alle geesten en verschijnselen die mensen zouden hebben gezien, haha!

Dus nee, ik heb nog nooit geesten gezien noch echte wonderen aanschouwd. Maar dat wil niet zeggen dat ik nooit getuige ben geweest van wonderbaarlijke zaken. Ik moet dan denken aan de blinde kinderen in Guadalajara, Mexico. Die konden dus gewoon boeken lezen. En dan heb ik het niet over brailleboeken. We bezochten die kinderen, met een professor die onderzoek naar hen deed. Gaf je die kinderen een dik boek met teksten en foto's, dan lazen zij de letters in dat boek en ze konden de afbeeldingen omschrijven. Gewoon door hun handjes op de bladzijden te leggen. Kinderen met blinde oogjes! Zó bijzonder!

Sommige wonderlijke zaken blijken later toch weer redelijk verklaarbaar. Zo hadden wij medium annex *healer* Pamela Sommer-Dickson, jongste dochter van een Indisch artsengezin uit Den Haag, getrouwd met een Zwitser. In de periode dat ik haar voor de *Paranormale Wereld* interviewde, hielp zij kankerpatiënten in Zwitserland met een alternatieve geneeswijze, gebaseerd op een zuiveldieet. Nu weet iedereen dat kanker veel met voeding te maken heeft. Zo verlaagt calcium in zuivel de kans op darmkanker. Halverwege de jaren negentig was daar nog niet zoveel over bekend, maar zij was daar toen al mee bezig. Met regelmatig 'opzienbarend' succes. Nu is dat toch weer minder wonderbaarlijk dan toen. Voortschrijdend inzicht, hè.

SANGOMA'S

En in Zuid-Afrika heb je *sangoma's*, spirituele genezers. Hun 'toverkunsten' worden al sinds duizenden jaren, vanaf ver voor Christus, van vader

op zoon doorgegeven. De sangoma's oogsten succes met hun 'wonderbaarlijke genezingen', waarvan ze een fantastische show maken en waarbij ze de meest vreselijke dingen doen. Zo moesten Rinke en de cameraman van dichtbij filmen hoe de sangoma een arm geitje de keel doorsneed om vervolgens het bloed van dat dier te drinken. In werkelijkheid zijn sangoma's gewoon ervaren kruidendokters, die weten welke kruiden heilzaam zijn voor bepaalde aandoeningen. Zij geven hun 'geheimen' van generatie op generatie door.

Wie ik wel echt wonderbaarlijke dingen zag doen, was een Braziliaanse genezer. Terwijl wij hem filmde bevrijdde hij op de een of andere manier, met bijzondere rituelen, mensen van ernstige pijn. Dat was geen *humbug*, zoals bij die glaucoomoplichter, dit was echt. Nu denk ik wel eens: goh, kon die Braziliaan maar even bij mij langskomen. Ik verga tegenwoordig van de pijn in mijn benen en gewrichten, vooral tijdens het opstaan en lopen. Slijtage hè. Maar goed, hij zit in Brazilië, ik in het Rosa Spier. Weinig kans dat-ie hier even aanwipt.

JOMANDA

En dan was er, *last but not least*, onze Nederlandse Joke Damman alias Jomanda, *The Lady of the Light*. Een van mijn redacteurs, Emiel van den Bergh uit Ophemert, kwam op een dag met haar aanzetten: "Tinus, er is een mevrouw in een blauwe jurk die, vlak bij mijn dorp, in Tiel, elk weekend een zaal met tienduizend hulpzoekenden en bewonderaars vol krijgt. Zij zingt, danst en doet aan *healings*. Mensen komen naar haar toe met hun zieke honden, katten en kinderen. Anderen nemen flessen kraanwater mee, die zij dan instraalt door er met haar handen langs te strijken. Hierdoor krijgt het water, dat die mensen mee terug naar huis nemen, een genezende werking. Het zijn toestanden, echt ongelooflijk..." Dus ik dacht: dat wil ik zien, die mevrouw moet bij mij in de uitzending!

Later kreeg ik te horen dat Jomanda zich pas bewust was geworden van haar bijzondere gave toen zij zelf genezing zocht bij Gerard Croiset, de bekende paragnost/paranormaal genezer uit Bussum. Dat was in 1966, zij was toen 18. Ik heb Croiset altijd zeer bewonderd, die man was heel bijzonder. Jomanda werkte als lokettiste op een postkantoor in haar geboortestad Deventer en kampte met een ernstig huideczeem. Reguliere medici konden haar niet helpen. Toen ze voor het eerst bij Croiset binnenstapte, voelde hij meteen dat zij, net als hij, paranormaal begaafd was.

Hij zag ook dat de binnenkant van haar handen niet door het eczeem was aangetast. Een voorteken, vond hij dat. En hij voorspelde: "Jij geneest straks

met deze handen zieke mensen en dieren.” Croiset verlost Jomanda van haar eczeemprobleem. In het gewone leven was zij vertegenwoordigster in kleutervoeding, internationaal reisleidster en balletdanseres en -lerares. Dat laatste combineerde zij vanaf 1978 met haar eerste paranormale genezingen. En uiteindelijk werd ze fulltime *healer*.

Nou, ik dus naar Tiel, met mijn camerateam. En wat ik daar zag, ik geloofde mijn ogen niet! Katten, honden, ja zelfs paarden, die zaten allemaal keurig naast elkaar, met hun baasjes, en Jomanda behandelde die beesten stuk voor stuk. En hetzelfde gold voor zieke kinderen en volwassenen. Tussen dat alles door zong ze ook nog, heupwiegend in haar blauwe jurk, haar lied *Song of Light*, waarbij zij haar publiek uitnodigde mee te zingen. Ze vertelde mij dat ze de tekst van *Song of Light* in 1986, tijdens een reis naar New York, van gene zijde had ‘doorgekregen’:

*We are all together now,
to get the power of the light,
and to feel the energy,
to go inside.
Let us all hold hands,
and we'll get into the mood,
open up your mind,
it's real and good.*

Ik vond haar heel bijzonder, de *Lady of the Light* in haar blauwe jurk, dat was lachen. Dus ik vroeg haar het lied ook in onze *Tineke en de Paranormale Wereld*-studio op het Mediapark te komen zingen. Vanaf dat moment leerde ik haar redelijk goed kennen. Ik maakte twee mini-documentaires met Jomanda. Dan ga je samen een week op reis, zo iets schept een band. Ik vloog met haar naar Warschau, voor die twee zieke Poolse kindjes, en naar Minsk in Wit-Rusland, waar zij Tsjernobyl-slachtoffertjes, kindjes met stralingsziekten, behandelde.

Toen zij later voor *healing shows* naar Zuid-Afrika reisde, logeerde zij ook enkele dagen bij Peet en mij in Velddrif. Was ze onderweg in Nederland, dan kwam ze ook weleens bij ons eten in Eemdijk, samen met haar man. Ze was getrouwd met Paul van Loon, eigenaar van een kippenkwekerij in Weelde. *Paul de kippenboer* noemden wij hem, hij was 22 jaar jonger dan zij. Paul en Jomanda hadden op zeker moment een beeldschoon wit, houten huis aan een meer in Canada. Daar hebben Peet en ik nog een weekje gelogeed. Hartstikke leuk. In 2004 kwam Paul om het leven bij een motorongeluk in Frankrijk. Zo triest! Jomanda en ik konden het samen prima vinden, maar

wij waren niet echt hartsvriendinnen of zo. We gingen niet bij elkaar op verjaardagsvisite.

AFFAIRE MILLECAM

Toen die affaire met Sylvia Millecam speelde, waarbij Jomanda de schuld kreeg van Sylvia's dood in 2001, wist ik dat het anders zat dan wat er in de media over werd gepubliceerd. Sylvia en Jomanda waren zeer close met elkaar, hele goede vriendinnen. Toen Sylvia borstkanker kreeg, wilde zij zich alleen door Jomanda laten behandelen. Daar was Jomanda het niet mee eens. Natuurlijk wilde zij proberen Sylvia te helpen, maar ze drukte haar vriendin ook op het hart zich door reguliere kankerspecialisten te laten onderzoeken. Sylvia weigerde dat. Dat heeft Sylvia trouwens ook tegen mij gezegd, dat ze dat absoluut niet wilde. Jomanda kreeg Sylvia's dood in de schoenen geschoven en werd hiervoor veroordeeld. Nou, ga je daar maar eens tegen verweren. Ze was publiekelijk gekruisigd. Er zou nog een hoger beroepszaak dienen, maar Jomanda kon dat emotioneel allemaal niet aan. Ze wilde hier in Nederland niet meer verder.

In 2010, tijdens het hoger beroep, sprak het Gerechtshof in Amsterdam haar vrij. Het Openbaar Ministerie accepteerde dat niet en ging in cassatie bij de Hoge Raad. Dat diende pas op 12 maart 2013, toen werd Jomanda definitief vrijgesproken. Maar intussen was er zoveel negativiteit over haar losgebarsten, dat ze had besloten definitief naar Canada te emigreren om er niet helemaal kapot aan te gaan. Haar adres hield ze voor iedereen verborgen.

OP ZOEK NAAR JOMANDA

Een paar jaar geleden nodigden enkele documentairemakers mij uit mee te werken aan *Jomanda: Lady of the Light*, een vierdelige serie voor *Discovery* +. Ze vroegen mij of ik naar Jomanda op zoek wilde gaan. Zij zouden mij dan volgen op mijn speurtocht. Jomanda woonde niet meer in dat witte chalet aan het meer. Van de Nederlandse journaliste Marcia Jansen, geëmigreerd naar Canada, kreeg ik te horen dat Jomanda op Vancouver Island woonde. Marcia wist ook precies op welk adres. Even had ik toen het gevoel dat het mij zou lukken Jomanda de camera te krijgen en haar te interviewen.

Maar toen wij bij haar huis arriveerden, was ze niet thuis. Bij haar burens had ik een briefje achtergelaten met de vraag of Jomanda ons wilde ontvangen. Ik had daar een cadeautje bij gedaan, een heel mooi kettinkje met iets roods erin. En toen, opeens, belde zij mij. Dus ik dacht: Ze gaat het doen! Ze informeerde vriendelijk hoe het met mij ging. Ik antwoordde: "Prima, maar ik heb wel veel last van pijn in mijn stijve rechterheup." Daarop verzocht ze mij

mijn mobieltje bij die heup te houden, dan zou ze mijn heup via de telefoon ‘instralen’. Dus dat deed ik. En verdomd, mijn heup werd helemaal warm, ik kon me zelfs weer even goed bewegen, zonder pijn.

Maar verder wenste Jomanda geen enkel contact. Bij haar thuis was ik niet welkom met mijn camerateam. Ze wilde echt helemaal niemand spreken, met Nederland wilde ze niets meer te maken te hebben. Wat ik wel heb begrepen, is dat zij in Canada en Japan nog steeds als *healer* actief is. Tsjja, ook zij moet brood op de plank hebben.

Met *Tineke en de Paranormale Wereld* ben ik na twee seizoenen gestopt, omdat de kijkers zo langzamerhand dachten dat ook ik paranormaal begaafd was geworden en in een blauwe jurk zou gaan rondlopen. Om dat te voorkomen wilde ik van dat programma af. Er is nog wel een boekje uitgekomen, *Brieven aan Tineke en de Paranormale Wereld*, vol brieven van kijkers over hun paranormale ervaringen. We ontvingen echt duizenden van dat soort brieven. Ik had misschien wel tien seizoenen van dat programma kunnen maken.

55 EINDE TV-CARRIÈRE

In seizoen '96-'97 maakte *Tinekes Wereld* op de zaterdagavond plaats voor *Tineke Live*, een talkshow met publiek, om 22.10 uur op de woensdagavond, maar, ondanks de titel, niet echt *live* en recht tegenover *Studio Sport*. Rampzalig! Dat verrekte Ajax bleef maar winnen in de *Champions League*, ze haalden de halve finale. Dramatisch voor mijn kijkcijfers! *Tineke Live* werd 's middags opgenomen.

Waarom het de titel 'live' meekreeg? Joost mag het weten. Misschien omdat ik nog steeds leefde of zo. Volgens RTL4's nieuwe programmadirecteur, René Oosterman, waren echte live-uitzendingen door de jaren heen veel te duur geworden. Ze hadden bij RTL4 besloten dat mijn nieuwe talkshow van tevoren moest worden opgenomen, dat was stukken goedkoper. We konden ook geen gebruik maken van de RTL-studio en dus moesten we met Tenfold op zoek naar andere opnamelocatie, liefst eentje die geen geld kostte.

Zo kwamen we terecht in het *Arsenaal* in Naarden-Vesting, niet ver van ons kantoor in Bussum. Het *Arsenaal* was de winkel van 'Jan de bouvier', Jan des Bouvries, haha! Van *Tineke Live* herinner ik me nog maar weinig. Ja, dat moment met die ontploffende champagnefles. Dat was hilarisch. Wij hadden de directeur van de VVV *Curaçao* te gast. Die meneer zat tussen mij en Joke Bruijs aan tafel. Op zeker moment riep die man: "Ik nodig jullie uit, kom gezellig naar Curaçao!" Dus ik reageerde: "Dát moeten we vieren, champagne!"

Natuurlijk was dat niet helemaal spontaan, gewoon doorgestoken kaart. We hadden alles voorbereid, de champagne stond al klaar. Maar toen een van de jongens mij de fles aanreikte bleek die hartstikke warm. Door al die de studiolampen. Nou, ik proost niet met warme champagne. Dus ik riep: "Jongens, haal snel even een koude fles uit de koelkast!" Producer Speer Stok vloog weg en kwam een tel later, holderdebolder, bij mijn tafel met een lekker koel flesje. Maar ja, door al dat holderdebolder explodeerde de kurk en spoot de champagne alle kanten op, vooral op de broek van die VVV-directeur.

Dat leverde leuke televisie op: die man met een grijns van oor tot oor, terwijl Joke en ik intuïtief alle twee een servet van tafel hadden gepakt en in het kruis van de directeur waren gedoken om de boel droog te wrijven. Dat vond meneer de directeur wel heel erg fijn, haha. En ach, die arme Speer

schaamde zich natuurlijk. Maar hij was wel wat gewend met mij. Speer zat jarenlang in mijn team. We hebben ook weleens de camera's op hem gezet, terwijl hij onder mijn presentatietafel op jacht was naar ontsnapte kippen. Tsja, dat soort dingen gebeurde in mijn programma's om de haverklap.

PROGRAMMA GESCHRAPT

Maar goed, dat we recht tegenover Ajax zaten sloeg natuurlijk nergens op. Dat heeft mij de kop gekost. Programmadirecteur René Oosterman rekende *Tineke Live* af op de kijkcijferresultaten. In mei '97 nam hij zijn besluit ermee te stoppen. Maar ik wist van niks. Ik moest, in het vliegtuig onderweg vanuit Zuid-Afrika naar Nederland, in de *Privé* lezen, dat ik het volgende seizoen niet meer op televisie zou komen. Dus ik was echt even de kluts kwijt en had het gevoel dat RTL4 mij als een baksteen had laten vallen.

René Oosterman kom ik nog regelmatig tegen op feestjes en zo. Hij werd later programmadirecteur van SBS6 en is nu adviseur van Talpa-tv en directeur van Grand Prix Rádío. We gaan keurig met elkaar om, wisselen altijd wel een vriendelijk woordje. Hij heeft ook erkend dat het niet fraai van hem was mij destijds niet tijdig persoonlijk op de hoogte te stellen. René zegt nu: "Ik handelde het toen, als jonge, onervaren manager, even snel en zakelijk af met Herselman. Maar jij had beter verdiend. Met mijn huidige levenservaring, mijn kennis van nu, zou ik een presentatrice met jouw staat van dienst vriendelijk bij mij op kantoor hebben uitgenodigd. Om mijn besluit goed toe te lichten. Het stopzetten van *Tineke Live* had niets met jouw leeftijd of iets dergelijks te maken, het ging puur om de tegenvallende kijkcijfers." Na al die jaren doen deze woorden van René mij goed, want het zat mij toch altijd erg dwars, het idee dat ik om een hele andere reden gedumpt zou zijn.

Dus ja, Willem Herselman was wel op de hoogte van het schrappen van mijn programma, maar hij had mij niets verteld. Nadat ik in de *Privé* had gelezen, dat ik niet op tv terug zou keren, vroeg ik Willem Herselman wat er in godsnaam aan de hand was. Hij kwam met een heel raar verhaal en zei dat HMG – het moederbedrijf van de commerciële zenders RTL4, RTL5 en Veronica – nog maar één programma van ons productiebedrijf Tenfold BV wilde afnemen: een nieuwe serie met Patty Brard.

Laat ik hierbij eerst even vertellen dat Tenfold intussen heel veel tv-programma's produceerde. Buiten mijn *Tineke*-programma's noemde ik al *Eigen Huis & Tuin*, maar we maakten ook *For You Mode Magazine* met Leontien Ruiters voor RTL4. En voor Veronica en RTL5 produceerden we o.a. *Hadiedieren* en *Nederland Dierenland* met Will Luikinga, *Veronica Goes USA*, het

autoprogramma *De Heilige Koe*, met Patty Brard *Brard Goes Extreme*, *Hart van de Stad* en nog een paar andere programma's.

Ook Manuëla Kemp, die eigenlijk omroepster zou zijn geworden bij TV10, stond bij ons onder contract. Zij presenteerde een tijdje *Eigen Huis & Tuin*, totdat Myrna Goossen het van haar overnam. Manuëla stopte met *Eigen Huis & Tuin* omdat we met haar, Sybrand Niessen en Rémi van der Elzen series voor de KRO gingen maken: *Wie O Wie?*, *Maan bij Nacht*, *KRO Service uur*, *De Derde Man* en de dertiendelige reeks *Ander Afrika*, waaraan ook Sven Kockelmann, Dieuwertje Blok en Debby Petter meededen. Kortom, Tenfold BV was inmiddels een miljoenenbedrijf. Althans, dat dacht ik...

BESODEMIETERD

Mijn Tenfold-partner Willem Herselman was de businessman, ik hield me vooral bezig met mijn eigen programma's. Daarnaast leverde ik regelmatig inhoudelijke concepten aan voor onze ander tv-producties. Ik weet bijvoorbeeld nog hoe ik vanuit Zuid-Afrika ideeën verstuurde voor *Patty Goes Extreme*. Het echte zaken afhandelen met de omroepen en sponsors, de businessdeals, daarvoor had ik Willem Herselman in huis gehaald. Want ik ben niet commercieel genoeg. Helaas.

Aanvankelijk vertrouwde ik Willem blind. In '92 loodste hij ook regisseur-producer Jan Olaf Boorsma ons bedrijf binnen. En vanaf dat moment kwam ik er langzaam maar zeker achter, dat Willem en Olaf samen een eigen agenda hadden, buiten Tenfold om. Naar mijn idee was Olaf gewoon bij Tenfold in dienst. Ik wist ook dat hij daarnaast af en toe een eigen project uitvoerde. Maar Willem was voor 100 procent mijn fulltime mededirecteur. En dus vroeg ik financieel expert Jan Herselman, Willems vader, of het wel correct was dat Willem naast Tenfold andere dingen deed, samen met Olaf.

Nou, volgens Jan was er niets aan de hand. "Dat zit allemaal wel goed", zei hij. En ik geloofde hem op zijn woord, want ik kende Jan al zo lang. Hij was vanaf het begin de trouwe, vriendelijke financieel directeur van mijn oude Veronica. Dus ik dacht: het zal wel oké zijn. Maar dat was natuurlijk onzin. Ik werd gewoon belazerd. Olaf en Willem sloten samen allerlei deals af, die binnen Tenfold hadden moeten worden afgesloten. Willem speelde dubbelspel. En Jan dekte zijn zoon. Omdat Willem slechts voor 20 procent eigenaar van Tenfold was, leverde zaken doen via U-bochtconstructies, opgezet met Olaf, hem veel meer geld op. Willem besodemieterde mij bij het leven. Samen met papa Jan.

Had ik dat toen geweten, dan had ik hem vermoord. Althans, zo voelt dat. Ik kwam er pas in '97 achter hoe het allemaal echt in elkaar zat. Omdat

het gedaan was met mijn tv-carrière, wilde ik in Zuid-Afrika een nieuwe leven opbouwen en stoppen met Tenfold. Toen ontdekte ik dat er van vele miljoenen uit sponsordeals en omroepcontracten helemaal geen sprake was.

Willems ondoorzichtige manier van zakendoen had ook voor problemen gezorgd met de sponsors van *Eigen Huis & Tuin*. Die wilden meer duidelijkheid over het hoe en waarom van bepaalde deals via Willems U-bochtconstructies. Uiteindelijk stapten de sponsors voor tekst en uitleg naar onze opdrachtgever, de HMG Groep. René Oosterman heeft mij gezegd: “Ik weet inderdaad dat er toen nogal gerommeld werd. Maar mijn geheugen is niet mijn sterkste kant. Ik kan me voorstellen dat Huib Boermans, toen algemeen directeur HMG, op zeker moment heeft gezegd: “Jongens we gaan dat kussen even opschudden, de zaak opschonen. HMG neemt de titel *Eigen Huis & Tuin* over van Tenfold en gaat dat programma voortaan zelf produceren”.

PATTY BRARD

Zo raakten wij *Eigen Huis & Tuin* kwijt in hetzelfde jaar dat mijn programma *Tineke Live* werd geschrapt. Willem Herselman kwam zelf met een heel ander verhaal op de proppen. Volgens hem hadden we *Eigen Huis & Tuin* verloren vanwege een nieuwe regel bij HMG: Buitenproducenten mochten maximaal nog maar één programma aanleveren. Voortaan moesten zoveel mogelijk producties binnenshuis worden vervaardigd, door HMG's eigen productiehuis *Holland Media House*. Zij zouden *Eigen Huis & Tuin* nu daarom zelf gaan maken.

Officieel liep mijn contract met RTL4 nog door tot juni '98. Maar er was volgens Willem voor mij geen plek meer, omdat het enige programma dat HMG nog van Tenfold zou willen afnemen, een nieuwe serie was met Patty Brard voor Veronica. Kortom, Willem kon zich bij HMG Groep voor mij niet langer hard maken, zei hij. Maar ik voelde dat hij er geen zin in had voor mij te knokken en mij gewoon wilde inruilen voor Patty. En dat zeg ik *sans rancune* hè, want Patty is een prima meid.

Willem wilde niet alleen niet langer zijn best doen voor mij, hij wilde mij liever helemaal kwijt en zelf voor 100 procent eigenaar van Tenfold worden. Dus hij zei: “Tinus, je zit zo vaak met Peet in Zuid-Afrika. Waarom verkoop je je aandelen niet aan mij? Dan heb jij geen zorgen meer en kan je daar straks nog vaker naartoe.” Ik dacht er over na. Ik was inmiddels 56 en zat voor het eerst zonder een eigen tv-programma. Dat betekende ook: geen verplichting meer om tijdens het tv-seizoen in Nederland te blijven. Zou ik daarnaast stoppen met Tenfold, dan had ik helemaal mijn handen vrij.

Dus ja, dan kon ik lekker tweemaal drie maanden per jaar naar Zuid-Afrika.

Zonder zorgen om een bedrijf met 65 man personeel! Peet was gepensioneerd en inmiddels ook gestopt met zijn advieswerk in Tilburg. Misschien was het inderdaad geen gek idee: uit 'mijn' miljoenenbedrijf stappen en incasseren, mijn aandelen aan Willem verkopen. Dan had ik genoeg geld voor de rest van mijn leven.

Daarnaast had ik er ook geen zin in om, na 38 jaar radio en televisie, met mezelf te gaan lopen leuren bij andere omroepen. Voor mij was de lol er eigenlijk wel af. Dus ik stapte, gans naïef, naar Jan Herselman: "Wat denk jij, is het een goed idee mijn aandelen aan Willem te verkopen?" Hij antwoordde: "Gewoon doen, Tinus. We moeten de boel nog even becijferen, maar op dit moment zijn jouw aandelen zeker nog meer dan één miljoen gulden waard. Het kan zo maar zijn dat het bedrijf in de toekomst minder wordt. Ik zou er niet te lang mee wachten..."

Dus ik dacht: Eén miljoen? Dat zijn dus geen miljoenen. Maar oké, met een miljoen red ik het ook wel totdat ik erbij neer val. Ik riep: "*Allright*, laten we dat dan maar doen." Maar vervolgens kwam de aap uit de mouw. Uit de cijfers bleek hoe weinig er van al die tv-programma's en sponsorcontracten op de bankrekening van Tenfold terecht was gekomen. Kortom, hoe ik jarenlang was opgelicht. En sterker nog: er kwam ook naar boven dat Tenfold nog enkele tonnen schuld had. Uiteindelijk ontving ik niet meer dan 700.000 gulden voor mijn belang van 80 procent in de zaak.

Later kwam ik er ook nog via René Oosterman achter dat er bij HMG nooit een regel heeft bestaan dat een buitenproducent nog maar één programma mocht aanleveren. Dat verhaal had Willem kennelijk gewoon bedacht om mij te kunnen inruilen voor Patty Brard en om mij Tenfold op te laten geven. Toch heb ik achteraf geen spijt van mijn keuze, want uiteindelijk ging Tenfold inderdaad snel naar de kelder.

Toen ik in '97 Willems oplichterspraktijken ontdekte, hield ik daarover bewust mijn mond in de media. Ik wilde mijn carrière niet zien eindigen met krantenkoppen als: 'TINEKE BELAZERD DOOR COMPAGNON!' of 'DRAMATISCH EINDE TINEKE DE NOOIJ!' Ik vertelde iedereen dat ik heel bewust een jaartje aan mijzelf en mijn man wilde gaan wijden. Een sabbatical. En daarna zou ik wel verder zien. Nu ik, meer dan een kwart eeuw later, met deze autobiografie kom, wil ik wel kwijt hoe de Herselmannen de kluit hebben belazerd. Ik heb geen enkel belang daar nog langer over te zwijgen. Verder koester ik geen rancuneuze gevoelens. Want ik heb ook altijd gedacht: Tinus, als je zó wordt belazerd, heb je zélf niet goed opgelet. En zo is het.

MANUËLA KEMP

Nu ik dit allemaal vertel, moet ik wel weer even aan Manuëla Kemp denken. Met haar heb ik altijd zó'n prettig contact gehad. Ze belandde na een scooterongeluk in Portugal in een wekenlange coma. Ik nam contact op met Tjerk, de man van Maan. Want ik weet natuurlijk hoe dat is: je partner in een langdurige coma na een verkeersongeluk. Je krijgt daarna nooit meer dezelfde persoon terug. Ik adviseerde Tjerk te doen wat ik had gedaan met Toon: elke dag aan bed zitten en met haar blijven praten.

Helaas kwam Manuëla nooit meer bij. Het is goed dat Tjerk haar naar Nederland liet overvliegen om zijn vrouw hier in te laten slapen. Ik waardeer het enorm dat Tjerk mij toestemming gaf Maan, op de dag voor haar overlijden, nog even in het ziekenhuis te bezoeken om afscheid van haar te nemen. Samen met mijn vriendinnen Bee en Viv, die ook heel close met Maan waren. Een week later vond, in het Amsterdamse etablissement *Dauphine*, de herdenkingsplechtigheid plaats. Heel bijzonder, wij zongen *Let the Sunshine In* terwijl de kist met Maan naar binnen werd gebracht. Alle vrienden uit het vak waren er, met de armen om elkander heen. Iedereen hield van Maan. Dat was zo mooi.

RADIO GOOILAND

Na *Tineke Live* maakte ik wel heel even radio met *Radio Gooiland*, later omgedoopt tot *Radio 192*. Michael Bakker, een van mijn producers bij *Tineke Live*, en Radio Veronica's Ad Bouman hadden die regionale zender in '97 opgezet. Zij hoopten dat het regionale Radio Gooiland later zou uitgroeien tot een nationaal station met hetzelfde soort programma's als het oude Radio Veronica. Dus ik presenteerde weer even *Koffietijd*.

Belangeloos. Want er was nauwelijks of geen geld. Er waren wel centjes nodig voor de apparatuur en zendvergunning, dus ik leende Ad 70.000 gulden van mijn zeven ton aandelengeld uit Tenfold, gewoon om de boel op te kunnen starten. Maar vervolgens deed Michael Bakker rare dingen. Hij sloot uit mijn naam contracten af met adverteerders voor commercials, die ik dan moest inspreken. En daar kreeg ik dan geen dubbeltje voor. Al het geld uit die commercials ging naar de zender. Nou, daar had ik, na mijn ervaringen met Herselman, dus geen zin meer in; weer iemand anders die over mijn rug geld ging verdienen, terwijl ik nota bene zelf zonder inkomen zat. Ik ben snel met Radio Gooiland gestopt. En ik moet zeggen: Ad Bouwman heeft mij mijn 70.000 gulden keurig teruggegeven.

TINEKES ONTSPANNEN WERELD

Een ander project, datzelfde jaar, was het boekje *Tinekes Ontspannen Wereld*, inclusief een cd met door mij ingesproken ontspanningsoefeningen tegen stress, slapeloosheid, rug- en nekpijn en andere stressgerelateerde klachten. Fysiotherapeut Hans van Rijswijk had mij met het idee benaderd. In het boekje vertel ik over mijn jarenlange persoonlijke strijd tegen stress, want ik ben altijd nogal stressgevoelig geweest. Vaak zocht ik mijn heil bij psychologen, yogaleraren of andere stresstherapeuten.

Wat ik niet wist, was dat je, door bepaalde oefeningen aan te leren, eigenlijk zelf je beste *healer* bent. Hans zette die oefeningen in het boekje op een rij. Daarnaast vroeg hij mij rustgevende verhalen op de bijbehorende cd in te spreken. Met fluweelzachte stem moest ik de luisteraars laten wegdromen op ‘*Ontspanning en Meditatie*’-verhalen zoals *De Zee*, *Het Bos*, *Het Kasteel* of *De Bergweide*. Ferry van Beek componeerde daar relaxende achtergrondmuziek bij. De verhalen van de *slaap-cd*, zoals ik hem noem, staan tegenwoordig ook online, op *YouTube*. Ze scoren gigantisch. Echt ongelooflijk, duizenden *hits*. Reuzefijn, dat zoveel mensen er kennelijk nog baat bij hebben.

Tijdens heftige periodes in mijn leven, periodes met grote ingrijpende veranderingen, uitte de stress zich bij mij vaak in spontane huil- of driftbuien. Zei iemand me ’s ochtends geen “goedemorgen”, dan sprongen meteen tranen in mijn ogen. Of als iemand in een auto naar zijn voorhoofd wees: hup, waterlanders! En wilde iemand op zo’n moment ruzie met me maken, nou dan kreeg-ie ook ruzie! *Bam*, ik vloog er bovenop! Oorzaak van dit alles: mijn enorme onzekerheid. Die onzekerheid was de bron van alle stress. Ja, iedereen kende mij als een brutale meid met een grote bek. Maar die grote bek diende puur ter camouflage van mijn diepe onzekerheid.

In de jaren ’70 ging ik in therapie bij de befaamde acteur Bob de Lange. Bob werkte met de methode van psychoanalyticus Simon Speyer. Kwam ik bij Bob, dan vroeg hij mij plaats te nemen op een bank in zijn werkkamer. Ik moest hem vervolgens alles vertellen wat er in mij opkwam, alle zaken die mij troeblerden. Hij probeerde dan in grote lijnen, met pen en blocnote, bij te houden waar ik het allemaal over had. En, mijn God, ik was niet te stuiten!

Maar van de andere kant, ik ging bij Bob op de bank niet geheel door het lint: hij was, net als ik, een bekende Nederlander. Dat remde mij dan ook wel weer. Ik dacht: Mijn allerdiepste dingen geef ik echt niet aan Bobs blocnote prijs. Hij is ook maar gewoon een acteur, geen dokter met geheimhoudingsplicht.

Tijdens de sessies gaf Bob mij ook kussens, waarop ik mijn agressie kon botvieren. Die kussens representeerden dan personen, die mijn levensgeluk

dwarsboomden. “Mep er maar flink op los”, zei Bob dan. Dus de ex van Toon met haar getreiter: *baf!* De secretaresse van mijn overspelige man: *hupsakee, de beuk erin!* Ik sloeg bij Bob in twee weken tijd tien procent van mijn Veronica-salaris en vier kussens aan flarden. En hielp het? Nee.

Toen kwam Ferdinand, de yogaleraar. Hij gaf Toon en mij thuis yoga-ontspanningslessen in ruil voor saxofoonlessen van Toon. Dus daar lagen wij, met nog een aantal gelijkgestemden, op een koude donderdagavond op de houten vloer van mijn woonkamer in Eemdijk. Oh, die vloer moet worden geïsoleerd, voelde ik meteen. Uit de kieren tochtte het zo, dat je het gevoel had met je hoofd in de polder te liggen. Maar Ferdinand had een aangename stem en met zijn: “Je lichaam wordt zwaarder en zwaarder...” lulde hij mij zomaar een paar minuten onder zeil. Waarna ik dan ineens weer met een schok wakker werd. En mijn stress? Echt niet foetsie.

Wat dan wel helpt? Nou, gewoon, jezelf tot de orde roepen. Daar heb je geen buitenstaander bij nodig. Door zelf de ontspanningsoefeningen van Hans van Rijswijk uit te voeren, leerde ik negatieve gedachten die soms door mijn hoofd raceten, stop te zetten. Ik doe het nog.

Wat vroeger ook een giga stressbron was: de stapels brieven tijdens *Tineke en de Paranormale Wereld*, van mensen met heftige psychische of lichamelijke problemen. Of van ouders met ernstig zieke kinderen, op zoek naar hulp omdat gewone artsen niets konden uitrichten. Die brieven lasen en beantwoordden mijn team en ik allemaal. Soms kon ik er ’s nachts niet van slapen. Dan lag ik maar te tobben.

Maar aan het einde van het tweede seizoen, eenmaal bekend met de oefeningen van Hans, startte ik die oefeningen en het getob stopte vanzelf. Ook dingen die je overkomen, waar je gewoon helemaal niks aan kunt doen, zoals lichamelijke slijtage door het ouder worden, heb ik leren accepteren. Franciscus van Assisi sprak een paar honderd jaar geleden in een gebed: “God, schenk mij de rust om de dingen te accepteren die ik niet kan veranderen.” Al jaren is dat mijn leidraad in het leven.

NACHTMERRIES EN DIËTEN

Een van de dingen waartegen ik altijd zinloos heb gevochten, was mijn corpulentie. Ik probeerde het wel: afslanken met kuren en diëten. Maar mijn God, ik ben gewoon te veel een bourgondiër. Een van de dingen die ik probeerde was de *hcg-kuur*, een hormoontherapie met *humaan choriongonadotrofine*, waarbij injecties ervoor zorgen dat je hongergevoel verdwijnt. Je lichaam verliest ook vet, doordat de injecties vetverbranding extra stimuleren. Daar sprak ik ook open en eerlijk over in de media. En ik wist van

tevoren, dat zal me wel weer boze brieven opleveren. Een of ander mevrouw schreef: “Weet uw wel dat deze kuur bestaat uit een hormoon dat wordt gewonnen uit urine van zwangere vrouwen? En dat dat hormoon zeer moeilijk te verkrijgen is en veel beter kan worden besteed aan vrouwen die moeilijk kinderen kunnen krijgen?”

Tsja, dan denk ik: u hebt wel gelijk, maar kent u de nachtmerries van een vrouw die te dik is en zoveel last heeft van haar knieën, dat zij het niet meer kan opbrengen met de honden het bos in te lopen? Een vrouw, die de hele dag in de spiegel kijkt en dan depressief haar onderkinnen bestudeert? Dí vrouw heeft net zulke nachtmerries als de vrouw die verlangt naar kinderen en ze niet kan krijgen. U met uw maatje 38, mevrouw, kent het verdriet niet van iemand bij wie alles wat ze eet of drinkt wordt omgezet in vet!

Jarenlang probeerde ik het ene dieet na het andere. Zoals een vijfdagenplan met *afvalshakes*, die je uiteindelijk niet meer weg kan krijgen. Het werkte wel, gewone maaltijden vijf dagen lang vervangen door maaltijdshakes. Maar in de daaropvolgende euforie trakteerde ik mezelf iedere avond na het eten op een Irish coffee, onder het motto ‘een mens leeft maar één keer’! Mijn opa zei altijd: “Je kunt morgen wel dood en begraven zijn...”

Maar ja, het gevolg was: binnen een week had ik die hele vijfdagenkuur weer teniet gedaan. Wat mij te dik maakte was gewoon *het goede leven*: mijn heerlijke relatie met Peet, die ook van genieten hield, veel reizen, geen kinderen meer in huis en dus vaak uit eten, regelmatig vrienden over de vloer, die lekker willen mee-eten en daarna met z’n allen aan de wijn. Ik heb nooit echt geschransd of zo, ik ben juist dol op kleine hapjes. Maar er ging – en er gaat nog altijd geen – dag voorbij zonder mijn wijntjes.

Nu, op mijn oude dag, ben ik mijn corpulentie kwijt. Ik val alleen nog maar af. Maar totdat ik in deze levensfase kwam, verliep dat wijndrinken niet straffeloos. Om de overtollige pondjes er niet vanzelf aan te laten vliegen, moest ik mezelf een enorme discipline opleggen: matigen, matigen, matigen. Nou, zo heb ik nooit in elkaar gestoken, ik houd gewoon van gezelligheid. Ik kon er toen soms niet van slapen. Want ik wist: de kilo’s vliegen er toch weer aan, ik kan even superstrenge diëten volgen, maar daarna gaat het met mij toch weer helemaal de foute kant op.

Vrienden riepen: “Joh, dat maakt toch allemaal niet uit? Dat zie je bij jou toch niet!” Nou, om de sodemieter wel! Onder de wijde tenten die ik opzettelijk droeg, zag je het wel degelijk. En dat maakte mij doodongelukkig. Dus ik bleef het ene dieet na het andere uitproberen. Voor *Tinekes Wereld* interviewde ik de Amerikaanse cardioloog dr. Robert Atkins en daarna stortte ik me meteen op het koolhydratenarme *Atkins-dieet*.

Ook in de jaren '70 volgden we bij Radio Veronica met z'n allen dat Atkins-dieet een tijd en de weerzin van toen kwam meteen weer bij me terug. Dus na twee maanden was ik het spuugzat. Niet veel later bezocht ik, ook voor *Tinekes Wereld*, de Franse schrijver, wetenschapper en vermageringsgoeroe Michel Montignac. Hij schreef: "*Je mange, donc je maigris!*" ("Ik eet, dus ik val af"), dat boek werd wereldwijd 18 miljoen keer verkocht. Bij het *Montignac-dieet* hoef je je niks van calorieën aan te trekken, wel moet je erop letten dat je bepaalde dingen, zoals koolhydraten en vetten, niet samen eet. En je dient fruit, volkorenbrood en peulvruchten te eten in plaats van suiker, wit brood of aardappelen.

Nou, wij wilden dus filmen hoe Michel Montignac voor mij zo'n overheerlijke dieetmaaltijd zou bereiden. Op een herfstige avond arriveerden we bij zijn prachtige boerderij in Zuid-Frankrijk, net onder Lyon. Michel begroette mij met een glas champagne. Dát begint goed, dacht ik. Vervolgens serveerde hij mij fantastische witte wijn, *pâté de foie gras* en geroosterde eendenborst. En daarna rode wijn. Verder: een salade van tomaat en mozarellakaas, een bonensalade en bittere chocolademousse toe.

Ik dacht meteen: dit dieet volg ik vanaf nu mijn hele leven! Je mag er zelfs nog een glaasje wijn bij drinken! Maar ook dat werkte niet, omdat ik fase 1 van het Montignac-dieet had overgeslagen. Dat is héél streng en bedoeld om je eerst op je streefgewicht te brengen. Daarna kun je op dat gewicht blijven, door je simpelweg aan de veel minder strenge basisregels van Montignac te houden.

Ik probeerde ook het *Leven lang fit*-dieet: tot 's ochtends twaalf uur niets anders nuttigen dan fruit. En dan 's middags een *Weight Watchers*-lunch, plus 's avonds een Montignac-maaltijd met veel te veel wijn, onder het mom van: dat mag van meneer Montignac en er zijn maar weinig Fransen met hartproblemen, misschien wel doordat die lui de wijn al via de zuigfles binnenkrijgen.

Maar nee, het ging natuurlijk niet beter met me en ik bleef mijn grenzen overschrijden. Ik werd er echt niet goed van. Dus uiteindelijk mikte ik op die HCG-kuur, toch nog steeds met het idee: slank zal ik misschien nooit worden, maar ik ben wel ijdel. Dus ik ga een hele maand niet eten, kom maar op met die hormooninjecties. Resultaat? Nul.

LAGE VUURSCHE

In '98, na mijn vertrek bij RTL4 en de verkoop van mijn Tenfold-aandelen, besloot ik mijn huis in Eemdijk te verkopen. Peet en ik wilden samen een nieuw leven in Zuid-Afrika opbouwen. Of er in elk geval vele maanden per

jaar wonen. Helemaal emigreren hebben we nooit gewild, vanwege onze kinderen, familie en vrienden in Nederland. Maar het huis in Eemdijk was ons veel te groot geworden: alle kinderen de deur uit, de honden dood, de pony weg.

Wat me wel even pijn heeft gedaan was dat de kopers mijn beeldschone huis in Eemdijk, direct na de overdracht, met de grond gelijk hadden gemaakt. Ik hoorde dat van mijn vriendin Loekie Verwij, de dochter van oom Dirk. Ook de populieren eromheen, allemaal weggehakt. Nu staat er totaal iets anders. Maar goed, ik begrijp het ook wel: mensen doen dat. Ook al heb ik me erbij neergelegd, het doet het toch nog steeds verdriet: weg mooie bedstonde, weg nieuwe badkamer met romantische *Jugendstil*-tegels...

Ons nieuwe pied-à-terre in Nederland werd een prachtig bungalowtje in de bossen bij Lage Vuursche, op park *De Zeven Linden*. Ik was getipt door een oud-RTL-collega die daar woonde. Peet en ik verbouwden de bungalow flink: een badkamer erin, een serre erbij. Uiteindelijk heb ik daar nog 25 jaar gewoond, totdat ik begin '23 naar het Rosa Spier Huis verkaste. Ik ben altijd dol op mijn bungalow in het bos geweest.

56 DE KAAPSE NOOI

Oké, waar waren we, 1997? Ik presenteerde dus geen tv-programma meer, maar stilzitten is niks voor mij. In december '97 legde ik contact met wijnboeren en -handelaren in Zuid-Afrika om te kijken of ik hun wijn in Nederland kon gaan verkopen. Dat kwam door wijnkenner en -importeur Alex Storms. Ik kende hem doordat we samen voor *Tinekes Wereld* enkele korte wijndocumentaires hadden gemaakt, leuke filmpjes over kastelen en wijngaardeniers in landen als Frankrijk en Portugal.

Ik filosofeerde met Alex over de fantastische wijnen in Zuid-Afrika, die aldaar slechts een habbekrats kosten. Voor € 1,87 koop je er een kwaliteitswijn, waarvoor je in Nederland 15 euro betaalt. Slechte wijnen kennen ze nauwelijks in Zuid-Afrika, doordat er zelden oogsten mislukken. Alex kwam op het idee: "Als jij nou – als bekende Nederlander, wonend in Zuid-Afrika – een wijn uitzoekt die jij écht lekker vindt, dan exporteren wij die samen naar Nederland en verbinden we jouw naam eraan om die wijn promoten. Verder hoef je niets te doen, ik geef je een kwartje per verkochte fles."

Otto Lenselink verkocht destijds als enige in Nederland Zuid-Afrikaanse wijnen. Voor tussen de 10 en 15 gulden. Maar dat was in de periode dat dit eigenlijk *not done* was vanwege de *Apartheid*. Je behoorde alles uit Zuid-Afrika te boycotten. In '98, de tijd van Mandela, was dat probleem van tafel. Alex wilde een witte, rode en rosé wijn uit Zuid-Afrika voor 4,95 gulden in de markt zetten, via supermarktketen *C1000*.

Ik moest dus wijn gaan proeven. Welke Zuid-Afrikaanse wijnboer produceerde de wijn die ik het allerlekkerst vond? En kon Alex die wijn dan voor de juiste prijs inkopen? Naast Alex zelf en mijn Peet vroeg ik vriendin Vivian Boelen en haar (toenmalige) partner Henny Miltenburg – de fotograaf met wie ik ook naar Kiev was geweest – om hulp. Viv en Henny bezochten Peet en mij vaak in Zuid-Afrika. Dus met z'n vijven gingen we op pad langs alle wijnboeren van Stellenbosch en omgeving om te 'savoueren'.

En da's geen kattenpis! Want 's ochtends om negen uur begin je met proeven bij de eerste boer. En dan behoor je dus alle wijn, na het rondwalsen in de mond, ook weer braaf uit te spugen. Dat doe je tot een uur of tien, half elf of elf. Maar dan denk je: da's toch wel zonde! En dan begin je met doorslikken, wat tot gevolg heeft dat je om twee uur in de middag goed kachel bent! Na

twee dagen riep ik tegen Henny en Viv: “Ik trek het niet meer! Gaan jullie er maar mee verder, samen met Alex...”

Nou, op dag drie kwam Viv al bij ons terug. Met bont-en-blauwe knieën! Ze had tussen de middag, na weer een hele ochtend ‘proeven’, haar evenwicht verloren en was van een trap gesodemierd, haha! Dus vanaf dat moment hebben we tegen Alex gezegd: “Zoek jij maar wat uit. En als ik het ook lekker vind: mijn zegen!”

Alex kon de inkoopprijs van de wijn uiteindelijk laag houden doordat hij blendwijnen, *versnitwyne*, inkocht. Dat zijn wijnen van kleine boeren, die niet groot genoeg zijn om zelf te bottelen. Die partijen wijn worden dan door hun *koöperasies* samengevoegd in reusachtige tanks. Hierdoor kunnen ze tegen een scherpe prijs op de markt worden gebracht. In Europa had je zulke coöperaties toen nog niet, in Zuid-Afrika wel. En de kwaliteit en smaak waren gewoon van hoog niveau, hè.

Wij deden uiteindelijk zaken met de *Breëriviervallei koöperasie* in Worcester voor een *cabernet sauvignon*, een *chardonnay*, een *sauvignon blanc* en een rosé. Allemaal even lekker en goedkoop. Alex verschepte de wijnen per container naar Antwerpen, waar ze werden gebotteld. Op de achterkant kwam een etiketje met mijn *Tineke*-logo en ik bedacht de naam: *Kaapse Nooi*. Nooi betekent ‘meisje’ in het Afrikaans, het klinkt natuurlijk ook als ‘De Nooij’, echt leuk! In vier jaar passeerden een paar honderdduizend flessen de kassa’s van de C1000. Heel veel kwartjes! Ik leefde er eind jaren negentig voor een groot deel op, want ik had natuurlijk geen radio- of tv-werk meer.

SIMON VINKENOOG

Maar uiteindelijk vond de nieuwe wijninkoopster van C1000 wijn gekoppeld aan een BN’er een oubollig idee. Ze stopte ermee. Echt razend jammer. En gewoon flauwekul natuurlijk, want mensen kopen echt geen wijn omdat mijn naam eraan is verbonden. Ze drinken ‘m gewoon omdat ze ‘m lekker én betaalbaar vinden. Toch? Ik werd zelfs gebeld door schrijver-dichter Simon Vinkenoog. Helemaal overstuur, *Kaapse Nooi* was zijn favoriet! Simon sprak mij erop aan: “Al jaren haal ik, voor wat voor gelegenheid dan ook, *Kaapse Nooi* in huis, de witte, rode en rosé. En nu zijn ze er ineens niet meer! Waarom niet?” Tsja Simon, het was zeker niet mijn besluit...

En ach, die arme Simon, ook hij is er niet meer. Vroeger declameerde hij van die zonderlinge gedichten, waarbij Toon hem op saxofoon begeleidde, in het Amsterdamse Jazzcafé *De Groene Kalebas*: ”Jezus was een toffee...” En dan Toon: *tudelutu, tudelutu...*

57 DE VIERDE LIEFDE

Wijn verkopen bleef niet mijn enige business in Zuid-Afrika. Eind '98 fungeerde ik al een beetje als makelaar/tussenpersoon in onroerend goed: ik bracht (vakantie)huizenverkopers in en rond Kaapstad in contact met geïnteresseerden in Nederland. Op zekere dag werd ik benaderd door een Nederlandse jongedame: “Mijn vriend is advocaat, hij heeft een stuk grond in Zuid-Afrika en wil dat verkopen omdat hij geld nodig heeft. Hij wil stoppen met werken om aan het conservatorium te gaan studeren. Heeft u misschien interesse? Er mogen 24 huizen op de kavel worden gebouwd.”

Het ging om 104 hectare natuurschoon, onderdeel van privaatnatuurgebied *De Liefde*, midden tussen de wijnboeren in Breederiviervallei en de plaatsjes Ceres en Worcester in de provincie West-Kaap, 110 kilometer van Kaapstad. Veel mensen denken dat ik die mooie naam, De Liefde, destijds heb bedacht. Maar nee, het gebied heet al zo sinds 1700. Bijna vijftig jaar daarvoor, in 1652, stichtten negentig Nederlanders, onder leiding van Jan van Riebeeck, de eerste Europese kolonie in Zuid-Afrika. En die mensen namen hun taal mee, zo kwam het natuurgebied De Liefde aan haar naam.

Of ik interesse had? Nou en of! Ik wilde die 700.000 gulden van Tenfold – althans, wat daar toen nog van over was – zo snel mogelijk in iets zinnigs beleggen. Want anders zouden die centjes, gezien mijn kwistige levensstijl – ik heb een gat in mijn hand – zo op zijn! Na het stopzetten van mijn contract bij RTL4 zat ik, buiten die wijnkwartjes, zonder vast inkomen. Om financieel niet helemaal leeg te lopen moest ik op de een of andere manier geld verdienen, dus waarom niet als projectontwikkelaar in Zuid-Afrika?

Ik zag het helemaal zitten: op De Liefde de nodige infrastructuur ontwikkelen en dan 24 lapjes grond verkopen, waarop mijn kopers vakantiehuisjes mochten bouwen. Dus ik besloot met Peet vanuit Velddrif naar De Liefde te rijden om er te gaan kijken. En vervolgens kocht ik plot 4 van De Liefde, het stuk grond van de advocaat. We noemden het *De Vierde Liefde*. Tik je dat nu in op *Airbnb* of *Booking.com*, dan zie je meteen dat er vandaag de dag prachtige chalets staan, die je ook kunt huren.

Maar toen moest ik, niet gehinderd door enige kennis, dat stuk land dus nog helemaal ontwikkelen. Er waren geen wegen, geen riolering, geen waterleidingen, geen elektriciteit, geen omheining, er was gewoon helemaal niks.

En voor elk afzonderlijk dingetje moesten Peet en ik vanuit Velddrif 125 kilometer naar Kaapstad tuffen om de zaken te regelen. Dan vertrokken we 's ochtends vroeg om zes uur met ingevulde aanvraagpapieren (voor nutsvoorzieningen, riolering of een hek, etc.), plus een kartonnen doos vol pakken stroopwafels, om gemeenteambtenaren 'om te kopen'.

En verdraaid, dat werkte als een tierelier! We werden met open armen ontvangen: Daar is die *Tannie* weer, die *Tannie* met de stroopwafels! Een *Tannie* is een 'mevrouw' in het Afrikaans. De mensen van de natuurbescherming keurden alles goed, onze aanvragen voor de noodzakelijke infrastructuur en allerlei andere vergunningen werden stuk voor stuk honingzoet gehonoreerd.

Ook vroeg ik Pieter Silberbauer van *Rustic Homes* – de bouwer van ons chalet in Velddrif – of hij voor mij een mooi houten voorbeeldhuis wilde bouwen, als allereerste chalet op De Vierde Liefde. Ter inspiratie voor de kopers van mijn 24 stukjes grond. Peet en ik waren zeer met Silberbauer bevriend. Vooral mijn Nederlandse kopers wilde ik op een leuk idee brengen met mijn mooie voorbeeldchalet. Afrikaners houden niet van houten huizen, die willen steen. Maar Nederlanders houden van de romantiek van een chalet in een natuurgebied. Vanzelfsprekend zou ik dan, als tussenpersoon, mijn Nederlandse klanten met Rustic Homes in contact brengen.

Pas nadat ik de eerste vijf stukjes grond à 16.000 gulden aan de man had gebracht, gaf ik Pieter Silberbauer opdracht met de bouw van mijn chalet te beginnen. Met die 80.000 gulden kon ik de chalet direct betalen. En zo beschikte ik dus ook meteen over mijn eigen huisje op De Vierde Liefde. Tegen al mijn vrienden en kennissen had ik geroepen: "Jongens, jullie kunnen bij mij voor hartstikke weinig een prachtig stukje land op de kop tikken. Daarop mag je dan een leuk vakantiehuis neerzetten, midden in de Zuid-Afrikaanse natuur!" 'Neefje' Dicky, die als kind lang bij mij op Eemdijk had gewoond, was mijn allereerste koper. Pieter bouwde een beeldschoon chalet voor hem.

Natuurlijk babbelde ik ook honderduit over De Liefde en mijn nieuwe activiteiten als projectontwikkelaar in bladen en kranten. Gratis publiciteit! Ik hoefde niet eens te adverteren. Op die artikelen kwamen direct Nederlandse kopers af. Later kochten ook Afrikaners stukjes grond van me, maar zij bouwden allemaal stenen vakantiehuisen. Inmiddels heeft Dicky zijn chalet (helaas! moet ik erbij zeggen) weer van de hand gedaan, na er 25 jaar van te hebben genoten. Niet zo heel lang geleden logeerde Ik er nog een weekje. Heerlijk, want intussen bezit ik zelf helemaal niets meer in Zuid-Afrika. Logeren in Dicky's chalet is nu dus ook verleden tijd, verdorie!

BRAND

Maar goed, er kwam dus heel wat bij kijken om De Vierde Liefde op te zetten. Na de verkoop van de eerste vijf kavels diende er ook een Vereniging van Eigenaren te worden opgericht, de *HOA (Home Owners Association)*. En er moesten paden worden aangelegd. Nou, die paden lagen er nog maar net of hup, dat werd elke zondag feest voor de motorclub van het naburige dorp Wolseley! In het Afrikaans is de naam van dat dorp Goedgevonden. Met z'n zestigen toverden die motorboys uit Goedgevonden mijn kavel om tot hun crossterrein.

Nou, daar vond ik niets goed aan! Dus ik had zoiets van: hallo, dat feestje moet stoppen, mijn paden gaan aan gort! En dus togen Peet en ik weer met stroopwafels naar de gemeente om te vragen of we hekken mochten plaatsen, plus een poort aan de weg met een huisje erbij voor een beveiliging. Binnen enkele jaren bouwde Rustic Homes een paar mooie chalets op De Vierde Liefde: voor Theo en Angelique bijvoorbeeld, en voor Hans en Xandra. Jos en Greetje wilden geen chalet, zij bouwden een stenen vakantiehuis. Al mijn kopers werden ook dierbare vrienden. Tot op de dag van vandaag.

Net als veel van de lokale wijnboeren, trouwens. Aan die laatsten heb ik ook te danken dat een grote veldbrand – op de Matroosberg tussen Ceres en Worcester – De Vierde Liefde niet in de as heeft gelegd. Met man en macht voorkwamen de boeren, samen met de brandweer, dat het allesverzengende vuur mijn terrein bereikte. Brand is het allerergste dat je kan overkomen als je houten huisjes in een natuurgebied bouwt. Vooral met die altijd waaiende wind rond de Matroosberg slaat het vuur gemakkelijk over. Maar dat is De Vierde Liefde tot nu toe dus gelukkig bespaard gebleven. Vanaf het moment dat we de Vereniging van Eigenaren hadden opgericht, kreeg die de supervisie over het terrein en de verantwoordelijkheid voor het onderhoud en de nutsvoorzieningen. Daarmee viel een loden last van onze schouders en konden Peet en ik vooral lekker genieten van ons privéchaletje op De Vierde Liefde.

DOORNFONTEIN

Intussen zat ik in Velddrif ook niet alleen maar te schommelen op mijn veranda. Telkens wanneer ik er met Peet bivakkeerde, probeerde ik in dat dorp, waar nooit iets gebeurde, leven in de brouwerij te brengen. Op *Doornfontein*, de grote boerderij van onze vrienden Nick en Petra Melck, stond bijvoorbeeld een prachtige *Steinway*-vleugelpiano. Ik dacht: daar moeten we iets mee. En dus kwam ik met het idee voor 'zomerse lunchconcerten'. Ik

plaatste advertenties in de *West Coast*-krant: *Tineke de Nooij presents... The Doornfontein Summer Concert. Ticket price for food and music: R160.*

PRETTY YENDE

Ja, *who the hell is Tineke de Nooij?*, zou je denken. Maar geloof me, van heinde en verre kwamen er mensen op af, uit de hele West Coast. Sommigen reden honderden kilometers naar Velddrif voor mijn zomershows, zowel klassieke als pop- en jazzconcerten, soms met hele beroemde artiesten. Zoals Pretty Yende, echt *de* sopraan van de wereld op dit moment. Ik hoorde haar zingen, ergens in Kaapstad, en ik stapte op haar af: “Doe je ook privé-optredens?” “Ja hoor,” antwoordde ze. En dus huurde ik haar in.

Ze kwam, samen met een eveneens befaamde tenor. Nou, dat werd een gigantisch succes: Pretty Yende met die man, begeleid op de Steinway van Nick en Petra. Ook mijn schoonzoon, jazzpianist Mike del Ferro trad op in Velddrif. Net als saxofoniste Shannon Mowday en mijn grote vriend jazzpianist Herman Bakker, in 1992 naar Zuid-Afrika geëmigreerd. Jaren achtereen organiseerde ik topconcerten op Doornfontein.

En ik deed dat niet alleen in Zuid-Afrika. Ook bij mij thuis in Lage Vuursche schoof ik regelmatig alles in de woonkamer opzij, om daar zestig klapstoelen neer te zetten. En dan toverde ik de serre met de vleugel om tot podium. Ik engageerde hartstikke leuke artiesten, zoals de *LSB Experience*. Die jongens spelen alle hits van *Crosby, Stills Nash & Young* en *The Eagles* en zo. Heerlijk! En dan nodigde ik niet alleen vrienden, collega's of familieleden uit. Ook mijn buren op het bungalowpark waren gewoon welkom. Vond ik hartstikke leuk om te doen!

En niet voor het geld natuurlijk, hè. De concerten bij mij thuis financierde ik uit eigen zak, mijn gasten fêteerde ik dan puur voor de gezelligheid op gratis hapjes, snapjes en muziek. Voor de *Summer Concerts* in Velddrif betaalde het publiek 160 Zuid-Afrikaanse rand, nog geen tien euro. Daarvoor kregen die mensen een lunchhapje en de artiesten werden ervan betaald. Zelf hield ik er geen dubbeltje aan over, gewoon liefdewerk-oud-papier. Ik wilde gewoon wat reuring in het dorp.

Om dezelfde reden organiseerde ik ook schilderijenexposities. Mijn vriendin Joan Schrauwen, een van oorsprong Nederlandse schilderes in Velddrif, was de eigenaresse van een kerkje in het dorp, waarin zij zelf exposeerde. Peet en ik stelden daar schilderijen van Peets vader, Hendrikus IJkenlam, ten toon. Maar ook werk van andere kunstenaars. En ik was zelf de grootste klant tijdens die exposities, haha! Ik kocht me het lazarus aan

schilderijen, die ik allemaal ophing in onze huizen in Velddrif, Kaapstad en op De Vierde Liefde.

BLUT

Bijna drie jaar na de verkoop van mijn Tenfold-aandelen was, mede door mijn investeringen in De Vierde Liefde, al mijn geld op. Ik bezat weliswaar grond en onroerend goed, maar cash was ik blut. Bij wijze van afscheidscadeau had ik in '98 van twee oud-collega's, regisseur Willem Mouissie en eindredacteur Theo Meskers, een *Tineke*-website cadeau gekregen. Netjes door een provider voor mij opgetuigd, maar dat was het dan. Ik wist niet goed wat ik ermee moest. Willem en Theo hadden mij gezegd: "Luister Tinus, jij hebt zoveel fans, op die website kun je nu, online, je eigen *Tineke*-shows starten."

Maar dat bleek toch lastiger dan gedacht, vooral doordat in die tijd geluid en beeld nog niet synchroon liepen op internet. Dus toen besloot ik maar een online shop te beginnen, een *Tineke*-winkeltje met paranormale spulletjes, zoals *chakra*-kettinkjes en zo. Dat zette aanvankelijk niet veel zoden aan de dijk, maar ik verkocht wel het een en ander. Die spulletjes pakten Peet en ik dan thuis in. En elke zaterdag reed Peet met al die pakjes naar het postkantoor in Baarn. Een van de kettinkjes, die ik toen al verkocht, was de *BioStabil*-ketting van Bruno Santanera.

58 BIOSTABIL 2000

In 1992 kwam ik voor het eerst in contact met Bruno, via vriendin Imca Marina. Imca zat gezellig bij mij thuis in de keuken en we babbelden over mijn vaders fantoompijnen, na de amputatie van zijn been. Imca, geboren Groningse, vertelde mij dat ze iemand kende in het Oost-Groningse Godlinze: een Italiaan, die alles wist over de heilzame werking van mineralen. Ene Bruno Santanera. Ze liet mij haar kettinkje zien, met een magnetische hanger eraan, een uitvinding van Bruno, de *Biostabil*. Volgens Imca had zij daar baat bij: minder hoofdpijn, minder vermoeidheid. Misschien moest papa zoiets proberen. Dus ik nam contact op met Bruno en bestelde zo'n ding voor mijn vader, die mij korte tijd later bevestigde dat zijn pijnen inderdaad waren afgenomen.

Ik ging zelf ook een Biostabil dragen, omdat de hanger zou zorgen voor positieve energie en stressvermindering. Imca, die in krantenadvertenties reclame maakte voor de Biostabil, vroeg mij op zeker moment of ik hetzelfde wilde doen. Maar ik geloofde meer in tv-reclame dan in krantenadvertenties. Toen ik later in contact kwam met *Tel Sell*, greep ik de kans de BioStabil via de commerciële televisie bij het grote publiek onder de aandacht te brengen. En toen werd dat 'anti-stress- en anti-pijnsieraad' binnen no time razend populair. Totdat het TROS-tv-programma *Radar* een hetze tegen Bruno en zijn *Biostabil 2000* ontketende, die zijn weerga niet kende.

Maar laat ik bij het begin beginnen: In de jaren zeventig genoot Bruno Santanera dus al enige bekendheid als *de marmerkoning van Godlinze*. In de *sixties* was hij, geëmigreerd vanuit Turijn, plaatwerker en eigenaar van een succesvol autocarrosseriebedrijf in Amsterdam. Maar hij vond onze hoofdstad geen ideale plek voor zijn kinderen, vanwege – toen al – alle criminaliteit en drugsverslaafden.

Toen de Nederlandse overheid in 1969 de Groningse Eemdelta als '*hét nieuwe, kansrijke industriegebied van het Noorden*' promoveerde, besloot Bruno zijn boeltje op te pakken. Hij kocht een stuk grasland in het Noord-Groningse gehucht Godlinze, tussen Roodeschool en Delfzijl, en zette daar een gebouw in Italiaanse stijl neer, hoofdzakelijk bestaand uit wit marmer. Vanuit Italië importeerde hij tientallen marmeren pilaren en beelden, waarmee hij zijn grote tuin versierde. Dat was het begin van zijn nieuwe business.

Zijn beeldentuin trok honderden nieuwsgierigen, door Bruno steevast hoffelijk ontvangen met koffie, koekjes en taart, en bijna als vanzelf groeide dat uit tot een horecagelegenheid annex toeristische attractie, inclusief kinderspeeltuin. Bruno runde daarnaast een winkeltje met edelstenen en mineralen, ook geïmporteerd vanuit Italië, die mensen als souvenir konden kopen. Al sinds eeuwen wordt aan bepaalde mineralen en gesteenten een therapeutische werking toegeschreven. Zo zou de halfedelsteen *mosogaat* stress en angst verlichten, zou rozenkwarts liefdebevorderend zijn en emotionele wonden helen, en *lapis lazuli* zou helpen tegen hoofdpijn en je concentratie verhogen. Jaja, bij elke steen of mineraal hoort een verhaal.

FEEST

Bruno's handel in helende stenen nam een enorme vlucht. Uiteindelijk togen hele busladingen bezoekers naar *de marmerkoning van Godlinze*, niet alleen vanwege zijn beeldentuin, maar vooral om van hun kwaaltjes af te komen. Vijfduizend mensen op één zondag was normaal! En Bruno maakte er een feest van. Hij zorgde zelfs voor een flinke dosis entertainment. Zo liet hij bekende nationale en internationale artiesten optreden, onder wie mijn – uit Groningen afkomstige – vriendin Imca Marina. Zo raakten Imca en Bruno bevriend met elkaar. *And the show still goes on*. Want tegenwoordig runt Bruno's zoon, Roberto, de business in Godlinze, onder de naam *Partycentrum Klein Italië*.

Maar goed, ik loop weer op de zaken vooruit, even terug naar de uitvinding van de BioStabil. Bruno was dus, als oud-plaatwerker, zeer handig met het bewerken van metalen. En op zeker moment ontwierp hij een sieraad dat hij de BioStabil noemde: een draaibaar hangertje, met het magnetische mineraal *neodymium*. Dat mineraal zou stressgevoelens, volgens Bruno veroorzaakt door elektromagnetische velden, neutraliseren. Ook zou het hangertje werken tegen slapeloosheid, gebrek aan energie, opkomende pijn en het zou een positieve invloed uitoefenen op je gemoed.

Nou, ik draag mijn BioStabil nog altijd elke dag. Want ik val voortdurend ten prooi aan elektromagnetische velden: ik zit continu achter mijn laptop, soms ook lang aan de telefoon. Ik heb werkelijk het idee dat die Biostabil mij een beetje beschermt tegen al die onzinnige straling. En ik vind nog steeds dat Bruno een fantastische ketting heeft gemaakt. Buig ik me voorover, dan bungelt die hanger los en zie ik hoe-ie soms, als een echt magneetje, ergens naartoe draait. Mijn Biostabil oogt heel schattig, hij heeft de vorm van een hartje. Maar standaard is het een rond medaillon. En je hebt hem in het zilver, witgoud en goud.

Mijn vader bleef hem tot aan zijn dood dragen. Op het laatst, toen hij bedlegerig werd, bleef hij over zijn fantoompijnen en de Biostabil zeggen, “Ja hoor. Mijn ketting helpt wel wat...” Maar ik zag ook dat hij hem helemaal niet meer droeg. Ik zag zijn magnetische hanger onder aan zijn bed, vastgeplakt tegen de ijzeren rand van het ledikant.

DUITSE HUISVROUWEN

Ik leerde Bruno pas persoonlijk kennen nadat hij, in '92, een contract voor gesponsorde televisie met RTL4 had afgesloten. Er moest een filmpje over de marmerkoning van Godlinde komen en Tenfold mocht dat maken. Dus ik, hup met mijn camerateam *all the way* naar *the middle of nowhere*, Noord-oost-Groningen! Om daar een Italiaan te interviewen die, na decennia verblijf in Nederland, ‘fantastisch’ Nederlands zou spreken. Nou, niet dus, echt onverstaanbaar, haha!

Maar ik kwam daar wel in een ontzettend leuk gezin terecht: Bruno, getrouwd met Ina, een echte Amsterdamse, met vijf fantastische kinderen, vier zonen en een dochter. Voor mijn filmpje was alles interessant: die familie, het totaal onbekende Groningse dorp, die beeldentuin, dat Italiaanse huis vol stralend wit marmer. Niet te geloven! Nog nooit zoveel marmer gezien! En op de wonderbaarlijke mineralen van de heer des huizes kwamen dus busladingen, vooral Duitse, huisvrouwen af. Bruno hield daar zitting, als een soort goeroe-genezer.

Maar hij was natuurlijk helemaal geen echte arts. Dan zei zo'n mevrouw tegen hem dat ze zo'n pijn op haar borst had. En dan adviseerde Bruno steen nummer 37. Of steen nummer 48, weet ik veel. Hij had al die verschillende mineralen, kristallen en stenen in huis. En hij wist er ook echt van alles van, welk steentje welke bijzondere krachten had en zo. Met als gevolg dat zijn klanten hoopvol de deur uit dansten, met een speldje van 35 piek met zo'n edelsteentje of half edelsteentje erop.

Ook losse stenen verkocht hij. Die droegen die mensen vervolgens dag en nacht met zich mee, in hun broek- of vestzak. En ze geloofden zó in de helende werking dat hun kwaaltjes vaak vanzelf overgingen of verminderden. En dan schreven ze bedankbriefjes aan Bruno. Die bewaart hij allemaal, nog steeds, duizenden van die brieven, briefkaarten en tegenwoordig ook mailtjes. Dat werd dus een hartstikke leuk en bijzonder RTL4-filmpje. En later, in oktober '92, nodigde ik Bruno ook uit in mijn reguliere *Tineke*-uitzending, samen met enkele mensen die hij van hun kwalen had verlost.

Bruno zat dus in mijn kennissenkring. En toen ik, zes jaar later, via mijn *Tineke*-website paranormale artikelen ging verkopen, had hij zijn BioStabil

en *magneto-mineraaltherapie* ontwikkeld, in krantenadvertenties aangeprezen door Imca Marina. Ik belde Bruno: “Kan ik van jou één of twee van die dingen krijgen voor mijn webshop?” Nou, die verkocht ik dus. Maar, zoals ik al zei, dat zette nog niet direct veel zoden aan de dijk. Zelf verkocht Bruno ook niet meer dan honderd of honderdvijftig Biostabil-hangertjes per jaar. Het werd pas echt een knaller toen ik met thuiswinkel-televisiekanaal Tel Sell aan de gang ging. Precies in de periode dat ik cash geld keihard nodig had.

INFOMERCIALS

Loes Mulder van Tel Sell had mij benaderd. In eerste instantie voor mijn wijn. Zij wilde mijn Kaapse Nooi via internet verkopen. Maar dat bleek lastig. We konden de wijn niet voor de C1000-prijs verkopen, hij zou voor de consument gewoon te duur worden. Toch geloofde ik wel in de Tel Sell-formule: *infomercials* op de commerciële televisie. Een infomercial is een langere tv-reclame, een combinatie van informatie en commercial, in de vorm van een korte documentaire, die producten of diensten gedetailleerd presenteert, met als doel kijkers direct aan te zetten tot actie, door het tonen van een gratis telefoonnummer of website voor bestellingen.

Dus ik dacht: Weet je wat, we moeten de nieuwste Biostabil 2000 van Bruno Santanera via Tel Sell gaan verkopen! Nou, Bruno geloofde daar helemaal niet in. Hij was nog van de krantenadvertenties. Maar ik zei: “Nee Bruno, we moeten een geloofwaardige infomercial maken, een lange tv-spot met getuigenissen van tevreden BioStabil 2000-gebruikers, onder wie ikzelf, waarbij we ook laten zien wat een prachtig sieraad het is. En die Tel Sell-infomercial laten we dan dertien keer per dag uitzenden. Maar Bruno vond het allemaal veel te duur, het maken van zo’n filmpje. Toch deed ik mijn best hem over te halen: “Ik trommel wat vakvrienden en familieleden op en vraag of zij gratis willen meewerken. Laten we dat filmpje nou gewoon maken, probeer het een keer!” En toen ging Bruno overstag.

Ik charterde mijn voormalige *Tineke*-producer, Lysette Haan, en haar man, cameraman Rolland Hensen. Mijn stiefzoon Pascal Vos tekende voor het geluid, pleegzoon Michael voor het licht, zus Assie voor de regie (want zelf moest ik natuurlijk voor de camera acteren) en kleinzoon Jan Peter voor de losse klusjes. We filmde een interview met Bruno als magneto-mineraaltherapeut in zijn kantoor in Godlinze, ik vertelde over hoe de Biostabil 2000 mij hielp en mijn bureaus uit Lage Vuursche, Annemarie en Edwin, gaven elkaar in het filmpje een prachtige Biostabil in juwelendoosje cadeau.

Op een zondagnamiddag had ik thuis ‘*de burentest*’ bedacht: mijn buurtjes

allebei een BioStabil en zij mogen dan een paar dagen later vertellen of zij zich beter in hun vel voelen of niet. Natuurlijk voelden zij zich fantastisch, haha! Assie ging ook met een simpele camera op pad voor *testimonial*-locatiefilmpjes op het Groningse platteland. Zo'n jonge boerenzoon, die dan zegt: "Ik heb nooit meer hoofdpijn, dankzij BioStabil!" Iedereen werkte voor noppes mee, ze deden het allemaal voor 'gewoon een leuke middag'.

HETZE

Als je die spot van toen nu ziet: echt te truttig voor woorden. Maar hij was wel zeer geloofwaardig. En dat werd maar herhaald en herhaald. Nadat ik het filmpje bij Tel Sell had ingeleverd, vlogen Peet en ik naar Zuid-Afrika. Ik weet nog dat ik tegen hem zei: "t Zal mij benieuwen wat ervan terecht komt..." Maar binnen een week hing Loes van Tel Sell aan de telefoon: "We hebben goud in handen, dit hebben wij nog nooit meegemaakt!" Er waren honderden bestellingen geplaatst. Met die gekke spot. En ik kreeg 5 euro per verkochte BioStabil 2000. Toen het eerste schip met geld binnenkwam, betaalde ik alle mensen die hadden meegewerkt aan mijn filmpje alsnog een leuk bedrag uit.

We maakten nog meer Biostabil-tv-filmpjes en vier jaar lang, nadat mijn wijnverkoop was gestaakt, verdiende ik een mooi jaarinkomen aan die hanger. Hartstikke mooi, maar het was dan ook wel zo'n beetje mijn enige bron van inkomsten in die tijd. Bruno maakte mijn aandeel wekelijks over. In ons vakantiehuis in Zuid-Afrika ratelde de fax met daarop het bedrag dat ik die week had verdiend. Dan riep mijn Peet vanaf de veranda: "Hoeveel is het deze keer?" Nou, 2500 euro bijvoorbeeld. Waarop hij dan riep: "Ha! Waar gaan we vanavond eten?"

Maar toen kwamen die lui van *TROS Radar* in 2004 met het verhaal dat het allemaal puur bedrog was, die Biostabil 2000, en dat er geen bijzonder mineraal maar gewoon zand in de hanger zat of zo. Gelukkig maakte ik zelf die hele hetze niet mee, ik zat in Zuid-Afrika. Het enige dat ik weet, is dat dat magnetische mineraal *neodymium* wel degelijk in de Biostabil 2000 is verwerkt en dat Bruno de oprechte intentie had (en heeft) mensen te helpen met het bestrijden van stress, pijn en vermoeidheid.

Maar die *Radar*-uitzending betekende wel het einde van Bruno's grote succes en het begin van talloze rechtszaken die Bruno heeft gevoerd om het ongelijk van *TROS Radar* te bewijzen. En dat vind ik verschrikkelijk. En waarom vind ik het verschrikkelijk? Nou, zo'n 150.000 mensen geloofden echt dat de BioStabil hen hielp, zij raakten hun slapeloosheid kwijt, voelden minder pijn, kregen meer energie. En dan zegt *Radar* dat het allemaal

boerenbedrog is en niet werkt. Terwijl het dus wel werkt, er is niks mis met die Biostabil en het geloof daarin. Er is echt niks mis mee. Dat sieraad doet niemand kwaad. Dus ik denk: Ja, maak maar iets kapot, geluk ermee. En natuurlijk, misschien werkt een paracetamolletje beter. Maar bewijzen dat magnetische velden helemaal niet werken, kun je ook niet. Je kan ook niet bewijzen dat God niet bestaat, terwijl een heleboel mensen vinden dat dat wel zo is.

TROS Radar heeft Bruno's levenswerk kapotgemaakt. Hij is vier jaar ouder dan ik, geboren in 1937, en nog altijd spendeert hij zijn laatste geld om wetenschappelijk bewezen te krijgen dat hij gelijk heeft. Bruno procedeert nu bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens tegen *Radar*. Als je echt een charlatan bent, ga je niet zo ver om je eer te verdedigen en je gelijk te bewijzen. En ja, ik denk dat die man ooit nog eens een keer gelijk krijgt, basta!

Bovendien vraagt hij echt niet de hoofdprijs voor de BioStabil, tegenwoordig kost zijn hanger van 925-zilver, verguld met 18 karaat goud, 160 euro. Toen *Radar* met het verhaal kwam dat het allemaal onzin was en ook ik in de media werd aangevallen, heeft Peet mij nog een paar boeken cadeau gedaan. Hij zei: "Dan weet je tenminste waar het over gaat, want magneten kunnen inderdaad een pijngevoel beïnvloeden..." Peet was chirurg, een hoogopgeleide arts, en hij zei simpelweg: "Als mensen erin geloven, dan is het zo. Klaar!" Hij verdomde als wetenschapper te geloven in de *genezende* kracht van dat soort zaken, maar pijn is wel te *beïnvloeden*, dat is zeker.

Niet zo lang geleden kwam de hele zaak weer naar boven. Twee RTL4-journalisten maakten de podcast *De Ketting van Santanera*, waarbij ze op een leuke manier onderzoek deden naar de werking van Bruno's magneto-mineeraaltherapie. Ze ontdekten ook dat *Tel Sell* in totaal 25 miljoen euro omzet met de BioStabil had gedraaid. Dat wist ik niet eens. *De Ketting van Santanera* was de best beluisterde podcast van de afgelopen jaren, ik speelde er ook een rol in. En ja, ik ben er gewoon nog altijd trots op dat ik van de BioStabil zo'n succes heb weten te maken.

STORY

Een andere, bescheiden bron van inkomsten, die mij financieel een tijdje op de been hield, was mijn 'probleemrubriek' in weekblad *Story*. Peter Lichtenauer, de nieuwe *Story*-hoofdredacteur, had mij voor die rubriek gevraagd. Wij kenden elkaar. Toen hij nog hoofdredacteur was van het omroepblad *Avrobode/Televizier*, schreef ik ook af en toe stukjes voor hem.

In feite nam ik in *Story* de taak over van de populaire *Lieve Mona* (schrijf-

ster Loek Kessels). Zij beantwoordde 25 jaar lang allerlei vragen van *Story*-lezers over zaken als relatieproblemen, problemen met kinderen en andere prangende kwesties uit het alle daagse leven.

Peter Lichtenauers voorganger, Leo van Rooijen, had *Mona* genadeloos op straat gegooid, omdat hij vond dat de probleemrubriek een ‘hopeloos gedateerd fenomeen’ was geworden. Maar de lezers vraten de stukjes van *Lieve Mona*, dus Peter Lichtenauer wilde iets dergelijks terug en bood mij aan vanaf 12 augustus 1999 wekelijks iets dergelijks te gaan produceren. Wel in een andere vorm. Ik kreeg twee pagina’s, die ik moest vullen met drie onderwerpen: een persoonlijke column, een stukje over paranormale zaken en een rubriekje met antwoorden op lezersvragen à la *Lieve Mona*. Wat dat laatste betreft; ik had natuurlijk al eerder met dat bijltje gehakt. In mijn tv-tijd kreeg ik ook honderden brieven van kijkers die mijn hulp zochten, bepaalde dingen wilden weten of mijn mening verlangden over duizend-en-één zaken des levens.

Loek Kessels was woest toen Van Rooijen haar aan de kant zette. En ik wist dat helemaal niet. Ik dacht dat zij zelf de beslissing had genomen op te stappen. Persoonlijk spelde ik haar *Lieve Mona* altijd, ik vond dat zij het prima deed. Toen de krant *Trouw* aan Loek Kessels vroeg wat zij ervan vond, dat ik ‘haar’ rubriek ging doen, antwoordde zij: “Ik heb er totaal geen mening over. Als zij (van *Story*) dat willen, lig ik daar niet wakker van. Ik vind het enig voor Tineke.” Peter Lichtenauer zei over het besluit van zijn voorganger, zeer diplomatiek: “Ik kan me voorstellen dat hij de rubriek *Mona* te ouderwets vond. Ook in een goed huwelijk kun je ten slotte op elkaar uitgekeken raken.”

Ik heb die rubriek een jaar of wat volgehouden, totdat het mij te veel werd vanwege Peets verslechterde gezondheid. Hij had toen al mijn aandacht nodig.

59 EINDELIJK OMA

Op 18 maart 2000 werd ik eindelijk oma. Ik zeg met nadruk *eindelijk*, omdat Tuffie en haar man Mike zeven jaar lang vruchteloos hadden geprobeerd papa en mama te worden. Het rare was: medisch gezien bestond er geen enkel probleem waardoor Tuffie niet zwanger zou kunnen raken. Eigenlijk had zij het moederschap al opgegeven.

Onder het motto ‘op welke andere manier kan ik mijn bestaan op deze planeet dan nog wél enige betekenis geven’, schreef zij zich in ’98 in voor een vierjarige opleiding aan de *Barbara Brennan School of Healing*, eerst in New York en later in Miami. Dat was een peperdure studie van honderdduizend dollar, in de tijd dat de dollarkoers nog torenhoog was. Maar Tuffie dacht: Ik ga ervoor, als *healer* kan ik mensen helpen, dat geeft mijn leven zin. Maar ik werd tóch oma. Hoe en waarom, dat laat ik Tuffie op deze plek liever zelf vertellen. Ik vind dat ik, als moeder, niet te veel moet praten over de persoonlijk zaken van mijn kinderen, althans niet in de media. Dat heb ik nooit gedaan.

Dus Tuffie heeft mij dit stukje gestuurd:

“Ik hoorde over een healer in Gouda, die ook de Barbara Brennan School of Healing had gedaan. Dus ik dacht: weet je wat, ik zoek die man op. Dan kan ik hem vragen of die investering van een ton een juiste is. En of ik zoveel geld als healer met een eigen praktijk in Nederland wel kan terugverdienen? Dus ik naar Gouda, we hadden een leuk gesprek.

Ik zei ook: “Ik zou zo’n healing van jou weleens willen ervaren.” Dus hij vroeg mij: “Heb je ergens last van?” Toen kwam ter sprake dat ik al zeven jaar niet zwanger kon worden. “Wat is je klacht?”, was zijn volgende vraag. Ik antwoordde: “Ik heb eigenlijk geen klacht, ik ben supergezond. Maar misschien zie jij wat...?”

En al snel kwam hij tot de conclusie: “Jij hebt in jouw jeugd een diepgeworteld trauma opgelopen. Ik adviseer je de *chakra healing*-therapie van Barbara Brennan te volgen om de versperringen in jouw lichaam, veroorzaakt door dat trauma, op te lossen. Ik vermoed dat de opgekropte emoties jouw baarmoeder blokkeren. Je moet je trauma spoelen, veel huilen...”

Ik kan nu wel zeggen dat mijn trauma alles te maken had met wat ik als vijfjarige heb meegemaakt na het auto-ongeluk, waardoor mijn ouders

maandenlang in het ziekenhuis belandden. In die periode woonden een man en zijn vrouw bij ons in op de flat in Baarn om voor mij, de hond en de kat te zorgen. En die man deed dingen met mij die je met een vijfjarige niet behoort te doen. Laat ik het zo maar zeggen. Met enorme gevolgen, een trauma dat leidde tot seksuele disfunctie.”

Nou, verdomd als het niet waar is, Tuffie deed die *chakra healing*-therapie en dat sloeg aan! Binnen drie maanden was ze zwanger! Ik kreeg dat geweldige nieuws te horen in Zuid-Afrika. Mike hield me via de telefoon constant op de hoogte. En natuurlijk zorgden Peet en ik ervoor, dat wij op tijd in Nederland terug waren om de bevalling mee te maken.

Nou ja, meemaken. Ik was er niet bij. Oh nee! Voor geen goud wilde ik daarbij zijn! Dat gezeik: moeders, die altijd zo nodig naast het bed willen staan tijdens de bevalling van hun dochters. Nou, ik niet hoor! Kom op! Godsamme wat een onzin!

Ik weet nog dat mijn moeder dat wilde toen ik Tuffie kreeg. Het was 's nachts drie uur en mama vroeg de dokter: “Kan ik ook mee naar het ziekenhuis?” Toen zei die arts meteen: “Oh nee, geen moeders aan bed!” Hahaha. Ze probeerde nog: “Ja maar... het is mijn dochter!” “Komt niks van in”, kreeg ze als antwoord, “ik heb straks meer werk aan jou dan aan je dochter!” Ja, ik zweer het, zo ging dat. Lachen hè?

Kleindochter Ella kwam 's ochtends om kwart voor negen ter wereld. Tuffie beviel thuis. Ik pikte die dag eerst mijn Nepalese vriendin, Chandni Joshi, van het vliegveld op. En samen met Chandni reed ik direct van Schiphol naar Tuffie in Landsmeer. Om vier uur in de middag mocht ik mijn aller-eerste kleinkind bewonderen. Fantastisch, het voelde als zoiets bijzonders! Eindelijk oma! Ella oogde als een klein, lappen popje. Ze leek heel erg op Mike.

LUNA

En het bleef niet bij Ella. Luna, mijn tweede kleindochter, werd op 13 februari 2002 geboren. 's Ochtends om zeven uur rinkelde de telefoon. Het was Mike: “Tuffie staat op 't punt van bevallen...” Dus ik mijn bed uit om vanuit Lage Vuursche naar Landsmeer te karren. Om half negen was Luna ter wereld gekomen. Toen ik arriveerde, was het eerste dat Tuffie riep: “Ik heb mijn moeder gebaard! Ze lijkt sprekend op jou, Tinus.”

En zo was het. Maar aan het kraambed trof ik ook een hysterische vroedvrouw, die riep: “De baby moet nu meteen naar het ziekenhuis!” Omdat Luna een hazenlipje had. Baby's die met een hazenlip worden geboren kunnen ook een gehemelteafwijking of hersenafwijking hebben. Dus daarom ben ik toen

direct met Mike en de kleine naar het *BovenIJ Ziekenhuis* gereden om Luna op die schisis te laten onderzoeken. Maar gelukkig, buiten dat hazenlipje bleek alles verder ok. Later is Luna eraan geopereerd, zoals ik helemaal aan het begin in dit boek al heb verteld, je ziet er niets meer van. En het grappige is: Luna lijkt niet alleen uiterlijk op me, ook haar karakter is vrijwel identiek aan dat van mij. Sterke genen, jaja!

PANIEK

Ella en Luna groeiden op in Landsmeer, tot aan de middelbare school, als Ella en Luna Keyser. Want de ware naam van hun opa, Len del Ferro, was Leonard Keyser. Helaas eindigde de relatie van Tuffie en Mike uiteindelijk in een echtscheiding. Mike was als muzikant nooit thuis. Hij speelde over heel de wereld, dan in Indonesië, dan weer in Japan of de VS. Belde hij naar huis, dan wilde Luna hem niet eens aan de telefoon. Wie is die man? Een meneer uit Japan? Daar zat ze niet op te wachten. Mike was daar heel verdrietig over. Echt in paniek ook soms. Dan belde hij mij, terwijl ik in Zuid-Afrika zat, huilend op: “Ik zit helemaal in Japan. Mijn dochter wil mij niet aan de telefoon!” Ja, wist dat kind veel, wie was die man? Later is dat natuurlijk allemaal goedgekomen.

Tuffie's twee dochters zijn beiden zeer muzikaal. Ella zingt en speelt daarnaast gitaar, bas en piano. Ze deed als *Ella del Ferro* mee aan de voorrondes van *The Voice*. Je kunt haar op YouTube zien zingen en spelen, in een clip van het *BIMM Music Institute*, een muziekschool in Berlijn. En Luna zat op de vooropleiding van het conservatorium. Zij wilde ook graag live gaan optreden, maar dat kon opeens niet meer door alle corona-ellende, tussen 2020 en 2022. Dat verpestte veel voor haar en ook voor haar zus. Die rotpan-demie zorgde ervoor dat beiden geen profmuzikanten zijn geworden, maar in een call center moesten gaan werken, als recruiters of zo. Dat hebben ze alle twee gedaan.

Ja, en hier moet ik toch even het volledige verhaal van Ella kwijt. Zoals ik al zei was Mike enorm reislustig. Hij trad op als jazzpianist, zowel solo als met zijn *Mike del Ferro Trio*, in welgeteld 116 (!) landen. Ella droomde daar ook van, de hele wereld rondreizen, net als haar vader. Ze dacht: weet je wat, met mijn muziek lukt dat misschien niet, dus ik word stewardess! En ze solliciteerde bij de *KLM*. Helaas werd ze daar niet aangenomen; ze sprak onvoldoende Engels.

Maar Ella is een doorzettertje. Ze versierde wel een baantje als grondstewardess bij United Airlines en leerde daar binnen een half jaar hartstikke goed Engels spreken. Daarna nam *Transavia* haar in dienst en mocht ze

de opleiding tot *cabin attendant* volgen. Ze maakte drie vluchten: Rome, Marokko en nog iets. En toen werd ze ontslagen, vanwege die snotcorona! Geen hond vloog meer!

Omdat ze in een bandje speelde en diep van binnen toch ook heel graag als professioneel muzikante de wereld rond wilde reizen, schreef Ella zich toen in voor het BIMM Music Institute in Berlijn. Dat kon ze financieel behappen dankzij een legaatje, de erfenis van haar overleden oma, de weduwe van Len. Ik vond het zo knap dat ze daarvoor durfde te gaan. Helemaal in haar uppie naar Berlijn! Enthousiast riep ik: "Och lieverd, daar ontmoet je mensen uit Ghana, Amerika, Zuid-Amerika, Japanners, muzikale vrienden voor je hele verdere leven! Dat wordt iets geweldigs!"

Natuurlijk zocht ik haar op, in Berlijn. Ella bewoonde een hele leuke kamer op de campus. Mike en Tuffie hadden haar daar, onafhankelijk van elkaar, keurig geïnstalleerd. Fantastisch, fantastisch! Maar na zes weken was het *bam!*, helemaal over. Alweer verpest door die duivelse corona: plots waren alle live lessen afgelast, voortaan werden de colleges online gestreamd. Dus nul contact met medemuziekstudenten.

Na een half jaar keerde Ella teleurgesteld terug naar Nederland. Maar ook hier kampten we natuurlijk met *lockdowns*. Dus optreden met haar bandje was er voor Ella niet meer bij. Wat nog wel kon, was zich inschrijven voor *The Voice of Holland*. Daar mocht ze met geen woord over reppen, tegenover helemaal niemand. De makers van *The Voice* wilden zoveel mogelijk geheim houden. Ella moet vrij ver zijn gekomen in de *Voice*-voorrondes, want ze was daar de hele zomer zoet mee. Maar zelfs tegenover mij hield zij haar lippen stijf op elkaar.

Op één uitzondering na: Ik mocht haar allereerste video-opname voor het programma zien. En die vond ik geweldig, hartstikke leuk! Maar vervolgens legde RTL *The Voice* definitief stil, wegens dat seksueel wangedrag- en machtsmisbruikschandaal. Ze wisten ook alle opnames van de voorrondes! Van seksuele intimidatie of andere kwalijke zaken heeft Ella overigens nooit iets gemerkt, dat heeft ze me nog wel verteld. Maar goed, zij moest dus, net als haar zusje Luna, bij een call-centrum aan de slag. Ah, en dan ben je 22, hè? Alle dromen en plannen die je vanaf je achttiende koesterde en waarvoor je zó ontzettend je best hebt gedaan..., allemaal de grond ingeboord. Ja, heftig!

Maar mijn kleindochters zijn geen types die zich zomaar uit het veld laten slaan. Luna ging eerst een acteursopleiding doen. Uiteindelijk is ze toch een geheel andere kant opgegaan. Ze runt nu, samen met haar compagnon Hanna, haar eigen hostessbureau, *Refined Agency*. En ook Ella is tegen-

woordig zelfstandig ondernemer, ze verdient de kost als wervings- en talent-specialist. Daarnaast is ze ook hostess, soms werkt ze voor het bureau van haar zus. Beiden zorgen dus voor hun eigen inkomen, zonder man. Dat is wel frappant, die sterke vrouwenlijn in de familie, het ondernemersbloed.

En hetzelfde geldt voor mijn jongste dochter. SaraLee is al jaren zelfstandig zangdocent, singer-songwriter en koördirigent. Ze zingt het liefst soulvolle, jazzy muziek in het Nederlands of Engels. Ook SaraLee deed mee aan *The Voice of Holland*. In 2016 was dat. Tijdens de *blind audition* zong ze *Hey Ya!* van het Amerikaanse hiphopduo *Outkast*. Jurylid Waylon wachtte tot het allerlaatste moment, maar gaf toen toch een klap op de rode knop om zijn stoel om te draaien. Hij was ook de coach op wie SaraLee had gehoopt. Maar tijdens *the battle* moesten SaraLee en haar concurrente Dilana Smith *Dark Horse* van Katy Perry zingen. Helaas koos Waylon toen voor Dilana en niet voor SaraLee.

Maar ook SaraLee is geen type dat zich uit het veld laat slaan. Als artieste hamert ze flink aan de weg. Laatst zette ze een supergrappig, satirisch, zelfgeschreven liedje online over ‘*dick pics*’: *Stuur me geen pic van je dick zakkenwasser, stuur me geen pic van je dick koekenbakker, mijn interesse is weggevaagd omdat jij mij, ongevraagd, met je pielemuis belaagt*. Hahaha, fantastisch toch?

Toen ze een jaar of vijftien was, kreeg SaraLee verkering met een hele leuke knaap uit Baarn, Storm Bakker. Storm was niet alleen leuk, maar ook briljant. Op zijn achttiende diende hij op het lyceum een boekenlijst-top tien in, met daarin zijn zelfgeschreven *Bloed, Wild Vlees & Verboden Vrucht*, een roman over een lustmoordenaar en serieverkrachter. Storm gebruikte daarbij de auteursnaam *Cesar Stormvogel* en zijn boek werd in 1989 daadwerkelijk op de markt gebracht door de Amsterdamse uitgeverij *Rothschild & Bach*, die ook schrijvers als Hugo Brandt Corstius en Arnon Grunberg vertegenwoordigt.

JOÏA

SaraLee en Storm hadden samen heel veel dingen gemeen: zeer intelligent, muzikaal en hetzelfde gevoel voor humor. Als jazzpianist *Stormvogel* treedt Storm al jaren op met zijn fantastische band, daarnaast is hij journalist. En hij is de vader van mijn derde kleindochter, Joïa Vosje Bakker, geboren op 19 april 2010.

Storm had haar graag als officiële naam Joïa Vos-Bakker willen meegeven, omdat SaraLee’s achternaam Vos is, van Tony Vos. Maar de gemeente Baarn weigerde dat. Storm en SaraLee waren niet getrouwd, dus mocht Joïa geen ‘Vos’ heten. Toch wilde Storm SaraLee’s achternaam onvoorwaardelijk in

Joïa's naam verankeren. Dus toen heeft hij de afdeling burgerlijke stand er tijdens het aangeven maar 'Vosje' tussen laten zetten: Joïa Vosje Bakker.

Ik zie mezelf nog terug in het ziekenhuis waar SaraLee net was bevallen. Een krankzinnig gedoe. Storm en ik moesten speciale jassen aantrekken, handschoenen dragen en een muts op, want Joïa lag in een couveuse in de babykamer. Vijfenhalve week te vroeg geboren, met de navelstreng om haar nek. Waarschijnlijk had zij zich voortijdig uit de schoot van haar moeder gevochten om te kunnen overleven. Verschrikkelijk klein was ze, 2785 gram, zo'n *petite* roze popje. Op dag twee mocht ze van de gesloten naar de open couveuse, waarin ze toen nog tien dagen moest verblijven.

Maar gelukkig kwam alles helemaal goed. Even was SaraLee nog bang dat ze Joïa geen borstvoeding zou kunnen geven omdat ze daarvoor te klein zou zijn. Maar uiteindelijk heeft ze haar toch elf maanden lang zelf kunnen voeden. Precies zo lang als ik SaraLee destijds heb gevoed. Heel goed, want ik sta op de borstvoedingsbarricade hoor!

Joïa is nu een opgeschoten tiener, muzikaal en zeer fantasievol, net als haar ouders. Op haar negende ontpopte ze zich al als 'jongste razende reporter van Nederland' voor de festivalkrant van het *Amersfoortse Jazzfestival* in 2019. Ze danst heel fanatiek, vanaf haar twaalfde vier keer per week. Daar is ze echt hartstikke goed in. En ze speelt piano, gitaar, bas en drums. Daarnaast zingt ze in koortjes en maakt ze zelf alle arrangementen voor haar twee bandjes, eentje op haar huidige school en eentje van haar oude school.

Het laatste bandje, *Burning Dog*, is een soort punkbandje. Ze staan op Spotify en YouTube met het liedje *Op bezoek? Kont in de broek!*, haha! Joïa is reuzeslim, stoer en denkt snel. Volgens SaraLee heeft zij wat ik ook heb: 'dat aanvoerderige', zo noemt SaraLee dat. Want ik roep altijd: *Zó* gaan we het doen! En SaraLee is overigens net zo, die gaat ook voor een zangkoor staan en stuurt dan meteen de hele boel aan. Joïa ontplooit allerlei initiatieven op school, zo organiseert ze groepsverbanden door leerlingen bij elkaar te brengen om samen dingen te ondernemen. Een van haar docenten vertelde mij dat.

Joïa is supersociaal, koppelt allerlei mensen aan elkaar. Net als ik altijd heb gedaan, heel grappig. Ik, SaraLee én mijn kleinkind Joïa: alle drie geboren koppelaars, we houden van koppelen! Ook liefdesparen, haha, zo van: die nodigen we alle twee tegelijk uit en dan... Jaja, we hebben heel wat huwelijken tot stand gebracht. Komt Joïa bij mij op visite, dan kruipt zij meteen achter mijn vleugel om akkoordjes te oefenen, heerlijk vind ik dat!

Helaas leiden ook SaraLee en Storm inmiddels ieder hun eigen leven, maar ze zijn gelukkig nog wel zeer close. Ze wonen beiden nog steeds in Baarn. Joïa vertoeft de ene week bij haar moeder, de andere bij haar vader. En ik zie

Storm ook nog vaak, op familiehoogtijdagen is hij altijd van de partij, dan komt hij gezellig mee met de rest, hij hoort er nog helemaal bij.

En wat ik zalig vind: Alle drie mijn kleindochters noemen mij gewoon *oma* en niet, zoals mijn dochters, *Tinus*. Ik ben daar, van het begin af aan, heel duidelijk in geweest, richting mijn kleinkinderen. Ik had er zo de pest over in dat mijn dochters ermee waren gestopt mij *mama* te noemen. Dat kwam doordat hun broertjes uit het vorige huwelijk van Toon mij *Tinus* noemden, net als de zeven kinderen van Peet. Dus Tuffie en SaraLee namen dat over. Tegen mijn kleindochters heb ik altijd geroepen: “Denk eraan, ik ben oma! Het wordt niet *Tinus* voor jullie!”

“Nee, oma, nee...” Tot nu toe houden ze zich eraan.

“Pas op hoor!”

“Ja oma...”

OVERLIJDEN ROB OUT

Eerste kerstdag 2003 zal ik ook nooit vergeten, het overlijden van Rob Out. Ik zat in Zuid-Afrika. Een of twee dagen voor zijn dood had ik hem nog heel lang aan de telefoon. Toen vermoedde ik echt niet dat hij zou sterven, al wist ik wel dat hij erg ziek was. Ik vroeg hem hoe hij zich voelde en of hij bang was om dood te gaan. Nee, dat was hij niet. Maar hij voelde zich wel slecht. Rob werd maar 64.

Dochter Anouk is de enige die nu nog over is van zijn gezin. Zo triest. Zesenhalf jaar na Rob overleed zijn vrouw, Marion. Zij was ook pas 63. Haar laatste jaren, zonder Rob, waren erg verdrietig. En tweeënhalf jaar na haar dood, in 2012, overleed dochter Birgit aan kanker, 45 jaar jong. Zo zielig allemaal. In 1974 maakte Rob – die als zanger *Egbert Douwe* in ‘68 een dikke hit scoorde met *Kom uit de bedstee m’n liefste* – een single met zijn toen 7-jarige dochtertje Birgit, het liedje *Pappa wat gebeurt er... als de zon niet meer schijnt?*

Later nam ik Birgit in New York nog even onder mijn hoede. Het ging toen niet zo goed met haar. Rob had haar naar Amerika gestuurd, omdat ze in Nederland tussen de verkeerde vrienden zat. Hij gaf zijn dochter geld mee om in New York een huisje in te richten. Iedereen deed zijn best haar te helpen. Maar toen ik haar opzocht, in New York, stond er helemaal niks in dat huisje. Dus ik ging naar de winkel en kocht allemaal leuke dingetjes voor Birgit, om haar een beetje op te vrolijken. Maar het ging nog steeds niet goed. Later overwon ze haar problemen, ze trouwde en kreeg vier schattige kindjes, die hun moeder vervolgens veel te vroeg verloren. Zo droevig allemaal..., Rob en zijn gezin hadden zo veel beter verdiend.

60 ZORGEN OM PEET

Ik weet het nog als de dag van gisteren, die eerste TIA van Peet, in 2004. We waren in Zuid-Afrika, reden samen naar de supermarkt in de stad. Ik zat achter het stuur. De zon scheen fel. Buiten was het 35 of bijna 40 graden Celsius. Ik had net geparkeerd en wilde uitstappen, toen zei hij: “Ik blijf wel in de auto...” Ik riep: “Ben jij gek? Het is bloedheet man! Dat red je niet!” Hij antwoordde: “Nou, dan laat je de motor draaien, zo blijft de airco aan.” Ik wees naar mijn voorhoofd: “Met de autosleutels in het contact zeker? Op een parkeerplaats in de stad, hier in Zuid-Afrika. Met jou in de passagiersstoel, dat is vragen om problemen...” Peet reed zelf niet meer, hij was inmiddels tachtig, zeventien jaar ouder dan ik. Ja, hij tufte nog wel een beetje rond in ons dorp, in Velddrif. Dan ging hij de krant en sigaretten halen. Want hij rookte nog steeds. Dus ik zei: “Oké, als jij in de auto wilt blijven, kruip dan achter het stuur. Rijd een paar rondjes, terwijl ik de boodschappen doe.”

Maar toen bleek dat hij zich niet alleen niet goed voelde, hij kon ook zijn been niet meer bewegen. “Wat is er dan?” vroeg ik. “Waarom kan je je been niet bewegen?” Peet gaf geen antwoord. Zo hebben we een tijdje in de auto gezeten en daarna ging het weer iets beter met hem. Ik weet niet of hij zelf toen besepte dat dit zijn eerste TIA was, een tijdelijke doorbloedingsstoornis in de hersenen, eigenlijk een kortdurend herseninfarct. Peet was weliswaar zelf chirurg en had zich dat moeten realiseren, maar dit kwam zomaar uit het niets.

Een paar dagen later was het opnieuw raak. We zijn toen naar de dokter gegaan. Die herkende de symptomen van een TIA en schreef bloedverdunders voor. Peet heeft mij daarna uitgelegd wat een TIA is en hoe je zo'n TIA bij iemand kunt herkennen. Je hebt dus allerlei trucjes, zoals de persoon in kwestie met de ogen dicht het puntje van zijn neus laten aanwijzen. Lukt dat niet, dan kan het om een TIA gaan. En inderdaad, toen Peet kort daarna, *in the middle of nowhere*, weer een TIA kreeg lukte hem dat dus niet.

Hij belandde in een particulier ziekenhuis, in een dorpje vlak bij Houtbaai. Gelukkig konden wij ons, dankzij onze Nederlandse ziektekostenverzekering, een particulier ziekenhuis permitteren. Zuid-Afrika heeft wel gratis medische voorzieningen, maar dan kom je in een *staatshospitaal* terecht. Daar moet je drie dagen wachten tot je aan de beurt bent. Dat wil je natuurlijk

niet. Peet werd in het particuliere ziekenhuis meteen door de scan gehaald en verder onderzocht. Er bleek geen sprake van permanente schade, na twee dagen kon hij weer mee naar huis.

Maar toen kwam zijn eerste echte, zware hersenbloeding: Peet met spoed met de ambulance naar het *Groote Schuur-Hospitaal* in Kaapstad. En toen ik daar de volgende dag op bezoek kwam, vertelde de neuroloog mij dat de bloeding was gestopt, maar wel de hele nacht had geduurd. Er was deze keer wel degelijk sprake van permanente schade. Peet kon nauwelijks nog lopen, zijn handen amper bewegen. En, erger, net als bij Toon kreeg ik een hele andere man terug.

Peet lag op een tweepersoonskamer, samen met een jongen. Er was net thee geserveerd. Het Groote Schuur is zo'n typisch Engels ziekenhuis, waar ze 's middags aan een *high tea* doen, dus naast de thee ook een bord met zoetigheid: koekjes, *scones* met *clotted cream* en *jam* en weet ik veel. Peet zijn bed lag helemaal vol met kruimels. Want hij had twee *scones* van het bord afgehaald en die helemaal verpulverd. Echt niks voor hem. Hij, die altijd zo keurig en netjes was.

Ik keek ernaar en ben toen de gang opgelopen. Daar heb ik verschrikkelijk zitten huilen. Ik wist: oh, dit is niet goed. Dit is verschrikkelijk! Hij heeft ook een hersenbeschadiging, net als Toon. En ik had gelijk. Het eerste jaar was het nog niet zo heel erg, maar het tweede, derde en vierde jaar werd het wel zeer ernstig. Peet veranderde in een man met onverwachte humeuren, woede-explosies. En dat, terwijl hij die eerste vijftien jaar van ons samen-zijn altijd de hoffelijkheid zelve was geweest, nooit één keer de controle over zichzelf had verloren. En het ergste van alles: hij werd totaal empathieloos, alle gevoel voor inlevingsvermogen om mij was hij kwijtgeraakt.

Peet heeft mij nooit meer gevraagd: "Hoe is het nou met jou?" Hij was nooit meer persoonlijk. Gewoon een stuk kwijt, echt een totaal andere man, vaak onaardig ook. Terwijl mijn liefde voor hem natuurlijk nog even intens was.

In het begin was het allemaal nog wel te doen in Zuid-Afrika, voor hem zorgen, dat redde ik toen allemaal best in m'n uppie. We kochten een rolstoel en met de nodige hulp van onze huisarts probeerde ik er wat van te maken. Mijn God, ik sjokte wat af met Peet in zijn invalidenwagentje. Vrienden van mij hebben het er nog over. Peet was een stuk ouder dan de rest van mijn kennissen, hierdoor werd ik de allereerste mantelzorger binnen onze vriendenkring. En daar was ik, eerlijk gezegd, niet goed in. Veel te ongeduldig en vaak niet aardig tegen mijn man, die ook niet aardig tegen mij was. Erg moeizaam, allemaal.

Herman – van Herman en Inge, een Nederlands koppel onder mijn Zuid-Afrikaanse vrienden – zei niet zo heel lang geleden, toen ik weer even in dat land was: “Tinus, Jezus, destijds zagen we jou ploeteren. Nu weet ik ook hoe zwaar het is...” Inge zat toen zes weken lang in een rolstoel, vanwege een nieuwe heup. Tsja, dat was maar zes weken. In elk geval, ik was in die periode verre van tevreden over mezelf, over mijn rol als mantelzorger. Ik deed zes jaar lang helemaal niets waarop ik trots kon zijn, zoals radio of tv maken of stukjes schrijven. Ik voelde me een soort mislukte Florence Nightingale. En het werd steeds lastiger.

Tot 2010 vlogen we nog heen en weer naar Nederland, inclusief rolstoel. Wat je eerst doet is je verblijf in Zuid-Afrika telkens zo lang mogelijk rekken, de visumtijd van zes maanden maximaal gebruiken. Maar ja, hierdoor zagen de kinderen ons ook steeds minder. En ik stond er in Zuid-Afrika helemaal alleen voor. Peet ging snel achteruit, had meer en meer zorg nodig. Moest ik even weg om boodschappen te doen, dan viel hij uit zijn stoel en vond ik hem bij thuiskomst op de grond. Voor mij was hij niet te tillen, ik moest dan de burens telkens om hulp vragen.

Daarop haalden we een 24/7-verzorgster in huis. In tegenstelling tot in Nederland kost dat in Zuid-Afrika drie keer niks. Maar je bent wel je privacy kwijt, ook al zweven die Zuid-Afrikaanse hulpen nog zo geruisloos door je huis. Met Nederlandse hulpen moet je altijd koffie drinken, haha! Intussen riepen onze kinderen: “Hallo! Jullie zitten nu alweer een half jaar in Zuid-Afrika! Wij kunnen daar niet naartoe, we zien jullie nooit!” En dus vlogen wij dan weer voor een paar maanden naar Nederland. Maar in Lage Vuursche had ik geen 24/7-support. Ja, we konden een beroep doen op de thuiszorg. Een of twee uurtjes per dag. Daar waren we grotendeels voor verzekerd. Maar verder stond ik er dan weer alleen voor.

Uiteindelijk verkeerde Peet in een dusdanig slechte conditie, dat vliegen voor hem geen optie meer was. Daarmee betekende Zuid-Afrika voor hem: voltooid verleden tijd. Zo was het en dat hadden we maar te accepteren. Tegen zoiets ga je ook niet vechten. Ons prachtige liefdesnestje in Velddrif verkocht ik als eerste, aan de dochter van goede vrienden. Zij wilde het heel graag overnemen. Het deed echt pijn. Ons mooie chalet aan de monding van de Bergrivier, zo’n bijzondere fase in mijn leven, ons droomplekje, van Peet en mij alleen, iets wat nooit meer terug zou komen. Dat besef was hard.

Het chalet op De Vierde Liefde hield ik nog wel aan. Ik reisde daar, nadat Peet in *Verpleeghuis Daelhoven* was opgenomen, nog regelmatig een maandje naartoe, in m’n eentje. Ik kon daar dan, omringd door mijn eigen spullen, soms uren zielsgelukkig op een stoel zitten en in de rondte kijken. Maar

van de andere kant: Dan kom je daar, na een lange tijd van afwezigheid, en je ontdekt dat het zwembad groen is. En niet alleen dat. De aannemer, die het dak na een zware zomerstorm heeft gerepareerd, blijkt *the pool* bovendien als vuilcontainer te hebben gebruikt. Er liggen spijkers en glas op de bodem, kortom een ravage. En de achttien jaar oude geiser moet door een boiler worden vervangen, diverse lampen werken niet meer, er zijn horren gescheurd, buitenstoelen doorgezakt.

Dus pas na twee weken problemen oplossen kon ik eindelijk echt een beetje van mijn chalet genieten. En dan begon het te regenen en werd het koud op de berg. Heb je zon, dan is het heerlijk, zo'n houten huis in de natuur. Maar al die klusjes en dan ook nog kou en regen... Ben je met z'n tweeën, oké, dan vermaak je je wel, maar in je eentje... Dus uiteindelijk besloot ik ook De Liefde maar van de hand te doen.

En recent, als allerlaatste en min of meer noodgedwongen, heb ik ook de loft verkocht. Met pijn in mijn hart. Ik zie me nog lopen, met Peet in de rolstoel, van onze loft in hartje Kaapstad naar ons favoriete restaurantje. Hoewel ik nooit juwelen of dure dingen draag, hielden de particuliere beveiligers van ons appartementengebouw ons altijd goed in de gaten. Bij vertrek en aankomst ook steevast even een vriendelijk woordje. Ik heb me daar in Kaapstad nooit onveilig gevoeld. Misschien is dat allemaal anders in Johannesburg, je hoort weleens verhalen over de criminaliteit daar. Maar in Kaapstad ontmoette ik alleen maar vriendelijkheid.

Goddorie, wat mis ik mijn *condo on the seventh floor* met dat fantastische uitzicht op de Tafelberg en Signal Hill. Zo jammer. Had ik gebulkt van het geld, dan had ik het echt aangehouden. Maar ja, vanaf 2021 heb ik niet meer gewerkt. Bruin trok het onderhoud niet meer. Ik was er intussen ook al twee jaar niet meer geweest. Je moet zo'n appartement schoonhouden, verzekeren, je zit zo aan een paar duizend euro per jaar. Dus in 2022 besloot ik mijn laatste stek in Zuid-Afrika ook maar van de hand te doen.

Ik ben nog wel in Zuid-Afrika terug geweest, na 2022. Zo logeerde ik heerlijk vijf weken lang eerst bij Herman en Inge in hun prachtige appartement in Houtbaai, daarna bij Nick en Petra op hun boerderij in Velddrif en ten slotte bij Martin en Patricia in Stellenbosch. En eind 2025 vierde ik kerst in Zuid-Afrika, met Gordon en met Herman en Inge. Maar daarover later meer.

61 PEET NAAR DAELHOVEN

Na zijn laatste, zware hersenbloeding kon Peet vrijwel niets meer met zijn handen. Telkens vroeg hij mij: “Breng me even aan de piano.” En dan duwde ik zijn rolstoel naar de vleugel, waarna hij zijn handen op de toetsen legde. Maar zijn vingers kon hij niet meer bewegen. Zo triest om te zien. Lichamelijk was Peet in 2010 eigenlijk tot helemaal niets meer in staat. En aanvankelijk kon ik hem nog wel optillen, als hij weer eens uit zijn stoel was gevallen. Maar op het laatst moest ik soms drie keer per week de politie bellen om te vragen of zij wilden langskomen, om Peet terug in zijn stoel te zetten of op bed te leggen.

Onze badkamer was ook te klein voor de rolstoel. Peet kon zelf niet over het randje in de douchebak stappen. Hij moest dan wachten op de thuiszorgmedewerkers om hem erin te dragen. Uiteindelijk kwam er een speciaal bed in huis, met de hele klimbim erbij, takelapparatuur om hem op te hijsen en zo. Ons bungalowtje op *De Zeven Linden* had daar amper plek voor. En inmiddels was ik zelf ook slecht ter been en werd ik gehinderd door een sterk verminderd evenwichtsgevoel, waardoor ik Peet vrijwel nergens meer mee kon helpen. De mensen van de thuiszorg deden nog heel lang hun stinkende best, maar ten slotte zeiden zij toch ook: “Dit kan zo niet meer. We hebben speciaal voor jou geprobeerd het zo lang mogelijk vol te houden, maar je man moet nu echt naar een verpleeghuis.”

En dus probeerde ik Peet ergens in te schrijven. Maar nergens plek, in geen enkel verpleeghuis in de buurt. Totdat ik opeens werd gebeld door de directrice van *Daelhoven* in Soest: “Je hebt een engeltje op je schouder, er is ruimte voor je man.” En toen kwam het besef, hè. We zouden van elkaar worden gescheiden, voorgoed! Ik vond het verschrikkelijk! Niet alleen voor mezelf, maar ook voor Peet natuurlijk. Niet te geloven, hij was naast orthopeed ook geriater, zelf directeur geweest van zo’n instelling. En nu moest hij daarnaartoe, in z’n eentje voor de rest van zijn leven, als patiënt op een groepsafdeling. Ik vroeg hem: “Wil je dat wel?” Hij antwoordde: “Nee, ik stap liever uit, hier heb ik geen zin in.” Maar toen het zover was, ging hij wel gewoon.

JEKYLL AND HYDE

Natuurlijk wilde ik hem zelf in Daelhoven afleveren. Vreselijk, het onverbidde einde aan ons leven samen. Ik kon alleen maar huilen. Nadat ik

Peet op zijn kamer had gebracht, nam ik wel een keer of zes de lift, omlaag en weer omhoog. Ik kon mijn man gewoon niet ‘vaarwel’ zeggen. Ik dacht ook: Ik sta hier voor schut, iedereen ziet aan mijn kop dat ik loop te janken. Zo pijnlijk, dat afscheid.

Maar van de andere kant: Peet was in feite ook mijn man niet meer. In niets meer eigenlijk. Zo veranderd. De neiging dat weg te schuiven, gewoon te willen vergeten, is hardnekkig. Je hoopt toch steeds weer een sprankje van de oude Peet op te vangen. Ik miste die Peet vreselijk; die lieve, warme, erudiete, galante man. Maar lief en warm, nee, dat was hij niet meer. Hij was nu ‘een patiënt’.

Tegenover zijn kinderen hield hij zich nog wel in. Hij besepte terdege, dat hij hen niet moest meesleuren in zijn lijden, niet moest laten merken dat hij zich ellendig voelde. Dan hield hij zich krampachtig vast aan zijn rol van liefdevolle vader. Maar tegenover mij liet hij elk masker vallen. Op mij kon hij woest worden, grenzeloos uit zijn slof schieten. Om de lulligste dingen. Gewoon een kopje koffie met een voetbadje, Peet ontplofte!

En hij wist dat van zichzelf. Hij was niet gek, noemde zichzelf *Jekyll and Hyde*, naar de hoofdpersoon uit het boek *The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde*. De vriendelijke, beschaafde dokter Jekyll verdiept zich in het goed en kwaad in de aard van elk mens. Hij experimenteert met een drankje dat hem doet veranderen in meneer Hyde, waarbij de verborgen kwade krachten in zijn natuur vrij spel krijgen. Meneer Hyde is een monster. Maar met een tegengif kan dokter Jekyll ook weer terugkeren tot zijn goede zelf.

Tijdens zo’n tirade vanwege wat gemorste koffie, kon ik naar Peet staan kijken en dan dacht ik echt: Waar heb je het nou over, wat bedoel je? En dan keek hij mij aan, was even stil om vervolgens te zeggen: “Oh... is het weer zover? *Jekyll and Hyde*?” Hij besepte terdege dat hij zomaar razend kon worden, een totaal ander mens. Om helemaal niets. Echt niet te geloven. Maar het beheersen, tegenover mij in elk geval, lukte hem niet. Het tegengif van dokter Jekyll ontbrak bij hem. Extreem boos kon hij zomaar worden, extreem lief was hij nooit meer. Denken aan hoe ik me misschien voelde, was er niet meer bij.

Tsja, mensen met een hersenbeschadiging, ze leven helemaal in hun eigen cocon. Narcistisch. Het meest liefdevolle dat Peet nog kon uitbrengen was “Dag schat!” als ik binnenkwam of vertrok, hoewel hij op het laatst ook niet echt meer besepte wie ik was en hoeveel liefde we ooit voor elkaar hadden gevoeld. Ja, hij had door dat ik zijn echtgenote moest zijn geweest, dat we samen hadden geleefd. Maar welke van zijn drie echtgenotes, wist hij veel? Aan “Dag schat!” kon hij zich in elk geval geen buil vallen.

We maakten de gelukkigste jaren van ons leven samen mee, zestien jaar lang, dat gold voor ons allebei. Maar vervolgens kwam die hersenbloeding en daarna nog eens een infarct met alle gevolgen van dien. Dat alles heeft veertien jaar geduurd. Veertien jaar, waarin iemand niet meer degene is van wie je ooit zo ontzettend hebt gehouden. Ja heel af en toe, dan zei hij gekke dingen en moest ik weer even vreselijk om hem lachen.

DOMINEE

Daelhoven is zo'n groepsverzorgingshuis. Je hebt een eigen slaapkamer, maar overdag ben je veroordeeld tot een gemeenschappelijke woonruimte met vijf andere patiënten. Arme Peet was daar acht jaar lang veroordeeld tot een gezelschap van vijf vrouwen, van wie er drie alleen maar chagrijnig ruzieden over allerlei onnutte zaken. Mijn man de wetenschapper, hij kon geen kant op, bij niemand zijn ei kwijt.

Ja, bij de geestelijk verzorger, zij was de klos, haha. Alleen met haar, een vrouwelijke dominee, kon Peet op niveau praten en dat greep hij dan ook gretig aan. Met zijn geestelijk verzorger bouwde hij talloze conversatierondes op, bijvoorbeeld over de ziekte lepra. Wij, Peets kinderen en ik, moesten thuis op de computer van alles en nog wat over lepra opzoeken en dat aan hem doorgeven. Dan had hij weer voldoende buskruit voor het volgende gesprek.

Daelhoven regelde ook diverse vrijwilligers om Peet een beetje bezig te houden. Zoals een bekende bassist, die regelmatig bij hem langskwam om over muziek te praten of samen naar muziek te luisteren. Maar, zoals ik al vertelde, Peet gedroeg zich niet altijd even vriendelijk. Zijn narrige buien, daar moest je als vrijwilliger maar tegen kunnen. Sommigen hadden daar moeite mee. Peet kon zo ontzettend onaardig zijn, dat is echt de pest van mensen met een hersenbeschadiging.

62 TINEKESHOW (OMROEP MAX)

In 2010, definitief terug in Nederland, wilde ik ook weer aan het werk, liefst op de radio. Dus het aanbod van Omroep MAX voor een dagelijkse *TinekeShow* op *NPO Radio 5* viel toen als een geschenk uit de hemel. Mijn dochters hadden mij op *LinkedIn* gezet, met een tekstje dat ik zelf had geschreven:

Tineke de Nooij, owner Tineke Enterprises: After being in South Africa for years I'm back in Holland again and I'm looking forward to go back to my favourite profession as radio host, voice over, producer, and actually, I'm the best producer there is! I've got a lot of ideas so talk with me and there will be new light shining on your horizon!

En verdomd, ik werd benaderd door Marjolein Dekkers, Hoofd Radio bij Omroep MAX. Zij kwam bij me: “Zeg, wat hoor ik? Zit jij nu weer in Nederland? We gaan Radio 5 doen, het lijkt mij leuk als je bij ons komt werken.” Nou, dat wilde ik graag. Ja toch? Ik zei tegen Marjolein: “Radio maken, daar mag je mij midden in de nacht voor wakker bellen, het is ‘t enige wat ik echt kan!”

Omroep MAX kende ik al wel een beetje. Van wat losse dingetjes die ik voor ze had gedaan. Zoals *De TV-Comeback*, een tv-serie in de zomer van 2006, waarvoor ze acht oude tv-coryfeeën hadden opgegraven: Dick Passchier, Wieteke van Dort, Hans van Willigenburg, Kick Stokhuyzen, Chiel Montagne, Peter Jan Rens, Ted de Braak en ik. We mochten die zomer nog één keer in een eigen tv-show schitteren. Ik weet het niet meer zo precies, maar volgens mij heb ik er helemaal niks van gemaakt toen, haha. Ik wil het ook niet meer terugzien. Het enige leuke eraan, vond ik, was dat SaraLee erin optrad. Ze zong een jazzstandard.

Radio maken had ik al tien jaar niet meer gedaan. Nu kreeg ik opeens weer een dagelijkse *TinekeShow*, vanaf 6 september 2010, iedere werkdag twee uur in de middag. Heerlijk! In een grote studio, met ruimte voor live muziek, interessante interviewgasten, gesprekken met luisteraars en tijdens de live optredens van artiesten, elke vrijdagmiddag, nodigden we ook publiek uit. Het bracht voor mij weer reuring in de tent. Dat had ik absoluut gemist, net als het contact met publiek en met collega's.

Tot mijn verbijstering kreeg ik een heel team om mij heen, naast de tech-

nicus ook nog een regisseur, een producent, tot aan een vliegende verslaggever toe. In al die jaren bij Radio Veronica had ik dat nog nooit meegeemaakt, je maakte je programma gewoon in je uppie, met één techneut. Dat in m'n uppie radio maken doe ik nu trouwens weer, bij Radio Laren, maar daar kom ik nog op. Toen ik bij Radio 5 begon, dacht ik: Wat moet ik met al die mensen om mij heen? Die regisseur, Lianne Joppe, vond ik wel leuk en handig. Zij is nog steeds een vriendinnetje van me. Maar na het eerste jaar heb ik die vliegende verslaggever maar naar elders laten vliegen, dat was zo'n onzin.

In een nostalgisch popprogramma, zoals mijn *TinekeShow*, draai je lekkere muziek, je nodigt leuke gespreksgasten uit en je laat artiesten musiceren. Maar je stuurt niet iemand naar de opening van een nieuwe fabriek in Drenthe om daar op locatie live verslag van te doen. Mijn luisteraars wilden naar Tineke luisteren én naar lekkere muziek uit hun 'jonge jaren'. Die zaten niet te wachten op een razende reporter met een nieuwsitem vanuit het land, daar zijn hele andere radio-uitzendingen voor. Ik opende mijn *TinekeShow* meestal met *Good Vibrations* van *The Beach Boys* en mijn vaste eindtune was weer, zoals vanouds, *Expecting To Fly* van *Buffalo Springfield*.

LEONIE SAZIAS

Wat ik erg leuk vond: ik werd bij Omroep MAX ook weer collega's met Leonie Sazias. Wij kenden elkaar natuurlijk al van Veronica-tv, waar zij in 1980 als omroepster begon en ik haar regisseerde. Op Radio 5 deed Leonie het ochtendprogramma *Wekker-Wakker!*, samen met die aardige Henk Mouwe, de levenspartner van Nederlands eerste popjournalist en NCRV-deejay Skip Voogd. In het begin was MAX net Veronica van vroeger, heel kleinschalig. Bij Leonie thuis vierden we met z'n allen Sinterklaas. In haar atelier, vlak bij de markt, in de Honingstraat in Hilversum. Ze had daar alles turquoise geschilderd, zo verschrikkelijk leuk! Ik bewaar echt reuzefijne herinneringen aan Leonie, die natuurlijk ook veel te vroeg is overleden. Een lieve meid en fijne collega.

Haar weduwnaar, componist-producer Cees Stolk, zou laatst bij mij langskomen, hier in het Rosa Spier, samen met Renske, een pleegdochter van hem en Leonie. Cees wilde weleens zien hoe het hier was. Hij zit nog steeds in het huis waar hij met Leonie woonde, helemaal alleen. Maar toen hij langs zou komen heerste hier het zeer besmettelijke norovirus. Half Rosa Spier aan de racekak! Alles, ook ons Grand Café, was gesloten. Dus dat bezoekje van Cees komt nog wel een keer.

Ik maakte voor Omroep MAX overigens niet alleen radio, *Max Magazine*-hoofdredacteur Peter Contant nodigde mij ook uit weer een wekelijkse column te gaan schrijven. Dus ja, ik was helemaal terug in Nederland, terug in mijn oude leventje als programmamaakster en stukjesschrijfster. Ik kon weer trots zijn op mezelf! Dat maakte mij heel erg blij.

63 JAN EN LOEKIE

In 2012 gingen Jan en Loekie uit elkaar: Jan van Veen en Loekie Verweij, *Mister Candlelight* en de dochter van oom Dirk. Ik was goed bevriend met allebei. Maar mijn vriendschap met Jan raakte flink bekoeld. Niet van mijn kant, maar van zijn kant. Jan zag in mij de aanstichter achter Loekie's besluit om, na ruim veertig jaar huwelijk, echtscheiding aan te vragen. Ik las ineens een uitspraak van Jan in *Story: 'Tineke de Nooij is de kwade genius achter mijn scheiding!'* Ik denk: Jan van Veen, ben jij besodemieterd? Ben je nou helemaal gek geworden?

Ik wist in eerste instantie niets van hun relatieproblemen. Loekie is geen prater, zeker niet over privé-zaken. Ik moest uit 'de bladen' vernemen dat zij met een vriendin op vakantie was gegaan en toen had besloten Jan de echtscheidingsbrief toe te sturen. Daar had ik totaal niks mee te maken. Maar op de een of andere manier dacht Jan, een aantal jaren later, opeens: Tinus heeft daarachter gezeten. Dat kwam doordat ik had besloten Loekie op te vangen. Ik gaf haar bij mij thuis op de vide een rustige werkplek, die had zij nodig omdat zij nog altijd samen met Jan in één huis woonde. En hij viel haar voortdurend lastig. Tot op de dag van vandaag heb ik altijd veel om Jan gegeven. God, Jan en ik hebben samen wat afgelachen, door de jaren heen.

Maar Loekie wilde niet langer thuis werken, omdat Jan niet kon nalaten al haar zakelijke activiteiten te controleren. Op zeker moment kon zij niet anders meer dan haar laptop meenemen in de auto en daar haar business doen. Toen ik dat hoorde, besloot ik te helpen en haar kantooruimte bij mij thuis aan te bieden. Want het was inmiddels winter en zij zat daar in die auto! Ik zei tegen Loekie: "Zit jij verdikkeme in de kou? Je gaat toch zekere niet in die auto zitten met je administratie? Kom lekker bij mij op de vide werken, dan zit je in ieder geval warm."

En dus sleepte Loekie al haar spullen mee naar mijn huis. Ze deed haar zaken een jaar lang op mijn vide, het logeerbed boven lag vol *Candlelight*-sokken en -kousen, want Loekie runde het oude handelsbedrijf van haar vader. Na dat eerste jaar verkaste ze naar mijn tuinhuisje, opdat ik thuis meer privacy zou hebben. En denk maar niet dat Loekie in dat schuurtje de verwarming aanzette. Ze wilde mij "niet op kosten jagen", zei ze. Dat was echt armoe hoor, Loekie heeft wat te lijden gehad.

Ik ben ook met Loekie naar Zuid-Afrika gereisd. Ik weet nog, we lieten ons verwennen met een lekkere schoonheidskuur in zo'n resort. Daar lagen we dan, maskertjes op tussen de tsjilpende vogeltjes. Heerlijk! En Jan maar denken: *Tineke, de kwade genius achter mijn scheiding!* Ik baalde van dat verhaal in de *Story* en het gevolg ervan: Jan en ik hebben elkaar daardoor jaren niet meer gezien.

Maar uiteindelijk kwam het toch weer goed, vlak voor zijn overlijden. In de eerste week van januari 2024 hoorde ik van iemand: "Jan van Veen is er zo slecht aan toe, hij ligt nu in een revalidatieoord." Dus ik dacht: Wacht effe Jan, jij gaat niet de pijp uit zonder dat we elkaar hebben gezien! Want aan dat gedoe met die scheiding was natuurlijk wel veertig jaar vriendschap voorafgegaan. Vooral in die Veronica-jaren beleefden we een *te* leuke tijd met z'n allen.

Dus ik besloot, ondanks dat Jan mij al tien jaar had genegeerd, samen met Bee naar dat revalidatieoord te rijden. Toen wij daar binnenkwamen stond de deur van zijn kamer open. Ik zag Jan op bed liggen en hij zag ons. Ik zei: "Vind je het leuk dat wij er zijn?" "Ja", antwoordde hij, "nou en of!" Dus ik riep: "Oké, dan komen we nu binnen!" Haha! En vervolgens lulde Jan aan één stuk door. Hij stikte zowat in zijn zinnen, want ademhalen kon hij nauwelijks nog. Hij had het harstikke benauwd. Toch zei hij: "Wat zie je er goed uit, Tinus!" Nou, dat vond ik dan weer zo vreselijk aardig van hem. Het was weer even gezellig als vanouds. Maar de dag erop kreeg Jan een hartstilstand. Hij werd gereanimeerd en naar de intensive care gebracht. Daar kreeg hij te horen dat ze niets meer voor hem konden doen. Een aneurysma. Amper vier weken later, op 4 februari, overleed hij. Ik voel me nog steeds heel verdrietig dat hij er niet meer is.

64 TINEKE TROFEE

Ik zei dat Omroep MAX me aan Veronica deed denken. Net als bij Rob Out kon je ook bij Jan Slagter gewoon even binnenlopen om iets te bespreken. Voor alle MAX-gepensioneerden organiseert Jan ook nog altijd een jaarlijkse *pensionado*-lunch, waarbij hij dan zelf ook aanwezig is. Ik heb altijd een warm contact met Jan gehad. In 2016 bedacht Marjolein Dekkers de *Tineke Trofee*, ter gelegenheid van mijn 75ste verjaardag. Omroep MAX wilde mij daarmee eren voor mijn jarenlange inzet voor medemens en maatschappij, onder meer via radio- en televisieprogramma's.

Jan Slagter sprak: "Tineke is een inspiratiebron voor velen. Ze was een van de eerste vrouwelijke radio-deejays, zette zich veelvuldig in voor kwetsbare mensen en speelde een belangrijke rol in de emancipatie van vrouwen op de radio." Mooi om te horen, ik zou het niet van mezelf durven zeggen, haha! Ik ontving een fraaie oorkonde en een beeldje. En vanaf dat jaar mocht ik, ieder jaar op mijn verjaardag, namens Omroep MAX, zelf een Tineke Trofee uitreiken aan een 50-plusser die zich met hart en ziel inzet voor anderen.

MARCONI OEUVERE AWARD 2016

Maar voordat ik bepaalde aan wie ik de *Tineke Trofee 2017* zou gaan uitreiken, werd ik zelf opnieuw met een prijs verrast. Nu door Herman van Veen. Herman stapte dinsdagmiddag 6 december 2016, tijdens mijn uitzending, plots met een paar fotografen en cameramensen de studio binnen en riep: "Ik heb nieuws voor je. Jij krijgt de *Marconi Oeuvre Award* voor de beste radioprogrammamaakster van deze tijd. Ik vind het een fantastisch voorrecht dat ik dat aan jou mag verkondigen. Want zonder jou zou ik nooit zo bekend zijn geworden als ik nu ben."

Nou, ik overdonderd natuurlijk. En blij verrast! Eind jaren zestig bracht Herman een lp uit, waarop het liedje *Suzanne* stond, een Nederlandse bewerking van de hit van Leonard Cohen. Ik haalde dat nummer van het album af en draaide het hartstikke vaak, omdat ik het zo mooi vond. Alle collega-deejays namen het over en *Suzanne* werd een dikke hit. Herman was cabaretier, maar stond nu opeens in de Top 40. Later, toen ik tv-regie deed, bezocht ik shows van Herman in Hamburg, Parijs en Londen om er een

registratie voor Veronica-tv van te maken. Maar uiteindelijk is dat niet doorgegaan, omdat ik inmiddels zelf was gaan presenteren.

De Marconi Award is de belangrijkste radioprijs die we in Nederland hebben. Als je die prijs krijgt ben je er extra trots op, omdat een vakjury bepaalt wie die onderscheiding krijgt. Kijk, je krijgt, als je zo lang in de media werkt als ik, heel wat onderscheidingen. Al in de jaren '60 ontving ik, op bezoek bij carnavalsvereniging *De Roomklotsers* of weet ik veel, m'n eerste vetleren medaille. Ik vond mezelf ergens in Limburg, *alaaf, alaaf*, terug, met m'n rechterhand zwaaiend naar m'n linkerwang. Dat zijn zaken die zomaar gebeuren. En dan wordt er nog een tulp naar je vernoemd en een roos, ontzettend leuk. Net als de *Radio Bitches Oeuvre Award 2007*, de *Koos Alberts Oeuvre Award* en de *Society Award*, het hele zwikkie staat of ligt op mijn slaapkamerkast. Stuk voor stuk lastige kringen om af te stoffen.

Maar die Marconi Award, eerlijk is eerlijk, als jouw vakgenoten de moeite nemen jou een onderscheiding te geven, nadat ze erover hebben vergaderd en met z'n allen vinden dat jij die prijs verdient, dát maakt indruk! In het juryrapport stond: *“Tineke de Nooij is misschien wel de eerste echte vrouwelijke dj van Nederland. Begonnen op het zendschip van Radio Veronica is zij nu 55 jaar later nog steeds te horen op de radio. Al die jaren is daar bijna onafgebroken die liefde voor radio geweest. Voor haar is radio maken geen baantje, maar een way of life. Daarnaast heeft deze radiovrouw laten zien dat vallen en opstaan bij het leven hoort en dat je nooit opgeeft. We moeten trots zijn op wat zij heeft betekend. Dit soort pioniers moeten wij omarmen.”*

Ik kreeg de Marconi Oeuvre Award uitgereikt tijdens AVRO's *RadioGala* in *Theater Gooiland* in Hilversum, op 19 januari 2017. Eigenlijk was ik op vakantie in Zuid-Afrika, maar speciaal voor die uitreiking besloot ik eerder naar Nederland terug te keren. Ik dacht: Het zal me toch niet gebeuren dat mijn collega's feestvieren in Hilversum, terwijl ik in m'n dooie eentje op mijn berg op De Liefde zit. Zo'n Marconi Award is een *once in a lifetime*-gebeurtenis, daar moet ik bij zijn!

In *Mediamuseum Beeld & Geluid* hang ik ook aan de muur, of aan het plafond, mijn portret is daar in glas vereeuwigd, samen met dat van Willem van Kooten, ter ere van *Hé Tineke Hé Joost*. Ik heb mezelf daar nog niet gezien. Willem en ik hangen daar op een beetje raar donker hoekje, je ziet onze gezichten pas als de zon schijnt, haha. Niels, een medewerker van Beeld & Geluid, zei me dat ze in het omroepmuseum ook een omvangrijk archief van mij bewaren. Tsja, zestig jaar geschiedenis, hè.

Maar even terug naar de Tineke Trofee. De allereerste menslievende 50-plusser die ik op mijn verjaardag in 2017 wilde onderscheiden, was kunst-

schilder Herman Verheul. Ik bewonderde ‘Manus’, een persoonlijke vriend van mijn zuster Assie, omdat hij al tientallen jaren verstandelijk beperkte mensen begeleidde bij het maken van kunst. Bij de *Stichting Amerpoort*, in mijn oude woonplaats Baarn, haalde Manus de creativiteit in die mensen naar boven. Hij liet hen iets bijzonders presteren, waarop ze echt trots konden zijn. Samen met zijn Amerpoort-pupillen maakte Manus prachtige, fantasierijke schilderijen, serviezen en kunstagenda’s. Hij organiseerde ook talloze tentoonstellingen met het werk van zijn verstandelijk beperkte leerlingen, tot in New York aan toe. Daar waren die mensen zo gelukkig mee! Dus ja, Manus verdiende die eerste Tineke Trofee.

MAARTEN PETERS

Het jaar daarop ging mijn trofee naar gitarist-componist Maarten Peters. Maarten schreef hele mooie nummers voor zichzelf en artiesten als Liesbeth List en Rob de Nijs, maar hij componeerde ook muziek voor herdenkingsbijeenkomsten voor oorlogsslachtoffers en voor *KWF Kankerbestrijding*. Sinds 2009 is Maarten de vaste muzikale ambassadeur van *Alpe d’HuZes*, het jaarlijkse evenement waarbij gesponsorde fietsers zes keer de Alpe d’Huez proberen te bedwingen om geld voor de kankerbestrijding in te zamelen. Ieder jaar reist Maarten naar de Franse berg om die fietsers persoonlijk aan te moedigen. Dat doet hij onder meer door hen toe te zingen langs de route. In de eerste jaren deed hij dat samen met zijn toenmalige levenspartner, Margriet Eshuijs. Speciaal voor die gelegenheid schreef hij *Hoop, Dichter bij de hemel kom ik niet* – geweldig! – en het *Alpe d’HuZes Lied*.

Daarnaast begon Maarten in ‘99 met gratis optredens tijdens herdenkingsbijeenkomsten in het kader van de Tweede Wereldoorlog en ander oorlogsleed, zoals de *4 mei-herdenking* op *Kamp Westerbork* en de *Nationale Herdenking* op de *Erebegraafplaats* in Loenen. Voor de herdenkingen schreef Maarten *Bevroren Tranen* en *De Treinen hebben kleur*, over de transporten naar de vernietigingskampen. En Maarten was de man achter *Wat zou ik doen. Verzet dat niet verdwijnt...*, een luisterboek, met speciale songs van diverse Nederlandse artiesten, om het gedachtegoed van verzet in oorlogstijd aan volgende generaties door te geven.

Even tussendoor: Vooral dát, wat doe je als mens in oorlogstijd, houdt mij de laatste jaren behoorlijk bezig. Ik was natuurlijk nog maar een peuter aan het eind van de Tweede Wereldoorlog, dus ik had er niet zo veel van meegekregen. Maar later ga je erover lezen. De grote klapper die mijn ogen opende over de oorlog en het gedrag van mensen in die tijd, was natuurlijk *Het Dagboek van Anne Frank*. Ik las het als veertienjarige. Daarna verslond ik

nog veel meer boeken over de oorlogstijd. En nu ik dat allemaal heb gelezen en hartstikke oud ben, denk ik, ook omdat hier straks misschien de Russen op de stoep staan: Goh..., je had al die mensen, goed en fout in de oorlog; wat zou ik hebben gedaan in die tijd? Wat doe ik als het weer misgaat? Aan welke kant sta ik dan? Ben ik goed of slecht?

't Is misschien gek, maar daar denk ik de laatste tijd veel over na. Wat deden mijn ouders tijdens de Tweede Wereldoorlog? Niets bijzonders, denk ik. Volgens mij hebben zij niet echt heldendaden verricht. Ja, papa wilde niet meer voor de Duitsers werken en dook onder. Je hebt altijd van die mensen die over hun heldendaden praten. Kloppen hun verhalen wel? Veel verzetsmensen zijn altijd blijven zwijgen. Of ze zijn stil en waren fout.

Dus ik heb er voor mezelf eens goed over nagedacht en ben er nu wel uit. Even afgezien van mijn huidige lichamelijke conditie, voor ondergronds verzet ben ik minder geschikt, denk ik. Zoiets is verschrikkelijk moeilijk voor mij, want ik kan mijn mond niet houden. Ik ben zo'n type dat meteen een grote bek opzet tegen onrecht. Als ze Nederland zouden bezetten of als we hier een heel fout nationaal bewind zouden krijgen, ga ik de barricaden op. Dan verzamel ik mensen om mij heen om met mij in opstand te komen. Want met je mond houden bereik je helemaal niks. En ja, dan maken ze mij natuurlijk onmiddellijk een kopje kleiner, vrees ik, haha.

Maar even terug naar Maarten Peters. Naast zijn inzet bij die herdenkingsbijeenkomsten en voor het KWF, is Maarten ook al jaren de stille muzikale kracht achter het Gelderse *Toverbaltheater*, dat jongeren met een geestelijke of lichamelijk beperking als musicalacteurs laat schitteren. Dus ja, voor dit alles beloonde ik Maarten op mijn 77ste verjaardag met de *Tineke Trofee 2018*.

ERE-ZILVEREN REISSMICROFOON

Een maand later, op 20 mei 2018, werd ik zelf weer met een prijs verrast: de *Ere-Zilveren Reissmicrofoon*. Dat werd bekendgemaakt in het NPO Radio 1-programma *De Persbureau*.

De Ere-Zilveren Reissmicrofoon is een radioprijs van *Stichting Nipkow*, die door een jury van mediajournalisten wordt toegekend. Voor het beste tv-programma van het jaar is er de *Zilveren Nipkowprijs*, voor het beste radioprogramma de *Zilveren Reissmicrofoon* en daarnaast is er, als jaarlijkse oeuvre-award, de Ere-Zilveren Reissmicrofoon.

Ik had er nog nooit van gehoord. Ondanks dat de Ere-Zilveren Reissmicrofoon al eerder was uitgereikt aan grootheden als Ischa Meijer, het *Metro-pole Orkest*, Clairy Polak, Henk van Hoorn en het radioprogramma *Met het Oog op Morgen*. Nou, ik rolde om, ineens werd mijn naam aan dat illus-

tere rijtje toegevoegd. Volgens de jury verdiende ik de prijs omdat ik “met power presenteer” en vanwege de “vanzelfsprekende manier waarop ze met het medium radio omgaat”. Nou, fijn om te horen! Mijn simpele, positieve radiowerk werd hogelijk door de dames en heren critici gewaardeerd.

Want dat is mijn werk, hè: mijn luisteraars een beetje blij maken met een flinke dosis optimisme en lekkere muziek. Het is geen kunstje, ik ben altijd gewoon mezelf geweest. Natuurlijk word ook ik wel eens geplaagd door buien waarbij ik mezelf in de vernieling stort. Maar dan ben ik thuis. Als het lelijk weer is kan ik flink chagrijnen. Of als ik weer eens pijn heb. Maar dat merkt niemand, alleen de poezen. En ik ben en blijf een geboren optimist, ik sta positief in het leven. En dat straal ik kennelijk uit, zeker wanneer ik werk.

Als mijn somberende luisteraar de radio aanzet en mij hoort, wordt hij of zij vanzelf weer blij. Dat vertelde ik ook aan Jeroen Pauw. Hij had mij in zijn tv-talkshow uitgenodigd om over die Ere-Zilveren Reissmicrofoon te komen praten. Het gesprek ging niet alleen over mijn radiowerk, maar ook over de situatie met Peet. Ik was al een paar dagen niet bij Peet op bezoek geweest, want razend druk. Dus ik bekende Jeroen dat ik mij daar schuldig over voelde en van plan was de volgende middag meteen naar Daelhoven te rijden. Ik vertelde ook dat ik mezelf soms troostte met de gedachte, dat Peet niet meer doorhad of ik nu wel of niet was langs geweest.

In overleg met Peets kinderen en de leiding van Daelhoven, die zeiden “Doe dat nou maar...”, reisde ik in die periode tweemaal per jaar een maand naar Zuid-Afrika. Naar ons chalet op De Vierde Liefde, waar we samen zo gelukkig waren geweest. Terug in Nederland ging ik natuurlijk meteen bij Peet langs, maar hij besepte dan niet eens dat ik zo lang was weggeweest.

Ik vertelde Jeroen ook, dat ik tijdens de verkiezingen op Pia Dijkstra had gestemd, vanwege haar D66-wetsvoorstel *Waardig Levenseinde*, een wet die hulp bij zelfdoding door een speciaal opgeleide levenseindebegeleider, mogelijk moest maken voor ouderen vanaf 75 jaar. Want zelf ooit terecht-komen in een situatie zoals Peet: *no way!*

65 DE PIL VAN DRION

Meer dan acht jaar lang reisde ik op en neer tussen Lage Vuursche en verpleeghuis Daelhoven in Soest. Met tegenzin. Waardeloos, zo voelde ik me daarbij. Ik ging ook echt niet elke dag, want wat moest ik daar eigenlijk doen? Behalve beseffen dat mijn man mijn man niet meer was. Dat verlies van Peet, dat duurde zo ongelooflijk lang, ik heb het allemaal op Facebook beschreven. Blij dat ik toch nog ergens mijn gevoelens kwijt kon, een perfecte uitlaatklep om mijn droefenis te delen met mijn persoonlijke vrienden en kennissen. Héél voorzichtig delen, dat wel, want ik moest Peet natuurlijk ook beschermen.

En hoe iedereen op mijn Facebook-stukjes reageerde, daar had ik echt steun aan, zo in mijn eentje achter de laptop in mijn lege huis in Lage Vuursche. Peet deelde in Daelhoven één gezelschapskamer met vijf dames. Bezocht ik hem, dan wist ik niet waar wij het samen over moesten hebben. Een persoonlijk gesprek viel er in die kamer niet te voeren. Peet was daar bovendien ook helemaal niet in geïnteresseerd. Nou, en dan zat ik daar, zoals verteld, ook nog eens met die drie ruziënde vrouwen: “Jij zegt dat je 93 bent, je bent helemaal geen 93!” Dat soort toestanden. Een gekkenhuis!

Tja, en dan ben je niet trots dat je buiten in de auto blijft zitten en denkt: Ik heb er geen zin meer in. Vooral de laatste twee, drie jaar waren verschrikkelijk. Ik gaf Peet nog steeds een kus op zijn mond, maar het warme gevoel van: Ik zou wel weer tegen hem aan willen kruipen, dat was er niet meer. Daar moest ik ook niet aan denken. Keek ik naar Peet, dan voelde ik alleen maar medelijden. En dat voelde tegelijkertijd als verraad. Naar hem toe. Ik was diep ongelukkig. Ook al had ik leuk werk, fantastische kinderen, goede vrienden. Dat hield me dan nog wel een beetje op de been. Maar die eenzaamheid, het gemis...

En hoe ik er toen uitzag, tussen 2010 en 2018, hartstikke dik! Geen enkele rem meer op eten, snoepen of alcohol. Gewoon om mijn verdriet te verzachten. Ik leed ook aan diabetes type 2, sinds m'n 65ste. Om al die suikers en mijn glucosewaarden in bedwang te houden slikte ik me suf aan suikerziektepillen, metformine.

Tegenwoordig is de suikerziekte bijna helemaal verdwenen. Ik ben reuze afgevallen en slik nog maar een kwart pilletje metformine per dag. Ik houd

nog wel steeds van lekker zoet ontbijten, een lekkere punt appeltaart of een stroopwafel, maar verder eet ik de hele dag nauwelijks iets. Gewoon geen honger, dat doet ouderdom met je, denk ik. Ik vergeet vaak te eten. Ik word ook niet meer opgevreten door verdriet of schuldgevoelens, die ik met snoep, voedsel of drank probeer te compenseren.

Kijk ik nu naar mezelf, hier in het Rosa Spier Huis, hoe happy en 'op mijn plek' ik mij hier voel, dan denk ik regelmatig: oh wow, dit zou zo goed voor Peet zijn geweest. Hier had hij zich absoluut nog een aantal jaren gelukkig kunnen voelen, tussen hoogbegaafde kunstenaars, artiesten en wetenschappers, mensen net als hij. Dat is toch echt heel iets anders dan langzaam verpieteren tussen een stelletje kijvende ouwe wijven.

Peet werd in Daelhoven regelmatig bekropen door momenten dat hij niet meer wilde leven. Dan riep hij dat-ie *de pil van Drion* wilde, om er zelf een eind aan te kunnen maken, wanneer hij voelde dat dat moest. Maar die pil bestaat helemaal niet. De pil van Drion is een hypothetisch voorstel uit 1991 van de Nederlandse rechtsgeleerde Huib Drion. Hij vond dat hoogbejaarde mensen die gevoelsmatig 'klaar waren met hun leven', over een middel moesten kunnen beschikken waarmee zij zelf op humane wijze een einde aan hun aards bestaan zouden kunnen maken. Peter had ergens een soort van aantekening gemaakt, waarin hij had vastgelegd dat hij zo'n pil van Drion wilde.

Keer op keer riep hij: "Ik wil dood!" En zoiets neemt men in zo'n verpleeghuis zeer serieus. Dan trommelen ze meteen twee artsen en een maatschappelijk werker op voor een diepgaand gesprek. Dus telkens weer moesten Peets oudste dochter en ik met Peet en die artsen en maatschappelijk werker praten om vast te stellen of er daadwerkelijk sprake was van 'ondraaglijk lijden', dé voorwaarde in Nederland voor euthanasie. Maar tegen de tijd dat er dan echt iets zou gaan gebeuren, veranderde Peet weer als een blad aan de boom: "Ja, nee, ik vind het hier leuk hoor. Ik heb het helemaal naar mijn zin."

En korte tijd later riep-ie opnieuw: "Ik stap eruit! Ik wil de pil van Drion!" Dus ik: "Je moet er nu echt eens mee ophouden, iedere keer te zeggen dat je er een eind aan wil maken. Wil je dat werkelijk? Stop dan gewoon met eten en drinken!" En dan riep hij, opgetogen: "Drinken? Ja, drinken! Schenk eens een lekker glaasje rosé in!" Nou, dan moest ik wel weer vreselijk lachen en dan gingen we samen aan de rosé. Tsjá, dat was dan geen 'ondraaglijk lijden'.

Maar Daelhoven is dus net zo'n soort verpleeghuis als *De Lichtenberg* in Amersfoort, waar mijn vader de laatste vijf jaar van zijn leven doorbracht. Laat ik eerst zeggen: Ik koester grote bewondering voor alle zorgmedewerkers in zulke instellingen. Qua personeel zijn verpleeghuizen altijd zwaar

onderbezet, die mensen werken zich het leplazarus voor hun patiënten. Maar ik spring liever van de bovenste etage dan dat ik mijn laatste dagen op zo'n plek zou moeten slijten. Ik maakte mee hoe arme papa en Peet geen kant meer op konden. Daar zit je dan, tussen al die hulpbehoevenden in, zonder enige privacy, aan je lot overgelaten. Voor mij was dat echt té traumatisch om aan te zien. *Never ever* wil ik in zo'n situatie belanden.

In het Rosa Spier woon ik nu ook tussen mensen van soms zeer hoge leeftijd. Maar dit is toch totaal anders. Ik heb gewoon mijn eigen appartement, ik zit niet in het verpleeghuis. Ik heb met niemand iets te maken en voel me echt gelukkig, omdat ik kan gaan en staan waar ik wil. Op mijn scootmobiel maak ik heel Laren onveilig. En ik bevind me onder gelijkgestemde zielen: wetenschappers, ex-politici, schrijvers, kunstenaars, muzikanten. In ons Grand Café voer je altijd interessante gesprekken met elkaar.

ANDERE PLANEET

En ja, er is wel een verpleeghuisafdeling binnen het Rosa Spier Huis. Bij mij aan de overkant, een aparte vleugel; de gesloten afdeling met demente mensen. Alzheimerpatiënten en zo, mannen en vrouwen die ver heen zijn. Sommigen woonden eerst aan deze kant, ook in een eigen flat, totdat dat niet meer kon. Mij niet gezien later aan de overzijde te belanden, totaal overgeleverd aan je verzorgers, geen toekomst meer, alleen maar pijn lijdend of met je geest op een andere planeet. Nee! Toen ik hier in het voorjaar van 2023 kwam wonen, riep ik meteen tegen de dokter: "Ik ga nooit naar de overkant! Als u denkt dat ik daarnaartoe moet: palliatieve sedatie!" Zij zei: "Oh ja? Weet je dat zeker?" Ik: "Ja, honderd procent!"

De volgende dag belde ze: "Ik heb jouw levenstestament opgevraagd bij je vorige huisarts. Dat ondertekende je in 2011, behoorlijk lang geleden. Je moet het nu opnieuw bevestigen en meteen aangeven dat je niet wilt worden gereanimeerd." Ik riep: "Oké, doen we!" En ik regelde dat nog diezelfde week. Want inderdaad, ik wil nooit worden gereanimeerd. Net zomin als dat ik ooit naar 'de overkant' wil. Als je zo ver heen bent dat ze je 'gesloten willen plaatsen', heeft het leven voor mij geen waarde meer. Dan moet je in staat zijn te zeggen: "Oké, tot hier en niet verder. Euthanasie, nu!"

Ik hoop dat ik ook werkelijk de moed heb als het echt zover is. Al sinds de jaren '80 ontvang ik het opinietijdschrift *Relevant*, met artikelen over het zelfgekozen levenseinde. Ik krijg dat omdat ik lid ben van euthanasievereniging NVVE, *de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde*. Een aantal ervaringen hadden mij aan het denken gezet. Ik had gezien hoe Toon uit zijn coma was gekomen, als een totaal ander mens met een ernstige

hersensbeschadiging. Ik had in '74, op haar eigen nadrukkelijk verzoek, mijn moeder laten euthanaseren. En in '79 was ik, na de diagnose kanker, weliswaar met de schrik vrijgekomen, maar dat had me wel diep doen nadenken over mijn levenseinde. Maak je al dat soort ervaringen door, dan ga je jezelf serieus afvragen: op welk moment zou ik uitstappen? Onomkeerbare, ondraagelijke pijn, disfunctionerende hersenen? God hoort me brommen: Geef mijn portie maar aan Fikkie, ik stap uit! Ik hoop dat ik sterk genoeg ben om de spullen in huis te halen en zelf te bepalen wanneer het klaar is.

66 AFSCHIED VAN PEET

Buiten zijn verdwenen empathisch vermogen, de lichamelijke beperkingen en zijn sterk teruggelopen gezichtsvermogen, waren Peets hersenen qua intellect in de eerste zeven jaar Daelhoven nog hartstikke goed. Pas rond eind 2017 sloeg de dementie toe. Eerst langzaam, maar toen ging het ineens hard dat laatste jaar, dat hij zo afstompte. Hij zat gewoon een beetje wezenloos in die stoel van 'm en was er nog maar bar weinig contact.

Op een dag was ik bij hem, samen met Sabine, zijn oudste dochter uit zijn eerste huwelijk, en ik dacht: Er klopt iets niet. Hij ademde heel raar. Sabine, verpleegkundige van beroep, en ik keken elkaar aan. Vervolgens liepen we samen de gang op. Daar zei zij: "Dit is niet goed, Tinus. Dit is het begin van het einde..." Ik ging terug naar binnen en pakte zijn hand vast, drie uur lang bleef ik naast hem zitten. Mijn lieve Peetje, de liefde van mijn leven. Hij had geen idee wie er naast hem zat.

En toen was het ook vrij snel afgelopen. Er was niemand bij hem op het moment dat hij stierf. Je kan natuurlijk ook niet 24/7 aan iemands bed zitten. Toen we hem op zaterdagavond 6 oktober 2018 bezochten, waren we net te laat. Peet was die avond gewoon in slaap gevallen en niet meer wakker geworden. Het was zo'n lijdensweg. Hij had ook zo'n pijn, dat had ik nooit eerder bij hem gezien. Hij kón niet meer, dat zag je aan hem. Dan denk je: laat het in godsnaam afgelopen zijn. Gewoon niet meer wakker worden, dat was zijn wens en zo is het ook gegaan. Het was goed zo.

Het ergste vond ik dat het toch nog acht jaar heeft moeten duren, tot z'n 94ste. Echt waar, het voelde vooral de laatste jaren als een verplichting om naar hem toe te moeten gaan. Zoiets valt niet te onderschatten, je doet het niet voor je lol, er is niks leuks of gezelligs aan. Iedereen denkt altijd maar dat je de hele dag leuk en geduldig luistert naar je hulpbehoevende man, die zes keer hetzelfde vertelt. Ik had daar grote moeite mee. Op een gegeven moment hoorde ik mezelf roepen: "Dat héb je al gezegd!" En daar voelde ik me dan natuurlijk wel weer schuldig over.

Mijn lieve Peet, met wie ik het meest ideale huwelijk had dat je je maar kunt voorstellen, was ik al kwijt sinds die eerste zware hersenbloeding in 2004. En toen hij in dat vreselijke tehuis belandde, was hij mijn man niet meer, maar een afstandelijke patiënt, we waren vreemden voor elkaar. Als

zoiets meer dan acht jaar duurt is het een ware bezoeking. Peets overlijden bracht niet alleen hem eindelijk rust, maar mij ook.

Kort na zijn dood vertelde ik in een interview dat het verdriet van de laatste veertien jaar mijn gelukkige tijd met Peet volledig had verdrongen. Op zoiets had niemand mij ooit voorbereid, dat die slechte jaren er zo inhakken. En dan voel je bij zijn dood alleen maar opluchting, omdat die nare jaren voorbij zijn. Toch volgde daarop nog een proces van rouw, van gemis. En het mooie is: daarna kwamen heel langzaam juist alle goede herinneringen weer boven-drijven. En die kregen uiteindelijk tóch de overhand, daar ben ik erg blij mee. Want met Peet heb ik werkelijk de gelukkigste jaren van mijn leven beleefd. En dat was wederzijds, denk ik.

STICHTING SUPERKATTEN

In de zomer van 2018 had ik, in overleg met Omroep MAX, besloten dat ik minder wilde gaan werken, niet meer elke dag. Daarom nam Bert Haandrikman vanaf september dat jaar, van maandag tot en met donderdag, mijn uren op NPO Radio 5 over. Wel bleef ik de vrijdagmiddag doen. En daar kwamen dan iedere zaterdagmiddag van 12.00 tot 14.00 uur nog twee uurtjes *TinekeShow* bij. Ook op die zaterdagen mocht ik lekker uitpakken met live-muziek en studiopubliek.

Toevallig viel mijn verjaardag in dit nieuwe seizoen, 27 april 2019, op een zaterdag. En aangezien mijn verjaardag eveneens samenvalt met *Koningsdag* mocht ik die dag een feestelijke live-uitzending verzorgen, rechtstreeks vanuit de *Oranjerie* op *Paleis Soestdijk*. En ja, iedereen weet dat ik een kattenmens ben. Dus ik had bedacht: mijn *Tineke Trofee 2019* gaat naar Miranda Heijdra van *Stichting Superkatten*. Miranda's stichting vangt, castreert en herplaatst (verwilderde) zwervkatten. Ik ben al jaren ambassadrice van Stichting Superkatten, want ik vind dat katten die voor overlast zorgen niet mogen worden afgemaakt, maar liefdevol moeten worden geresocialiseerd. Nederland heeft steeds meer last van ratten en muizen, dus er is volop werk voor keurige, geresocialiseerde kattendames en -heren om dat ongedierte uit de buurt te houden.

Mijn vader was trouwens dol op die knagende plaaggeesten. Hij kwam uit een arm arbeidersgezin en ving in het bos ratten en muizen, die hij in een kooi stopte en kunstjes leerde. Maar dat terzijde. Ik wilde poezenmoeder Miranda op Paleis Soestdijk eren met mijn Tineke Trofee en zij ontving niet alleen een fraaie oorkonde, maar Jan Slagter besloot namens Omroep MAX ook een cheque van 1.000 euro uit te schrijven voor Stichting Superkatten. Zo'n donatie doet Jan gewoon spontaan, dus ja, kijk, dat vind ik dan weer zó leuk aan hem.

LISA STAAL

In 2020 vierde ik mijn verjaardag met een *TinekeShow* vanaf de locatie waar ik later zou gaan wonen, het Grand Café van het Rosa Spier Huis. Lisa Staal was degene die ik die dag met de Tineke Trofee wilde verrassen. Lisa is een zeer bijzondere vrouw. Zij was de muze van kunstenaar Cornille, verkeerde in de vriendenkring van prins Albert van Monaco en ze leidde een wild leven als *callgirl* met veel ups, maar ook verwoestende downs. Eind jaren negentig trok ze als tv-presentatrice een half miljoen kijkers – op de lokale Amsterdamse televisie! – met haar talkshow *In bed met Lisa*. Zelfs Henny Huisman kroop bij haar tussen de lakens om te worden geïnterviewd. Henny's baas Joop van den Ende probeerde nog die uitzending te verbieden, haha!

Lisa groeide op in een liefdeloos gezin. Haar vader was een gewelddadige alcoholist, die haar moeder mishandelde. In haar puberteit belandde ze regelmatig in de problemen, ze kwam met foute mannen in aanraking en vocht tegen de eetverslaving *boulimia nervosa*. Juist op het moment dat zij zichzelf van het leven wilde beroven, kwam Lisa tot inkeer en realiseerde zij zich dat al haar ellende voornamelijk voortkwam uit gebrek aan liefde in haar kindertijd. Lisa schreef zonder enige terughoudendheid alle hoogte- en dieptepunten uit haar leven op in haar eerste boek, *In bed met...*, en besloot haar leven voortaan te wijden aan het *empoweren* van kwetsbare meisjes om hen haar lot te besparen.

Als ervaringsdeskundige ontwikkelde ze trainingen op het gebied van seksuele weerbaarheid, liefde en relaties. Ze zette het *Girl Project* op, met workshops en coaching om fragiele meisjes met een pijnlijk verleden op weg te helpen naar een gelukkiger, veiliger leven en solide toekomst. Later werd ze directrice van de *Stichting Liefde is Alles*. Ze ontwikkelde zich ook tot een veelgevraagd spreekster op scholen en schreef nog meer boeken, zoals *De Liefdesbijbel*, *Waarom? Nou daarom!* en *De Mannen van Staal*. Daarnaast stond ze op de planken met theatervoorstellingen als *Van Shit naar Heppinez* en de – *for women only* – show *Schaamteloos open!*

Kortom, zij had wat mij betreft die *Tineke Trofee 2020* intussen dik verdiend. Een half jaar geleden bezocht ik nog een lezing van haar, hier in Laren. Want het interesseerde me toch hoe ze dan zoiets doet. En wat me nog meer interesseerde: Wie gaat, bij ons in Laren, naar zo'n lezing van Lisa toe? Wie zitten daar in de zaal? Is dat haar doelgroep, die kwetsbare of gekwetste vrouwen? Hier in Laren? Dus ik zag ze allemaal binnenkomen, de dames uit de buurt. En ik moest zo lachen! Want ik dacht: Dit is typisch Larens publiek, al die mantelpakken. Je hebt hier ook het roemruchte sekshuis *Villa Boccaccio*, pal

naast het Rosa Spier. Welke van die dames werkt daar of heeft daar gewerkt? Ik kon er niet achter komen, haha.

HAN PEEKEL

Eind 2020 maakte Han Peekel, naar aanleiding van mijn 60-jarig werkjubileum, een aan mij gewijde uitzending van zijn serie *TV Monument*, die op 30 december door Omroep MAX op NPO1 werd uitgezonden. Daarin vertelde ik niet alleen zelf over mijn carrière, ook mensen als ‘Veer’, Peter Koelewijn, Lex Harding, mijn vriendin Vivian Boelen en Jan Slagter kwamen aan het woord.

Grappig is dat Han Peekel mij al kende vanaf dat hij 15 was en ik net 21. Hij kwam toen, in ’62, bij een vriendje achter op de brommer, vanuit Rotterdam naar de Zeedijk in Hilversum om bij Radio Veronica te solliciteren. Han vertelde over die dag: “Er stond daar bij Veronica een meisje heel lollig te dansen op een aantal bureaus, die stijf tegen elkaar waren aangeschoven. En ik keek, als ontluikende puber in die grijze jaren zestig, met half open mond naar deze mooie verschijning, terwijl zij met een kartonnen posterkoker mensen als Willem van Kooten en Cowboy Gerard op hun kop sloeg. Dat was mijn eerste impressie van Tineke, een hele mooie jongedame. Er bestaan geen beelden van, maar wel in mijn geheugen.”

Han was trouwens niet voor Jan-met-de-korte-achternaam naar Hilversum gekomen, haha! In ’63 mocht hij, als zestienjarige, op Radio Veronica een programma over chansons presenteren. Hij zong in die tijd ook zelf chansons, die op een lp’tje waren uitgebracht..

CORONAPERIODE

In 2020 werd ook Nederland overvallen door al die coronatoestanden. Kijk ik er nu op terug, dan kan ik zeggen dat vooral de periode waarin je thuis helemaal geen bezoek meer mocht ontvangen, erg moeilijk voor mij is geweest. Ik weet nog hoe mijn kleindochter, Joia, buiten voor de glazen pui bij mijn voordeur naar mij stond te zwaaien. En daarna liep ze weer weg, want binnenkomen kon niet. Toen heb ik echt een potje zitten janken. Want ik was alleen, hè, helemaal alleen.

Begin februari ‘22, kort voor de eerste versoepeling van de strenge coronamaatregelen, zat ik in het tv-programma *De Geknipte Gast* van Özcan Akyol. Hij vroeg mij, ook in verband met de dood van Peet, of ik me eenzaam voelde. Ik antwoordde hem dat er wel een bepaalde grens was bereikt wat het alleen zijn betrof. Het was voor mij: tot hier en niet verder. Ik woonde natuurlijk al jaren alleen, omdat Peet in Daelhoven zat. Maar ik was nooit echt alleen. Altijd wel vrienden thuis of familie om me heen. Of gezellig

samen met vrienden op stap. Ik werd er gek van dat dat allemaal niet meer kon. En ja, dan voel je je soms heel eenzaam. Een paar dagen alleen zijn is niet erg, maar zoiets moet niet te lang duren.

Ik bekende Eus dat ik vooral iemand naast mij miste, een geliefde, iemand die van mij hield. Maar ik vroeg mezelf ook af of ik dat werkelijk wel wilde. Er is geen moer aan, leven in je eentje, maar een nieuwe meneer...? Je moet reëel zijn: mensen van mijn leeftijd hebben allemaal wat. Voor je het weet loop je elkaars rolstoel te duwen. Of erger, dat je weer zoiets meemaakt als met Toon en Peet; een hersenbeschadiging, Alzheimer, dementie. Natuurlijk mis ik een leuke man, nog steeds, iemand die mij snapt en tegen wie ik 's nachts lekker aan kan kruipen. Maar ik ben niet van plan naar zo'n man op zoek te gaan. Echt niet!

Ik voelde me in die eerste coronamaanden, met elke dag al die sterfgevallen in het nieuws, wel meteen met mijn neus op de feiten gedrukt. Je wordt keihard met het begrip *dood* geconfronteerd. Ik dacht: oh, stel je voor dat mij iets overkomt. Dus ik sloeg meteen aan het opruimen in mijn huis. Al die dozen met foto's, van mijn man en zijn drie huwelijken en ook van mij, met mijn drie huwelijken. Dat ging ik allemaal sorteren, voor de achterblijvers. Ik maakte me opeens zorgen over mijn assurantiën, ben ik wel goed verzekerd? Dat soort idiote dingen.

En ik dacht: Als ik sterf, heb ik dan het leven geleid dat ik wilde leiden? Ik wilde tijdens die coronaperiode in elk geval in beweging blijven. Omdat wandelen me niet echt meer lukte, met mijn slechte been en evenwichtsproblemen, dacht ik: Ik ga lekker zwemmen! Dus ik bestelde via *bol.com* een zwembad van vijftig vierkante meter en ik vroeg de tuinman daar plek voor vrij te maken. Met behulp van een groep vrienden rukten we ook alle rodo-dendrons eruit, potverdorie! Toen die enorme opblaasbak eenmaal naast mijn huis stond, bleek er 69.000 liter water in te moeten. Nadat de kraan de hele nacht had gelopen, stond er nog geen vijf centimeter water in mijn *pool*. Dat krenge bleek lek, er zat een heel klein gaatje in.

Goddank! Want geluk bij een ongeluk, ik had er al weer spijt van, dat onding in mijn tuin. Het zwembad kon gratis retour en van de kale plek maakte ik een heerlijk terrasje plus vijver, met een heleboel wilde planten eromheen. Vrienden deden mij ook twee waterschildpadden cadeau. Zij wilden van die beestjes af, maar ik genoot van ze. Urenlang kon ik bij mijn vijvertje zitten: doken ze even op om te eten, of om even lekker te zonnen? Hartstikke leuk! Voor de rest heb ik die hele covidperiode als een rustige periode ervaren en verder niks. Uiteindelijk viel het toch allemaal wel mee, die eenzaamheid.

67 EINDE TINEKESHOW

Kort voor de *Geknipte Gast*-uitzending was ik, in januari '22, helemaal gestopt met werken voor Omroep MAX. Ik had het geweldig naar mijn zin op NPO Radio 5, maar ik wilde niet meer vastzitten aan die wekelijkse live-uitzendingen. Achteraf hartstikke stom. Ik hoefde helemaal niet te stoppen, hè. Ik had het zelf naar voren gebracht, maar kreeg er al snel weer spijt van. Een jaar eerder, kort voordat ik tachtig werd, had ik nog geroepen: ik ga voorlopig absoluut niet thuiszitten met mijn twee katten en de waterschildpadden. Ik was wel bijna tachtig, maar in mijn hoofd nog geen vijftig. Tinus gaat door totdat ze erbij neervalt, dacht ik.

Maar mijn lijf sprak een andere taal. Sinds mijn zeventigste werd ik steeds nadrukkelijker geplaagd door fysieke ongemakken, die nu eenmaal opspelen bij zo'n leeftijd: overal pijnlijke, steeds moeilijker lopen, mede door dat slechte been van mij. Van Jan Slagter mocht ik tot in lengte van dagen met de *TinekeShow* doorgaan: "Bij ons telt leeftijd niet!" En om mijn 80ste verjaardag groots te vieren had Omroep MAX besloten een speciale *TinekeShow* in te lassen, niet op de reguliere vrijdag of zaterdag, maar op mijn verjaardag zelf, dinsdag 27 april 2021.

'KONINGIN VAN DE RADIO'

En in die uitzending ontving ik opnieuw een bijzondere prijs: de *Media Oeuvre Award 2021* van *Spreekbuis.nl*, het online vakplatform voor media-professionals. Jan Slagter noemde mij "de Koningin van de Radio" en jurylid Richard Otto sprak: "Haar gehele carrière weet zij Nederlanders voor de radio én tv te krijgen. Zelfs op haar 80ste is ze nog steeds het luistercijferkanon van NPO Radio 5!"

En in het officiële juryrapport stond:

"Tineke is en was radiomaakster, tv-presentatrice, voice-over, ondernemster, middag tv-initiator, regisseuse, producent, columnist en ze zet zich met de Tineke Trofee in voor veel goede doelenprojecten. Genoeg redenen waarom zij volgens de jury een oeuvre award verdient, maar de jury legt vooral nadruk op haar enorme vakbekwaamheid waar collega's, maar vooral haar luisteraars van mogen genieten. Vanaf haar 18de gaat ze aan de slag voor Radio Veronica en schrijft zij als eerste vrouwelijke diskjockey van Nederland

omroepgeschiedenis. En ze is nu ook nog het langst actief in de landelijke media.”

Nou, het streeft je ego natuurlijk wanneer mediavakmensen zo de loftrumpet over je steken. Vriend en oud-Radio Veronica-collega Adje Bouman mocht mij de prijs, een bronzen camera op een glanzend houten voetstuk, tijdens de uitzending overhandigen. Hij vertelde daarbij: “Zonder Tineke was ik waarschijnlijk nooit bij Radio Veronica komen werken. Zij wist een van de opnametechnici van de zeezender te overtuigen mij aan te nemen. Naast mijn eigen programma’s was ik van haar programma’s *Koffie-tijd*, *Jazzjournaal* en later *Tineke*, de opnametechnicus. En in de toch wel mannenwereld van Veronica, stond Tineke haar mannetje!” Waarvan akte, haha!

BART DE GRAAFF FOUNDATION

In diezelfde uitzending deelde ik ook mijn allerlaatste Tineke Trofee uit. Aan Mirjam de Graaff, de zus van Bart de Graaff. Inmiddels is het alweer bijna een kwart eeuw geleden dat Bart op 35-jarige leeftijd overleed. Door een groeistoornis vanwege een nierziekte werd hij nooit groter dan een 12-jarig kind. Maar hij was een slimme, brutale schelm, die unieke televisie maakte. Eerst met het kinderprogramma *B.O.O.S.*, waarmee hij deed alsof hij een omroepbaas was. Daarna maakte hij met *Bart News Network (BNN)* een programma voor volwassenen. En nadat Veronica op 1 september 1995 uit het publieke bestel stapte, begon Bart met BNN zijn eigen publieke omroep, die zeer succesvol werd.

Bart was niet alleen een op handen gedragen tv-presentator en succesvol ondernemer, hij had ook een hart van goud. Vooral over dat laatste maakte ik voor Omroep MAX een NPO Radio 5-podcast met twee van Barts beste vrienden: Jan Willem Schermerhorn en Jeroen van Kooten. Die *TinekePodcast* deed ik sinds 11 september 2020 wekelijks, naast mijn *TinekeShows*, op *TinekeShow.nl*, op *NPORadio5.nl* (de app van NPO Radio 5) en op allerlei streamingdiensten. Jaja, Tinus ging met de tijd mee, een eigen podcast, nou en of!

Voor mij waren die podcasts gewoon een soort mini-radiodocumentaires, waarin ik met allerlei mensen kletste over zestig jaar radio en tv. Jan Slagter gaf mij de ruimte voor die podcastserie. Hij riep: “Maak maar verhalen over jouw leven, vrienden, collega’s en muziek.” Een soort cadeautje ter gelegenheid van mijn zestigjarig radiojubileum en tien jaar *TinekeShow*.

Jeroen van Kooten, de zoon van Willem van Kooten, en Jan Willem Schermerhorn wilden tijdens mijn podcast over Bart de Graaff graag vertellen

over hun beste vriend en over hoe belangrijk Bart in hun leven was geweest. Bart stond altijd voor iedereen klaar en wilde ook andere jonge mensen met een handicap stimuleren echt iets van hun leven te maken. Jeroen zette na de dood van Bart, samen met Mirjam de Graaff, de *Bart de Graaff Foundation* op, om jonge mensen met een lichamelijke handicap te stimuleren een eigen onderneming op te zetten. Een uniek initiatief en tegelijkertijd natuurlijk een eerbetoon aan Bart.

Met de *Tineke Trofee 2021* wilde ik de Bart de Graaff Foundation weer even flink onder de aandacht te brengen. Dus ik dacht: hij is voor Mirjam. Wat Jan Willem Schermerhorn tijdens zijn vriendschap met Bart trouwens nog niet wist, was dat hij later zelf vader zou worden van twee kinderen, Bobby en Robin, met een stofwisselingsziekte die ervoor zorgt dat zij nooit oud zullen worden. Om in de toekomst genezing mogelijk te maken van metabole ziekten bij kinderen, zetten Jan Willem en zijn ex Pamela Luijk, de moeder van de twee, de *Bobby & Robin Foundation* op. Natuurlijk besteedde ik ook aan die stichting volop aandacht in mijn podcast met Jan Willem en Jeroen. Je zal maar kinderen hebben waarvan je weet dat ze nooit volwassen zullen worden. Ik moet er niet aan denken.

68 AFSCHEIDSSHOW

Maar goed, op 30 oktober 2021 maakte ik dus in mijn *TinekeShow* bekend dat ik het na zestig jaar werken wel welletjes vond: “Lieve luisteraars, ik stop ermee. Ik wil meer reizen, de rest van mijn leven volop genieten van mijn vrije tijd.” En dat was het dan. Ik wilde meteen ontslag nemen, maar volgens mijn collega’s kon ik dat niet maken. “Ga eerst met vakantie, dan gaan wij jouw vertrek groots aanpakken”, zeiden ze. Dus ik vertrok voor twee maanden naar Zuid-Afrika. En in de tussentijd bleef de *TinekeShow* nog even bestaan, met Erik de Zwart als vervangende presentator.

Daarna deed ik, samen met Erik, nog één allerlaatste *TinekeShow*, vier uur lang op zaterdagmiddag 29 januari ’22, live vanuit Mediamuseum Beeld & Geluid. Nog één keer: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, *Tineke!* Het was wel midden in de coronatijd, er mochten amper mensen langskomen om mijn feestelijke *goodbye show* bij te wonen. Er zaten, naast Jan Slagter, een mannetje of acht man in de *Grote Zaal* van Beeld & Geluid. Een halve kip en een paardenkop.

Angela Groothuizen van de *Dolly Dots* was erbij. Zij zou mijn *TinekeShow*-uren overnemen en het programma *Angela* gaan maken. Wat erg leuk was, Erik had, als *eerste cadeautje*, voor mij een speciale *Tineke Top 40* samengesteld, waarvan ook ‘afgedrukte exemplaren’ waren gemaakt. Aan de hand van die Top 40-lijst, hits uit de afgelopen tachtig jaar, zouden wij anekdotes ophalen uit mijn leven en loopbaan.

Erik draaide als eerste *Amapola* van Jimmy Dorsey, een hit op 27 april 1941, mijn geboortedatum. Een aantal hits uit de *Tineke Top 40* werd ook live gespeeld, door mijn ‘huisbandje’, *LSB Experience*. Die live muziek zorgde in elk geval nog voor een beetje feestelijke sfeer in dat doodstille grote Beeld & Geluid-gebouw. Oh ja, wat Erik ook nog draaide was *Vaya con Dios* van Les Paul en Mary Ford uit 1953, het jaar dat ik, als *Kabouter Bijdehand*, voor de allereerste keer op de landelijke radio te horen was.

Een van de mensen, speciaal voor mij naar Beeld & Geluid gekomen, was Jurre Bosman, directeur Audio bij de NPO. Ik kende hem goed, hij was getrouwd met een schoolvriendinnetje van SaraLee. Jurre nam de microfoon en sprak: “Iedereen is vandaag een beetje zenuwachtig. Ik ook. Dit is radiohistorie. Het is een grote eer om jou toe te spreken, want ook ik ben met jou op de radio opgegroeid. Als je zo lang de taal van de luisteraars spreekt,

weet wat mensen willen horen in een sterk veranderende wereld, zo lang een vaste waarde bent gebleven voor zoveel luisteraars, dat is uniek, daar maken wij een grote buiging voor. Jij hebt zoveel bijgedragen aan het publieke bestel en de radio. Jij had sterke ideeën voor jouw programma op Radio 5. Je wist mij met goede argumenten te overtuigen. Dat laten ook de cijfers zien, we hadden vorig jaar een record. Maar, nog belangrijker, jij bent een voorbeeld voor heel veel anderen in het vak. We gaan je missen. Het ga je goed.” Dat waren toch mooie woorden van de grote radiobaas van Hilversum.

Oud-collega's, zoals Will Luikinga en Willem van Kooten, hadden op tape iets voor mij ingesproken. Net als mijn dochters, Tuffie en SaraLee: “Wij vinden het heel raar dat je gaat stoppen, we zijn niks anders dan een werkende moeder gewend. We zijn benieuwd wat je gaat doen. Veel plezier met je laatste uitzending.”

Nou, en toen moest de grootste verrassing nog komen, daar had Jan Slagter weer eens voor gezorgd. Jan schoof bij Erik en mij aan aan de presentatietafel. Tijdens een lieve speech gaf hij mij eerst nog even een standje omdat ik in mijn programma, tegen zijn zin, ook vaak plaatjes had gedraaid die niet op mijn officiële playlist stonden, zoals psychedelische rock, haha! Maar vervolgens kwam hij met een prachtcadeau, waar ik even stil van werd: een travelcheque van 5.000 euro om ‘de droomreis van mijn leven’ te maken. Dat was heel mooi, want ik zat natuurlijk voortaan zonder inkomen. En waar ik van droomde? Nou, met de trein naar Vancouver Island, om daar naar de grizzlyberen te gaan kijken en dan met een cruise naar Alaska. Ik kon niet wachten totdat de wereld na corona weer open zou gaan.

RIDDER TINUS

Maar die fraaie cheque was nog niet eens de grootste verrassing die Jan voor mij in petto had. Want vervolgens riep hij dat hij iemand het woord wilde geven, die óók speciaal voor mij naar Hilversum was gekomen: Mark Roël, de burgemeester van Baarn. Dus vanuit de donkere zaal stapte Mark plots naar voren, heel officieel, zijn bungelende ambtsketen om. Tsjaja, ik voelde ‘m natuurlijk al aankomen en zei, een tikkie zenuwachtig: “Burgemeester, ik krijg knikknies van u!” Hij antwoordde: “Wow, dat heb ik niet vaak, dat vrouwen knikknies van mij krijgen”, haha!

Jaja, en toen begon hij aan zijn speech: “Ik doe mijn briljetje op en ik ga een paar woorden aan u richten. U staat in Nederland bij jong en oud bekend als *Tineke*. U heeft een indrukwekkende carrière bij de Nederlandse radio en televisie achter de rug. U heeft een weg gebaand voor vrouwen in de media en u heeft zich ingezet voor mens en maatschappij in zowel Nederland als

ver daarbuiten. En ook heeft u aan de wieg gestaan van de commerciële radio, televisie en natuurlijk de Nederlandse talkshows en middagtelevisieprogramma's. U bent in uw meer dan zestigjarige carrière voor velen een groot voorbeeld geweest. Voor mij een radiocoryfee en een icoon.

“In 1960 startte u als eerste vrouwelijke discjockey bij de zeezender Veronica en maakte zo voor vele vrouwen de weg vrij op de Nederlandse radio. En vanaf 1982 presenteerde u het eerste middagprogramma, *Tineke*, op nationale televisie. Dit programma groeide uit tot een groot succes en was ook een voorbeeld voor televisieprogramma's, die volgden. Daarnaast registreerde u de tv-programma's *Nederland Muziekland* en *Countdown* op televisie. In de jaren '90 werkte u bij RTL en maakte voor deze zender diverse documentaires en televisieprogramma's. U was hierbij altijd een voorbeeld voor de latere programma's, zoals de *5-Uur-Show*, *AVRO's Servicesalon* en *Tijd voor Max*. En u heeft menig artiest een podium gegeven in uw radio- en televisieprogramma's en zo gezorgd voor een kickstart van hun carrière.

“En dat heeft mede te maken met uw enorme *drive*, die u zelf heeft maar ook kunt overbrengen op anderen. En dat is wel heel mooi om te zien en te horen. En vanaf 2010 was u weer op de landelijke radio te horen voor Omroep MAX met uw dagelijkse *TinekeShow* op *Radio 5*. Naast uw werk bent u ook altijd heel maatschappelijk betrokken geweest, heeft u zich ingezet voor heel veel goede doelen. En in 1986 vond in het Russische Tsjernobyl een ramp in de kerncentrale plaats. U trok zich het lot van de getroffen kinderen enorm aan en zette een stichting op, *Kinderen van Tsjernobyl*. Jarenlang haalde u kinderen uit het rampgebied naar Nederland om ze hier een paar weken de ellende en armoede te laten vergeten. En eind jaren '80 werd u ambassadeur van *Foster Parents Plan*, het latere *Plan Nederland*. U maakte meerdere reizen om met documentaires het vergeten kind in beeld te brengen. En uw inzet resulteerde in duizenden nieuwe donateurs en sponsors voor kinderen in ontwikkelingslanden. Daarnaast heeft u zich ingezet voor het *Longfonds*, *gay Nederland*, het *Aidsfonds* en het *COC*.

“Het is ongelooflijk, ik lees het nu voor, maar het is echt een enorme waslijst aan activiteiten. Echt geweldig. En tegenwoordig zet u zich in als ambassadeur voor de *Stichting Superkatten*. Ja, dat zijn toch uitersten! U organiseerde concerten en u gaf kansarme conservatoriumstudenten een podium. Andere mensen, die uw hulp goed konden gebruiken, hielp u bij het aanschaffen van een fiets, een kunstgebit of andere benodigde zaken. Zelf noemt u dit: ontwikkelingshulp op kleine schaal.”

Kortom, het kon niet op wat de burgervader van Baarn allemaal over mij te melden had. Hij somde ook nog even een aantal prijzen op die mij waren

toegekend. Waarbij hij er wel één vergat, in zijn eigen gemeente nota bene: Ik ben ook benoemd tot *Opperkabouter van het Baarnse Bos!* Maar dat terzijde. En toen kwam het, hè: “Al die activiteiten zijn voor Zijne Majesteit de Koning de reden geweest om u te decoreren en ik mag u van harte feliciteren met uw benoeming tot *Ridder in de Orde van Oranje Nassau...*” Nou, toen diende mij de versierselen opgespeld te worden. Ik vroeg nog aan Jan Slagter: “Moet je daar geen revers voor hebben? Weet jij waar dat op moet, Jan?”

Plots verdrongen zich, schijnbaar vanuit het niets en corona of geen corona, ook allerlei fotografen en cameramensen rond onze presentatietafel. Wat ook grappig was: vanwege de corona mocht de burgemeester niet te dicht bij mij komen, hij liet het opspelden van de versierselen aan Jan over. Nou, die prikte die hanger gewoon op mijn gebreide jurk. Ik had de burgemeester, omdat hij zo voorzichtig op anderhalve meter afstand bleef, nog schalks gevraagd: “U mag niet aan mijn gemoed zitten?” Iedereen lachen en de burgemeester antwoordde: “Maar dat mag Jan Slagter ook niet!” Haha!

De versierselen van de Orde van Oranje Nassau, een vierarmig wit en blauw geëmailleerd zilveren kruis, hangend aan een strik met een zilveren kroon, mag je trouwens niet zomaar dragen. Het bijbehorende lintje wel, mits op gepaste kleding, jaja! In het midden van het ridderkruis bevindt zich het geëmailleerde medaillon met daarop de Nederlandse leeuw en het omschrift: ‘JE MAINTIENDRAI’. Je krijgt er ook een serieus chique blauw-vilten doos met gouden kroon bij, om alles in te bewaren.

Die doos bewaar ik netjes in een van de lades van mijn antieke kast. Op de doos staat geschreven: *Kanselarij der Nederlandse Orden*. Er zit ook een oorkonde van de *Orde van Oranje-Nassau* bij: *Zijne majesteit de koning, grootmeester van de orde van Oranje-Nassau, heeft bij zijn besluit van 29 november 2021 Christina Hendrika de Nooij geboren te Baarn benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau*. Geweldig toch? Ridder Tinus! Maar het blijft allemaal in die lade hoor. Dat lintje, met een veiligheids-speld en zilveren kroontje, mag je elke dag dragen als je wilt, maar ik ga daar echt niet mee lopen. Ja, wél op Koningsdag. Dan draag ik hem met trots!

We sloten mijn afscheidsshow af met *Don't Wanna Say Goodbye* van *The Raspberries*, omdat ik in mijn hart eigenlijk helemaal geen afscheid wilde nemen. Mijn laatste woorden waren: “Ik wil reizen nu het nog kan. Ik heb meer dan zestig jaar gewerkt en eigenlijk wil ik ook niets anders. Gert, Lammie, Regina, Louise, Jacqueline, Ton, Sjaak, Wim en al die andere luis-teraars. Ik ga jullie ongelooflijk missen. Het ga jullie allemaal goed en blijf gezond.” Via de websites van Omroep MAX en de *TinekeShow* ontving ik

meer dan duizend lieve berichtjes van luisteraars. Ik vroeg mijn regisseuse Lianne ze allemaal voor mij af te drukken. Met dat pak papier heb ik nog lekker een hele middag zitten egotrippen.

SPIJT

Maar achteraf had ik dus spijt als haren op mijn hoofd. Het was een foute beslissing om te stoppen met mijn heerlijke *TinekeShow*. Ja, ik was van alles van plan: veel reizen, lekker eropuit, opnieuw naar Zuid-Afrika en nog meer nieuwe werelden ontdekken. Maar ik onderschatte mijn eigen mobiliteit, onnozel genoeg had ik gewoon niet in de gaten hoe oud ik eigenlijk was, inmiddels. En hoe versleten: ik liep veel te slecht om op reis te gaan, mijn lichaam 24/7 geplaagd door voortdurende pijn, echt overal pijn, in mijn hele lijf. Ik was eigenlijk niet meer in staat op avontuur te gaan, en al helemaal niet meer in m'n uppie.

Er is ook geen ene mallemoer aan, in je eentje reizen. Je kunt niets delen. In het verleden nam ik regelmatig vriendinnen mee, voor wie ik zonder problemen de tickets kon betalen. Kom op, we gaan, gezellig! Maar zonder inkomen is dat andere koek. Van je pensioencentjes kun je je zulke luxe niet permitteren. Ik grapte wel eens over mijn AOW-uitkering: "Dat geef ik in één dag uit!" Want, zoals ik al zei, ik heb altijd een gat in mijn hand gehad. Maar dat feest was voorbij. Ik moest leren budgetteren. Ik wist niet eens wat een pak suiker kostte, of een brood.

Mijn nichtje, Annebel, hielp me mijn uitgaven een beetje op orde te krijgen. Het eerste wat ze voor mij deed: het opzeggen van abonnementen op alle bladen en kranten, die ik toch niet las. Vroeger was ik geabonneerd op een hele rits tijdschriften. En ik spitte elke dag vijf papieren kranten door, van *NRC* tot *AD* en *De Telegraaf*. Dat was nu nergens meer voor nodig. Natuurlijk ben ik nog altijd geïnteresseerd in het nieuws en de achtergronden. Ik heb er de schurft aan dat op mijn laptop te lezen. Daarom besloot ik toch weer een opinieweekblad in huis te halen, *De Groene Amsterdammer*.

Maar ja, ineens liggen er nu vijftien in de wikkel, die ik nog moet lezen. Ik kom er gewoon niet aan toe, er is altijd wel iets te doen of er komen mensen bij me langs. Met behulp van mijn Zuid-Afrikaanse vrienden verkocht ik – ik heb daar al iets over verteld – na mijn afscheid bij Omroep MAX ook de loft in Kaapstad. Van dat geld kon ik in elk geval lekker met mijn nakomelingen naar Portugal, met de kleinkids op een *Holland Amerika Lijn*-cruise naar Noorwegen mijn verjaardag vieren, dat soort dingen. Maar intussen verveelde ik me thuis kapot.

MAX MAGAZINE

Wat ook stom was: Ik ging ervan uit dat, als ik met mijn *TinekeShow* zou stoppen, ik ook moest stoppen met mijn columns voor *MAX Magazine*. Dat leek mij logisch. Maar Myrna Goossen, die al in 2012 bij Omroep MAX vertrok, schrijft nog steeds voor het blad. Mijn relatie met *MAX Magazine*-hoofdredacteur Peter Contant was overigens heel anders dan die met Rob van Vuure van *Libelle* of Wiel Elberse van *Flair*. Rob en Wiel zeiden altijd: “Wat je schrijft is leuk”. Of: “Dit is niet zo leuk, misschien kun je het op die-of-die manier anders verwoorden”. Peter Contant was niet zo van de feedback. En dan voel je je als columniste wel eens een beetje verloren. Ja, hij vond dat ik minder over Zuid-Afrika moest schrijven: “Er zijn mensen die zeggen: ‘Zo’n reis naar Zuid-Afrika kunnen wij ons niet veroorloven. En dan gaat zij erover schrijven...’”

Soms had ik het gevoel dat Peter zich met mij opgezadeld voelde. En dat hij het eigenlijk wel prima vond dat ik afscheid nam. Hij sputterde in elk geval niet tegen. Ik vond de stukjes over mijn leven in Zuid-Afrika juist enig. Alles is daar zó anders dan in Nederland. Moet je daar benzine tanken, dan rennen er meteen drie mensen als een dolle op je af, die beginnen dan om je auto heen te dansen, dat is zó’n andere wereld. Geinig om te lezen toch?

Maar goed, ook het schrijven van mijn columns begon ik enorm te missen, die leegte... Totdat ik Facebook ontdekte, mijn nieuwe uitlaatklep. Ik dacht: Daar deel ik voortaan mijn dagelijkse belevenissen. Want ja, ik heb altijd wel wat te vertellen. Ik dacht nog: het enige verschil met mijn tijdschriftstukjes is dat ik nu alleen word gelezen door mensen die ik, stuk voor stuk, persoonlijk ken. Maar laatst bezocht ik een schilderijtentoonstelling van mede Rosa Spier Huis-bewoner Eric Zilverberg, in het oude *V&D*-gebouw in Zeist. En daar spraken wildvreemden mij aan “Oh..., ik lees altijd jouw verhaaltjes op Facebook. Zo leuk!” Had ik mijn FB-pagina niet goed afgeschermd, wist ik veel. Mijn dagelijkse ontboezemingen worden grif door Jan en alleman gelezen, door duizenden mensen, haha!

69 TERUG NAAR RADIO VERONICA

Maar meer nog dan het schrijven van mijn *MAX Magazine*-columns, miste ik natuurlijk het radio maken. Meedraaien in zo'n heel team van technici en andere omroepmensen, is toch het leukste dat er is.

In '22 was John de Mols bedrijf *Talpa Network* eigenaar van het in 2003 opnieuw opgerichte Radio Veronica. Nooit geweten trouwens dat *talpa* Latijn is voor 'mol', haha! Maar dat terzijde. Talpa kwam met het idee voor *Veronica Vintage*, een online zender om de roots van Radio Veronica te eren en trouwe luisteraars van het eerste uur te bedienen. Veronica Vintage, dat overigens niet lang heeft bestaan, draaide muziek uit de tijd van zeezender Radio Veronica en de gouden jaren van *Countdown* en *Nederland Muziekland: The Supremes, Prince, Aerosmith, Little Steven, Frank Boeijen Groep, Owen Paul, Stevie Nicks, Aretha Franklin, Talking Heads, Glenn Frey* en Daryl Hall.

Ook liet Veronica Vintage programma's van oude Veronica-coryfeeën en jingles uit die jaren voorbijkomen. Daarnaast wilde Talpa de nog in leven zijnde coryfeeën af en toe live een programma laten presenteren. Nou, ik was nog niet dood en dus werd ik benaderd. Of ik met oud-collega's Leo van der Goot, Ad Bouwman en Francis Dix vier uren Veronica Vintage wilde vullen voor een speciale *Veteranen*-uitzending, samen met Radio Veronica-deejay Arjan Snijders. Nou en of ik dat wilde!

En dus zat ik op 25 juni '22 weer even achter de microfoon, in de radiostudio van Talpa aan de Bergweg in Hilversum, waar vroeger de NCRV-radiostudio's huisden. Buiten was het bloedheet, die dag. Puffend arriveerde ik in de studio. Maar toen ik de koptelefoon over mijn hoofd trok had ik nergens last meer van en voelde ik me als een vis in het water. De jongens vroegen mij, waarom ik eigenlijk direct 'Jaaaa!' had geroepen op het verzoek mee te doen aan de *Veteranen*-uitzending. Ik antwoordde eerlijk: "Ik mis het zó ontzettend. Ik mis gewoon dit. Ik zit thuis met drie poezen in het bos. Ik meen dat echt. Ik mis de muziek. Ik kom vandaag chagrijnig binnen omdat het hartstikke warm is, en al die trappen lopen en gedoe... Maar radio maken zit in me. Ik zet die koptelefoon op en het is er. Ik heb er spijt van dat ik ben gestopt. Als je zestig jaar lang alles hebt gedaan op dit gebied, dan moet je eigenlijk niet stoppen. Dus ik ga binnenkort maar

weer eens een keer iets doen. Ik denk op internet of zo, iets heel stoms. En als jullie roepen *Wij hebben een paar leuke uren voor je*, nou dan kom ik langs.”

Nu wilde het toeval dat op dat moment ook Veronica-zenderbaas Rob Stenders in de studio aanwezig was. Rob greep de microfoon en riep meteen: “Wij hebben een paar leuke uren! Ja hoor. Dit moet wel te regelen zijn, Tineke. Wij geven jou je hobby terug.” Mijn mond viel open. Ik vroeg: “Meen je dat echt?” “Jazeker”, antwoordde Rob, “het staat nu op tape, dus het is waar!” En ik zei: “Ik ben helemaal verbijsterd. Wat leuk! Goed zo! Ik wil jullie bedanken. Wauw! Ik kom hier dus terug?”

Na die uitzending vroeg Rob me: “Welke uren wil je?” Dus ik: “Oh, ik vind de vrijdag- en zaterdagavond leuk. En mag ik dan draaien wat ik wil?” “Ja, jij wel. Klaar! Hartstikke fijn!” riep hij uit. “Dank je wel,” zei ik, “Heerlijk!”

Twee maanden later was het zover. Vanaf 13 augustus '22 presenteerde ik weer een eigen programma op Radio Veronica, niet op de vrijdag, maar wel iedere zaterdag- en zondagavond van 23.00 uur tot 00.00 uur. Het cirkeltje was rond. Terug bij de zender waar ik ooit begon. Ik draaide de muziek die ik in de jaren zeventig en tachtig ook al bij Veronica opzette: *Led Zeppelin*, *Jethro Tull*, Frank Zappa met z'n *Mothers of Invention*. Die liet ik op de zondagavond horen. Op de zaterdag draaide ik Nederlandse popgroepen uit die tijd. En wat ook heerlijk was: ik kon mijn uitzendingen lekker op de woensdagmiddag opnemen, in de studio aan de Bergweg. Mijn ouwe fans van het eerste uur haakten ook weer aan, ik ontving heel veel leuke reacties.

Maar iets meer dan een jaar later was het feest alweer voorbij. In de eerste oktoberweek van '23 viel het doek voor mij. Ik arriveerde in de studio, daar werd ik opgewacht door mijn medewerkers, met een grote bos bloemen, opgestuurd door Rob Stenders en zijn rechterhand Caroline Brouwer. Omdat het mijn laatste uitzending was! Ik wist van niks. Dat kwam doordat ik mijn mail niet had gelezen. Wat was er aan de hand? Talpa had haar zenders Radio Veronica en *Sublime* verkocht aan Mediahuis, het moederbedrijf van *De Telegraaf* in Amsterdam.

In de mail was mij te kennen gegeven dat alles naar de hoofdstad zou verhuizen. Ik moest voortaan elke zaterdag- en zondagavond laat naar Amsterdam komen om live, vanuit de Mediahuis-radiostudio, mijn uitzendingen te presenteren. De vraag was of ik daar mee instemde. Maar ik had die mail helemaal niet had gelezen en er dus niet op gereageerd. Vandaar dat men er simpelweg vanuit was gegaan, dat ik wilde stoppen. Geen telefoontje, geen gesprekje, niks. Mijn collega's, die mij in de studio hadden opgewacht,

schaamden zich duidelijk toen zij begrepen hoe dit was gegaan. Het voelde als nogal respectloos. Tsja, de huidige mediawereld, zo gaat dat, hè.

JUKE AAN DIGGELEN

Mij is later verteld dat de verhuizing van Radio Veronica en Sublime, vanuit de studio aan de Hilversumse Bergweg naar Amsterdam, uiteindelijk pas in oktober '24 heeft plaatsgevonden. Ik had dus al die tijd nog gewoon vanuit Hilversum kunnen werken. Maar niemand was op de gedachte gekomen mij terug te vragen. Een teken aan de wand, haha! Mediahuis wilde mij gewoon niet meer, dat is wat ik ervan denk. Van Rob Stenders ook nooit meer wat gehoord, verdomd.

Ik ontving wel veel reacties van mijn trouwe Veronica-luisteraars. Alleen maar leuke! Zij vonden het zo jammer dat ik opeens weer was verdwenen. Toch ben ik er laconiek onder, ik koester geen wrok. Zou Radio Veronica mij nu bellen dan kom ik meteen weer terug, zeker weten! Maar dan wel met een programma dat ik hier in de buurt op de band kan zetten.

In een studio waar ik met mijn scootmobiel naartoe kan. Want autorijden is er niet meer bij. In het bos in Lage Vuursche had ik nog een hele leuke *Nissan Juke*, om boodschappen mee te doen, kleine stukjes te rijden. Ik ging er ook mee naar de radiostudio aan de Bergweg in Hilversum. Maar de Juke is niet meer. Nadat mijn Veronica-werk was gestopt, besloot ik lekker een paar maandjes bij mijn vrienden in Zuid-Afrika te gaan logeren. En daar kreeg ik een telefoontje van vriendin Paulette: "Tinus, mag mijn zoon jouw auto lenen?" Nou, geen probleem natuurlijk, waarom niet? Maar meteen al de eerste dag dat hij erin rondtuft, werd Paulettes zoon in mijn Juke door iemand aangereiden. Compleet aan diggelen, total loss.

Terug in Nederland dacht ik: laat maar zitten ook, autorijden hoeft voor mij niet meer. Ik merkte wel meteen dat je, zodra je geen auto meer hebt, volledig afhankelijk bent van anderen. Gelukkig stond er nog een ongebruikte scootmobiel in mijn tuinhuis. Ooit gekocht, als leuk speeltje. Hij was van een vriendin van Loekie Verweij. Zij had er slechts twee keer op rondgetuft, voordat ze plots overleed. En toen deden haar kinderen dat ding weg. Maar ik gebruikte hem een hele tijd niet.

Pas sinds kort ben ik de schaamte voorbij. Tegenwoordig cross ik heel Laren door op mijn scootmobiel. Diep in je hart wil je natuurlijk niet op zo'n ding gezien worden, dan behoor je echt tot *de club van ouwe mensen*. Maar de vrijheid die ik ervaar nu ik erop rijd, fantastisch! Ik kan weer gaan en staan waar ik wil. In het begin was het even moeilijk, ik moet ook mijn appartement in en uit op dat ding. Mijn scootmobiel heeft nogal wat power, dus ik

reed meteen een gat in de deur naar mijn halletje. Tsja, de binnendeuren hier in het Rosa Spier zijn van de kwaliteit 'waaibomenhout', materiaal van niks. Een beetje deur kan zo'n scootmobielkus best hebben. Ik knalde ook tegen de voordeur aan, daar zit geen deuk in.

70 VERHUIZING NAAR HET ROSA SPIER HUIS

Vaak wordt mij gevraagd, nu ik in mijn Rosa Spier-appartementje woon, of ik mijn beeldschone bungalow in Lage Vuursche niet mis. Nee, dat is zeker niet het geval. Ik voelde me best alleen en soms wat hulpeloos, daar in dat bos. Dat gevoel ontstond in coronatijd en is daarna nooit meer weggegaan. Hier woon ik tussen allemaal vriendelijke, lieve mensen. Ga ik met mijn rollator de lift in, dan heb ik direct een praatje. En het voelt ook veilig, er wordt liefdevol op je gelet. Ik ben nu echt slecht ter been, steeds vergeetachtiger ook. Mocht er iets gebeuren, dan is er direct hulp. Hier ben ik niet alleen, ik voel me beschermd.

Tijdens die laatste jaren in Lage Vuursche bestond mijn leventje uit steeds meer ergernissen. Mijn ervaringen met de zorgwereld bijvoorbeeld, wat een puinhoop, daar is van alles mis. Zo had ik op een dag een dokter nodig vanwege een ‘open been’. Dat begint met een soort wondje, dat maar niet wil genezen. Het heeft alles te maken met niet goed functionerende bloedvaten. Je aderen lekken vocht dat zich in je benen ophoopt, en op zeker moment barst de huid open en komt dat vocht naar buiten. Ik verloor zoveel vocht, dat mijn spijkerbroek gewoon kleddernat werd. Liters!

Dus ik wilde een dokter in de buurt raadplegen: “Kunt u even naar mijn been kijken?” ’s Morgens tien uur pakte ik de telefoon, maar de ene dokterspost na de andere wees mij af. Niemand had tijd, want... “mevrouw, er is geen sprake van een levensbedreigende situatie”. Uiteindelijk kreeg ik ’s middags om twee uur toch een arts in Baarn te pakken, bij wie ik even langs mocht komen. Ik ernaartoe, een vrouwelijke dokter. Zij onderzocht mijn been en sprak streng: “Dat wondje had gisteren al gehecht moeten worden.” Dus ik vroeg: “Waarom hechten? Het is maar een heel klein wondje...” Zij: “Ja maar uw benen zijn in zo’n slechte conditie, dat het gehecht had moeten worden om erger te voorkomen. Eigenlijk moet ik uw benen nu meteen zwachtelen. Maar ik heb geen tijd. En ik heb ook geen zwachtels op voorraad. U moet daarvoor naar uw apotheek. Ik geef u een recept mee, dan kunt u later vanmiddag, met de zwachtels, bij mij terugkomen.”

BELACHELIJK

Nu bleek dus, beneden in datzelfde gebouw, een apotheek aanwezig. Ik dacht: waarom zou ik helemaal naar mijn apotheek? Dus ik stapte die apotheek op de begane grond binnen en vroeg de jongeman achter de balie of hij mij wilde helpen. Maar hij antwoordde zeer beslist: “Ik mag u die zwachtels niet leveren, mevrouw. U moet echt naar uw eigen apotheek.” Dus ik: “U zegt nu tegen mij dat ik, met dit been, helemaal naar de Oosterstraat moet om daar, bij uw collega, mijn zwachtels op te halen?”

Waarop hij eerlijk zei: “Ja mevrouw, is het niet belachelijk? Zo zijn de procedures tegenwoordig. Bovendien heb ik die zwachtels nooit meer op voorraad. Alles gaat vandaag de dag op bestelling. Maar weet u wat..., ik heb er ergens nog wel twee liggen. Omdat ik met u te doen heb, krijgt u die gewoon van mij. Dan kunnen ze u straks boven behandelen. Officieel mag dit niet. Ik zie wel, hoe ik die zwachtels weer een keertje terug krijg van de Oosterstraat.”

Dus ik weer naar boven met die zwachtels. Moest ik nog wel dik twee uur wachten totdat er even tijd voor me was. Ik was pas om vijf uur thuis. Niet te geloven, toch? Een hele dag kwijt aan één wondje. Dat is Nederland nu: geen tijd, geen personeel, geen voorraad, voor alles procedures, regeltjes. En meedenken met de patiënt of cliënt? Nou, dan moet je echt geluk hebben, zoals ik met die alleraardigste apothekersjongen.

EPD

Wat ik ook belachelijk vind is al dat gedoe in Nederland over het *EPD*, het *Elektronisch Patiënten Dossier*. Het is er nog steeds niet. Zou van iedere Nederlander een online dossier bestaan, alleen toegankelijk voor artsen, met alle medische details en een complete patiëntgeschiedenis, dan redt dat jaarlijks duizenden of misschien wel tienduizenden levens. Wie kan daar nou op tegen zijn? De overheid moet zo iets regelen. Nu moet ik telkens formeel toestemming geven als een arts van een collega-arts wil weten, wat die over mij weet. Belachelijk! Wat als ik die toestemming even niet kan geven, in een noodsituatie bijvoorbeeld? Of wanneer de behandelend arts gewoon niet weet wat er allemaal met mij aan de hand is of is geweest en dus ook niets opvraagt. Dat kan levensgevaarlijk zijn.

Ik heb iemand voor mijn rug, ik noem maar wat, en ook voor mijn hoofd, een neuroloog. Die mensen moeten in contact staan met elkaar. Want de ene klacht heeft misschien te maken met de andere. De informatieoverdracht moet automatisch kunnen verlopen, daar wil ik niks mee te maken hebben. Ook de huisarts moet alles kunnen delen en opvragen. Laatst kreeg ik *Pred-*

nison om mijn chronische bronchitis te behandelen. Ik werd helemaal gek van die pillen, een soort zombie was ik. Ik heb ze aan de apotheek teruggegeven en knapte meteen helemaal op. Zet dat maar in mijn dossier: geen Prednison, nooit meer!

HULP NODIG

Vanwege mijn toegenomen mobiliteitsprobleem kon ik in Lage Vuursche ook niet meer zonder thuishulp. Toen ik nog werkte kon ik daar gemakkelijk iemand voor betalen. Dertig jaar lang had ik twee Spakenburgse hulpen in de huishouding, zowel op Eemdijk als in Lage Vuursche. Maar zonder inkomen naast mijn pensioentje was dat niet meer te doen. Iemand riep toen: “Op jouw leeftijd kun je thuishulp online aanvragen, Tinus. Via de website van de gemeente.” Dus ik het internet op: lijsten invullen, vragen beantwoorden. Waarom heeft u hulp nodig? Nou, ik kan de afwasmachine niet meer legen, niet meer met de was lopen. Dan val ik, want ik heb geen evenwicht. Ik kan ook niet meer dweilen, blablabla, dat soort dingen. Na een paar uur drukte ik op ‘verzenden’. En vervolgens..., hoorde ik nooit meer wat.

Dus na enkele weken dacht ik: Ik zal toch de gemeente maar eens bellen. Ik wilde weten waarom ik geen enkele reactie had ontvangen op mijn aanvraag. Keurig werd ik doorverbonden met een vriendelijke jongeman: “Ja mevrouw, ik heb uw online aanvraag gezien, hoor. Mag ik over drie weken een afspraak met u maken?” Ik vroeg: “Komt u dan bij mij langs?” Hij: “Nee, dan bel ik.” Ik: “Hoezo bellen? Kunt u door de telefoon zien dat ik de afwasmachine niet kan leeghalen en niet met de was kan sjouwen?” Hij: “Mevrouw, officieel zitten wij hier met z’n vieren. Al een jaar werk ik alleen. Twee collega’s zijn met pensioen en niet vervangen, de derde zit al heel lang thuis met een *burn-out*. Mij ontbreekt gewoon de tijd bij cliënten langs te gaan, ik moet alles telefonisch afhandelen.”

En inderdaad, stipt drie weken later belde hij terug, vroeg in de ochtend. In een gesprek van anderhalf uur legde ik mijn thuissituatie uit. Ten slotte zei hij: “Als u vanmiddag nog even mijn verslag ondertekent, dan zet ik uw hulpverzoek in werking. Teken wel vandaag, want ik ga drie weken op vakantie en, als ik alles goed heb begrepen, kunt u echt niet zonder hulp.” Hij had berekend dat ik behoefte had aan drieënhalf uur huishoudelijke ondersteuning: één uur voor de was, één uur voor het dweilen en één uur voor iets wat ik alweer ben vergeten. Ik kreeg daarvoor een soort abonnement bij een erkend schoonmaakbedrijf. Voor 19 euro per maand. Ik vroeg: “Is dat alles, 19 euro? Wordt dat niet naar inkomen berekend? Ik ben niet armlastig hoor, ik heb een fijn pensioentje plus AOW. Ik kan best iets meer betalen.” Hij:

“Nee mevrouw, iedereen betaalt hetzelfde, ongeacht inkomen of vermogen.” Ik reageerde: “Wat idioot, ik vind dat gek.” Hij: “Ja, diep in mijn hart vind ik dat ook wel gek. Maar zo zijn de regels.”

De jongeman vroeg me daarnaast nog: “Wie zorgt er voor u met het eten?” Ik: “Nou, ik heb een hele aardige buuf.” Toen sprak hij: “Dan is uw buuf mantelzorger. Zij kan daar 250 euro voor krijgen, maar dat moet u wel even aanvragen...” Ik dacht: christenezielen, ik eet bij Annemarie gewoon een hapje uit de pot mee. Maar zo werkt het dus in Nederland. Voor van alles zijn er potjes. Niet te geloven! Geen wonder dat er zoveel misbruik van het systeem wordt gemaakt. Terwijl je tegelijkertijd ziet dat er geen geld is voor mensen die écht alles ontberen. Ik zie dan meteen al die asielzoekerskinderen in Ter Apel zitten. Midden tussen de wc’s, er is helemaal niks voor ze! Zo’n schande, daar heb ik zo de pest aan! Ik ben daar razend over! Ja, woedend!

KRENTENBROODBOMBARDEMENT

Ook zo bizar: ik heb een verzekering met extra zorgindicatie, daarvoor moet je online eveneens een waslijst aan vragen invullen. Om eerlijk te zijn haak ik dan eigenlijk al bij voorbaat af. Waarom niet gewoon even een telefoontje? In dit land moet alles via internet. Maar gelukkig ben ik nog redelijk bij de pinken, dus met flinke tegenzin ging ik er een ochtendje voor zitten. “Wat vindt u lekker voor uw ontbijt?” Ik vulde netjes in: krentenbrood. Nou, dat heb ik geweten! Zo’n simpel antwoord bombarderen ze dan meteen tot norm. Nu ligt mijn *Herman Brood*-broodtrommel (beschilderd door Herman Brood) propvol krentenbrood. Ze blijven het maar leveren, drie keer in de week komt er een mevrouw langs om mij krentenbrood te brengen. Ik kan het gewoon niet op. Nederland met al zijn voorzieningen! Zolang je maar geen asielzoeker bent.

Maar goed, mijn huis in Lage Vuursche was te onhandig geworden voor mij alleen. Vooral vanwege de vloerhoogteverschillen: mijn keuken en werkplek waren via een paar traptreden verbonden met mijn lager liggende woonkamer. Hetzelfde gold voor mijn slaapkamer. Ik ging ook nooit meer via de grote trap naar de eerste verdieping, waar de logeerkamer en Peets werk-kamer zich bevonden. Gewoon niet meer te doen met mijn slechte benen.

Dus na 28 jaar bos, op bungalowpark De Zeven Linden, vond ik het wel genoeg zo. Ik wilde daar eigenlijk wel weg. Uit bed opstaan werd met de dag moeilijker, ook vanwege mijn slechte benen. En op zeker moment struikelde ik over een pol in de tuin. Daar lag ik, als oud wijf plat op de grasmat. Ik kreeg mezelf met geen mogelijkheid meer overeind. Dus ik roepen: “Help,

help!” Gelukkig hoorden buuf Annemarie en haar Edwin het, zij kwamen mij redden. Maar nee, dit was echt niet leuk meer.

Een paar jaar daarvoor, ergens in 2018, kwam SaraLee bij mij aan met folders van het Rosa Spier Huis. Die gingen over de nieuwbouw. Naast het verpleeghuis zouden er flats met appartementen worden gebouwd. Ik was thuis net weer eens gevallen, vanwege mijn evenwichtsprobleem, waarna ik niet meer kon opstaan en om hulp moest bellen. SaraLee riep: “Tinus, nu moet het afgelopen zijn. Ik heb je ingeschreven!”

Nou, God bewaar me, wat reageerde ik kwaad: “Ben jij helemaal gek geworden?! Jouw moeder gaat niet naar een verpleeghuis! Ik wil dat je me meteen van die aanmeldlijst laat afhalen!” Ik zag mezelf, net als Peet, tussen zo’n stel ruziënde ouwe wijven zitten. *No way! Never!*

Wat ik niet besepte was dat het helemaal niet om een plek in een verzorgingshuis ging, maar om particuliere appartementen met als bijzonder extraatje een ‘dienstverleningsovereenkomst’, die inhoudt dat bepaalde zorg die je eventueel nodig hebt, wordt geregeld. Maar verder ben je zo vrij als een vogel en bewoon je gewoon een compleet eigen appartement. Je zit niet met anderen op een kamer, het appartement is jouw eigen thuis. Ondanks mijn felle, negatieve reactie had SaraLee mijn naam niet van de inschrijvingslijst laten schrappen. Gelukkig maar.

ENORME WACHTLIJST

Vijf jaar later, nadat Radio Veronica mij op straat had gezet, vertoefde ik een paar maandjes in Zuid-Afrika. Om de grijze, Nederlandse winter te ontvluchten en lekker te genieten van de Afrikaanse zon en natuur. Peter KK, die als tiener bij mij op Eemdijk had ingewoond, was, als mijn persoonlijke chaperon, met mij meegereisd. Hij had duidelijk in de gaten dat ik voor bijna alles iemand nodig had: “Peter kan jij die deur even voor mij openhouden? Kun jij dat raam voor me opendoen?” Dus hij zei: “Hé Tinus, als we straks weer terug zijn in Nederland, moet je toch even goed nadenken of het niet beter is dat je naar het Rosa Spier verkast...” Ik voelde dat hij gelijk had. En dus stuurde ik al vanuit Zuid-Afrika een mail naar het Rosa Spier Huis: “Oké, ik heb de knop omgedraaid. Ik vind ook dat het niet langer kan, in m’n eentje in het bos in Lage Vuursche. Zeg maar: Wat moet ik doen?”

Els Evers, die de supervisie over dit soort zaken heeft in het Rosa Spier Huis, mailde mij terug: “Je hebt mazzel. Onze wachtlijst is enorm, maar jij staat hier nu al vijf jaar ingeschreven. Zodra er iets vrijkomt, behoort jij tot de eerste drie personen die mogen kiezen of ze van ons aanbod gebruik willen maken.” Nou, wat er toen gebeurde, het ging ineens allemaal met een

noodgang! In *no time* kwam er een tweekamerappartement vrij: woonkamer-slaapkamer, op het zuiden, met uitzicht op de tuin. Ik dacht: Die wil ik!

En binnen een maand verkocht ik mijn bungalow op De Zeven Linden aan een leuk gezin met jonge kinderen. Misschien had ik wat langer moeten wachten, om er meer voor te kunnen krijgen. Maar ik wilde van die verantwoordelijkheid af. Ik had er geen zin meer in. Ik dacht: Ik stap een nieuw leven in, nu meteen! En ik wil met een schone lei beginnen. Weg met dat huis! En dat is goed geweest. Ik kreeg er nieuwe energie van, afsluiten dat verleden! Ik wilde er echt weer iets van maken, van deze volgende levensfase.

MIJN NIEUWE LEVEN

De verhuizing zelf, het leeghalen van mijn oude woning, keuzes maken over wat er wel of niet mee moest naar Laren, alle rompslomp, liet ik over aan nichtje Annebel. Zij is *professional organizer*, eigenaar van het bureau *Bluebel*, dat mensen begeleidt in het aanbrengen van structuur in werk, huishouden en gezin. Ik ben een chaoot, dus ik voelde me zo blij dat Annebel het allemaal voor mij wilde regelen, samen met mijn dochters. Ik dacht: wegwezen! Dus ik vloog weer naar Zuid-Afrika.

Terug in Nederland stapte ik meteen mijn nieuwe leven binnen, mijn appartement hier in het Rosa Spier. Nog wel een beetje kaal en leeg, de kunst hing nog niet aan de muren. Maar mijn werktafel stond al netjes op zijn plek, net als mijn vleugel bij het raam. Geloof me of niet, in de twee particuliere appartementsgebouwen van het Rosa Spier vind je 24 woningen met een vleugel!

En hoe ze die enorme instrumenten verhuizen, daar heb je specialisten voor en dat zijn geen oelewappers, hè: ze halen de poten eronderuit, leggen zo'n vleugel dwars op zo'n hondje en rijden hem zo de lift in en het appartement binnen. Ook mijn ledikant wachtte al op mij in de slaapkamer, net als mijn boekenstandaards. Bovenop de slaapkamerkast had Annebel al mijn prijzen keurig bij elkaar neergezet. In mijn oude huis zwierven die overal en nergens, een paar op de wc, sommige in de badkamer. Maar nu, alles netjes op die kast. Vanochtend keek ik er nog even naar, zo vanuit mijn bed, en ik dacht: Verrek, toch wel leuk, al die prijzen!

ROLMODEL

Wat ik ook leuk vond waren de vele positieve reacties op mijn verhuizing. Diverse bladen en kranten hadden erover geschreven. Via Facebook en andere kanalen regende het strelende complimentjes: “Wat goed, dat heb je toch maar gedaan! Je oude huis in het bos verruild voor het Rosa Spier!”

Ik dacht: Is dat nou echt zo interessant! Maar het leek er toch op dat ik, zonder dat te beseffen, opnieuw had gefungeerd als een soort van voorbeeld voor andere, alleenstaande oudere vrouwen. Door zélf het besluit te nemen: hop, naar dat appartement! Ik kan het ook echt iedereen aanraden. Vooral vrouwen die, na de dood van hun echtgenoot, alleen in een groot huis zijn achtergebleven en dan denken: kan ik hier wel weg, dit is toch de plek vol herinneringen aan mijn kinderen, aan mijn man...? Tegen die vrouwen zou ik willen zeggen: doe het! Jullie moesten eens weten hoe leuk het is kleiner te gaan wonen, iets nieuws te beginnen! En om dan in de rondte te kijken met het gevoel: dit heb ik helemaal zelf beslist! Dat is leuk!

Uit alle reacties merkte dat ik nog steeds een rolmodel ben voor dat soort vrouwen, zij willen ook hun oude huis uit en naar een zelfstandig verpleeghuisappartement! Dat zeggen ze tegen me wanneer ik die dames tegenkom op recepties, op feestjes of gewoon ergens op straat, terwijl ik met mijn scootmobiel even naar de visboer vlieg. Prachtig toch?

Wat ik wel vervelend blijf vinden aan ouder worden, zijn de kwaaltjes die erbij om de hoek komen kijken. Maar daarnaast is er meer dan genoeg om van te genieten. Gelukkig ben ik geen ouwe chagrijn geworden, zoals die vrouwen bij Peet in het verpleeghuis. Dat zit ook niet in mijn karakter, over van alles en nog wat klagen. En oud..., wat is oud? Anderhalf jaar geleden wilde iemand van het tijdschrift van Chantal Janzen mij interviewen. Voor de rubriek *Ouwe Dibbes*. Dat heb ik geweigerd. Misschien ben ik wel een 'ouwe dibbes', maar ik wil zo niet genoemd worden. Wat ik heel belangrijk vind, is dat ik me hartstikke gelukkig voel in deze nieuwe fase in mijn leven.

71 PLEZIER IN HET ROSA SPIER

Natuurlijk kwam ik door mijn verhuizing terecht tussen alleen maar ouwe mensen. Ja, *ik* mag dat zeggen. Wij in het Rosa Spier Huis zijn gewoon ouwe mensen. Maar onze particuliere woongemeenschap is zoveel leuker dan die vreselijke bejaardentehuizen van Peet en papa. Bij ons zit je niet tussen oudjes, wachtend aan het voorportaal van de dood. Tientallen Rosa Spier-bewoners staan nog bruisend in het leven. Hier zijn ateliers, waarin volop wordt gewerkt. We hebben schilders en beeldhouwers, die nog altijd exposeren. Musici, acteurs en vocalisten, die nog steeds optreden. We hebben een eigen, professioneel theater, waar niet alleen buitenstaanders, maar ook onze Rosa Spier-artiesten regelmatig optreden. Wetenschappers, journalisten, schrijvers en poëten discussiëren hier met elkaar aan de koffietafel of declameren prachtige gedichten uit het hoofd.

Kortom, in het Rosa Spier Huis woont een scala aan creatieve geesten en intellectuelen met wie je, beneden in ons Grand Café, van alles kan beleven. Er wordt ook regelmatig gezongen. Niet zo heel lang geleden zong ik hier nog, samen met Max Werner, *Our House* van Crosby, Stills, Nash & Young. Max Werner was de zanger en drummer van de band Kayak en scoorde daarna, in '81, een enorme solo-hit met *Rain in May*...

Toen ik hier kwam, vroeg ik: “Wat zou ik aan het Rosa Spier Huis kunnen toevoegen, met mijn expertise? Het antwoord luidde: “Een disco misschien? Onze bewoners zouden wel eens een keer willen dansen.” Dus ik riep: “Nou, dan vraag ik *DJ Han!*” Han Bosman is getrouwd met Anne van Veen, de dochter – en ook de *Anne*, wat een mooi lied is dat, hè? – van Herman van Veen. Ik ken Anne goed en belde haar: “Het Rosa Spier Huis heeft mij gevraagd of ik een discomiddag kan organiseren. Zou Han hier een keertje willen komen draaien, op de zaterdagmiddag van 3 tot 5? En eh... mag er dan ook iets van de prijs af? Onze bewoners willen dansen, maar wij zijn armlastig!”

Nou, geen probleem. Anne en Han hadden er zin in. Ik stelde ook de manager van het Grand Café op de hoogte: zorg voor extra hapjes en drankjes. Er diende natuurlijk het een en ander te worden voorbereid. En ik vond dat heerlijk om te doen, net zoals ik gewend was bij de concerten in Zuid-Afrika en bij mij thuis in Lage Vuursche. Ook het personeel van

het Rosa Spier vond het fantastisch, zo'n discomiddag. Hadden ze hier nooit eerder gedaan. Het moest een echt feest worden. Niet alleen voor de gewone Rosa Spier-bewoners, maar ook voor de patiënten van de gesloten verpleeghuisafdeling.

Op de bewuste zaterdagmiddag stond alles klaar en wat er vervolgens gebeurde, daar rolde ik van om: terwijl DJ Han haar eerste liedjes draaide, kwam, vanuit de gesloten afdeling, de ene na de andere verzorger met cliënt het Grand Café binnen. Op zich nog niet zo heel bijzonder, want dat kan hier hè, demente mensen en Alzheimerpatiënten verkeren hier af en toe gewoon in het Grand Café, tussen de gewone, vitale Rosa Spier-bewoners. Zij worden dan wel in de gaten gehouden door hun vaste verzorgers en in de meeste gevallen mengen zij zich niet met de anderen, ze zitten of staan doorgaans een beetje wezenloos voor zich uit te staren.

Maar nu gebeurde er dus iets bijzonders. Ik begreep meteen waarom juist de gesloten afdeling-verzorgers zo blij waren met de discomiddag en waarom zij zoveel mogelijk cliënten hadden meegetroond. DJ Han startte *Love me tender* van Elvis Presley en *paf!*, een mevrouw, die minutenlang in haar eentje in een hoek wazig op een andere planeet vertoefde, kwam plots tot leven! Ze begon te dansen en zong met Elvis mee! De snaar van haar jeugd geraakt. En hoe! En zo zag ik hoe de ene na de andere geslotenafdeling-patiënt veranderde: van zombie terug naar de tienertijd!

MAX WERNER

Ook Max Werner was van de gesloten afdeling naar het Grand Café gekomen. Ik zat niet ver bij Max vandaan, toen DJ Han de eerste klanken van *Our House* uit haar geluidsboxen toverde: *I'll light the fire... You place the flowers... in the vase... That you bought, today...* Ik zag hoe de ogen van Max plots begonnen te sprankelen en riep tegen zijn verzorgster: "Hier met Max!" Ik trok hem dicht tegen me aan: "Kom op Max, meezingen, nu, met mij! Jij de lead, ik de koortjes!" En hij flikte het, hij kende die tekst van *Our House* helemaal uit zijn hoofd, hè!

Terwijl gewoon communiceren met Max knap moeilijk was. Ik zat wel vaker met hem in het restaurant en dan was het nooit gemakkelijk een gesprekje met hem te voeren. Er werden onmiddellijk hartstikke leuke foto's gemaakt van ons tweetjes, samen zingend! Maar direct nadat het lied voorbij was, donderde dat geluuksmoment in elkaar. Max meteen weer in de afasie. Totdat DJ Han *You've Got A Friend* van James Taylor startte, dáár was Max weer! Ik kende alleen de eerste regel, Max de hele tekst, ik tetterde gewoon wat mee.

Bij *Teach Your Children* van CSN&Y deed ik alleen de baslijn: tiedudie tiedudum. Max moest er om lachen, daar zag-ie de humor wel van in. Normaal missen mensen met zo'n hersenbeschadiging als die van Max – en van mijn beide overleden echtgenoten – elk gevoel voor humor, de luim is foetsie, weg, verdampt. Maar Max lachte en ik dacht: Godverdikkeme, zie je wel, heel diep van binnen huist de humor nog in hem, die muziek maakt dat in hem los. Max groeide op met die muziek en hij was muzikant in hart en nieren. Natuurlijk draaide Han ook zijn grote hit, *Rain in May*. Max zong en de hele zaal zong met hem mee, fantastisch! Ach, al die oudjes van de gesloten afdeling, half op een andere wereld, ze hadden zo'n plezier die middag! Een paar maanden later overleed Max, op 9 april 2024. Die foto's van ons tweetjes, ik koester ze nog.

VRIENDENGROEP

Vervolgens organiseerde ik nog een paar concerten in het Rosa Spier: Mike del Ferro, de *LSB Experience*, Harry Sacksioni. Maar nu ben ik daarmee gestopt. Ik heb er geen puf meer voor en laat het organiseren nu graag aan anderen over, zoals aan Harry Klooster, de vroegere *casting director* van grote Nederlandse speelfilms. Harry bewoont hier ook een particulier appartement. Hij is dol op het op touw zetten van lezingen, exposities, concerten en toneelvoorstellingen, meestal in de 'grote zaal' van het Rosa Spier Huis.

Onze theaterzaal is echt een compleet, inpandig theater met alles erop en eraan. Voor zo'n voorstelling of lezing kunnen de bewoners – en ook mensen van buiten – tickets kopen. Als organisator dien je de zaal wel te huren en je moet zelf een geluidsman en belichter inschakelen. Dat kost geld en is er te weinig animo, dan hang je. Vroeger legde ik met alle plezier een paar centen bij als dat nodig was. Of ik liet niemand tickets kopen en betaalde alles gewoon zelf. Dat bekostigde ik dan uit mijn lucratieve schnabbels. Maar die mooie schnabbels zijn voltooid verleden tijd. Ik geniet nu weliswaar van een prima pensioentje, ik hoef echt niet elke cent om te draaien, maar de tijd is voorbij dat ik dacht: "Ik heb wat extra's verdiend, kom op, we organiseren iets leuks!"

Harry Klooster behoort tot het groepje van zo'n tien mensen in het Rosa Spier, met wie ik echt aansluiting heb. De rest van de bewoners zeg ik vriendelijk gedag, maar daar houdt het dan ook wel mee op. Kunstenaar Eric Zilverberg en zijn vriendin Hellen zijn goede vrienden geworden, net als zangeres Ciska Peters en haar man Pim ter Linde, die ik overigens al meer dan zestig jaar ken. Pim is de voormalige manager van artiesten als *Luv'*, *Vanessa*, *Lee Towers*, *Bonnie St. Claire*, Ron Brandsteder en Ivo Niehe. Ciska en Pim

bewonen hier ook een zelfstandig appartement, een prachtige penthouse. Zij laten zich niet vaak zien, beneden in het Grand Café, maar we komen wel regelmatig bij elkaar over de vloer of we gaan samen een hapje eten.

THÉRÈSE STEINMETZ EN GREETJE KAUFFELD

Wanneer ik in de namiddag naar beneden ga, voor een gezellig wijntje of hapje in het Grand Café, zit ik vaak met Harry, Eric, de zangeressen Thérèse Steinmetz en Greetje Kauffeld, actrice Coby Timp, beeldend kunstenaar Maaike Wiarda en de buitengewoon gevatte en geestige schrijver Hans van Tour. Thérèse, inmiddels 92, is hartstikke gezellig, ze kletst je de oren van je kop. En ze zingt nog steeds fantastisch.

In '23 trad ze, ter gelegenheid van haar 90ste verjaardag, op in het theater van het Rosa Spier, samen met een aantal geweldige muzikanten, onder wie de Roemeense violist Andrei Șerban. Haar stem klonk nog superkrachtig en ze zong loepzuiver. Die Thérèse, ze stampte en danste op die Balkanliedjes van haar, de vonken vlogen ervan af! Tijdens die verjaardagshow zat ik ook op het podium om Thérèse tussen de muziek door te interviewen over haar leven. Ze vertelde honderduit over haar indrukwekkende carrière, over hoe ze haar grote liefde, Gerrit den Braber, én haar 39-jarige dochter Sylvia binnen één jaar verloor en daarna naar het Zuid-Franse Cannes verhuisde, waar ze jarenlang in haar eentje heeft gewoond.

Mijn Rosa Spier-buuf Greetje Kauffeld behoorde, met Rita Reys en Ann Burton, tot de *'legendary three great female jazz singers from the Netherlands'*. Greetje was getrouwd met Joop de Roo, die mij redde door mij voor Hilversum 3 te benaderen in de periode dat het doek viel voor 'piraat' Veronica. En mijn man Tony Vos was Greetje's platenproducer bij Phonogram. Dus ja, Greetje en ik hebben samen wel een en ander gemeen. In 2020, twee jaar na de dood van Joop, kwam Greetje hier in het Rosa Spier wonen. Zitten we samen beneden, dan voeren we soms leuke gesprekken, over muziek of over onze kinderen. Maar, anders dan met Thérèse, praten Greetje en ik nu ook weer niet zo heel veel met elkaar. Greetje is erg vriendelijk, maar zeer op zichzelf.

Actrice Coby Timp speelde Grietje in *Het Geheime Dagboek van Hendrik Groen*, een fantastisch mens! Om haar lach ik me altijd dood. Ze is 93, maar nog waanzinnig ad rem en bij de pinken. Als ik op die manier 93 mag worden, teken ik daarvoor!

72 RADIO LAREN

Met – of eigenlijk naast – Ciska Peters maak ik nu ook weer radio. Ik had, na het stopzetten van mijn Veronica-programma in oktober '23, in *de Telegraaf* verteld dat ik het werk erg miste. Onmiddellijk hingen er vier zenders aan de lijn: of ik voor hen wilde komen werken. Ik twijfelde, want ik had ook zoiets van: sorry, ik wil daarvoor de deur niet meer uit. Totdat ik opeens, ik woonde hier inmiddels een jaartje, een heel groot pamflet in ons Grand Café zag hangen: *Dorpsradio Laren live vanuit het Rosa Spier!* Ik dacht: wacht even, dit is iets voor mij, hier hoef ik de deur niet voor uit!

Kort na mijn vertrek bij Veronica was ik al eens bij Dorpsradio Laren langs geweest, als gast in een van hun programma's. Hun toenmalige manager, Eric Hurink, had mij ook even apart genomen: “Wil je niet bij ons komen? Elke zaterdagochtend je eigen programma, live?” Maar ik hield dat af en zei hem dat ik er eigenlijk niets meer voor voelde wekelijks de deur uit te moeten om naar een studio te gaan. Ook de verplichting elke zaterdagochtend aan zoiets vast te zitten, stond mij een beetje tegen. Ik wilde op de zaterdag ook naar yoga, haha.

Wat ik niet wist: Dorpsradio Laren voerde op dat moment al gesprekken om drie dagen per week gebruik te gaan maken van de professionele, eigen radiostudio van het Rosa Spier Huis. Toen dat rond kwam viel mijn grootste bezwaar, elke week naar een studio op en neer reizen, weg. Om een lang verhaal kort te maken: na een tweede gesprek met Hurink startte ik mijn wekelijkse Dorpsradio Laren-zaterdagochtendprogramma tussen 10 en 12 op 13 april 2024, live vanuit het Rosa Spier met de fantastische technicus Jaap.

Via Facebook had Dorpsradio Laren dit bekendgemaakt en vanaf mijn allereerste uitzending waren de luistercijfers van de zender meteen vertienvoudigd, haha! Dat vertelde Eric Hurink aan *NH Nieuws*, niet te geloven! Mijn radiorentree was onmiddellijk opgepikt door de landelijke media, waardoor mijn trouwe luisteraars van vroeger mij weer gingen opzoeken. Online! Want je kunt *Radio Laren* – het woord ‘dorps’ is er inmiddels vanaf – in heel Nederland via internet beluisteren. Er is nu zelfs een Radio Laren-app! Ciska Peters begon in dezelfde week als ik. Zij presenteert elke vrijdagmorgen tussen 10 en 12 haar programma en Renée Ockeloen, ook een vriendin, doet de zondagochtend.

Na een jaartje leek dit avontuur trouwens even voorbij, want plotseling wilde het Rosa Spier de studiohuur verhogen. En die huurverhoging kon Radio Laren, een stichting van vrijwilligers, simpelweg niet betalen. Ook ik doe het gewoon als liefdewerk-oud papier, ik verdien er niks mee. Radio Laren moest dus op zoek naar een alternatieve ruimte. Gelukkig werd snel nieuw onderdak gevonden in een villa bij de particuliere basisschool *Floren-cius*.

Probleem voor mij was wel dat het studiotje in dat pand alleen via trapje op, trapje af te bereiken is. Voor mij geen optie, omdat ik zo slecht ter been ben. Maar Fred Lanson en Jaap Miedema, de nieuwe bestuurders van Radio Laren, wilden absoluut niet verder zonder mij. Zij riepen: “Wij laten Tineke niet zakken!” en zamelden geld in voor een kleine, mobiele zendinstallatie, waarmee ik elke zaterdagochtend live vanuit mijn eigen woonkamer mijn programma kan uitzenden. Is dat niet fantastisch van die mannen?

73 AMORE SILENZIOSO

En nu ik het toch over fantastische mannen heb: laatst berichtte vriendin Trudy mij vanuit Antwerpen dat mijn oude vriend Rocco Granata zich helemaal niet zo goed voelde. Rocco is van 1939, een paar jaar ouder dan ik. Kent u hem nog, de heesgevooisde Vlaams-Italiaanse zanger van nummer 1-hits als *Marina* en *Buona Notte Bambino*? Na dat berichtje van Tru bleef ik een paar dagen lang aan hem denken. In 2009 schreef hij zijn autobiografie, *Rocco*. Ik kreeg dat boek van iemand voor mijn verjaardag cadeau: “Jij staat erin, Tinus. Rocco vertelt hoe jij hem in 1970 bij Veronica interviewde en dat hij toen meteen helemaal verliefd op je was.”

Dus ik dacht: goh, wat leuk! Maar het was wel een ‘*amore silenzioso*’ hè, een stille verliefdheid. Want Rocco had gewoon een fijn gezin met twee kinderen. Hij had een hele leuke vrouw, Rosie. Ze waren 51 jaar samen, totdat zij in 2020 overleed en hij alleen achterbleef. Ik kon het goed met Rocco vinden. Na dat eerste interview in ‘70 ontmoetten wij elkaar nog diverse malen, meestal doordat hij dan optrad op in een van mijn tv-programma’s.

Uiteindelijk wisselden we ook telefoonnummers uit. Ik heb dat telefoonboekje nog steeds, dus ergens vorig jaar, toen ik zo aan hem moest denken, dacht ik op een donderdagmorgen: Laat ik eens kijken of dat telefoonnummer nog werkt. En dat doe ik eigenlijk nooit, ik ben geen beller. Sterker, ik heb eigenlijk een pesthikel aan bellen. Maar ik toets dat Belgische nummer in en verdomd, hij neemt nog op ook: “Met Rocco...”

“Met Tineke de Nooij...”

“*Ciao bambina, ah ti bacio, ti bacio* (ik kus je).” Wat fantastisch! Wat leuk dat je belt, wat geweldig om jouw stem te horen! Gisteravond heb ik het de hele avond over jou gehad met een Nederlandse vriend, mijn buurman...”

“Hoe is het mogelijk? Ik heb ook aan jou gedacht, al twee, drie dagen. En jij hebt gisteravond over mij gepraat?”

Dus ja, dat was bijzonder grappig. Wat een toeval! En daar hield het niet mee op. Vanaf dat moment toonde Rocco zijn ‘*passione*’ en begon de toenadering. Iedere ochtend een telefoontje: “*Buongiorno* Tineke!” En in de avond opnieuw: “*Buona notte* Tineke!” Haha, ik dacht: Nou, nou, die doet zijn best! Binnen een week riep hij: “Ik kom koffie bij je drinken!”

En verdraaid, hij kwam. Helemaal vanuit Kapellen bij Antwerpen naar het

Rosa Spier Huis, met zijn Nederlandse buurman als privéchauffeur. Lachen hè? Het werd een heerlijke middag. En daar is het ook bij gebleven, zeg ik hier maar even voor alle duidelijkheid bij, dames en heren van de bladen, haha. Vriendin Bee was er trouwens ook bij. Ze kon het uitstekend met Rocco vinden. We gingen gezellig aan de wijn en samen zongen *Rocco & Bee* vol temperament Rocco's grote hit *Marina*, in het Italiaans! Ja ja, van *Bennet & Bee*, naar *Rocco & Bee*!

ASTRID ENGELS

Iemand, die overigens ook vloeiend Italiaans spreekt en met wie ik regelmatig een hapje ga eten, al dan niet bij de Italiaan, is beeldend kunstenaar Astrid Engels. Ze woont hier om de hoek. Astrid behoort, net als Vivian Boelen, tot mijn vaste vriendenkring. Ook in Lage Vuursche kwam ze vaak bij mij thuis, ze genoot altijd volop van mijn huisconcerten. En onlangs exposeerde zij nog een aantal van haar kunstwerken, hier in het Rosa Spier.

Astrid en ik gaan al heel lang terug, we leerden elkaar in de jaren zestig als collega's kennen. Zij presenteerde op tv het muziekprogramma *Fanclub*. Samen delen we tientallen gemeenschappelijke kennissen, dus tijdens onze etentjes valt er altijd veel te kletsen. Hartstikke gezellig! Laatst moest ik vreselijk om haar lachen, alhoewel ik er nu ook wel de pest over in heb dat ik, na die middag met haar, nooit meer uit eten kan bij *Bistrôt Chapeau* in Blaricum. De kok van Chapeau is ronduit fantastisch, maar die gastvrouw..., een takkenmens, echt onaardig, helemaal niet leuk! Astrid en ik zaten daar met z'n tweetjes voor een lekkere lunch. Verder was de tent helemaal leeg, op één meneer na, ergens aan een tafeltje in een hoekje. Volgens mij was hij een personeelslid of zo.

Astrid en ik hadden het naar ons zin, aan een leuk tafeltje, ergens bij het raam. Die gastvrouw kwam op ons af: "Wat willen jullie drinken?" Nou, Astrid verkeerde in een bovenste beste stemming: "Kom op Tinus, vandaag niet weer een wijntje. Neem nou eens echt iets gezelligs..." Dus ik tegen die mevrouw: "Noemt u eens wat gezelligs..." Zij: "Een Mimosa of een Kir Royal wellicht?" Ik dacht: ja, klinkt wel feestelijk, kom maar op met die handel.

Kort nadat mevrouw de hostess onze bestelling had opgenomen, liep Astrid van tafel. Na een paar minuutjes keerde ze terug, plots uiterst pissig: "Tinus, pak je tas, we gaan! Die kutmuziek hier!" Ik keek haar verbouwe-reerd aan: "Oh...?" Natuurlijk had ik het ook wel gehoord, *tjoeng-tjoeng-tjoeng*, die keiharde, eentonige discodreun in dat totaal lege restaurant. Vond ik ook vreselijke meuk, maar mij irriteerde het verder niet zo. Ik vertoefde in gedachten al bij mijn heerlijke cocktaildrankje.

Maar Astrid had zich zo aan die ongepaste *house*-ellende geërgerd, dat zij van tafel was gestapt om de gastvrouw te vragen of het iets zachter kon, of anders een minder heftig deuntje. “Weet je wat voor bizar antwoord ik kreeg?”, briepte Astrid. “Die muziek is onze bedrijfspolicy, het volume kan absoluut niet omlaag! En mevrouw wilde voor ons, bij wijze van uitzondering, ook niet even iets anders opzetten, terwijl wij verdomme de enige gasten in deze tent zijn! Pak je tas, wegwezen hier!”

Ik dacht nog: Nou zeg... Maar oké, ik pakte mijn tas en liep, huppakee, achter Astrid aan. Bij de deur naar buiten wachtte de gastvrouw, met de twee feestelijke glaasjes. Ik zei: “Beste mevrouw, ik vind niet dat u dit erg tactvol heeft aangepakt...” Maar in plaats van haar fout in te zien en de situatie te herstellen, stapte madame naar de zinkbak. Demonstratief kieperde ze daar onze twee cocktailglazen in leeg. “Nou, dat was het dan, hè?”, gromde ze erbij.

Ik dacht: Waarom zegt ze nou niet “Mag ik u deze glaasjes aanbieden?” of “Kan ik alsnog de muziek wat zachter zetten?” Nee, ze donderde onze drankjes resoluut de gootsteen in. Toen dacht ik ook: schande, hier kom ik dus nooit meer terug! En met opgeheven hoofd stapten Astrid en ik naar buiten. Achteraf hebben we er natuurlijk vreselijk om gelachen. Ik had wel medelijden met die arme kok van Chapeau: Jij kan geweldig koken, echt. Maar je zal maar zo’n vrouw in de bediening hebben, daar gaat je bistrootje!

74 KERST MET GORDON IN KAAPSTAD

Ergens in november 2025 kreeg ik een telefoontje van Gordon. Hij was van plan een paar weken naar Kaapstad te gaan. Ik riep: Hey, dan wil ik ook! En dus besloten we samen te reizen. Gordon zette dat meteen op internet: “Naar Zuid-Afrika met Tineke! Dat wordt de reis van ons leven, samen een *trip down memory lane*! We gaan terug naar de plekken waar zij gelukkiger was dan ooit, bij onze gezamenlijke vrienden en kennissen langs, alle mensen die we in het verleden hebben ontmoet. We gaan intens genieten, heel veel wijntjes doen en vooral heerlijk lachen! Wat heb ik hier een zin in, het wordt een prachtig avontuur! Samen maken we weer een paar herinneringen voor de eeuwigheid!”

Ik had inmiddels net een nieuwe heup gekregen, waardoor ik voor het grootste gedeelte was verlost van de enorme pijnen die mij dag en nacht kwelden. Dus na die operatie durfde ik Zuid-Afrika wel aan. We vertrokken op 7 december. Gordon had het allemaal perfect geregeld: luxe businessclass tickets, waardoor ik tijdens de tien uur durende nachtvlucht, na het glaasje champagne, gewoon lekker kon gaan liggen en slapen. Gordon ziet mij niet alleen als zijn ontdekster en hartsvriendin, maar vooral als zijn bonusmoeder, zoals hij dat noemt. Nou, hij kwam er al snel achter wat dat betekende: met zijn bonusmoeder naar Zuid-Afrika. Dankzij mijn nieuwe heup ben ik wel van mijn pijn af, maar gewoon lopen is er niet meer bij, vanwege mijn scheefgegroeide ruggengraat. Ik kan redelijk achter mijn rollator stappen, maar voor grotere stukken ben ik afhankelijk van een rolstoel. Dus Gordon ontpopte zich als mijn mantelzorger. Ik in mijn stoel en hij maar duwen: in de *shopping malls*, over straat, restaurant in, restaurant uit. En hij bleef maar lachen en grappen maken. Hij vond het hilarisch, op sjouw met Tinus.

Wat ik ook hartstikke lief vond: hij had een schitterend appartement geregeld, alles gelijkvloers, met een fantastisch uitzicht op de Tafelbaai en de bergen, met twee kamers en suite. Hij gaf mij de grootste slaapkamer met een eigen bad. Zelf sliep hij in het kleine kamertje, hij moest de gang op om zich te douchen of naar de wc te gaan. We waren de eerste twee weken samen, maar daarna vond ik dat Gordon ook maar een tijdje zijn eigen gang

moest gaan, lekker partyen met zijn vrienden en kennissen in Kaapstad. Ik zou dan bij vrienden van mij logeren en op de avond voor oudejaarsdag naar Nederland terugvliegen.

Om in die eerste weken onze gezamenlijke vrienden te bezoeken, had Gordon een auto gehuurd. Zo reden we samen naar de wijnstreek Stellenbosch, waar we waren uitgenodigd door de familie Aaldering van *Aaldering Vineyards and Wines*. Hun wijnen gaan de hele wereld over. Gordon schenkt ze ook in zijn restaurant, *Blushing*. Hij en ik mochten ze tijdens de lunch bij Jacqueline Aaldring en haar gezin allemaal proeven, dat was echt genieten! De familie Aaldring verhuurt nu ook twee luxe lodges op hun landgoed met een prachtig zwembad erbij. Een paradijsje!

Verder zijn we met diverse gemeenschappelijke vrienden naar allerlei restaurants geweest. Geen enkele keer aten we in ons appartement, maar telkens lekker buiten de deur. Wat we wel gezellig op ons fijne balkonterras deden: cocktails nippen en luisteren naar de kreten van de hadeda-ibissen. Het *ha*-geroep van die vogels is zó kenmerkend voor Kaapstad. Als ik ze hoor voel ik meteen weer dat ik thuis ben in mijn Zuid-Afrika. En ondertussen was daar dan ook het gerammel van Gordons cocktailshaker: *Elderflower Martini's* met als frisse topping een schijfje komkommer erin. Elderflower Martini's bestaan uit een combinatie van wodka, martini en Elderflower likeur van De Kuyper. Normaal hoort daar ook limoensap in, maar dat sloeg Gordon gewoon over. Wel had hij er speciale cocktailglazen voor gekocht, met een bloemetje op de rand, want dat hoort zo bij die cocktails. Na een paar glazen durfde ik mijn rollator niet meer te pakken. Mijn God, die dingen kwamen aan, zeg!

TELEFOON FOETSIE

Verder bezochten we de *housewarming party* van Tessa Melck, de dochter van Nick en Petra Melck van boerderij Doornfontein in Velddrif. Tessa had net een beeldschoon nieuw huis betrokken, prachtig gelegen, op de top van een berg in Houtbaai. Vanaf die berg zie je heel Kaapstad liggen. Tijdens die party werd ik voorgesteld aan een Nederlandse man die daar toevallig ook was. Ze dachten kennelijk: laten we meneer maar op het dak van Tineke schuiven, dan kunnen die twee samen een beetje Nederlands babbelen. Toen ik moe werd wilde ik alvast met de taxi terug naar huis, maar ik had geen idee van het adres van mijn appartement. Dat stond ergens in mijn telefoontje. Dus die Nederlander zegt: "Laat me dat adres maar even zien, dan komt alles goed en brengt de taxichauffeur jou keurig thuis." Dus ik toon hem het adres op mijn mobieltje en vervolgens leg ik mijn telefoontje even

op het tafeltje naast me. Maar je weet hoe dat gaat op zo'n feestje. Die zegt wat tegen je en dan je praat nog even met een andere mevrouw of meneer. Kortom, mijn mobiel, helemaal vergeten. Totdat ik echt weg wilde en riep: "Oh ja, mijn telefoon!" Nou, die was dus foetsie. Met man en macht naar dat ding gezocht, maar boven water kwam-ie niet. Verdorie!

Ik voelde me ellendig, want in de sleufjes van het hoesje zaten ook mijn creditcard en bankpas, alles! Ik werd er helemaal gek van. Ik kon met niemand meer communiceren, niets meer betalen of opnemen. Ten einde raad vroeg ik Gordon om hulp: "Kan ik van jou wat geld lenen?" Hij en ik hebben dezelfde boekhouder, dus ik dacht: dat terugbetalen kunnen we dan straks gemakkelijk regelen, in Nederland. Nou, hij stond daar met een dik pak geld: 8.000 rand of zo. "Hoeveel wil je hebben, Tinus? Is 4.000 oké?" Dat lijkt misschien veel, maar een Zuid-Afrikaanse rand is niet meer waard dan 5 eurocent. Dus ik kreeg zo'n 200 euro van hem. Die waren zo weer op. Ik moest hem nog een paar keer om geld vragen en daarnaast leende ik ook geld van de vrienden bij wie ik later tijdens de trip logeerde: Herman en Inge de Bakker, Gerrie en Anita... En verdraaid, nu ik dit schrijf bedenk ik me opeens dat ik nog niemand heb terugbetaald. Warhoofd, die ik ben! Moet ik zo meteen even regelen.

Vanochtend heb ik trouwens nog een gesprek met de dokter gehad. Over mijn vergeetachtigheid. Dat gesprek had ik zelf aangevraagd. Want ja, je denkt toch al snel: zou het geen beginnende dementie zijn? Dat wilde ik weten. Klopt het wel dat ik zoveel dingen vergeet, dingen dubbel vertel of soms lang moet nadenken over waar ik iets heb gelaten? Of over wat ik nu wel of niet heb gedaan? Het werd een zeer uitgebreid gesprek en volgens de dokter viel het allemaal wel mee. Hij zei dat het best heel normaal was voor iemand van mijn leeftijd.

Maar goed, ik was behoorlijk van slag en liep natuurlijk de hele tijd te jammeren over mijn verdwenen mobieltje. Op zeker moment was Gordon het helemaal zat: "Hou nou toch eens op over die telefoon. Ik heb een nieuwe iPhone voor je. Hier alsjeblieft! Krijg je van mij cadeau en hou nu je mond over die telefoon." Dankzij de iCloud kon ik gelukkig alle gegevens en foto's van mijn verloren mobieltje terughalen en op het nieuwe toestel zetten.

KERSTAVOND

Zoals gezegd: ik vond dat Gordon ook zonder mij moest kunnen stappen en feesten. Ik ging een tijdje naar Herman en Inge Bakker in Houtbaai en daarna, terug in Kaapstad, naar de 'Lobeco-meisjes', Gerrie Molle en Anita de Laat. Jazzpianist Herman en zijn Inge zijn mijn alleroudste vrienden in Zuid-

Afrika. Ik leerde hen dertig jaar geleden kennen, als huisvrienden van Frits en Ineke Palthe, het naar Kaapstad geëmigreerde Rotterdamse echtpaar, met wie ik in '93 een documentaire maakte voor *Tinekes Wereld*. Toen Peet en ik een jaar later zes weken vakantie vierden in Zuid-Afrika, organiseerden Frits en Ineke een etentje voor ons waarbij ze een groot aantal vrienden hadden uitgenodigd, die allemaal mijn documentaire hadden gezien. Deze mensen wilden stuk voor stuk graag persoonlijk kennis met mij maken. Hartstikke leuk! Peet en ik hielden Herman en Inge aan dat bewuste etentje over. Zij werden vrienden voor het leven!

Logeren bij die twee was bepaald geen straf, buitengewoon aangenaam. Ze bewonen een beeldschoon appartement met een schitterend uitzicht op de baai, waar vroeger de VOC-schepen voor anker lagen om te tanken. Nou ja, tanken..., dat was er toen nog niet bij natuurlijk. In deze baai tussen Kaapstad en Kaap De Goede Hoop werd de scheepsvoorraad ververst en de averij hersteld. Houtbaai dankt zijn naam aan het hout dat de VOC hier op de zuidelijke uitlopers van de Tafelberg liet kappen. Dat hout werd vervolgens gebruikt voor het maken van ossenwagens en het bouwen en restaureren van huizen en schepen. In de woonkamer van Herman en Inge staat een pracht van een vleugel, waarop Herman elke dag even voor mij speelde, echt heerlijk was dat! Ik werd daar helemaal blij van; hij speelt zo goed, die man.

Herman en Inge sjouwden mij op kerstavond mee naar een groot familiefeest bij hun zoon Gijs en schoondochter Femke. Daar waren ook een aantal van hun andere kinderen en kleinkinderen waren. Kerstavond is de 'big deal' in Zuid-Afrika, veel belangrijker dan eerste kerstdag. Er wordt dan een giga party georganiseerd en iedereen loopt met van die rare crêpepapieren hoedjes op. Potverdorie, ik zag opeens mijn vriend de jazzpianist met een gouden kroontje op zijn kop! Ik heb er foto's van. Lachen! En aan de grote kerstboom hingen pakjes, waarvan ook één met mijn naam erop: een hartstikke leuk armbandje. Dat deed mij toch wel wat. Zelfs voor mij, als meege-waaide gast, hing er een cadeautje aan de boom! Heel lief.

Op eerste kerstdag lunchten we in *Tintswalo Atlantic*, een reuze chique lodge in Houtbaai, met een groot houten bordes en panoramisch uitzicht op de Atlantische Oceaan, aan de voet van de indrukwekkende berg Chapman's Peak. Je kan daar niet zomaar even binnenvallen of reserveren om te eten. Alleen als je er blijft slapen ben je welkom in het restaurant. Maar geloof me, daar overnachten is peperduur. Nou, laat zoiets maar aan Gordon over. Hij had 't allemaal op zijn manier geregeld, daar één nachtje geslapen en vervolgens meteen een tafel voor zeven personen gereserveerd. Herman

en Inge waren er, ik was er, plus nog twee vriendinnen van Gordon en zijn vriend Patrick was er ook. Zoals ik al eerder heb verteld: Patrick en Gordon wonen, hoewel ze geen relatie meer hebben, als vrienden in hetzelfde huis in Blaricum. En in de weken dat Gordon en ik in Zuid-Afrika waren, verbleef Patrick daar ook. Die kerstlunch bij *Tintswalo* was overigens echt verrukkelijk, echt een hele goede keuken!

MIJN BH GEPIKT

Tijdens mijn laatste dagen in Kaapstad logeerde ik bij Gerrie en Anita. Vriendin Bee noemt die twee ‘de *Lobeco*-meisjes’, omdat ze sinds ’99 samen *Lobeco Tours* runnen, dat hele mooie reizen organiseert in Zuid-Afrika, Namibië en Botswana. Echt een aanrader voor wie die kant op wil. Maar goed, Gerrie Molle en Anita de Laat ken ik dus ook al dertig jaar. Zij reageerden destijds op de krantenadvertentie waarin ik stukjes grond op De Liefde aanbod. Ze wilden iets kopen in Zuid-Afrika en ik vroeg hun: “Wat zijn jullie van plan dan?” Nou, nu de Apartheid tot het verleden behoorde, wilden ze er samen in het onroerend goed gaan; huizen bouwen en verkopen. “Oh, maar dan is De Liefde niets voor jullie; ik verkoop stukjes grond aan mensen die van de natuur willen genieten. Als jullie een business willen opzetten, moet je in Kaapstad wezen. Niet boven op een berg in een Nationaal Park.” Ondanks dat Gerrie en Anita geen plot op De Liefde kochten, was er wel meteen een klik tussen ons. Zij zetten hun plan om naar Zuid-Afrika te emigreren door en gingen in zaken. Ik raakte goed bevriend met die twee meiden en toen zij in Nederland besloten te trouwen, werden mijn zus Assie en ik, naast een heel stel andere Zuid-Afrikaanse vrienden, uitgenodigd hun bruiloft mee te vieren.

Gerrie en Anita bezitten een prachtig huis met zwembad in Kaapstad. En ze hebben een hele leuke hond, een teckel – en hij heet nog Max ook – die meteen mijn hart stal. Ik werd echt verliefd op dat beest. Zo’n hond die je slaapkamer binnenkomt, recht voor je neus gaat staan kwispelen en je dan aankijkt en denkt: Wat zal ik eens van jou afpakken? En rrrang! Daar greep hij mijn bh van de stoel naast mijn bed, om er vervolgens mee naar buiten te rennen en als een idioot rond het zwembad te vliegen, hahaha! Ik kan zo ontzettend lachen om zo’n hond!

Op de avond voor oudejaarsdag moest ik naar het vliegveld om naar Nederland terug te keren. Zonder Gordon, die was inmiddels buiten beeld. Een taxi pikte mij op bij Gerrie en Anita en ik moet zeggen: ik kreeg een uitstekende begeleiding vanuit de KLM. Er stonden twee, drie man klaar om mij en mijn rolstoel/rollator naar de incheckbalie en aan boord van het

vliegtuig te helpen. Echt fantastisch. En op Schiphol werd ik opgewacht door vriendin Bee, die mij in de armen sloot en terugreed naar het Rosa Spier.

GEEN MALLEMOER OP OUDEJAARSAVOND

En dan ben je dus weer thuis, oudejaarsavond 2025. Nou, dat werd geen feest, niks vuurwerk of champagne. Op oudejaarsavond doen ze geen mallemoer in het Rosa Spier, ook niet in het Grand Café. Net als vorig jaar ging meteen na het avondeten al het licht uit. Dus ik ben maar gewoon vroeg mijn mandje ingedoken, nog even lekker dromen over mijn Zuid-Afrika.

75 MIJN EINDE

Toch blijf ik het herhalen: ik heb het vreselijk naar mijn zin in het Rosa Spier Huis. Mijn appartement is ruim. Ik heb een woonkamer, een grote slaapkamer, een badkamer en een mooie keuken. Ik geniet van een voortdurend vakantiegevoel. Echt, ik ben hier gelukkig. Natuurlijk besef ik ook wel dat ik aan het einde van mijn leven verkeer. Om de haverklap word je hier geconfronteerd met medebewoners die overlijden. En waar je vroeger van alles deed om ziektes te bestrijden of lichamelijke ongemakken op te lossen, zeg ik nu steeds vaker: laat maar zitten.

Ik vertelde al dat ik niet meer aan de Prednison wil tegen mijn chronische bronchitis. En ik wil ook niet meer telkens bloed laten aftappen. Laatst zag de specialist, tijdens een MRI-scan, twee balletjes ergens in mijn borstkas. Ik riep: “Niks aan doen, laat maar lekker zitten.”

Waar ik mezelf wel toe dwing, is eten. Ik eet steeds minder, omdat ik eigenlijk geen trek meer heb. Daardoor ben ik flink afgevallen. Ja, chocolaatjes, die gaan er wel in. Maar je moet ook goed spul eten, dus ik forceer mezelf aan het einde van de dag naar beneden te gaan voor een gezonde maaltijd in het Grand Café. Helaas heb ik al na een paar hapjes genoeg.

BRANDALARM!

Mijn kinderen houden mij ook in de gaten. Vol goede bedoelingen komen ze dan met extra gezond eten bij mij aan. Ik heb geroepen: “Doe dat nou niet meer! Ik ga hier echt niet in mijn oppie opgewarmde meuk zitten eten.” Bovendien ken ik nog steeds het verschil niet tussen een oven en een magnetron.

Laatst brachten ze boerenkool voor me mee, dus ik dacht: Oké dan, Tinus de Nooij gaat aan de boerenkool, hup de magnetron in met dat spul. Daar zit zo’n schijf op dat apparaat, die draaide ik op 900 graden. Of 900 Watt of zo. Na zes minuten trok ik de klep open en christenezielen! Mijn hele kamer blauw van de rook, meteen sprongen alle brandalarmdingen aan. En in *no time* stond het gangetje voor mijn voordeur vol met mensen, inclusief de brandweer: “Mevrouw De Nooij, doe open! Mevrouw De Nooij!”

CREMEREN EN IN DRIEËN

En nu we het toch over oven hebben: Ik wil de warme bakker na mijn dood, cremeren! Dat is vastgelegd. Tegen mijn kinderen heb ik ook gezegd: “Ik wil in drieën. Een deel van mijn as moet, in een urn, in het graf van mijn Peetje, hier aan de Hilversumseweg in Laren. Hij ligt daar met Titia, zijn vorige vrouw en mijn schoolvriendinnetje. Peet wilde eigenlijk ook worden gecremeerd, maar op het laatste moment koos hij toch maar voor begraven.

Een ander deel van mijn as moet in een *Tupperware*-doos naar Zuid-Afrika, om daar te worden uitgestrooid over de Bergrivier bij Velddrif, de mooiste plek waar ik ooit heb gewoond. En het derde deel moet hier ergens in het bos worden verspreid, of op de Hilversumse hei. Of, verhip dat hebben we ook nog, tussen de bloemen van het *Tineke de Nooij Plantsoen*, want daar ben ik hartstikke trots op. Alhoewel, ik weet niet of Jan Slagter dat nou wel zo leuk vindt, Tinus in het perk voor zijn deur op het Mediapark. Nou ja, in elk geval wil deze ‘Gooise muts’ dus ook nog ergens in het Gooi worden uitgestrooid, want het Gooi is mijn achtergrond. En als geest blijf ik dan nog aanwezig in mijn beeltenis aan het plafond van Mediamuseum Beeld & Geluid.